

TÜZRENDÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ORSZ. TŰZOLTÓ-SZÖVETSÉG HIVATALOS LAPJA.

MEGJELENIK MINDEN HÓNAP MÁSODIK SZOMBATJÁN.

SZERKESZTI:

MARKUSOVSKY BÉLA

a székesfővárosi hivatásos tűzoltóság főtiszte

a budapesti önkéntes tűzoltó-testület és a garamszentkereszti községi tűzoltóság
tiszteletbeli parancsnoka.

TIZENEGYEDIK ÉVFOLYAM.

1913.

LAPTULAJDONOS:

A MAGYAR ORSZÁGOS TŰZOLTÓ-SZÖVETSÉG,

mely tagtestületeinek a lapot ingyen küldeti.

1913.

A tizenegyedik évfolyam tartalomjegyzéke.

I. Vezércikkek.

	Melyik hónapban
1. Alfa: <i>Tömeges kitüntetés</i>	Január
2. Jászberényi Miklós: <i>Tűzoltó Otthon</i>	Február
3. Erdély Ernő: <i>Tűzrendészetünk fejlődése (táblázattal)</i>	Március
4. Dr.: <i>Janicssek, Breuer, Markusovszky</i>	Április
5. Papp Ferenc: <i>Hivatásosak és önkéntesek</i>	Május
6. T.: <i>Május 18</i>	Június
7. Dr. Vass János: <i>A kritika jogáról</i>	Július
8. Erdély Ernő: <i>A szakoktatás revíziója</i>	Augusztus
9. Alfa: <i>Még egyszer Pozsony</i>	Szeptember
10. Ranezay József: <i>Szeben vármegye újra csatlakozott</i>	Október
11. Markusovszky Béla: <i>Jászberényi Miklós</i>	November
12. Apáthi Vilmos: <i>Reflexiók</i>	December

II. Mivel foglalkozott az elnökség 1913. évi üléseiben.

	Oldal		Oldal
Alapszabályok véleményezése	4, 52, 102, 108, 154	Ízfusági csapatok kiképzése	4
Arad vármegyei tűzoltó-szövetség	4, 4, 101	Irodalmi pályázatok	100
Arad vármegyei tűzoltó-szövetség tanfolyama	137	Jaisovitzky Sándor	99
Államsegély	4, 154	József királyi herceg	99
Barabás István	52	József királyi herceg alapítványa	4, 52, 108
Baranya vármegyei tűzoltó-szövetség	138, 153, 154	Kerületi tanfolyam	3, 51, 183, 153, 188
Bács vármegyei tűzoltó-szövetség	137, 153, 154, 188	Kedvezményes telefonok	4
Békés vármegyei tűzoltó-szövetség	138	Királyi díszermek	52, 102, 138
Blázy Tűzoltó-Katéja	3, 52	Közigazgatási tanfolyamok	52, 101, 153, 188
Breuer Szilárd lemondása	3, 101	Kuhárszky László	102
Breznay-féle népies mű	100	László István	102, 153
Budapesti államrendőrség nyugdíjpótló-intézete	52	Lukács fűrdő igazgatósága	101
Budapesti önkéntes mentő egyesület	154	Lukács Ödön	102, 153
Budapesti önkéntes tűzoltótestület	51	Marinovich Imre dr.	99
Damó Oszkár	52, 100	Magyar Tűzoltótisztek Országos Egyesülete	138
Dasits József	4	Moson vármegyei tűzoltó szövetség	100
Egyéb véleményezések	52, 102, 154	Műszaki véleményezés	52, 102
Előterjesztések	4, 52	Nagykárolyi önkéntes tűzoltótestület	100
Eperjesi Széchényi Kör	153	Németországi XVIII. tűzoltókongresszus	100
Erzsébet-árvaház naptára	52	Némethy Károly államtitkár	137
Építkezési véleményezések	4, 52, 102, 138, 154	Óvári Ferenc dr. alelnök	52
Fecskendő kipróbálása	4, 52, 102, 138, 154	Pénztárvizsgálat	4
Fejérvármegyei tűzoltó-szövetség	100, 101, 107	Péter Antal	138
Fejérvármegyei tűzoltó-szövetség tanfolyama	100	Portómentesség	153
Fiumei önkéntes tűzoltótestület	4	Salapáthy Kálmán	137
Gregorovits László könyve	100	Somogy vármegyei tűzoltó-szövetség	101
Gyakorlati szabályzat revíziója	3, 100, 101, 154, 188	Somogy vármegyei tűzoltó-szövetség tanfolyama	101
Hevesvármegyei tűzoltó-szövetség	101, 153, 188	Scserbovszky Szaniszló	99
Hivatalos lap segédszerkesztői állása	3, 104	Sopron vármegyei tűzoltószövetség	153
Hivatásos tűzoltóparancsnokok	100	Szabó Gyula	3, 138, 153
Hoffmann és Radványi mérnökök mentőkészüléke	138	Szabályrendeletek véleményezése	4, 52, 102, 138

	Oldal
Szabados Imre	101
Szauter Ferenc dr	102
gróf Széchényi Ödön tb elnök	99
Szeged hivatásos tűzoltó-arancsnoksága	52
Székesfehérvári önkéntes tűzoltó-társulat	101, 137
Szepes vármegyei tűzoltó-szövetség	137, 153
Szeben vármegyei tűzoltó-szövetség	138
Színmű-pályázat	3, 52, 52
Tűzoltó-Otthon	3, 4, 51, 99, 100, 137, 138
Tűzoltó-Otthon telke	3, 51, 52, 188
Tűzoltó-grafikon	4
Telepengedélyezés	4, 52, 102, 138, 154
Tolólétra kipróbálás	4, 52, 102
Tűzrendészet című könyv	3, 51, 100, 137, 153, 153

	Oldal
Tűzrendészeti szaktanfolyam	52
Tűzrendészeti véleményezés	52, 102, 138, 154
Tűzrendészeti Közöny segéd-szerkesztői állása	3, 104
Tűzoltók nyugdíjjogosultsága	100
Tűzoltók zsebkönyve	138
Udvardy Aladár	137
Vass János dr.	52, 99
Vasuti és hajózási főfelügyelőség	100
Választmányi ülés	101
Vida Pál	138
Veszprém vármegyei tűzoltó-szövetség	138
Zemplén vármegyei tűzoltó-szövetség	138
Záró számadás és vagyonleltár	99
Zala vármegyei tűzoltó-szövetség	52, 153

III. Közlemények.

	Oldal																																													
Ádám J. István: A ferroszilikium veszélyessége	40																																													
Apáthy Vilmos: Reflexiók	185																																													
Barabás István: A Vas vármegyei szövetség évi jelentéséből	123																																													
Bartha Gergely: A kolozsvári országos szaktanfolyam	105, 121																																													
Biasnek Hugó: Pozsony égése	87																																													
Breuer Szilárd: Kísérletek a tűz lappangási idejének megállapítására	26																																													
Erdély Ernő:	<table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 15px;">{</td> <td>A német tűzoltódráma ismertetése</td> <td style="text-align: right;">13</td> </tr> <tr> <td>{</td> <td>Tűzrendészeti felügyelet</td> <td style="text-align: right;">21</td> </tr> <tr> <td>{</td> <td>Kiállítások tűzrendészete</td> <td style="text-align: right;">30</td> </tr> <tr> <td>{</td> <td>Villamos fűtés</td> <td style="text-align: right;">30</td> </tr> <tr> <td>{</td> <td>A Tűzoltó-Otthon</td> <td style="text-align: right;">30</td> </tr> <tr> <td>{</td> <td>Készül a Tűzoltó-Otthon</td> <td style="text-align: right;">159</td> </tr> <tr> <td>{</td> <td>Munkások tűzhalála</td> <td style="text-align: right;">41</td> </tr> <tr> <td>{</td> <td>Városok államsegélye</td> <td style="text-align: right;">61</td> </tr> <tr> <td>{</td> <td>„Tűz a gyárban“ című színmű tartalma</td> <td style="text-align: right;">61</td> </tr> <tr> <td>{</td> <td>Tűzoltószövetségeink vezetősége</td> <td style="text-align: right;">69, 82</td> </tr> <tr> <td>{</td> <td>Pozsony város égése</td> <td style="text-align: right;">85</td> </tr> <tr> <td>{</td> <td>A világ lángokban (Effenberger Gusztávtól)</td> <td style="text-align: right;">176</td> </tr> <tr> <td>{</td> <td>Az elnök vármegyéje</td> <td style="text-align: right;">178</td> </tr> <tr> <td>{</td> <td>Az elnökség dec. 6-iki ülése</td> <td style="text-align: right;">188</td> </tr> <tr> <td>{</td> <td>Vigyázat a karácsonyfával</td> <td style="text-align: right;">198</td> </tr> </table>	{	A német tűzoltódráma ismertetése	13	{	Tűzrendészeti felügyelet	21	{	Kiállítások tűzrendészete	30	{	Villamos fűtés	30	{	A Tűzoltó-Otthon	30	{	Készül a Tűzoltó-Otthon	159	{	Munkások tűzhalála	41	{	Városok államsegélye	61	{	„Tűz a gyárban“ című színmű tartalma	61	{	Tűzoltószövetségeink vezetősége	69, 82	{	Pozsony város égése	85	{	A világ lángokban (Effenberger Gusztávtól)	176	{	Az elnök vármegyéje	178	{	Az elnökség dec. 6-iki ülése	188	{	Vigyázat a karácsonyfával	198
		{	A német tűzoltódráma ismertetése	13																																										
		{	Tűzrendészeti felügyelet	21																																										
		{	Kiállítások tűzrendészete	30																																										
		{	Villamos fűtés	30																																										
		{	A Tűzoltó-Otthon	30																																										
		{	Készül a Tűzoltó-Otthon	159																																										
		{	Munkások tűzhalála	41																																										
		{	Városok államsegélye	61																																										
		{	„Tűz a gyárban“ című színmű tartalma	61																																										
		{	Tűzoltószövetségeink vezetősége	69, 82																																										
		{	Pozsony város égése	85																																										
		{	A világ lángokban (Effenberger Gusztávtól)	176																																										
		{	Az elnök vármegyéje	178																																										
{	Az elnökség dec. 6-iki ülése	188																																												
{	Vigyázat a karácsonyfával	198																																												
E. I.: Impressziók a berkenyédi szerencsétlenség alkalmából	177																																													
Groidl Gyula: Pozsony égése	88																																													
Hegedűs István: Tízparancsolat falusiak számára	20																																													
Hollefreund Ottó:	<table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 15px;">{</td> <td>Pécel</td> <td style="text-align: right;">14</td> </tr> <tr> <td>{</td> <td>Lövészcsapatok a tűzoltó-társulatok keretében</td> <td style="text-align: right;">173</td> </tr> </table>	{	Pécel	14	{	Lövészcsapatok a tűzoltó-társulatok keretében	173																																							
		{	Pécel	14																																										
{	Lövészcsapatok a tűzoltó-társulatok keretében	173																																												
Janicsk Andor:	<table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 15px;">{</td> <td>A vegyészeti gyárak tűzrendészete</td> <td style="text-align: right;">6</td> </tr> <tr> <td>{</td> <td>Petróleumgyárak tűzrendészete</td> <td style="text-align: right;">23</td> </tr> <tr> <td>{</td> <td>Külföldi őrségek elhelyezése és berendezése</td> <td style="text-align: right;">55</td> </tr> <tr> <td>{</td> <td>Külföldi készenléti szerek</td> <td style="text-align: right;">73</td> </tr> </table>	{	A vegyészeti gyárak tűzrendészete	6	{	Petróleumgyárak tűzrendészete	23	{	Külföldi őrségek elhelyezése és berendezése	55	{	Külföldi készenléti szerek	73																																	
		{	A vegyészeti gyárak tűzrendészete	6																																										
		{	Petróleumgyárak tűzrendészete	23																																										
		{	Külföldi őrségek elhelyezése és berendezése	55																																										
{	Külföldi készenléti szerek	73																																												
Jászberényi Miklós: Lövészcsapatok a tűzoltóságok keretében	<table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 15px;">{</td> <td>Külföldi színházak</td> <td style="text-align: right;">107</td> </tr> <tr> <td>{</td> <td>Kelua-féle villamos kézi-lámpák</td> <td style="text-align: right;">190</td> </tr> </table>	{	Külföldi színházak	107	{	Kelua-féle villamos kézi-lámpák	190																																							
		{	Külföldi színházak	107																																										
{	Kelua-féle villamos kézi-lámpák	190																																												
Jászberényi Miklós: Lövészcsapatok a tűzoltóságok keretében	174																																													

	Oldal																														
Kemenes Ferenc: A tűzrendészet népszerűsítése olcsó naptárak útján	78																														
Kránitz József: Bakonyalja	194																														
Kónya Imre: Acetylénlámpák a tűzoltóság szolgálatában	109																														
Kuhárszky László: Céhek a tűzoltóság szolgálatában	144, 160																														
Lachstädter O: Vidéki tűzrendészetünk fejlesztése	74																														
László István: Kaposvár	94																														
Lator Căbör: Nagyszőlős	114																														
Dr. Marinovich Imre: Kártérítés tüzeseteknél	<table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 15px;">{</td> <td>Motoros tűzifecskendők</td> <td style="text-align: right;">24</td> </tr> <tr> <td>{</td> <td>Budapest III. számú statisztikai kérdőíve</td> <td style="text-align: right;">45</td> </tr> <tr> <td>{</td> <td>Szabványos benzinkamra</td> <td style="text-align: right;">48</td> </tr> <tr> <td>{</td> <td>A villamos-berendezések kellékei</td> <td style="text-align: right;">57, 89</td> </tr> <tr> <td>{</td> <td>Tulerős beavatkozás: „pejus medicina morbo“</td> <td style="text-align: right;">64</td> </tr> <tr> <td>{</td> <td>Gyermekmenhelyek tűzbiztonsága</td> <td style="text-align: right;">84</td> </tr> <tr> <td>{</td> <td>Benzinmotoros körforgó (rotációs) szivattyúk</td> <td style="text-align: right;">126</td> </tr> <tr> <td>{</td> <td>Benoid-história</td> <td style="text-align: right;">126</td> </tr> <tr> <td>{</td> <td>Füstemésztő-készülék</td> <td style="text-align: right;">134</td> </tr> <tr> <td>{</td> <td>Autogarage engedélyezése</td> <td style="text-align: right;">143</td> </tr> </table>	{	Motoros tűzifecskendők	24	{	Budapest III. számú statisztikai kérdőíve	45	{	Szabványos benzinkamra	48	{	A villamos-berendezések kellékei	57, 89	{	Tulerős beavatkozás: „pejus medicina morbo“	64	{	Gyermekmenhelyek tűzbiztonsága	84	{	Benzinmotoros körforgó (rotációs) szivattyúk	126	{	Benoid-história	126	{	Füstemésztő-készülék	134	{	Autogarage engedélyezése	143
		{	Motoros tűzifecskendők	24																											
		{	Budapest III. számú statisztikai kérdőíve	45																											
		{	Szabványos benzinkamra	48																											
		{	A villamos-berendezések kellékei	57, 89																											
		{	Tulerős beavatkozás: „pejus medicina morbo“	64																											
		{	Gyermekmenhelyek tűzbiztonsága	84																											
		{	Benzinmotoros körforgó (rotációs) szivattyúk	126																											
		{	Benoid-história	126																											
		{	Füstemésztő-készülék	134																											
{	Autogarage engedélyezése	143																													
Nagy Sándor: Veszedelemes hajótűz a trieszti kikötőben	89																														
Papp Ferenc:	<table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 15px;">{</td> <td>Mezőgazdasági termények tűzrendészete</td> <td style="text-align: right;">7</td> </tr> <tr> <td>{</td> <td>Cirkuszok és ponyvássátrak tűzrendészete</td> <td style="text-align: right;">106, 125, 140</td> </tr> </table>	{	Mezőgazdasági termények tűzrendészete	7	{	Cirkuszok és ponyvássátrak tűzrendészete	106, 125, 140																								
		{	Mezőgazdasági termények tűzrendészete	7																											
{	Cirkuszok és ponyvássátrak tűzrendészete	106, 125, 140																													
Dr. Poós Miklós: Különféle fecskendőszerkezetek	160																														
Rónay Albert: Kivonuláshoz szükséges fogatok biztosítása	141																														
R:	<table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 15px;">{</td> <td>Az Edison-féle sorozatos film</td> <td style="text-align: right;">82</td> </tr> <tr> <td>{</td> <td>Készülék a mozdonyszikrák kiröppetésének megállítására</td> <td style="text-align: right;">110</td> </tr> <tr> <td>{</td> <td>Budapest és a földgáz</td> <td style="text-align: right;">163</td> </tr> <tr> <td>{</td> <td>Kéményseprés községi kezelésben</td> <td style="text-align: right;">192</td> </tr> <tr> <td>{</td> <td>Hogyan fűtendők a cserépkályhák</td> <td style="text-align: right;">192</td> </tr> </table>	{	Az Edison-féle sorozatos film	82	{	Készülék a mozdonyszikrák kiröppetésének megállítására	110	{	Budapest és a földgáz	163	{	Kéményseprés községi kezelésben	192	{	Hogyan fűtendők a cserépkályhák	192															
		{	Az Edison-féle sorozatos film	82																											
		{	Készülék a mozdonyszikrák kiröppetésének megállítására	110																											
		{	Budapest és a földgáz	163																											
		{	Kéményseprés községi kezelésben	192																											
{	Hogyan fűtendők a cserépkályhák	192																													
Salapáthy Kálmán: Ifjusági tűzoltóság	<table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 15px;">{</td> <td>Mi a láncrostély</td> <td style="text-align: right;">199</td> </tr> <tr> <td>{</td> <td>A kis Tűzrendészet</td> <td style="text-align: right;">18</td> </tr> </table>	{	Mi a láncrostély	199	{	A kis Tűzrendészet	18																								
		{	Mi a láncrostély	199																											
{	A kis Tűzrendészet	18																													
Szabó Gyula: A Total nevezetű kézi tűzoltókészülék	176																														
Dr. Szathmáry László: Gyulékony folyadékok, rob-																															

	Oldal		Oldal
Schoditsch Lajos: Földrengés ellen biztos építkezés	76	Vass Andor: Egyesületi ügykezelés és irodai be-	
		rendezkedés	75
Udvardy Aladár: {	107	Dr. Vass János: A tűzoltók évkönyve	89
Meghalt egy csővezető	107		
Tűzesetek megelőzése	157, 172		

IV. Törvények, rendeletek.

	Oldal		Oldal
Az 1912 évi LVIII. t.-c. a tűzoltóparancsnokot is besorozza a törvényhatósági tisztviselők közé	61	A belügy- miniszter: {	41296/913. sz. leirata a tiszt- képzés továbbfejlesztése tár- gyában 118
Az 1909. évi VI. t.-c. 29. és 31. §§-ai 10—15 évi adómentességet biztosítanak minden oly új építkezésnek, mely üres telken létesült és 8—12 évet az olyan épületnek, melyet egy réginek a helyére építenek	186	{	129714/913. sz. leirata a községi közigazgatási tanfolyamok át- szervezéséről 152
A székesfővárosi tanács 60310/913. számú határozatával az Edison-féle filmeknek a főváros iskoláiban leendő alkalmazását engedélyezte	82	Hadügyminiszter 4931/913. és Honvédelmi miniszter 25742/913. sz. rendelete szerint a tűzoltók nem ősszel, hanem tavasszal hivandók be fegyvergyakorlatra	171
A belügy- miniszter: {	2	A közoktatásügyi miniszter 3539/911. számú leirata a tűzrendészet tanításáról a középiskolákban	171
88895/911. és 155427/912. számú leirata a vidéki tűzoltó testületek részéről bérelt állami telefonhasználat korlátozásáról	2	{	72906/912. szám alatt a kémény- seprő-szabályrendeletek módosításánál figyelembe veendő mintát bocsátott ki 18
201805/911. sz. rendeletével a 94313/911. számú leiratban körvonalazott Tűzoltó Otthon telkének vételárához 30 ezer koronát kiutal	18	A kereske- delmi miniszter: {	leirata az autogénhegesztés meg- könnyítése tárgyában 50
		{	92656/913. sz. a döntött afelett, hogy a cserépkályhák tisztítá- sára ki a jogosult és mikor? . 186

V. A főváros és a vidék.

	Oldal		Oldal
Arad	33, 34, 193	Kecskemét	22, 33, 34, 77, 109
Bácsbodrog	148	Kereszténysziget	152, 166
Baja	168	Keszthely	148
Bakonytamási	196	Kispest	113
Baranya	139, 161, 179	Kolozsvár	34, 37, 54, 67, 105, 121, 189, 199
Bars vármegye	81	Komárom	190
Berkenyéd	177	Krassó-Szörény	74
Bicske	133	Lippa	166
Biharszilágys	130	Lőcse	104
Bihar vármegye	131	Majtény	78
Brassó	171	Magyarkanizsa	148
Budafok	165	Marosvásárhely	33, 65, 121, 128, 144, 152, 177, 182
Budapest 15, 31, 33, 34, 36, 45, 63, 82, 94, 95, 108, 110, 114, 116, 132, 136, 163, 164, 173, 182, 191,	199	Mezőtur	79
Czegléd	33, 197	Miskolcz	34, 177
Csák	166	Monor	195
Debreczen	33, 34, 65	Mohács	179
Denta	166	Mosonvármegye	189
Dunakeszi	181	Nagyatád	94
Eger	37, 67, 118, 182	Nagybecskerek	152, 182, 196
Enying	148	Nagyenyed	118
Erzsébetfalva	198	Nagykároly	31
Esztergom	47	Nagyszeben	121
Fehér vármegye	95, 111	Nagyszőlős	114
Fertőszentmiklós	88	Nagyvárad	33, 34, 192
Fiume	33, 34	Nyiregyháza	189
Gyöngyös	198	Ólubló	177, 188
Győr	33, 34, 176, 183	Pápa	34
Gyula	84	Párkány	78
Hajdu vármegye	81	Pécel	14, 31
Heves vármegye	147	Pécs	34, 115
Hódmezővásárhely	33, 34	Pestvármegye	81, 181, 195
		Pozsony	34, 85, 185, 176, 189
		Székesvármegye	81

	Oldal		Oldal
Szeged	33, 34, 189	Torda	81, 121
Selmeczbánya	35	Tótpróna	25
Szepeshely	94	Ujarad	166
Szepes vármegye	79, 81, 147	Ujpest	14, 33, 34
Székesfehérvár vármegye	21, 95	Vas vármegye	123
Sopron vármegye	88, 115, 148	Veszprém vármegye	148, 180
Sopron	95, 128	Veszprémvarsány	196
Szombathely	152	Világos	196
Temes vármegye	153, 166	Zala vármegye	81, 148
Temeshidegkut	166	Zemplén vármegye	190
Temesrékás	166	Zenta	115
Temesvár	34	Zagreb	34

VI. Külföld.

	Oldal		Oldal
Algeria	183	Leipzig	15, 30, 133, 134
Amerika	56, 58, 63, 96, 138	London	20, 110, 198
Aschaffenburg	47	Los Angeles	56
Athos	133	München	47, 133
Ausztria	54	Nantes	12
Berlin	133, 200	Nebraska	63
Binghampton	133	Németország	183, 199
Elberfeld	146	Newyork	95, 134, 200
Frankfurt a/M.	6, 47, 146	Nürnberg	145
Formosa	79	Paris	79
Graz	25	Philadelphia	58
Halle	31	Potsdam	31
Hamburg	47, 200	Sollingen	63
Issy-les-mulineaux	16	Stuttgart	94
Kalifornia	56	Taihoku	79
Karlsruhe	9, 47	Trieszt	89
Köln	108	Wien	15, 183
Konstantinápoly	55, 89	Wiesbaden	107

VII. Névmutató és különféle.

	Oldal		Oldal
Acetil cellulose	16	Breuer Szilárd	26, 35, 38, 45, 49, 50, 94, 118, 152, 186
Acetylénlámpa a sisakon	100	Breuer László	50, 164
Acetylén töltő telepek	16	Breznay Imre	147
Ádám J. István	15, 40	Bródy Jenő	130
Ádám Sándor dr.	148	Bulyovszky Aladár	45, 132, 164, 182
Adorján Antal	182	Bundschuh Pál	107
Ajkay Zoltán	35	Buzás László dr.	179
Alfa	2, 137	Cellit	16
Ambrózy József	182	Celluloid pótlóanyag	58
Apáthi Vilmos	39, 45, 112, 118, 147, 186	Celluloid hulladékok	63
Asbest	200	Cement és tengervíz	16
Ausch Rezső	192	Christopher Sarah	31
Autogarage engedélyezése	143	Chudy Jenő	166
Autogénhegesztés	50	Cziráký Béla gr.	183
Autotaxi	47, 183	Cziráký Gábor dr.	148
Balogh Dezső dr.	45, 132, 164, 182	Csatár Andor	148
Barabás István	39, 124	Csáky Károly	166
Bartha Gergely	105, 121, 122	Cserépkályhák	197
Bencze István	39, 105, 121, 132, 152, 164, 166, 167, 188	Cseh József	121
Benoid-história	126	Csermák Hugó	31
Benzinkamra	43	Damo Oszkár	47, 147
Benzinrobbanások	54	Deák János	79
Berkes Ágoston	181	Deák Péter	95
Bilesch János	182	Deszkássy Boldizsár dr.	88
Binder Henrik dr.	121, 152, 166, 167	Dittler Aurél	179
Birkás Lajos	148	Dittrich József	55, 191, 192

	Oldal		Oldal
Edison-féle kinematograf	64, 79	Karátsonyi János	166
Effenberger Gusztáv	176	Kardos Sámuel	148
Egri nyomda	76, 98, 170, 199	Kaucsuk	16
Eicher Ottó	197	Kéler Dénes	91, 94, 108
Életmentés a Niagarából	63	Kele József dr.	148
Éljenek a tűzoltók	199	Kelemen György	105, 121
Erdei Lajos	199	Kelna-lámpák	90
Erdély Ernő 35, 39, 45, 63, 69, 96, 105, 115, 121, 159, 178,	179	Kéményseprők zsarolása	199
Erdődy Tamás gr.	199	Kemény Imre dr.	31, 182
Ertl István	148	Kemenes Ferenc	78
Ertl József	166	Kép Ferenc alapítványa	149
Erzsébet-szsanatórium	125	Keserits Ferenc	179
Extincteurök	176, 177, 200	Kisasszony tűzr. felügyelő	31
Falussy Károly	164	Kiss Arisztid	63, 94
Fándly József	181	Kiss Gyula	148
Férláru menetjegy	96	Kiss Lajos	79
Fehér Lőrincz dr.	148	Kobek Kornél	78
Feicht Béla	166	Konkoly-Thege Andor	182
Felelősség építési balesetekért	175	Konrády Dániel dr.	105, 121
Felvételi feltételek a főv. tűzoltóságnál	116	Konthy Gyula dr.	115
Fenyvessy Sándor	148	Kónya Imre	110
Fodor Gusztáv	181, 196	Kosztits Kamill	179
Földgáz	163	Kovács Elek	143
Francois Lajos	165	Kovács-Sebestyén Gyula dr.	94
Fűrészpor, mint benzinoltó	191	Kovacsics Gyula	166
Füstemésztő készülék	184	Köhler István	45, 50, 164
Füstsisak, Dräger-féle	74	Kösztler József	132
Fucsek Béla	31	Körössy József	105, 121
Gardalits Lajos	148	Knortzer György	148
Gépkocsiszin engedélyezése	143	Kun Árpád dr.	79, 148
Glósz Kálmán dr.	147	Kránitz József	94, 181, 194
Gombás Sándor	191	Kratzer Dániel	50, 132, 164
Gönlner János	105, 121	Krenedits Ferenc	181
Goreczky Zsigmond	182	Kuhárszky László	2, 35, 94, 144, 160, 171
Govorkovits Aladár	85	Kurz Ede lovag	166
Gráczér Lajos	181, 192	Kuzma Gyula dr.	31, 50, 164, 165
Greisinger József	79	Küry Albert	112, 148
Groidl Gyula	88	Láncrostély	134, 199
Gröber Ferenc	182	László István	94
Gyárégés az árvízben	188	László Sándor	196
Gyöngyössy Mihály dr.	105, 121	Lator Gábor	115
Gyufaadó Ausztriában	54	Lauschmann Gyula dr.	111
Gyufa, kénes	95	Libits Adolf	149, 167
Gyufatröszt	104	Limbeck Pál	148
Gyujtógató hivatalnok	80	Loosz Dezső	98
Haiszig Sándor	98	Lindner Gusztáv dr.	151
Hajas Antal	88, 148	Lukáts Gyula	45, 94, 149
Hanisch György	163	Lukács Ödön	131, 192
Harsányi Gyula	148	Majzik Viktor	115, 147
Harrer Ferenc dr.	12, 127, 182	Margitai Péter	179
Havas Ede	50	Marinovich Imre dr.	31, 50, 58, 63, 94, 164, 182, 191
Havranek József	179	Markusovszky Béla	3, 31, 33, 35, 45, 49, 50, 57, 79, 89, 118, 128, 144, 149, 186, 192
Hevesi Zsigmond	164, 182	Mátrai Antal	31, 78, 109
Henfner Lajos	182	Matkovich Jenő	181
Hehring Sándor	131	Mezey Gyula	131
Hivatásos tűzoltóságok	34	Mihályi Árpád	121
Hollefreund Ottó	14, 174	Mihályi Dezső dr.	166
Holesch József	182	Mihálik Béla	63, 93
Huszár Gyula	196	Milassin Andor	148
Ivánka László ifj.	112	Mlinkó István	118
Jászberényi Andor	105, 121	Molnár Lajos	181, 196
Jászberényi Miklós	18, 38, 40, 145, 147, 162, 175	Molnár Ödön	197
Jaloviozky Sándor	115, 182	Molnárak tanfolyama	94
Janiesek Andor	15, 23, 31, 47, 49, 50, 55, 63, 73, 94, 107, 126, 165, 182, 183, 190, 191, 197	Motorfecskeendők	16, 24, 126, 160
Jancsny József	182	Motorkocsik	68, 73
Jónák Gyula	14	Mozdonyszikrák	110
József főherceg	47, 149	Mozitáz	95
József főherceg-alapítvány	5	Nagy Sándor	91
Jungberth Mihály	79	Naszke Károly	196
		Némethy Károly dr.	115, 118

	Oldal		Oldal
Novotny József	166	Szathmáry László dr.	8, 27, 41
●leják Károly	45	Székely Ödön	113
Oltványi Ödön	82	Székesfővárosi költségvetés	36
Oreskovich Jenő	148	Széchenyi Ödön basa	49, 50, 55, 89, 149, 164, 182
Országh Kálmán	47	Széchenyi Viktor gróf	39, 47, 61, 81, 94, 111, 112, 115, 126, 158, 179, 188, 198
Osztrogonác Ferenc	148	Szentgyörgyi Dénes	121, 128
Óvári Ferenc dr.	1, 15, 38, 39, 40, 47, 115, 121, 148, 180, 181, 183, 188, 191	Szigethy István	148
Pázmándy József	198	Szilvay Kornél	114, 164, 192
Papp Ferenc	66, 94, 106, 115, 125, 140, 147	Szily József dr.	31, 49, 50, 132, 164, 165, 182
Papok tűzhalála	79	Szily Tamás	179
Pekáry Ferenc dr.	79	Szokody Árpád	179
Perkeo	191	Sümeghy Béla	132
Péter Andor	121	Szűts Jenő	112
Petonszky Ferenc	148	Tankóczy Gyula	40
Pirschl János	183	Tauber Ferenc	182
Poos Miklós dr.	35, 160	Teasdale Ottó	192
Porzsolt Kálmán	15	Techlár Ernő	182
Popescu	167	Temple Rudolf	182
Prochászka Ottokár dr.	112	Tengervíz és cement	16
Putsch Tóbiás	79, 147	Total	176, 191
Rákossi Jenő	15	Teudloff és Dittrich	113
Ranezay József	147, 152, 166, 167	Tóth Ernő	148
Réthy Ede dr.	180	Tóth Péter	167
Rendőrtisztek tanfolyama	79, 95, 199	Törzsök Béla	79
Rezucha István dr.	166	Tróber Aladár	179
Rónay Albert	141	Tűz a gyárban	61
Rozmán Károly	148, 180	Tűzbiztosítás	79
Rozsics Jenő	93	Tűzoltó-lovak	58
Rösch Frigyes	148	Tűzoltók évkönyve	98, 199
Rüll Béla dr.	179, 180	Tűzoltó-szindarab	199
Rüll János dr.	179	Tűzoltó-Otthon	17, 38, 155, 159
Ruh Géza	31	Tűzoltó-Otthon alapító-levele	119
Saára Gyula dr.	112	Tűzoltó-tisztek egyesülete	31, 63, 134, 171, 191
Sachs Edwin	198	Walerian József	197
Salakos beton	150	Varga Tivadar	198
Salapáthy Kálmán	149, 175, 182	Varga Lőrinc	148, 196
Scerbovszki Szaniszló	63	Városaink (18 legnagyobb)	34
Schmelhegger Árpád	182	Vass Andor	75
Schneider Frigyes	95	Vass János dr.	45, 97, 98, 133, 147, 199
Schwartzler Ottó báró	148, 180, 196	Vasbetonüveg	168
Segélynyújtás a főváros környékén	173	Vasuti félárújegyek	96
Segélyző-pénztár	5	Verebi Végh István	95, 112
Statisztika	34, 36	Vermes Béla	94
Stenge Ferenc	179	Vida Pál	35, 39, 78, 95, 111, 112, 179
Sebestyén Sándor	181	Visy László dr.	179
Seltenhofer Frigyes	24, 128	Villamos berendezések	57, 73, 89
Serfőző Géza	165, 195	Vízvezeték	56, 110, 116
Simó Ferenc	15	Vojnits István	148
Sixtus pápa V.	116	Voltam Lohengrin Budapesten	32
Szávits Sándor	191, 196	Wdvardy Aladár	31, 108, 118, 132, 157, 164, 172, 182
Szállodaégés	63	Úszkay Bálint	145
Szabados Béla	148	Üres benzines hordók	110
Szabados Imre	94, 149	Weszely Ferenc	182
Szabó Bertalan	196	Winkler Pál	147
Szabó Gyula	45, 88, 115, 118, 148, 177	Wyda János	94
Szabványos benzinkamra	48	Zahoray Pál	114
Szakáll Gábor	105, 121	Zavaros Aladár	111
Szakkönyv	25	Zrinyi József	112
Szathmáry Géza	196	Zsolnay Vilmos	179

VIII. Képeink.

	Oldal		Oldal
A Seltenhofer-féle benzinmotoros fecskendő	24	Gyúlékony folyadékok robbanásmentes elhelyezése	44
Benz-Gaggenau gyártmányu autófecskendő	25	A konstantinápolyi tűzoltóság autófecskendője	56
Tűrés ellen biztosított csap benzin leeresztésére	28	A kolozsvári tűzoltó-szaktanfolyam előadói és hallgatói	121
Kémiai mosóintézet berendezése metszetben	29		
Szennyes benzin desztillálására való készülék	29		

TÜZRENDÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ORSZ. TŰZOLTÓ-SZÖVETSÉG HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik minden hó második szombatján. Hírdetéseket felvenni egyedül a kiadóhivatal jogosított.	Laptulajdonos: A MAGYAR ORSZÁGOS TŰZOLTÓ-SZÖVETSÉG. Kiadóhivatal: az Országos Tűzoltó-Szövetség Irodája VII., Rákóczi-út 33. Telefon 90-33.	Előfizetési ára, egész évre, 5 korona. Tagtestületeinknek ingyenpéldány jár. Szakcikkék, melyeknek kézirata a szerkesztő címére irányítandó, ha külsőre alkalmasak díjaztatnak.
---	---	---

Felelős szerkesztő: MARKUSOVSKY BÉLA. VIII., Kun-utca 2.

Helyettes szerkesztő: ERDÉLY ERNŐ, Győr.

Tömeges kitüntetés.

Olvasom a királyi diszérem viselésére jogosítottak névsorát. Csupa ötvenes, sőt jobbára ötven éven felüli, hovatovább nyugalomra vágyódó bajtárs!

Akárcsak az e diszéremmel soron kívül, legelső gyanánt kitüntetett Óvári Ferencz, aki, mint ugyancsak e lap hasábjain olvasom, — végleg visszavonult a veszprémmegyei tűzoltó szövetség tényleges vezetésétől. Az ő eredményekben gazdag munkálkodását méltatták már eddig is, s bizonyára kifejezésre juttatják még sokszor; róla tehát most ne essék több szó. Annak tényén azonban ez a szándék sem változtathat, hogy Óvárinak körülrajongott személyében is kifáradt egy, az ötvenévesek sorában.

Ötvenévesek!

Az apák csoportja ez, azé a szürke tömegé, amelyben, ha itt-ott találkozik és egy-egy Óvárihoz hasonló szerencsésebb férfi a szeretet és hála megnyilatkozásaival: de az óriási többség, maga a zöm — jobbára ismeretlen s érdemesítésre méltónak alig ítélt, név nélküli szürkeség. Ime a királyi kitüntetés is, mely eleinte áhitott kegyesség volt s kis vártatva megint teljes értékűvé lesz, most, amikor — sit venia verbo — csöstül hulló áldásként zuhog alá az ötvenévesekre, mintha még ennek is meghalványodott volna fényessége, mire hozzájuk ért. A vége-

de mégis csak azt vagyunk kénytelenek tenni, hogy ezt az egyetlen, nekik jutó, valóban megérdemelt kitüntetést is — en blok — vesszük tudomásul.

Igazán különös sors, a nagy, szürke tömegnek a sorsa, még ezen a szűken körülhatárolt területen is, a tűzoltói téren!

Aktivitásuk ideje, a lefolyt harminc év legszürkébb fejezete lesz történetünknek, ha majd egyszer megírják. Mert egyelőre nem igen foglalkoznak vele, legalább komolyan nem elemezte senki azt a kjtartó munkát, amit a 30 év előtti husz éves fiuk, a mai napig elvégeztek. Historiájukban semmi ragyogás semmi rendkívüli. Egyre hétköznapi jön, hétköznapi után. Szinte mult és jövő nélkül élt és ugyanígy látszik mozogni ma is ez a szürke tömeg. Talán Markusovszky is ezért nem írta meg Szövetségünk történetének ezt a fény nélküli s zajtalan korszakát. Pedig az elmúlt 30 esztendő alatt, nemcsak a Veszprém óta új lendületet nyert tűzoltó ügyet, hanem a mi új évezredbe lépett mai Magyarországot is az ötvenévesek alapozták meg. Ők vágta ősvényt a sűrű rengetegbe s el is indulván rajta, haladtak oly uton, amelyen mások nem jártak előttük; de amelyen később, mihelyt kitaposott, biztos lesz az út, mindenki ott fog járni.

der polgárosultság fokmérője gyanánt csaknem legelső helyen szereplő humanitanus intézményünket, a tűzoltóit is. Ők teremtették meg — minden más nemzetet megelőzve vele — az okos védekezés módjait felölelő tűzrendészetet, mely a tűzoltói beavatkozás sikerének legfőbb garantiája. — Ők fejlesztették a keblekben fellobbant lángot világító sugárrá és magkeltő hővé. A gyökerestől kitépett dilettantismus helyére ők ültették a tűzoltói szaktudás fáját is, mely ma már gyümölcsöt-termővé terebélyesedett. Adtak a testületeknek munkaprogrammot, egyöntetű irányítást, a taktikai kiképzés tökéletesebbé tétele terén közvetlen gyámolitást. És mindennek dacára már is alig aktuálisok, aminthogy sohasem voltak azok. Harminc évvel ezelőtt a nagy idők tanúi, az akkori öregek aratták le előlük a babért: ma pedig a feltörekvő harmincévesek beszélnek olyan hangosan, hogy mellettük a szürke ötvenévesek nem számíthatnak. Kimennek a divatból, mielőtt divatosakká lettek volna. Igazán különös, megrázó tömegsors!

És mégis!

A fiatalság mindent hihet magáról, még azt is, hogy ő saját magát hozta a világra; de egy nem vitatható el ezektől a szürke ötvenévesektől. És ez az egy: ténybeli dolog. Nem vitatható el, le sem tagadható, hogy ők voltak a fundamentumon dolgozók, ők valának a mai generációnak nevelői. S hogyha szürke tömegük csupán a sáncárcok betömésére használódott is el; mégis csak az ő önfeláldozásuk tette mind valószínűbbé a régvárt eredményt, mely a rideg közöny, a gőgös lenézés, a hozzá nem értés s átkos kicsinyhitőség szikláival körülbástyázott várfalnak ormára — lobogónkat, belátható időn belül, kitüzni segít.

Ha majd bevettük a várat, akkor tünik csak ki, mit tettek ügyünkért ezek a szürke ötvenévesek!

Addig is hajtsuk meg az érdemek őszinte elismerésének lobogóját, hajt-

* A vidéki tűzoltótisztek részére bérelt állami telefonok használatának korlátozása.

A m. kir. belügyminiszterium 155427/912. VI. a. számú leiratában értesíti a Magyar Országos Tűzoltó Szövetséget, hogy a hivatalos célra bérelt, de magánlakáson vagy azzal összefüggő helyiségben felszerelt távbeszélőállomások díjkezdménye egyáltalán megszűnt s hogy az ilyen állomások után a teljes díj fizetése van általában elrendelve.

A nevezett miniszter ur egyben utal arra is, hogy az Országos Tűzoltó Szövetséget e rendelkezés okai felől 88895/1911. számú leiratában már megfelelően tájékoztatta s közli, hogy a távbeszélőhivatalok már megelőzőleg külön utasítást nyertek, hogy abban az esetben, ha a tűzoltóállomások magánelfizetőkkel tűzveszély miatt és nem magánbeszélgetések célból kérnek kapcsolást — azt akadálytalanul teljesíthessék.

Kuhárszky László,
titkár.

* A „Tűzrendészet“ és a Gyakorlati Szabályzat új kiadása.

Mintegy hét évvel ezelőtt fogyott el a Tűzrendészet című szakkönyv első kiadása, azóta sok külső körülmény gátolta a Szövetséget az új kiadás megjelentetésében. Az elnökség több ülésben tárgyalta a felmerült akadályokat s több ízben tett kísérletet azoknak elhárítása iránt. Legutóbb a kiküldött bizottság e tárgyban külön értekezletet tartott, melyen megtárgyalták a szükséges intézkedéseket s e hó 11-én összeül a szerkesztő-bizottság, hogy a munka egész anyagát elkészítse.

Az új kiadás lényegesen el fog térni az elsőtől, több oly részletet vett fel a szerkesztő-bizottság, amelyeknek az első kiadás alkalmával még nem volt megfelelően kifejlődött irodalma. A régi fejezeteket kiegészítik a megelőző tűzrendészet leszárt tapasztalataival és modern technika legújabb vívmányaival. Amit a könyvkészésével veszítettünk, azt megnyerjük annak tartalmasabb és bővitettebb kiadásával.

Ugyancsak elfogyott a gyakorlati szabályzat is s ennek újra nyomtatásáról is kellvén gondoskodni, az elnökség bizottságot küldött ki, melynek feladata volt megállapítani, hogy az elmúlt tíz év tapasztalatai nem vetettek-e fel oly körülményeket, melyek a szabályzat egyes pontjainak változtatását kívánják meg. A múltkor emlékeztünk meg a tervezett módosítás irányelveiről, amelyek lényegökben egyáltalában nem érintik a régit, csak kisebb eltérések és bővitések váltak szükségessé.

Az átdolgozás itt is munkában van s remélhetjük, hogy a gyakorlatok megkezdésének idejére az új szabályzat megjelenik. Tagtestületeinknek tehát módjukban lesz a kiképzést ennek alapján folytatni.

A bizottság munkájának elkészültekor lapunk részletesen fogja közölni azokat a tervbe vett

HIVATALOS RÉSZ.

4190.
1912. sz.

Jegyzőkönyv.

Felvétellett Budapesten, 1912. évi december hó 21-én a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség elnökségi ülésén.

Elnök: gr. Széchényi Viktor, majd Óvári Ferenc dr. alelnök.

Jegyzőkönyvvezető: Kuhárszky László.

Jelenvoltak: Ajkay Zoltán, Apáthy Vilmos, dr. Balogh Dezső, Bencze István, Erdély Ernő, Jászberényi Miklós, Papp Ferenc, Szabó Gyula, dr. Szily József, dr. Vass János és Vermes Béla.

Elmaradásukat igazolták: Kállay Imre, Lukács Ödön, Plachner Sándor és dr. Rüll Béla.

Elnök az ülést megnyitván, meglehangú szavak kíséretében Szabó Gyula előadónak 30 éves szolgálati érmet adott át.

1. Elnök bejelenti, hogy Breuer Szilárd főtitkár lemondott főtitkári állásáról és a bizottságokban viselt tisztségeiről.

Dr. Vass előadó kijelenti, hogy a főtitkár iránt mindig a legnagyobb tisztelettel viseltetett és viseltetik s amennyiben lemondása összefüggésben lenne pozsonyi felszólalásával, úgy sajnálkozásának ad kifejezést. Együttal kéri az elnökséget, hogy a lemondást ne vegye tudomásul.

Elnök, alelnök és többek hozzászólása után elhatározatott: hogy az elnökség a lemondást tudomásul nem veszi s ragaszkodásának biztosítása és nagyrabecsülésének kifejezése mellett kérni fogja a főtitkárt elhatározásának megmásítására.

2. Kuhárszky titkár bejelenti, hogy a Budapesti Szövetség a Tűzoltó-Otthon gyűjtésére vonatkozó elszámolását elkészítette s a Magyar Országos Tűzoltó Szövetséghez beterjesztette. Az elszámolás szerint a gyűjtés eddigi eredménye 56.651 K 91 f., melyből Budapestre 35.422 K 08 f.; a vidékre eddig 21.229 K 83 f. esik.

Titkár az elszámolást megvizsgálta és azt helyesnek találta. Javasolja, hogy a Budapesti Szövetségnek a felmentvény megadassék, a beterjesztett elszámolás pedig most már gyűjtőivekkel és a reá vonatkozó ügyiratokkal felszerelve, a polgármesterhez felterjesztessék. Együttal kéri, hogy egy a Magyar Híradó, mint a Hiresarnok 100—100 K-val honoráltassanak a gyűjtés alkalmából kifejtett tevékenységükért. A rendőr nyugdíjalap javára 200 K-t hoz javaslatba; a perselyező hölgyek részére köszönőlevél küldését kéri.

Jászberényi a vidéki gyűjtés elszámolásának felülbírálatát eszközölni kívánja s miután az befejezve még nincsen, a végelszámolás eszközölését akkor óhajtja, amikor pénzádomány már nem érkezik többé. A könyvátosokat dotálni kívánja, de előbb megvizsgálja működésüket.

A javaslat elfogadtatván, egyben a rendőség nyugdíjalapja javára 200 K adományozása, a hölgyeknek köszönőlevél küldése határozatott el.

Alelnök a Tűzoltó-Otthon telekkérdését veti fel és szükségesnek tartja, hogy a Tűzoltó-Otthonra vonatkozó elbaratumot Jászberényi dolgozóná ki.

3. Dr. Óvári alelnök bejelenti, hogy a színmű pályaművek eddigi bírálatához Beöthy László bíráta is beérkezett, ki az „Urak és parasztok” és „Tűz a gyárban” című pályaműveket tartja olyanoknak, melyeket a vidéki színpadokon előadni érdemes. Evégből javasolja, hogy az 1000 K pályadíj megosztva, a nyertes íróknak kiadassék, miután azok a szerzői jogról a szövetség javára lemondtak és a díj megosztásához is hozzájárultak.

Az elnökség többek hozzászólása után elhatározta, hogy a díj megosztva és pedig „Urak és parasztok” és „Tűz a gyárban” szerzőinek kiadassék, de csak azon feltétellel, ha a két szerző a bíráló-bizottság utasítása szerint a módosítást azokon megejtí.

A jelíges levelek felbontásakor kitünt, hogy az „Urak és parasztok” című pályaműnek Damo Oszkár egri hírlapíró, „Tűz a gyárban” címűnek pedig Kállay Miklós, ugyancsak egri hírlapíró a szerzője. A többi pályaművek a lapokban való közzététel után 15 napon belül visszaadnak.

4. Markusovszky Béla lapszerkesztő szabadsága december közepén lejárván, kéri, hogy Erdély Ernő helyettes szerkesztői teendőkkel továbbra is bizassék meg és a helyettes szerkesztői állás szerveztessék.

Dr. Balogh pénztáros kijelenti, hogy tekintettel az eddig felmerült deficitre, új állás szervezése más időpontra halasztassék.

Erdély szívesen vállalkozik ezután is a szerkesztői teendők elvégzésére s szolgálatát díjtalanul ajánlja fel a szövetségnek.

Óvári alelnök szerint a választmány határozatát megváltoztatni nem lehet s így az elnökségnek módjában sincsen ezuttal a helyettes szerkesztői állást szervezni és azt betölteni. Javasolja, hogy Erdély továbbra is bizassék meg a helyettes szerkesztői teendőkkel s ezért számára 1913 január 1-től havi 50 K tiszteletdíj állapíttassék meg s ebben az irányban előterjesztés tétessék a választmányának.

A javaslathoz az elnökség hozzájárul.

5. A gyakorlati szabályzat revíziójára kiküldött bizottság, elnökének tisztségéről való lemondása következtében, érdemleges munkát nem teljesíthetett, miért is felkératik Breuer Szilárd főtitkár, hogy a bizottságban viselt elnöki tisztségét újból vállalja magára, addig pedig az ügy levétetik a napi-rendről.

6. Veszprém vármegyei tűzoltó szövetség a „Tűzoltó Káté” című szakkönyvből hajlandó 500 példányt 60 fillérjével rendelkezésre bocsátani, ha annak ára fejében a Szövetség 300 K-t kiutalványoz.

Az elnökség a mű felülbírálatát az irodalmi szakosztályra bizza és határozatát ettől teszi függővé.

7. Heves vármegye kéri, hogy a kerületi tanfolyam jövőben Egerben tartassék.

Ezen ügyvel kapcsolatosan együttal a téli tanfolyamokra vonatkozó belügyminiszteri leirat is tárgyalatott, valamint a „Tűzrendészet” című szakkönyv megjelenésének késedelmezése is.

Az elnökség elhatározta, hogy két kerületi

dr. Óvári Ferenc, Breuer Szilárd, Erdély Ernő, dr. Vass János és Papp Ferenc előadók küldettek ki.

A „Tűzrendészet“ című könyv mielőbbi kinyomatásának intézésére Breuer Szilárd, Erdély Ernő és Köhler István kérték fel azzal, hogy az 8 napon belül tartandó együttes ülésen tárgyalassák meg.

8. Kuhárszky titkár bejelenti, hogy a tűzoltóságra vonatkozó statisztikai adatok a vármegyéből nagyrészt beérkeztek.

Tudomásul vétetett és azoknak feldolgozásával Szabó Gyula előadó bizatott meg.

9. Arad vármegyei szövetség csatlakozását bejelenti s kéri, hogy az 1912 január 1-től számítva vétessék tudomásul.

Tudomásul vétetik azzal, hogy Arad városa a tagsági díjnak közvetlenül a vármegyei szövetségbe való befizetésére az alapszabályra való hivatkozással felkéressék.

10. Honvédelmi minisztérium ifjusági csapatok kiképzésére vonatkozó utasítást küld 25 példányban kiosztás végett.

Tudomásul vétetik azzal, hogy a minisztériumnak átirat küldendő, melyben felszólítatnék, hogy a kiképzéshez oktatót, fegyvert és lövészt is adjon.

11. Fiume önkéntes tűzoltósága kéri, hogy a január hó folyamán rendezendő bálra a fővédnökséget Augusztia főhercegnőnél, a védnökséget pedig Széchényi Viktorné grófnénál eszközölje ki a Szövetség.

Az elnökség a kéréshez hozzájárul és a Szövetség képviselőteré gróf Széchényi Viktor elnök urat fogja felkérni.

12. Belügyminisztérium leiratát, melyben a tűzjelző telefonok használatát körülírja, tudomásul veszi az elnökség azzal, hogy ez ügyben még egy feliratot intéz a minisztériumhoz.

13. Budafok a Tűzoltó-Otthon javára gyűjtött összegét alapítványképpen kezelni kéri, mihez az elnökség kezelési nehézségek miatt nem járul hozzá.

14. Arad vármegyei szövetség a járási tűzrendészeti felügyelők részére hivatalos lap és egyenruházati szabályzat megküldését ingyen kéri.

Az elnökség a kérelemhez hozzájárul.

15. Desits József szakképviselő azon kérelméhez, melyben kéri, hogy az elnökségi ülések a lapban állandóan közzététessenek, annyiban járul hozzá, hogy azok mindannyiszor közzéteendők, valahányszor az lehetséges lesz s akadályba nem ütközik.

16. A József főhercegi alapítvány pályázatának közzététele a januári számban, februári lejárattal, elrendeltetik.

17. Óvári alelnök bejelenti, hogy a pénztár megvizsgáltatván, az teljesen rendben találtatott.

Tudomásul vétetett s egyben elhatározatott, hogy a Szövetség rendkívüli segélyért folya-
modik.

18. Kuhárszky titkár bejelenti, hogy a múlt ülés óta az iroda által elintéztetett 5 előterjesztés, véleményeztetett 11 telepengedélyezés, 6 szabályrendelet, 20 alapszabály, 1 építési kérdés és 10 tűzrendészeti kérdés,

19. A királyi díszérmekre beérkezett kérvények felterjesztetni rendeltettek.

20. A jegyzőkönyv hitelesítésére felkérettek Erdély Ernő és Papp Ferenc.

Több tárgy nem lévén, az ülés ezzel véget ért.

(Kmf.)

Gróf Széchényi Viktor,
elnök.

Dr. Óvári Ferenc, Kuhárszky László,
alelnök. titkár.

Hitelesítjük:

Erdély Ernő, Papp Ferenc,
előadó. előadó.

1451.
1912. sz.

Jegyzőkönyv.

Felvételett Budapesten 1912. december 21-én a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség segélypénztára elnökségi ülésében.

Elnök: gróf Széchényi Viktor.

Jegyző: Bence István titkár.

Jelen voltak: dr. Óvári Ferenc alelnök, Ajkay Zoltán és Vermes Béla szakosztályi alelnökök, Apáthy Vilmos, Erdély Ernő, Jászberényi Miklós, Papp Ferenc, dr. Vass János előadók, dr. Szily József tiszteletbeli tag, dr. Balogh Dezső pénztáros, Kuhárszky László titkár, Lukács Gyula és Laquer Sándor vendégek.

1. Elnök az ülést megnyitván, Bence titkár bejelenti, hogy Jung János (Zombor) szeptember 27-én tűznél kezén égési sebet, lábán pedig zuzódást szenvedett, mely 22 nap alatt gyógyult.

Nevezettnek 44 K segély kiutalványoztatott.

2. Horváth János (Porrog) október 13-án tűznél elesett és 37 nap alatt gyógyuló zuzódást szenvedett.

A pénztárból 70 K segély kiutalványoztatott.

3. Balogh János (Kaposkeresztur) október hó 11-én tűznél a mellkas jobb felén és a kezujjain zuzódást és égési sebet szenvedett, mely 8 nap alatt gyógyult.

Nevezettnek 16 K segély kiutalványoztatott.

4. Ráth Károly (Sopronbánfalva) október 21-én gyakorlat közben, kötélen való leereszkedésnél, tenyerét erősen megsebezte; sérülése 13 nap alatt gyógyult.

Nevezettnek méltányosságból 26 K segély kiutalványoztatott.

5. Óri Ferdinánd (Tamási) október 21-én tűznél lábán és karján 11 nap alatt gyógyuló zuzódást szenvedett.

Részére 22 K segély kiutalványoztatott.

6. Gergely István (Rákospalota) október 15-én tűznél arcán és orrán 15 nap alatt gyógyuló égési sebet szenvedett.

Nevezettnek 30 K segély kiutalványoztatott.

7. Illés Pál (Kisvárd) november hó 12-én tűznél égési sebet szenvedett. Mivel 1912. évre a segélypénztárnak testületük tagja nem volt, kérelmével elutasítottatott.

8. Bárdi Lajos (Selmecbánya) október hó 26-án tűznél hüvelykujján 14 nap alatt gyógyuló zuzódást szenvedett.

Nevezettnek 28 K segély utalványoztatott ki.

10. Tisza Ágoston (Szerencs) november hó 13-án tűznél tenyerén zuzódást szenvedett.

Kérelme elutasított, mivel a testület a segélyzőpénztárnak az 1912. évben nem volt tagja.

11. Reziicska István (Csantavér) november hó 10-én tűznél 16 nap alatt gyógyuló bokarándulást szenvedett.

Nevezettnek 28 K segély kiutalványoztatott.

12. Baumgartner József (Terezovatz-Suhopolje) november hó 16-án tűznél, kezén 16 nap alatt gyógyuló zuzódást szenvedett.

Nevezettnek 30 K segély kiutalványoztatott.

13. Brehoszký Károly (Budapest, északi főműhely) november hó 2-án éjjeli szolgálat közben megboltott és balkezét megütötte, sérülése 21 nap alatt gyógyult.

Részére 42 K segély utalványoztatott ki.

14. Csermák Éde (Zenta) november hó 21-én gyakorlat közben jobb kezen két ujját összezúzta; sérülése 12 nap alatt gyógyult.

Nevezettnek 24 K segély utalványoztatott ki.

15. Furner Imre (Hatvan) december hó 10-én tűznél jobb lábujján megsérült; sérülése 8 nap alatt gyógyult.

Nevezettnek 16 K segély utalványoztatott ki.

16. Aschenbrenner Ferenc (Székesfehérvár) november hó 18-án tűznél jobb kezén 27 nap alatt gyógyuló sérülést szenvedett. Ezen bejelentést azonban csak 30 nap után jelentették be.

Tekintettel arra, hogy a sérülnek nagy családja van, ez alkalommal az elnökség eltekintve attól, hogy a szabályok be nem tartattak és méltányosságból 27 K segélyt utalványozott ki.

17. Titkár bejelenti, hogy a segélyzőpénztárba való bejelentésre a szükséges nyomtatványok megrendeltettek, az expedálásuk folyamatban van.

Tudomásul vétetett.

Több tárgy nem lévén, ezzel az ülés véget ért.

K. m. f.

Gróf Széchenyi Viktor s. k., elnök.

Bencze István s. k., titkár.

Tudnivalók a balesetbiztosításról.

A baleset ellen való biztosítás bejelentésénél követendő eljárás a következő: a községi önkéntes vagy kötelezett tűzoltókról egy névjegyzék állítandó ki, az alábbi minta szerint két példányban.

KIMUTATÁS

Önkéntes vagy kötelezett tűzoltóság azon működő tagjairól, akik az 1913. évre a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség segélyzőpénztárának tagjai sorába lépnek.

Folyószám	A működő tag neve	Polgári foglalkozása	Tűzoltói rangja

Ezen jegyzék kelettel ellátandó és a parancsnok vagy elnök és titkár vagy jegyző által aláírandó. Azután két egyenlő példányban és annyiszor 20 fillér, ahány biztosítandó tagja van a testületnek, a Magyar Országos Tűzoltó Szövetségnek Budapest, Rákóczi utca 22. sz. számú irodájában.

felsorolt tűzoltók, illetve azok hátrahagyott családjai részesülnek.

Időközben beálló személyváltozások, megbetegedések, munkaképtelenség, halálozás esetről-esetre 8 napon belül orvosi bizonyítvánnyal és parancsnoki jelentéssel, eseteleiről az Országos Tűzoltó Szövetségnek bejelentendő.

Tűzoltói szolgálatban, gyakorlatok közben, vagy tűz esetén történt megbetegedések vagy megsebesülések folytán beállott munkaképtelenség esetén a biztosítottak segélyezése a következő módon történik:

a) Megsebesülés vagy megbetegedés időpontjától számított 120 napi időtartamig bezárólag naponta 1—2 korona.

b) Ha a munkaképtelenség 120 napnál tovább tart, akkor a családi és vagyoni viszonyok, valamint a segélyezésre rendelkezésre álló alap figyelembevételével végkielégítés adatik, mely a teljes munkaképtelenség, vagy halál esetén 1000 koronáig terjedhet.

Felhívás.

A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség „József főherceg” alapítványának kamatai 1913 március 2-án kiosztás alá kerülnek. Boldogult védnökünk emlékére alapított ezen alapítvány célja oly, tűzoltói szolgálat közben megsérült tűzoltóknak vagy hátramaradottjaiknak segélyezése, akik sem a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség segélyzőpénztárából, sem az Első magyar ált. biztosító társaság által ő felségeik jubileuma alkalmából tett tűzoltói segély-alapítványnak kamataiból segélyben valamely okból nem részesülhetnek, de arra mégis rá vannak szorulva.

Segélyért folyamodhatik illetékes parancsnoksága útján Magyarország mindazon tűzoltóság segélyre szorult tagja, amely tűzoltóság a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség tagjai sorába tartozik avagy a kérvény alapjául szolgáló baleset alkalmával tartozott. A kérvényhez a következő bélyegtelen igazolványok melléklendők:

a) hatósági igazolvány arról, hogy folyamodó magyar honos, segélyre szorult és arra érdemes s hogy sérülése tűzoltói szolgálat közben történt;

b) hatóságilag láttamozott, avagy hatósági orvosi igazolvány arról, hogy a sérülés miben állt? a munkaképtelenség hány napig tartott? és a segélyezendő munkaképeségi állapota jelenleg milyen?

c) tűzoltóparancsnoksági igazolvány arról, hogy folyamodó a sérülés történetkor a testület tagja volt s hogy a sérülés szolgálat közben s mikép történt?

Kimutatandó egyúttal az is, hogy a folyamodó más alapokból, más helyről, eddig milyen segélyben részesült.

A bélyegtelen kérvény mellékleteivel együtt 1913 február hó 10-ig a Magyar Országos Tűzoltó Szövetségnek Budapest, Rákóczi utca 22. sz. számú irodájában.

A vegyészeti gyárak tűzrendészete.

Irta és november 7-én felolvasta Janicssek Andor, Budapest főparancsnoka, a Magyar Tűzoltó Tisztek Országos Egyesületének elnöke.

II. A vegytisztító-gyárak és műhelyek.

A vegytisztító-gyárakban és műhelyekben a ruhák mosásához, tisztításához, tudvalevőleg benzint használnak. Minthogy pedig az üzemek tűzveszélyességét kizárólag a benzin ismert tulajdonsága adja meg, ha a benzin használatát sikerül kiküszöbölnünk, megszűnik maga a veszély is. Benzinpótló anyagokról kell tehát gondoskodnunk.

A Majna melletti Frankfurtban székelő „Chemische Fabrik-Griesheim-Elektron“-gyár, benzinpótló gyanánt a benzinoformot* hozta forgalomba. Ez nem robban, nem ég, eszerint nem tűzveszélyes. Hogy azonban nálunk mégsem nyert általános alkalmazást, annak főleg az anyag nagy ára az oka. A benzinoform ugyanis majdnem nyolcszor drágább a benzinnél.

A benzines vegytisztítók üzeménél a veszélyt a benzingőzök robbanása, meggyuladása okozza.

A központfutó mosóedényekben a villamosáram levezetését, — a transzmisszióknál pedig a szij által keletkező villamosság képződését kell meggátolnunk. A szijaknál a szij és szijkorong egymással való dörzsölgése folytán képződő villamosság létrejövetele ellen a szijnak nedves, nyirkos állapotban való tartása, illetőleg glicerindattal hetenként legalább egyszeri bekenése által védekezünk.

Benzinmosódákban a levegőt is nyirkosan tartjuk, mert a száraz, hideg levegő a villamosság képződésére tudvalevőleg előnyösebb. Benzinmosódák sok benzint fogyasztanak, evégből nagy benzinkészletet kell raktáron tartaniok. E készletet biztonsági (robbanásmentes) edényekben (Henze, Martini-Hünecke) tűzbiztos helyen szükséges tartani, azonkívül gondoskodni kell arról is, hogy a veszély beálltával a raktározott benzint a veszélyeztetett helyről eltávolíthassuk.

Ujabban olyan gépeket szerkesztenek s némely benzinmosódában már alkalmaznak is, amelyeknél a megtisztított ruhanemű csak megszáradás után és teljesen benzinmentesen kerül ki a gépből. Ha azonban benzin nem kerül a levegőre, akkor gőzei sem keveredhetnek azzal és így sem gyulás, sem robbanás veszélye nem állhat elő.

A benzinmosó-helyiségeket a benzingőzöktől mentesíteni kell, valamennyi helyiség tehát folytonosan szellőztetendő. A szellőztetés alsó-felső (kereszt) szellőztető biztonsági nyílások és ventillátorok, sőt a szükség szerint exhaustorok alkalmazásával történik, hogy így megakadályozzuk a benzingőzöknek egy helyen való

megóvándók. A világítás nemcsak a benzines helyiségekben, hanem a közelfekvőkben sem lehet nyitott, sőt a villamos izzólámpák is kettős burával birjanak s kapcsolóik és a biztosítók a mosóhelyiségen kívül legyenek.

Benzint-oltó anyagok (homok, gőzvezeték, szénsav-extincteur habbal oltó Perkeo) készletben tartásáról előregondoskodjunk. Legyen magasnyomású vízvezetéki berendezés is. Kellő számú, biztos kijáratok, közlekedő utak s mellékvilágítás, akárcsak a malmoknál, itt is elengedhetlenek.

A kisebb vegyészeti műhelyek.

Ezek közül különösen azok érdemelnek említést, amelyekben az áru készítése meleg uton történik. Az idetartozó ugynevezett kisipartelepek az életbiztonságra nézve sokkal veszélyesebbek a nagy ipartelepeknél. Mert az utóbbiaknál nincsenek összezsúfolva a munkahelyek és el vannak különítve a veszélyes üzemek. A nagy ipartelep szakavatottabb ellenőrzés alatt áll, a gépek tökéletesebbek és sok egyéb, meg az a körülmény is fokozza az élet és tűzbiztonságot, hogy a nagy ipartelepek arra a célra épülnek, amelyre használatnak. A kisipartelepek ellenben helyüket is többnyire változtatják s az elfoglalt helyen a szükséges biztonsági intézkedéseket sokszor nem is fogatosíthatják. Ebből azonban az következik, hogy az ilyen ipartelep azonnal be kell szüntetni. Egy életet sem szabad az üzlet miatt kockára tenni.

Egy kisebb vegyészeti műhelyben, mely azonban rendesen gyárnak címezi magát, az ipartörvény által adott jognál fogva lássuk, mi minden készül? Csak a reklámos árjegyzéket kell megnézni s megtaláljuk benne a szebbnél szebb hangzású s köztük sok veszélyes gyártmányu cikket, u. m.: zsirokat, kenőcsöket, fénymazakat, cipőkrémekeket, fémtisztító pasztákat, féregirtó porokat, pecsétviaszt, kékitőt, indigóessenciát, ceresint, ami tisztított o z o k e r i t (földviasz, ásványviasz), előbbi 75—80 foknál, utóbbi 20—60 foknál már olvad, azután padlófényesítő mázt, padlóbeeresztő viaszt, lakkbronzot, rádium kályhafényport és pasztát, chlormészt, ostyát, üvegragasztót, bőrfényesítő appreturát, bőrlakkot, nyeregszappant és a többi részben igen tűzveszélyes szereket. Mert némelyiknek a készítése tüzeléssel, hevítéssel jár és ez a melegítés különösen akkor, amidőn könnyen gyulól, bizonyos hőfoknál lobbanékony anyagot — terpentint, paraffint, ceresint, aetherikus olajokat stb. — melegítünk üstön vagy kisebb mobiledényekben.

A könnyen gyulóló anyag kifut a nyílt tűzre, főleg ha a tűzhelyek a kellő óvatosság elmu-

tott, meg a zsiros, olajos ruha rajtunk meg nem gyuladt.

Számos példa van rá, hogy a veszedelem oly gyorsan lepte meg a munkásokat, hogy (pl. robbanásnál) mozdulni sem tudtak, csak kábultan, megsebezve heverték a földön, tehetetlenül várva a segítséget. S ilyenkor, ha nem sikerül csirájában elfojtani a tüzet, az oltásról is alig lehet szó, még ha minden oltóeszköz helyén s rendben van is. Pedig nagyon gyakran ezek sincsenek kéznél, vagy oly helyen vannak, ahová a kitört vész miatt nem juthatunk.

Itt is, mint minden műhelyben, a legelső kellék a szakavatott vezetés, a foglalatoskodó munkások kioktatása először arra, hogy a veszély miként hárítható el, azután pedig arra nézve, hogy a már bekövetkezett bajnak gyors és céltudatos megszüntetése hogyan történjék. (Homok, vizes pokróc, az edények betakarása, szóval a levegőnek elvonása.)

A műhely nagyságához képest mindenütt gondoskodni kell szabad utakról és több kijáratról, a tüzelőhelyeket pedig külön tűzbiztos helyiségben kell felállítani. A készáru a feldolgozandó anyagtól elkülönítve s veszélyességük szerint külön-külön (az egyforma óvatosságot igénylő áru együtt) de nem nagy tömegben tartandó.

A mezőgazdasági termények tűzrendészete.

Irta: Papp Ferenc tűzoltóparancsnok.
(Folytatás.)

Takarmányok behordása.

Bármennyire jó lenne is az tűzrendészeti szempontból, ha a községet teljesen meg tudnánk menteni attól, hogy szálás takarmányok egyáltalán ne hordassanak be a belterületre, bizonyos esetekben ez gazdasági okok és helyi körülmények folytán nem vihethető teljesen keresztül. Legelsősorban a nyári tűzveszélyes időszakban az áprilistól-szeptember végéig terjedő időben kell tehát főképp arra törekednünk, hogy szálasterményt és takarmányt egyáltalán ne tartsanak belterületi udvarokon, míg az év többi részében: a nedves őszi és téli időszakban, amikor a háztető és maga a kazal is hóval van borítva, tűz is nehezebben keletkezik és a róptűz sem oly veszélyes, meg lehet engedni, hogy a telek nagyságához mérten bizonyos kisebb mennyiségű takarmányt behordjanak az udvarba. Ez azonban szintén nem történhetik minden tűzrendészeti szabályok betartása nélkül.

Ahol tehát akár a rossz utviszonyok, akár a nagy távolság elkerülhetetlenné teszik hogy

Erről a megállapodásokról és kijelölésekről aztán nyilvántartás vezetendő esetleg leverendő piros karók által a helyszínén is megjelölendő azon terület, amely a takarmány rakodása céljából kijelöltetett.

Ennél a vizsgálatnál, illetve kijelölésnél mindig a helyi viszonyok az irányadók. Mindenesetre nagyobb távolság követelendő és kisebb mennyiség engedhető meg ott, ahol a házak zsuppal, náddal, vagy szalmával vannak fődve és talán az épületek nagy része is fából készült, mint ott, ahol szabályos kőépületek vannak, tűzbiztos cserép stb. fedélzettel. Az elv természetesen tűzbiztonsági szempontból csakis az lehet, hogy az elérhető legnagyobb tűztávlat mellett csakis a feltétlenül szükséges legkisebb mennyiségű takarmány engedélyeztessék. Természetesen itt a gazdasági, állattenyésztési szempontok is figyelembe veendőek.

A takarmány berakodására szolgáló helyül legelsősorban az istálló és más kizárólag gazdasági célokra használt és lakóépülettel összekötésben nem álló, vagy attól tűzfal által tűzbiztosan elválasztott épületek padlása jelölendő ki.

Oly épület mellett, amelynek nyilásmentes tűzfala van, kisebb távolságra 1—3 méterre is lehet kazlat elhelyezni, de ennek a kazalnak a tűzfalnál legalább egy méterrel alacsonyabbnak kell lenni.

Most már az ily módon és ezen elvek szerint kijelölt területre évenkénti előzetes bejelentés mellett, az előbb említett őszi és téli időszakban a takarmány behordása megengedhető. Az előírt szabályok betartása azonban a tűzvizsgálatok alkalmával folytonosan ellenőrzendő. A folytonos ellenőrzéssel célszerűen meg lehet bízni a községi, illetőleg kerületi kéményseprőt is, aki ebben az időszakban szabályrendelet szerint amugy is köteles minden hónapban a házaknál megjelenni. Természetesen ez esetben a rakodási helyek kijelöléséről vezetett nyilvántartás adatai az ellenőrzéssel megbízott kéményseprőnek is rendelkezésére bocsájtandók. Önmagától értetődik, hogy ott, ahol a takarmánynak a község belterületére való behordása meg van engedve, ott az egész községben a szabadban, meg kidugott esővön át és más szabálytalan módon végzett tűzveszélyes tüzelés betiltandó.

Trágyaanyagok.

A szabadban álló elhanyagolt régi istálló-trágyarakásnál szintén bekövetkezhettek az öngyulladás, amelynek lefolyása majdnem olyan, mint a széna öngyuladása. Azonban sokkal kevésbé veszélyes, mert kigyulladás esetén csak pislogó kis lánggal ég, úgy, hogy szomszédságot alig veszélyeztet. Annyival nehezebb és kellemetlenebb azonban az oltása. Az öngyul-

Maga az öngyulladás trágyánál a rothadási folyamatnak következménye. A rothadás folyamán ugyanis nitrogén, szénoxid, ammoniák, kénsav, foszfor és szénsav fejlődik. Ez a folyamat hőfejlődéssel kapcsolatos, mely a trágyát kiszáritja. Ezáltal a trágyakazal lazábbá lesz, beengedi a levegőt s míg a gázalaku termékek eltávoznak, addig az egyéb termékek a betóduló levegő által oxidálódnak. Ilyenkor a trágyarakás erősen gőzöl. Ehez a belső folyamathoz aztán külső körülmények is közrejártsanak, mint pl. napsütés és különösen oly trágyarakásoknál, melyekben alomból kikerült fűrészporsó is van, öngyulladó foszforsavak is keletkeznek s így a trágyarakás teljes kiszáradása után, különösen magas és nagy rakásoknál bekövetkezhetik a pistogással való égése, illetőleg az öngyulladás. Előidézi ezt sokszor az is, hogy hamut, salakot öntenek a trágya közé.

Gyulékony folyadékok és robbanógázok.

Dr. Szathmáry László előadása. *

A testek, tekintet nélkül halmazállapotukra, csak akkor gyulnak meg, ha gyuláshőmérsékletükre hevültek fel. A gyuláshőmérséklet épúgy, mint az ezt megelőző hőség-halmazódás, rendkívül változó. A kálium pl. mihely levegőn vízzel érintkezik, minden előmelegítés, külső beavatkozás nélkül, meggyulad. Az üveg ellenben akárhogy melegítjük is, nem vet lobbot; kihuzható, formálható, de nem ég, holott végre, igen nagy hő hatásának kitéve meg is olvad.

Égést fentartó közeg nélkül nincs sem meggyulladás, sem égés. Ily égést fentartó közeg lehet a chlór, a kéngáz stb. de rendszeren csak a levegő az, amelynek jelenlétében a meggyuladásnak és továbbégésnek folyamata abban áll, hogy a gyulásra fölhevített testek az (Oxigéniummal) élennyel egyesülnek.

A gyuláshőmérsékleten kívül megkülönböztetjük még a lobbanáshőmérsékletet. Ez az a hőmérséklet, amelyen valamely test éghető gázokat, vagy gőzöket bocsát ki és nem esik össze a gyulás hőmérsékletével.

Folyadékot akkor gyujthatunk meg, ha azt elpárologtathatjuk. Mennél magasabb hőmérsékleten párolog valamely folyadék, annál magasabb hőmérsékleten gyujtható meg és viszont; tehát a párolgás hőmérsékletével kapcsolatos a gázok gyulékonyasága a nélkül, hogy

valami szabályszerű összefüggés lenne közöttük. Vannak folyadékok, amelyek már $-20\text{ }^{\circ}\text{C}$ -on is fejlesztenek oly gőzöket, melyek meggyujthatók; ezek a legveszedelmesebb folyadékok. Például a szénkéneg.

A gyulékony folyadékokat veszélyesség tekintetében csoportokba foglaljuk. A első csoportba azok a folyadékok tartoznak, amelyek gyulékony gőzöket $+10\text{ }^{\circ}\text{C}$ -ig bocsátanak ki. Ezek a rendkívül veszedelmes folyadékok. A másodikba azokat sorozzuk, amelyek $+10\text{ }^{\circ}\text{C}$ -tól $+25\text{ }^{\circ}\text{C}$ -ig bocsátanak ki gyulékony gőzöket; ezek az általánosan veszedelmes folyadékok. A harmadik csoportban foglalhatjuk össze a $+25\text{ }^{\circ}\text{C}$ -tól $+60\text{ }^{\circ}\text{C}$ -ig gyulékony gőzöket fejlesztő folyadékokat, mint közvetve veszedelmeseket. Ezek csak akkor veszélyesek, ha a raktározásuknál, feldolgozásuknál, szállításuknál az óvószabályokat nem tartjuk meg. $+60\text{ }^{\circ}\text{C}$ -on felül gyuló folyadékok csak akkor veszedelmesek, ha égő testtel közeledünk feléjük.

Ezzel szemben a porosz rendőrségi szabályzat a gyulékony folyadékokat, veszélyesség tekintetében három osztályba sorolja. Az első osztályba tartoznak azok, amelyek 760 mm . nyomás alatt $+21\text{ }^{\circ}\text{C}$ alatt, a másodikba azokat, amelyek $+21$ és $+65\text{ }^{\circ}\text{C}$ között, a harmadikba pedig azokat, melyek $+65$ és $+140\text{ }^{\circ}\text{C}$ között bocsátanak ki gyulékony gőzöket. Bármiképpen csoportosítsuk is a gyulékony folyadékokat, soha sem feledjük el, hogy gyulékonyaságuknál fogva nagyon veszedelmesek s a velők való bánás feltétlen óvatosságot követel.

A gyuláshőmérséklet rendkívül sok tényezőtől függ, sőt egyazon testnél is változó lehet. Így függ a test módosulatától, a környezettől, a levegő nedvességi fokától és hozzávetése módjától.

Elég feltűnő példája a gyuláshőmérséklet megváltozásának, hogy ha $80\text{ }^{\circ}\text{C}$ -os vízbe merítünk két üvegpalackot, melyeknek egyikében tiszta levegő, a másikban pedig terpentinnel itatott papír és így terpeningőzzel elegyített levegő van s mind a kettőbe foszfordarabkát teszünk. A tiszta levegőben illetőleg s z á r a z térben a foszfor rövid idő múlva meggyulad és vakító lánggal ég, míg a terpeningőzös levegőben nem gyul meg, vagy ha pillanatra felgyulad is rövidesen elalszik. Vagy egyik lombikba s z á r a z oxigént, a másikba sok vizgőzzel elegyített oxigént bocsátunk s mindegyikbe egy-egy darabka foszfort teszünk. Az első lombikot vízzel $80\text{ }^{\circ}\text{C}$ -ra, a másodikat a víz forráspontjáig hevítjük. Az elsőben a foszfor meggyul, a másodikban nem.

A gyulékony folyadékok gőze a levegővel robbanó elegyet, keveréket létesít, de csak akkor, ha annyi levegő van jelen, a mennyi a gőz

* Fenti cikkben foglaltak dr. Szathmáry László műegyetemi adjunktus ama két előadásának reprodukálásai, amelyeket múlt év nyarán, az Országos Szövetség megkeresése folytán, a tűzrendészeti tanfolyam hallgatói számára tartott. Saját gyorsírási jegyzeteink nyomán már épen elkészítettük ugyane közleményt lapunk szá-

tott, meg a zsiros, olajos ruha rajtunk meg nem gyuladt.

Számos példa van rá, hogy a veszedelem oly gyorsan lepte meg a munkásokat, hogy (pl. robbanásnál) mozdulni sem tudtak, csak kábultan, megsebezve heverték a földön, tehetetlenül várva a segítséget. S ilyenkor, ha nem sikerül csirájában elfojtani a tüzet, az oltásról is alig lehet szó, még ha minden oltóeszköz helyén s rendben van is. Pedig nagyon gyakran ezek sincsenek kéznél, vagy oly helyen vannak, ahová a kitört vész miatt nem juthatunk.

Itt is, mint minden műhelyben, a legelső kellék a szakavatott vezetés, a foglalatoskodó munkások kioktatása először arra, hogy a veszély miként hárítható el, azután pedig arra nézve, hogy a már bekövetkezett bajnak gyors és céltudatos megszüntetése hogyan történjék. (Homok, vizes pokróc, az edények betakarása, szóval a levegőnek elvonása.)

A műhely nagyságához képest mindenütt gondoskodni kell szabad utakról és több kijáratról, a tüzelőhelyeket pedig külön tűzbiztos helyiségben kell felállítani. A készáru a feldolgozandó anyagtól elkülönítve s veszélyességük szerint külön-külön (az egyforma óvatosságot igénylő áru együtt) de nem nagy tömegben tartandó.

A mezőgazdasági termények tűzrendészete.

Irta: Papp Ferenc tűzoltóparancsnok.

(Folytatás.)

Takarmányok behordása.

Bármennyire jó lenne is az tűzrendészeti szempontból, ha a községet teljesen meg tudnánk menteni attól, hogy szalmas takarmányok egyáltalán ne hordassanak be a belterületre, bizonyos esetekben ez gazdasági okok és helyi körülmények folytán nem vihető teljesen keresztül. Legelsősorban a nyári tűzveszélyes időszakban az áprilistól-szeptember végéig terjedő időben kell tehát főképp arra törekednünk, hogy szalasterményt és takarmányt egyáltalán ne tartsanak belterületi udvarokon, míg az év többi részében: a nedves őszi és téli időszakban, amikor a háztető és maga a kazal is hóval van borítva, tűz is nehezebben keletkezik és a röptűz sem oly veszélyes, meg lehet engedni, hogy a telek nagyságához mérten bizonyos kisebb mennyiségű takarmányt behordjanak az udvarba. Ez azonban szintén nem történhetik minden tűzrendészeti szabályok betartása nélkül.

Ahol tehát akár a rossz utviszonyok, akár a nagy távolság, elkerülhetetlenné teszik, hogy

Erről a megállapodásokról és kijelölésekről aztán nyilvántartás vezetendő esetleg leyerendő piros karók által a helyszínén is megjelölendő azon terület, amely a takarmány rakodása céljából kijelöltetett.

Ennél a vizsgálatnál, illetve kijelölésnél mindig a helyi viszonyok az irányadók. Mindenestre nagyobb távolság követelendő és kisebb mennyiség engedhető meg ott, ahol a házak zsuppal, náddal, vagy szalmával vannak fődve és talán az épületek nagy része is fából készült, mint ott, ahol szabályos kőépületek vannak, tűzbiztos eszerép stb. fedélzettel. Az elv természetesen tűzbiztonsági szempontból csakis az lehet, hogy az elérhető legnagyobb tűztávlat mellett csakis a feltétlenül szükséges legkisebb mennyiségű takarmány engedélyeztessék. Természetesen itt a gazdasági, állattenyésztési szempontok is figyelembe veendőek.

A takarmány berakodására szolgáló helyül legelsősorban az istálló és más kizárólag gazdasági célokra használt és lakóépülettel összekötetésben nem álló, vagy attól tűzfal által tűzbiztosan elválasztott épületek padlásajelőndő ki.

Oly épület mellett, amelynek nyílásmentes tűzfala van, kisebb távolságra 1—3 méterre is lehet kazlat elhelyezni, de ennek a kazalnak a tűzfalnál legalább egy méterrel alacsonyabbnak kell lenni.

Most már az ily módon és ezen elvek szerint kijelölt területre évenkénti előzetes bejelentés mellett, az előbb említett őszi és téli időszakban a takarmány behordása megengedhető. Az előirt szabályok betartása azonban a tűzvizsgálatok alkalmával folytonosan ellenőrzendő. A folytonos ellenőrzéssel célszerűen meg lehet bizni a községi, illetőleg kerületi kéményseprőt is, aki ebben az időszakban szabályrendelet szerint amugy is köteles minden hónapban a házaknál megjelenni. Természetesen ez esetben a rakodási helyek kijelöléséről vezetett nyilvántartás adatai az ellenőrzéssel megbízott kéményseprőnek is rendelkezésére bocsájtandók. Önmagától értetődik, hogy ott, ahol a takarmánynak a község belterületére való behordása meg van engedve, ott az egész községben a szabadban, megkidugott esővönát és más szabálytalan módon végzett tűzveszélyes tüzelés betiltandó.

Trágyaanyagok.

A szabadban álló elhanyagolt régi istállótrágyarakásnál szintén bekövetkezhetik az öngyulladás, amelynek lefolyása majdnem olyan, mint a széna öngyulladása. Azonban sokkal kevésbé veszélyes, mert kigyulladás esetén csak pislogó kis lánggal ég, úgy, hogy szomszédságot alig veszélyeztet. Annyival nehezebb és kellemetlenebb azonban az oltása. Az öngyu-

Az egyik az volna, hogy a mosóhelyiséget és a mosóedényt állandóan gőzzel telítsék és a mosást ilyen térben végezzék, hogy az esetleg keletkező elektromosság azonnal a levegőbe jusson. Ámde nedves térben a mosás rosszul sikerül, különösen világos ruhák szürkések és darások lesznek. Éppen azért ezt a módszert nem is használják. A Lütgens-féle szabadalom szerint sokkal célszerűbb a mosást ammoniás térben végezni. Ez a szabadalom is alig terjedt el, mert a hozzávaló berendezés bonyolult. Ugyancsak ammoniával dolgozik a Kovald-féle szabadalom is, csak hogy ide semminemű külön berendezés nem kell. Ő ugyanis vízben szegény káliumszappan alkoholos oldalát telíti ammoniával, miből nagyon keveset önt a benzinhoz, melyet állandó ammoniafejlődés közben emulzióssá tesz.

Az elektromosság keletkezését dörzsölés útján, meg lehet akadályozni richterollal is, ami voltaképpen olajsavas magnézium. Erre használhatók a benzinszappanok is.

Ritkábban használják az ugynevezett benzintűzjelző készüléket, melynek célja volna jelezni, hogy dörzsölés következtében elektromosság keletkezett. A készülék tulajdonképpen egy pontosan egyensúlyozott mérleg. A mérleg egyik karján egy tányér lóg, vele szemben a talpazaton hasonlóképpen; utóbbinak alja alkalmas rá, hogy már fölötte csekély töltést fölvegyen. Mikor elektromos töltést kapott, magához ragadja a mérleg tányérját, de ugyanekkor a mérlegen elhelyezett platinadróttal elektromos áramkört zár, mely csengettyűt szólaltat meg. A csengettyű addig szól, a míg a mosófelületen elektromosság van. A szerkezetet a mosóra szokás erősíteni.

Dörzsölés útján elektromosság keletkezik a transzmisszió is, tehát arra is legyen gondunk, ha az így keletkezett elektromosságot elvezessük. E célra legjobb a transzmissziót vékonyan beglicerinezni, hogy a transzmisszió állandóan nedves maradjon.

Az elektromosság összegyűlésének megakadályozása végett szokás a mosótartályt, gépezetet stb. rézdróttal a nedves földdel kötni össze. Ez a védelem azonban nem elégséges mert bár igaz, hogy azt az elektromosságot, a mely a benzinhoz és a mosón keletkezik, elvezeti, ellenben nem távolítja el azt, amely a gyapjun jelentkezik, t. i. a pozitív elektromosságot.

Ez a magyarázata annak is, hogy a benzines mosókban a benzinegés 75%-a akkor következik be, amikor a mosógépből kézzel emelik ki a megmosott ruhákat. A folyamat, mely ez alkalommal végbemegy, nagyon egyszerű. A rossz vezető gyapju felületén szétterjedt pozitív elektromosság áttérjed arra a fém-

összegyűl a kézen. Ez az elektromosság a gyapjuszövet pozitív elektromosságával szikrajelenség kíséretében egyesül. Ha e szikra nem túl nagy, különösen veszélyes, mert ekkor még elege is hozzájárul a gyújtáshoz, míg a nagy szikra könnyebben lehül. Tehát a gyulékony folyadék gőzének, különösen a benzingőznek meggyújtása az elektromos szikra minőségétől is függ. A benzingőzt ugyanis csak az ugynevezett meglasztott szikra (legalább 9 mm.-es) gyújthatja meg. Ilyen szikra egy jó s egy rossz vezető között történő elektromos kisülés alkalmával keletkezik. Ez az eset áll fenn a a rézfémháló és az ember keze között. E szikrák rendszeren sárgák.

Ezzel ellentétben áll a gyorsan lefutó szikra, mely két jó vezető között szokott kisülni, mondjuk például két fém között. Ez a szikra nagyon nehezen gyújt.

A dörzsölés okozta elektromosság elvezetésére alkalmas az a szerkezet is, mely azt a megfigyelést értékesíti, hogy a vízzel érintkező fémalkotórész nagyon jól szedi le az áramot.

Fémányért helyeznek el. E víztartó edényt a vízvezetékkel kötik össze, mely az elektromos töltést fölveszi és levezeti.

Fölvetődött az a kérdés is, hogy vajjon két szilárd test összeütközése alkalmával keletkező szikra nem gyújt-e? Ugyanis elképzelhető, hogy a ruha gombja a mosóban, forgás alkalmával a fémalkotórészekhez ütődik. Nem tekintve egyéb, ugyszólván önként érthető okokat, ez az eset már azért sem következik be, mert hiszen a benzinhoz való mosás nagyon lassú és finom elbánást követel.

A gyulékony folyadékok gőzét meggyújthatják izzófelületek is. Izzó táló, izzó gyújtószál stb. akkor gyújtják meg legjobban, ha az elegy robbanó. Egyébként meglehetősen közömbösen viselkedik az izzófelület iránt. Éter- vagy benzingőz és levegő keverékébe nyugodtan beletehetünk izzó gyújtópálcákat, mert nem fog gyújtani. A széndiszulfid azonban már ettől is meggyul.

Bizonyos gőz- és levegőelegyében az ugynevezett katalizáló (égést közvetítő) anyagok hő hozzátevés nélkül is izzanak. Ilyen katalizáló anyag a platina.

Ha fölmelegített platinalémezt alkoholgőz és levegő elegyével telt térbe súlyesztünk, az elegyben izzik. Bekövetkezik ez a levegő és a benzin elegyében is, főleg ha a benzin magas forráspontu.

Izzó testek azonban nagyon könnyen meggyújtják a gyulékony folyadékok gőzét, ha a közölt hő mennyisége nagy. A meggyújtást tehát az izzás erőssége és az izzó felület nagysága is megszabja.

lencse gyújt-e? E kísérletek főleg széndiszulfid-dal sikerültek. Az irodalomban is megemlékeznek ilyfajta robbanásokról; azonban e körülmény oly ritka, hogy a gyújtás e nemét tulajdonképpen becsülni nem szabad.

A gyújtás legveszedelmesebb eszköze az égő gyújtó, vagy égőttest, ha valaki bármi oknál fogva ezekkel közeledik gyulékony folyadékokhoz. Ez a gondatlanság már rettenetes szerencsétlenségeket okozott. Gondatlanság és könnyelműség ellen védekezni alig lehet. Mindenesetre célszerű az ilyen helyiségekben dolgozó munkásokra egydarabból álló kabátnadrágot adni, melyen semmiféle zseb sincs. A védekezésnek bizonyára ez is egyik hathatós módja.

A gyulékony folyadékok veszedelmesek már akkor, amikor gyártásukról van szó. Az óvintézkedéseknek tehát már a gyár építésénél kell kezdődni. Minthogy az egyes gyulékony folyadékok gyártása különböző, a gyár építésénél követendő védekezés is változik.

Az építéshez jó minőségű téglát vagy követ kell használni. Nem engedhető meg falépcső, faajtó, faablakkeret stb. Műkövet csak akkor szabad használni, ha tűzállóságáról meggyőződünk. Ablakok, ajtók belülről kifelé nyílnak és tökéletesen záródjanak. Az ajtók kettős falvaslemezekből álljanak, közbül valamely jó szigetelővel (asbest, hamu) kitöltve. Az ablakok nehezen olvadó, ugynevezett drótüvegből készüljenek, hogy égés esetén az egész épületet a levegőtől elzárni lehessen. E célra alkalmas üveg a Siemens-féle drótüveg, meg az elektrolit-üveg. Ezek az üvegek 1000 C^o-ot is kibírnak. Magasabb hőfokon megolvadnak. Budapesten, 1903-ban a Párisi áruház égése alkalmával is megolvadt, hol az áruhelységnek használt udvar ilyen drótüveggel volt befedve. Egyes esetekben a vasredőnyöket is ajánlották ajtókra és ablakokra, hogy égéskor a levegő bejutását megakadályozzák. Csak hogy ezekkel kényes a bánásmód és megtörténhetik, hogy tulbuzgóság következtében munkásokat zárnak le.

A padlózat is tűzetálló anyagból készüljön. Az egész épület magánosan álljon, mellette vagy közelében lakosztály nem engedhető meg.

Ha a helyiséget elektromos lámpákkal világítják, az összes vezetékeket az épületen kívül kell vezetetni; a helyiség világító lámpáit kívül, az ablak elé helyezték. Ha pedig a helyiségben a lámpa okvetlenül szükséges, a világítótesteket kettős üvegburokkal lássák el. A helyiséget gőzzel fűtsék. A kazánház a tulajdonképpeni gyártóhelyiségtől jó távol álljon. A helyiség a szerint, amint a gőz természete kívánja, alsó vagy felső szellőztetővel legyen ellátva.

Az explóziós motorokat, a munkagépeket, a

lepedőkkel. Az újabb időben néha nagyon furcsa reklámnevekkel megjelenő tűzoltószerek nagyon sokszor nem váltak be. Pl. a h a b melyet ily szerkezet szétszór, csak akkor olt, ha az égő felület vízszintes. Felfüggesztett égő ruhát ily uton eloltani alig lehet. Gyulékony folyadékok oltására a vízgőz alkalmas. Ezért azt a helyiséget, amelyben ily folyadékokkal dolgoznak, gőzsapokkal kell felszerelni. Vízgőz helyett nem égő gázok is használhatók. Vízrel való oltás csak fokozza a veszedelmet. Az alkoholt s acetont kivéve, az említett gyulékony folyadékok egyike sem elegyedik vízzel. Minthogy könnyebbek mint a víz, mindig a víz felületén usznak és a szétfolyó víz magával viszi az égő folyadékot is. Célszerű e helyiségek közelében homokot tartani.

Ezek az óvintézkedések nemcsak a gyártó helyiségekre, hanem a raktárakra is érvényesek. Általános szabály, hogy tulsok égő folyadékot sohasem szabad felhalmozni.

(Folyt. köv.)

*** Dr. Harrer Ferenc szék.-főv. tanácsnok,** Budapest városépítési ügyosztályának vezetője, az évforduló alkalmából tett nyilatkozata szerint, az ügyköréhez tartozó hivatásos tűzoltóság fejlesztéséről sem fog megfeledezni. Megnyugtató kijelentése így hangzik:

„Az 1913-ik évnek folyamán a tűzrendészeti és tűzoltósági ügyekben igen fontos feladatok várnak megoldásra. Ugy tűzrendészeti, mint színházi szabályrendeletünk elavult, itt tehát új szabályrendelet alkotására van szükség; szabályozandó lesz a mozgófénykép-színházak ügye is.“

„A tűzoltóságra vonatkozólag keresztülviendő a főbb őrségeknél automobilal való ellátása. Sürgős és fontos továbbá a tűzoltólegénység illetményének rendezése. A mai rendszer, amely szolgálai és altiszti illetményrendezésen alapul, sem a fizetés mértékére nézve, sem az előléptetési viszonyok tekintetében nem biztosítja azt a követelést, amelyet tűzoltóságunkhoz fűznünk kell.“

* Egy színház pusztulása. Az utóbbi idők fokozott elővigyázatossági rendszabályai egyre ritkábbá teszik a színháztüzeket, amelyek valaha elég sűrűn voltak nagy szerencsétlenségek okozói. Annál megdöbbentőbb, hogy Franciaországból nagy színházégés híre érkezik. A n a n t e s i Renaissance-színház, a vidéki színházak legnagyobbika, amely 1865-ben épült és háromezer nézőt volt képes befogadni, pusztult el. Előadás után a díszletetző munkások a színpadon maradtak, hogy felállítsák a délelőtti próbához a kulisszákat. Hajnal felé lángok

Szerző a könyvéről.

(„Kis tűzrendészet” ismertetése.)
 Midőn korunkban a tűzvédelemnek szélesebb körökben való minél hathatósabb érvényesülése a kultúra és a tűzoltási technika fejlődése következtében kétségkívül közszükségletté vált, az illetékes faktorok e közszükséglet kielégítésének minden eszközét megragadni kívánták. Eként keletkeztek a vidéki tűzoltó tanfolyamok, amelyeknek célja az, hogy az eddig kevésbé szervezett és még kevésbé képzett tűzoltótestületek hivatásuk magaslatára ne csak a tiszteletre méltó jó szándék, hanem a kellő hozzáértés által is emeltessenek. E tanfolyamoknak, valamint mindazoknak, akik a tűzoltással akár pusztán érdeklődésből, akár a köteles elővigyázat és az ebből folyó szakképzettség elnyerésének szüksége miatt foglalkozni kívántak vagy kényszerültek, szükségük volt olyan kézikönyvre, amely egyrészt felöleli a szükséges tudnivalók összességét, másrészt ezt a lehető legkönnyebb, világos és érthető formában teszi olyképpen, hogy ismertetéseit az említett tanfolyamoknak gyakran csekélyebb intelligenciájú hallgatói is nehézség nélkül felfoghassák és elsajátíthassák. Ilyen kézikönyvhiánya hova-tovább élénken érezhetővé vált, tekintve, hogy az Országos Tűzoltó-Szövetség által 1902-ben kiadott „Tűzrendészet” nagy terjedelménél fogva és mert bizonyos előismereteket is feltételezett, főleg pedig, mivel 1906 óta nem volt kapható, — a fent jelzett célra alkalmasnak nem volt mondható.

Hogy tehát az imént kifejtett szükségletnek eleget tegyek, irtam még 1903-ban „Tűzoltók könyve” (tűzoltókáté) művecskét kérdések és feleletekben, majd 1907-ben a „Kis tűzrendészet” I. kiadását. Mindkettő az orsz. tűzoltó-szövetség által kiadott „Tűzrendészet”-hez simul, mindazonáltal azon szempontok szerint szűkítettem a szerzők által felölelt anyagot és csoportosítottam azt, amelyek a könyvet a fentiekben kifejtett célra alkalmasabbá tenni kívánták.

Igy elsősorban népszerűen ismertettem a szervezést, felszerelést, szolgálat- és ügykezelést, alapítványokat stb., majd áttérve a tűzoltószerekre, röviden azoknak leírását adtam, kiterjeszkedve a szerek gondozására és működési zavaraira, a tűzjelzésre és vizszerzésre is. Foglalkoztam ezután az építkezés elemeivel, majd mint kardinális fontosságú részekkel, a tűzrendészettel és annak kezelésével és a taktikai tűzoltással a cél megkívánta rövid, áttekinthető terjedelemben. 1907-ben a kérdés-felelet módszere helyett 188 ábrával tettem az előadottakat szemléltetőbbé és könnyebben megérthetővé.

Hogy művemmel nem tévesztettem célt,

„Kis tűzrendészet” II. kiadása is elfogyott. Az érdekelt körök kívánságának készséggel téve eleget, sajtó alá rendeztem ezek után a „Kis tűzrendészet” III. kiadását, mely a jelen ismertető sorokra adott alkalmat.

E kiadás* alapján a megelőzőkön épül fel, pótolja és kiegészíti azonban ezeket az utóbbi évek szervezeti és tűzoltó-technikai néhány újításának ismertetésével. Így közlöm benne az Országos Tűzoltó-Szövetség új (1911. évből való) szervezeti szabályzatát és az 1908. évben Szatmárnémetiben tartott nagygyűlés jóváhagyásával létesült szervezeti, felszerelési és rangjelzési szabályzat kiegészítését; átdolgoztam az ügykezelésről szóló fejezetet; felvettem a királyi és az orsz. szöv. dísztermeknek ismertetését s az elnyerésére vonatkozó határozatokat; közlöm a modern extinteurók és vegyi kézi tűzoltókészülékek — így különösen a száraz Theo fáklya, Medium, Vulkanus stb. — leírását és hasznát, ugyancsak az újabb gépezetes létrák leírását bemutatom a szirénát stb., stb. Kiegészíti a művet dr. Balogh Dezsőnek, az orsz. szaktanfolyamon az elsősegély-nyújtás előadójának, e tárgyban irt rövid, de magvas közleménye, amely meggyőződésem szerint nagyfontosságú kiegészítő részévé vált könyvemnek.

Szabó Gyula,

Sopronvármegye tűzrd. felügyelője,
 a M. O. T. Sz. szakelőadója.

— Német tűzoltódráma. Amily gyakran megjelennek a tűzoltók a színpadon a kulisszák mögött, oly ritkán fordul elő, hogy a néző előtt is szerepeljenek s arasanak sikert. Sok kisebb bohózat került már színre, de ezekben a tűzoltók nagyjából oly helyzetben kerültek bemutatásra, mi nemhogy fényt, hanem inkább árnyat vet intézményünkre. Sajnos, ily bohózatok előadásában a tűzoltóságok is segédkeznek s módot nyújtanak arra, hogy a tűzoltóságokat kisebbítsék és nevetségessé tegyék. Nem is számítjuk ezeket a színdarabokat tűzoltói munkáknak, mint amilyenek, hogy más hasonfoglalkozási ágat ne említsék — a katonákról — gyakran előadottnak. Pedig mily hatású volt, hogy mást ne említsék, a Takarodó, Császárs katonái, amelyek az egész országot bejárták, nagy sikert aratva. Most úgy látszik a tűzoltókra is sor kerül.

Legutóbb az országos tűzoltószövetség adott módot két nagytehetségű írónak a tűzoltói élet bemutatására, most pedig a német színpadon kerül bemutatásra Enking Ottokárnak, a híres regényírónak Luth Péter című tűzoltódrámája a wiesbadeni királyi színházban nagy sikerrel.

Luth Péter önkéntes tűzoltóparancsnok szorgalmas, tehetséges, emellett nyakas és kiméletlen ember, csak feleségével szemben van tulságos türelme, akit módfelelt szeret. Még amikor megtudja, hogy felesége mást is boldogít, azt is szívesen megbocsátja, csak a külső látszatot akarja megővni. Erre büszkesége s állásának köztisztelt volta kényszeríti. Amint azonban megtudja, hogy legénysége sugdos feleségéről s mosolyogva tárgyalja dolgait, leköszön a parancsnokságról.

Rövid időn belül tűz üt ki, a tűzoltóságot riasztják. Luth nem siet, mint máskor, a tűz helyére, otthon várja a tűztől érkező híreket s csak mikor hallja, hogy felesége a veszélyeztetett házban életét vesztheti, siet a tűzhöz s kimentti az asszonyt, aki megható szavakkal igyekszik visszanyerni férje vonalmát heteken át. Luth sokáig nem bocsát meg. Mikor pedig megtudja, hogy a tüzet felesége gyújtotta, hogy szerelmest megbosszulja, a tűzoltók által megkötött kötelekkel felakasztják a színpadon.

TESTÜLETI ÉLET.

Pécel.

A „Péceli (Pestvármegye) Önkéntes Tűzoltó Testület“ december hó 8-án a község háza tanácstermében tartotta az évi II-ik rendkívüli közgyűlését, amelyen a testületet *újjaszervezte* s három évre megválasztotta tisztikarát és választmányát.

A közgyűlés elnöki tisztét Dr. Erdéy Aladár töltötte be, a jegyzőkönyvet Hollefreund Ottó szakaszparancsnok, testületi titkár vezette.

Minthogy a testület 27 éve áll fenn s akkor jóváhagyott alapszabályai a mai kor igényeinek megfelelőleg a testület alapját nem képezhetik, az új parancsnokság javaslatára elnök kérte a közgyűlést, hogy a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség által kidolgozott és a m. kir. belügyminisztérium által is elfogadott alapszabály-tervezetet felolvasás és megvitatás után fogadná el, a testület újjaszevezése alkalmából pedig, melynek előmunkálatai körül csikjenőfalvi Gyenge Viktor főparancsnok és Hollefreund Ottó szakaszparancsnok, titkár urak elismerés, érdemlő önzetlen munkálkodást fejtettek ki, a testület nevében köszönetét nyilvánítá.

Az alapszabályokat a közgyűlés elfogadta. Azután csikjenőfalvi Gyenge Viktor főparancsnok jelentésében részletesen ismertette a testület újjaszervezése körül végzett munkálatokat, úgy az adminisztráció, mint a legénység gyakorlati kiképzése körül követett és követendő eljárásokat, a testület anyagi helyzetének javítását, a zenekar létesítését s több más oly szükséges intézkedések megvalósítását, melyek hivatva lennének a testületet újra felemelni azon színvonalra, mely minden erkölcsi testülettől elvárható.

Márkus József alparancsnok ismertette ezután a testület vagyoni állapotát, melynek tudomásul vétele és felmentvényének megadása után bejelenté, hogy előrehaladott korára való tekintettel a testületnél viselt tisztségéről lemond. Elnök úgy a maga, mint a közgyűlés nevében sajnálattal veszi tudomásul Márkus József lemondását, kit 26 évi odaadó munkálkodásának elismerésül tiszteletbeli alparancsnokká választottak meg. Jamriska Lajos főjegyző és tiszteletbeli parancsnok, mint korelnök ajánlatára dr. Erdéy Aladár elnökül, csikjenőfalvi Gyenge Viktor főparancsnokká, Takács László alparancsnokká, Hollefreund Ottó szakaszparancsnok és titkár, Pawlik Ágoston és Fuchs Vilmos szakaszparancsnokká, Pöllmann Fedor segéd-tisztá, dr. Bendel József a testület orvosává, Márkus József pénztárossá és Márkus György szertárossá megválasztattak.

A választás megejtése után a zenekari szabályzatot egyhangulag elfogadták és jogerősnek nyilvánították. Egyben megválasztották a zenebizottság tagjait, kiknek feladata lesz a zenekart olyképp vezetni, hogy annak működése közmegelegedésre szolgáljon.

Miután a közgyűlés tárgysorozata kimerült Hanisch György járási tűzfelügyelő egy indítvány megtételére kért engedélyt. Neki mint járási tűzfelügyelőnek minden törekvése oda irányul, hogy a kerületéhez tartozó önkéntes tűzoltótestületek anyagiakban mentől jobban erősöbödjenek. Az anyagi és erkölcsi támogatás hiányával sajnos nemcsak itt, de járása területén majdnem mindenütt találkozott. Pedig tekintve, hogy az Önkéntes tűzoltótestületek szervezése az egyes községekre a legolcsóbb, továbbá, hogy minden önkéntes tűzoltó önzetlenül és minden érdek nélkül egyedül a közügynek áll szolgálatában, méltán megkövetelheti az önkéntes tűzoltó testület, mint erkölcsi intézmény a közérdekelt-ség támogatását. Véleménye szerint olyképpen lehetne

díjak kivetésére és kezelésére nem jogosultak, de egy kis jóakarattal a község előljáróságának a közérdekelt-ség együttes jó indulatú támogatásával mindent meg lehet tenni, még azt is, hogy a felsőbbség hozzájárulása kieszközölhető legyen. Hanisch György jár. tűzfelügyelő indítványa legközelebb napirendre tűzetik.

Több tárgy nem lévén elnök a közgyűlést berekeszti. Egyben meghívja a megjelenteket a zenekar 4 havitanulása eredményének a „Szemere“ vendéglő nagytermében való meghallgatására.

*

A zenekar, mint utólag értesítik lapunkat, Urbán Pál karmester vezetése mellett a hozzáfűzött reményeknek várakozáson felül megfelelt s játékaival kellemes pár órát szerzett a péceli közönségnek.

Ujpest.

Kegyes meghagyás folytán bátor vagyok az általam konstruált **csökötéltartót** néhány sorban ismertetni.

Tűzoltói működésem közben többek között azt tapasztaltam, hogy a sugárcsőnek magasba való felhuzásánál az eddig leginkább elterjedt és használatban levő fa- és vascsökötéltörők, egyszerűségük dacára, nem mindenben kielégítők. Ugyanis, eltekintve attól, hogy könnyen törnek, felhuzásnál utban vannak s használatkor, az ismert 3 szükséges hurokötés miatt, meglehetősen gyakorlottságot igényelnek.

E tapasztalatokhoz képest, hogy könnyítsek magunkon, konstruáltam a tiszti Egyesület vál. ülése alkalmából, Budapesten a központi laktanya udvarán is bemutatott csökötéltörőt.

Az orsó félgömbölyű acélból készül. A belső fele súlyapasztás végett vájolt. Alakja nagy I-betű konturjához hasonló. A vájolt acél találkozó végei össze vannak forrasztva és így az egész I-alaku keretet képez. Magassága 18—20 centiméter és szélessége a két végen 12—12 cm., míg a közepén, ahová a kötél lesz csavarva, 3—4 cm. széles. Súlya 22—25 dekagramm. Sehol olyan kiálló részek nincsenek, rajta, amivel az orsó megakadhatna a kötélben vagy valamely kiálló épületrészben.

Az ily nagyságu orsóra 30 méter csökötél csavarható fel. A kötél zárkapos vége a kötéltekeresből kiálló két fülön egyszer-szám szerint át lesz fűzve, miáltal a felesavart kötél az orsón biztos lekötést nyer. Használatnál a kötél végét a két fülből kihuzzuk és a kötél már fel van bontva. Leeresztésnél az orsó a kötélben nem akad el és az esésnél nem törik, legfeljebb egy kissé deformálódik, amiből azonban nem áll elő hátrány, maga a netáni elgörbülés egy-két kalapácsütéssel helyrehozható.

A sugárcső felkötésénél a kötél a ledobott orsó bármelyik fülén át lesz huzva annyira, hogy egy gyűrűt képezzen. Ha a gyűrűt a

kötéshez kevesebb gyakorlatra van szükség s mégis könnyen, gyorsan és biztosan lehet általa a sugáresővet felkötni. Felhúzásnál pedig a felkötött orsó lapos voltánál fogva a sugáreső alá lapul és tetőereszeknél sem akad fel oly könnyen.

Őrségünkön egy év óta ez a rendszerű orsó van használatban s ez idő alatt jónak bizonyult. A budapesti megfigyelések során azt észlelték, hogy az acél bevágja a kötelet. Az éleknek kissé lereszelésével ezen is segíthetni.

Ezeket voltam bátor az engemet igazán kitüntető meghagyás folytán leírni, mely után magamat ajánlva, maradtam

Ujpesten, 1912. évi december hó 29-én.

Jónák Gyula

városi tűzoltó őrparancsnok.

KÜLÖNFÉLÉK.

Tartalom: Tömeges kitüntetés. Irta: Alfa. — Tűzoltók számára bérelt telefonhasználat korlátozása. — A tűzrendészet és a gyakorlati szabályzat új kiadása. — Hivatalos rész: Az 1912. évi december hó 21-én tartott elnökségi ülés jegyzőkönyve. — A segélyző-pénztár ülésén felvett jegyzőkönyv. — Tudnivalók a balesetbiztosításról. — Felhívás. — A vegyészeti gyárak tűzrendészete. Irta: Janicssek Andor. — A mezőgazdasági termények tűzrendészete: Irta: Papp Ferenc. — Gyulékony folyadékok és robbanó gőzök. Dr. Szathmáry László előadása. — Szerző a könyvről. Irta: Szabó Gyula. — Testületi élet: Pécel. — Levél a szerkesztőhöz. Irta: Jónák Gyula. — Különfélék. — Szerkesztői üzenetek. — Beszerzési források.

— **Jelen számunkhoz** a múlt év (tizedik évfolyam) tartalomjegyzékét mellékeltek.

— **Óvári Ferenc**, mint a veszprémi kerület országgyűlési képviselője, a Justh-pártból kilépett.

— **A szimű pályázat eredménye.** A legutóbbi ülés jegyzőkönyvében találják meg olvasóink a szövetség által hirdetett szimű pályázat eredményéről a jelentést. Mindkét szimű a szövetség tagtestületeinek rendelkezésére áll előadás céljából. Az „Urak és parasztok“ inkább a falusi viszonyoknak felel meg, míg a „Tűz a gyárban“ a városi viszonyokat festi. A pályamunkákat a szövetség hivatalos bírálóin kívül *Porzolt Kálmán, Rákosi Jenő, Simó Ferenc* mondották értékesnek s előadásától szép sikert várnak. Az első bemutatója Egerben, a második valószínűleg Győrött lesz a jövő hó folyamán.

— **Egy napiparancs.** Tudomás és mihez tartás végett a csapatnak ezennel tudtára adatik, hogy a m. kir. belügyminiszter ur ő nagyméltósága jóváhagyta azt a határozatot, melyet a székesfővárosi törvényhatósági bizottság közgyűlése a hivatásos tűzoltó legénység nyugdíja ügyében még 1912 elején meghozott.

Ennélfogva a mai naptól kezdve nemcsak azok, akik 1908 óta szolgálnak, hanem mindazok is, akik 1908. évi január 1-je előtti idő óta — megszakítás nélkül — szolgálatban állnak,

oltóság legénysége is joggal bír a maga személyére nézve életfogytig tartó nyugdíjszerű ellátásra, halála után pedig (feleségnek nyugdíjra, gyermekeknek bizonyos korig neveltetési pótlékra) törvényes hozzátartozóinak hivatalos segítésére s ez a jog csak akkor szűnik meg, ha valaki megszökik, szökevénynek nyilvánítatik vagy önként lemond és ha bírói ítélettel avagy fegyelmi uton ítéltetett állásának elvesztésére.

A katonai szolgálatban (fegyvergyakorlaton) avagy szabadságon töltött idő a szolgálat megszakításának nem tekintetik.

Aki pedig betegség vagy baleset folytán, önhibáján kívül válik időnek előtte szolgálatképtelenné, az, ha még 5 évet nem töltött is szolgálatban, olyan nyugdíjat kap, mintha már 10 évet szolgált volna, vagyis fizetésének a 40%-át (1000 korona után 400 koronát).

A nyugdíjjogosultság azonban a nyugdíjszabályzat vonatkozó törvényes rendelkezése szerint csak akkor érvényes, ha valaki:

1. a nyugdíj-törzsjárulékot már teljes összegben megfizette és
2. ha az évenként fizetendő, tehát állandó nyugdíjjárulék címén esedékes összegek nála rendszeresen levonásba vétettek.

Ez összegeket most visszamenőleg kamatostul kellene a legénységnek megtéríteni.

A tekintetes tanács javaslatára és a közgyűlés megajánlása folytán azonban a miniszter ur kimondotta, hogy:

1. az 1908 előtti időre utánfizetendő járulékok 5%-os kamatai elengedtessenek és
2. hogy magukat a fizetendő összegeket 5 koronás havi részletekben lehessen törleszteni.
3. Akiknél a nyugdíjjárulékoknak a számvevőség által kiszámítandó s 1908 előtti időre eső összege 300 koronánál többet tesz ki, azok egyenként és fejenként csak a 150 koronán felüli részt fogják havi 5 koronás részletekben megfizetni. Akiknél pedig a kiszámítandó nyugdíjjárulék 300 koronánál kisebb összeg, azok csak 150 koronát kötelesek fizetni.

Az első csoportnál 150 koronát, a másodiknál a 150 koronán felüli részt a központi pénztár által kezelt tűzoltó-segélypénztárból fedezik.

Ezen napiparancs első alkalommal 3 egymásutáni napon a sorakozásnál felolvasandó.

Budapesten, 1912 október 1-én.

Janicssek Andor,
főparancsnok.

— **A bécsi hivatásos tűzoltóság** a VI. kerületben (Wien, Mariahilf) új őrtanyát kap, melyből a tisztii lakosztály sem fog hiányozni. Az őrséget kizárólag automobilszerekkel látják el.

— **A Szabad szó** című hetilapra előfizető bajtársakat kéri Ádám F. István, hogy az utalványszelvényekre írják rá a „tűzoltó“ szót. Országszerte, községek szerint díjazott szaktudósítokat akar kinevezni, ezért van szüksége rá.

tottnak ígérkezik, mert a nyár folyamán ugyan-
ott internacionális városépítési kiál-
lítás is lesz.

* Tűz a repülőversenyterem. Az issy-les-moulineauxi repülőversenyterem tűz támadt az „Astra” nevű repülő-
gép hangárjában. Egy benzintartó robbant föl és a tűz
olyan rohamosan harapódzott tovább, hogy mire a tűz-
oltóság kiért a mezőre, már az egész telep lángokban
állott. Több repülőgép elpusztult és a léghajócsarnokra
is áterjedt a tűz. Két kormányozható léghajó kosarai
a műszerekkel együtt elhamvadtak.

— Sürgős. Falusi bíró: Kovács most gyorsan javítsa
ám ki a fecskendőket.

Kovács: Egyszerre olyan sürgössé vált, hisz már
fél éve rossz s ismételtlen kérdeztem, hogy mikor javít-
hatom ki, de mindig azt felelték rá, hogy még ráér.

Bíró: Ne beszéljen annyit, hiszen ~~már~~ ~~hát~~ ~~hát~~ ~~hát~~
ház ég!

Szerkesztői üzenetek.

P. A cementnek és vasbetonnak a tengervízzel szem-
ben való ellenállóvá tétele még megoldásra váró feladat.

W. A cellit—acetilcellulose, a mozgófényképek film-
szalagjának a pótlására szolgál. Nem gyúlékony, de

mint plasztikus anyag szigetelési célokra kevésbé
alkalmas. Szívósság és hajlékonyság tekintetében is még
javításra szorul.

M. A mesterséges kaucsuk készítése, csak a közbeeső
termékek magas árán akadt meg, de azért ipari gyár-
tása ma már épügy csak idő kérdése, mint volt a szün-
tetikus indigó, kámfor stb. gyártása.

H. A durranógáz 650 C foknál explodál.

O. A töltő telepnek lakott helyektől 20 méter távol-
ságban minden oldalról fallal körülvárt, állandóan jól
szellőztetett tűzálló és csupán egyszerű és könnyű tető-
szerkezettel ellátott épületnek kell lennie, melyben csakis
az acetylén fejlesztő, a süritő—szivattyú és
recipiensek foglalhatnak helyet, míg a szivattyú hajtá-
sára szolgáló erőgép ettől teljesen elkülönített helyen
állítandó fel.

Q. *Motoros fecskendő* beszerzése nemcsak a városokat
foglalkoztatja ma már, hanem a járáások is tervezgetik
egy-egy előhaladottabb vármegyében a kérdés megközeli-
tését s a dolog nem is olyan lehetetlen. Mert valamely
80—60 kilométeres körzetben az óránként 30 kilométeres
sebességgel haladni képes motoros szer rövidesen ott
teremhet a vész helyén. És amit nem bírhat meg egy
vagy két falu, ugyanazt a költséget egy egész járás
teherviselő képességével nyugodtan szembeállithatni.

Beszerzési források.

KÖHLER ISTVÁN (ezelőtt Geittner és
Raasch tulajdona)
fecskendő, szivattyú és tűzoltó-szer gyára.

Iroda és mintaraktár: Budapest, VIII., József-körút 14.
Gyár: Korponai-utca 20—21. szám.

**Budapesti Szivattyú- és Gépgyár
Részvénytársaság**

Budapest,
VI., Váci-út 69

GYÁRT:

◁ Gőz-, motor-, tűzifecskendőket és kútszivattyúkat. ▷

BELTENHOFER FRIGYES FIAL, SOPRON

cs. és kir. udvari szállító, gyártó:
Tűzifecskendőket és mindennemű tűzoltói felszereléseket, szivattyúkat.

Központi iroda és raktár: Győző Béla és Társa Budapest,
V., báró Aczél-utca 3. szám alatt (a Vigzsinház tőszomszédságában).

Mátrai Antal és Társa r.-t.

ezelőtt Mátrai, Feik és Társa

Budapest. Központi iroda: VI. ker., Teréz-
körtút 33. Gyár: I. ker., Fehérvári-út 110.
Gyárt: mindennemű tűzoltói létrákat és
tömítőmotelákat.

Walszer Ferenc

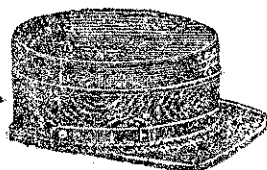
tűzoltási szerek és szivattyúk gyára,
harang- és fémöntőde

Budapest, VI., Lomb-utca 34—36. szám.

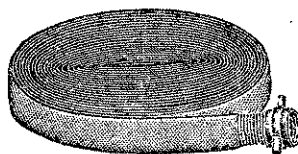
Sternberg és Kálmán

Budapest, VIII., József-körút 35.

GYÁRTUNK: tűzifecskendőket, kútszivattyú-
kat és tűzoltói felszereléseket.

Tűzoltó-sapkákat
legjobb és legolcsóbban készít
Ritscher Zsigmond
és Fia Körmenten.
Kívánatra árjegyzék és mintasapka.

FEIK ÉS TRÉBA
Budapest, V., Lipót-körút 22.
Legelőnyösebb bevásárlási forrás
összes tűzoltó-szerekben, egyéni fel-
szerelésekben stb. Árjegyzék ingyen.

Tűzoltók, kérjétek a boltostól a
tűzoltók gyufáját!

Készül Stermann M. nagyszombati gyufagyárában. Az
eladási ár 50%-a a magyar országos tűzoltó-szövetség
segélypénztárának jut.

Elsőrendű tűzoltó egyenruhák, sapkák és
felszerelések
Tiller Mór és Társa
cs. és kir. udvari szállítóknál
Budapest, Váci-utca 35. szám.
Részletes árjegyzék kívánatra bérmentve!
Nagyobb megrendelésnél saját költségünkre
küldjük szabásunkat mértékével céljából.

TÜZRENDÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ORSZ. TÜZOLTÓ-SZÖVETSÉG HIVATALOS LAPJA.

<p>Megjelenik minden hó második szombatján. Hírdetéseket felvenni egyedül a kiadóhivatal jogosított. A lap szétküldésére vonatkozó felszólalásokat az országos szövetség elnökségéhez kell intézni; a hozzá az előfizetésekre hirdetések díja is küldendő.</p>	<p>Laptulajdonos: A MAGYAR ORSZÁGOS TÜZOLTÓ-SZÖVETSÉG. Kiadóhivatal: az Országos Tűzoltó-Szövetség Irodája VII., Bákóczy-út 38. Telefon 90-33.</p>	<p>Előfizetési ára, évről évre, 5 korona. Tagtestületünknek ingyenpéldány jár. Szakcikkek, melyeknek kézírata a szerkesztő címére irányítandó, ha közlésre alkalmasak díjaztatnak.</p>
--	---	--

Felelős szerkesztő: MARKUSOVSKY BÉLA, VIII., Kun-utca 2.

Helyettes szerkesztő: ERDÉLY ERNŐ, Győr.

Tűzoltó-Otthon.

Mikor ezelőtt egynéhány esztendővel a Tűzoltó-Otthon eszméje felvetődött, az emberek elmosolyodtak az ideális tűzoltók ideális eszméje fölött; sőt a mosolygók között magunk közül is akadt egynéhány.

És én ma mégis arról írok, hogy milyen formában létesítsük otthonunkat. Nem arról van szó, hogy lesz-e, nem-e? Arról kell eszmét cserélnünk, hogy mily méretekkel, milyen célokra és mikor építsük meg azt?

Mert pénz, az hála Istennek, ha nem sok is, de van. Legalább is 200,000 korona az az összeg, amely rendelkezésünkre áll. Ha több volna: feltétlenül jobb volna, de kezdetnek ez is valami. Hála érte a társadalom áldozatkészségének s a derék gyűjtőknek, akik ezt a szép összeget összehordták.

A fentebb felvetett kérdésekre megfordított sorrendben kell felelnünk s így elsősorban arra, hogy mikor létesítsük a tervezett otthont?

Az én válaszom az reá, ha nem is azonnal, de mielőbb, még pedig lehetőleg az 1913. évben.

Az eszme olyan, mint a nemes gyümölcs, amelyet — ha megérik — le kell szakajtanunk. Ha tulérik: ártókat, megfertőzöttet, vagy halálra juttat.

nem is alakult ki még teljesen a cél, mit szolgálni hivatott: nagy általánosságban ennek a képe is megrajzolódott már előttünk.

Arról tehát, hogy mikor létesítsük otthonunkat, teljes joggal lehet beszél-nünk.

Huzni-halasztani az ilyen dolgot nem szabad. Ismerek egy intézményt, amelyet bérleti rendszerrel s néhány ezer koronával alapítottak és ma virágozik s ontja áldásait. Minden halogatás veszedelemmel jár, mert igaz, hogy ezalatt gyarapszik a tőke, de fogy a lelkesedés; a hamu alatt ki-alszik a parázs s kifogy az emberek lelkéből a gondolat tette érlelő ereje. A halogatás nem a tettek emberé-nek, hanem a Pató Páloknak jelszava s gyakran megölője a legéletrevalóbb gondolatoknak.

Ne gondolkozzunk tehát sokat, hanem cselekedjünk. Cseleked-jünk azzal a férfias bátorsággal és körültekintéssel, amely a tűz-oltót jellemzi; azzal a törhetetlen el-határozással, amely bennünket hiva-tásunk közben vezérel s azzal a cél-tudatossággal, amely utainkat meg-szabja.

Hogy a Tűzoltó-Otthont ebben az évben megépítsük, szinte kizárt dolog. A mai pénzügyi és építkezési viszonyok között arról teljesen le kell

tünk: ma sincs elintézve, már pedig a hely kérdése az építkezésnél feltétlenül nagyon fontos szerepet játszik.

Nincs tehát — egyelőre — a létesítésre alkalmasabb mód, mint a főváros egyik megfelelő helyén bérleti rendszerrel kezdeni meg a Tűzoltó-Otthon működését. Ennek semmi akadálya sincsen; anyagi legalább nincs. A meglévő 200.000 korona évi kamatát 9000 koronára téve, ahhoz a M. O. T. Sz. mostani lakbérért, fűtési és világítási kiadásait hozzászámítva és feltételezve, hogy a Tiszti Egyesület a maga tőkéjét, illetve annak kamatát és dologi kiadásait szintén e célra fordítja, lehet bérelnünk és fentartanunk olyan lakást, amelybe az otthon, ha kezdetleges méretekben is: megférjen.

Tovább megyek! A Tűzoltó-Otthon teljes joggal tart számot arra, hogy azt a m. kir. Belügyminiszterium támogatásban részesítse. Az erkölcsi támogatás eddig sem hiányzott, sőt egyik fő tényezője volt az elért eredménynek; a legvalószínűbb tehát, hogy humánus intézményünk az anyagi támogatást sem fogja nélkülözni. Államsegély azonban csak létező intézménynek adható, tehát az otthont létezővé kell tennünk, fel kell állítanunk.

Annak a cikksorozatnak, amelynek ez az első része, célja az, hogy a Tűzoltó-Otthon kérdését napirenden — s azzal szemben a közérdeklődést ébren tartsa; továbbá, hogy az ország tűzoltóinak hozzászólását kiváltsa. Ki kell alakulni a tűzoltó-közvélemény álláspontjának, hogy az Otthon azt szolgálja.

Mi folytatni fogjuk fejtegetéseinket; akiket az ügy érdekel: tartsanak velünk.

Jászberényi Miklós.

201806/1912. VI. A.

Magyar királyi belügyminiszter.

A Magyar Országos Tűzoltó Szövetségnek Budapest.

A Magyar Országos Tűzoltó Szövetségnek 1911. évi június hó 30-án 94313. sz. a. és 1912. évi március hó 11-én 11529. sz. a. kelt leiratokkal hivatali elődöm megengedte, hogy az ország összes tűzoltóságai részére Budapest székesfővárosban létesíteni tervezett Tűzoltó-Otthon megvalósításának előmozdítása végett, az ország egész társadalmához gyűjtéssel fordulhasson.

Ezen közérdekű gyűjtés megsokszorozta a már azelőtt is e célra rendelkezésre álló összeget és a Tűzoltó-Otthon eszméjét nagy mértékben közelebb hozta a megvalósulás felé.

Részemről is egyfelől a legteljesebb mértékben méltányolva a társadalom áldozatkészségének impozáns megnyilatkozását, másfelől áthatva a tűzrendészet érdekeinek és az ennek előmozdítása végett a Tűzoltó-Otthon létrehozásával tervbe vett intézmények nagyfontosságától: indítatva éreztem magamat, hogy a Tűzoltó-Otthonnak, az idézett 94313/1911. sz. leiratban már körvonalozott céljai és pedig, különösen a tűzvédelem tervszerű fejlesztésére, valamint a tűzoltóságok humanitárius irányban való intenzívebb felkarolására irányuló törekvések elősegítésének szolgálatára 30.000, azaz, harmincezer korona összeget adományozzak.

Felhivom egyuttal a Tűzoltó Szövetséget, hogy az összeg felhasználása tekintetében hozzám mielőbb javaslatot tegyen.

Bár fentartom magamnak a jogot, hogy ezen összegnek közelebbi felhasználása és a kezelés módzatai iránt külön határozzak; mindazáltal jelezni kívánom, hogy szándékomnak az felel meg, hogy ez összeg a Tűzoltó-Otthon, mint jogi személy által, a székesfőváros területén, alkalmasnak mutatkozó helyen megszerzendő telek vételárának fedezésére fordíttassék.

Budapest, 1913. évi január hó 8-án.

Lukács László s. k.
miniszterelnök,
mint belügyminiszter.

72.996. VI. A. szám.

A kereskedelemügyi miniszter leirata a Magyarországi Kéményseprők Országos Egyesületéhez Budapest, IX., Bakáts-tér 2. szám.

Az egyesület hivatali elődömhez 1910. évi május hó 3-án 129/910. szám alatt intézett felterjesztésében utalva hivatali elődömnek ama kijelentésére, hogy a kéményseprő iparosok bajai és sérelmei legcélszerűbben az iparnak

módosításánál alkalmasak volnának mintakul szolgálni, tevéen azt oly célzattal, hogy az említett közületek e szabályrendelet-tervezetek figyelembevételére utasítottassanak.

E felterjesztésre értesitem az országos egyesületet, miszerint a tűzbiztonság érdekeinek fokozottabb megvédése és a kéményseprő mesterek tisztességes megélhetésének biztosítása indokaiból az országos egyesület kérését teljesítendőnek találtam.

Ezért a szabályrendeletek alkotására hivatott vármegyei és városi törvényhatóságok, valamint rendezett tanácsú városok részére a kéményseprési ipari szabályrendeletek módosításánál leendő figyelembevétel végett a magyar királyi belügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök úrral egyetértőleg *új szabályrendeletmintákat* bocsátottam ki.

A vármegyei törvényhatóságok, valamint a törvényhatósági városok és rendezett tanácsú városok részére megküldött e mintaszabályrendeletek egy-egy példányát tudomásul azzal a megjegyzéssel küldöm le, hogy eltekintve az országos egyesület által alkotott mintaszabályrendeleten eszközölt többrendbeli szövegezési és egyéb lényegtelen módosítástól, a szabályrendeletmintákon a nevezett miniszter úrral, illetve az igazságügyminiszter úrral folytatott tárgyalások eredménye alapján a következő lényeges változtatásokat kellett eszközölnöm.

A szabályrendeletek 5. §-ában foglalt ama rendelkezést, melynek értelmében az üresedésbe jövő kéményseprési munkakerületek betöltésénél az üresedésben levő kerületben évek óta megelégedésre működő (helyi alkalmazásban levő) egyének előnyben részesítendők, töröltem, mert e rendelkezés a hivatali elődöm által 1904. évi június hó 5-én 20585. szám alatt kiadott körrendeletben kifejezésre juttatott és nézetem szerint is teljesen megokolt azzal a rendelkezéssel, hogy a megüresedett munkakerületek betöltésénél a hosszabb gyakorlati működést igazoló pályázók lehetőleg előnyben részesítendők, határozott ellentétben áll.

A vármegyei szabályrendelet 8. §-ában foglalt ama rendelkezés, amely kimondja, hogy a söprési díjakat a tisztogatást igénylő fűttestek arányában a község előjárósága pótdobban veti ki és szedi be s a kéményseprő mester részére utólagos havi részletekben fizeti ki, nem foglalhat helyt, mert az 1886. évi XXII. törvény-cikk 132. §-a értelmében adóztatási joga csak a törvényhatósági és a rendezett tanácsú városoknak van és pedig avégből, hogy a maguk jövedelmét szaporítsák; ugyan-e törvény 130. §-ának negyedik bekezdése sem alkalmazható a

A fennálló törvényes jogszabályok értelmében csupán a vitásán nem tett kéményseprési díjak hajtandók be közigazgatási úton az iparhatóságok által, ellenben a vita tárgyává tett díjkövetelések a rendes birói úton érvényesítendők.

A most említett indokokból kellett a törvényhatósági és a rendezett tanácsú városok részére készített szabályrendelet-tervezet két utolsó bekezdését is módosítanom.

Ugyan-e § ama rendelkezését pedig, melynek értelmében a kéményseprési munkálatok díjai mindenkor az ingatlant terhelik, azért kellett törölnöm, mert szabályrendelet telekkönyvi terhet nem létesíthet. E helyett célszerűbbnek láttam, azt kimondani, hogy a kéményseprőmester a csak kéményseprő által végezhető munkák díjait a háztulajdonostól, egyéb munkák díját pedig a lakótól követheti.

A vármegyei szabályrendelet 10., illetve a városi szabályrendelet 13. §-aiban foglalt ama rendelkezést, melyben kimondatott, hogy a kéményseprő, illetve segédje jogosult arra, miszerint a munkakerületében épülő házak kéményeinek építését ellenőrizze s amennyiben azok szabálytalanul, vagy tűzveszélyesen építtetnének, a tulajdonost a hiányok pótlására felhivatja és óvása eredménytelensége esetén, a hatóságnak jelentést tehet — töröltem, mert ilyen természetű rendelkezés kéményseprési ipari szabályrendeletben nem foghat helyt.

A szabályrendeletek amaz intézkedéseit, melyek szerint a kéményseprési díjak az egész országban egységes meghatározott összegekben állapítottak meg, szintén nem tehetem a magamévá, hanem a díjak összegének megállapítását a szabályrendeletek alkotására hivatott közületek belátására kell bíznom.

Az ipartörvény 11. és 16. §-aiból ugyanis világosan kitűnik, hogy a kéményseprési díjakat a törvényhatóságok és városok hivatottak szabályrendeleti úton megállapítani, önként érthetőleg oly módon, hogy a megállapított díjak mellett a kerületi kéményseprő tisztességes megélhetése biztosítva legyen, mely szempontból a helyi viszonyok — nevezetesen az illető munkakerületek kiterjedése, az egyes községeknek egymástól való távolsága, az illető vidék megélhetési viszonyai, a munkabérek stb. mérlelendők. E tekintetben egyéb iránt megnyugtathatom az országos egyesületet, hogy a szabályrendeletek tárgyalása alkalmával — úgy, miként eddig, a jövőben is — a most jelzett szempontok érvényesítésére az illető közületek figyelmét fel fogom hívni.

Végül a szabályrendelet-tervezetekben még kifejezést adtam annak, hogy a szabályrendelet

egyesületet, miszerint azt a kérelmét, hogy az ingatlanok eladásánál, vagy hivatalból elrendelt árverésénél a hátralékos kéményseprési díj a kéményseprő részére biztosították, illetve ez a sorrendi követelések közé az állami és községi járulékok után felvéteessék, nem teljesíthetem, mert azokat az előnyös tételeket, amelyek az elárverezett ingatlanok vételárából a jelzálogos hitelezők követelését megelőzően elégitendők ki, a végrehajtási eljárásról szóló 1881. évi LX. törvénycikk 189. §-a sorolja fel, s így a kéményseprési díj hátralékoknak előnyös tételként való sorozása törvényhozási intézkedés nélkül nem eszközölhető. Budapest, 1913. évi január hó 7-én.

A miniszter helyett:

Kálmán s. k., államtitkár.

*

A szabályrendelet-mintában több lényegbe vágó javítás konstatalható.

Az első ilyen az, hogy kötelezővé teszi országszerte a használt kéményeknek havonként legalább egyszer való söpítését s elrendeli ezt, minden tekintet nélkül a kémények építési anyagára és szerkezetére. Az ezután alkotandó új szabályrendeletekben tehát a szakszerű tisztogatás, kénszere alá fognak tartozni nemcsak az orosz (henger) kémények és a boltozatos ugynevezett mászható kémények; hanem minden nyitott kémény is, legyen az akár fából, sövényből vagy más anyagból készült kéményfajta, sőt a gyárkémények időnként (félévenként vagy negyedévenként) való átvizsgálása, esetleg részleges megsöprése s a kémény torkában felgyülemelő korom eltávolítása is a kötelező munkálatok közé sorolandók.

Másodszor részletesen meghatározandók lesznek mindama kémények, amelyek a rendesen többször tisztítandók, avagy a seprésen kívül kiégetést is igényelnek. S úgy az égetés körüli eljárást, valamint az új kémény első tisztítását illetőleg külön utasításokat kell tartalmazniok a szabályrendeleteknek.

Harmadszor a vitás kérdésekben a kéményseprők meghallgatását kötelezőnek mondja ki a szabályrendelet-minta s a tűzrendészeti szakközögnök is beleszólási jogot biztosít.

Negyedszer statuálja a kéményseprőnek a teljes tarifális díjakhoz való jogát. Honorálja az éjjeli munkával járó nehézségeket s figyelembe veszi a díjak megszabásánál a 2 kilométernél távolabb fekvő kültelek, tanyák, puszták távolságát s az ebből folyó nagyobb fáradtságot s üzemi többletkiadást. A söprési díjnak, a pótdókhhoz hasonlóan, azokkal egyidejűleg való kivetését és beszedését elveti

s az egyéni felelősségre alapított zárt munkakerületi rendszeren épült fel s ezzel elismerte annak előnyeit az 1884. évi XVII. t.-c. 16. §-án tulmenőleg is. Szigoruan megköveteli a képesítést és a megbízhatóságot s az iparengedélyek kiszolgáltatásánál igyekszik a szabálytalanságoknak és visszaéléseknek, valamint a kéményseprőkre ezekből háramolható károsodásoknak elejét venni. A szerzett jogokra figyelemmel van s a pályázati eljárás módjának részletes körülírásával nemcsak az eddigi sérelmek megszüntetésére hivatott, de egyben a kiválóbb minősítés és hosszabb szakmabeli szolgálat mellett a mesterek már szerzett érdemeinek is tért nyit az érvényesülésre. Szóval az eddig érvényben volt 39270/1884 számú régi szabályrendelet-minta és a mostani között lényeges különbség mutatkozik. De ami az utóbbiban újítás gyanánt mutatkozik, az úgy a kéményseprő iparnak, mint a tűzbiztonság ügyének csak javára és előnyére, haladásként könyvelhető el.

Tizparancsolat falusiak számára.

Irta: Hegedüs István Vasvármegyei tűzr. felügyelő.

1. Házunk környékét tartsuk mindig tisztán, rendezten.
2. A gyufát ne hozassuk gyermekeinkkel, nehogy azok utközben megvámolják s alkalomadtán a szalmakazal körül játszva, meggondolatlanul tüzet csináljanak.
3. A házigazda, a cseléd gyufát tasak nélkül zsebében ne tartson s füle mellé gyufaszálakat ne dugjon!
4. Istállóban, pajtában szalma körül ne pipázzon, különösen ne pipafődel nélkül s szélben künn soha!
5. Gyermekek előtt gyufát sohase tartsunk szabadon és egyszer itt, máskor ott, hanem zárjuk azt el rendes, szokott helyére s ha kell, ott azonnal megtalálhatjuk.
6. Szalmát konyhán, pitvarban, az istállóban a lámpa alatt és söprésen ne tűrjünk, valamint a szalmakazal és trágya körülete tisztán tartassák.
7. A konyhán a tűzhely körül sok fát ne tűrjünk. A vízessajtár mindig felt legyen a netán támadható tűz eloltására.
8. Későn, bárhonnán hazatérve, égő szivarral ne menjünk az istállóba, mert az égő szivar — talán kissé mámoros állapotunkban — véletlenül kihull szánkából vagy kezünkéből, a száraz trágyaszalma közé s könnyen porráéghet mindenünk — velünk együtt!
9. A szobában, konyhán a petróleumlámpát függve tartsuk, ne helyezzük az asztalra, nehogy a csintalankodó gyermekek véletlenül eldöntsék!
10. Petróleumlámpással, nyílt gyertyával padlásra, pajtába — de sehova se menjünk könnyen gyulékony tárgyak közé, mert megbotolhatunk, a lámpa eltörik, tartalma szétömlik, mi tüzet okozhat.

* Londonban az utóbbi időben feltűnő módon sok volt a vak tűzilárma. Némelyik éjjel tizszer is alarmirozták a tűzoltókat — hiába. Mint kiderült a hamis tűzjelzéseket a suffragettek eszelték ki, a hatóságnak s általában a férfiaknak bosszantására. Mióta azonban két

A tűzrendészeti felügyelet.

Lassanként megértik a vármegyék, hogy helyes és okszerű tűzrendészet és tűzoltás csak ott lehetséges, ahol az ellenőrzésről szakférfiak útján gondoskodnak. A nép vérében van, hogy saját érdekét csak úgy mozdítja elő, ha erre szorítják. Az ellenőrzésben rejlik a tűzoltóságok ereje s ezzel tudjuk csak a fellobbant szalma-lángot erőben tartani.

Egyidőben két vármegyéről is érkezik hír, ahol a tűzrendészeti felügyelet rendszeresítését határozták el. Az egyik Fehérvármegye, ahol a szövetség május havi 25 éves fennállását úgy ünneplik meg, hogy a vármegyei és járási tűzrendészeti felügyelői intézményt hatósági szerv gyanánt bele állítják szabályrendeletileg a megyei közigazgatás keretébe, még pedig lehetőleg akkép, hogy a vármegyei és jár. tűzr. felügyelőt rendes évi utazási átalányt élvezzenek és kiküldetés illetőleg hivatalos telepszemléljük alkalmával a VIII-ik fizetési osztálynak megfelelő napi díj és eljárási költségek felszámítására jogositassanak.

Egyelőre rendes tiszti fizetést nem kapnának ugyan, de utazási átalányuk a vármegyei tűzoltó szövetség által gyűjtött 12 ezer korona alaptőke kamataival a vármegye évi 1000 korona segélyével és a tagsági díjakkal biztosítva lesz.

Az utóbbit biztosító érdekes közgyűlési határozatot az alábbiakban adjuk:

Kivonat.

Fehérvármegye törvényhatósági bizottságának Székesfehérvárott 1912. évi december hó 16. napján tartott rendes közgyűlésének jegyzőkönyvéből. Szám: 11822/k. i. 912. Tárgy: A vármegye alispánjának véleményes előterjesztése a vármegyei tűzrendészet hatályosabb gondozhatása érdekében a megyei tűzoltó alap gyarapítása iránt.

Határozat.

A vármegye alispánjának alábbi indokokkal támogatott javaslatát elfogadva, ezennel elhatározza a törvényhatósági bizottság, miszerint a háztartási alap 0,3% vármegyei pótdókjából a tűzrendészeti állapotok javítása érdekében a most folyó 1912. évre és az 1913. évre 1000—1000 koronát fordít.

Ehhez képest felhívja a vármegye alispánját, hogy ezen közgyűlési határozat jogerőre emelkedése után az 1912. évben befolyt pótdó jövedelemből az 1912. és 1913. évekre 1000—1000 összesen 2000 koronát azonnal átutaljon a vármegyei tűzoltó szövetségi pénztárba, jövőre nézve pedig a segélyezés ügyében évről-évre tegyen a közgyűléshez előterjesztést.

Utastítja végül alispánját a vármegye közönsége, miszerint a fehérvármegyei tűzoltó szövetség elnökségével egyetértőleg a megye tűzrendészetének hatékonyabb ellenőrzése és sikeresebb gondozása tárgyában intézkedjék s az e részben szükséges további hatósági lépések

megtételére végett a törvényhatósági bizottsághoz annak idején előterjesztést tegyen.

Ezen határozat megfelelő intézkedés végett a vármegye alispánjának és a tűzoltó szövetség elnökségének kiadjuk.

Indokolás.

Nem került el a Törvényhatósági bizottság figyelmét az a körülmény, hogy a vármegye alispánja évről-évre számszerű adatokkal mutat rá a évi jelentéseiben azon óriási kárösszegre, mellyel vármegyénk lakossága — a biztosító társaságok térítményei dacára — évente tűzveszély által szenved; így a közvagyon mérhetetlen mennyiségben pusztul, koldusbotra juttatván sokszor számos embertársunkat.

Ezen pusztulást a vármegyei tűzoltó szövetség tagjainak önkéntes buzgalomból eredő közreműködésével igyekezett is a vármegye alispánja és a főszolgabírói hivatalos hatáskörükből folyó intézkedésekkel lehetőleg megelőzni s azt gyériteríteni, de sajnos ezen közbelépések nem eredményezték azt és annyi sikert, mint amennyi kívánatos és nagyobb ellenőrzés mellett elérhető lett volna.

Ennek oka abban rejlik, hogy egyrészt a községi előjáróságok közönnyel viseltetnek a tüzeseteket korlátozni hivatott megelőző intézkedések, a tűz kitérőse esetén pedig ezek gyors és sikeres elfojtásához megkívántató erkölcsi és anyagi tényezők megalkotása, vagyis a rendszeres tűzoltó intézmény létesítése és állandó fentartása iránt.

Másrészt a változott nehéz életviszonyok miatt kihálófélben van az emberek és társadalom szivéből nemcsak a nemes közérdek, hanem az önvédelem szempontjából kívánatos érdeklődés is, melynek hiánya kényszerített védelmet és közhatalmi beavatkozást tesz immár nélkülözhetlenné.

De hiányzik ezek mellett a községek legnagyobb részénél a szakértő irányítás is, mely körülmények sok esetben gátló okok gyanánt szolgálnak a különben talán meglevő jó szándék érvényesítésére nézve.

Mindezen bajok megszüntetése érdekében a vármegyei tűzoltó szövetség elnöksége készséges támogatására áll a vármegye közönségének illetőleg az alispánnak és főszolgabírónak, mely célból — különböző szaktanácsokon kívül — saját pénztárának terhére járási tűzrendészeti felügyelőket alkalmaz; sőt időnkint a megye területén buzdító gyűléseket tart és szaktanfolyamokat rendez.

Azonban mindezen intézkedések nem elégségesek s nem elég alkalmasak a bajok orvoslására, minélfogva a tűzoltó szövetség fennállásának második negyedszázada kezdetén nyomatékosabb módszerekhez kíván nyulni saját jövedelmének jelentékeny feláldozásával, mely azonban korántsem elegendő ahhoz, melyet az általa tervezett közérdekű fellépés igényelni fog.

A megye lakosságának vagyoni védelméről lévén szó, mi sem természetesebb tehát mint-

hogy a Törvényhatósági bizottságnak erkölcsi kötelessége a rendelkezésére álló pénzforrással is segélyre sietni azon emberbaráti nemes törekvéshez, melyet a vármegyei tűzoltó szövetség elnöksége társadalmi feladatokból céloz, annál is inkább, mert az immár letűnőfélben levő 25 év leforgása alatt ugy sem tette.

A fedezetre nézve megállapítja a vármegye közönsége, miszerint az itt megszavazott 1000 korona átutalása a 0.3 százalék háztartási pótdobban a korábbi határozatokkal már lekötött összegek és célok sérelme nélkül fedezetet talál.

Ez érdekes határozat Vida Pál szakképvisező tollát dicséri.

A másik vármegye, mely a tűzrendészeti felügyeletet új alapokra fektette Győr vármegye, ahol Tűzrendészeti felügyelet címén az alábbi paragrafusokat illesztették külön fejezetben a Tűzrendészeti szabályrendeletbe.

A tűzrendészet vezetését a törvényhatóság területén a vármegye alispánja és a járási főszolgabírák intézik, a tűzrendészeti felügyeletet a vármegyei és járási tűzrendészeti felügyelők, mint fenti hatóságok szakközegei gyakorolják. E célból a vármegyei tűzrendészeti felügyelő az alispán, a járási tűzrendészeti felügyelők a főszolgabírák mellé osztattak be szakközegekül. Szakügyekben a vármegyei tűzrendészeti felügyelő a járási tűzrendészeti felügyelőkkel közvetlenül érintkezik.

A tűzrendészeti felügyelet teljesíthetése végett a törvényhatóság vármegyei tűzrendészeti felügyelői és járási tűzrendészeti felügyelői állásokat szervez, ezek működésükért évi fizetést élveznek, de nyugdíjigénnyel nem bírnak; a vármegyei tűzrendészeti felügyelő évi 400 korona, a járási tűzrendészeti felügyelők évi 200 korona fizetést kapnak a háztartási alaphól félévi utólagos részletekben, mely összegből az irodai és egyéb szükségleteiket is tartoznak fedezni. Ezenkívül a községek tartoznak szemléik alkalmával részükre fuvarbiztosítani, vagy pedig fuvardijajukat megtéríteni.

A tűzrendészeti felügyelők kötelesek közérdekből és hatósági rendeletre történő kiszállásokat díjtalanul teljesíteni. Magánérdekből történő kiszállásokért a vármegyei tűzrendészeti felügyelő 10 korona, a járási tűzrendészeti felügyelők 8 korona napidíjat s kilométerenként 40 fillér fuvardíjat igényelhetnek a vármegyei ügyviteli szabályzat 25., 26. §-ában megállapított korlátozással.

Minden közigazgatási járás egy tűzrendészeti járást képez, mely azonban esetleg két tűzrendészeti felügyelő között is felosztható. E beosztást a vármegye törvényhatósága állapítja meg.

bármely tekintetben képtelennek mutatkozik, ez állásától bármikor felmenthető. Az ily felmentést az alispán eszközli. Időközben megüresedett felügyelői tisztségekre mielőbb új felügyelő alkalmazandó. Kisebbszámú hanyagság vagy hivatalbeli engedetlenség esetében a vármegyei tűzrendészeti felügyelővel szemben az alispán, a járási tűzrendészeti felügyelővel szemben a járás főszolgabírája annyiszor-mennyiszor 10 koronáig terjedhető rendbírásot alkalmazhat fizetésük terhére.

Tűzrendészeti felügyelővé lehetőleg oly szakvizsgázott tűzoltótiszt nevezendő ki, kinek szakképzettsége, egyénisége és társadalmi állása biztosítékul szolgál arra, hogy ezen tisztség betöltésére valóban képes.

A tűzrendészeti felügyelők tisztségükből kifolyó ténykedésük közben közhatósági személyeknek tekintendők. Hivatalos eljárásuk alkalmával a magyar országos tűzoltószövetség által előírt egyenruhát, rangjelzést és felszerelést tartoznak viselni.

A tűzrendészeti felügyelet teljesítését, a tűzrendészeti felügyelők teendőit s a hatóságoknak a felügyelettel járó részletes eljárását tartalmazó utasítást a vármegye alispánja adja ki e szabályrendelet keretén belül.

Hisszük, hogy ez intézkedéseknek meglesz a maguk üdvös hatása.

Kecskemét.

Kecskemét th. város területén az 1912. évben volt 67 (90) tüzeset, melyből a város belterületére 24 (28), külterületére 43 (62) tűzkár esik.

A tűz keletkezési oka:

1	esetben: Égő szivarral való gondatlan bánás.
1	" Forrasztó kályhából kipattant szikra.
5	" Gyufával való gyermekjáték.
8	" Gyújtás.
9	" Gyufával való gondatlan bánásmód.
1	" Husfüstölő deszkázat gyulása.
1	" Kályhából kipattant szikra.
1	" Korom gyulása.
7	" Kéménybe épített gerenda.
19	" Kipuhatható nem volt.
5	" Mozdonyból kihullott szikra.
1	" Öngyulás.
1	" Pipával való gondatlan bánás.
1	" Tüzes pernye kiöntése.
1	" Tűzzel való gondatlan bánás.
4	" Világító szerrel való gondatlan bánás.
1	" Villámcsapás.

A 67 (90) tüzeset folytán megkárosult 73 (100) egyén, kik közül biztosítva volt 41 (63), nem volt biztosítva 32 (37).

A tűzoltóság rendelkezésére állott az 1912. évben 3 mozdonyszivattyú, 1 hydrophor-szivattyú, 1 tizenhárom méter magas Walzer-féle kocsilétra és egy szerkocsi, melyen a következő tűzoltóeszközök nyertek elhelyezést: 1 Mátrai-féle kihúzó-létra két támrúddal, 3 egyszerű támasztó-létra, 1 egykaru mászó-létra, 1 kézfifeckendő vörösre medencével, 20 vászonveder, 3 tűzhorog, 1 fa-

A petroleum-gyárak tűzrendészete.

Irta és november 7-én felolvasta Janicsek Andor, Budapest főparancsnoka, a Magyar Tűzoltó Tisztek Országos Egyesületének elnöke.

(Folytatás.)

A petroleum-gyárak tudvalevőleg elsőrendű tűzveszélyes gyártelepek közé soroztatnak, még pedig azért, mert először a gyártelepen feldolgozandó anyag (nyersolaj), mint raktárárú is nagyon tűzveszélyes, másodsor és különösen azért, mert ezen tűzveszélyes anyag lepárolása (destillációja) tűzzel való hevítés által történik.

Ismeretes dolog, hogy a földolaj, vagyis a nyers petroleum-olaj elnevezése alatt a földből kibugyogó természetes olajat ismerjük, melyben még különféle gázos keverékek vannak.

A földolaj, melyet közönségesen naftának nevezünk, cseppfolyós és szilárd alkatrészekből áll s tulajdonképen sok mindenféle ásványolajoknak a keveréke.

A nyersolajokból nyerjük a különféle ásványolajokat, melyek benzín-gyűjtő név alatt ismeretesek.

Ilyenek: 1. A könnyű, illó olajok, a petroleumaether, a gazolin, ligroin, benzín, a benzol, a tisztító olaj.

2. A világító olajok: a petroleum, a kőolaj, a császárólaj.

3. A kenő olajok: a parafinolaj, a vulkánolaj.

4. A paraffinok.

A nyersolajok igen tűzveszélyes gőzöket fejlesztenek, — könnyen illók és a levegővel robbanó keveréket képeznek.

E szerint a földolajoknak azon alkatrészei, amelyek könnyen illók, — a legtűzveszélyesebbek, s minél magasabb valamely ásványolajnak a forrponjtja és minél kevésbé illó, annál veszélytelenebb.

Az öngyulások előidézésénél tudvalevőleg az ásványolajok nem oly veszélyesek, mint a zsirok és a közönséges olajok.

Most átmenyünk a destillációra, a nyersolaj lepárolására, vagyis azon eljárásra, mely által a nyersolajból az ásványolajok nyeretnek. Tudva az eljárást, könnyen megérthetjük, hogy a petroleum-gyárak ezen üzeménél a tűzveszély kikerülése és annak elhárítása fontos szerepet játszik.

A destilláció zárt kazánokban közvetlen tüzeléssel történik. Rendes körülmények között ezen eljárásnak nem szabad veszélyesnek lenni. Veszély akkor lehet, ha a kazán alatt a meg nem engedett módon tulságosan fűtenek, miáltal a biztonsági szelepnél a gázok vagy maga a hevített olaj kiárad, kiömlik s a tűzön, vagy már magán a levegőn — gyuladási pontját elérve — meggyulad. Az így meggyuladt olaj a telepen égve szétfolyik. A szétfolyó égő olaj

a már meglevő berendezéssel a kiszivattyúzással a kazán tartalmát, a tápanyagot csökkenteni és a kazánokat hűteni. A tűz eloltására homokot, a kazán hűtésére vizet használunk. Mindez azonban sokkal nagyobb sikerrel elérhető az ilyen célból előzetesen berendezett, készenlétben lévő gőz, vagy szénsavnak nyomás alatt való alkalmazásával.

A szétfolyó égő anyag elé homokgátakat rögtönzünk, a tűz terjedésének megakadályozása végett.

Ugy ezen célból, mint oltási célból is a telep területén több fuvar homok különféle helyeken legyen készen, ugyszintén a homokszórásra szolgáló lapátok — mint vizeshordók-nál a vedrek (csakis ezen célra) készen tartandók. Legcélszerűbb volna homokszóró gépeket helyezni készenlétbe.

A földalatti, földfeletti vagy a földszintben felállított tartányok védelméről, azoknak tűzbiztonsági szempontból való célszerű elhelyezése által, előre gondoskodjunk. Távolságok betartása, — körülárkolások által és a kazánok tömítésével, hogy ne szivárognak — környezetben tüzet fogó és tüzet tápláló anyagok ne pároltassanak.

Benzinház, olajszivattyuház kellő szellőztetéséről, tűzbiztos világításáról gondoskodjunk, nehogy gyűjtés által robbanás veszélye állhasson elő.

A kazánház mint gőztermelő objektum tűzbiztonságáról főképpen gondoskodjunk, mert a kazánház elvesztése az egész telepre nagy veszéllyel és beláthatatlan következményekkel jár. A kazánház elpusztulása esetén oltásra, szivattyúk mozgatására, dynamok járására, nincs gőzünk, nincs világításunk, nincs vizünk stb. A fegyverünk elveszett, az elemekkel való küzdelmünk megnehezítve kétségessé vált.

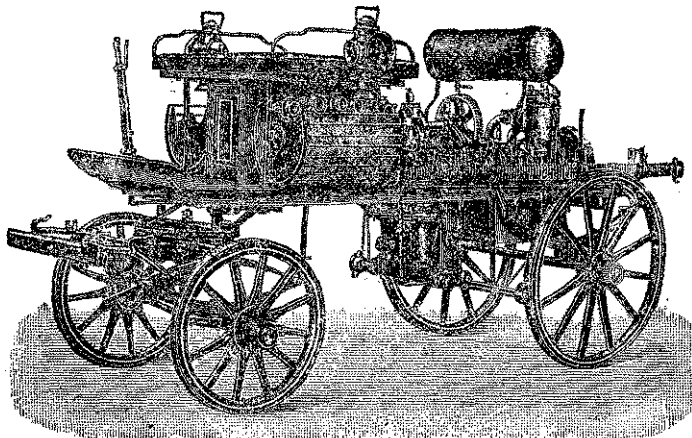
Tűzoltói, tűzvédelmi szempontból a fent előadottak megvalósítása végett nagy vizszállító szivattyúkról, 3—5 m³ percenkinti vizszállító képességgel, tűzesapok felállításáról, tűzoltószerek készletbentartásáról szükséges gondoskodni. Nem szabad figyelmen kívül hagyni természetesen a telep kivilágítását s a munkások tűzoltói kiképzését sem.

* Szamosujvár is elhatározta végre a vízvezeték és csatorna megépítését. Ellenben Nagyszeben — mi telhetett tőle — miután neki vízvezetéke már van, egyebet csinált. Átiratlag megkereste a törvényszék elnökét, hogy az ottani igazságügyi palotáról az utca nevét és házszámát jelző magyar feliratu táblát távolítsa el s helyezzen a palotára német felirásu táblát. Hogy azt a palotát a magyar állam kegyelmé-

Motoros tűzifecskendők.

A) A Seltenhofer-féle benzínmotoros fecskendő.

Négykerékű kocsin nyugszik, mely acélrugókra van építve, leállító készülékkel, kovácsolt vasból készült Winter-féle kenőtengelyekkel, kovácsolt vas kocsiszerkezettel, kovácsolt szögletvas kerettel, erősen vasalt vasagyakkal ellátott Uchatius-féle ágyukerekkel, fémporvédőkkel. Az első kerek egészén aláfutók, úgy hogy a fecskendővel aránylag szűk helyen is könnyen meg lehet fordulni, a kocsi elő részén 6 embernek való párnázott bakülés, alatta különféle szerszámok befogására szerléda van alkalmazva. A bakülés hosszában jobb- és baloldalt két, egyenként 75 m. összesen 150 m. nyers kendertömlő számára tömlőkosár, rögzítőrugókkal, 2 lámpa támaszokkal, egy a bakülésről a hátsó kerekre ható gyors kerékfékkel. A vastámaszokon nyugvó vörösréz benzintartány s a hűtőtartány hátul van elhelyezve. Ugyanitt vannak a szivótömlők és sugárcsővek elhelyezésére szolgáló támaszok s a kocsi hátsó részét fedő, hornyolt vaslemezből készült tető.

A szivattyumű elsőrendű bronzból van készítve s a következő részekből áll: 1. henger 82 mm átmérővel, vízmentesen becsiszolt fémdugattyúval, könnyen hozzáférhető 4 tányérszeleppel, amelyek szerkezetüknél fogva fagy, iszap vagy homokos víz eilen érzéketlenek, vörösréz szivó- és nyomókazánal, a szivattyu mindkét oldalán szivó- és nyomónyújtványokkal bir, úgy hogy a felvonulás után anélkül, hogy a fecskendővel meg kellene fordulni, a működés megkezdhető. A szivattyu szivóképessége, melyet a legkisebb megerőltetés nélkül elér anélkül, hogy a gépbe vizet kellene önteni, 8 méter viz szállító képessége percenként 250 liter, a sugarat 35 méter távolságra löki.

A benzínmotor minden része könnyen hozzáférhető, hűtése önműködően történik. A motor a következő főrészekből áll: a henger, lendítőkerék, gyújtótér, indítóberendezés és regulátorból, mely utóbbinak feladata a fecskendő terhelésével egyidejűleg a benzínbevitelét is

átvitel egy szab. surlódó tengelykapcsolóval történik. Ennek kezelése egyszerű és kényelmes, miután csak egy fogantyút kell elmozdítani s a be- és kikapcsolás már megtörténik. A motortengely végén egy bronzból készült fogaskerék van; ez hajtja a szivattyu tengelyén levő fogaskeréket. A szivattyút anélkül, hogy a motort meg kellene állítani, ki lehet kapcsolni s miután a henger hűtése önműködően történik, a motor is működésben maradhat.

A motornak üzembe helyezése pillanatnyilag történik, működése biztos.

A fecskendő felszereléséhez tartozik:

a) 4 drb egyenként 2 m. hosszú legjobb minőségű gummiszivótömlő, bekötött fémszavarral, védőzsineggel és befestéssel,

b) 1 drb szelepes vörösréz szűrő, fémszerelvénnyel és zsineggel befonva,

c) 4 lövőke fémből,

a szükséges kulcsok, fogó, olajkanna, kötél, kalapács stbvel.

A fecskendőt fénymázolva s felirattal ellátva szállítjuk.

Közöltük a fenti ismertetést, melyet maga a jónévű Seltenhofer-féle soproni cég küldött be hozzánk. Hasonló cikk, pár évvel ezelőtt, még teljesen kielégítette volna olvasóinkat. Ma azonban, mikor már továbbképző tanfolyam is van, egyéb is érdeklél bir, nemcsak a pusztá leírás.

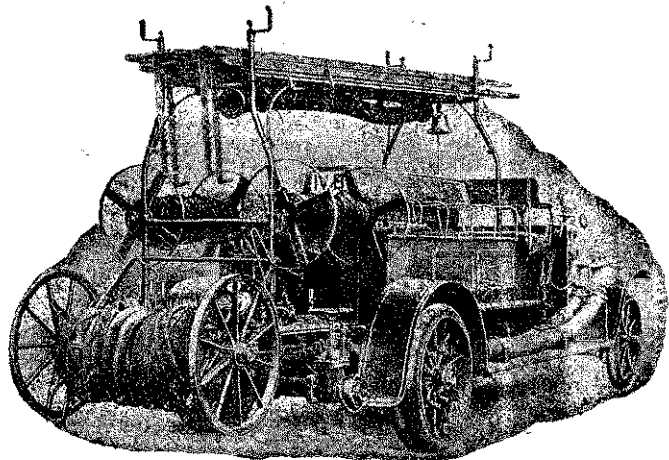
Igy először is érdekelhetne bennünket, hogy miért egy hengerű Seltenhofernek a motoros fecskendője? De nemcsak az okból, mivel egy hengert olcsóbban és könnyebben állíthatni elő, mint négyhengerű gépet, amelyet kitűnő anyagból s igen jól meg kell csinálni, hogy üzembiztos legyen. Hanem főként azért, hogy magyarázatát halljuk annak miért nem reflektált a Seltenhofer cég a tömegelosztás előnyére, mely a négyhengeres gép mellett szól. Mi biztosítja az egyenletes járást az egyhengerűnél, ahol a 4 ütemből három félfordulat haszontalan? Aztán mivel ellensúlyozza a kedvezőtlen tömegelosztás kellemetlen következményét, a rázást? Végre kívánatos volna azt is tudni, mekkora lövőkével ad 35 méteres sugarat a szivattyú mű?

A percenként szállított 250 literből ugyan itt is vonható le némi gyakorlati következtetés de magától a gyárostól is kell ezt hallani Reméljük, hogy mind-e kérdésekre és még egyebekre — metszetrajz kíséretében — alkalmunk lesz még visszatérni. Addig is szembeállítjuk Seltenhoferék gyártmányát azzal a legújabb másik motoros fecskendővel, mely a kolozsváriak tulajdonába ment át.

B) Benz-Gaggenau gyártmányú autó-fecskendő.

A motor páronként egybeöntött négy hengerből áll, 117 mm. furattal és 150 mm. lökettel, mely 900—950 percenkénti fordulatonál lefékezve 35/45 lóerőt fejt ki. Az auto maximális gyorsasága óránként 30—40 km. és 20% emelkedést is könnyen legyőz.

A 130 l. ürtartalmu benzintartály a vezető ülés alatt van elhelyezve és így a benzin eséssel jut a porlasztóba. A kiömlő és beeresztőszелеpek egymás közt kicserélhetők és kétoldalt vannak elhelyezve.

A gyújtás kettős, magasfeszültségű mágnes és akkumulátorral, 8 gyertyával. A hűtőszervezet: lamelláshűtő, mögötte ventilátor és szivattyu, ezenkívül — tekintettel arra, hogy a fecskendezés ideje alatt, midőn a motor egy helyben áll, ez a hűtés nem lenne elegendő — a hengerek felett még egy póthűtő is van alkalmazva.

Az olajozás egy dugattyus szivattyu segítségével automatikusan történik. A kapcsolómű lamellás. Az abroncsolás az első kerekeken 860×90 mm. a hátsó kerekeken 900×90 mm. kettős, tömör gummiból. Két egymástól független fékrendszer van felszerelve.

Az alváz hátsó részében levő vízfecskendőmű következőkből áll: L egy ötlépcsős magas nyomású centrifugál-szivattyu, mely a motornak percenkénti 1700 fordulatonál percenként 700 liter vizet képes 8 atmoszfera manometrikus nyomás mellett szállítani. Miután a szivattyu nem képes egyuttal vizet szívni, egy evakuáló szivattyu is fel van szerelve oly eseteknél, midőn a vizet nem vízvezetőkről, hanem pl. folyóvizből nyerik.

A szivattyuk működésbe hozhatók a kocszi hátsó részén elhelyezett és részint a motorral kapcsolatban levő 4 emeltyűvel. A motor innen is kikapcsolható, ugyszintén a gáz is szabályozható.

Az alváz hátsó részén vannak elhelyezve szívó és nyomócső vezetékhez szolgáló csőcsatlakozások.

Az összes szívóvezetékek kapcsolására egy

2. Szívási üzem: ha a szívókosár nincs huzamosabb ideig víz alatt, avagy a beszívott víz levegőt tartalmaz ezen kapcsolás által a fecskendezés alatt a vízhólyagok eltávolíthatnak.

3. A légszivattyu által való megtöltése a centrifugál szivattyunak: légszivattyu közvetlen a centrifugál szivattyuból szív, úgy hogy ez vízzel telik meg, mihelyt a szívócsövek szelepeinek egyike megnyílik. A fecskendő működtetése tehát a kocszi hátsó részéről történhetik.

Ezen fecskendőt Budapesten dec. 11-én Janiesek Andor budapesti tűzoltó főparancsnok 2 tisztjének kíséretében, továbbá Bartha Gergely a kolozsvári tűzoltóegyesület parancsnoka, valamint Budapest szék. főv. automobil üzemének hivatalos képviselője jelenlétében egy svábhgyi próbamenet kapcsán kipróbálták. A próba eredménye a jelenvoltakat kielégítette. A gyors üzembe állíthatás és a nagy munkaszolgáltatás a Seltenhofer-féle gépnél is megnyerte ama vasvármegyei bajtársak tetszését, akik a soproni fecskendőgyár benzinmotoros fecskendőjét Szombathelyen kipróbálták.

A benzines automobil-fecskendő bizonyos előnyeit illetőleg a villamosüzemű fecskendővel szemben — utaljuk olvasóinkat 1910. évfolyamunk januári és februáriusi számaira.

* **Huszonkilenc tűzoltó megsebesült.** Grácban egy kigyulladt papirgyárban hat óra alatt 40000 korona értékű papiranyag és gép lett a lángok martalékává. A tűz olajos tisztítórongyok öngyulladásából keletkezett s az oltásnál huszonkilenc tűzoltó súlyosan megsebesült.

* **Uj szakkönyv.** Gregorovits László tótróna járási tűzfelügyelője tűzoltói szakkönyvet írt, melyet a szerző a következőkben ismertet:

Gyakorlati kézikönyvem megírásába annak reményében fogtam, hogy a hazai tűzoltóságok és a községi előljáróságok belátják annak szükségét, miszerint a tűzoltónak rangjára való tekintet nélkül szüksége van szakképzettségre s gyakorlati kézi könyvemmel haszonnal alkalmazhatják, miáltal szeretett hazánk tűzrendszetének és közgazdaságának vélek hasznos szolgálatot tenni. Gyakorlati kézi könyvemben a gyakorlati és az elméleti részt az eddig megjelent szakkönyvektől eltérőleg 14 gyakorlatba osztottam be. Ez adja meg művemnek a vezérfőkönyv jellegét. Kézi könyvem tartalma: A megelőző tűzrendészet. A tűzoltóságok szervezése. A tűzoltóságok felszerelése. A tűzoltóságok elméleti és gyakorlati kiképzése 14 gyakorlatban. Az utólagos tűzrendészet. A tűzoltóságok és a tűzkárbiztosítás. Az állami tűzkárbiztosítás haszna. A tűzrendészetre vonatkozó és az ezzel

Kísérletek

a tűz keletkezési és lappangási idejének és lehetőségének megállapítására (egy konkrét esetből kifolyólag.)

A kísérlet tárgya:

A kísérleteknek, melyek 1912. év december 15-én több tűzoltótiszt és altiszt jelenlétében, a budapesti hivatásos tűzoltóság központi laktanyájában, erősen szeles időben tartatott meg, célja az volt, hogy megállapíttassék, vajjon a fagyapotba, szalmába, papírba csomagolt nyers és aranyozott képeretek ládában meggyuladhatnak-e a behullott pipaparázstól és hogy az így keletkezett gyulás lappanghat-e 24 órán át, illetve a tűz kitöréséig észrevétlenül?

E célból a képeret-ládához lehetőleg hasonlóan teleraktunk egy elég jól összeillesztett, gyalulatlan fenyőfaladát kisebb-nagyobb puhafa- és keményfa-léccel, mely rétegenként rakva, fagyapot, széna, papírral körülcsoomagoltatott. A gyújtótárgy fadeszkácskára téve, a láda hosszanti középvonalában, annak a fenekétől számított $\frac{1}{3}$ -ad magasságában helyeztetett el és azután csomagolóanyag, majd lécréteg borítottatott rá és végül a láda teteje lezárattott. A feltétel tehát az első kísérletet kivéve, az volt, hogy a gyújtótárgy csomagolás közben jutott a láda tartalma közzé. A láda méretei: 95 cm. hossz, 55 cm. szélesség, 50 cm. magasság.

I. kísérlet.

A nyitott ládának kitárt mélyebb belsejébe egy pipából berázattott nagyobb (bab) parázsdarab, egy másik pontra pedig bedobattott egy égve maradt gyufaszál. A csomagoló-széna egyes szálai tüzet fogtak ugyan mindkét tárgytól, de 2—2 mm. hosszban történt égésük után, a parázs, dacára annak, hogy szabad levegőn volt, néhány perc múlva elaludt.

II. kísérlet.

Három kis falemezkére rátétetett égő állapotban egy kis csomó dohány-szeletke, egy cigaretta-vég, egy gyufaszál része és mindez behelyeztetett a láda mélyébe a csomagoló-anyag közzé, mely ráborítottatott és a láda d. e. $\frac{1}{2}$ 11 órákor lezárattott. Miután füst és égési

III. kísérlet.

Ugyancsak ilyen módon elhelyezett falemezen egy babnagyságu izzókőszén- és egy másik lemezen mogorónagyságu faszéndarab. E két tárgy nyomán d. u. $\frac{1}{2}$ 4-től 6 $\frac{1}{4}$ óráig, vagyis 2 $\frac{3}{4}$ óra múlva füst nem mutatkozván, a láda teteje leszedetett, hogy több levegőt kapjon, de még 7 $\frac{1}{4}$ órákor, tehát 3 $\frac{3}{4}$ óra múlva sem mutatkozott égés, mert mint ekkor kitűnt, e tárgyak is kialudtak gyújtás nélkül.

IV. kísérlet.

D. u. $\frac{3}{4}$ 8 órákor behelyeztetett fenti módon egy nagy darab izzó faszén; a $\frac{1}{4}$ 9 órákor eszközölt kibontás alkalmával, vagyis $\frac{1}{2}$ óra múlva kialudva találtatott.

V. kísérlet.

Ugyanez, de 2 darab faszénnel. Időtartam: esti 8 ó. 45 p.-tól 9 ó. 10 p.-ig — 25 p. Elaludt, csak a falemezke volt a szén fekvőhelyén kissé elszenesedve, a környezet pedig átmelegedve.

VI. kísérlet.

A falemezkére 3 drb nagyobb faszén helyeztetett. Időtartam: 10 p. A gyújtótárgy behelyezése után füst azonnal mutatkozott, majd ropogás hallatszott és a füst mind sűrűbb és erősebb lett, szóval az égés erősen megindult. A láda kibontásakor konstatáltuk, hogy az égés a középvonaltól már a láda oldaláig haladt és már a léceket is erősen elszenesítette ott, ahol érte, az égés tehát már teljesen ki volt fejlődve.

VII. kísérlet.

Ugyanez; de a gyújtótárgy felett sűrűbb lécréteg, majd felül nedves fagyapot helyeztetett el, hogy az elzárás folytán a tűz kifejlődése lassabb legyen. Időtartam: esti 9 ó. 20 p.-tól 10 óráig, azaz 40 p. A láda lezárása után füst azonnal mutatkozott; nemsokára ropogás hallatszott, a füst sűrűbben tódult ki a láda hézagán; 25 perc múlva szikra szállt ki a láda alján annak jeléül, hogy a tűz már kiért belőle s tényleg a láda kibontásakor konstatáltuk, hogy a ládában nemcsak a kemény falécek is égtek részben és pedig erős mérvben, hanem két nagyobb terjedelmű ponton, a deszkák összeérési hézagainál a ládának feneké is ke-

1. pléhládában faforgács és fűrészpor-keverékben a szeneslapáttal odatett parázstól keletkezett tűz 32 óráig lappangott;

2. ugyanez, de fűrészpor nélkül, 19 óráig lappangó tüzet adott;

3. egy 75×40×50 cm. méretű gyalulatlan faládában fagyapot-, papir-, széna- és fakeverék 4 óráig lappangott a szabad levegőn lefedés nélkül meg lehetős szeles időben, huzatos helyen;

4. egy fadóbozban, melyet zárt pléh edénybe helyeztek, d. e. 10 órától este 7 óráig, azaz 9 óráig lappangott a tűz; a csekély füstképződés addig tartott, míg a doboz tartalma el nem hamvadt.

A csomagolóanyag meggyújtása neki sem sikerült kisebb gyújtótárggyal, pl. cigarettavéggel, gyufával stb. s ő is kénytelen volt a gyújtáshoz egész szeneslapátra való parázst alkalmazni.

Kísérletei egyébként, egy esetet kivéve, nélkülözték a kérdéses tüzesetnél előfordult állapotokkal való lehetőség szerinti azonosság alapfeltételeit, mert: 1. majdnem teljesen légáthatatlanul záró edényt (bádóg, fadóboz bádóg edényben) alkalmazott, melyben az égés csak senyvedő, tehát lappangó, a végbemenő processzus inkább desztilláló, elszenesítő mint égés lehetett; 2. sokkal sűrűbb rétegeket képező csomagolóanyagot (pláne tömött fűrészport) használt, melyben az égés szintén tökéletlenebb, lassabb, mint midőn a csomagolóanyag csak a mellékes réteg, a fő ellenben a levegőcsatornákat létesítő lécs, amelyek mentén tehát az égés is elterjedhet. A senyvedő, elszenesítő égésre mutat különben az is, hogy kísérleteinél füst alig keletkezett.

A kísérletek eredménye:

A kísérletek végeredményeként levonható, hogy:

a) a szabadon levő csomagolóanyagba, u. m. széna, fagyapot, papir stb. beejtett égő pipaparázs és gyufaszál az anyagot meggyújtja ugyan, de az égés csak kedvező feltételek (lég-huzam, szél) mellett terjed el, ellenben a legtöbb esetben és különösen, ha zárt térben ládában van avagy csomagoló-anyaggal betakartatik, a kisebb gyújtótárgy, u. m. pipaparázs,

b) Ha a gyújtótárgy izzó marad, úgy a tűz lappangása, több órán át való senyvedése csak akkor állhat be, ha az anyag felette tömött, szorosan összerakott, levegő által át nem járt és az anyagot tartalmazó edény, láda a füstöt visszatartja, a levegő hozzááramlást majdnem lehetlenné teszi. Mihelyt az anyag összerakása lazább, a ládába csak némi levegő juthat, úgy az égés is rövid idő alatt bekövetkezik, a füst pedig azonnal mutatkozik.

Breuer Szilárd.

Gyulékony folyadékok és robbanógözők.

Dr. Szathmáry László előadása. *

(Folytatás.)

Gyulékony folyadékok tartására rendszeresen vaslemezből való tartályokat használnak. A tartályokra olyan szerkezetet kell tenni, hogy a láng azon át a hordóba be ne jusson. Több ilyen szerkezet ismeretes: leggyakoribb a Henze-féle; de használatos a Mack- és Grünwald-féle, továbbá az „Absolut“ és „Triumph“ nevű tartály is és még sokféle szerkezet. Mindenikben jó hővezetőt alkalmaznak a láng és az égő folyadék közé, mely a meleget elvezeti s a folyadék meggyulását akadályozza. A szerkezet nagyon változatos, miként a rájuk vonatkozó szabadalmak nagy száma bizonyítja. Valamennyinek szerkezete megegyezik abban, hogy a tartályba levegő juthat be, mely a folyadék kifolyását biztosítja. Ezeket a szerkezeteket a tartályra erősítik. A szerkezetek elvét megértjük, ha ismerjük azokat a jelenségeket, amelyeket Dawy-féle lámpák szerkesztésénél értékesítettek.

Ha fémhálót gázlámpa fölébe tartunk s a rajta áthatolt gázt meggyújtjuk, a láng nem csap a szövet alá, mert a szövet annyi meleget vezet el, hogy a szövet alatt levő gáz gyulási hőmérsékletére nem hevülhet. Ha tehát a lángot körülveszünk fémhálóval, akkor robbanó gáz-eleggyel telt térbe is bevihetjük, mert azt nem gyújtja meg. De ez a fémhálóval beburkolt láng már a Dawy-féle lámpa.

A Henze-féle készülék tehát (lásd lapunk 1909-iki évfolyamának első számát) lyukakkal ellátott bádógeső, melyet finom szövésű fémdrótháló burkol be. A dróthálót ismét sűrűn keresztül lyukasított bádógeső borítja. E csöveknek feladata a dróthálót épen tartani, megvédeni és a láng hőjét elvezetni. A tartály összes nyílásaira e szerkezetet teszik, melyet elzáró csavarral erősítenek a tartályhoz.

Ha a tartályt valamely oknál fogva külső tűz éri, a benne levő gyulékony folyadék nagymennyiségű gőzt fejleszt, mely a könnyen olvadó biztosító szelepet kilöki. Ezt annál könnyebben megteheti, minthogy a láng az ötvözetet (Legirung) meglágyítja, esetleg egészen meg is olvasztja. A kitóduló gőz meggyul és robbanás nélkül ég, anélkül, hogy a láng a tartályba becsaphatna. Ugyanez következik be akkor is, ha a tartályt hosszú ideig forró napra teszik ki. A biztosító szelep tehát mindenkor megakadályozza, hogy a tartály szétrobbanjon. Azonban huzamos égésnél, ha a drótháló áttűzesedik, a láng mégis becsaphat a tartályba. Azért a meggyulás esetén a nyílásból kitóduló lángot el kell zárni a levegőtől, ha biztosítani akarjuk magunkat, vagyis iparkodni kell azt minél előbb eloltani.

Ha gyulékony folyadékokat egyik tartályból a másikba akarunk önteni, az öntést mindig gáznyomás segítségével végezzük. Erre közömbös gázokat használunk. Ilyen elsősorban a széndioxid (szénsav). Kísérletek bizonyítják, hogy 30% széndioxid jelenléte elégséges, hogy gyulékony folyadék lángra ne lobbajon.

Sokan azonban tekintettel arra, hogy a folyékony széndioxid drágább, mint a sűrített nitrogén, ugyanerre a célra nitrogént használnak. A nitrogént az oxigéngyártás mellett melléktermékként kapják. Valami csekély oxigén mindig van benne; rendszeren 2–3%, de volt már 9% oxigén is a nitrogénben. És ha ennyi t. i. 9% éleny van jelen, az már baj, miért is a nitrogént csak kellő óvatossággal szabad használni illetőleg jobban, ha szénsavat használunk.

A sűrített nitrogént éppen olyan tartályokban bocsájtják forgalomba, mint az oxigént, a kettő tehát elcserélhető. Elcserélés következtében már nem egyszer történt veszedelmes robbanás. Célszerű volna oly hatósági rendelet, mely a félreismerhetetlen jelzést kötelezővé tenné. Az áttöltéshez csak kis fémcsöveket kell használni, melyeket mindig légzáróan kell a tartályra erősíteni, különben a tartályban nem idézhetünk elő nyomást. A gummicövet nemcsak azért kell kerülni, mert a nyomást kellőleg nem bírja ki, hanem azért is, mert a fölemlített gyulékony folyadékban meglágyul, sőt egyesekben fel is oldódik.

A következőkben ama robbanási és égési eshetőségekről szólok, amelyek gyulékony folyadékok alkalmazása közben fordulhatnak elő.

Először az alkohollal foglalkozom. Az alkoholt nemcsak szeszes italok készítésére, hanem világításra, fűtésre, géphajtásra és nagyon sok ipari célra használják. Nagy elterjedtségénél fogva gyakran lehetne robbanás és égés oka, ha természete nem olyan volna, mint amilyen. Párolgása a többi gyulékony folyadékokhoz

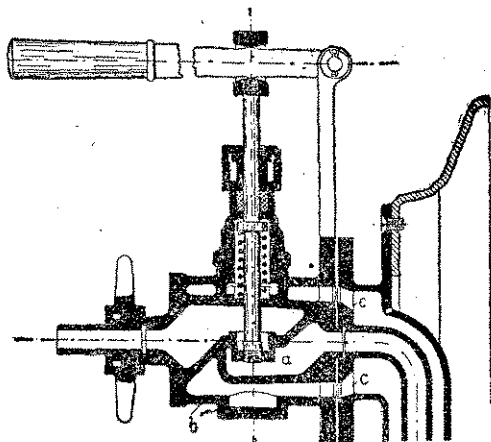
Figyelemreméltó sajátsága nagy diffundáló képessége. A testek nagy részein átszivárog, mely átszivárgás annál nagyobb, mennél nedvesebb a levegő. Az átszivárgás fölötté lassu. Az állati hólyagban tartott alkoholból 30 nap alatt 40% a veszteség. Fahordókból is diffundálhat, sőt ha a hordó rosszul készült, az alkohol lassan ki is csuroghat belőle és ekkor megvan a gyulás eshetősége. Vizzel elegyedik, az oltásra használt víz tehát felhigitja.

Az alkohalnál sokkal veszedelmesebb folyadék az éter, melyet alkoholból állítanak elő. A gyakorlat sokszor alkalmazza; így műselyemgyártáshoz, kollodiumnak, vagy illatos anyagoknak készítéséhez stb. Nagyon könnyen mozgó folyadék; már 20 – C°-on is éghető gőzöket bocsát ki. Gőze levegővel elegyedve robban; az elegyet a legesekélyebb elektromos szikra is meggyújthatja. Magától nem gyul meg. Ha hosszabb ideig levegőn és napfényen van, elbomlik vinilalkoholra és hidrogénperoxidra. Ilyenkor az étermaradékot ütés, fölmelegítés is felrobbanthatja. Ennélfogva célszerű az étert fénytől és levegőtől védve tartani.

Finzelberg szerint egy fémeső, melyen hosszú időn keresztül éter folyik, alkalmas arra, hogy a folytonos érintkezés által kis dörzselektromos szikrát adjon s az étert lángra lobbantsa.

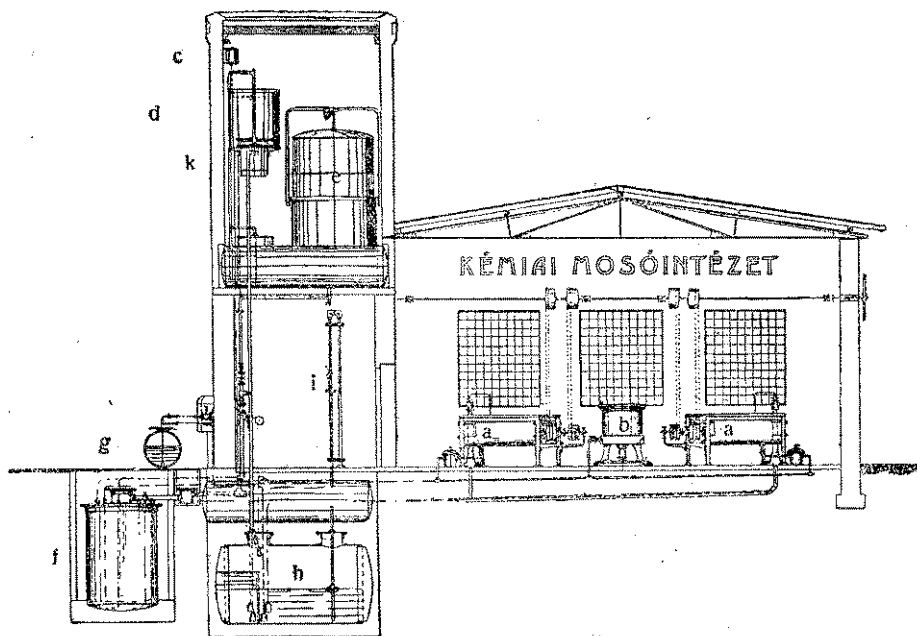
Az éternél is veszedelmesebb a széndiszulfid (C S₂). A gyakorlatban inkább szénkéneg név alatt ismeretes. Ez is már – 20 C°-on bocsát ki éghető gőzöket, amelyek hatása mérgező; ezért használják filloxera-irtásra. De a kaucukiparban és másutt is fontos szerepe van. Rendkívül illékony tulajdonsága miatt célszerű szén-sav alatt vagy víz fölött tartani, egyébként raktározására s alkalmazására nézve ugyanazok a szabályok mértékadók, mint a benzinnél, vagyis robbanásmentes edényben, tűzbiztos elhelyezés.

Stabil-tartályok csővezetékét úgy kell biztosítani, hogy ha törés áll be, maga a tűzveszélyes folyadék a törés helyén ne tódulhasson ki. Ily törés ellen biztosított csap metszetét és elrendezését a mellékelt ábrák mutatják.

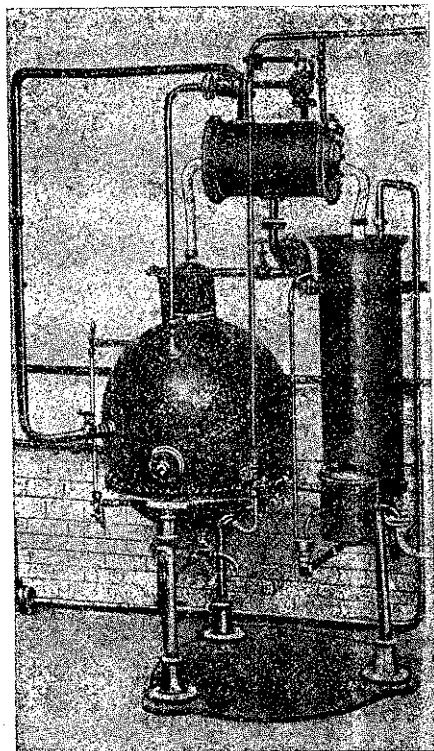
A szénsav a (1) palackból a (2) csővezetékbe megy át, mely törés ellen biztosítva van. Törés esetén tehát a benzin vagy szénkéneg nem tódulhat ki és mert a nyomás a redukáló szelep (3) utján egyidejűleg csökken, a tűzveszélyes folyadék a (4) köpenycsővön át tovább

harmadára vezetik be. Ha tehát a folyadék szintje a csőnek vége alá kerül, akkor a próba- vagy csapolószelepből benzin vagy szénkéneg helyett szénsav fog kiömleni s így mindjárt tudjuk, mikor kell a tartálynak újratöltéséről gondoskodni.

a mosógépek, b centrifuga, c vízcsap, d hűtő, e gázométer, f desztilláló, g benzintartó hordó, h benzintartály a földbe építve, i szintjelző készülék, k vizelválasztó.

halad a (5) földalatti tartányba, ahonnan a raktározott folyadékot (6) csővezetéken keresztül a csapoló-szelep (7) felé nyomja.

A legelterjedtebb használatnak örvendő gyúlékony folyadék azonban a benzin.

Alkalmazzák mosóintézetekben, lakkgyárakban, csontot feldolgozó gyárakban de sokat használnak fel motorok hajtására is. A benzint a petroleumból desztillálják le; kémiai természetére nézve nagyon különbözik a benzoltól, amellyel gyakran összetévesztik. Többféle benzin ismeretes; vannak alacsony és magas forráspontú termékek. A mosóintézetekben az úgynevezett folttisztító benzint használják, melynek forráspontja elég magas ezért aránylag kevésbé veszedelmes, mint az éter, vagy a széndiszulfid. Terpentin helyettesítésére forgalomba hoznak még lakkbenzint is, amely éppen olyan veszedelmes, mint az éter és a széndiszulfid.

Tapasztalat szerint legnagyobb szerencsétlenségeket a benzinrobbanás és a benzinégés idéz elő. Egy nagy német gyár 1911. évi statisztikai adatai szerint 206 benzinrobbanás és égés volt 60 halálesettel. Arra nézve, hogy a benzinmosó üzemek miként legyenek berendezve, nálunk ma még miniszteri rendelet nem intézkedik. E tekintetben a gyárosok kénytelenek saját tapasztalatukra, részben hiányos és rosszul szerkesztett hatósági rendeletekre támaszkodni.

* **Kiállítások tűzrendszete.** A Lipcsében tartandó nemzetközi építési kiállítás területén a tüzek keletkezésének megakadályozása céljából a város tanácsának építési osztálya, amelyhez épügy, mint Budapesten e tűzoltás és tűzrendszet is tartozik, a következőket rendelte el:

1. Minden kijárat jól olvasható felirással látandó el, ennek gyors feltalálhatása céljából, mindenütt utmutató táblák jelezzék az ajtó irányát. Minden kijárat, folyosó, lépcső szabadon és a látozási idő alatt nyitva tartandó.

2. Oltóeszközök helyükről el nem vihetők. Vizeskannák, tűzesapok elé semmit sem szabad tenni, hogy könnyen hozzáférhetők legyenek.

3. Tűzjelzők más célra nem használhatók. Legkisebb vész esetén a tűzörség értesítendő.

4. Diszítésül csak a tűzoltóság által tűzbiztosnak elismert impregnált vászon alkalmazható.

5. Fenyő, tölgy s egyéb diszek, ha elszáradtak, azonnal eltávolítandók.

6. A dohányzás a kiállítás területén tilos.

7. Papírszalagok s más hasonló gyúlékony anyagok dobálása tilos.

8. Világításul csak villany és gáz alkalmazható.

9. Villamvilágítási berendezések csak a német elektrotechnikusok szövetsége által előírt módon szerelhetők.

10. Villamos izzótestek és vezetékekre még impregnált diszítések sem alkalmazhatók.

11. Az alul nyitott (harang és) ivlámpák érc felfogó tányérral látandók el.

12. Acetylón lámpák nem alkalmazhatók; a kiállított tárgyak között is csak a rendezőség által megkivánt külön előírások mellett helyezhetők el.

13. Ugyanez áll minden veszélyesnek látszó gázvilágításra is.

14. Ásványolajok és szesz, (spiritusz) a kiállítás területén nem raktározható, világítás céljaira nem alkalmazható. Kivételes esetek külön kérelmezendők.

15. Kivételes engedélyezés esetén az alábbi feltételek tartandók be:

a. Ásványolaj és szesz (spiritusz) csak a tűzoltóság által kijelölt világító, főző és üzemi osztályban helyezhető el.

b. A lámpák és hasonló készülékek tartályai szilárd, nem törékeny anyagból legyenek.

c. Állólámpák nagyon erős talppal leragasztással vagy csavarral védendők meg a feldöntés ellen.

nálva van. Az impregnálást a tűzoltóság időközönként átvizsgálja s szükség esetén az újra impregnálást elrendeli.

f. A tartányok — melyeknek robbanást gátló szerkezetűeknek kell lenni — csak nappali világításnál tölthetők és tisztíthatók.

g. Meggyújtásra csak elektromos gyújtók használhatók.

h. Gépek és készülékek benzintartói csak 10 liter ürtartalmuak lehetnek s legalább 10 mm. falvastagságú öntöttvasból készítenek.

16. Tűzhelyek külön engedély nélkül nem állíthatók fel.

17. Hamu csak tűzbiztos, tömören zárható tartányban tartható, szabadba való kiöntése tilos.

18. Tisztító rongyok csak jól zárható érc-tartókban helyezhetők el.

19. Papír, pamut, szalma, ládák s egyéb csomagoló anyagok a kiállítás területén nem tarthatók, hanem azonnal az e célra megjelölt helyre viendők.

20. Villany vagy magnesiumfény melletti éjjeli fényképfelvételekre külön engedély kérendő.

21. Autóautóautóautó a kiállítás területén csak külön engedély mellett közlekedhetnek.

22. Egyéb tűzveszélyesnek látszó körülményekre vonatkozó intézkedés jogát a város tanácsa fentartotta magának.

h. sz.

Villamos fűtés.

Villamoslámpával vetitik képeiket a mozik, villanyfény köszönt bennünket az utcán, a színházakban, villanyerő hajtja a szellőztetőket a sok ember által látogatott helyiségekben s a modern villanyfűtőszerkezetek is erős vetélytársai lettek a szén- és gázfűtésnek. A villanyfűtés tisztasága és szagtalansága döntik el a versenyt. Hozzájárul még a kényelmesség. Ami a költségeket illeti, a berendezésbe fektetett tőke is hamarosan amortizálható, mert — a mai korszak igényeinek megfelelő készülékekkel — villanyos fűtés drága áramnál olcsóbbá kerül, mint a szén- vagy légszeszfűtés drága szállításnál.

Villanyfűtési készülékek azonban csak 1907 óta állják meg helyüket, addig a vásárra hozott „kemencék” csak rövid élettel bírtak. Később sikerült a mindig előrehaladó elektrotechnikusoknak oly szerkezeteket hozni létre, melyek nem emésztik fel önmagukat oly gyorsan, de még 2 év előtt is az volt a villanyfűtés főhibája, hogy a fűtőanyag és az áramvezeték kapcsolása a hőség alatt szenvedett és gyorsan tönkrement.

kilowattnak felel meg. A szolgáltatott áram kilowattként lévén fizetendő, könnyen kiszámítható, mibe kerül az ilyen fűtés óránként.

Fél fényt adó kályhák hosszabb tartásuak és nem drágábbak. A lámpákhoz üveg helyett kvarcot használunk, amely különös fizikai és vegyi tulajdonsággal bír. Nemesak a fény, hanem a hő is keresztül hatol rajta s a sugár alig veszít valamit melegítő erejéből. És ez az anyag kiállja a legnagyobb hőséget, amellyel nem reped, nem pattan, ha a legnagyobb hősből jég hideg vízbe dobjuk is. Ha ilyen csőbe egy drótot illesztünk, melynek két vége az árammal van összekötve, kész a legjobb fűtőkészülék. Némelykor 24 ilyen lámpa van egy kályhában, hüvelyük, ha csak véletlen baleset nem fordul elő, nem törik. A kályha fűtő-ereje 3 watt fogyasztása mellett 1 köbméter levegőre 20° C hőséget ad.

A fény nélküli kemence gyűjti a hőséget és így adja tovább, amit sokan a legjobb módnak vélnék. Mindenesetre az az előnyük megvan, hogy rozszant lámpák kicserélése feleslegessé válik, mert drótsodrony szolgál hőszállítóul s ez tartós. Könnyű fémkeretbe foglalva, a drót áram alatt tüzes lesz, de a hő csak részben árad ki a tűzhelyből, mely azt konzerválja, úgy hogy az áram elzárásával a készülék nem hidegül hamarosan. Ha tehát az ilyen fűtőkészüléket akképp helyezük el, hogy a meleg levegő lehető hosszú utat járjon át, míg ajtóhoz, ablakhoz ér, úgy ez lesz a legcélszerűbb fűtési mód. R.

KÜLÖNFÉLEK.

— **Tartalom:** Tűzoltó-Otthon, Irta: Jászberényi Miklós. — Hivatalos rész: Ertesítés. — A belügyminiszter a Tűzoltó-Otthon céljaira 30 ezer Kt adományozott. — A kereskedelmi miniszter 72996/913. számú leirata. — Tízparancsolat falusiak számára. Irta: Hegedűs István. — A tűzrendészeti felügyelet. Ismerteti: Vida Pál. — Kecskemét évi jelentéséből. — A petroleum-gyárak tűzrendészete. Irta: Janicsék Andor. — Motoros tűzifecskenők: A) Seitenhofer-féle benzínmotoros fecskendő, B) Benz-Gaggenau gyártmányú autafecskendő. — Gyakorlati kézikönyv (magyar és tót nyelven). Irta: Gregorovits László. — Kísérletek és azok eredménye. Irta: Breuer Szilárd. — Gyúlékony folyadékok és robbanó gőzök (Folytatás). Irta: Dr. Szathmáry László. — Kiállítások tűzrendészete. Irta: h. sz. — Villamos fűtés. Irta: R. — Különfélék. — Szerkesztői üzenetek. — Beszerzési források.

— **Csermák Hugó kitérítése.** Ófelsége Csermák Hugót, az ácsi önkéntes tűzoltó-testület parancsnokát, aki a komáromvármegyei tűzoltó-szövetség újjászervezésével szerzett újabban kimagasló érdemeket, a Ferenc József-rend lovagkeresztjével tüntette ki.

— **Potsdamban,** a poroszok Gödöllőjén, január 11-én, kigyulladt a Neues Palais. A központi fűtés égéstermékeit elvezető egyik mászókérményben támadt a tűz s a palota tetőszerkezetére is

menetének. Végül, mert a tüzet sikerült továbbterjedésében feltartóztatni, a császár parancsára mindegyik tűzoltónak egy jóleső Trunkot (pohár bort) szolgáltat fel a pincemester.

— **A Magyar Tűzoltótisztek Országos Egyesülete** (Budapest, VIII., Kun-u. 2.) február 6-án este, a budapesti önkéntes tűzoltó-testület helyiségében, felolvasó ülést tartott. A felolvasás „Kártérítés kérdése a tűzoltóságok működésében” címet viselt. Szerzője dr. Maronovich Imre, az egyesület alelnöke volt, aki helyett azonban, (ő maga akadályozva lévén a megjelenésben) Udvardy Aladár, titkár, mutatta be, illetve olvasta fel a kéziratot. A téma, melyet az eredeti szöveg szerint, lapunk olvasóival is meg kívánunk ismertetni legközelebbi számunkban, élénk discussióra adott alkalmat. Janicsék Andor elnökön kívül, az előadottakhoz hozzászóltak Ruh Géza, dr. Szily József, Markosovszky Béla, dr. Uzakma Gyula, Mátrai Antal és dr. Kemény urak. Felolvasás után a Metropol szálló különtermében társasvacsera volt, melyen a nagyszámu helybelieken és Ujpesten kívül a reorganizált péceli önk. tűzoltóság tisztikara is felvonult. A havi társasvacserák különben március 6, április 3 és május 8-ára tűzettek ki. Az egyesület megindított taggyűjtési akcióját a pártoló tagok gyűjtésével óhajtja kiegészíteni, a havi felolvasó üléseket pedig rendszeresíteni kívánja. Azok a bajtársak, kik felolvasás tartására vállalkoznak, közölik ebbeli szándékukat az egyesület elnökségével.

— **Fucsek Béla** a neve gróf Károlyi Gyula nagykarolyi uradalma jószágigazgatójának. Ez a szerencsés halandó nemrég egy milliós főnyereményt ütött meg. Fucsek azonban egyébről is megérdemli, hogy mi is megemlékezzünk róla. A főnyereményből ugyanis, melynek felét jótékony célra fordította; háromszáz ezer koronát a Nagykarolyban létesítendő vízvezeték céljaira szánt.

— **Kisasszony tűzrendészeti felügyelő.** Érdekes újításnak a hírét vesszük Amerikából. Newyorkban egy Christopher Sarah nevű hölgyet kineveztek tűzrendészeti hivatalnoknak. Ötszáz egynehány olyan gyárüzemnek megelőző tűzrendészete van rábizva, amelyekben mintegy száz-ezer alkalmazott női öltönyök készítésével foglalkozik. A kisasszony feladatát képezi mindarra, nézve, amik a tűzkeletkezésének elhárítása, a kitört tűznek feltartóztatása s az alkalmazottaknak vélsz esetén való gyors menekülhetése dolgában célirányosnak mutatkozik, előterjesztéseket tenni s a hatóság által elrendelteknek végrehajtását ellenőrizni, a végrehajtás során tanácsadással lenni s a létesítmények célját s használatának mikéntjét az ipartelepeken foglalkoztatottakkal megismertetni. Ime így ülteti át a praktikus Jenki a való életbe azt, ami minden kétségen felül jó. 1903-ban a londoni kongresszuson az amerikaiak még csak szájtátva hallgatták Markusovszky előadását arról, hogy mi a megelőző tűzrendészet s mik annak a kívánalmái: ma, tíz évvel később már követhető példát is statuálnak ezen a téren.

Szerkesztői üzenetek.

Több ötvenévestől címünkre érkezett kedves üdvözlésekért hálás köszönet.

N. O. A fonott villamos vezetékek helyett jobb a párhuzamosan haladó, egymástól elkülönített polusú vezetékek. A portatív lámpákhoz vezető huzalok utjába külön biztosíték iktatandó.

P. Az a tréfás vers ekkép hangzik!

Voltam Lohengrin Budapesten,
Borított érefényű sisak.
Fehér köpönyeg fődte be testem,
Láthatta mindaz, ki nem vak.
Voltam tűzoltó-brigadéros,
Gyakran bemondtam a vizet.
Mint ismert budapesti hősosz,
Oltottam sok ezer tüzet.

Létem tűzoltólétra volt, ah!
Szivattyun szivtam a szibart;
S míg csapatom vad tüzet oltá,
Fütyültem nekik harcidalt.
Másnak tavaszt jelent a fecske,
Nekem fecske-ndöm volt a Nap,
Mely szintén sugarat ereszte
Az én főparancsnokságom alatt.

Tüzzről pattantam egykor én is,
De hajh! elmulik az idő!
A főtűzoltó is csak megöregszik
S most nyugalomra vágyik ő.
Isten veled, oh gőzszivattyú!
Autolétra, isten veled!
Elmegy Lohengrin, el a hattyú:
De titeket sohasem feled!

Beszerzési források.

KÖHLER ISTVÁN (ezelőtt **Geltner és Rausch** tulajdona)
fecskendő, szivattyú és tűzoltó-szer gyára.
Iroda és mintaraktár: Budapest, VIII., József-körút 14.
Gyár: Korponai-utca 20-21. szám.

Budapesti Szivattyú- és Gépgyár
Részvénytársaság
Budapest, VI., Váci-út 69
GYÁRT:
◁ Gőz-, motor-, tűzifecskendőket és kútszivattyúkat. ▷

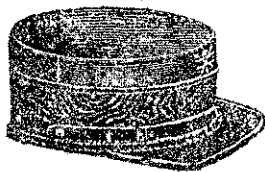
SELTENHOFER FRIGYES FIAL, SOPRON
cs. és kir. udvari szállítóék, gyártnak:
tűzifecskendőket és mindennemű tűzoltói felszereléseket, szivattyúkat.
Központi iroda és raktár: Győző Béla és Társa Budapest, V., báró Aczél-utca 3. szám alatt (a Vigszínház tőszomszédságában).

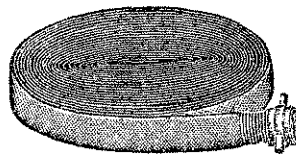
Mátrai Antal és Társa r.-t.
Budapest. Központi iroda: VI. ker., Teréz-körút 33. Gyár: I. ker., Fehérvári-út 110.
Gyárt: mindennemű tűzoltói létrákat és tömlőmotorlákat.

Walser Ferenc
tűzoltási szerek és szivattyúk gyára,
harang- és fémmöntőde
Budapest, VI., Lomb-utca 34-36. szám.

Sternberg és Kálmán
Budapest, VIII., József-körút 35.
GYÁRTUNK: tűzifecskendőket, kútszivattyúkat és tűzoltói felszereléseket.

Tűzoltó-sapkákat
legjobban és legolcsóbban készít
Ritscher Zsigmond és Fia Körmenten.
Kívánatra árjegyzék és mintasapka.

FEIK ÉS TRÉBA
Budapest, V., Lipót-körút 22.
Legelőnyösebb bevásárlási forrás
összes tűzoltó-szerekben, egyéni felszerelésekben stb. Árjegyzék ingyen.

Tűzoltók, kérjétek a boltostól a
tűzoltók gyufáját!
Készül Stermann M. nagyszombati gyufagyárában. Az eladási ár 5%-a a magyar országos tűzoltó-szövetség segélyzépénztárának jut.

Elsőrendű tűzoltó egyenruhák, sapkák és felszerelések
Tiller Mór és Társa
cs. és kir. udvari szállítóknál
Budapest, Váci-utca 35. szám.
Részletes árjegyzék kívánatra bérmentve!
Nagyobb megrendelésnél saját költségünkre küldjük szabásunkat mértékével céljából.

HATSCHKEK SZABADALMA
ETERNIT-PALA
A jelenkor legjobb tetőfedő anyaga.
Eternit-művek Hatschek Lajos
Budapest, Andrásy-út 33. sz. Nyergesújfalu (Esztergom m.)

Magyar Fémlemezgyár r.-t.
Budapest, VII., Erzsébetkirályné-ut 57.
egyedül gyártja a szab. Henze-féle robbanásmentes horrdókat, tartályokat és kannákat, garage- és raktári berendezéseket,

TÜZFECSEKENDŐK, TŰZOLTÓSZEREK, ÉS FELSZERELÉSEK,

Elsőrendű tűzoltó-sapkákat, legjobban és legolcsóbban készít:

TÜZRENDÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ORSZ. TÜZOLTÓ-SZÖVETSÉG HIVATALOS LAPJA.

<p>Megjelenik minden hó második szombatján.</p> <p>Hirdetéseket felvenni egyedül a kiadóhivatal jogosított.</p> <p>A lap szétküldésére vonatkozó felszólalásokat az országos szövetség elnökségéhez kell intézni; a hová az előfizetések s hirdetések díja is küldendő.</p>	<p>Laptulajdonos: A MAGYAR ORSZÁGOS TÜZOLTÓ-SZÖVETSÉG. Kiadóhivatal: az Országos Tűzoltó-Szövetség Irodája VII., Békóczy-út 38. Telefon 90-33.</p>	<p>Előfizetési ára, egész évre, 5 korona. Tagtestületeinknek ingyenpéldány jár.</p> <p>Szakeikkek, melyeknek kézirata a szerkesztő címére irányítandó, ha közlésre alkalmasak díjaztatnak.</p>
---	--	--

Felelős szerkesztő: MARKUSOVSKY BÉLA, VIII., Kun-utca 2.

Helyettes szerkesztő: ERDÉLY ERNŐ, Győr.

Tűzrendészetünk fejlődése.

Forgatom Markusovszky Bélának a maga nemében még mindig egyedül álló könyvét a Tűzrendészet és Tűzoltás kézikönyve megjelent első részét, a megelőző tűzrendészetet s ennek első kiadásában érdekes statisztikát találok a husz év előtti állapotok tűzrendészetéről. Felsorolja a hetven legtöbb lakosu várost s megállapítja, hogy ezekben csak hatnak van hivatásos tűzoltósága, a többiben tartanak ugyan néhány fizetett tűzoltót, de ezek nem önálló vezetés alatt működnek s a legtöbbször a tűzoltáson kívül sok más szolgálatra osztatnak be.

A városok azóta rohamos fejlődést mutatnak, míg az akkori statisztika szerint csak tíz városnak volt 40.000-nél több lakosa, addig ma 21 város lakóinak száma emelkedik felül a negyvenezeren. Valamelyest lépést tart e fejlődéssel a tűzoltás is, mert Markusovszky statisztikájának elkészítése óta még hat városban szerveztek hivatásos őrséget s így a létszám megkétszereződött, de ez még mindig nem elég arra, hogy tűzrendészetünk fejlődésével meg legyünk elégedve.

Keletkezés sorrendjében a hivatásos tűzoltóságok közül az első a budapesti.

száma az 1910-i statisztika szerint 36, évi költségvetése 50.000 korona.

Keeskemét 1883 óta 22 tűzoltóval s évi 22.000 korona költséggel.

Szabadka 1888 óta 39 tűzoltóval s 57.000 korona évi költséggel.

Hódmezővásárhely 1891 óta 25 tűzoltóval s 22.000 korona évi költséggel.

Arad 1892 óta 20 tűzoltóval.

Fiume vasuti hivatásos tűzoltósággal 1907 óta 32 tűzoltóval.

Győr 1908 óta 17 tűzoltóval s 35.000 korona évi költséggel.

Ujpest 1909 óta.

Nagyvárad 1909 óta 29 hivatásos tűzoltóval.

Czepléd 1910 óta.

Marosvásárhely 1913 óta.

A negyvenezeren felüli lakossal bíró városok között tehát még 11 van, ahol még mindig késnek a hivatásos őrség beállításával, pedig az önkéntes tűzoltóság eredményes működésének egyik legfontosabb követelménye, hogy oly hivatásos előőrse legyen, amely a kisebb tüzek eloltását önállóan legyen képes elvégezni, külön tisztt parancsnoksága alatt s az önkéntesek csak nagyobb tüzeknél lépjenek fel döntő erővel,

Igaz, hogy pl. Debrecen városnak van önálló tűzoltósága, külön — bár

ség munkakedvén nyugdíjigényük rendezése is. Pozsony a statisztikai adatok szerint tart 13 fizetett tűzoltót — mint értesülünk e számot azóta 18-ra felemelték, de mi ez a 80.000 ezer lakosu egyetemi városnak! Temesvárnak 73 ezer lakos mellett 13 fizetett tűzoltója van, aminek kis létszáma akkor tűnik csak fel, ha rámutatunk a 22.000 lakosu Pápára, ahol 10 fizetett tűzoltó van. Kolozsvár 16, Miskolc 20,

míg 1911-ben már 24.782 tüzeset volt. A leégett épületek száma 1910-ben 23.349 volt, míg az 1911 évben ez a szám már 31.066-ra emelkedett. Érdekes az okozott kár statisztikájának emelkedése is. Az 1896—1900-i átlag 31.273 K, 1901—1905. évi 39.150 korona, 1906—1910. évi 44.496 kor. míg a tűzkár az 1911. évben már 68.677 koronára emelkedett.

Sorszám	Duna-Tisza közén	Tiszántúl	Drávántúl	Dunán-innen	Tisza-Maros szöge	Erdély	Tiszán-innen	Dunántúl	Lakosság	A tűzek száma	A tűzkár 1911 évben korona
1	Budapest								880.000	640	2,356.028
2	Szeged								119.000	199	421.251
3	Szabadka								95.000	140	163.184
4		Debrecen							93.000	117	180.757
5			Zágráb						80.000		
6				Pozsony					79.000	101	51.676
7					Temesvár				73.000	122	241.979
8	Kecskemét								67.000	113	306.721
9		Nagyvárad							65.000	156	62.572
10		Arad							64.000	103	115.517
11		Hódmezővásárhely							63.000	78	73.847
12						Kolozsvár			61.000	34	27.637
13	Ujpest								56.000	51	98.000
14							Miskolc		52.000	79	153.931
15								Pécs	50.000	112	37.177
16			Fiume						50.000		
17								Győr	45.000	136	574.635
18							Kassa		45.000	81	131.316

Pécs 16, Kassa 14 fizetett tűzoltót tart, ami nagyon is kevés az első készenlét megfelelő biztosítására főleg akkor, ha nincs tiszt, aki állandóan foglalkozzék kiképzésükkel, vezetésükkel fegyelmzésükkel.

Pedig a tüzesetek statisztikája nem

Sokat beszélők ezek a számok, mindennél jobban igazolják, hogy mennyire sürgős és szükséges a tűzoltóságok fejlesztése különösen a városokban, ahol milliónyi vagyont menthetünk meg vele. Szőnyegen levő ez a kérdés most, amikor a városokat

HIVATALOS RÉSZ.

486.
1918. szám.

A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség elnökségének jelentése a központi iroda működéséről az 1912. évben.

Tisztelt országos választmány!

Van szerencsénk alábbiakban a központi iroda hatáskörébe tartozó, s általános, a szakosztályok ügykörét nem érintő mozzanatokról jelentésünket tisztelettel előterjeszteni. E jelentésünk mellőzi a szövetség tulajdonképeni működésére és a pénztári kezelésre vonatkozó adatokat, mert az alapszabályok értelmében ezekről a szakosztályi előadók fognak beszámolni a nagygyűlésnek.

Magában az elnökségben az elmúlt évben annyiban történt változás, hogy a március 3-án Budapesten tartott orsz. választmányi közgyűlésen beválasztott dr. Benkó Albert az I. szakosztály elnökének, Ajkay Zoltán az V. szakosztály alelnökének, Vida Pál az I., dr. Poós Miklós az V. szakosztály szakképviselőjének. Dr. Benkó Albert azonban még az év derekán lemondott ezen tisztéről s így ezen állás újra betöltendő lesz. Ugyancsak lemondott tisztéről az év végével Breuer Szilárd főtitkár is, akinek lemondását az elnökség nem vette tudomásul, hanem ugyancsak az orsz. választmány közgyűlésének napirendjére tűzte ki. A második titkári állásra K u h á r s z k y László, a „Tűzoltó-Otthon“ irodai teendőire pedig dr. Lantos Béla alkalmaztatott ideiglenesen. Markusovszky Béla lapszerkesztő hosszabb szabadságot kérvén, a lap szerkesztésével Erdély Ernő előadó bizatott meg és ezen másodszerkesztői állás szervezésére az orsz. választmány elé külön előterjesztés megtétele határoztatott el.

A legközelebbi orsz. választmányi

A királyi diszérem miniatúr kiadása elkészült és az iroda útján forgalomba hozatott.

A múlt évi orsz. választmányi közgyűlésen 21 határozat hozatott, míg ellenben a január 13-án, február 10-én, március 2-án, április 10-én, május 16-án, június 23-án (Rimaszombat), július 11-én, július 22-én, szeptember 28-án, október 19-én (Pozsonyban), december 21-én tartott elnökségi üléseken összesen 190 határozatot hozott az elnökség.

Az iktatóra érkezett 4203 ügyirat; hátralék nincs.

A hatóságoknak vélemény adatott telepengedélyezési, tűzrendészeti, műszaki, építésrendőri ügyekben, szabályrendeletekről és alapszabályokról összesen 383 esetben; kipróbáltatott 168 község fecskendője és 1 tolólétra. A felsőbb hatóságokhoz 30 esetben intéztetett felterjesztés.

Szolgálati érem kiadatott 251 testületnek 872 drb VI éves, 532 drb X éves, 308 drb XV éves, 253 drb XX éves, 155 drb XXV éves, 100 drb XXX éves. A királyi diszéremre felterjesztetett 169 testületből 959 tag.

A tagtestületek sorából törlésbe hozatott 17, u. m. Bize, Buzsák, Lakócsa, Németujfalu, Péterhida, Potony, Porrog, Ráksi, Rinyakovácsi, Somogyvisonta, Somogyacsa, Szentborbás, Szabadhegy, Szörény, Teleki, Tóujfalu Zádor; további törlés kéretett Petőháza, Zsebeg, Vojtek, Versend, Horóc, Poroszka, Puchó testületeire és Felsőség, Rábakécöl, Sárrod, Bágyog, Bodonhely, Beckó, Illava tagdijhátralékait illetőleg.

Tagtestületeink sorába belépett 81 tűzoltóság s pedig közvetlenül 12, vármegyei szövetség útján 69 (u. m. Arad, Esztergom 12—12, Pest 10, Somogy, Vas, 9—9, Sopron 5, Bihar 3, Baranya 2, Moson, Csongrád, Besztercenaszód, Szatmár, Bácsbodrog.

csatlakozott vármegyei szövetségek száma 37, ezek közül azonban Borsod, Zemplén, Komárom vármegye még nem jelentette be tagtestületeit, Gömör vármegye pedig még az alakulás nehézségeivel küzd. Szében és Brassó vármegye még mindig távol maradt az orsz. csatlakozástól.

Vármegyénként egyébként ekkép oszlottak meg:

Folyó szám	Vármegye	Tűzoltóság	Község
1	Vas	246	616
2	Sopron	201	232
3	Somogy	199	303
4	Veszprém	186	182
5	Baranya	122	358
6	Heves	117	117
7	Fejér	105	103
8	Pest-Pilis-Solt	102	216
9	Torontál	95	213
10	Szepes	84	222
11	Pozsony	70	298
12	Győr	60	89
13	Bácsbodrog	56	131
14	Jásznagykunszolnok	40	53
15	Temes	37	226
16	Budapest	34	1
17	Esztergom	34	49
18	Zala	30	559
19	Arad	27	218
20	Moson	25	61
21	Beszterce-Naszód	23	98
22	Tolna	22	121
23	Csanád	22	29
24	Krassó-Szőrény	20	362
25	Bihar	20	496
26	Bars	16	209
27	Szabolcs	14	132
28	Trencsén	13	399
29	Háromszék	12	104
30	Hajdu	11	21
31	Csongrád	9	19
32	Szatmár	7	306
33	Torda-Aranyos	6	118
34	Borsod	—	177
35	Gömör-Kishont	—	280
36	Komárom	—	92
37	Zemplén	—	451
	Összeg :	2063	--

876.
1913. sz.

Jegyzőkönyv.

Felvételett Budapesten, 1913. évi február hó 15-én a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség segélyzőpénztára elnökségi ülésén.

Elnök : gróf Széchényi Viktor.

Jegyző : Bencze István.

Jelen voltak : Dr. Óvári Ferenc alelnök, Ajkay Zoltán, Apáthy Vilmos, Barabás István, Erdély Ernő, Jászberényi Miklós, Kuharszky László, Tankóczy Gyula és Rüll Béla dr.

1. Elnök az ülést megnyitván, Bencze titkár bejelenti, hogy Zwirschitz Károly (Zombor) 1912 december 15-én tűznél esés közben, vállán zúzódást szenvedett, mely 36 nap alatt gyógyult.

Nevezettnek 72 K segély kiutalványoztatott.

2. Szalay József (Sarrod) 1912 december hó 16-án tűznél megsérült.

Kérelme elutasított, mivel a segélyzőpénztárnak nem volt tagja.

3. Vukovits Sándor (Nagykálló) 1912 december hó 26-án tűznél meghült s 8 nap alatt gyógyuló hörghurutban szenvedett.

Nevezettnek 16 K segély kiutalványoztatott.

4. Hitz Pál (Kondoros) január hó 24-én tűznél szögbe lépett. 5 nap alatt gyógyult.

Részére 10 K segély kiutalványoztatott.

5. Földesi Imre (Nagyvárad) január hó 13-án tűznél elesett, balkezén hüvelykujja megsérült; 12 nap alatt gyógyult.

Nevezettnek 24 K segély kiutalványoztatott.

6. Sikó László (Petrozsény) január hó 14-én tűznél lábán 8 nap alatt gyógyuló zúzódást szenvedett.

Nevezettnek 16 K segély kiutalványoztatott.

7. Stenger Mihály (Kúp) 1912 december hó 10-én tűznél kisujját megsértette s vérmérgezést kapott.

Tekintettel arra, hogy a nevezettnek sérülését elkésve jelentették be, kérésük elutasított.

Mivel több tárgy nem lévén, ezzel az ülés véget ér.

(Kmf.)

Gróf Széchényi Viktor,
elnök.

Bencze István,
jegyző.

* A székesfővárosi hivatásos tűzoltóság 1913. évre szóló költségvetése az alábbi tételeket mutatja :

1.	A személyzet illetményei	695.425 K.
2.	Ruházat és felszerelés	29.400 „
3.	Házbérek	85.700 „
4.	Órtanyák fűtése	5200 „
5.	„ világítása	12.800 „
6.	„ tisztogatása	3000 „
7.	Előfogatok	54.947 „
8.	Tűzoltószerek beszerzése, pótlása és jókarban tartása	27.834 „
9.	Tömlőkészlet kiegészítése	6966 „
10.	Tűzjelző és telefon-hálózat jókarban tartása	22.000 „
11.	Butorok pótlása és javítása	5500 „
12.	Jutalmak és segélyek	7000 „
13.	Gépkocsik áramszükséglete	3500 „

Kérjük ezen jelentésünk tudomásul vételét.

452.
1913. sz.**Felhívás.**

A Magyar országos Tűzoltó Szövetség Kolozsvárt és Egerben tartandó kerületi tűzoltó szaktanfolyamának látogatására.

A Magyar országos Tűzoltó Szövetség hazai tűzoltóintézményünk fejlesztését célozván, a fennálló tűzrendészeti kormányrendelet célzatainak minél szélesebb körben leendő megvalósítása végett, de különösen a nagyméltóságú m. kir. belügyminiszteriumnak 1903. évi 8840b/III. számú rendeletével nyert megtisztelő megbízatása alapján a folyó év nyarán kerületi tűzoltószaktanfolyamokat rendez **Kolozsvárt** és **Egerben**, alkalmat és módot akarván nyújtani ezáltal a tűzrendészet és tűzoltás iránt érdeklődőknek, hogy a lehető legrövidebb idő alatt és aránylag kevés költséggel a tűzoltói szakmában megfelelő kiképzést nyerjenek, tűzoltótestületek szervezéséhez és azok szakszerű vezetéséhez, a tűzrendészet kezeléséhez megkívántató alapismereteket megszerezhessek.

Felkérjük tehát hazánk városait, nagy- és kisközségeit, a tűzoltóságokat, bajtársainkat s mindazokat, kik az emberbaráti szeretet szolgálatában álló nemes intézményünk iránt érdeklődnek, hogy a folyó évi **július 16-tól július 29-ig** bezárólag **Kolozsvárt** vagy a folyó évi **augusztus 4-től, augusztus 17-ig** bezárólag **Egerben** tartandó kerületi tűzoltószaktanfolyamokra minél nagyobb számban jelentkezzenek s használják fel az ezen szakmában való kiképeztetésükre kínálkozó kedvező alkalmat.

Kellő tájékoztatás céljából a következőket közöljük:

Tanfolyam hallgató lehet minden 18—42 éves feddhetlen előéletű, épp testtel bíró férfi. Mégis tekintve azt, hogy a tanfolyam elsőrendű célja az, hogy a tűzoltóügyi állás betöltésére mindenben alkalmas erőket neveljen, kívánatos az, hogy a tanfolyamra általános műveltséggel — lehetőleg érettségi bizonyítvánnyal, jegyzői vagy tanítói oklevéllel bíró kellő társadalmi állást betöltő, katonaviselt egyének küldessenek ki. A tanfolyam vezetősége azonban e képesítések nélküli jelentkezőket is felvehet.

A Kolozsvári tanfolyam f. évi július hó 16-án kezdődik, azonban jelentkezők már július 15-én délután kötelesek Kolozsvárt, — az egeri tanfolyam augusztus 4-én kezdődik, azonban jelentkezők már aug. 3-án délután kötelesek Egerben a tanfolyamparancsnokságnál az egyenruhák, felszerelések átvétele s az elhelyezés, beosztás eszközölhetése végett jelentkezni.

A tanfolyamok utolsó napján az Országos Tűzoltó Szövetség kiküldöttjei a tanfolyamot

ideje alatt tartott előadásokat és gyakorlatokat a megállapított tanterv szerint miként látogatta.

Ez azonban még minősítést nem képez, hanem arra jogosít, hogy érettségi vagy ezzel egyenrangú alapképesítés esetén a tűzrendészeti tanfolyam hallgatójává mely megfelelő időközökben tartatik Budapesten — jelentkezzenek, hogy továbbá községi tűzoltóügyi és községi parancsnoki állást betölthessen.

Jelentkezés, feltételek és kedvezmények:

A részvételben való írásbeli jelentkezés határideje 1913. évi július hó 1-e. Az ezen határidőn túl jelentkezők sem utazási, sem pedig elszállásolási kedvezményre nem tarthatnak igényt. A jelentkezés a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség elnökségéhez (Budapest VII., Rákóczi-ut 38.) intézendő.

A jelentkezők a tanfolyam ideje alatt úgy a gyakorlatokra, mint szolgálatban a szabályszerű egyenruhát tartoznak viselni s beruházásuk céljából a tanfolyam megkezdése előtt a kolozsvári illetve egeri tűzoltóparancsnokság irodájában kell személyesen jelentkezniök.

A jelentkező tartozik az őt kiküldő hatóság, testület, vállalat vagy magánszemély által kiállított s kiküldését igazoló bizonyítványát bemutatni, melyen egyúttal az is feltüntetendő, hogy a jelentkező a kiküldő részéről részesül-e anyagi támogatásban s mily összegű az? Megjegyezzük hogy az eddigi tapasztalat szerint nem mutatkozik kívánatosnak, hogy ez az összeg az Országos Tűzoltószövetség ösztöndíjánál — mely rendes megélhetésre elégséges — nagyobb legyen.

Ugy az elméleti előadások és gyakorlatok megszakitás nélküli látogatása, valamint a szolgálatnak tervszerinti pontos megtartása szigorúan kötelező, mert különben látogatási igazolvány nem adatik ki. A hallgatók a jelentkezés napjától a záróvizsgálatig katonai fegyelem alatt állanak.

Akik a tanfolyamot végighallgatják látogatási igazolványt kapnak, melyet a nagyméltóságú belügyminiszter ur által a tanfolyamhoz esetleg kirendelt miniszteri biztos, valamint a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség kiküldöttjeinek ellenjegyzésével és a szakelőadók aláírásával látunk el.

Tandíjat vagy beiratási díjat senki sem fizet, mivel a tanfolyam teljesen díjmentes, sőt az eszközök és szerelvények is díjtalanul állanak rendelkezésre.

A tanfolyamhallgatók tűzoltóőrségek és szer-tárok, gyártelepek megtekintése, esetleges szakszerű próbákon és kísérleteken való megjelenés, színház és más középületek látogatásainak tanul-

Hogy pedig a kevéssé tehetős községek vagy testületek kiküldöttjének is lehetővé tegyük a tanfolyam látogatását a tanfolyamhallgatóknak a szövetség költségén leendő csoportos elhelyezéséről is gondoskodunk. Az ingyenes elszállásolásban részesülni óhajtók ebbeli igényüket az írásbeli jelentkezéssel egyidejűleg, tehát legkésőbb június 1-ig tartoznak a szövetség elnökségénél bejelenteni.

A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség kötelekébe tartozó tűzoltótestületek tagjai részére mindegyik tanfolyamra 5—5 egyenként 40 korona ösztöndíjat tűzött ki. Az ösztöndíjak elnyerésénél az érettségi bizonyítvánnyal, jegyzői vagy tanítói oklevéllel bíró katonaviselt pályázók előnyben részesülnek. Az erre vonatkozó bélyegmentes kérvények az illetékes tűzoltóparancsnokság útján legkésőbb július hó 1-ig nyújtandók be a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség elnökségéhez. (Budapest, Rákóczi-ut 38.)

A féléru jeggyel nem bíró tanfolyamhallgatók a nagyméltóságú m. kir. kereskedelmi miniszter ur 1889. évi május hó 19-én kelt 29224/VI. sz. engedélyével az oda- és visszautazás alkalmával a magyar államvasutak vonalain abban a kedvezményben részesülnek, hogy a magyar királyi államvasutak igazgatósága által kiállítandó igazolványok alapján a legközelebb eső vasuti állomásról és vissza való egyszeri utazás alkalmával a magyar királyi államvasutak vonalain a személy és gyorsvonatok II. osztályát a III. osztályu jeggyel használhatják. E vasuti kedvezményben csak azok részesülnek kik legkésőbb július hó 1-ig jelentkeztek s ez alkalommal bejelentik azt is, hogy melyik állomásból kiindulólág, mely vasuti irányt kívánják igénybe venni.

Tanterv.

Elméleti rész (előadás naponta 7—10-ig):

Tűzoltóságok szervezése és felszerelése. A fecskendő és alkatrészei. Mászó-, mentő-, védő-, bontó-, és világító eszközök. Tűzoltószerkezetek gondozása és működési zavarai. A tűzoltószerkezet és berendezése. Vízszerezés. Tűzjelzés. Takarmányraktározás. Tűzoltás jogrendszere. Az építkezés elemei. Tűzrendészeti vizsgálatok és eljárások. Megelőző tűzrendészet. Tűzoltás (taktika). Első segély baleseteknél.

Gyakorlati rész (gyakorlat naponta 4—8-ig):

Rendgyakorlatok. Szerek gyakorlati ismeretése. Fecskendőszerezés. Mászó és mentőgyakorlatok. Támadás és vezénylés.

Kelt Budapesten 1913 évi február 20.

A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség

A tűzoltó-otthon.

Az elnökség megbizta dr. Óvári Ferenc, Breuer Szilárd és Jászberényi Miklós előadókból álló bizottságot azzal, hogy készítsék el az otthon tervezetét s tegyenek javaslatot a legközelebbi teendők iránt. E bizottság működéséről terjesztette be a múlt ülésen Jászberényi Miklós az alábbiakban jelentését.

„Az otthon a főváros könnyen megközelíté helyén kell elhelyezni, hogy a tűzoltói élet központjává legyen. Jó lenne a műegyetem közelében, hol az ott felállítandó tűzoltói tanszékkal kapcsolatba lehetne hozni. Az első és legfontosabb feladata volna ugyanis az otthonnak, hogy helyet adna a tisztképzésnek. Itt lennének az iskolák elhelyezve, ahol kerületi vagy felsőbb tanfolyamok címén a főváros és vidék tisztjeit egyöntetűen kiképeznék. Az Otthonban lenne a szövetség mai irodája is, amelyet folytonosan nagyobbítani kell, miután a közel fél millió tagot számláló szövetség adminisztrálása mind nagyobb működési kört kíván. Ide tervezik a tanszermuzeum felállítását is az iskolával kapcsolatosan. Tarthatók volnának itt bemutatások, kipróbálások, ismertetések s minden a tűzoltósággal kapcsolatosan megoldható kísérletezések. Elhelyezést nyerhetne itt a tűzoltótisztügyi egyesület is, mely a központban jobban fejthetné ki működését. Megoldandó volna e keretben a tűzoltótisztügyi és legénységi szállások kérdése, amennyiben olcsó árért itt 10 szobát a tiszteknek s egy nagyobb termet a legénység részére rendeznénk be éjjeli szállás céljaira. Ugyancsak itt állítanók fel a beteg tűzoltók részére a menhelyet, azonban ezek nem nyernének az otthonban gyógykezelést, csak itt kapnának — az otthon külön elválasztott részében — szállást addig, míg a fővárosban gyógykezelést magukat vagy egyik fürdőben tartanak kurát. Alkalmos volna elhelyezni egy kerületi tűzörséget is mert ezáltal sokkal könnyebben lehetne a tűzoltók elméleti és gyakorlati kiképzését előmozdítani. Az épület alsó részében helyeznék el a boltokat, fodrászműhelyt, fűszerest, kisebb éttermet, kávéházat, hogy az otthonban levők könnyebben fedezhessék szükségleteiket. Együttal az otthonban lakást kell adni a szövetség tisztviselőinek, esetleg bérlakásokat is lehetne elhelyezni, hogy az otthon kiadásai a befolyó bérből fedezetet nyerhessenek.

A szövetség számíthat az állam és főváros támogatására is, ha megfelelő módon oldjuk meg a kérdést. Ez ideig mintegy 230.000 korona vagyonunk van e célra s ha a kormány és fővárosnak befolyást engedünk az otthon vezetésébe, akkor kaphatunk annyi évi járadékot, amiből a szükségletet fedezni tudjuk. Az Otthon

A kivitelnél két szempontot kell mérlegelnünk: az ideiglenes megoldást úgy véli keresztülvihetőnek, hogy a szövetség megfelelő helyiséget bérel vagy a ma it magnagyobbítja s itt lenne az iroda és a tiszt szállítások részére néhány szoba. E helyiségek berendezése már olyképp volna elkészíthető, hogy a végleges otthonban is felhasználható lenne. A végleges megoldásnál a kivitelt az alábbi sorrendben óhajtana elkészíteni: Megszerkesztenék az alapítólevelet, melyet az állammal és fővárossal megtárgyalván, végleges megállapítás előtt bemutatnánk a szövetségnek. Szorgalmaznók a telek kérdését a fővárosnál s ha ott megfelelő eredményre nem lehetne jutni, úgy magántelket venne az Otthon. Pályázatot írának ki a tervek elkészítésére, ebben felsorolva azokat a helyiségeket, amelyekre az otthonban szükség van, megfelelő szabad kezlet adván az építésznek a tervek elkészítésére. Ennek alapján foganatosítanak az építkezést s berendeznők a helyiségeket.

Ezek volnának az irányelvek, melyek alapján előadó az otthon elkészítését megoldhatónak találja.

Gróf Széchenyi Viktor elnök a gyors megoldást szükségesnek tartja, de óva inti a szövetséget attól, hogy ilyen nagyfontosságú kérdésben elhamarkodott lépést tegyen. Alaposan kell a kérdést tanulmányozni, kutatni, hogy nincs-e a külföldön valahol hasonló intézmény s ha van, ennek tapasztalatait leszűrni s annak alapján a mienket elkészíteni. Szeretne egy előadót ennek tanulmányozására kiküldeni, hogy így minden gondoskodást megtegyünk arra, hogy otthonunk a követelményeknek megfeleljen.

Vida Pál a magánbérleti rendszert kikapcsolná a kérdésből, bár ez hasznosítja az intézményt, de itt nem az a cél, hogy belőle megfelelő hasznunk legyen, mint inkább az, hogy gyakorlatilag céljainknak minél jobban megfeleljen. A szállót és menhelyet sürgősen kívánja berendezni, hogy azt minél előbb használhassuk. Az építkezéshez szeretné felhasználni a segély-alap tőkét kölcsönképen.

Barabás István a külföldi példák meghonosításában nem bizik, ezért inkább bérlet helyiségben tenne kísérletet, ahol elhelyezné az irodát, tiszt otthon a szállításokkal s a tantermet. Az összegyűlt tőke kamatjának felét felhasználná e célra, másik felét pedig a tőke gyarapítására fordítaná.

Bence István a bérleti rendszert nem tartja jónak, abból nem sok eredményt remél, szívesebben vár inkább néhány évig, csak alapos megoldást nyerünk.

Erdély Ernő a kétféle bérleti rendszer különválasztását tartja szükségesnek. Az új otthonban magánlakások elhelyezését ő sem tartja jónak, mert a bérletet békésen a ter-

zással a fővárostól meg tudók kapni az Átlós-ut közelében levő s már többször tárgyalt telket. Ha a telek kérdését tisztáztuk, az odahelyezendő kerületi tűzörség ügyében kellene határozott lépéseket tennünk, mert ez az otthon gyakorlati használhatóságának egyik nagyon fontos követelménye. Végül megállapítandónak tartaná a főváros és államtól nyerendő hozzájárulás összegét, mert addig bajos volna a vezetésbe idegeneknek beleszólást engedni, amíg nem tudjuk, hogy ennek ellenében mily előny háramlik a szövetségnek.

A páthy Vilmos a budapesti önkéntes tűzoltók örségét szeretné az otthonban elhelyezni, mert ez leginkább felel meg céljainknak. Ha a telket a technika közelében kaphatnók meg, úgy helyezhetnénk el rajta diákotthont is, ami amellet, hogy anyagi hasznót is hajtana, még felhivná a jövő mérnökgeneráció figyelmét intézményünkre. Az otthonban elhelyezendő magánlakások eszméjében ő sem bizik.

Dr. Óvári Ferenc alelnök bizik abban, hogy a főváros építi meg részünkre az otthont s nekünk csak az építési tőke 6%-át kell megtérítenünk. Ujabbban ugyanis a főváros nem csak a munkások, hanem a polgárok jóléti intézményeit is szaporítani óhajtja s ezek között első helyen áll a Tűzoltó Otthon. Az Otthont iskola céljaira más oldalról is igénybe óhajtják venni s ennek fejében számíthatunk megfelelő évi támogatásra is. Az Otthonba örséget nem akar a főváros helyezni, jóllehet ez ügyben már tettek lépéseket. Egyébként e kérdés végleges megoldásáról akkor beszélhetünk, ha a telekkérdést rendeztük, amire két héten belül van kilátásunk. Remélhetjük, hogy a Lenkei-uton a Fehérvár-ut mellett a tervezett technikus otthon mellett levő telket a fővárostól letári árban, 62.000 koronáért, megkaphatjuk. Ha pedig ez nem vezetne eredményre, még akkor is gondoskodhatunk magán telek vételéről. Az ideiglenes megoldást nem helyesli, mert ezzel csak a véglegest halasztjuk el. Ne béreljünk most helyiséget a szállítások részére, ha eddig vártunk, akkor most már ne türelmetlenkedjünk addig, míg az otthon felépül. A segélyező pénztár tőkájének felhasználása ellen tiltakozik, mert ha beépítettük, akkor nehezen fog menni a kamat törlesztése s gyakran el is maradna. Van már az építésre 30.000 korona, amit a kormány adott s számíthatunk rá, hogy fog több is befolyni. Az évi fentartással nem hiszi, hogy baj lesz. Az otthon jóléti intézmény, amely évi segélyekből fogja fentartani magát. Ha minőségét jogi személynek állapítjuk meg, akkor könnyebben lehet minden tényező támogatását és hozzájárulását elnyerni. Az otthont alapítványi jellegűnek kell tekintenünk, ahol a legfőbb személynök mi lennénk. Helyesli az építkezést, ha a főváros építi meg a teleket, a költségeket a szövetség viseli.

Tankóczy Gyula nem az alapítólevél megszerkesztését tartja első teendőnek, hanem az anyagi kérdés tisztázását. Mielőtt e nagy horderejű kérdést nem ismeri, nem vállalná magára a megvalósítás keresztülvitelét. Készítse el a hármass bizottság a költségvetést is s azt adják ki a gazdasági bizottságnak, majd csak azután lássunk a kivitelhez.

Jászberényi Miklós előadó helyesnek tartja a külföldi hasonló intézmények tanulmányozását s a budapesti önkéntesek bevonását, kéri hogy ennek előkészítésére utasítsák a bizottságot.

Dr. Óvári Ferenc alelnök bezárja a vitát s határozatilag kimondja, hogy az előadó előterjesztéseit a bérleti rendszer kikapcsolásával elfogadják s egyuttal a külföldi hasonló intézmények tanulmányozását és a budapesti önkéntesek őrségének idehelyezését is előkészítik s erről a Selmezbányán májusban tartandó országos választmányi ülésen fognak véglegesen beszámolni.

A ferrosilicium veszélyessége.

Irta: Ádám J. István.

A vasöntésnél és acélgyártásnál használt ferrosiliciumnak veszélyes tulajdonságai vannak, melyek csak az utóbbi években nyilvánultak meg s ezért általában még nem igen lehetnek ismeretesek. A ferrosilicium a vas és silicium vegyülete, melyet kohóban és villamos kemencében állítanak elő vasból, kovából és szénből. Az elektrolyzis és galvanoplasztika céljaira szolgáló elektródok készítésére, továbbá keménysége miatt esiszolószernek és a műöntésnél pótléknak használják.

A ferrosilicium raktározása és szállítása alkalmával ismeretessé vált balesetek csak 1904 óta datálódhatnak. Veszélyessége robbanásban és mérgezésben nyilvánul, mint az alábbi esetekből kitűnik:

Egy ferrosilicium rakománynak a hajóról teherkocsikba való átrakódása alkalmával egy hivatalnok erős szagot észlelt, melyet acetyléntől származónak gondolt. Nemsokára rá, midőn egy hordót a kocsiról cementpadlózatán a raktárhelyiségbe akartak gurítani, heves robbanás következett be, melynek nyomában hosszú lángnyelv csapott ki a hordóból. Erre a többi hordót egy bekerítetlen udvarra szállították s e közben történt a második robbanás. A tűzoltóság intézkedésére a ferrosiliciumot egy tűzbiztos raktárhelyiségbe hordták s ott fahordókba átcsoomagolták. Ezen hordók fenekébe lyukat furtak, hogy az égvényes gázok felgyülemlése megakadályoztassék. Dacára ennek az óvintézkedésnek néhány nappal később az egyik hordó mázsálása alkalmával újabb robbanás történt. A hordó szétroncsolódott s egy embert 7—8 méter távolságra elhajított a robbanás. A...

ferrosilicium szállítmány volt elhelyezve. A megbetegedést a ferrosiliciumból származó mérges gázok idézték elő. A betegek közül 11 meghalt. Kilenc hullát a tengerbe sülyesztettek, kettőt pedig New-Yorkban partra szállítottak. Dacára annak, hogy a hajóorvos a halál okául tüdőgyulladást jelentett be, pestisre gyanakodtak s a gőzhajót vesztegzár alá helyezték. Eleinte nem bírták megállapítani a betegségek és halálozások keletkezési okát, de a vizsgálat folyamán minden kétséget kizárólag kiderült, hogy csakis a ferrosiliciumból fejlődő mérges gázok okozták azokat.

1906 március havában a „Caroline“ nevű rajnai hajón meghalt két gyermek, az egyik két és fél éves, a másik négy éves. A rakomány közt volt 750 métermázsa ferrosilicium is, mely egy svájci gyárból származott és Essenbe volt szállítandó. Az a kabin, melyben a gyermekek szüleikkel együtt laktak, közvetlenül a ferrosiliciumot tartalmazó rakhely fölött volt. Közvetlenül a Mannheimból való elutazás után a gyermekek rosszulról panaszkodtak, mely szédülés és hányás kíséretébe lépett fel. Agyba fektették őket, de mivel az állapotuk nem javult, hanem egyre súlyosbodott, Duisburgban hol a hajó legközelebb kikötött, orvost hívtak, ki ételtől való mérgezésre vezette vissza a megbetegedést. Másnap meghalt a két gyermek és megdöglött egy kanárimadár is, melyet ugyanazon kabinban tartottak egy kalitkában. Az esetet megvizsgálta Lehnering P. Duisburgban s teljes bizonyossággal megállapította, hogy a ferrosiliciumból keletkezett gáz volt a halálozások okozója.

Számos egyéb baleset arra indította az angol kormányt, hogy a ferrosiliciumot beható vizsgálat alá vésesse, melynek megejtésével dr. Copeman vegyész lett megbízva. Ez megállapította, hogy a ferrosiliciumból, ha nedvesség jut hozzá, arzénhydrogén fejlődik. Erre a veszedelmes gázra vezethetők vissza a mérgezési esetek, míg a robbanások az egyidejűleg fejlődő, öngyulószforhydrogénnek tulajdoníthatók.

Ezen megállapítás alapján külön preventív rendszabályokat léptettek életbe a ferrosilicium raktározására és szállítására vonatkozólag, melyeknek főbb pontjai a következők:

A ferrosiliciumot nem szabad gyártása után szétküldeni, hanem legalább egy hónapig levegőn kell tartani.

Személyszállító hajókon tilos a szállítása, teherhajókon pedig lehetőleg a fedélzeten kell elhelyezni; egyéb elhelyezés esetén az illető raktárhelyiséget jól kell szellőztetni s nem szabad, hogy a légénységi lakosztályokkal szomszédságban legyen.

A csomagolás erős, vízhatlan fa- vagy fém-

Gyulékony folyadékok és robbanógőzök

Dr. Szathmáry László előadása. *

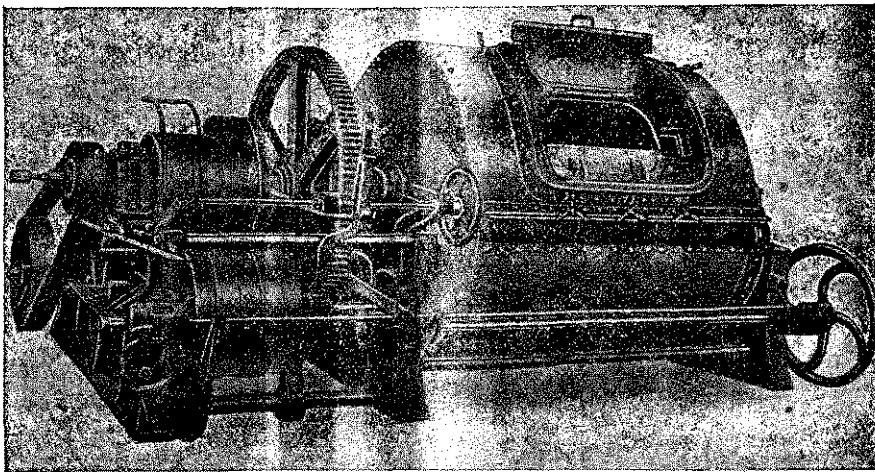
(Folytatás.)

Az általános óvószabályok egy chemiai mosodában a következők:

1. Mindenekelőtt szükséges, hogy a telep, építés tekintetében tűzbiztos legyen. Falai tűzállók legyenek, padozata pedig vízátthatatlan. Erre azért van szükség, hogy esetleges benzin-kiömlés alkalmával a benzin a padozaton át, alacsonyabban fekvő helyiségbe ne kerülhessen. A munkahelyiségnek padlója sima legyen, magasan fekdjék (legalább 30 cm-rel magasabban a környezet talajszintjénél. A szerk.) és jól szellőzzék. Lehetőleg kerülni kell a lépcsőt

2. A benzin-mosógép tökéletes szerkezetű legyen, rajta keresztül a levegőbe minél kevesebb benzin jusson. Ilyen mosógépet készít Haubolt, Aurich. Egyik legújabb és nagyon sokat használt mosógép a Jahr Möricez-féle is, mely hasonlóképpen széndioxid jelenlétében dolgozik. A gép egyedül végzi a mosást, a kiosvarást és a szárítást, levegő kizárással, széndioxid jelenlétében. Benne a mosás meleg benzinnel végezhető s ennek ellenére a benzinveszteség mégis rendkívül csekély.

E két rendszeren kívül még sok más rendszer ismeretes és mindegyiknek egymással szemben van valami jó, vagy rossz tulajdossága.

A Jahr-féle mosógép.

(az épület ne legyen emeletes. A szerk.). Ezekon kívül természetesen érvényesek mindazon óvószabályok, amelyeket már előbb általában felsoroltam.

* A szöveg közé nyomott ábrákat a Kir. Magy. Természettudományi Társulat bocsátotta rendelkezésünkre. A tapasztalt előzékenység hálás elismerésre tarthat igényt. A szerk.

3. Az elhasznált benzin megtisztítására, újból való értékesítésére nagyon alkalmas a Martini-Hüneck-féle rendszer, melynek működését a mellékelt rajzból érthetjük meg.

Az a tartályból a benzint széndioxiddal a mosógépbe nyomják, innen felhasználás után a d tartályba jut, honnan vízgőzzel ledesztillál-

Munkások tűzhalála.

— Eredeti tudósítás. —

A budapesti büntető törvényszék február 10-én tárgyalta az ügyét annak a borzalmas katasztrófának, amely még 1911. július huszonnegyedikén történt dr. Kovald Emil Szövetség-utcai kelmefestő- és vegytisztító gyárában. A benzinrobbanás okozta tűzben négy munkás halálos égési sebeket szenvedett s az ügyészség vádjára emiatt vonták most felelősségre a gyártulajdonost. A bizonyító eljárás, a tanúk és hozzáértők kihallgatása után Kovald Emil büntőnek mondták ki a négyrendbeli gondatlanságból okozott emberölés vétségében s összesen ezernyolcszázhatvan korona pénzbüntetésre ítélték el. A részletekről ez a tudósítás számol be:

A Szövetség-utcai robbanás négy munkásnak, Vida Lajosnak, Kikker Lajosnak, Bürger Pálnak és Simon Sándornak életét oltotta ki. Az eset következtében a VII. kerületi előljároság a benzinnel való tisztítást megszüntette a gyárában. Az előljároságnak ezt a határozatát utóbb a főváros tanácsa is helybenhagyta. Ezenkívül

padlóján szabadon folyt végig, a párolgás útján a levegővel a robbanáshoz szükséges térszázalék mértékéig keveredhetett. A vádtanács határozata szerint a gondatlanság kérdése arra szorítkozik, hogy helyes volt-e a gyár olyan berendezése, amely szerint a leeresztett szennyvíz a tarkamosó padlóján szabadon folyt végig.

A tárgyaláson dr. Kovald Emil kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek, mert mindent megtett a veszedelem megelőzésére. Járt külföldön s megszerzett minden újítást, melyet ezen a téren a tudomány produkált. Hogy mennyire biztosnak hitte a berendezést, mutatja az, hogy fia is állandóan a munkások közt dolgozott. Szerinte a robbanás úgy történhetett, hogy valamelyik munkás a szigorú tilalom ellenére cigarettára gyújtott. Az egyik üresen álló hordóban meg is találtak néhány cigarettacsutakot.

— Elnök: Minket az a részlet érdekel, hogy az elhasznált benzin miképpen távozik el a gyárból. Ezt tessék elmondani!

— A harmadik emeleten történik a benzin lepárlása. A ruha tisztítása után visszamarad a szennyes benzin.

Tankóczy Gyula nem az alapítólevél megszerkesztését tartja első teendőnek, hanem az anyagi kérdés tisztázását. Mielőtt e nagy horderejű kérdést nem ismeri, nem vállalná magára a megvalósítás keresztülvitelét. Készítse el a hármass bizottság a költségvetést is s azt adják ki a gazdasági bizottságnak, majd csak azután lássunk a kivitelhez.

Jászberényi Miklós előadó helyesnek tartja a külföldi hasonló intézmények tanulmányozását s a budapesti önkéntesek bevonását, kéri hogy ennek előkészítésére utasítsák a bizottságot.

Dr. Óvári Ferenc alelnök bezárja a vitát s határozatilag kimondja, hogy az előadó előterjesztéseit a bérleti rendszer kikapcsolásával elfogadják s egyuttal a külföldi hasonló intézmények tanulmányozását és a budapesti önkéntesek órségének idehelyezését is előkészítik s erről a Selmecebányán májusban tartandó országos választmányi ülésen fognak véglegesen beszámolni.

A ferrosilicium veszélyessége.

Irta: Ádám J. István.

A vasöntésnél és acélgyártásnál használt ferrosiliciumnak veszélyes tulajdonságai vannak, melyek csak az utóbbi években nyilvánultak meg s ezért általában még nem igen lehetnek ismeretesek. A ferrosilicium a vas és silicium vegyülete, melyet kohóban és villamos kemencében állítanak elő vasból, kovából és szénből. Az elektrolyzis és galvanoplasztika céljaira szolgáló elektródok készítésére, továbbá keménysége miatt csiszolószernak és a műöntésnél pótlóknak használják.

A ferrosilicium raktározása és szállítása alkalmával ismeretessé vált balesetek csak 1904 óta datálódnak. Veszélyessége robbanásban és mérgezésben nyilvánul, mint az alábbi esetekből kitünik:

Egy ferrosilicium rakománynak a hajóról teherkocsikba való átrakódása alkalmával egy hivatalnok erős szagot észlelt, melyet acetyléntől származónak gondolt. Nemsokára rá, midőn egy hordót a kocsiról cementpadlózatón a raktárhelyiségbe akartak gurítani, heves robbanás következett be, melynek nyomában hosszú lángnyelv csapott ki a hordóból. Erre a többi hordót egy bekerítetlen udvarra szállították s e közben történt a második robbanás. A tüzoltóság intézkedésére a ferrosiliciumot egy tűzbiztos raktárhelyiségbe hordták s ott fahordókba átesomagolták. Ezen hordók fenekébe lyukat furtak, hogy az égvényes gázok felgyülemzése megakadályoztassék. Dacára ennek az óvintézkedésnek néhány nappal később az egyik hordó mázsálása alkalmával újabb robbanás történt. A hordó szétroncsolódott s egy embert 7—8 méter távolságra elhajított a robbanás. A szállítás

ferrosilicium szállítmány volt elhelyezve. A megbetegedést a ferrosiliciumból származón mérgező gázok idézték elő. A betegek közül 11 meghalt. Kilenc hullát a tengerbe sülyesztettek, kettőt pedig New-Yorkban partra szállítottak. Dacára annak, hogy a hajóorvos a halál okául tüdőgyulladást jelentett be, pestisre gyanakodtak s a gőzhajót vesztégzár alá helyezték. Eleinte nem bírták megállapítani a betegségek és halálozások keletkezési okát, de a vizsgálat folyamán minden kétséget kizárólag kiderült, hogy csakis a ferrosiliciumból fejlődő mérgező gázok okozták azokat.

1906 március havában a „Caroline“ nevű rajnai hajón meghalt két gyermek, az egyik két és fél éves, a másik négy éves. A rakomány közt volt 750 métermázsa ferrosilicium is, mely egy svájci gyárból származón és Essenbe volt szállítandó. Az a kabin, melyben a gyermekek szüleikkel együtt laktak, közvetlenül a ferrosiliciumot tartalmazó rakhely fölött volt. Közvetlenül a Mannheimból való elutazás után a gyermekek rosszulról panaszkodtak, mely szédülés és hányás kíséretébe lépett fel. Agyba fektették őket, de mivel az állapotuk nem javult, hanem egyre súlyosbodott, Duisburgban hol a hajó legközelebb kikötött, orvost hívtak, ki ételtől való mérgezésre vezette vissza a megbetegedést. Másnap meghalt a két gyermek és megdögölt egy kanárimadár is, melyet ugyanazon kabinban tartottak egy kalitkában. Az esetet megvizsgálta Lehnkering P. Duisburgban s teljes bizonyossággal megállapította, hogy a ferrosiliciumból keletkezett gáz volt a halálozások okozója.

Számos egyéb baleset arra indította az angol kormányt, hogy a ferrosiliciumot beható vizsgálat alá vésesse, melynek megejtésével dr. Copenman vegyész lett megbízva. Ez megállapította, hogy a ferrosiliciumból, ha nedvesség jut hozzá, arzénhydrogén fejlődik. Erre a veszedelmes gázra vezethetők vissza a mérgezési esetek, míg a robbanások az egyidejűleg fejlődő, öngyuló foszforhydrogénnek tulajdoníthatók.

Ezen megállapítás alapján külön preventív rendszabályokat léptettek életbe a ferrosilicium raktározására és szállítására vonatkozólag, melyeknek főbb pontjai a következők:

A ferrosiliciumot nem szabad gyártása után szétküldeni, hanem legalább egy hónapig levegőn kell tartani.

Személyszállító hajókon tilos a szállítása, teherhajókon pedig lehetőleg a fedélzeten kell elhelyezni; egyéb elhelyezés esetén az illető raktárhelyiséget jól kell szellőztetni s nem szabad, hogy a legénységi lakosztályokkal szomszédságban legyen.

A csomagolás erős, vízhatlan fa- vagy fém-

ják. A benzingőz felszál a hűtőbe, innen egy ülepitő edénybe kerül. Itt a víz a benzintől elválik s visszaesurog az a tartályba. A gázométer feladata az egész szerkezetet széndioxid-dal ellátni s tűzbiztonságát előmozdítani. Jó tulajdonsága a szerkezetnek, hogy a benzín mindenütt csőrendszeren halad, miáltal láng

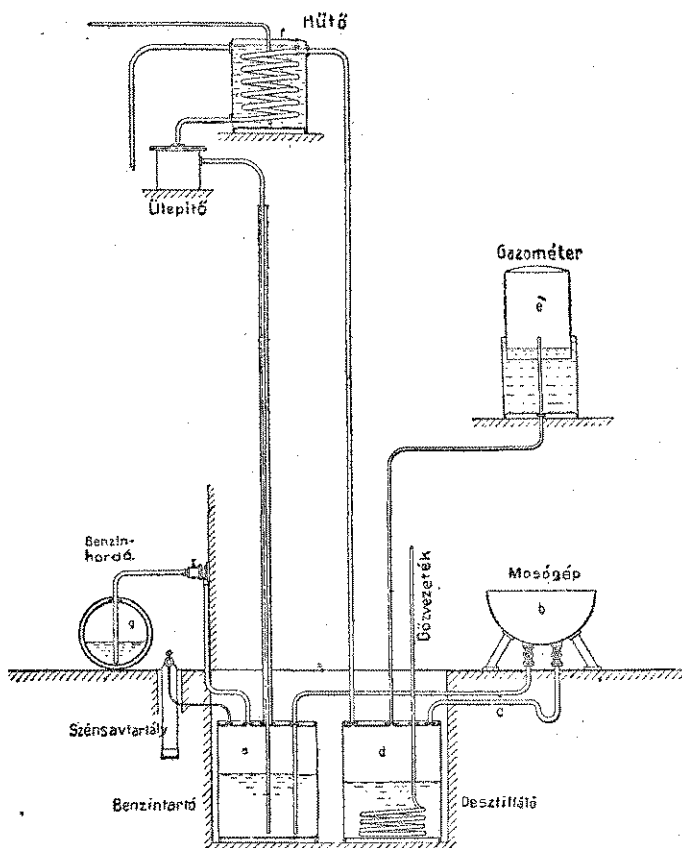
építve. A folyadékoknak kényszer mozgása következtében a kezelés nagyon egyszerű.

4. A helyiséget földön fekvő szellőztetővel kell ellátni, minthogy a levegőnél sűrűbb benzingőz a lehető legmélyebb helyet foglalja el.

5. A helyiség állandóan nedves legyen, mert a nedves levegő megakadályozza, hogy elektromosság fejlődjék. A levegő nedvessége rendkívül nagy hatással van a benzín égésére. 1877—1893-ig 39 benzínégés esetét jegyezték fel. E 39 eset a hónapokra a következőleg oszlik el: Januáriusban volt 4, februáriusban 7, márciusban 5, áprilisban 7, májusban 2, júniusban 2, júliusban 1, augusztusban 1, szeptemberben 1, októberben 1, novemberben 3 és decemberben 5 égés.

Ezekből az adatokból látható, hogy a nyári időszakban (májustól októberig) kisebb a szerencsétlenségek száma, mint a téli időszakban (novembertől áprilisig). Ez a körülmény szorosan összefügg a levegő nedvességével. A meteorológiai megfigyelések szerint a levegő abszolút víztartalma évenként egy minimumot és maximumot ér el. A minimum januárius és februárius, a maximum július és augusztus hónapokra esik. Azokban a hónapokban, amelyeknek a hőmérséklete és páratartalma alacsony, több szerencsétlenség fordul elő, mint azokban, amelyekben a hőmérséklet és a páratartalom nagy.

A levegő páratartalma kettős munkát végez: egyrészt növeli a mosni való szövet felületén megsűrített vizet, másrészt a statikai elektromosságot átvezeti a levegőbe. Mind a két körülmény nagyon fontos. Egyébként kísérleti adatok szerint a teljesen tiszta nedves levegő a statikai elektromosságot nem vezeti; vezetővé akkor válik, ha a levegőben por van, ami ren-

Az elhasznált benzín megtisztítására és újból való értékesítésére alkalmas berendezés szerkezete Martini-Hünecke szerint.

nem férhet hozzá. E csőrendszerek nem törékenyek. Drága földalatti pincéket nem kell hozzá építeni, mert a tartály van a földbe

— A harmadik emeletről egy vastag csővön keresztül jut le. Azután három aknán keresztül kerül az utcára.

— A tarkamosodában szabadon folyik, ugy-e?

— Igen. A cső magas vízréteg alatt nyílik és még ezzel is kell keverednie, mielőtt a szabadba jut.

— Miért kellett a szennyviznek olyan helyen keresztülfolynia, ahol munkások dolgoznak? Az ügyészség ezt kifogásolja leginkább.

— Mert ellenőrizni kellett, nem visz-e tulsok benzint a vezeték a közcsatornába.

Az elnök konstataálta ezután, hogy 1908-ban is tűz volt a gyártelepen, akkor az elsőfoku iparhatóság eltiltotta a gyárban a benzín használatát, de az iparhatóságnak ezt a határozatát utóbb a tanács megváltoztatta. Megjegyezte továbbá az elnök, hogy az elhunytnak hozzátartozói időközben lemondtak magánvádlói jogaikról s a mai főtárgyaláson meg sem jelentek.

Most a tanuk kihallgatására került a sor.

Az utolsó tanu Kováld Pál, a vádlott fia volt. A

litotta elő az elnök. A szakértőhöz a következő két kérdést intézte:

1. Megfelelő volt-e a Mózesi által teljesített ellenőrzés.

2. Van-e műszer, amely megbízható lenne erre az ellenőrzésre.

A szakértő az első kérdésre kijelentette, hogy a Mózesi ellenőrzése nem volt megfelelő, mert fölszinezéssel nem lehet megállapítani teljes határozottsággal, hogy van-e vízben benzín vagy nincs. A szaglással való megállapítás meg teljesen bizonytalan ellenőrzési eszköz. A második kérdésre kijelentette a szakértő, hogy az ellenőrzésre használható megbízható műszer nincsen. A szakértő szerint óvintézkedéseket azonban lehet tenni. Ne vezessék le a szennyes vizet a közcsatornába, hanem egy helyiségben koncentrálják és kanalazzák le. Ez volna az egyedüli preventív intézkedés a robbanással szemben.

Dr. Lázár bíró: Miért oxidálódtak a réztárgyak? Ennek az oxidációnak nem a robbanás volt az oka?

— Valószínűleg.

desen szokott is lenni. Azok a finom porrészeszkék, amelyek a levegőben usznak, felületükön vizgőzt sűrítnek meg, midőn kitűnő vezetővé válnak. Tehát amikor a nedves levegő vezetőtulajdonságáról beszélünk, ezt mindig ebből a szempontból kell értelmezni.

6. A benzinnel mosó helyiségekben mindenkor legyen nedvességmérő. Egy köbméter levegő $+20\text{ C}^\circ$ -on 17,2 g vizgőzt vehet fel. Ha 20 C° -on a vizgőz tartalma 12 g, akkor a helyiség levegője alkalmas rá, hogy benzinnel mossanak. A nedvességet lehetőleg úgy kell szabályozni, hogy az adott hőmérsékleten jelen lehető vizgőznek 70—75%-a valóban jelen legyen. Ha ennyi nedvesség nincs a levegőben, vizgőzt kell a helyiségbe bocsátani.

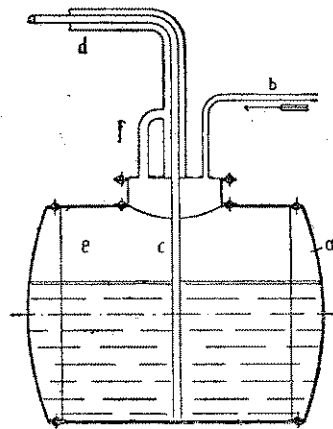
7. A helyiségben könnyen égő anyagokat tartani nem szabad. A helyiség legyen olyan átmérőjű vizgőzvezetékkel ellátva, hogy a mosóhelyiséget néhány perc alatt vizgőzzel lehessen megtölteni. Bármily tökéletesek legyenek is a szerkezetek, el nem kerülhető, hogy több, vagy kevesebb benzines viz vissza ne maradjon. Ezt a szennyvizet a helyiségből el kell távolítani.

Ilyen vizet a közcsatornába eresztetni semmi szín alatt sem szabad. Ezért a mosóintézetek szennyvizüket, szennyvizfelfogó edényekben gyűjtik össze, hol némi állás után a benzin és a víz különválik. A benzin a víz felszínén uszik, honnét időnkint lekanalazzák, a vizet pedig a közcsatornába bocsátják.

Az összekanalazott benzint biztonsági tartályban kell összegyűjteni s időközönként oly helyen kiüríteni, a hol esetleges gyulás sem életben, sem vagyonban kárt nem okozhat. A szennyvizet felfogó edényeket külön e célra épített kis kamrákban helyezik el, melyet állandóan zárva tartanak.

Vannak városok, Bécsben is így van, melyekben a szennyvizet a gyáros külön csatornán köteles valamely nagy folyóba engedni. Ez természetesen csak ott lehetséges, a hol a telep a folyóhoz közel, a várostól pedig távol van.

Ujabb időben benzin helyett inkább a tetrachlormetán és a trichloréthylént kezdik használni, melyek nagyon jó oldószerek és teljesen veszélytől mentesek, mert gőzük nem gyúlékony. Hibájuk az, hogy a benzin árához viszonyítva még drágák, e mellett sűrűségük nagy, ami a selyemszövet tisztítását megnehezíti, mert a szövetet szaggatja. Vizgőzzel való desztillálásakor kissé bomlanak, sósavgazt létesítenek, ami a kazánt megtámadja.

Benzintartály szerkezete.

A benzine nemcsak a mosóvállalatokban, hanem az automobilszinekben (garage) is vigyázni kell, mert itt is éppen olyan veszedelmes lehetnek okai, mint a mosóvállalatokban. Az automobilszinekben tehát, hogy a veszély kikerülhető legyen, hasonló szerkezetet kell

zárt akna, melyet Leopold szakértő ur ajánl, még veszélyesebb lett volna.

Takács Győző gépészmérnök az elnök kérdésére, hogy jó volt-e a motor s milyen szikrákat adott? kijelenti, hogy a motor a szemle alkalmával szikrázott.

Dr. Szatmáry László szakértőt kérdezte meg ezután az elnök.

— A robbanás kérdése az Ön szakmája. Okozhatta-e ez a dinamo-gép a robbanást.

— Kísérleteim szerint a benzin az ablakon át eltávozott s nem is jutott az aknától a motorig, amely távolság öt-hat méter. Tehát az elnök ur kérdésére azt felelhetem, hogy valószínűtlen.

— Minek tulajdonítja a Kovald-gyárbeli robbanást?

— Üzemzavarnak.

Dr. Minnich Károly terjesztette elő ezután orvosi szakvéleményét a súlyosan sérült Pertl Benedekről. Szerinte a gyógyulási tartam nyolc napnál tovább tartott

Ezzel a bizonyítási eljárás véget ért Dr. Bródy Ernő védő beszédében az ügyészek azt az állítását hogy Kovald a munkásait a tekkamosódásban szabadon

dr. Kovald nem tartozik felelősséggel, mert a hatóság az oka, hogy a szövetségségutcai gyártelep üzemből tartását megengedi.

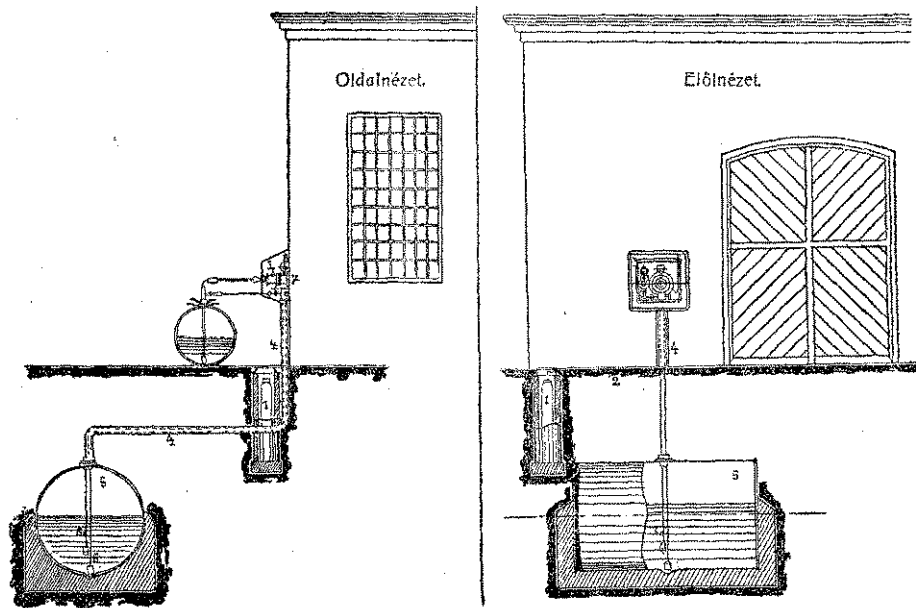
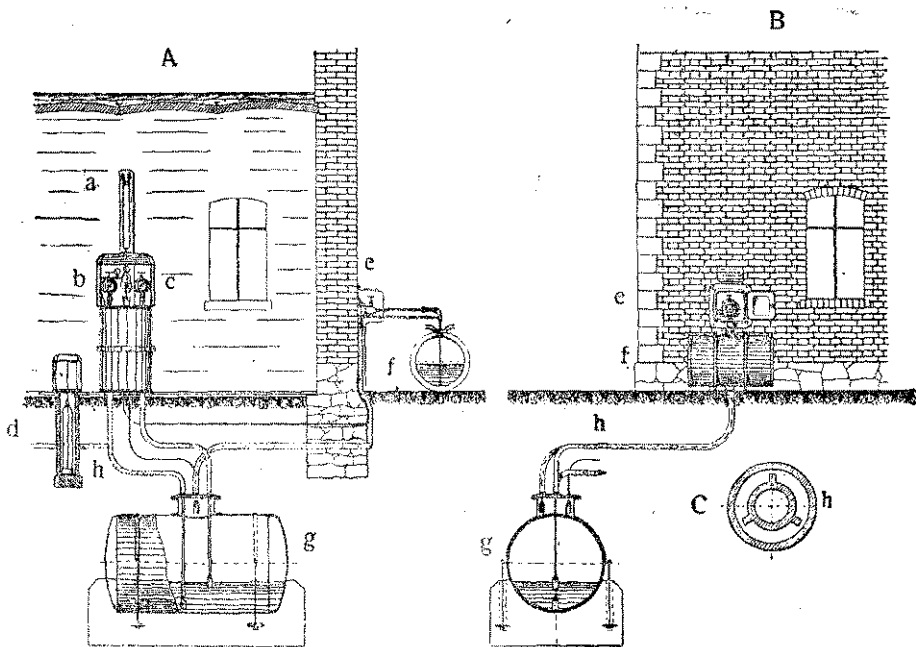
A bíróság bűnösnek mondotta ki Kovald Emilt négy rendbeli gondatlanságból okozott emberölés vétségében és egy rendbeli gondatlanságból okozott súlyos testisértés vétségében. Ezért ezer korona fő- és nyolcszáz korona, mellékpénzbüntetésre, nemfizetés esetén ötven, illetve negyven napi fogházra, a gondatlanságból okozott súlyos testisértés vétségéért hatvan korona pénzbüntetésre, nemfizetés esetén három napi fogházra ítélte az enyhítő 92. §. alkalmazásával.

Az ítélet megokolásában a bíróság megállapította a vádlott bűnösségét azért mert mint vegyészdoktor egy veszélyes gyárüzem vezetője volt, akinek mint szakképzett embernek nemcsak a hatóság által előírt szabályokat kellett betartani, hanem azokat is amelyeket a józan ész és a szaktudomány diktált. A vádlottnak olyan rendszabályokat kellett volna életbeléptetni és foganatosítani, amelyek kizárták volna a benzinrobbanást. Ilyeneket azonban nem eszközölt. Számolnia kellett volna azzal a körülménnyel, hogy gyárában benzingőzök fejlődnek számolnia kellett volna munkásainak dohányzási

alkalmazni. Ideiktatom a Martini-Hünecke-féle automobilszin-benzinraktár vázlatos rajzát.

A hordókból a benzint leeresztik a földbe

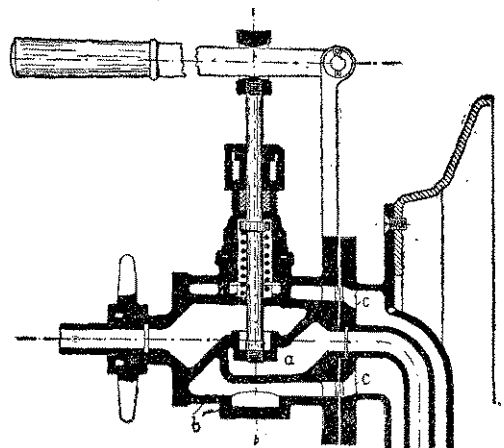
A automobilszinekben a benzint csapon át kapják meg. Ez a csap is biztosítva van törés ellen; szerkezete a már multkor is hozott s

Gyúlékony folyadékoknak tűz és robbanás ellen biztos elhelyezése.

helyezett tartályba, melyet azután széndioxiddal a szinbe, innen csöveken át az automobилоkba nyomnak. A széndioxid a tartályban állandó nyomást fejt ki, következőleg, ha csőtörés állna elő, az egész benzin a helyiségbe ömlenék. Ez megakadályozható a tartály következő szerkezetével. Az *a* tartályban van a benzin, melyet *b* csövön át széndioxid nyomása hajt a *c* vezetékbe. Utóbbi *d* csővel van körülveve, mely alatt egy kis gáztér van, ebből kiinduló *f* cső, *d* csővel áll összeköttetésben. Ha már most a cső eltörnék, a következő esetek lehetségesek: *c* cső egyedül törik el, *d* cső egyedül törik el, *c* és *d* csövek egyszerre törnek el. Első esetben a *c* csőven a folyadék nem ömlhet ki, mert a gáz nyomása nagyobb a tartályban.

most újra ideiktatott rajzból érthető meg. Az *a* szelepet *b* köpenyeg veszi körül, melynek

alsó részén nagyon könnyen olvadó ötvözet van. A köpenyeg *b* a benzincső *c* nyílásával áll összeköttetésben. Ha már most törés vagy égés áll be, akkor a gáznyomás a tartályból a törési helyen ömlik ki s a benzinre nem fog nyomást gyakorolni.

A Martini-Hünecke rendszeren kívül más rendszer is van, de a gyakorlatban ez van legjobban elterjedve. Hasonló berendezés volna a Schön és Kreidl-féle*, mely azonban kis méretei miatt inkább csak drogériák és kereskedések részére látszik alkalmasabbnak.

Mindezekből pedig kitűnik, hogy a milyen mértékben halad egyes könnyen illanó és robbanásra, vagy gyulásra alkalmas anyagok ipari vagy más természetű alkalmazása, ugyanolyan mértékben halad a szerencsétlenségek kikerülésére alkalmas berendezések és szerkezetek feltalálása is. Természetes, hogy nem minden találmány nyújt elegendő biztonságot, mert az emberi gyarlóság (vigyázatlanságok, gondatlanság, hanyagság) kiirthatatlanok; de napról-napra tökéletesebb berendezésekhez és szerkezetekhez jutván sokszor csak rajtunk múlik, ha a szerencsétlenségek mégis bekövetkeznek. Vigasztaló, hogy minden nagyobb szerencsétlenség eszmét ad a továbbhaladásra.

(Vége.)

*A „Tűzrendészet“ második kiadását (az első kiadás már nyolc éve elfogyott) még ez évben kívánja megjelentetni az elnökség. Ha nem sikerül egyik szerzőtől a kéziratot megkapni kellő időben, úgy attól megvonja a megbízatást, de ez idő alatt a munka többi része készüljön sürgősen el. Elhatározta evégből, hogy a könyvet füzetekben jelenteti meg, miáltal egyes részek pótlása és kiegészítése is könnyebben megy. Az első tervek szerinti munkát két új fejezettel egészíti ki: A tűzoltás jogrendszerével és a tűzrendészeti felügyelet teljesítéséről írott résszel. Változtatást tesz a szövegben is, amennyiben a létrák és felszerelések jókarban tartását és kipróbálását a mászó és bontószerekről irt részhez teszi át.

A munka jelenlegi állása a következő. Készen van a Szervezés füzet, mely némi kiegészítésre szorul, minek elkészítésére az író felhivatott. Korrektura alatt áll a fecskendő és alkatrészei, a többi rész most kerül nyomdába, kivéve a még meg nem irt részeket. A szerzőket az elnökség ez uton hívja fel, hogy legkésőbb március hó végéig a kéziratokat adják be, máskülönbén a megbízatást tőlük visszavonja.

Végül ujjaalakították a szerkesztő bizottságot, melynek elnöke és főszerkesztője Breuer Szilárd lett, előadója Erdély Ernő, tagjai: Apáthy Vilmos, dr. Balogh Dezső, Köhler István, Lukáts Gyula, Markusovszky Béla, Oleják Károly, Szabó Gyula, dr. Vass János.

III. Kérdő-ív

tűzvédek ellen létező intézkedések- és eszközökről továbbá az új és toldalék építkezésekről.

Budapesten:

A) A tűzvész elleni intézkedések és eszközök.

1. Van-e a községben szervezett tűzoltói intézmény, és pedig hány:	
a) rendszeres, díjazott tűzoltóság? székesfővárosi	1
b) az önkéntes tűzoltóké? budapesti	1
c) kötelees (vagy összeirt) tűzoltóság?	—
d) gyári tűzoltóság?	33
e) uradalmi tűzoltóság?	—
f) egyéb tűzoltóság (malmi)?	12
	Összesen . . . 47

2. Mennyi a tűzoltók száma és pedig:	
8 tiszt, 1 hivatalnok, 1 orvos	10
a) a hivatásos, fizetett tűzoltóké	397
b) az önkéntes tűzoltóké	78
c) Az összeirt tűzoltóké? (Országház 8, kir. várapalota 4, telefon kp. 3, Főposta 3, orsz. levéltár 3, színházi 24) ösz-	45
d) a gyári tűzoltóké?	555
e) az uradalmi tűzoltóké?	—
f) az egyéb tűzoltóké (malmi)	72
	Összesen . . . 1202

3. a nappali felügyeletet hányan gyakorolják nyáron? télen? 251	
a) az éjjeli felügyeletet hányan gyakorolják és pedig: nyáron hány tűzoltó? 251+28=279; hány állandó éjjeli őr? 526; hány állandó tűzör? 162; hány rendőr? 96 őrszoba, 287 gyalog és 9 lovas őrszettel télen, mint nyáron.	

4. Hány tűz ellen biztosító társaság tart a községben ügynökséget? Melyek ezek a társaságok név szerint? Összes hazánkban bevezetve levő társaság.

5. Van-e a községben tűzvédek ellen biztosító kölcsönös biztosító intézet (szövetkezet) és hány?

6. Az építkezéshez felhasznált anyag tűzbiztonsága tekintetében külön községi szabályrendelet intézkedik-e? Építészügyi szabályzat; tiltja-e a nád- vagy zsuptetőt? I. és II. építési övezetben; tiltja-e a zsindely- vagy deszkátetőt? —; tiltja-e a fa- vagy fával vegyes falazatot? II. és III-ik építési övezetben.

7. Az 1. és 2. pont alatt felsorolt tűzoltóságok birtokában levő tűzoltószerek száma: gőzfecskendő 4, négykerekű szívónyomó 84 db.; szekérfecskendő használható állapotban 4 darab; kézi (targoncás) fecskendő használható állapotban 145 darab; vízszállító-kocsi 9 darab; hordó? 5 darab, 630 hektoliter; kád 8 darab, 20 hektoliter; vízfordóveder 2760 darab; tűzlétra 409 darab; csákány 41 darab; tűzhorog 160 darab; fejsze (balta) 1384 darab; vasvilla 52 darab; lámpás 302 darab; tololétra 6 darab. Nyilvános telefon 19000. Tűzjelző állomás 454.

8. A község, mint politikai testület, birtokában levő, kizárólag tűzoltási célra használt tűzoltószerek száma: mozdonyfecskendő 18 darab; szekérfecskendő használható állapotban 4 darab; kézi (puttony) fecskendő használható állapotban 30 darab; vízszállító-kocsi 5 darab, hordó 5 darab, 350 hliter; kád 6 darab 12 hliter; vízfordóveder 56 darab; tűzlétra 144 darab; csákány 12 darab; tűzhorog 11 darab; fejsze (balta) 458 darab; vasvilla 12 darab; lámpás 40 darab; szerkocsi 20 darab.*) Tűzcsap 8363.

9. A magánosok birtokában levő, kizárólag tűzoltási célra használt tűzoltószerek száma: stabil gőzfecskendő 125 db.; szekérfecskendő használható állapotban 10 db.; kézi (targoncás) használható állapotban 109 db.; vízszállító-kocsi használható állapotban 4 db.; szerkocsi használható állapotban 5 db.; kád 64 darab 128 hliter; vízfordóveder 2740 darab; tűzlétra 345 darab; stabil vaslétra 924 darab; csákány 29 darab; tűzhorog 149 darab; fejsze (balta) 1002 darab; sprinkler 6 helyen;

10. Hány villámhárító van a községben:

C) Új építkezések.

Az elmúlt év folyamán Budapest egész területén hány új ház épült, milyen falazattal és tetőzettel?

Az épület neve, rendeltetésük szerint (Lásd az Utasítás 4., 5. pontját *)	A z ép ü l e t e k s z á m a									Összesen
	cserep-, pala- vagy bádógtető alatt			zsindely- vagy deszka-tető alatt kátrány			nád- vagy zsup-tető alatt			
	kő- vagy téglafalú	vályog- vagy sárfalú	fa- vagy fával vegyes anyagú	kő- vagy téglafalú	vályog- vagy sárfalú	fa- vagy fával vegyes anyagú	kő- vagy téglafalú	vályog- vagy sárfalú	fa- vagy fával vegyes anyagú	
I. ker. V. em. 7, IV. em. 11, III. em. 15 stb.	154	—	14	16	—	16	—	—	—	200
II. ker. Lakóház, garage, raktár stb.	46	—	10	—	—	4	—	—	—	60
III. ker. Lakóház 65, középület 3, gyárepület 3, műhely 3, munkáslakház 7, istálló 4, téglaszin 9	106	—	12	5	—	17	—	—	—	136
IV. ker. Négyemeletes 9, ötemeletes 16, ideiglenes áruház	26	—	—	—	—	—	—	—	—	26
V. ker. Bérház 30, raktár 29, garage 3, iroda 12, emeletráépítés 7, műhely 8	60	—	26	—	—	—	—	—	—	86
VI. ker. III. em. iskola, 1, lakóház 45, gyár 16, garage 3, raktár 27, stb.	98	—	—	—	—	50	—	—	—	148
VII. ker. Ötemeletes 3, négyemeletes 13, háromemeletes 8, földszintes 70, mozi 1	159	—	9	—	—	—	—	—	—	168
VIII. ker. Lakház 60, gyár 1, népopera 1, szállodai középület 2, árubódé 3	68	—	—	—	—	—	—	—	—	68
IX. ker. Ötemeletes 11, négyemeletes 8, háromemeletes 7, barakkiskola 4	69	—	5	21	—	—	—	—	—	95
X. ker. Lakóház 90, istálló 24, jégverem 1, gyár 9, hűtőpince 2, tekepálya 4	153	—	21	38	—	28	1	—	—	241
Összesen	935	—	97	80	—	115	1	—	—	1228

D) Toldalékepítkezések.

A toldalékepítkezések neve, rendeltetésük szerint (Lásd az Utasítás 4., 6. pontját **)	A t o l d a l é k é p í t k e z é s e k s z á m a									Összesen
	cserep-, pala- vagy bádógtető alatt			zsindely- vagy deszka-tető alatt			nád- vagy zsup-tető alatt			
	kő- vagy téglafalú	vályog- vagy sárfalú	fa- vagy fával vegyes anyagú	kő- vagy téglafalú	vályog- vagy sárfalú	fa- vagy fával vegyes anyagú	kő- vagy téglafalú	vályog- vagy sárfalú	fa- vagy fával vegyes anyagú	
I. ker. Jégverem, kuglizó, átalakítás 91	127	—	35	19	—	16	4	—	4	205
II. ker. Vasöntőde, raktár, closet	33	—	7	—	—	1	—	—	—	41
III. ker. Nyaraló 27, gyárepület 4, műhely 4, kocsiszin, mosókonyha	33	—	—	5	—	1	—	—	—	39
IV. kertületben	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
V. ker. Mosókonyha 3, irodatoldalék 3, ár-bódé 6, műhelytoldalék	26	—	8	—	—	—	—	—	—	34
VI. ker. II. em. 2 em., 1 földsz., 29 raktártoldalék, istállótoldalék, műhelytoldalék	34	—	—	2	—	—	—	—	—	36
VII. ker. Műterem 1, műhely 4, átalakítás 37	70	—	—	—	—	—	—	—	—	70
VIII. ker. Műhely 7, mozi 1, raktár 6, istálló 2, fészter 2, lakháztoldalék 13	29	—	—	—	—	2	—	—	—	31
IX. ker. Műhely 5, raktár 7	32	—	—	—	—	—	—	—	—	32
X. ker. Műhely, istálló 7, lakháztoldalék, gyárepület 6, munkásétkező 2	48	—	—	6	—	1	—	—	—	55
Összesen	432	—	50	32	—	21	4	—	—	1771

*) Új építkezések azok, amelyeknél teljes új vagy lettek, vasuti pályaházak, vasuti őrházak, vasuti raktár- pedig már meglévő alapon egy új. önálló épület épült.

KÜLÖNFÉLEK.

— **Tartalom:** Tűzrendészetünk fejlődése. Irta: Erdély Ernő. — Hivatalos rész: Jelentés a központi iroda működéséről 1912-ben. — A segélyzőpénztár február 15-iki üléséről szóló jegyzőkönyv. — A székesfővárosi tűzoltóság 1913. évi költségelirányzata. — Felhívás a kolozsvári és egri kerületi szaktanfolyamok látogatására. — A Tűzoltó-Otthon. Irta: h. sz. — A ferrosilicium veszélyessége. Irta: Ádám J. István. — Gyulékony folyadékok és robbanó gőzök. Irta: Dr. Szathmáry László. — Kovald bűnügye. (Eredeti tudósítás.) — A „Tűzrendészet“ második kiadása. — III-ik számú kérdő-ív. — Különlélek. — Szerkesztői üzenetek. — Beszerzési források.

— **József főherceg betegsége.** József főherceg mellhártyagyulladásban ágyban fekvő beteg volt. Betegsége Pécssett kezdődött. A királyi herceg katonai szemlén járt Pécssett és onnan már betegen érkezett Budapestre. Február elsején mégis Bécsbe készült, hogy jelen lehessen Rainer királyi herceg temetésén. Már ekkor is erős láza volt a királyi hercegnek, ám még ebben az állapotában is utra készen állott, amikor udvari orvosa, Czizevsky Gyula dr. mégis rábirta, hogy maradjon otthon. Augusztá királyi hercegnő állandóan ott volt férje oldalán. Éjjel-nappal féltő gonddal ápolta. Éjszakáját is a királyi herceg betegszobája mellett levő lakosztályban tölté. A királyi herceg állapota iránt naponta többször érdeklődtek Bécsből és a király naponta többször kapott jelentést József királyi herceg betegségéről. Örömmel közöljük, hogy a főherceg állapota kedvezőbbre fordult, már el is hagyta betegágyát.

— **Elnökünk,** Gróf Széchényi Viktor, Darmstadtban időzik, ahová néhai bátyjának, Imre grófnak a leánya ment férjhez. Az új rokonok látogatását adja vissza.

— **Óvári Ferenc dr. alelnökünk,** abból az alkalomból, hogy Dámo Oszkárnak „Uraik és parasztok“ című darabja színre került, március 1-én lerándult Egerbe, hogy a Szövetségünk drámapályázatán díjjal jutalmazott színműnek első előadásán jelen legyen. Az előadást a cs. és kir. 60. gyalogezred zenekara Komáromi Ödön „Tűzoltó-óndulója“-val nyitotta meg. A tiszta jövedelem felét a Tűzoltó Otthon kapja.

— **Janicsek Andor,** Budapest főparancsnoka, február hó 17-én tíz napi tanulmányuton volt, hogy a költségvetésileg biztosított automobilbeszerzések küszöbén, autopszice szerezzon meggyőződést azokról a tapasztalatokról, melyek a legmodernebb autoszereken alkalmazott ujitásoknak előnye avagy hátránya gyanánt megállapítottak. — Bécsből kezdve, ahol tűzoltó-autoszerrel a Kahlenbergre kétszer is kivonult, az ottani parancsnok Müller Ede, valamint dr. Magyóra tanácsnok és Schwer vál.

szivattyugyárának a megtekintése volt programmon; míg Münchenben egy körszivattyu, Frankfurtban egy Gentil-féle szivattyu, Bécsben pedig egy Klinger által szállított körszivattyu került megfigyelés, illetve gyakorlati kipróbálás alá. Az ulmi próbák, melyek különféle típusu, de kivétel nélkül legújabb szerkezetű és gyorsjárata szivattyukkal ejtettek meg, előre megállapított kérdőpontokra szolgáltatottak pontos adatokat. Végre a Wien melletti Daimler-gyár motorainak a megbízhatóságát mutatta be szemléltetőleg.

— **Az autotaxi.** A székesfőváros tanácsa három társaságnak kiadta végre az autotaxi rendszámokat. Budapest utcáin is megjelennek tehát nemsokára az automobil-bérkocsik. A kiosztott 500 drb rendszámból kétszázat a magyar gyártmányu kocsikkal szolgáló Marta-gyár, százötvenet pedig a Benz-féle magyar automobil részvénytársaság kapott; míg a fenmaradó százötven rendszám a villamos üzemű (de gyorsjárásu) kocsikat gyártó németországi N. A. M. A. G. (Norddeutsche Allgemeine Motoren Actiengesellschaft) hamburgi gyárának jutott. A vállalatok minden rendszám után évi 500 K-t fizetnek Budapest központi pénztárába, azonkívül bizonyos jövedelem után még harminc százalékos (30%) részesedés is illeti meg a fővárost. Köteleles továbbá az engedélyes 3 vállalat 250 fiaker-rendszámot megváltani, egyenként 3000 koronával, ami 750.000 K-t tesz ki. Ez a háromnegyedmillió kezdeti fondperdű jó időre elfogja odázni azt, hogy tarifa-mérséklést lehessen követelni. Minket azonban inkább az érdekel, hogy az elektromos N. A. M. A. G., valamint a Marta- és Benz-féle benzines kocsik gyakorlati mérközésének és kipróbálásának lehetünk végre a szemtanui.

— **Esztergom** szabad királyi város közönsége lassan, de biztosan fejleszté a tűzoltó intézményt. A város közönsége újabban tűzoltó-tiszti állást szervezett és arra az önkéntes tűzoltóság kebelében 17 éve minden elismerés mellett működött Ország Kálmánt, — aki annak idején a székesfővárosi hivatásos tűzoltóságnál több hosszabb turnusban nyerte alapos kiképeztetését s legutóbb a múlt évben Győrött tartott országos tűzoltó tanfolyamot is elvégezte s ugyanakkor a gépészi vizsgát is kiállotta — egyhangulag választotta meg.

— **Karlsruhe** 135 ezer lakossal bíró város és ámbár német, tűzoltó-intézménye még Békés-ésabánál se különb. Mint elég nagy város azon már tul van, hogy beérje az önkéntesekkel, hivatásos tűzoltóság szervezéséhez azonban még nincs szive. Tart tehát — akárcsak Békés-ésaba — fizetett tűzoltókat, de ezeket sem fizeti állandón, hanem csak a tényleges szolgálatért. Vagyis

Szerkesztői üzenetek.

B. A szabványos benzinkamra kellékei a következők: A benzin eltartására különálló földfeletti (nem földbe sülyesztett) kamrát kell építeni, mely könnyű és tűzbiztos fedélszerkezettel (pl. kátrányos fedélemezzel), jól záró vasajtóval szerelendő fel. A kamra feneke kibetonozandó és egy kis gyűjtőmedence felé kellő eséssel látandó el. Szellőztetésre a helyiség fedélalatti legmagasabb pontján egy nyílás és legmélyebb pontjából, a küszöb alatt egy, a gyűjtőmedencénél kezdődő s a szabad felé kellő eséssel bíró akna készíthető. E nyílásokkal szemben átlósan, ugyanabban a magasságban, még két nyílást kell hagyni, melyek szintén a szabadba torkoljanak.

Mindanégy szellőző nyílásnál a Dawy-féle lámpához hasonlóan, kettős sodronyszövetből hálót kell befalazni úgy, hogy a két háló közt legalább egy centiméter hézag maradjon. A sodronyszövetek megvédésére megfelelő fémrács alkalmazandó. A helyiséget csak kívülről, befalazott erős üveglapon át szabad megvilágítani. A benzin Henze-féle robbanásmentes edényekben tartassók. Átemelése vascső vezetéken át szivattyúval történhetik. A közelben legyen homok lapáttal.

Ch. Minden kritika lehet nemcsak helyes, hanem helytelen is; mint ahogy támadás is van jogos épügy, mint alaptalan. Neki szüksége volt arra, hogy mérgezett nyilakat fedezzen fel, másképp nem lett volna semmi ürtügye az igazán méregbe mártott nyilvesszővel való oktalan lövöldözésre.

Beszerzési források.

KÖHLER ISTVÁN (ezelőtt Geittner és Rausch tulajdona)
fecskendő, szivattyú és tűzoltó-szer gyára.
Iroda és mintaraktár: Budapest, VIII., József-körút 14.
Gyár: Korponai-utca 20-21. szám.

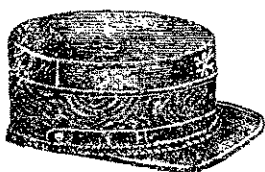
Budapesti Szivattyú- és Gépgyár
Részvénytársaság
Budapest, VI., Váci-út 69
GYÁRT: < Gőz-, motor-, tűzfecskendőket és kútszivattyúkat. >

SELTENHOFER FRIGYES FIAL, SOPRON
cs. és kir. udvari szállító, gyártnak:
tűzfecskendőket és mindennemű tűzoltói felszereléseket, szivattyúkat.
Központi iroda és raktár: Győző Béla és Társa Budapest, V., báró Aczél-utca 3. szám alatt (a Vigszínház tőszomszédságában).

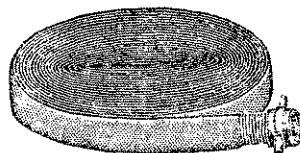
Mátrai Antal és Társa r.-t.
Budapest, Központi iroda: VI. ker., Teréz-körút 33. Gyár: I. ker., Fehérvári-út 110.
Gyárt: mindennemű tűzoltói létrákat és tömlőmotorokat.

Walser Ferenc
tűzoltási szerek és szivattyúk gyára,
harang- és fémmöntőde
Budapest, VI., Lomb-utca 34-36. szám.

Sternberg és Kálmán
Budapest, VIII., József-körút 35.
GYÁRTUNK: tűzfecskendőket, kútszivattyúkat és tűzoltói felszereléseket.

Elsőrendű tűzoltó-sapkákat acélsodrony-betéttel legjobban és legolcsóbban készít
Ritscher Zsigmond és Fia, Körömd
Intorurban telefon 27.
Kívánatra árjegyzék és mintasapka.

FEIK ÉS TRÉBA
Budapest, V., Lipót-körút 22
Legelőnyösebb bevételezés irras összes tűzoltó-szerkezet, egyes felszerelésekben stb. Árjegyzék megkap.

Tűzoltók, kérjétek a boltostól a
tűzoltók gyufáját!
Készül Stermann M. nagyszombati gyufagyárában. Az eladási ár 50%-a a magyar országos tűzoltó-szövetség segélyzöpenztárának jut.

Elsőrendű tűzoltó egyaráttak, szaktak és felszerelések
Tiller Mór és Társa
cs. és kir. udvari szállító.
Budapest, Váci-utca 35. szám.
Részletes árjegyzék kívánatra megkap.
Nagyobb megrendelésnél szaktak szállítgatunka küldjük szabásunkat mártékúra megkap.

HATSCHKEK SZABADALMA
ETERNIT-PALA
A jelenkor legjobb tetőfedő anyaga.
Eternit-művek Hatschek Lajos
Budapest, Andrásy-út 33. sz. Nyergesújfalu (Esztergom m.)

Magyar Fémlemezpar r.-t.
Budapest, VII., Erzsébetkirályné-út 57.
egyedül gyártja a szab. Henze-féle robbanásmentes korlátok, szaktak és kannákat, garage- és raktári berendezéseket.

TÜZRENDESZETI KÖZLÖNY

AZ ORSZ. TÜZOLTÓ-SZÖVETSÉG HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik minden hó második szombatján. Hirdetéseket felvenni egyedül a kiadóhivatal jogosított. A lap szétküldésére vonatkozó felajánlásokat az országos szövetség elnökségéhez kell intézni; a hová az előfizetések s hirdetések díja is küldendő.	Laptulajdonos: A MAGYAR ORSZÁGOS TÜZOLTÓ-SZÖVETSÉG. Kiadóhivatal: az Országos Tűzoltó-Szövetség Irodája VII., Rákóczi-út 38. Telefon 90—33.	Előfizetési ára, egész évre, 5 korona. Tagtestületeinknek ingyenpéldány jár. Szakcikkek, melyeknek kéziratát a szerkesztő címére irányítandó, ha közlésre alkalmasak díjaztatnak.
--	---	---

Feljelős szerkesztő: MARKUSOVSKY BÉLA, VIII., Kun-utca 2.

Helyettes szerkesztő: ERDÉLY ERNŐ, Győr.

Janicsek, Breuer, Markusovszky.

Nem épen ural-altáji eredetű; de megszokott, mert sűrűn olvasott és hallott s tűzoltói téren elég jóhangzásu három név.

Az egyik névnek tulajdonosa ma a székesfőváros tűzoltó-főparancsnoka, a második a helyettese neki s a harmadik e főparancsnokság tisztikarának az első főtisztje. Ők tehát az ország büszkeségének, a budapesti tűzoltóságnak első tisztviselői, ami egyértelmű azzal, hogy tűzrendészeti dolgokban is ők képviselik hazánk három legelső szaktekintélyét. Mindaddig legalább, míg a kormány nem rendelkezik külön országos tűzrendészeti felügyelőséggel. És ha legfőbb tűzrendőri fórumunknak eszébe jutna, máról-holnapra, szervezni a belügyminiszterium rendészeti ügyosztálya kebelében a még mindig sajnosan nélkülözött országos tűzrendészeti felügyelőséget, akkor is csak e három férfinak valamelyike kerülhetne az intézmény élére.

Mind a hárman hazaszerte ismertek. Mert Janicsek Andor mellékesen ma a Tűzoltótisztek Országos Egyesületének elnöke, Breuer Szilárd az Országos Tűzoltó Szövetség főtítkára s a harmadik, Markusovszky Béla, az Országos Szövetség hivatalos lapjának már harminc évvel ezelőtt is szerkesztője volt és ma is az. A budapesti tűzoltó testületek szövetségénél Janicsek az első alelnök, Breuer és Marku-

sovszky pedig az első titkárok valának; utóbbi kettő e szövetség alapító tagjai sorában is szerepel. Tul van mindhárom az 50-ik életéven. Oda tartoznak tehát az e lapok februáriusi számában oly szépen megénekelt „fundamentumon dolgozó s a mai generációt nevelő apák“ csoportjához. S mintha csak az „ötvenévesek szürkeségbe vesző phalanxának“ legalább az élén állói számára akart volna elégtételt szolgáltatni a budapesti önkéntes tűzoltó testület: március 30-iki közgyűlésén, tiszteletbeli parancsnokává választotta mind a hármat.

Dr. Szily József, ki az önkéntesek parancsnokságának idevonatkozó indítványát a közgyűlésen, mint elnök, előterjesztette, megokolásában rámutatott a körülményre, hogy a budapesti önkéntes tűzoltó testületnek eddig csak négy tiszteletbeli tagja volt. A hazai tűzoltó intézmény meghonosítója, ki ebbeli működését 1863-ban, vagyis 50 évvel ezelőtt kezdette meg: gróf Széchenyi Ödön basa volt a legelső. Follmann Alajos, Országos Szövetségünknek 1878—1893-ig alelnöke; gróf Cziráky Béla, Ófelségének udvari főmarsallja s Országos Szövetségünknek 1882—1893-ig volt elnöke és Bulyovszky Aladár, belügyminiszteri ny. osztálytanácsos, az országos tűzoltó szaktanfolyamoknak egy évtizeden át volt kormánybiztos — a másik három. De életben a négy közül is már csak kettő van, ameny-

nyiben Follmann Alajos 1906-ban, Cziráky Béla gróf pedig 1911-ben elhalálozott. A 43 éve aktíve működő budapesti önkéntes testület tehát eléggé fukarkodott, eddig tiszteletbeli tagoknak választásával.

S ha most mégis egyszerre három érdemes férfit tart méltónak a tiszteletbeli parancsnoki állásra, ugy ez annak jele kíván lenni, hogy külsőséget tenni a tekintetben, vajjon a három közül melyik szolgált jobban rá a kitüntetésre, — nem igen lehet.

A székesfővárosi hivatásos tűzoltóság kötelékében Janicsék, Breuer és Markusovszky huszonöt évnél egyformán hosszabb szolgálati időre tekinthet vissza. És e n e g y e d s z á z a d o t megelőzőleg, egyetemi hallgató korában, mindhárom a budapesti önkéntes testületnél kezdte meg tűzoltói pályafutását. A testület kebelében mindegyik szakaszparancsnoki rangot is viselt. S e minőségükben már magánál az önkéntes testületnél is értékesítették, az ügy javára, itt szerzett elemi kiképzetésük s önművelődés útján tökéletesített tudásuk eredményét, melyet később ugy irodalmi téren, mint a szakoktatás terén, tágabb körben is együtt kultiváltak a budapesti önkéntesek vezérkarával.

A szeretet és megbecsülés kötelékével tehát az ország vezéregylete csakugyan oly három régi bajtársat láncolt magához ezuttal, akik egyformán méltók arra a megtiszteltetésre, amelynek értékét csak fokozni alkalmas a körülmény, hogy ez folyamos útján nem kapható, tehát nem mindennapi és nem akárki által megszerzhető kitüntetés.

A megválasztás tényével a három kitüntetett annak a testületnek lett tiszteletbeli parancsnokává, amelynél egykor felekküldött zászló alá. A zászlót hosszú évtizedeken át, mint annak hordozója, fennenlobogtatta mind a három. Legyenek ezentúl hivatott őrei és megvédelmezői.

oltóintézménynek. A merészet álmodók időtelen ifjúsága s a mindent megértők érett lelki harmóniája éltük további folyásán is maradjon velük.

Dr.

* **Az autogénhegesztés megkönnyítése.** Az Országos Iparegyesület acetilén- és autogénipari szakosztálya 1910-ben fölterjesztésben fordult a kereskedelmi miniszterhez és több irányu módosítást javasolt annak érdekében, hogy az autogénhegesztéshez való acetilénfejlesztők használatát szabályozó mai rendelkezés enyhíttessék. Egy tavalyi fölterjesztésében utóbb arra kérte a szakosztály a minisztert, hogy soronkívül rendeletben mondja ki, hogy autogénforrasztási célra használandó hordozható acetilénfejlesztő készülék, az eddigi 2 kg. helyett, 4 kg. összes súlynál nagyobb súlyú készülék is, mint hordozható készülék engedélyeztessék. A kereskedelmi miniszter valamennyi magyarországi törvényhatóságához intézett leiratában teljesítette a szakosztály kérését.

* **A Budapesti Önk. Tűzoltó-Testület március 30-án tartotta meg évi rendes közgyűlését a központi tűzörségen levő saját helyiségében.** Dr. Szily József parancsnok elnöki megnyitása után dr. Kuzma Gyula szakaszparancsnok felolvasta az évi jelentést, amelyből kitűnt, hogy a testület működése a legnagyobb a múlt évi „vörös csütörtökön” volt. A testületi tagok 92 esetben vettek részt tűznél. A közgyűlésen leírták a testület vagyoni kimutatásából azt a 37 ezer koronát, amely az Önségélyző Népbank bukása folytán elveszett. A testületnek még életben levő tiszteletbeli tagjai és parancsnokai: gróf Széchényi Ödön basa és Bulyovszky Aladár min. tan. mellé Janicsék Andort, Breuer Szilárdot és Markusovszky Bélát választották meg. A testület legidősebb szakaszparancsnoka, Kálmán Géza, pedig tb. alparancsnok lett. Kálmán Géza a testületnek 36 éven át szolgáló működő tagja, tehát egyik legrégebb munkása a magyar tűzoltóügynek. Szakirodalmi téren kifejtett munkálkodásán kívül, mint tanfolyami előadó is sok éven át vett részt az új tűzoltótisztii nemzedék képzésében. A nemműködő tagok sorából parancsnoksági taggá választották Breuer László pártolótagot, aki a testületi könyvtár kezelését nagy kötelességtudással és pontossággal önként végzi. A számvizsgáló bizottság megválasztása után a szolgálati érmek kiosztása történt. Szolgálati érmet kaptak: 20 évest Köhler István szivattyumester, 15 éveset Havas Ede m., 10 éveset Eulenberg Salamon dr. ügyész, Kovács Gyula őrp., Blazsek András őrp., Gangl Vince cső-

Meghívó.

A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség országos választmánya 1913. évi május hó 18-án d. e. 10 órakor Budapesten, Pest vármegye székháza tanácstermében (IV. Városház-u.) tartja ez évi rendes közgyűlését, melyre az elnökségi és választmányi tagokat tisztelettel meghívjuk.

A közgyűlés tárgysorozata:

1. A pénztárvizsgáló bizottság jelentése; az 1912. évi zárszámadás (előadó: Oltványi Ödön).
2. Jelentés a „Tűzoltó Otthon“ gyűjtésének eredményéről és az e tárgyban tett intézkedésekről (előadó: Jászberényi Miklós).
3. A választmányi ülésekből kiirt irodalmi pályázatok bírálatának jelentése (előadó: Erdély Ernő).
4. A szaktanfolyamok szabályzatának módosítása és az 1913. évi tanfolyamok rendezése (előadó: Erdély Ernő).
5. Tag- és tagdíjtörlések.
6. Breuer Szilárd főtitkár és dr. Vass János előadó lemondása; a második titkári állás és az időközben dr. Benkó Albert lemondása folytán megüresedett elnökségi helyek betöltése.
7. A segélyzőpénztár évi jelentése és 1912. évi zárszámadása.
8. Netáni indítványok.

Az országos választmányi közgyűlést megelőző napon, május hó 17-én d. u. 3 órakor elnökségi ülés tartatik, melyre az összes előadók ez uton hivatnak meg.

Az országos választmánynak tagjai: az elnökség tagjai, a szakosztályok elnökei, alelnökei, előadói, szakképviselői; a vármegyei szövetségeknek tisztviselőik közül vagy választmányi tagjaik sorából kiküldött, meghatalmazással ellátott 1—1 képviselője; (ezek vasuti költségük megtérítését kívánhatják, ha a szövetség elnöksége ezt írásban előzetesen bejelenti és ha e szövetség az előző évet bezárólag tagsági díjjal hátralékban nincs) a hatóságoktól kinevezett, illetőleg vármegyei szövetségek által megválasztott és igazolt vármegyei tűzrendészeti felügyelők; a törvényhatósági városok önálló hivatásos és önkéntes parancsnokai.

A kedvezményes államvasuti jegyigazolvánnyra igényt tartók tartoznak azt f. évi május hó 8-áig a magyar országos tűzoltó szövetség irodájának VII., Rákóczi-út 38. sz. bejelenteni.

Az elnökségi ülés után május 17-én este 8 órakor vacsora, az orsz. választmányi közgyűlés után déli 1 órakor ebéd a Metropolisz szálloda éttermében.

Budapest, 1913. április hó 8-án.

gróf Széchenyi Viktor s. k. dr. Óvári Ferenc s. k.
elnök. alelnök.

Benceze István s. k.
titkár.

Jegyzőkönyv.

Felvételett Budapesten, 1913 február hó 15-én a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség elnökségi ülésén.

Elnök: gr. Széchenyi Viktor, majd Óvári Ferenc dr. alelnök.

Jegyzőkönyvvezető: Kuhárszky László.

Jelen voltak: Ajkay Zoltán, Apáthy Vilmos, dr. Balogh Dezső, Barabás István,

Benceze István, Desits József, Erdély Ernő, Jászberényi Miklós, dr. Rüll Béla, Tankóczy Gyula és Vida Pál.

Elmaradását igazolta: Kállay Imre.

Elnök üdvözli a megjelent tagokat, az ülést megnyitja.

1. Benceze titkár jelenti, hogy január 22-én volt 50 éve annak, hogy gr. Széchenyi Ödön a „Budapesti Önkéntes Tűzoltó Testületet“-et alapította. Javasolja, hogy ez alkalomból üdvözlő átírat küldessék.

Az elnökség örömmel veszi tudomásul a jelentést, s az üdvözlő irat megírását elrendeli.

2. Jászberényi Miklós előadó ismerteti a „Tűzoltó Otthon“ irányelveinek megállapítására kiküldött bizottság javaslatát, mely szerint az, mint jogi személy, alapítványképpen létesíttessék, s a „Tűzoltó Otthonban“ elhelyezést nyerne a tűzoltóképzés, központi iroda, tanszermuzeum, tisztó otthon, tisztó- és legénységi szállások, menhely, tűzörség, továbbá a földszinten boltelhelyiségek, esetleg magánlakások.

Ezideig mintegy 230.000 kor. vagyona van az Otthonnak.

Két megoldást tart célszerűnek. Az ideiglenest, melynél egyelőre alkalmas helyiség volna bérelendő és berendezendő; s a véglegest, melynél az alapítólevél elkészítése, telekszerzés, tervek elkészítése, építkezés és berendezés volna a legközelebbi teendő.

Az elnökség többek hozzászólása után az előadó előterjesztéseit elfogadja, azzal a kiegészítéssel, hogy tanulmányozza a bizottság a külföld hasonló intézményeit; lépjen érintkezésbe a budapesti önk. tűzoltótestülettel, hogy irodáját, esetleg örséget helyezze az Otthon épületébe; az ideiglenes megoldást kapcsolja ki a kérdésből; és sürgősen lépjen érintkezésbe a telekkérdésben a főváros intéző köreivel. Készítse el az alapítólevelet, amelynek elkészítése végett a kiküldött bizottságot dr. Vass János előadóval kiegészíti.

3. Erdély Ernő előadó ismerteti a folyó évben tartandó kerületi szaktanfolyamok tervét, mely szerint Kolozsvárt július 10 től 24-ig; Egerben augusztus 4-től 17-ig kerületi szaktanfolyam tartatnék. Az elsőnek parancsnokául Bartha Gergely kolozsvári parancsnokot, előadóul a központ részéről Erdély Ernő előadó és Benceze István szövetségi titkár; az utóbbinak parancsnokául Mlinkó István egri járási tűzrendészeti felügyelő, előadóul a központ részéről Papp Ferenc előadó és Udvardy Aladár budapesti önk. tiszt küldettek ki azzal, hogy mindkét helyen a helyi előadókból egészítsék ki a tanfolyam előadói kara.

A szepesvármegyei szövetség azon kérése, hogy a kerületi szaktanfolyam Lőcsén tartassék és ehhez 500 kor. segély engedélyeztessék, valamint a marosvásárhelyi testület hasonló kérelme ez évben nem teljesíthető, mindkét testület erről azzal értesítendő, hogy jövő évben ismételje meg ebbeli kérését, amikor az újra elbírálás tárgyát képezendi.

Az elnökség az előterjesztést elfogadta azzal, hogy Lőcsén tartandó tanfolyamra hajlandó ez évben is megfelelő segély adása iránt pártoló előterjesztést tenni a választmánynak, ha a költség többi részét a vármegyei szövetség viseli.

4. Erdély Ernő előadó bejelenti a „Tűzrendészet“ szakkönyv kiadása iránti javaslatot. A szerkesztő-bizottság a könyvnek füzetenként történendő kiadását javasolja azzal, hogy a már kinyomatott „Szervezéshez és felszereléshez“

egy oldalra terjedő kiegészítést irat az időközben előállott változásokról. A munkát kiegészíti a „Tűzrendészet jogrendszeré”-nek és „Tűzrendészeti felügyelet teljesítésé”-nek megiratásáról. Az előbbire dr. Vass János előadót kéri fel, az utóbbira vonatkozó tervezet elkészítésével Erdély Ernő előadót bizza meg. A szerkesztőbizottság elnökéül Breuer Szilárdot, előadójául Erdély Ernőt választja meg. A szerzők tiszteletdíját ivenként 60 koronában szabja meg.

Az elnökség ily értelemben határoz s megbizza az előadót, hogy az összes szerzőket munkáiknak 8 nap alatt történendő beadására hívja fel, azzal a megszorítással, hogy ellenkező esetben a megbízatás visszavonása iránt tegyen az elnökségnek előterjesztést s egyúttal minden ülésen jelentés teendő a „Tűzrendészet” mikénti állásáról.

5. Barabás István bemutatja a dipsei önk. tűzoltótestület alapszabályaira készített véleményezését.

Dr. Óvári alelnök javasolja, hogy keressék meg a belügy- és kereskedelemügyi minisztérium, hogy azokat a határozatokat, melyeket a Szövetség szakvéleménye alapján hoz, közölje a Szövetséggel, azokat az elnökség a hivatalos lap szerkesztőségének azzal adja ki, miszerint a fontosabbakat okulás céljából a lapban közöljék. A bemutatott véleményezés felterjesztés céljából, átdolgozásra adassék ki Kuhárszky titkárnak.

A javaslatot az elnökség elfogadja.

6. Bencze titkár jelenti, hogy a belügyminisztérium a dr. Vass János féle „Magyarország tűzrendészeti igazgatása” című műre 2000 K-t utalványozott.

Dr. Óvári alelnök indítványozza, hogy a minisztériumnak ezért az áldozatkészségeért köszönet nyilváníttassék, miután a kapott összeget a Szövetség nem kérte; javasolja egyúttal, hogy dr. Vass János írói tiszteletdíjában részesüljön.

A javaslatához az elnökség hozzájárul azzal, hogy az író tiszteletdíját 300 koronában állapítja meg.

7. Bencze titkár jelenti, hogy a „József főherceg” alapítvány kamatainak kiosztása tárgyában közzétett hirdetményre két kérvény érkezett és pedig Szigeth Sándor sükkösi tűzoltó és Jávorka Antal párkányi alparancsnoka nevében László Istváné:

Az elnökség az alapítvány kamatait csupán Szigeth Sándornak ítéli oda, mert Jávorka kérvénye szabályszerűen felszerelve nem volt.

8. Bencze titkár bejelenti, hogy a kassai közigazgatási tanfolyam igazgatója, a tűzoltói tanfolyam előadójául, Rozsics Jenő városi főszámvevőt, a kassai önk. tűzoltó- és mentőegyesület parancsnokát hozta a m. kir. belügyminisztériumnak javaslatba.

Jászberényi kifogásolja, hogy a kassai tanfolyamnak nincsen egységes feckendője.

A bejelentés tudomásul vétetik azzal, hogy a tanfolyam parancsnoka értesítendő, miszerint egységes feckendőért a budapesti vagy soproni feckendőgyárosokhoz forduljon, mert bármelyik gyár szívesen bocsátja díjmentesen rendelkezésre a szükséges feckendőt.

9. Bencze titkár jelenti, hogy a budapesti m. kir. államrendőrök nyugdíjpótló és önszegélyző egylete a Tűzoltó Szövetségnek

megye tűzoltó szövetsége beküldte az 1912. évi működéséről szóló jelentését.

Tudomásul szolgál.

10. Bencze titkár jelenti, hogy Ó-Verbász tűzoltóparancsnoka a két pályanyertes szindarabnak, német és szerb nyelvre való lefordításához engedélyt kér.

Elnökség a kérelem teljesítéséhez nem járul hozzá.

11. Erdély előadó bemutatja a m. kir. belügyminisztériumhoz felterjesztendő felsőbb tűzrendészeti szaktanfolyam oktatási tantervét.

Elnökség a felterjesztést a maga egészében elfogadja és a felterjesztést elrendeli.

12. Erdély előadó a veszprémmegyei tűzoltószövetség azon ajánlatát, hogy Blázy Imre „Tűzoltó káté”-ját a Tűzoltó Szövetség vegye meg; továbbá az „Ártatlanul megszenvedett” szindarab szerzőjének azon kérését, hogy a darabot a Szövetség 50 koronáért vegye meg, nem tartja teljesíthetőnek.

Az elnökség mindkét javaslatához hozzájárul.

13. Erdély előadó az „Erzsébet árvaház naptará”-ból 500 példány megvételét nem hozza javaslatba.

A javaslatot az elnökség elfogadja.

14. Erdély előadó indítványozza, hogy Damó Oszkár azon kérése, hogy pályanyertes szindarabját kinyomathassa, s ezért 600 példányt díjtalanul a Szövetségnek átenged, csak a következő feltételek mellett lenne elfogadható: A színmű csak a kívánt módosítások után nyomatható ki, csak a Szövetség engedélyével adható elő, végül az esetben, ha a szövetség rendelkezésre bocsátott példányszám nem volna elegendő, de egyébként s a Szövetség minden tagtestületének a színmű, a bolti ár feléért árusítandó.

Az elnökség az indítványt elfogadja s egyúttal kimondja, hogy a pályanyertes szindarabok előadásából befolyó tiszta jövedelem 20% a Tűzoltó Otthon javára beszolgáltatandó. Hivatásos színészek pedig 20 K-t tartoznak fizetni.

15. Bencze titkár jelenti, hogy a Breznay mű sajtó alatt áll; továbbá, hogy a belügyminisztérium 30.000 K-t adományozott a „Tűzoltó Otthon” alapja javára; és hogy Aradvármegyei szövetség a bejelentett tagtestületek után a befizetett tagdíjak 1912. évtől kezdve a vármegyei szövetség javára könyveltessenek.

Az elnökség mind a három jelentést tudomásul veszi.

16. Bencze titkár bejelenti, hogy a múlt ülés óta az iroda által elintéztetett: előterjesztés 3, telepengedélyezés 13, alapszabály 18; szabályrendelet 1; tűzrendészeti kérdés 9; építési 1; műszaki 2; egyéb kérdés 1; kipróbáltatott 5 feckendő és 1 tololétra.

Tudomásul vétetik.

17. A királyi díszérmekre beérkezett kérvények felterjeszteteni rendeltettek és erről külön jegyzőkönyv vétetett fel.

18. A jegyzőkönyv hitelesítésére felkértek Erdély Ernő és Jászberényi Miklós.

Több tárgy nem lévén, az ülés ezzel véget ért.

K. m. f.

Gróf Széchenyi Viktor,
elnök.

A „Magyar Országos Tűzoltó Szövetség” 1912. évi zárószámadata.

Folyó számon	BEVÉTEL				KIADÁS				
	kor.	fill.	kor.	fill.	kor.	fill.	kor.	fill.	
1	Pénzmaradvány az 1911 évről			172	74	1	Irodai, postai és ügykezelési kiadások	888	20
2	Államsegély az 1912. évre			18000	—	2	Tisztviselők állandó tiszteletdíjai	3001	—
3	Tagdíjakból:					3	Főtisztviselők tiszteletdíja	2000	—
	a) közvetlen tagtestületektől	1534	—			4	Elnökségi előadók és választm. kiküldöttek utiköltségei és ellátási díjai	2554	63
	b) vármegyei (bpesti) szövetségektől:					5	Iroda lakbérére	2356	—
	az Arad vármegyei szövetség utján	48	—			6	Fűtés, világítás, telefon	728	28
	a Bácsbodrog vármegyei szövetség utján	126	—			7	Tűzrendészeti közlöny kiadásai	4478	87
	a Baranya vármegyei szövetség utján	246	—			8	Szakkönyvek és szabályzatok	1500	30
	a Bars vármegyei szövetség utján	24	—			9	Nyomatványok	576	40
	a Beszterczenaszód vármegyei szövetség utján	46	—			10	Pályadíjak	40	—
	a Bihar vármegyei szövetség utján	50	—			11	Tanfolyamok rendezése	2719	82
	a budapesti vármegyei szövetség utján	12	—				" stipendiuma	550	—
	a Csanád vármegyei szövetség utján	—	—			12	Könyvtári beszerzések	264	46
	a Csongrád vármegyei szövetség utján	36	—			13	Szolgálati érmek beszerzése	6356	—
	az Esztergom vármegyei szövetség utján	68	—			14	Tagdíjvisszatérítések	283	60
	a Fejér vármegyei szövetség utján	210	—			15	Különfélék és átmeneti kiadások (vármegyei tanfolyam, stipendiumok, érempénzek, stb.)	1041	36
	a Győr vármegyei szövetség utján	120	—						
	a Hajdu vármegyei szövetség utján	2	—						
	a Háromszék vármegyei szövetség utján	26	—						
	a Heves vármegyei szövetség utján	234	—						
	a Jásznagykunszólók várm. szövetség utján	79	—						
	a Krassószörényvármegyei szövetség utján	90	—						
	a Moson vármegyei szövetség utján	60	—						
	a Pest vármegyei szövetség utján	296	—						
	a Pozsony vármegyei szövetség utján	212	—						
	a Somogy vármegyei szövetség utján	676	—						
	a Sopron vármegyei szövetség utján	476	—						
	a Szabolcs vármegyei szövetség utján	28	—						
	a Szatmár vármegyei szövetség utján	12	—						
	a Szepes vármegyei szövetség utján	21	—						
	a Temes vármegyei szövetség utján	194	—						
	a Tolna vármegyei szövetség utján	44	—						
	a Tordaaranyos vármegyei szövetség utján	12	—						
	a Torontál vármegyei szövetség utján	226	—						
	a Trencsén vármegyei szövetség utján	63	—						
	a Vas vármegyei szövetség utján	346	—						
	a Veszprém vármegyei szövetség utján	372	—						
	a Zala vármegyei szövetség utján	12	—						
4	Érempénztár bevételeiből			6006	60				
5	Különfélékből:			6315	11				
	a) Tűzrendészeti Közlöny hirdetéseiből	500	—						
	b) Tűzrendészeti Közlöny előfizetéseiből	117	25						
	c) Átmeneti bevételekből	690	60	1930	75				
	d) Szakkönyvek eladásából	622	90	1906	72				
6	Fedezetlen hiány								
	Összesen			29331	92		Összesen	29331	92

Dr. Óvári Ferenc,
alelnök.

Budapest, 1912. december hó 31-én.

Dr. Balogh Dezsd,
pénztáros.

A „Magyar Országos Tűzoltó Szövetség“ segélyzőpénztárának 1912. évi zárszámadása.

Folyó- szám	BEVÉTEL	Érték		Pénz		Folyó- szám	KIADÁS	Érték		Pénz	
		K	f	K	f			K	f	K	f
1	Pénzmaradvány az 1911. évről	117000	—	7473	70	1	Irodai és postai kiadásokra			273	56
2	Adományokból			1265	20	2	Kezelési nyomtatványokra			182	43
3	Első magyar ált. bizt. t. alaptív.-ból segélyezésekre			2548	—	3	Segélyezésekre			6332	—
4	Kamatokból			5356	50	4	Értékpapir-vásárlásra			8802	97
5	Tagsági díjakból			8997	69	5	Tagdíjvisszatérítésekre			99	20
6	Értékpapir vásárlásból	10000	—	—	—	6	Pénzmaradvány	127000	—	9950	94
	Összesen :	127000	—	25641	09		Összesen :	127000	—	25641	09

Dr. Óvári Ferenc
alelnök.

Budapest, 1912 december hó 31-én.

Dr. Balogh Dezső
pénztáros.

Meghívó.

A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség segélyzőpénztára folyó évi május 18-án déli 12 órakor tartja Budapesten, Pest vármegye székháza tanács-termében (IV., Városház-u.) rendes évi közgyűlését melyre a tagtestületeket tisztelettel meghívjuk.

Tárgysorozat :

1. Az elnökség jelentése az 1912. évről.
2. Az 1912. évi zárszámadás kapcsán a pénztárvizsgáló-bizottság jelentése.
3. Netáni indítványok.
4. Az alapszabályok kinyomtatásának elrendelése.

A kedvezményes államvasuti igazolványra igényt tartók tartoznak azt május hó 8-áig az elnökségnek bejelenteni.

Budapest, 1913. április hó 8-án.

gróf Széchenyi Viktor s. k. dr. Óvári Ferenc s. k.
elnök. alelnök.

Bencze István
titkár.

Figyelmeztetés.

Az egységes gyakorlószabályzat teljes kiadása elfogyott s így addig, míg az új átdolgozott szabályzat elkészül, a szövetségi irodában csak a szabályzat kis kivonata kapható. A teljes kiadásra beküldött rendelések 1—2 K-ás összegei tehát az iroda által egyelőre nem fogadhatók el illetve visszaküldetnek. Az új kiadás megjelenését annak idején közhírré fogjuk tenni.

Az elnökség.

Helyreigazítás. Lapunk utolsó számában a kerületi tanfolyamokra vonatkozó felhívás szövegében a **Kelozsvárt** tartandó tanfolyam időpontja

* **A gyújtóadó Ausztriában.** Az osztrák pénzügyminiszter törvényjavaslatot nyújtott be a gyújtószerek adójáról. Az adó két fillér minden doboz gyufa után, amelyben 60—80 szál gyújtó van. Gyújtógyertyácskák adója tíz fillér. Tűzszerszámok két koronánál nem magasabb adó alá esnek. Az adóból várható jövedelmet 9.5—15.5 millió koronára becsülik. A javaslat 15. szakasza megszabja, hogy olyan gyújtószerek, amelyek eltérnek az első szakaszban megjelöltektől és olyan pyrophoröntvényenyel működnek, amelynél a szikrát gyulékony anyagra viszik át, a gyújtószert adó alá esnek, amely két koronánál nagyobb nem lehet, és a melynek megállapítása az egyes tűzszerszámtípusok tartósságához mérten rendeleti uton történik.

* **Benzinrobbanás okozta szerencsétlenségek** statisztikáját gyűjti a griesheimi vegyészeti gyár. Adatai szerint 1912-ben kémiai mosó-dákbán és festőhelyiségekben 13 robbanás történt, amelynél 21 ember súlyosan, 8 könnyebben sérült, egy ember pedig életét veszítette. Drogeriákban, gyógytárakban ugyancsak benzinrobbanás 19 fordult elő. Ezeknél 14 ember lelte halálát, 25 pedig súlyosan sebesült és csak 5 ember sérülése volt könnyebb. Egyéb benzínüzemeknél és szállítóknál 50 esetben történt szerencsétlenség, melynél a sebesültek száma 91 (64 súlyos) emberélet pedig 17 esett áldozatul. Motorikus célokra használt benzin 40 esetben robbant fel. 9 ember életét veszítette, 25 súlyosan megsérült, 18 pedig könnyebb sebesülést szenvedett. Világításra használt benzin 7 esetben gyuladt meg, 8 súlyos sérülést s egy ember halálát vonva maga után. A háztartásokban (keztüztisztítás stb.) 30 szerencsétlenséget jegyeztek fel, melyek 35 sebesülést okoztak, 21 ember életét veszítette.

Amíg a háború zajától visszhangzik az egész Balkán, addig az európai Törökország szívében, Konstantinápolyban, Széchenyi Ödön basa fiatalos erővel folytatja az ottani tűzoltóságok fejlesztését.

Legutóbb is több autószerelt helyeztek üzembe, melyek közül az egyiket képen is bemutatjuk. A szer a konstantinápolyi speciális viszonyok figyelembevételével teljesen Széchenyi basa tervei szerint készült. A kisebb alkatrészekben, tömlőkocsin kívül egy benzinmotoros fecskendő s egy lemozditható kézfecskendő is van az autón. A szer a nürnbergi Braun-gyár készítette s már több tűznél vált be gyakorlatilag.

Most újabb szerbeszerzésről terjesztett be költségvetését a török kormányhoz Széchenyi basa, melyre felhívjuk hazai gyárosaink figyelmét. A régi tűzoltószereket mind magyar gyárak szállították Konstantinápolyba, nem lehetne-e most is megtenni ezt?

Jövő terveiről s a legutóbbi tüzekről Széchenyi basa a következőket írja:

„Ma fejeztem be a mi ezévi költségvetésünket, március hó 14-től számítva, jövő év 1914 március 14-ig; egész héten keresztül foglalkoztam ezzel a munkával. Igen sok mindenféle szerre van szüksége az öt tűzoltó-zászlóaljnak, melyek számára 4 autómobilt és 2 benzinmotor rotációs fecskendőt is kívánok beszerezni.

Ismét két igen nagy s veszedelmes tüzünk volt. A legutolsó nagy tűznél, a Zsófia-mecset közelében fekvő városrészben, hol néhány ezer faház van, estefelé erős széllel 120 ház és 40 kereskedő-raktár (bolt) égett le, 4 tűzoltó-zászlóaljjal 8 óráig dolgoztunk tulemberi erőmegfeszítéssel, mignem sikerült a városrészt megmenteni. Tőszomszédságomban egy nagy kémény zuhant le, valóságos csoda, hogy agyon nem ütött, a jó Isten kegyének köszönhetem megmenekülésemet. A nagyvezir s csaknem az összes miniszterek jelen voltak s nagyon meg voltak elégedve működésünkkel. A belügyminiszter Lutfi beynek, a 2-ik tűzoltó-zászlóalj őrnagyának, parancsnokának, Hassan beynek, tűzoltó kapitánynak és még két tűzoltóhadnagynak bátorságukért aranyórákat adott, szintugy egy őrmesternek egy ezüstórát. Szegény Djemal bey, az én ordonanc-tisztem,

parancsnoka, súlyosan megsebesült. Egy égő gerenda esett fejére és bal szemét megpörzsölte, hála Isten, már jobban van, remélem, hogy szeme teljesen meg fog gyógyulni, azonban még sok ideig fog szenvedni.

Szívélyes üdvözlettel maradok

tisztelő kartársad

Széchenyi Ödön basa.

Janicsek Andor felolvasásából.

A székesfővárosi tűzoltóság főparancsnoka, Janicsek Andor, ki mint lapunkban elvasható volt, csak nemrég tett meg tiznapos tanulmányutát, — az elmúlt 1912-ik évben is volt hasonló uton, mely alkalommal Dittlich József tűzoltótiszt (akkor még gyakornok) kíséretében 3 hét alatt Németországnak 19 nagyobb és 4 kisebb városában fordult meg. Utiránya a következő volt: München, Nürnberg, Mannheim, Frankfurt a/M, Wiesbaden, Mainz, Cöln, Leverkusen (vegyészeti gyár), Düsseldorf, Elberfeld, Barnum, Gelsenkirchen (bányatelep), Hannover, Bremen, Hamburg, Altona, Magdeburg, Berlin, Charlottenburg, Schöneberg, Wilmersdorf, Breslau és Wien.

Szerzett tapasztalatairól elsősorban a székesfővárosi tanács előtt számolt be; de április 3-án, a Magyar Tűzoltótisztek Országos Egyesületének felolvasó-ülésén is ismertette a tapasztalatokat. E felolvasás egyes részleteit tesszük most hozzáférhetővé lapunk olvasói számára.

Íme az első részlet:

Az őrségek elhelyezése és berendezése.

A németországi nagyobb tűzoltóságok is — épugy mint a miéink — lehetőleg több különálló (decentralizált) őrséget állítanak fel. Laktanyáik azonban külön e célra épültek és új őrségeik valamennyije nagy udvarral, mászóházzal s műhelyekkel is el van látva. Minden ily őrségen egy 5—6 szobás, nagy komforttal berendezett tiszti, egy 3—4 szobás, minden mellékhelyiséggel bíró, altiszti és néhol még legénységi lakás is van elhelyezve.

A főőrségen (központ) a főparancsnoknak 8—10 szobás modern lakása van, azonkívül még egy tiszt és altiszt is kap ugyanott lakást. A legénységi termeken kívül pedig különféle műhelyüzemeket is találni.

A tisztek mellé, kik nem centrálisan, hanem az őrségeken teljesítenek szolgálatot, egy-egy tűzoltó, mint tiszti legény van állandón beosztva. Ez intézkedés és a méltányos elhelyezés kárpótlás kíván lenni a hatóságok részéről azért a nagy lekötöttségért, mellyel a tűzoltói szolgálat együtt jár.

A legénységnek külön nappali és külön hálóhelyisége van, azonkívül mosdóterem, fürdőszobák, konyha, mosóhelyiség és szárító kamara stb. is állanak a rendelkezésére. Az épületek rendszeren terrasszal is el vannak látva s ugy ezek, mint az udvarok egy része virágos kert gyanánt van kiképezve. A nappali szobák egyuttal ebédlők is. A hálószobákban minden

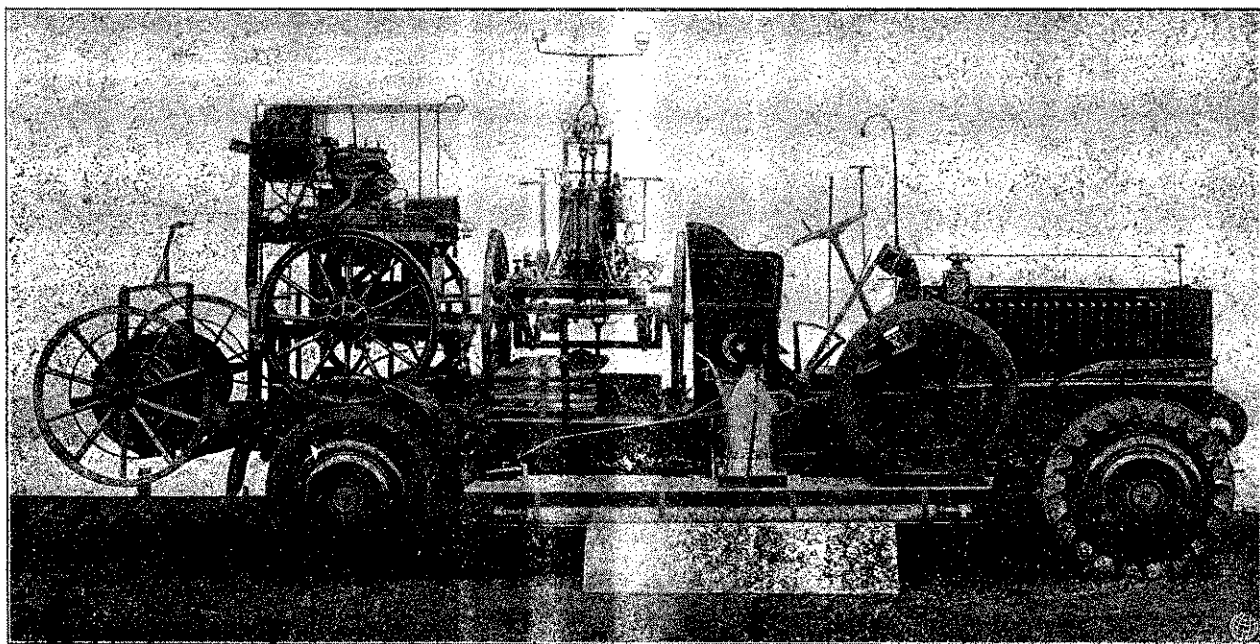
tűzoltónak külön ruhaszekrénye, ágya és külön ágyneműje van. Végre néhol még billiárd szobákkal is találkozunk. A laktanyában való tartózkodás tehát mindenütt barátságos, kellemes. De ez indokolt is, mert hisz a tűzoltó nappal és éjjel egyfolytában áll szolgálatban s az őrszobákat legfeljebb a gyakorlatok és más külső foglalkozások tartamára hagyhatja el.

A német tűzoltóságok nagy fontosságot tulajdonítanak a testedzésnek is, ezért az újabb laktanyák a jól berendezett és teljesen felszerelt tornatermeknek sincsenek híjjával. Mannheimban pld. 282 m², Brémában 280 m², Kölnben 300² nagyságu tornatermet találtam. Itt edzik a tűzoltók izmaikat, fejlesztik ügyességüket s üzik a testi rugalmasság fentartásához nélkülözhetetlen különféle játékokat is. Mert maguk a

szerek ugyyszólván folyton jókarban tarthatók s a mellett a tűzoltóságnál alkalmazott gépek és iparosok munkaideje is kellően kihasználódik, a gyors készenléti állapotot előmozdító ujitások pedig a gyakorlati követelményeknek megfelelően alkalmazhatók.

A szertárak tágas és szépen berendezett helyiségek. Minden szer utcára nyíló s önműködőleg nyitható kapu mögött áll. Az istálló pedig közvetlenül a szertár mögött van elhelyezve, benne a lovak boxokban szabadon állnak s riasztás esetén egyenesen a rudak mellé juthatnak, amely elrendezés a kivonulás gyorsaságának lehetőségét nagyban fokozza.

Igaz ugyan, hogy az őrségek ilyen célszerű elhelyezése és berendezése még Németországban sem mindenütt valósult meg a maga teljes

A konstantinápolyi tűzoltóság autofecskendője.

tűzoltógyakorlatok ma már csak részben képesek a testi erő és ügyességnek a szükséges mértékben való fejlesztésére; a vész helyén megkivánt erő, ügyesség s a kettőből folyó bátorság fentartására nézve tehát méltán helyeznek súlyt a tornászatra s testedző játékokra.

A berendezett különféle kovács, lakatos, asztalos, szabó, cipész, szijgyártó, sőt bognár és fényező-műhelyek szükségességét és célszerűségét is indokolja az, hogy így a szerek és felszerelések, valamint a ruházatnak javítása az őrségeken történhetik s gyorsan és a legmegfelelőbb módon eszközölhető. Ha pedig a ruházati és felszerelési cikkek, meg a butorok nagyrésze házilag készülhet el, ugy ez gazdasági szempontból is neves megtakarításokat eredményez. Berlinben, Frankfurtban, Hamburgban a szerek felső alkatrészeit, sőt Wienben még az accumulatorok egyes alkotó részét is házi-

egészségekben. Elvértve találtunk azért oly őrségeket is, amelyek még régi és célszerűtlen épületben és szerényeb keretben teljesítik nehéz feladatukat. De világos és félreismerhetlen a következetes tendencia az iránt, hogy ez idejüket mult épületeket az újabb és modernebbül berendezett laktanyák mintájára hamarosan átépítsék. Mondhatnám csak néhány év kérdése, hogy az alkalmatlan őrségek az újabb modern laktanyáknak adjanak helyet s nem fog akadni város, mely tűzoltó-őrségeinek szükös elhelyezése s elavult berendezése miatt panaszkodni leane kénytelen — Németországban.

(Folyt. köv.)

* 337 kilométer hosszú vízvezeték. Kalifornia második legnagyobb városában Los Angelesben már régóta vízhiányban szenvednek, aminek okát abban találhatjuk, hogy a város lakóinak száma tíz év alatt 100.000-ről 320.000-re emelkedett. A város oly vízszegény vidéken

Az elektromosságnál megkülönböztetünk áramforrást (galván elemek egyszerű batteriája, dynamo, accumulator) továbbá vezetőket és fogyasztó helyet (ivlámpa, izzólámpa, motor).

A galvánelemeknél az elektromosságot kémiai energia szolgáltatja. Az accumulatorokban is kémiai uton gyűjtjük (kémiai energiává alakítjuk át) a villamosságot, melyet tetszés szerinti időben és helyen alakíthatunk vissza elektromos munkává. A dynamo végre olyan áramfejlesztőgép, amely mechanikai eszközzel, indukciós hatás útján termel áramot vagyis mechanikai munkát alakít át elektromos munkává. Miként?

Ha egy vasbádogból előállított gyűrűt (szigetelt) dróttal körülesavarunk (tekercselünk) s e spirális körülfonásba villamos áramot vezetünk: akkor abban a gyűrűben (annak áramtól átjárt lamelláiban) mágneses mező jön létre. Ha most e gyűrűt (a gőz vagy víz stb. erejével) mozgatni kezdjük, illetőleg forgatjuk: a mágneses mezők egymás melletti elsuhanása, (az áramtól előzetesen átjárt lamellák egymásra gyakorolt indukciós hatása) — áramot termel.

Az így termelt és felhasználni kívánt áram számára kijelölt út: az a vezeték. A nyomás, mellyel az áram a vezetékben halad, az az áram feszültsége (Volt). Az árammennyiség pedig, amely a számára kijelölt uton, a hozzá (mellé) adott nyomással halad: az az áram ereje (áramerősség intenzitás, Ampère).

Mindezek közül bennünket, tűzoltókat, főként a **vezetékek** érdekelnek, mert ezek mentén ha kiszivárog, megszökik, szóval ellenőrizetlen utra téved, avagy meg nem engedett erőre kap a villamos áram, legtöbbször olyan kalamitást okoz, amellyel rendszeren nekünk gyűlik meg a bajunk.

Villamos vezetékek applikálásánál, szerelésénél, a tárgyak idomait követve visszük azt a lámpáig, a motorokig, szóval az áramot fogyasztó helyig, ahonnan a kiinduló ponthoz, vagyis az áramforrásig ugyanígy vezetve azt, az áramkört zárjuk. Áramkör-záródás nélkül t. i. nincs munkavégzés; az elektromossággal csak zárt áramkörben tudunk munkát végeztetni.

Ha az áramforrástól (pl. dynamótól) kiinduló (+) és az ugyanoda ismét visszatérő (—) két vezeték között nagyobb a feszültség (V) mint amennyit a fogyasztóhely igényel (kíván): akkor az áramot előbb le kell transzformálni. Váltó-áramot termelő dynamónál különösen szükség van erre, mert itt a (folyton ingadozó (változó) intenzitás miatt) a dynamót és illetőleg a fogyasztóhelyet (lámpát) nem kapcsolhatjuk közvetlenül a vezetékre. Ellenben egyenáramu dynamogépeknél ez a közvetlen kapcsolat lehetséges, mert a termelt áram állandó erősségű.

... (ezzel a telepkelem megis mindenneit (újabbban csaknem kizárólag) váltó-áram termelési rendszer érvényesül, amelynél az áram erősségben is, irányban is periodice (másodpercenként) változik. De miért? Mert ez a gazdaságosabb. Az egyirányu (egyenáramu) rendszerben a kis feszültséget igénylő fogyasztóhelyeket sorba (seriesbe) iktatják. Szakadás esetén aztán a 2 végpont közötti egész feszültség (pl. 1000 V) érvényesül. Hiába van pl. 100 fogyasztóhelynél az egyes fogyasztóhelyeknek csak 10 Volt feszültsége, a vezeték elszakadásakor egyszerre csak $10 \times 100 \text{ V} = 1000 \text{ V}$ gyakorolja hatását. Ez tehát amellett, hogy nem is gazdaságos, egyéb bajoknak is kuforrása. Például, ha egy lámpának baja támad, valamennyi kialszik. Temesvárot't melynek hazánkban legelőször volt villamos világitása (1891-ben már volt), 1903-ig sorba (seriesbe) kapcsolták még az utcai lámpákat is, ekkor azonban belátták a feszültségek összeadódásának hátrányát és áttértek az üzembiztosabb párhuzamos (parallel) kapcsolási módra; a termelés azonban maradt váltó-áramu rendszer. A fogyasztásra szánt villamos áramot váltó-áramu termeléssel könnyebb előállítani, nagy feszültséggel olcsóbban lehet messze elküldeni, ahol aztán tetszés szerinti erősségre letransformálva, parallel kapcsolással (amelynél valamennyi lámpa mindig ugyanazon feszültséget kapja) megvan az üzembiztonság is.

De hogy visszatérjünk a vezetékekre, mindenekelőtt hangsúlyozottan kiemelhető, hogy ma már abszolút tűzbiztos szerelés is lehetséges. S a korrekt szerelés és a anyag szerelés, illetőleg pongyolán végzett szerelés közt a vezetékeknél ha mutatkozik is némi árkülönbség: ez a tűzbiztonság, üzembiztonság, szóval a fogyasztók érdeke szempontjából alig jöhet szóba. A megrendelő részéről tehát még csak nem is pénzkérdés a tűzbiztos, a megfelelő szerelés megkívánása, követelése. Ellenben a munka kivitelét eszközölt részéről, ha a tűzbiztonság követelményeinek nem megfelelő hitvány szerelést végez — ez csak üzleti kapzsiság, sőt egyenesen lelkiismeretlen dolog. Lelkiismeretlenség, mert a gőzmalmok, dynamitgyárak, cellulosegyárak, filmgyárak stb., szóval a legveszedelmesebb gyárakban, az egyedül megengedhető mesterséges világitás csak az elektromos és a robbanó anyagokat tartalmazó helyiségekben is egyedül ez a világitás lehetséges. A szerelés hiányossága ennél fogva igen nagy veszélyek kuforrása lehet.

Az a jelenség, amit elektromos áramnak nevezünk, mozgás közben megfelel egy össze nem nyomható folyadéknak. (Incompressibilis, össze nem nyomható folyadék tudvalevőleg minden csepfolyós anyag.) Ennek zárt csőben mozgása, azonos a villamos áram folyásával. A csőnek, melyben a folyadék pl. a víz mozog, van bizonyos bősége, keresztmetszete; ugyanezt képviseli a villamoshuzal keresztmetszete is.

A hasonlatok azonban csak arra szolgálnak, hogy valamely jelenséget érzékeltessenek, érzékelni, felfogni segítsenek; de egyébként minden hasonlat sántit és nem meríti ki a lényegét. Itt is rögtön megszűnik az analogia, mihelyt a mozgás megindul.

A víz surlódása ugyanis a cső falán felmelegedést éppugy okoz, mintahogy a dróton magát tovább harapó áram surlódása is meleget (25—30%) produkál. Csakhogy míg a víz továbbviszi magával a felmelegedett részeket, azaz a melegségi energiát, addig a villamos áram folyása közben képződő hőség, magát a vezetőket melegíti fel, egész az áttüzesedésig.

A csőnek fala ugyanis a víz számára áthatatlan, ellenben a villamos vezeték az áramra nézve nem áthatatlan, mert hiszen benne folyik, hanem annak tömecséin harapja magát tova. Ezért is beszélünk a vezeték tömecsellenállásáról. És nincs szilárd anyag olyan, amely oly mérvben áthatatlan lenne az áramra nézve, mint a cső a víz számára. A szigetelő anyagok is, amelyekkel a vezetőket burkoljuk, csak nagy akadályok, de nem abszolút áthatatlanok. Amikor tehát nagy az átmelegedés, akkor a szigetelés sem óvhat meg bennünket:

1. az áramvesztéstől, 2. az áram kémiai bontó hatásának káraitól és 3. a környezet felgyújtásától.

Legjobb szigetelők: 1. a kaucsuk (paragummi), 2. a micanit, mely csillámpalából készül. Azután kitűnő szigetelő: 3. a 200 fokra (gyuladási hőfokára) felmelegített kátránnyal impregnált papíreső. (A 200° meleg t. i. száraz destillációt indít meg, mely alatt a gyulékony gázok mind kiválnak a kátrányból.) Igen jó szigetelő: 4. a szárított és vacuumban impregnált lenszál vagy jutarost.

A kábeleknél is ezt használják, de mert a nedvesség ellen ez sem véd, azért fölibe külön ólomköpenyt alkalmaznak, melyet mégegyszer körülvesznek egy külső lenrost-kötéllel, mely fölé legkívül — mechanikai sérülések ellenében — acélpántból készült páncélt borítanak.

(Folyt. köv.)

* **Celluloidpóanyag, mely nem ég.** Ha gelatin-casein vagy ezek keverékének oldatához frissen készített kolloid kovásvat adunk, vízben oldhatlan kocsnyás csapadék válik le. Ebből abszolút alkohollal eltávolítják a vizet s a (glicerinen főzött) kocsnyás kovásvat (gel.) hozzákeverve addig gyurják, míg homogén nem lesz. Azután timsó hozzáadásával oldhatatlanná teszik, megszáritják és préselik. Az így nyert kemény anyag nem éghető.

* **Nyári szünet a tűzoltólovaknak.** Egy filadelfiai jótékony egyesület elhatározta, hogy mindenképpen rajta lesz, hogy a lovak is részesüljenek nyári szünetben. És hogy a nemes határozat ne maradjon pusztán szó,

Kártérítés tüzeseteknél.

Dr. Marinovich Imre előadása a tűzoltótisztai egyesület gyűlésén.

Tisztelt Hallgatóság! Kedves Bajtársak!

A múlt évben Pálicson tartott közgyűlésen a tűzrendészetnek hazai tételes jogunkban való jelentőségéről értekezvén, természetszerűleg kiterjeszkedtem a tüzesetek, s különösen a tűzoltóságok beavatkozása által előálló károk viselésének s illetve megtérítésének kérdéseire is. Minthogy azonban az alkalommal a tűzrendészet fontosságát a hiteléletet érintő, tulajdoni korlátozó, sőt büntetőjogi szempontból is méltattam, nem foglalkozhattam a kártérítési kötelezettség kérdésével oly behatóan, mint azt a tárgy maga megérdemli, mivel tartanom kellett attól, hogy terjengőssé s ezzel untatóvá válik előadásom. Már ekkor feltett szándékom volt azonban a kártérítési kérdésnek a tűzrendészet szempontjából való megvilágításával külön is foglalkozni s ha erre mai összejövetelünket felhasználhatom, igaz örömem telik benne, mert hiszen oly kérdést kívánok tárgyalni, mely a gyakorlati tűzrendészettel szorosan összefügg s így minden tűzoltótisztre, aki a tűz ellen való küzdelemben résztvesz, néztem szerint felette fontos és nagy jelentőséggel bír.

Hogy pedig a tűzoltással kapcsolatban előálló kártérítési kérdést minden részletében letárgyaljam, legtermészetesebbnek tartom egy tüzeset lefolyásának egymásutánját szem előtt tartani, vagyis a tűzoltóságok működését a riasztás pillanatától a tűzvizsgálat befejezéséig követve, lépésről-lépésre reámutatni a kártérítési eshetőségek beálltára és ezeknek mikénti elbírálására. Ezen a nyomon haladva reátérek immár előadásom tárgyára.

I.

„Tűz van!” hangzik fel a félelmes kiáltás s néhány pillanat alatt kezdetét veszi a testtelket megremegetető, lázas tevékenység, melyhez hasonlót más esemény előidézni nem képes. Szivszorongva kérde mindenki a tűz helyét s közben remegve nézi azt a tűneményes gyorsaságot, mellyel a tűzoltóság felkészül és kivonul. Már rohan a vészvonat, rémületet keltve harsan a kürt, egy hirtelen fordulás és beállt az első eshetősége a kártérítés kérdésének. A kürtszó dacára egy mellékutcából váratlanul kifordul egy kocsi s bár a tűzoltószert irányító s éber figyelmű szervező is, meg a kocsis is minden erejüket megfeszítve a szerkocsit még az utolsó pillanatban is megállítani törekszik, a rohanó állatokat megfékezni nem tudva, recsegve-ropogva megtörténik az összeütközés. Sérülés emberben és állatban, kár a tárgyakban, egyszóval elin-

zík, aki azt okozta. De ha a nyolcozás sikerrel nem vezet, mi történjek akkor? Igazságtalanság volna, hogy a kárt a tűzoltóság viselje, hiszen ez a veszélyhez sietve a fennálló szabályoknak megfelelően járt el, sem vétkes cselekvés, sem mulasztás nem terheli; viszont a szerencsétlenül járt szekér gazdájáról is megállapítást nyer, hogy az összeütközés körül ő sem hibás. Ily esetben tehát a véletlen volna okolandó, ám ettől kártérítést kapni nem lehet, ki fizessen tehát? Ezt az esetet — ismerve a bíróság felfogását, mely szerint mindig a gyengébb fél védendő meg az erősebb ellen — a bíróság a szabad mérlegelés elvét alkalmazva — kétségtelenül akként döntené el, hogy a tűzoltóságot kötelezné kártérítésre, ha csak be nem bizonyítaná, hogy a magánember, kinek járműve összetört, nyilvánvalóan hibás! Már most a formai jog szempontjából lehet az helyes, ám hogy az anyagi igazsággal nem egyezik, az kétségtelen.

Hogy tehát a tűzoltóságok ily eshetőségeket elkerüljenek — ott ahol a kivonulások gyakoribbak — indokoltnak tartanám az ily esetek káros következményeit biztosítás útján — mely önbiztosítás is lehet — áthárítani. A hivatásos tűzoltóságokért az azokat fentartó közület, az önkéntes tűzoltóságokért pedig a községek vállalhatnák azt a mindenesetre jelentéktelen anyagi terhet, mellyel az ilyen biztosítás kapcsolatos s egyszersmindenkorra ki volna zárva annak lehetősége, hogy ily balesettel kapcsolatos kártérítési kérdés vitássá váljék, egyben pedig az a kár is megtérülne, mely ily alkalommal a tűzoltóság felszerelésében is mulhatlanul bekövetkezik. Ugyanez az eljárás volna követendő a tűzoltóságok kivonulása által netán történő elgázolások tekintetében is t. i. hogy az ily módon megsérült egyének kártalanítása szintén biztosítás útján átháríthatatnék.

Szerencse, hogy az ily esetek elég ritkák s így csaknem mindig megtörténik az, hogy a tűzoltóság minden baj nélkül a tűzvész színhelyére gyorsan és akadály nélkül megérkezik.

II.

Megtörténik tehát a tűz megtámadása, a tűzoltóság actióba lép. A vezénylő parancsnok körültekintéssel intézkedik, főleg mérlegeli a szélirányt és számbavéve a tűz u. n. lokalizálását lehetővé tévő összes körülményeket, már-már megnyugszik, hogy a tűz meg van fogva. Ám hirtelen megváltozik a szélirány, a szél csakhamar viharra fajul s hordja a lángot, a pernyét, a parazsat, sőt egész üszköket a helység olyan részére, melynek védelme a támadás megkezdésekor szükségesnek nem mutatkozott. A vízszerezés, a szerelés minden az eredetileg adott helyzet szerint intéztetett, ezen változtatni, — a már elért eredmény kockáztatása nélkül — nem lehet. Itt tehát gyors elhatározásra van szükség. A lokalizálás csakis bontási munkával mutatkozik lehetségesnek. Rajta tehát a csapat pihenő része megszállja az

parancshoz képest megkezdí és be is fejezi a bontást, amivel a veszedelmet meg is állítja.

Állapodjunk itt meg mi is. A rombolás megtörtént, ki viseli az okozott kárt? Ha a tűzoltási munkát hivatásos tűzoltóság végzi, a kérdés nem vitás, hiszen a hivatásos tűzoltótiszt köztisztviselő, akinek rendelkezései kötelezők. A biztosítótársaság tehát azon elvnel fogva, hogy fizetési kötelezettsége nemcsak a tűz, hanem az oltási munkák által okozott károkra is kiterjed, a kártérítést magától el nem háríthatja.

Másként áll azonban a dolog, ha a működésben állott tűzoltóság önkéntes, tehát társadalmi alapon álló, vagy ami még szembetűnőbb, pl. gyári tűzoltóság volt. Ily esetben a biztosítótársaság kritika tárgyává teheti a bontási munkálatok szükségességét és felmerülhet a kártérítési kötelezettség vitája, ha a vezénylő önkéntes vagy magántűzoltósági parancsnok nem jár el a kellő gondossággal. Hogy miben áll ez a gondosság, megmondja az 1888. évi tűzrendészeti kormányrendelet mely szerint a bontási munkát a tűzvész helyén levő hatósági közeg, főszolgabíró, polgármester, rendőrkapitány vagy községi előljáró rendeli el. Ha tehát az önkéntes vagy magántűzoltóság parancsnoka szükségesnek látja a bontást, a világért se rendelje azt el a saját felelősségére, hanem győzze meg annak elkerülhetetlen voltáról a jelenlevő hatósági közeget, aki azután azt elrendelvén, a tűzoltóság által végrehajtott hatósági intézkedés következményeit a biztosítótársulat viselni tartozik és az ellen kifogást nem tehet.

Őva intem tehát önkéntes- és gyári bajársainkat attól, hogy hatósági rendelkezés nélkül bontást s ezzel kártételt rendeljenek el, mert ezáltal vagy a tűzoltótötestületet vagy saját magukat sodorhatják anyagi felelősségbe, ha csak a hatóság az intézkedést utólag nem hagyná jóvá és ezáltal a felelősséget meg nem szüntetné.

De menjünk tovább. Általános jogelv, hogy aki másnak kárt okoz, azt kártalanítani tartozik. Igen ám, csak hogy e jogelv érvényesüléséhez feltétlenül szükséges, hogy a kártétel körül a kárt okozót bizonyos cselekvés vagy mulasztás terhelje. Ám képzelhetünk olyan esetet, ahol az, akinél a tűz kitört, és így maga is fájoan károsul, a másnak ebből keletkező kár körül teljesen ártatlan. Vegyük pl. azt az esetet, hogy egy, a tűzrendészeti hatóság által előírt összes óvszabályok pontos végrehajtása és betartása mellett létesült — vegyitermékek előállításával foglalkozó gyártelepen robbanás okozta tűz támad s akár a tűzörtség késő riasztása, akár hiányos felszerelése okából a vész távolabb fekvő vagyontárgyakra is kiterjed és azokban kárt okoz. Ki tartoznék ilyenkor kártérítéssel?

Ha az elpusztult vagyoni érdek biztosítva volt, a kérdés nem vitás. Fizet a biztosítótársaság. De ha nincs biztosítva? Quid juris akkor? Az, hogy aki ily váratlan módon kárt szenved, azt maga

viselni tartozzék, bár a casus nocet domino elve ezt vonja magaután, az anyagi igazsággal mégsem egyeztethető össze. Am nem volna ennek a kárnak megtérítésére az sem jogosan kötelezhető, akinél a robbanás történt, ha beigazolódik az, hogy minden hatósági intézkedésnek eleget téve, a baj előállításánál sem cselekvéssel, sem mulasztással nem terhelhető. Itt tehát előáll a részünkről oly sokszor sürgetett általános és kötelező állami biztosítás meghonosításának szükségessége, amikor is az ilyen károsodások megtérítésének kérdése sem volna többé vitás, mert pl. az alkotandó tűzrendészeti törvényben kimondandó általános biztosítási kötelezettség mellett ily kérdés föl sem merülhetne.

De nemcsak vagyonban okozhat kárt a tűz romboló ereje, hanem a sokkal értékesebb emberéletben és testi épségben is. Az ezt érintő kártérítésre nézve a tűzoltókat illetőleg más törvényes rendelkezésünk is van, amennyiben az 1907. évi XIX. törvényeikk a tűzoltóknak a munkásbetegségélyző és balesetbiztosító pénztárnál való biztosítását kötelezőleg elrendeli. Am tűznél nemcsak tűzoltó, de más, pl. a hatóság által kirendelt közmunkaerőnek valamelyik tagja is megsérülhet vagy elpusztulhat. Ki fogja ezt, illetve ilyennek hátramaradottait legalább, anyagilag kártalanítani?

Ily esetre ismét csak törvényes intézkedés volna szükséges, mert nem egyeztethető össze az anyagi igazsággal az, hogyha valaki, aki hatósági rendeletre a tűz oltásában részt vesz s mintegy a közérdekben elszerecsentlenül, nyomorékká válik, vagy elhal, ennek rettenetes következményei kizárólag őt, illetve hozzátartozóit sújtsák s a köz, az összeség, a balesetet illetőleg, melynek az elszerecsentlenül áldozatává lett, minden kártérítési kötelezettség nélkül szabaduljon. Mert az csak nem nevezhető kártalanításnak, ha az ily módon nyomorékká vált vagy elpusztult egyénről, illetve hozzátartozóiról a községi szegényekhez hasonló elbánással alamizsnában való részvételével a gondoskodás kimerül.

Véleményem szerint ily esetre is a tűzrendészeti törvényben kellene gondoskodni akként, hogy a köz érdekében elszerecsentültet vagy hozzátartozóit a legutóbbi keresetnek megfelelő állandó ellátásban az állam részesitené. Cél-szerű volna az ilyen rendelkezés azért, mert alkalmas volna arra is, hogy tűzveszély esetén nemcsak a vész által sújtott község, hanem a szomszédos községek lakói is, önfeláldozó munkával a vész elhárításán közreműködnének s nem tennének úgy, mint most, hogy ilyenkor első gondolata kinek-kinek az, miként vonható ki magát és fogatát a veszély elhárítására irányuló munka alól.

III.

dékosság nem terheli, a felmerült kár megbecslése következik. Hogy a biztosító társaságok itt meglehetősen szűkkeblően járnak el és pl. egy tetőnél annak használatban állásához képest tekintélyes avulási százalékot vonnak le, majd meg a megmaradt gerendák és egyéb faanyagok értéke címén a kártérítési összegből ismét levonásokat tesznek, köztudomású, mert hiszen ők csak a tényleges kárt fizetik meg, tehát mindennek, ami szerintük még használható, az értékét levonják. Ugy a tűz keletkezési okának kinyomozásában, mint a kár megállapításában is, jelentős szerepe van a tűzoltóság kiküldöttének, különösen, ha a tűzoltási munkálatokkal kapcsolatosan okozott károk megbecsülésére kerül a sor. És itt egy nagyon igazságos dolgot óhajtok megemlíteni.

Ott, ahol hivatásos tűzoltóság van, a tűz oltásával kapcsolatosan a szerelvényekben beállott romlások, követelésbe nem vehetők, mert a hivatásos tűzoltóság, mint hatósági intézmény, a községi adókból tartatván fenn, a rongálások helyreállításáról maga köteles gondoskodni. Másként áll azonban a dolog, az önkéntes vagyis társadalmi alapon álló tűzoltóságokkal. Ezek nézetem szerint a szerelvényekben beállott romlások megtérítését a tűzkár fölbecslése alkalmából a biztosítótársaságtól jogosan igényelhetik, mert hiszen ingyenes munkájukkal amúgy is a biztosítótársaság érdekeit szolgálják s így méltán követelhetik, hogy az legalább a szerelvényekben és netán a fogatokban beállott romlásokért adjon kártalanítást, nehogy még ezeknek terhe is az amúgy is áldozatokat hozó tűzoltótestületekre s illetve tagjaira háruljon.

Arról, hogy ily károk bejelentése esetén a biztosítótársaságok azokat megtérítették, magamnak is van tudomásom és így ennek a gyakorlatnak követelését tűzoltótiszt-bajtársaimnak a legmelegebben figyelmebe ajánlom. Hiszen ez többé-kevésbé kötelességük is az egyesülettel szemben, melynek egyáltalában nem lehet föladata az, hogy a gazdag biztosítótársaságokkal szemben nagylelkűsködjék, amikor a tűzoltó testületeknek bizony legtöbbszörre éppen az a nyaghiak hiánya bénítja meg munkásságát.

Tisztelt Hallgatóság! Kedves Bajtársaim! Miként az előadottak igazolják, a kártérítés kérdése a tűzoltóságok működésében igennagy jelentőséggel bír, amiért is kívánatos volna, hogy ez a kérdés is egyszersmindenkorra rendezést nyerjen.

Föladata volna ez a megalkotandó tűzrendészeti törvénynek, melynek meghozatala azonban, sajnos, még mindég késik.

Am reméljük, hogy végre majd csak meglesz ez a reánk nézve nagyfontosságú törvényalkotás, addig is azonban iparkodjunk mindnyáian mindent megtenni, ami intézkedésünkkel

A városok államsegélye.

A belügyminiszteriumban most készül a városok törvénye s ennek kapcsán revízió alá kerül a törvény kiegészítését képező fizetési beosztása is a tisztviselőknek.

Első tekintetre talán nem is oly fontos tűzrendészeti érdek az, amit mi e kérdés tárgyalásához fűzünk s csak ha alaposan vesszük szemügyre a kérdést, akkor jutunk tudatára annak, hogy létérdeke a tűzrendészet jövő fejlődésének kívánságainknak megfelelő rendezése.

Az egyik a hivatásos tűzoltóparancsnokok megfelelő fizetési fokba való beosztása, a másik a rendőrségek részére juttatott államsegélynek kimondottan tűzoltói célra való részbeni felhasználása.

Tárgyalta már e kérdést több ízben az elnökség, feliratot is intézett e tárgyban a belügyminiszteriumhoz, de csak kis részben lett eredménye.

Válasszuk ketté a kérdést s lássuk előbb az elsőt, a hivatásos tűzoltóparancsnokok megfelelő fizetési fokba való beosztását.

Amikor először megjelent a városok részére nyújtott államsegély felosztásáról szóló rendelet, mellékleteként kimutatást csatolt a miniszterium, melyben felsorolja azokat a tisztviselőket, akik a segélyből részesítendők. E felsorolásból a hivatásos tűzoltóparancsnokok kimaradtak.

A legtöbb város ezt annak vette, hogy a tűzoltóparancsnoki állás olyan speciális, hogy a miniszterium nem akart itt irányítólag fellépni s a városok tetszésére bizza, hogy milyen fizetési osztályba kerüljenek a tűzoltóparancsnokok. Így kerültünk városok szerint a VIII., IX. és X. fizetési osztályokba. Sérelmesnek találtuk különösen az utóbbi osztályozást, ezért feliratban, majd pedig elnökünk Széchenyi

Viktor gróf vezetése alatt küldöttségileg fordultunk az akkori belügyminiszterhez, K h u e n-Héderváry Károly grófhoz, aki meghallgatván kérésünket, azok méltányos teljesítését megígérte s jogosnak találta, hogy legalább a VIII. és IX. fizetési osztályokba soroztassunk állásunk speciális volta folytán s azért is, mert nekünk más állásokba átlépni nem lehet s így a fokozatos előlépésen kívül egyéb reményünk az előbbre jutásra nincs.

A miniszteri és miniszterelnöki ígéretben megnyugodva tértünk haza, várva a rendelet kiadását. S a rendelet helyett kellemetlen meglepetésben lett részünk. A belügyminiszterium ugyanis azokat a határozatokat, amelyekben az államsegélyből a hivatásos tűzoltóparancsnokokat is részesítik, nem hagyta jóvá, azzal az indokolással, hogy a hivatásos tűzoltóparancsnok nem közigazgatási tisztviselő. Így ahelyett, hogy előre mentünk volna, még hátrább kerültünk. Még csodálkozni sem lehet rajta, hogy ez újabb rendelet hatása alatt azok a városok is, amelyek eddig részesítették az államsegélyben a tűzoltóparancsnokot, most e részesedést visszavonták.

Ujra megkezdtek az utánjárást. Rámutatunk arra, hogy legalább is olyan közigazgatási tisztviselő a tűzoltóparancsnok, mint az erdőmester vagy vágóhídi igazgató, a köztisztasági igazgatónál pedig határozottan magasabb kvalifikációju s kértük újra jogos kívánságunk elismerését.

Felszólalásunknak eredménye lett, hogy az 1912. évi LVIII. törvénycikkhez csatolt második mellékleten már felveszik a tisztviselők közé a tűzoltóparancsnokot, de valami sok köszönet ebben sincs. A melléklet három csoportba osztja a városokat. Az elsőbe a törvényhatósági joggal felruházottak, a másodikba a 10.000 lakosnál többel bíró rendezett tanácsu,

A „Tűz a gyárban“ színmű tartalma. Köveskuthy gyárigazgató, kinek gyára a tönk szélén áll, mert az avult berendezést üzem nem versenyezhet a modern felszerelésű gyárakkal, úgy szeretné ezt a berendezést olcsón kicserélni, hogy azt jól bebiztosítja és azon mesterkedik, hogy valamiképpen, de természetesen anélkül, hogy a gyanut magára vonná, tüzet idézzen elő a gyárban. Nagy akadálya az igazgató terveinek Várnay főmérnök, aki maga is kitűnő tűzoltó és a gyárban elsőrangú tűzoltóságot szervezett.

Az első felvonás kezdetén éppen egy kis jubiláris ünnepséget ül a tűzoltóság és erre az alkalomra az igazgató löncsöt ad. De jóformán be sem fejeződött még az ünnepség, mikor jelentik, hogy a gyárban valami jelentéktelen tüzeset történt. Várnay tüstént a helyszínére siet és ez alatt az idő alatt fiatal felesége, Anna, találkozik az igazgató fiával, Alfréddal. Alfréd költő, aki sokat bolyongott a világban s most, hogy visszateért, új erővel ébred fel benne régi szerelme Anna iránt, amelyről Anna, aki titokban szintén szerette Alfrédet, nem is tudott. Most kölcsönösen felfedik egymásnak ezt a titkot, de Anna egyben erélyesen vissza is utasítja Alfréd újra éledt szerelmét, mert férje van, akit nem csalna meg soha. Alfrédnek mégis sikerül kieszközölni egy utolsó találkozást estére a gyár épületében. A beszélgetésük mind bizalmasabbá válik, sőt

Alfréd át is karolja Annát. Éppen akkor tér vissza Várnay, a férj és megdöbben, mikor ezt a jelenetet látja, de Anna, akiben föltétlenül bizik, meg tudja kissé nyugtatni.

Közben Köveskuthy is úgy véli, hogy eljött a cselekvés ideje. Az a terve, hogy a mindenes gyereket, aki valami kóbor komédiásnak a gyártelepen ragadt piromaniakus fia, addig igaztja, amíg az egy szép napon, nem bír tovább ellenállani szenvedélyének és felgyújtja a gyárat. Az összegyűlt társaságban, ahol véletlenül ott ténfereg ez a piromaniakus is, felveti a témát, hogy melyik tűz a legborzalmasabb. Természetesen élénk beszélgetés indul meg, rémesebbnél rémesebb tüzesetek leírását adják a vitatkozók s a tűz szegény szerelmeinek fantáziáját a végsőkig igaztják, úgy, hogy végre nem bír magával, kitör, ujjong, tombol, aztán elrohan, előre sejtetve nagy fölindulásával, hogy az igazgató terve sikerül.

A második felvonás ugyanaz nap este történik Várnay mérnök lakásán. Várnay mérnök éppen az igazgatótól bucsuzott el, akinek bemutatta találmányát, egy extincteurt, amely minden előzőnél tökéletesebb. Azután egyedül marad dolgozószobájában, hogy folytassa még kissé munkáját. De nem tud nyugodtan dolgozni, szívében áskálódik a gyanu. Megtalálta Alfréd verseit a felesége szobájában. Sógornője elejtett szavai, a mai

a harmadik csoportba a kisebb rendezett tanácsú városok tartoznak. A hivatásos tűzoltóparancsnok a harmadik csoportban az első oszt. aljegyző, mérnök, levéltáros, pénztáros s több hasonló rangú tisztviselővel a X. fizetési osztályban van. Ez helyes. A második csoportban azonban a fent elősorolt tisztviselők már a IX. fizetési osztályba kerülnek, de a tűzoltóparancsnok marad a X-ben. A törvényhatósági joggal felruházott városokban pedig a fent elősorolt tisztviselők már a VIII. fizetési osztályba soroztatnak s csak a tűzoltóparancsnok marad a X-ben. Ez valóban nagy sérelem s a hivatásos tűzoltóparancsnoki kar niveaujának súlyedését fogja eredményezni.

Lássuk csak miért. Ma a nagyobb városok tűzoltóparancsnoki állásában érettségi, tűzoltó-tiszti vizsga s megfelelő műszaki képesítéssel bíró tisztek vannak, kik részint állásuk elnyerése előtt, részben utána megszerezték a technikai ismereteket igazoló képesítésüket: gépészi, motorkezelői, építőmesteri, dynamo kezelői okleveleket. A cél az, hogy a jövő generáció ennél előbbre jusson s lehetőleg mérnöki (gépészmérnöki, építészi) oklevéllel bíró tisztek kerüljenek a tűzoltóságok élére. A kisebb fizetési osztályokba sorozott állásokra azonban ily képesítésű pályázók alig fognak akadni s meg fog történni az a már most észrevehető folyamat, hogy a tűzoltóparancsnoki karban megindult fejlődés megáll, sőt visszafelé jutunk. Míg azelőtt más városi alkalmazással elfoglalt tisztviselőket biztak meg a tűzoltóparancsnoki teendőkkel, addig az utóbbi 8—10 évben már teljesen önálló hatáskörű tűzoltóparancsnokokat állítottak be, akiknek tehát volt idejük a tűzoltáson kívül a tűzrendészet gyakorlását is kellően előmozdítani. S lássuk csak mi történik az utolsó két évben, mióta a kormány ez állások mellőzését juttatja rendeleteiben kifejezésre: Szeged, hogy megfelelő jövedelmet biztosítson tűzoltóparancsnokának, megbizza a

köztisztviselési hivatal vezetésével, Szabadka és Hódmezővásárhely rendőrkapitányi teendőkkel látja el, Kecskemét a városi nyomdának irányítását hagyja meg a tűzoltóparancsnok kezében, Cegléd az árvaszéknél foglalkoztatja délelőttönként, Marosvásárhely pedig, ahol ujonnan szervezték már ez állást, hogy a VIII. fizetési osztályba helyezhesse, megválasztja köztisztviselési igazgatónak s így bizza rá a tűzoltóparancsnoki teendőket.

A városok vezetősége azt mondja, a tűzoltóparancsnok ráér e teendők elvégzésére is, miért ne biznók rá, így legalább jut megfelelő jövedelem részére. Igen, de hogy ezáltal mennyit szenved a tűzrendészet, azt csak évek múltán fogjuk észrevenni. A tűzoltóparancsnok, kit más teendőkkel terhelnek meg, először csak az építkezéseket, gyárak bővítését fogja lazábban ellenőrizhetni, később azonban már a legénység kiképzésén is meg fog érződni nagy elfoglaltsága. S ez valóban nem lehet a kormányzat célja.

A vidék tűzrendészetének és tűzoltásának helyes fejlődése úgy kívánná meg, hogy a megüresedett parancsnoki állásokba a fővárosnál két-három év óta hivatásos tiszt szolgálatot teljesítettek választassanak meg, kik ott szerzett gyakorlatukat alkalmazzák. De a X. fizetési osztályba helyezett vidéki parancsnoki állásra nem fog a fővárostól pályázni senki sem. Hisz ha végig nézzük az utóbbi idők parancsnokválasztásait, a fővárosi tisztek közül még csak nem is pályázott senki vidéki parancsnoki állásra, sőt a fővárosi önkéntes tisztek közül is alig jelentkezett valaki. Ez pedig fejlődést alig jelenthet.

Sürgős lépés volna tehát most — miután a fent jelzett törvény benyújtásánál elkéztünk a megfelelő lépés megtételével — hogy beadvánnyal forduljunk a belügyminiszteriumhoz az iránt, hogy a városi törvény módosításánál a hivatásos tűzoltóparancsnokokat a törvényható-

napon látott jelenet, apró, jelentéktelen, de mindig határozottabb lánczák összekapcsolódó szálak megerősítik benne azt a mardosó gyanút, hogy felesége megcsalja.

Tépelődéséből harangkongás, tűzilárma, majd a gyári jelzőcsengő berregése zavarja fel. Jelentik, hogy ég a gyár. Várnay nem habozik. Kiadja a rendelkezéseket, veszi az új extingveurt és épen indulni akar, mikor a szolga figyelmezteti, hogy az igazgató fia is benn van az égő gyárban. Várnay megtorpan, mikor ezt hallja. Aztán egy rettenetes elhatározás érlelődik meg benne. Az nem lehet, hogy ő mentse meg az igazgató fiát, boldogságának megrablóját. Visszaparancsolja az autót, ő nem megy a tűzhöz. Jön azután a sógora, jön a jó pajtása, jön maga Köveskuthy, az apa, de rendületlen marad.

Méginkább megerősödik, már-már inogni kezd elhatározásában, mikor megtudja, hogy felesége szintén

Várnayban a tűzoltót. Nem a megcsalt férj többé, nem a bosszuálló férfi, most csak tűzoltó, akiben fellángol a hivatás szent ereje, akinek csak egy a vágya, küzdeni, akit megrészegít és harcra tüzel a tűz, mint a katonát a puskaporszag. Megragadja az öreg bajtára kezét: „menjünk” és rohan a tűzhöz.

Alfréd és Anna ezalatt az égő gyárban vannak. Anna csak bucsut akar venni szerelmesétől, akit még mindig szeret és Alfréd szomorú megadással nyugszik bele, hogy Anna a férje oldalán akar és fog maradni.

Közben észre veszik a tüzet. Alfréd megakarja menteni Annát, de már késő. Nincs többé menekülés a lángok elől; várják a rettenetes véget.

Várnay közben a tűzhöz érkezik, emberfeletti erőfeszítéssel sikerül neki utat törni Alfréd szobájáig. De közben maga is halálra sebestül és a tűzoltók haldokolva szedik be a szobába a keravetre.

sági városokban a VIII., a nagyobb rendezett tanácsú városokban a IX., a kisebb rendezett tanácsú városokban (10.000 lakosnál kevesebb) a X. fizetési osztályba helyezze. Nem az egyes tűzoltóparancsnokok, hanem az ország tűzrendészetének érdeke ez.

A másik fontos kérdés az idézett törvényjavaslat első paragrafusában lefektetett az az elv, hogy az államsegély elsősorban a rendőrség fejlesztésére fordíttassék. Itt — miután a tűzoltóság a rendészet egyik ága — kifejezésre kellene juttatni, hogy a rendészet fejlesztése alatt a tűzrendészet fejlesztését is érti a kormány, máskülönben telni fog az államsegélyből rendőrlegénység fizetésére, de tűzoltólegénységre nem; rendőroktatásra, de tűzoltóképzésre nem; detektívek díjazására, de tűzjelzőkre nem s így tovább. Aminthogy most így is történik minden városban, ahová az államsegély már megérkezett.

Már rendezik Budapesten a tanfolyamot, ahova a vidéki rendőrtiszteket 500, a rendőraliszteket pedig 300 korona államsegéllyel rendelik fel, de a mi felsőbb tűzrendészeti tanfolyamunk még mindig nincs elintézve.

Fájó igazságok ezek, de hiszem, hogy jóakarattal s a tűzrendészet érdekeinek megfontolásával lesz mód orvoslásukra. A tűzoltóotthon kérdésének szorgalmazása mellett reméljük, hogy azt is tető alá hozhatjuk.

Erdély Ernő.

KÜLÖNFÉLEK.

— **Tartalom:** Janicsok, Breuer, Markusovszky. Irta: Dr. — Kereskedelmi miniszter az autogénhegesztésről. — Budapesti önkéntesek közgyűlése. — Hivatalos rész. Meghívó az országos választmány május 18-iki ülésére. A február 15-iki elnökségi ülés jegyzőkönyve. — 1912. évi zárszámadás. — A segélyszépenztár zárszámadása. — Meghívó. — Figyelmeztetés. — Helyreigazítás. — A gyújtóadó Ausztriában. — Benzinrobbanás okozta szerencsétlenségek statisztikája. — Levél a szerkesztőséghez. Irta: Széchenyi Ödön basa. — Janicsok Andor felolvasásából. Az őrségek elhelyezése és berendezése. — A villamos berendezések kézikönyve. Dr. Hoop Tempis egyet. tanár előadása nyomán Markusovszky Béla. — Kártérítési tizedesetknél. Irta: Dr. Marinovich Imre. — A városok államsegélye. Irta: Erdély Ernő. „Tűz a gyárban” színmű tartalma. — Különfélek. — Szerkesztői üzenetek. — Beszerzési források.

— **Öfelsége, a király, Dr. Marinovich Imre, pénzügyi főtanácsost, a Tűzoltótisztek Országos Egyesületének alelnökét a III. osztályú vaskoronarenddel, Scserbovszki Szaniszlót, a székesfővárosi hivatásos tűzoltóság nyugalmazott főparancsnokát pedig a Ferenc József rend lovagkeresztjével tüntette ki.**

— **A Magyar Tűzoltótisztek Országos Egyesülete 3-án, csütörtökön, este hét órakor felolvasó-ülést tartott a budapesti önkéntes tűzoltóság helyiségében (VIII., Kun-u. 2. sz.), amely alkalommal Janicsok Andor tűzoltófőparancsnok, az egyesület elnöke, maga ült a felolvasóasztal mellé. Az 1912. és 1913. évi németországi tanulmányutjáról és a körfutószivattyú műkö-**

déséről számolván be. A felolvasó-ülés nagyon látogatott volt. A felolvasás első részletét mai számunkban találják olvasóink.

— **Mihálik Béla nyugalomban.** Kassa város helyettes rendőrfőkapitánya és tűzoltóparancsnoka Mihálik Béla, több mint három évtizednyi lelkes munkásság után nyugalomba vonult. Sok érdeme volt a város tűzrendészetének fejlesztése körül, nyugalomba vonulása alkalmából a bajtársak meleg szeretete kíséri pihenőjére s reméljük, hogy felfrissült erővel még sok hasznot fog tapasztalataival tűzrendészetünknek szerezni.

— **A Somogyvármegyei Tűzoltószövetség Elnöksége** fájdalommal tudatja, hogy főtisztelendő Páter Kiss Arisztid ferencrendi áldozárt, andocai házfőnököt, a somogyvármegyei tűzoltószövetségilelkészét, az Ur megváltván földi szenvedéseitől, magához szőlította. Tűzrendészetünk lánglelkű, aranyszáju apostolának, drága emlékét halálával irtuk be s fogjuk megőrizni a szívünkben

— **Celluloid hulladékok öngyulása.** Érdekes kísérletet végzett a sollingeni iparfelügyelőség abból az alkalomból, hogy az utóbbi időben nagyon sok gyárban a celluloid hulladékokból előálló robbanás folytán jelentékeny károkat előidéző tüzek keletkeztek. Miután nemcsak nagy anyagi veszteség, hanem sok helyen emberélet is esett áldozatul szigorított rendszabályokat léptettek életbe mindazokon a helyeken ahol celluloid hulladékok gyűlnek össze gyártás közben, a jelzett városban főleg a kőgyárakban a fogantyúk készítésénél. Megállapították, hogy még a kellő elővigyázat mellett is könnyen robbanhat fel a celluloid, ezért megtiltották, a gyárhelyiségben való összegyűjtést s a munkatermekben is csak víz alatt tarthatók, miután többszöri öngyulladásukból sok veszély származott.

— **Szállodaégés Amerikában:** Március elején hajnalban az ohamai (Nebraska) Dawy hotel kigyulladt, mikor a szálló vendégei még mély államban voltak. Gázrobbanás történt a pincehelyiségben és a tűz olyan rohamosan harapózott el, hogy a lépcsőkön át nem lehetett többé menekülni. A tűzoltóság idejekorán érkezett a veszedelem színhelyére, azonban olyan dermesztő volt a hideg, hogy a fecskendőkben megfagyott a víz. Egyedül a gőz-fecskendő működött, amely a vízvezetékéből szivattyuzta a vizet. Mire felállították a magas mentőlétrákat, a rájuk fecskendezett víz a létrák fokai között megfagyott s azok hasznávéhetetlenek lettek. Csákányokkal vágták le a jeget a létrákról. Közben a harmadik emeletről öt szállóvendég leugrott s holtan terült el az utcán. A katasztrófa áldozatai közül máig csak hetet sikerült a romok közül kiásni.

— **Különös életmentés.** Egy Smith nevű amerikai ember beleesett a Niagarába. Három ember, akik a parton álltak, észrevették a szerencsétlenséget. Mind a hárman habozás nélkül beleugrottak a vízbe, olyképpen, hogy a harmadik a másodiknak, ez pedig az elsőnek a lábába kapaszkodott bele. Ily módon öt méter hosszú emberlánc támadt, amely az arra sodródó Smithet megragadta. Közben a parton állók, akik a harmadik, a parthoz legközelebb levő életmentőt lábánál fogva tartották, mind a négy embert kihúzták a vízből.

— **Ideális tűzoltók.** Két amerikai beszélget városaiknak előnyeiről: „Néznék csak meg a mi tűzoltóinkat, mondotta mr. Johnson. A múltkor tűz ütött ki az üzleti negyedben. Három perc sem telt el és már elreobgtak

a tűzoltóink hatalmas feckendőkocsijai. Gyönyörű látvány volt". Mr. Mac Mouth csak eszendően, majdnem szánakozóan mosolygott. „Kedves barátom, mondotta nyugodtan, ez semmi. Tegnap, mielőtt elutaztam otthonról, láttam egy kis esetet. Két munkás dolgozott templomunk tornyán, az egyikük megcsuszott és lezuhant. Rettenetes volt. Az egyik szemtanu nem vesztette el lélekjelenlétét és értesítette a tűzoltóságot". Mr. Mouth bolintott egyet a fejével, azután folytatta: „És a tűzoltóság megérkezett, még jókor érkezett, hogy kifeszített ugróponyvájával felfogja a lezuhanó munkást. Lássá, ilyen a mi tűzoltóságunk".

Szerkesztői üzenetek.

B. A kinematográf a tudomány megbecsülhetetlen eszközevé fejlődött azáltal, hogy képes a mozgás felfogni és bármikor hűen reprodukálni. Lehe-

tvé teszi a mozgás időmértékének változtatását és olyan mozgásokat is láthatóvá tesz számunkra, melyek vagy gyorsaságuk, vagy lassúságuk miatt szemünk felfogóképességén kívül esnek.

T. Minden betegség vagy abnormis állapot csak visszahatás (reaktio). Más szóval a testi káros befolyással (kórhatalmnyal) szemben reagáló organizmus (természet) saját védekezőképességének a tüneteit szemléljük csupán, amikor azok összességét betegállapotnak nevezik. Ebből az következik, hogy amelyik gyógyszerrel testünk önmagától meginduló reakcióját, a betegállapotban nyilvánuló akcióval szemben tulsulyra juttathatja: az a gyógyszer fog segíteni. Amíg azonban az ezer meg ezer különféle betegségek közepette, melyeknek tünetei sem egyféle-képen jelentkeznek, a szegény doktoroknak ugyancsak fő a fejük, hogy a sok orvos szer közül melyiket alkalmazzák: addig a tűzzel, ezzel ami gyuladósos veszedelmünkkel szemben, már rég bírjuk annak universalis hatású gyógyító szerét — ez a hideg víz. Ha igen sokat nyújtunk belőle, ha oltó beavatkozásunk tulerős, akkor épügy, mint az orvosoknál „pejus medicina morbo“ vagyis segíteni akaró műveletünk (beavatkozásunk) több kárt okoz, mint amennyit maga a baj (a tűz) ártott volna.

Beszerzési források.

KÖHLER ISTVÁN (ezelőtt **Geltner** és **Rausch** tulajdosa) tűzfecskendő, szivattyú és tűzoltó-szer gyára. Iroda és mintaraktár: Budapest, VIII., József-körút 14. Gyár: Korponal-utca 20-21. szám.

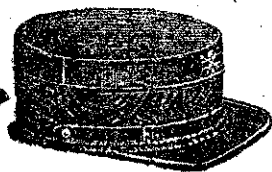
Budapesti Szivattyú- és Gépgyár Részvénytársaság Budapest, VI., Váci-út 60. **GYÁRT:** Gőz-, motor-, tűzfecskendőket és kútszivattyúkat.

SELTENHOFFER FRIGYES FIAL, SOPRON es. és kir. udvari szállító, gyártanak: tűzfecskendőket és mindennemű tűzoltói felszereléseket, szivattyúkat. Szponli iroda és raktár: Győző Béla és Társa Budapest, V., báró Aczél-utca 3. szám alatt (a Vigszínház tőszomszédságában).

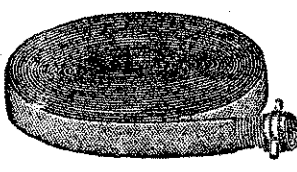
Mátrai Antal és Társa r.-t. Budapest, Központi iroda: VI. ker., Teréz-körút 33. Gyár: I. ker., Fehérvári-út 110. Gyárt: mindennemű tűzoltói létrákat és tömlőmotorlákat.

Walsler Ferenc tűzoltási szerek és szivattyúk gyára, harang- és fémmöntőde Budapest, VI., Lomb-utca 34-36. szám.

Sternberg és Kálmán Budapest, VIII., József-körút 35. **GYÁRTUNK:** tűzfecskendőket, kútszivattyúkat és tűzoltói felszereléseket.

Elsőrendű tűzoltó-sapkákat acélsodrony-betéttel legjobban és legolcsóbban készít **Ritscher Zsigmond és Fia, Kőrmend** Interurbán telefon 27. Kívánatra árjegyzék és mintasapka.

FEIK ÉS TRÉBA Budapest, V., Lipót-körút 22. Legelőnyösebb bevásárlási forrás összes tűzoltó-szerekben, egyéni felszerelésekben stb. Árjegyzék ingyen.

Tűzoltók, kérjétek a boltostól a **tűzoltók gyufáját!** Készül Stermann M. nagyszombati gyufagyárában. Az eladási ár 5%-a a magyar országos tűzoltó-szövetség segélyzöpnztárának jut.

Elsőrendű tűzoltó egyenruhák, sapkák és felszerelések **Tiller Mór és Társa** es. és kir. udvari szállítóknál Budapest, Váci-utca 35. szám. Részletes árjegyzék kívánatra bérmentve! Nagyobb megrendelésnél saját költségünkre küldjük szabásunkat mértékvtel csíjából.

HATSCHKEK SZABADALMA ETERNIT-PALA A jelenkor legjobb tetőfedő anyaga. **Eternit-művek Hatschek Lajos** Budapest, Andrásy-út 33. sz. Nyergesujfalu (Esztergom m.)

Magyar Fémlemezpar r.-t. Budapest, VII., Erzsébetkirályné-ut 57. egyedüli gyártja a szab. Henze-féle robbanásmentes hordókat, tartályokat és kannákat, garago- és raktári berendezéseket.

TŰZRENDÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ORSZ. TŰZOLTÓ-SZÖVETSÉG HIVATALOS LAPJA.

<p>Megjelenik minden hó második szombatján.</p> <p>Hirdetéseket felvenni egyedül a kiadóhivatal fogadott.</p> <p>A lap szétküldésére vonatkozó felszólalásokat az országos szövetség elnökségéhez kell intézni; a hová az előfizetések a hirdetések díja is küldendő.</p>	<p>Laptulajdonos: A MAGYAR ORSZÁGOS TŰZOLTÓ-SZÖVETSÉG.</p> <p>Kiadóhivatal: az Országos Tűzoltó-Szövetség Irodája VII., Rákóczi-út 38. Telefon 90-33.</p>	<p>Előfizetési ára, egész évre, 5 korona.</p> <p>Tagtestületünknek ingyenpéldány jár.</p> <p>Ssacokkvek, melyeknek kézirata a szerkesztő címére irányítandó, ha külsőre alkalmasak díjazatnak.</p>
---	--	--

Felölős szerkesztő: MARKUSOVSKY BÉLA, VIII., Kun-utca 2.

Helyettes szerkesztő: ERDÉLY ERNŐ, Győr.

Hivatásosak és önkéntesek.

Előbb Debrecenből, majd most Marosvásárhelyről jön a hír, az önkéntes és hivatásos tűzoltók ádáz civódásairól.

Egymás megsemmisítésére törekvő gyűlölettel terhes cikkek és nyilatkozatok jelennek meg a helyi napilapokban tendenciózus körkérdések röpülnek szét a tűzoltóvilágba. És egyik sem a kibontakozást keresi, hanem a bajtársára tör.

Csekély fantáziával élénk képzelhetjük az ily civódó csapat működését a tűz színhelyén, Nem fontos itt többé a tűzi taktika, az emberélet, a vagyonmentés. Ezek mind alárendelt dolgok. Pusztulhat minden, a fő csupán az, hogy megmutassák egymásnak: ki a nagyobb, ki az erősebb — a kötekedésben. A vezénylők ellentétes parancsait pártszempontok szerint ítélve teljesítik a tűzoltók. S amikor a kedélyek amugy is izgatottabbak, hevesebben lüktet a vér, nem törődve a tűzzel, összeesap az el-lenséges tábor.

Igazi magyar betegség! Politikát, parlamentet, pártoskodást csinálni mindenből. S a civódásban áldozatul dojni mindazt, mit a békés együttműködés teremthetne, sőt a legtöbbször megsemmisíteni azt is, amit elődeink teremtettek. Bárhol másutt lehet ennek a pártoskodásnak jogalapja, de a tűzoltóvilágban soha.

„Istennek dicsőség — egymásnak segítség” ez a jelszavunk. S büszkék lehetünk rá, mert nemesebb, fenköltebb jelmondása nincs a humánus intézmények egyikének sem. Ennek kellene tehát lenni szövetségünknek, vezérlőcsillagunknak. És mégis mit látunk? Mindent romboló testvérharcot, a szeretetnek és becsülésnek hiányát, sokszor gyűlölködést, becsúrlést és egymás lekicsinylését. A képzettségére elbizakodott hivatásos tűzoltó ignorálja, kicsinyli, becsúrlja önkéntes bajtársait, míg az önkéntes nem akarja elismerni a hivatásos tűzoltót az emberszeretet önzetlen bajnokának. Pedig mennyire igazságtalan mindkét álláspont!

Lehet-e, szabad-e a hivatásos tűzoltót közönséges zsoldosnak tekinteni, a humanitás többi bajnokai közt, csak azért, mert hivatás-szerűen szolgálja a nemes célt és mert ezzel a hivatással keresi meg magának és családjának mindennapi kenyerét? Nem éppen úgy feláldozza-e a hivatásos tűzoltó is életét, egészségét, mint az önkéntes? Vagy talán azt hiszik az önkéntesek, hogy a szerény zsolddal az önfeláldozást is megfizetik? Nem, ezt nem lehet megfizetni semmivel sem. A hivatásos tűzoltó a humanitásnak éppoly önzetlen bajnoka, mint az önkéntes.

De éppoly félszeg és igazságtalan az a hivatásos tűzoltó, vagy tűzoltótiszt is, aki önkéntes bajtársát kicsinyli. Ha talán néha fogyatékosabb lenne is az önkéntes szakismerete, szabad-e ennek megítélésénél és összehasonlításánál megfélemlíteni arról az önzéstelen nemes emberszeretetről, mely az önkéntest minden érdek nélkül a tűzoltói eszméhez vezet? Szabad-e megítélés alapjául egyedül a képzettséget venni ott, ahol működés esetén a n e m e s é s e r ő s s z i v n e k legalább oly nagy feladat jut osztályrészül, mint a képzettségnek?

Kétségtelen tény, hogy Magyarországon — az egy Budapestet kivéve — még sehol sincs oly erős hivatásos csapat, mely az önkéntesek sokatérő segítségét teljesen nélkülözni tudná, de az is bizonyos, hogy a legkisebb létszámú hivatásos csapat is, a tűzoltóság akcióképességét legalább kétszeresére emeli.

Összetartásra kellene törekedni mindakét csapatnak és mindakét csapat vezetőségének. Ha a két intézmény nem tudja megtalálni a békés együttműködésnek lehetőségét, ha nincs meg erre az egyetértésen alapuló hajlandóság és ha nem ily szellem uralkodik mindkét csapat vezetőségében, úgy hiába minden szabályrendelettel biztosítandó intézkedés is csak rossz hatást és káros eredményt szülhet; hajótörést szenved minden erély és minden drákói szigor. És legtöbbször az önkéntes tűzoltótestület bomlásával végződik a harc. Ez pedig nem lehet

végcélja egyiknek sem. Ezzel szemben például Győr és Szeged fényes mintái annak, mily szép eredmény érhető el a két intézmény egyetértő együttes működésével.

A hivatásos tűzoltóparancsnok ne a tönkretételén, a feloszlataján és megsemmisítésén munkálkodjék az önkéntes csapatnak, hanem inkább azon, miként vonhassa azokat leghasznosabban a tűzoltói működés körébe. Ez legyen törekvésük és céljuk az önkénteseknek is. És a legszerencsésebb megoldás az lesz, ha az önkéntesek a hivatásos tűzoltóparancsnokot tes-

tületük jóakarójának nyerik meg és neki az önkéntes testület vezetésébe befolyást engednek. Ezzel csak szakképzett és bizonyára a tűzoltói intézményt legmagasabb nivón tartani akaró munkástagot nyernek maguknak épp úgy mint magának a tűzoltóintézménynek.

Ne feledjük, hogy az emberszeretet jegyében csoportosuló tűzoltócsapatok kormányzására, vezetésére egyedüli biztos és megbízható bázis csak a bajtársi szeretet és egyetértés lehet.

Papp Ferenc.

HIVATALOS RÉSZ.

670. sz.
1913.

Meghívó.

A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség országos választmánya 1913. évi május hó 18 án d. e. 10 órakor Budapesten, Pest vármegye székháza tanácstermében (IV., Városház-u.) tartja ez évi rendes közgyűlését, melyre az elnökségi és választmányi tagokat tisztelettel meghívjuk.

A közgyűlés tárgysorozata:

1. A pénztárvizsgáló bizottság jelentése; az 1912. évi zárszámadás (előadó: Oltványi Odón).

2. Jelentés a „Tűzoltó Otthon“ gyűjtésének eredményéről és az e tárgyban tett intézkedésekről (előadó: Jászberényi Miklós).

3. A választmányi ülésekről kiirt irodalmi pályázatok bírálatának jelentése (előadó: Erdély Ernő).

4. A szaktanfolyamok szabályzatának módosítása és az 1913. évi tanfolyamok rendezése (előadó: Erdély Ernő).

5. Tag- és tagdíjtörvények.

6. Breuer Szilárd főtitkár és dr. Vass János előadó lemondása; a második titkári állás és az időközben dr. Benkó Albert lemondása folytán megüresedett elnökségi helyek betöltése.

7. A segélyzőpénztár évi jelentése és 1912. évi zárszámadása.

8. Netáni indítványok.

Budapest, 1913. április hó 8-án.

gróf Széchényi Viktor s. k. dr. Óvári Ferenc s. k.
elnök. alelnök.

Bencze István s. k.
titkár.

1064. sz.
1913.

A „Magyar Országos Tűzoltó Szövetség segélyzőpénztára“ elnökségének jelentése az 1912. évről.

Tisztelt Közgyűlés!

Az elnökség 1912. évi működéséről és a pénztár állásáról van szerencsénk jelentésünket alábbiakban tisztelettel előterjeszteni.

A múlt év március 3-án tartott közgyűlés

39.069), a tagátlag tehát 38'67 (1911-ben 41'24) volt; végeredményben tehát a tagok számában örvendetes emelkedés, ellenben az egyes testületek tagátlagában erős visszaesés mutatkozik.

A pénztár bevétele 10.000 korona értékben és 25.641 korona 09 fillér pénzben, a kiadás 15.690 korona 15 fillér s így a maradék 9950 korona 94 fillér. A vagyon 1912. évi szaporodása 11.147 korona 97 fillér (1911-ben 12.310 korona 86 fillér); azért tetemesen kisebb összegű, mert az I. m. ált. bizt. társ. alapítványának kamatai nagyobb segélyekre kiadattak s így a segélyösszegeknek megtérítése ezen alapítványból az év derekán megszűnt. Értékpapír vásároltatott 10.000 korona értékben 8802 korona 97 fillér árban. Budapest székesfőváros a pénztárnak 1000 koronát adományozott.

Az 1912. évben előfordult és bejelentetett 121 eset, a múlt évről elintézetlenül maradt két eset (Szeged, Dunapentele); segélyre igényt nem tartottak két esetben; elutasított, részben mert nem volt a tagok sorába bejelentve, részben mert a baleset bejelentésével elkéstek, 14 kérévényező; ellenben 95 folyamodó 1851 napi gyógykezelésre kapott összesen 3116 korona segélyt; 12 eset még elintézetlen (Pozsony 9 sérülttel, Győr, Ungvár, Ipolyság). A pénztár fennállása, azaz 1896 óta, kapott tehát 1011 (916) tag 47.645 korona 60 fillér (44.529 korona 60 fillér) segélyt. A segélyre kiadott összegből 2548 koronát megtérített az I. magy. ált. biztosító társaság alapítványa, a többi a pénztárból fedeztetett.

Előfordult: 18 égési seb, 41 kézsérülés, 20 lábsérülés, 19 zuzódás 13 hülés, 2 szemgyulladás, 4 fejsérülés, 1 egyéb sérülés — haláleset, 1 tüdővérzés, 4 ficam rándulás, 1 surzás és pedig 91 esetben tűznél, 25 gyakorlaton, 3 órségen, őrzáraton, 1 szemlén, 1 a szertárban, 1 árviznél, 1 temetésen.

Ez esetek között ismételtelen fordul elő a baleset oka gyanánt: a fal bedőlése 2, átszakadás, épületrész ráomlása 9, esés 9, kocsiról esés 4, összeütközés, felfordulás utközben 3, kapunak nekihajtás 2, vigyázatlanság a bontásnál 4, fecskendőszerezésnél 11, a nyomókar fogásánál 7, a motola kezelésénél 4, létraszerezésnél 2, kötélerezskedésnél 3, létratorós 1, tuleröltetett futás és emelés 1—1, kutyaharapás 1, székbeledés 4 stb. Mint ezekből is látható

A segélyzőpénztári alapszabályok kormányhatóságilag jóváhagyattak; azok kinyomatása azonban akkorára halasztatott amidőn a meglevő készlet elfogyott s így e tekintetben a közgyűlés intézkedend.

A pénztárba való bejelentést megkönnyítendő, a folyó évben is szétküldöttünk tagbejelentő-kimutatás űrlapokat és postai csekklapokat. Dacára ennek s bár egyes vármegyékben a községek kötelezve vannak tűzoltóik beiratására, mégis a tagtestületek egy nagy része megfelelkezik arról, hogy működő tagjainak baleset elleni biztosítása erkölcsi kötelessége a községnek, a parancsnokságnak egyaránt.

A biztosító intézetek esaszárjubiläum alapítványának pályázati felhívására szintén felhívtuk tagtestületeink figyelmét, de hogy valahonnan benyújtott-e kérvény és mily módon nyert az elintéztést, bővebbi adatunk nincs.

A „József főherceg” alapítványunk kamatait Gombás Gyula (Pápa) nyerte el.

A Köhler István által létesített „Breuer Szilárd” alapítvány — mely év közben főtitkárunk több adományával gyarapodott — alapítólevelét megszerkesztettük, azonban az mai napig sem nyerte meg az alapító jóváhagyását s így az alapítvány netáni felhasználása iránt sem lehetett további lépéseket tenni.

Kérjük ezen jelentésünk tudomásul vételét.

Budapest, 1913 február 28.

Gróf Széchenyi Viktor,
elnök.

Dr. Óvári Ferenc,
alelnök.

Bencze István,
titkár.

452.
1913. szám.

Felhívás.

A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség Kolozsivárt és Egerben tartandó kerületi tűzoltó szaktanfolyamának látogatására.

A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség hazai tűzoltóintézményünk fejlesztését célozván, a fennálló tűzrendészeti kormányrendelet célzatainak minél szélesebb körben leendő megvalósítása végett, de különösen a nagyméltóságú m. kir. belügyminiszteriumnak 1903. évi 8840b/III. számú rendeletével nyert megtisztelő megbízatása alapján a folyó év nyarán kerületi tűzoltószaktanfolyamokat rendez Kolozsivárt és Egerben, alkalmat és módot akarván nyújtani ezáltal a tűzrendészet és tűzoltás iránt érdeklődőknek, hogy a lehető legrövidebb idő alatt és aránylag kevés költséggel a tűzoltói szakmában megfelelő kiképzést nyerjenek, tűzoltótestületek szervezéséhez és azok szakszerű vezetéséhez, a tűzrendészet kezeléséhez megkívántató alapismereteket megszerezhessék.

Felkérjük tehát hazánk városait, nagy- és kisközségeit, a tűzoltóságokat, bajtársainkat s mindazokat, kik az emberbaráti szeretet szolgálatában álló nemes intézményünk iránt érdeklődnek, hogy a folyó évi július 10-től július 24-ig bezárólag Kolozsivárt vagy a folyó évi augusztus 4-től, augusztus 17-ig bezárólag Egerben tartandó kerületi tűzoltószaktanfolyamokra minél nagyobb

számban jelentkezzenek s használják fel az ezen szakmában való kiképzetésükre kínálgó kedvező alkalmat.

Kellő tájékoztatás céljából a következőket közöljük:

Tanfolyamhallgató lehet minden 18—42 éves feddhetlen előéletű, épp testtel bíró férfi. Mégis tekintve azt, hogy a tanfolyam elsőrendű célja az, hogy a tűzoltótisztai állás betöltésére mindenben alkalmas erőket neveljen, kívánatos az, hogy a tanfolyamra általános műveltséggel — lehetőleg érettségi bizonyítvánnyal, jegyzői vagy tanítói oklevéllel bíró kellő társadalmi állást betöltő, katonaviselt egyének küldessenek ki. A tanfolyam vezetősége azonban e képesítések nélküli jelentkezőket is felvehet.

A Kolozsivári tanfolyam f. évi július hó 10-én kezdődik, azonban jelentkezők már július 9-én délután kötelesek Kolozsivárt, — az egeri tanfolyam augusztus 4-én kezdődik, azonban jelentkezők már aug. 3-án délután kötelesek Egerben a tanfolyamparancsnokságnál az egyenruhák, felszerelések átvétele s az elhelyezés, beosztás eszközölhetése végett jelentkezni.

A tanfolyamok utolsó napján az Országos Tűzoltó Szövetség kiküldöttel s a vármegyei tűzoltó szövetségek és hatóságok megbízottai jelenlétében, úgy az elméleti, mint a gyakorlati részből befejező vizsgálatok tartatnak.

A látogatási igazolványban feltüntetjük, hogy az illető tanfolyamhallgató a tanfolyam ideje alatt tartott előadásokat és gyakorlatokat a megállapított tanterv szerint miként látogatta.

Ez azonban még minősítést nem képez, hanem arra jogosít, hogy érettségi vagy ezzel egyenrangú alapképesítés esetén a tűzrendészeti tanfolyam hallgatójával — mely megfelelő időközökben tartatik Budapesten — jelentkezéék, hogy továbbá községi tűzoltótisztai és községi parancsnoki állást betölthessen.

Jelentkezés, feltételek és kedvezmények:

A részvételben való írásbeli jelentkezés határideje 1913. évi július hó 1-e. Az ezen határidőn túl jelentkezők sem utazási, sem pedig elszállásolási kedvezményre nem tarthatnak igényt. A jelentkezés a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség elnökségéhez (Budapest VII., Rákóczi-ut 38) intézendő.

A jelentkezők a tanfolyam ideje alatt úgy a gyakorlatokra, mint szolgálatban a szabályszerű egyenruhát tartoznak viselni s beruházásuk céljából a tanfolyam megkezdése előtt a kolozsivári illetve egeri tűzoltóparancsnokság irodájában kell személyesen jelentkezniök.

A jelentkező tartozik az őt kiküldő hatóság, testület, vállalat vagy magánszemély által kiállított s kiküldését igazoló bizonyítványát bemutatni, melyen egyuttal az is feltüntetendő, hogy a jelentkező a kiküldő részéről részesül-e anyagi támogatásban s mily összegű az? Megjegyezzük hogy az eddigi tapasztalat szerint nem mutatkozik kívánatosnak, hogy ez az összeg az

Országos Tűzoltószövetség ösztöndíjánál — mely rendes megélhetésre elégséges, — nagyobb legyen.

Ugy az elméleti előadások és gyakorlatok megszakitás nélküli látogatása, valamint a szolgálatnak tervszerinti pontos megtartása szigorúan kötelező, mert különben látogatási igazolvány nem adatik ki. A hallgatók a jelentkezés napjától a záróvizsgálatig katonai fegyelem alatt állanak.

Akik a tanfolyamot végighallgatják látogatási igazolványt kapnak, melyet a nagyméltóságú belügyminiszter ur által a tanfolyamhoz esetleg kirendelt miniszteri biztos, valamint a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség kiküldöttjeinek ellenjegyzésével és a szakelőadók aláírásával látunk el.

Tandíjat vagy beiratási díjat senki sem fizet, mivel a tanfolyam teljesen díjmentes, sőt az eszközök és szerelvények is díjtalanul állanak rendelkezésre.

A tanfolyamhallgatók tűzoltóórségek és szerelvények, gyártelepek megtekintése, esetleges szakaszerű próbákon és kísérleteken való megjelenés, színház és más középületek berendezéseinek tanulmányozása által tapasztalataikat gazdagítják.

Őrszolgálatra is beosztatnak, hogy így az előfordulható tüzesetek alkalmából a vész helyére kivonulva, a tényleges szolgálatot is tanulmányozhassák.

Hogy pedig a kevésbé tehetősebb községek vagy testületek kiküldöttjeinek is lehetővé tegyük a tanfolyam látogatását, a tanfolyamhallgatóknak a szövetség költségén leendő csoportos elhelyezéséről is gondoskodunk. Az ingyenes elszállásolásban részesülni óhajtok ebbeli igényüket az írásbeli jelentkezéssel egyidejűleg, tehát legkésőbb július 1-ig tartoznak a szövetség elnökségénél bejelenteni.

A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség körletébe tartozó tűzoltótestületek tagjai részére mindegyik tanfolyamra 5—5, egyenként 40 koronás ösztöndíjat tűzött ki. Az ösztöndíjak elnyerésénél az érettségi bizonyítvánnyal, jegyzői vagy tanítói oklevéllel bíró katonaviselt pályázók előnyben részesülnek. Az erre vonatkozó bélyegmentes kérvények az illetékes tűzoltóparancsnokság útján legkésőbb július hó 1-ig nyújtandók be a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség elnökségéhez (Budapest, Rákóczi-ut 38.)

A féláru jeggyel nem bíró tanfolyamhallgatók a nagyméltóságú m. kir. kereskedelmi miniszter ur 1889. évi május hó 19-én kelt 29224/VL. sz. engedélyével az oda- és visszautazás alkalmával a magyar államvasutak vonalain abban a kedvezményben részesülnek, hogy a magyar királyi államvasutak igazgatósága által

ez alkalommal bejelentik azt is, hogy melyik állomásból kiindulólág, mely legrövidebb vasuti irányt kívánják igénybe venni.

Tanterv:

Elméleti rész (előadás naponta 7—10-ig):

Tűzoltóságok szervezése és felszerelése. A fecskeendő és alkatrészei. Mászó-, mentő-, védő-, bontó- és világító eszközök. Tűzoltószeretek gondozása és működési zavaraik. A tűzoltószertár és berendezése. Vizszerzés. Tűzjelzés. Takarmányraktározás. Tűzoltás jogrendszere. Az építkezés elemei. Tűzrendészeti vizsgálatok és eljárások. Megelőző tűzrendészet. Tűzoltás (taktika). Első segély baleseteknél.

Gyakorlati rész (gyakorlat naponta 4—8-ig):

Rendgyakorlatok. Szerek gyakorlati ismeretése. Fecskeendőszerezés. Mászó és mentőgyakorlatok. Támadás és vezénylés.

Kelt Budapesten, 1913. évi február 20.

A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség elnöksége

Gróf Széchényi Viktor s. k.,
elnök.

Óvári s. k.,
alelnök.

Bencze István
titkár.

Figyelmeztetés.

Az egységes gyakorlószabályzat teljes kiadása elfogyott s így addig, míg az új átdolgozott szabályzat elkészül, a szövetségi irodában csak a szabályzat kis kivonata kapható. A teljes kiadásra beküldött rendelések 1—2 K-ás összegei tehát az iroda által egyelőre nem fogadhatók el, illetve visszaküldetnek. Az új kiadás megjelenését annakidején közzhírré fogjuk tenni.

Az elnökség.

* **A mótorkocsik történetéből.** A legrégebb mótorkocsit 1447-ben egy német szerkovács építette Memmingenben. Két évszázaddal később 1649-ben Nürnbergben készítették egy ottani órásmester ugyancsak egy mótorkocsit, melyet óramű hajtott. Az első gőzüzemű mótorkocsit egy katolikus misszionárius építette a tizenhetedik század végén Pekingben. A mai autómobilok korszaka csak a benzinmótoros kocsikkal kezdődik. 1868-ban kapta a ténen az első szabadalmat egy Ravel nevű francia mérnök. 1883-ban készítette a hírneves Daimler mérnök az első benzinmotorját Cannstadtban s 1885-ban kapta a mannheimi Benz első szabadalmát a két személyt befogadó autómobilra. Budapest utcáin első gyanánt gróf Szapáry László autómobilja jelent meg, 1899-ben. Azóta van már a grófnak újabb autómobilja, de ezt az első kiadamesült gyanánt. IV. ker. Szép-utcai

A tűzoltószövetségek vezetői.

Összeállította: Erdély Ernő.

Az ország 63 vármegyéből ezideig harmincnegyeven alakult meg a vármegyei szövetség, ami kis szám volna még akkor is, ha mind a harmincnegyeven ténylegesen működne a szövetség, de szomorú adatok mutatják, hogy ezeknek is csak egy részében fejt ki azt az áldásos tevékenységet, amelyet hivatva volna gyakorolni.

A májusi közgyűlésre összegyűjtöttük az adatokat, hogy tanulsággul szolgáljanak az eddigi mulasztások megismerésére s a hiányok pótlására. Huszonnegyeven vármegyéből kaptunk adatokat, egyelőre ezekről adhatunk számot.

1. Budapesti tűzoltótestületek szövetsége.

Elnök: dr. Szily József, alelnök Ehrlich Manó, titkár Kállay Imre, pénztáros Blasnek Hugó. Alakult 1890-ben, van 17 alapító, 3 tiszteletbeli, 34 pártoló, 35 működő gyári és 1 önkéntes tűzoltó testület tagja. Vagyona 3957 korona, a tisztviselek fizetést nem kapnak. A tagtestületek összes tagdíja évi 760 korona.

a) Duna balpartja.

Árva, Hont, Liptó, Nógrád, Nyitra, Turóc, Zólyom vármegyékben nincs szövetség, Bars vármegyéből, hol 209 községből 16 testület lépett be a szövetségbe, nem kaptuk meg az adatokat.

2. Esztergomvármegyei szövetség.

Elnök bátorkeszi Kobek Kornél, alelnök Renner Géza, titkár és vármegyei felügyelő László István, pénztáros dr. Schrank Mór. Járás felügyelők: Osváth Andor, Istvánffy Elemér, Klinda Aladár. A szövetség 1909-ben alakult, van 27 önkéntes, 23 kötelezett tűzoltótestület tagja (hivatalos kimutatás szerint összesen 34). A felügyelők évenként járnak szemlére s ezért a vármegyei — az állami IX., a járási pedig a X-ik rágosztálynak megfelelő napidíjat s II. oszt. vonat, I. oszt. hajó vagy 50 fill. kilométerpénzt kap kiszállásai alkalmával a várm. tűzr. alapból. A szövetség vagyona 847 kor., évi tagdíj 12 korona, melyből az iroda fentartását, tanfolyamok és versenyek rendezésének költségeit fedezik.

3. Pozsonyvármegyei és városi tűzoltószövetség.

Elnök Petőcz Jenő, alelnökök: Sendlein János, Bognár Gergely, titkár Brég Jenő, pénztáros Weinstabl Mór. Vármegyei felügyelő báró Clauer Elek, járási felügyelőket majd csak akkor neveznek ki, ha az a vármegyei tűzr. szabályrendelet életbe lép, amit még el sem készítettek. Alakult 1885-ben, van 157 önkéntes és 51 kötelezett tűzoltótestület tagja (a hiv. kimutatás szerint összesen 70), fizetést csak a szöv. titkár kap évi 300 koronát. A szövetség vagyona 2000 korona, évi tagdíj 12 korona.

4. Trencsén vármegyei tűzoltószövetsége.

Elnök és vármegyei felügyelő Muszkalay Antal, alelnök Dohnányi Gusztáv, titkár Nemák Béla, pénztáros Mack Jenő, járási felügyelők Nemák Béla, Migazzi László, Adler Béla. Alakult 1877-ben (de közbe szünetelt is) van 33 önkéntes, 4 kötelezett (a hiv. kimutatás szerint összesen 13) tűzoltótestület tagja. A tűzfelügyelők évenként tartanak szemlét, ezért 5 korona napidíjat s kilométerenként 30 fillért kapnak a várm. tűzr. alapból. A szövetség vagyona 1500 korona, évi tagdíj 12 kor., melyből a közgyűlési utiköltségeket és nyomtatványokat fizetik.

b) Duna jobbpartján.

Mindenütt van vármegyei szövetség, az adatok csak Tolna vármegyéből nem érkeztek be, ahol 121 községből 22 tagtestület lépett be a szövetségbe.

5. Baranya vármegye és Pécs szab. kir. város tűzoltószövetsége.

Elnök Koszits Kamil, alelnökök Margitai Péter és Reeh György, titkár dr. Rüll Béla, pénztáros Dittler Aurél. A szövetség 1903-ban alakult, 22 önkéntes testület s 354 község hivatalból tagja. A hat járási felügyelő évenként egyszer bejárja a községeket s ezért évi 400 koronát, míg a pénztáros 400, a titkár 300 kor. évi fizetést kap. A szövetség vagyona 5800 korona, évi tagdíjat a testületek 12 koronát, a községek 4—80 koronát fizetnek. Ebből s Pécs város évi 200 korona segélyéből fedezik a fent jelzett fizetéseket, tanfolyamok tartását, választmányi ülési kiadásokat s a nyomtatványok költségeit.

6. Fejérvármegyei tűzoltószövetség.

Elnök verebi Végh István, titkár és pénztáros Vida Pál, járási felügyelők Simon Sándor, Uitz Nándor, Darvas Lajos, Goldschmiedt József, Grill Géza és Mészöly Áron. A szövetség 1888-ban alakult, van 2 gyári, 73 önkéntes és 30 kötelezett testülete. A felügyelők évenként egyszer járnak be a községeket s ezért utiköltség megtérítésre tarthatnak igényt. A szövetség vagyona 120.000 korona, évi tagdíj 12 korona, melyből a felügyelők utiköltségeit, tanfolyamtartást és nyomtatványokat fedezik. A felügyelői intézményt hatósági szerv gyanánt szabályrendeletilag fogják beleilleszteni a közigazgatás keretébe, mely célra a vármegye egyelőre évi 1000 korona segélyt szavazott meg.

7. Győr vármegye és Győr város tűzoltótestületeinek szövetsége.

Elnök Goda Béla, alelnökök Németh Miklós, dr. Szanter Ferenc, Schermer Arthur, titkár Bihar Jenő, pénztáros Fleischmann Zsigmond, vármegyei felügyelő Erdély Ernő, járási felügyelők Árvay Géza, Kratschmer Egyed, bihari Szabó Géza. A szöv.

vetség 1886-ban alakult, van 1 hivatásos és 59 önkéntes tagtestülete. A felügyelők évenként egyszer járják be a községeket, ezért a vármegyei felügyelő 400, a járási felügyelők 200 korona évi fizetést és utiköltséget kapnak. Évi tagdíj 12 korona, melyből eddig a felügyelők fizetését fedezték, amint az új szabályrendelet jóváhagyást nyer, amelynek alapján a fizetéseket a vármegye adja, a tagdíjakból a tanfolyam és versenyek költségeit fedezik.

8. Komárom vármegye és Komárom város tűzoltótestületeinek szövetsége.

Diszelnök fajkürti és koltai Kürthy István, elnök gici, assa és albánkürthi Ghyecz Dénes, társelnök Domány János, ügyvezető elnök és vármegyei felügyelő Csermák Hugó, titkár dr. Alapi Gyula, pénztáros Fejérváry József, járási felügyelők Vizváry Dezső, H. Varga Bálint, Csizmadia László, Fehér János. A szövetség 1912-ben alakult, van 92 tagtestülete. A felügyelők negyedévenként (?) járják be a községeket s ezért utiátalányt kapnak. Évi tagdíj 10—20 korona.

9. Mosonvármegyei tűzoltószövetség.

Elnök gróf Batthiányi Tivadar, alelnök dr. Hegyi Gyula, titkár és vármegyei felügyelő dr. Stelczer Mátyás, pénztáros Mentzel Endre. A szövetség 1887-ben alakult, van 2 gyári és 24 önkéntes tagtestülete. A szövetség vagyona 400 korona, évi tagdíj 12 korona. A vármegyei felügyelő évenként bejárja a községeket, a járási felügyelőket most fogják kinevezni s a fizetéseket megállapítani.

10. Somogyvármegyei tűzoltószövetség.

Elnök Reményi Samu, ügyvezető alelnök és vármegyei felügyelő Szabados Imre, titkár Gundy János, pénztáros Wehofszy Béla, járási felügyelők dr. Kovács József, dr. Szetsey István, Farkas Ferenc, Boncz László, Dittert Ferenc, Niesovics Vazul, főjegyző Siposs Géza, jegyző Lengyák György, vm. felügyelői segédtsízt Simálja V. F., műszaki tanácsos Möhler János. A szövetség 1899-ben alakult; van 1 hivatásos, 11 önkéntes és 246 kötelezett tagtestülete. Tagdíj évi 12 korona, melyből a felügyelők utazási költségeit és a tanfolyam tartási díjakat fedezik.

11. Sopron vármegye és Sopron város tűzoltótestületeinek szövetsége.

Védnök galanthai és franknoi herceg Eszterházy Miklós, diszelnökök lócsi és egervári br. Solyomossy Ödön, Rösch Frigyes és Szabó Gyula, elnök Hajas Antal, alelnök Blaschek

Károly. A szövetség 1886-ban alakult, van 191 önkéntes, 19 kötelezett tagtestülete. A felügyelők évenként vizsgálatot tartanak, mely eimen a vármegyei felügyelő 400, a járási felügyelők 100 korona évi utiátalányt kapnak, a szövetségi titkár és pénztáros évi fizetése 150 korona. A szövetség vagyona 1720 korona, évi tagdíj 12 korona, ebből és Sopronvármegye évi 1300 korona segélyéből adják a fenti fizetéseket, viselik a szaktanfolyamok és nyomtatványok költségeit.

12. Vasvármegyei tűzoltószövetség.

Elnök Herbst Géza, alelnök Ajkay Zoltán, t. b. alelnök gróf Erdődy Tamás, titkár Barabás István, pénztáros Zrinyi József, járási felügyelők: Asbóth József, Barabás István, Benda László, Brutscher József, Dávid Mihály, gróf Erdődy Tamás, Fischl Gyula, Fridrich Adolf, Fritz Samu, Gayer Samu, Góczán Sándor, Hegedüs István, Hertelendy Miklós, Horeczky Gyula, Kaiser Károly, Keresztury Kálmán, Kirohknopf Mihály, Koczor Frigyes, Kurz Sándor, Leyrer János, Leytereg László, Mathiasz Arthur, Müller Ede, Pavetics Manó, Palovits József, Róth Kálmán, Ruzsa Ferenc, Sohár István, Stelczer Adolf, Széll Ferenc, Szigethy Dénes, Titán Iván, Zrinyi József. A szövetség 1887-ben alakult, van 260 önkéntes, 7 gyári 209 kötelezett tagtestülete. A felügyelők évenként járják be a községeket s ezért évi 240 korona utiköltséget igényelhetnek. A szövetségi titkár 400, a pénztáros 240 korona évi tiszteletdíjat kap. A szövetség vagyona 6000 korona, tagdíj 2 kor., évi segélye a várm. tűzr. alapból 2500 korona, ugyanez alapból kapják a felügyelők is fizetésüket. Az alap a lakóházak után kivetett 20 fillér adóból fedezi szükségletét.

13. Veszprémvármegyei tűzoltószövetség.

Elnök ifj. báró Babarczy-Schwartzner Ottó, alelnök Jákóy Géza, titkár Rohrmán Károly, pénztáros Jenőfy Ferenc, vármegyei felügyelő: Blázy Imre, járási felügyelők Gácsér Lőrinc, Gombás Sándor, Kranitz József, Molnár Lajos, Fodor Gusztáv, Sebestyén Sándor, Berkes Ágoston, Matkovits Jenő. A szövetség 1893-ban alakult, van 1 hivatásos, 3 önkéntes, 182 kötelezett tagtestülete. A felügyelők évenként járnak szemlére s ezért a vármegyei 300, a járási 200 korona, a szövetségi titkár 120 korona évi tiszteletdíjat kap. Évi tagdíj 12 korona, ebből s a vármegyei tűzr. alap segélyéből adják a fizetéseket és tanfolyami díjakat.

14. Zalavármegyei önkéntes tűzoltószövetség.

Elnök Knortzer György, alelnök Raffensa-

(Mindenütt van vármegyei szövetség.)

15. *Bácsbodrog vármegye és a megye szab. kir. és rendezett tanácsu városai területén levő tűzoltó-testületeinek szövetsége.*

Elnök: Ifj. Vojnits István, alelnök: Szigeti István, titkár: Tóth Ernő, pénztáros: Matritz Gusztáv, vármegyei felügyelő Zambauer Ágoston, járási felügyelők: Ertl István, Lányi Bódog, Osztrogonác Ferenc, Milassin Andor, Gordalits Lajos, dr. Fehér Lőrinc, dr. Ormay Kálmán, Tóth Ernő, Szigeti István, Vermes Béla, Vukov Jakab, Limbeck Pál, Heiszler Ferenc, dr. Teleki István, ifj. Becker Ferenc. A szövetség 1891-ben alakult, van 1 hivatásos, 65 önkéntes, 51 kötelezett tagtestülete (a hivatalos kimutatás szerint összesen 56). A felügyelők évenként kétszer tartanak szemlét melyért uti átalányra tarthatnak igényt. A titkár tiszteletdíja évi 300 korona. A szövetség vagyona 3000 korona, évi tagdíj 12 korona ebből s a vármegye segélyéből fedezik az utiátalányokat, tanfolyam- és versenyköltségeket.

16. *Csongrádvármegyei tűzoltószövetség.*

Elnök: Dr. Cicatrieis, alelnök: dr. Csúcs János, titkár: Kádár Árpád, pénztáros: Pauli Antal, vármegyei felügyelő: Papp Ferenc, járási felügyelők: Vitos János, Gyánti István, Bucher Jakab. A szövetség 1907-ben alakult, 1910 óta nem tartott közgyűlést, van egy hivatásos és 8 önkéntes tagtestülete, évi tagdíj 12 korona. Ez idő szerint a szövetség a „lenni vagy nem lenni“ kérdése felett töpreng.

17. *Hevesvármegyei tűzoltószövetség.*

Elnök: Majzik Viktor, alelnökök: Maczky Emil és dr. Glósz Kálmán (ügyvezető), főtitkár: dr. Vass János, titkár: Hevessy Gusztáv, pénztáros: dr. Setét Sándor, vármegyei tűzfelügyelő: Jászberényi Miklós, járási felügyelők: Hirling Gyula, Mlinó István, Papp János, Toronykeőy Albert Varga, Tivadar, Vedlik Béla. A szövetség 1893-ban alakult, van 47 önkéntes és 70 kötelezett tagtestülete. A felügyelők évenként ellenőrzik községeik tűzoltóságát. A vármegyei felügyelő évi 500, a járási tűzfelügyelők a községek száma szerint 160—232 korona fizetést kapnak. A szövetség vagyona 1000 korona, évi tagdíj 12 korona, ebből s a községek tűzrendészeti járulékaiból fedezik a fizetéseket, tanfolyamok, versenyek kiadásait s az irodai költségeket.

18. *Jásznagykunszolgok vármegyei tűzoltószövetsége.*

Elnök: Dr. Kele József, alelnök: Nagy István, pénztáros: Hábor Antal, titkár és vármegyei felügyelő: Csátár Andor, járási felügyelők: Vass Lajos, Vada Sándor, Hámor Károly, Jancsó Kázmér és

alakult, van 30 önkéntes, 4 fizetéses és 22 kötelezett testülete. A felügyelők évenként tartanak ellenőrzési szemlét, ezért utazási költséget s a X. rangosztálybeli napidíjat kapnak. Évi tagdíj 12 korona, ebből s a vármegye évi 1000 korona segélyéből fedezik a fizetéseket, lapkiadási nyomtatványi költségeket, versenydíjakat.

19. *Pestpilissoltkiskun vármegyei tűzoltószövetsége.*

Elnök: Fazekas Ágoston, alelnökök: Köhler István, dr. Dabasi Ödön, Melczér Gyula, titkár: Vargha Béla, pénztáros: a Pesti Takarékpénztár, vármegyei felügyelő: Köhler István, járási felügyelők: Hanisch György, Täuber Ferenc, Tarnay Ferenc, Bory Ferenc, Pertl Ferenc, Temesközy Gerzson, Bervanger Frigyes, Gerber János, Berzy József, Juhász Imre, Baky Bence, Molnár István, Veress József, Eötvös Sándor, Biró Dezső. A szövetség 1900-ban alakult, van 2 hivatásos, 13 fizetett, 89 önkéntes tagtestülete. A felügyelők évenként tartják szemléiket, ezért a vármegyei felügyelő 200, a járási felügyelők községenként 7 korona fizetést kapnak. A titkár évi fizetése 600 korona. A szövetség vagyona 12.000 korona, évi tagdíj 10 korona, ebből s a vármegye segélyéből, valamint a községek hozzájárulásából fedezik az évi 4000 korona kiadást.

d) *Tisza jobbpartja.*

Abaujtoroda, Bereg, Sáros, Ung vármegyékben nincs szövetség, Borsod, és Zemplén vármegyékben van szövetség, de sem lapunkhoz, sem az országos szövetséghez nem küldték be az adatokat.

20. *Szepesvármegyei tűzoltószövetség.*

Elnök: Dr. Neogrády Lajos, ügyvivő elnök: Winkler Pál, tb. elnök: Putsch Tóbiás (+), alelnök: Apáthy Vilmos, titkár: Ranezay József, pénztáros: Török Tivadar, vármegyei felügyelők: Winkler Pál, Ranezay József, Apáthy Vilmos, járási felügyelők: Török Tivadar, Vollay Elemér, Emeriezy Emil, Toppercz Rezső, Valent Kálmán, Faix K. Béla, Bugsch Árpád, Pongrácz Kálmán, Koronai József, Wyda János. A szövetség 1903-ban alakult, van 1 fizetéses, 48 önkéntes, 97 kötelezett, 6 gyári tagtestülete. A felügyelők évenként járják be a községeket, de azért napidíjat nem kapnak, csak természetben fuvart a vasutól a községig, a vasuti költséget azonban maguk viselik. A szövetség vagyona 800 korona értékű, tagdíj 4—12 korona közt váltakozik, ebből s a vármegye 400 korona és Okolicsányi-Zsedényi Éde országgyűlési képviselő 100 korona évi adományából fedezik a versenyek, tanfolyamok s az adminisztráció költségeit. A vármegyei tűzrendészeti szabályrendelet hét év óta vár elintézésre.

21. *Gömör- és Kishontmegyei tűzoltó-szövetség.*

Elnök Lukács Géza, alelnökök dr. Kovács László és Ulreich János, titkár és vármegyei felügyelő Komáromy István, pénztáros dr. Csernay Dániel. A szövetség 1912-ben alakult, mivel alapszabályai — melyek szerint az összes községek kötelesek tagul belépni — még nem nyertek jóváhagyást, nem kezdte meg működését.

e) *Tisza balpartja.*

Békés, Máramaros, Szilágy, Ugocsa vármegyékben nincs szövetség.

22. *Önkéntes tűzoltóegyletek biharvármegyei és nagyváradai szövetsége.*

Elnök: Lukács Ödön, tb. elnök: Fráter Barnabás, alelnök: csejthei Fándly József, titkár: dr. Bánóczy Kálmán, pénztáros: Grácz Lajos. A felügyelői állások még nincsenek betöltve, de fizetésük meg van állapítva: a vármegyei 800, a járásiak 600 korona díjazást kapnak évenként. A szövetség 1883-ban alakult, van 1 hivatásos és 18 önkéntes tagtestülete. Vagyona 900 korona, tagdíj évi hat korona. A vármegye ad évi 1000 korona segélyt s ezenkívül a felügyelőket fizeti.

23. *Hajdu vármegye és Debrecen város tűzoltó-szövetsége.*

Elnök: Szikszay Gyula, alelnök: Maklári Pap Mór, titkár: Szűcs Gusztáv, pénztáros: Darvas Nándor, vármegyei felügyelő: Publíg Ernő. A szövetség 1889-ben alakult, van egy hivatalos és 12 önkéntes tagtestülete, közgyűlést 1910 óta nem tartott. Vagyona 818 korona, évi tagdíj 120 korona. A felügyelő nem tart vizsgálatot.

24. *Szabolcsvármegyei tűzoltószövetség.*

Elnök: Mikecz Dezső, alelnök: Szalánczy Bertalan, titkár: Oltványi Ödön, pénztáros: dr. Szopkó Dezső, vármegyei felügyelő: Mikecz István és Antal János. A szövetség 1909-ben alakult, van 1 hivatásos és 15 önkéntes tagtestülete. A felügyelő 100, a titkár 200 korona évi fizetést kap. A szövetség vagyona 3500 korona, tagdíj 12 korona, ezenkívül a vármegye évi 1000, a községek évi 15 koronával járulnak a fentartáshoz, miből a fizetéseket, versenydíjakat, községek szervezeti osztályát, tanfolyamra kiküldöttek díját fedezik.

25. *Szatmárvármegyei tűzoltószövetség.*

Elnök: dr. Falussy Árpád, alelnökök: Tankóczy Gyula (ügyvezető), Illosvay Aladár, dr. Vajay Károly, titkár és vár-

kult, van 3 fizetett, 12 önkéntes, 1 bányatűzoltósága. A kötelezett tűzoltóságok most vannak alakulóban. A szövetség vagyona 400 korona, évi tagdíj 12 korona, ebből s a vármegye és Szatmár város évi segélyéből fizetik a felügyelők évi 120 korona fizetését, a közgyűlés, versenyek és tanfolyamok költségeit. A felügyelők évenként vizsgálják meg a tagtestületeket.

f) *Tisza—Maros szöge.*

Mindenütt van szövetség, de Csánád vármegyéből, hol 29 községben 22 tagtestület van s Krassószörény vármegyéből, hol 362 községből 20 tagtestület van, nem érkeztek be az adatok.

26. *Aradvármegyei tűzoltószövetség.*

Elnök: Schill József, ügyvezető alelnök és vármegyei felügyelő: dr. Szkalák Gyula, titkár: Hirsch István, pénztáros: Sisák Gyula, járási felügyelő: ifj. Buzáky Gyula, Strasser Péter, Mogán Ignác, Molnár Ödön, Kleindl József, Záray Jenő, Labuda János, Gáspár Frigyes, Kassay Károly, Valerián József. A szövetség 1910-ben alakult, most 1 hivatásos és 49 önkéntes testület tagja van, ez utóbbi szám — a szövetség jelentése szerint — az év végéig 102-re fog emelkedni. A felügyelők évenként bejárják a községeket, ezért úgy ők, mint a titkár évi 100 korona fizetést kapnak. Évi tagdíj 40 korona, mint a kisközségek körjegyzőségénként fizetnek, ebből fedezik a fizetéseket, tanfolyam és versenyek költségeit. A tűzr. szabályrendelet 1912. év végén nyert jóváhagyást, ezért a szövetség csak ez évben kezd meg gyökeres működését.

27. *Temesvármegyei tűzoltószövetség.*

Elnök: Kovácsics Gyula, alelnök: dr. Rezuha István, titkár: Karátsónyi János, pénztáros: Scholtz Ernő, vármegyei felügyelő: Varga Lőrinc, járási felügyelő: Novotny József, Ertl József, Csenkey Károly, Jóczka Flórián, Hermann Ede, Scholtz Endre, Dimitrievits Ottó, Jäger József, Frühauf Károly, lovag Kurz Ede, Leopold József. A szövetség 1894-ben alakult, 1910 óta nem tartott közgyűlést. Van 35 önkéntes tagtestülete. A felügyelők évenként tartanak szemlét, amiért utiköltségük megtérítésére tarthatnak igényt. A titkár évi 200 korona tiszteletdíjat kap. A szövetség vagyona 1600 korona, évi tagdíj 12 korona, melyből az utiszámlákat és versenygyakorlatok költségeit térítik meg.

Mohaupt Gyula, Pérics Lázár, Beesky Dezső, Bene Géza, Paltzmann Aladár, Löw Gyula, Tomas Antal, Magyar Rezső, Merkle Márton, Zatkalik János, Welle János, Gaál Antal, Tóth Károly, Schneider Miklós. A szövetség 1892-ben alakult, van 92 önkéntes tagtestülete. A felügyelők évenként ellenőrzik a tűzoltóságokat. A szövetség vagyona 20.000 korona, évi tagdíj 12 korona, melyből a tűzvizsgálati, tanfolyami és irodai költségeket fedezik.

g) Királyhágón tul.

Alsófehér, Csik, Fogaras, Hunyad, Kisküküllő, Kolozs, Marostorda, Nagyküküllő, Szolnokdoboka, Udvarhely vármegyékben nincs szövetség, Tordaaranyos vármegyéből, hol 118 községből 6 tagtestület van s Szében vármegyéből, ahol a legrégebb vármegyei szövetségek egyike virágzik, nem érkeztek be a mai állapotról adatok.

29. Beszterczenaszód vármegye és Beszterce város önkéntes tűzoltóegységeinek szövetsége.

Elnök és vármegyei felügyelő: Csallner Károly, alelnök: Gräf Nándor, titkár: Bader János, pénztáros: Kollmann Albert, járási felügyelők: Thomae Frigyes, Dennhof Károly, Eichner Albert, Gross György. A szövetség 1904-ben alakult, van 26 önkéntes és 40 kötelezett tagtestülete (a hiv. kimutatás szerint összesen 53). A felügyelők évenként ellenőrzik a tűzoltóságokat s utiköltségeik megtérítésére tarthatnak igényt. Évi tagdíj 12 korona, melyből a tanfolyamok és községek szemléinek költségeit fedezik.

30. Háromszék vármegye tűzoltó-szövetsége.

Elnök Csinádi Lajos, alelnök Csiszár Dénes, titkár Benkő Mór, pénztáros Benkő Árpád, ellenőr Melik István. A szövetség 1890-ben alakult, van 25 önkéntes tagtestülete, évi tagdíj 12 korona. Felügyelői állások szervezés alatt vannak, a tisztviselők nem kapnak fizetést.

31. Brassóvármegyei tűzoltószövetkezet.

Elnök és vármegyei felügyelő: Schusztér Károly Lajos, alelnök: Greysing Henrik, titkár: Pfaff György, pénztáros: Stern György. A szövetség 1897-ben alakult, van 8 önkéntes és 15 gyári tagtestülete, melyeket évenként ellenőrznek. Vagyona 800 korona, évi tagdíj 10 korona.

* Svájcban az elektromos erő kilowattja 5·5 fillérbe kerül, holott nálunk kedvezményes áron is csak hektowattját kaphatni a villamos áramnak 2·5—3 fillérért. E két szám egymással szembeállítva szomorúan jellemzi közviszonyainkat és a drágaság elleni küzdelemnek jóformán meddő voltát.

II. Készenlétli szerek.

Minden tényezőnek pontos együttműködése által érhető csak el az az eredmény, mit egy jól felszerelt tűzoltóságtól megkívánhatunk. De minden szükséges tényező között — az emberi képesség után — legfontosabb a készenlétli szerek tökéletessége.

A németországi tűzoltóságok igyekeznek is ez okból a csapatnak mindazt szolgálatába állítani, ami a modern technika vívmányai közül felhasználható. Ami a célt előmozdítani alkalmas, annak a vívmánynak megszerzése dolgában nagy anyagi áldozatoktól sem riadnak vissza s szinte lázas tevékenységet fejtenek ki atekintetben, hogy a véges emberi és állati erőt motorikus erővel helyettesítsék. Csak fokozatosan közelítenek a cél felé, melyet a különféle felfogások szerint különböző uton igyekeznek elérni, de ennek dacára is helyenként már otttartanak, hogy a lófogatu szereket egészben kiküszöbölték.

A tűzoltószerek automobilizálása három típus szerint történik: a) elektromos üzemű, c) benzines üzemű és b) benzin-elektromos (mixt) rendszerű autószerkek típusa szerint.

Az elektromos autószerkek, melyeknek erőforrása korlátolt, jobbra ott vannak elterjedve, ahol a terepviszonyok kedvezők, tehát sík vidéken, jó utburkolás mellett és ahol a kivonulási körzetek nem túl nagyok.

A benzines üzem korlátlan teljesítőképességénél fogva, mely kedvezőtlen terepviszonyok akadályait is le tudja győzni s a gőzgépet is eredményesen pótolja, általánosabban elterjedt. Érthető ez különösen abból az okból, mert míg a gőzszivattyú működésbe hozatala jelentős idővesztéssel jár, addig a benzinmotoros szivattyú bármikor azonnal megindítható s az elfogyasztott erő pótlása nem oly körülményes, mint a villamos üzemnél.

A benzin-elektromos (mixt) rendszer bár ugyanarra képes, mint a benzines üzem, sőt még előnye is van felette azon a réven, hogy nyugodtabb járásu, mindamelllett nehezen állja a versenyt, mert berendezése komplikáltabb, rongálódása tetemesebb s nagyobb a súlya is. Mindez pedig együttvéve költségesebb is teszi.

Az automobil tűzoltószerek jelentős befolyása egyébként a tűzoltói működésre kétségtelen. Ezek birtokában a tűzoltóság nem percek, hanem 'ugyszólván pillanatok alatt áll indulásra készen, a vész helyét a lehető leggyorsabban elérheti s a helyszínén a motor segítségével oly erővel tud fellépni, ami egymagában is félsiker. Jókarban tartott autószerkek ennél fogva nemcsak gyors felkészülésre, gyors megjelenésre, hanem a vész helyén a teljes erőnek mindjárt kezdetben való kifejtésére is képesítik a tűzoltóságot.

De gazdasági szempontból is nyújtanak előnyt az autószerkek. Fentartásuk kevesebb költséggel jár, mint a lófogatoké s embererőt

is segítenek megtakarítani, mert kezelésüket, üzemeltetésüket egy ember is elláthatja.

Minden autószer azonkívül külön önmagában is akcióképes, ami nem kevésbé fontos körülmény.

Az automobil-szerek mellett azonban egyéb irányban is folynak kísérletezések a tűzoltás technikájának hatásosabbá tétele céljából. Így iparkodnak a centrifugal-szivattyukat tenni alkalmassá a tűzoltói szolgálatra. Másutt azzal kísérleteznek, hogy miként lehessen közvetlen kapcsolatba hozni a dugattyus szivattyukat a gyorsjáratu benzínmotorokkal.

A megoldásra váró feladatok sorában ott szerepel a kellő magasságu tolólétrák konstruálása is. Ez bennünket annál közelebből érdekkel, mivel a székesfőváros új építésiügyi szabályzata 25 méter magas főfalak építését is megengedi s ez a magasság a díszítés és tetőkiképzés után annyira emelkedik, hogy a mai létrákkal minden veszélyeztetett pontot többé el nem érhetünk.

A vízvezeték tűzesapjai a német városok legtöbbjében földfelett készülnek, ami gyorsabb szerelést tesz lehetővé. A mi hydransaink mind földbe süllyesztettek még a színházak környékén is, ámbár az utóbbira nézve a tanácsi határozat már provokáltatott.

A sűrű füsttel és fojtó vagy mérges gázokkal telt helyiségekbe való behatoláshoz szükséges készülékek sorában ezidőszent a Dräger-féle mentőkészülék a legujabb. S az accumulatoros kézilámpák is szelvében használatnak egész Németországban.

(Folyt. köv.)

Vidéki tűzrendészetünk fejlesztése.

Országos tűzoltó-szövetségünk az utolsó években oly tiszteletreméltó ügybuzgóságot fejt ki, mely minden igaz tűzoltó szívét az öröm és teljes elismerés érzésével tölti el. Sajnos üdvös intézkedései nem találnak mindenütt termékeny talajra.

Egyik ideális intézkedése a vármegyei tűzoltó-szövetségek létesítése.

Országos közintézményeink mind abba a hibába estek, kivétel nélkül, hogy teljes tevékenységüket a fővárosra koncentrálták, úgy hogy a vidék rendszeren félszázados elmaradottsággal kullogott utána, a legtöbb esetben teljesen elmaradt a fejlődéstől. Ép ezért fellélegzett a vidéki tűzoltóság komolyabb része, midőn az országos szövetség a megyei szövetségek létesítésével megadta módot arra, hogy közelebb férközhessünk hozzá.

telet a kivételeknek — csak a papirososon van meg és egész évi működése abban merül ki, hogy hűségesen beszedi az évi tagsági díjakat és ezek hováfordításáról 2—3 évenként summásan beszámol alapszabályszerű „rendes évi közgyűlésén.”

Ezzel aztán ki is merült tudásunk a vármegyei szövetség intézményéről. Meg is szoktuk ezt már annyira, hogy bármily fontosabb ügyben, amit magunk szűk körében, józan gondolkodásunkkal el nem intézhetünk, a megyei szövetség megkerülésével egyenesen az országos szövetséghez fordulunk, hiszen a megyei szövetségtől úgy sem kapnánk sokszor még választ sem. Ily viszonyok között aztán, hogy milyen állapotban van a tűzrendészet a megyében, azt bajosan hiszem, hogy az országos szövetség el tudná képzelni. Hogy akad még mindig község, a hol nincs tűzifescskendő, — hogy van község, nem egy, ahol van egy tűzifescskendő címén a leltárba felvett tákolmány, ami azonban költségnek jobban beválik és amit azért nem visznek ki a tűzhöz, mert mire ez a feccskendő vizet szállít, addigra már feleslegessé válik, mert az objectum leégett, — hogy van község, a hol a legrimitivebb oltóeszközöknek sincs nyoma, ez nem is különös dolog s úgy tudom, hogy mindezt már mások is megírták. De tanuja voltam egy nagyobb, több ezer lakossal bíró 30—40 emberből álló önkéntes tűzoltó-testület egy ugynevezett „Schauübung“-jának, tehát egy előre begyakorlott, előre elkészített terv szerinti támadásnak, mely elhomályosította a leghíresebb bohózati termékeket is elannyira, hogy jó öreg „Lenczi generálisunk“ még ma sem hiszi el, amit akkor saját szemével látott és ha csak lehet a tűzoltói intézmény reputációja érdekében le is tagadja. A tűzoltás leg-elemibb fogalmainak abszolút hiányával találkoztam ott.

Kérdem ezek után, mi célja van a vármegyei tűzoltó-szövetségnek, mi célja a vármegyei tűzrendészeti felügyeletnek? Miért áldozunk mi ily körülmények és tényállás mellett a koldulásból és a közönség áldozatkészségéből összekuporgatott fillérekből évi 12 koronákat egy csak névleg létező intézménynek, melynek semmi-némű hasznát nem látjuk.

Talán nem tévedek, ha állítom, hogy minden vármegyei szövetség — legalább egyszer — a Krassó-Szörény megyei szövetség is vagy két évvel ezelőtt az utolsó „rendes évi közgyűlésén, a vármegyei tűzrendészeti felügyelőnek nagy lelkesedéssel kísért előterjesztése alapján, elhatározta már, hogy a megye székhelyén évenként tanfolyamot rendez; a tanfolyamra előadókként meghívja a megye vagy környék nevesebb tűz-

Ily körülmények között célszerűnek tartom a következő eszmét vetni fel és hálás köszönettel venném hasonló sorban levő bajtársaimtól, ha véleményüket velem közölni szívesek volnának t. i. ha az országos tűzoltószövetség — pénz és idő hiányában nehezen hozzáférhető országos tanfolyamai mellé — ugynevezett vándortanfolyamokat rendezne kisebb vidéki városokban. Az ilyen tanfolyam tartama 3—4 napig az esti órákban Tárgya lenne kizárólag csak a megelőző tűzrendészet és a tűzoltás (taktika.) A tanfolyamon részt venne az illető község minden egyes tűzoltója, a közvetlen környék tűzoltósága és a környező községek kiküldöttei (pl. jegyző, tanító, bíró stb.)

Alig hiszem, hogy tűzoltóttestület, bármily szűk anyagi viszonyok között legyen is, elzárkóznék némi áldozattól, a város vagy illető község pedig feltétlenül hozzájárulna anyagi támogatásával, hogy az országos szövetség által kiküldött egy vagy két szakférfiu ezen munkájáért honoráltassék. Teljes tudatában vagyok annak, hogy ezzel egész munkát nem végzünk; de mindenesetre nagyban hozzájárulnának ezen tanfolyamok ahhoz, hogy a fent említett bohózatba illő esetek elő ne forduljanak.

Hogy az ilyen rövid ideig tartó vándor-tanfolyamokkal is mily eredményt lehet elérni, arra saját tapasztalatomból utalhatok példára. Testületemben mult év vége felé elhatároztam egy kis mentőcsapat létesítését. A város, a község és rohamosan fejlődött iparvállalataink oly rokonszenvvel fogadták ez eszmét, hogy ugyszólván máról holnapra megvalósult a terv. Előbbnevezettek áldozatkészsége folytán csakhamar megvolt a mentőkoesink, megvoltak a kötszerek, felszerelés stb., csak képzett mentőink nem voltak még. Az iparfelügyelőség közbenjöttével a budapesti mentőegyesület leküldötte egyik kitűnő mentőfőorvosát vándortanfolyamra hozzánk is. A tanfolyamon, mely mindössze 10—11 órát vett igénybe, résztvett egyik agilis orvosunk, továbbá résztvettek az összes tűzoltótisztek és az erre a célra beosztott tűzoltólegénység, a gyárak kiküldöttei és az önként jelentkezők. A tanfolyam bevégzése után azonnal folytattam az előadásokat mentőorvosunk és a tűzoltótisztek által és a tanultak alapján folyik még most is minden hétfőn este 8—10 óráig. Ma két hónappal a tanfolyam után ott tartunk, hogy a körülményeknek teljesen megfelelő, képzett és hivatására büszke kis mentőcsapatunk van, mely feladatát kifogástalanul gyakorolja. Az előadásokat a község részéről is szívesen (nők is) látogatják.

Ha az ilyen vándortanfolyamok eredményéről időről-időre (pl. 2—3 év múlva) egy látogatással még meggyőződünk és az esetleges hiányokat pótolni igyekszünk, szerény meggyőződésem, hogy a vidéki tűzoltóságok hamarosan más képet öltenek.

Lachstädter O.
ő. tűzoltóparancsnok,

Egyesületi ügykezelés és irodai berendezkedés.

Abból az alkalomból, hogy legutóbb a szaklapokban egy árlap jelent meg Tűzoltó-nyomtatványokról, aktuálisnak vélem ehhez a tárgyhoz hozzászólni.

Köztudomásu, hogy a tűzoltó-intézményi irodák és hivatalok ügykezelése, dacára annak, hogy az csak egy célt, egy ügyet szolgál, vagyis csak egy — és pedig országosan szabályozott — hivatási kört tölt be, a legkülönbélebb.

A legtöbb helyen rossz, vagy legalább is hiányos és csak akkor javul, ha már több kísérleti módszer esődöt mond, vagy ha az illető tűzfelügyelőknek sikerül tanácsal és magyarázatokkal rendet teremteni.

Ennek oka nagyrésztben a rend, illetve az egyöntetűség teljes hiánya, meg a sok teendő is. De igazán sok-e a testületek irodai teendője? Nem tagadható, hogy van munka. De az irodai teendők sokfélesége és a rengetegnek látszó irodai munkahalmaz öntudatos, kipróbált, egyöntetű kezelésnél kis minimumra zsugorodik össze.

Az egyöntetűség hiánya előidézője annak, hogy egy óra alatt is elintézhető irodai teendők néha 8 órát vesznek igénybe. Az ilyesmi pedig többféle módon megakasztja a testületek prosperálását és akadálya annak is, hogy a tűzfelügyelők hivatásuknak teljesen megfelelhessenek, mert több munkába és pénzbe kerül, azonfelül a tűzoltóttestületek fejlődését is megakasztja.

Ezen a téren már többen kísérelték meg a reformálást. Legutóbb maga az Országos Tűzoltó Szövetség azzal, hogy tankönyveiben előírta mindazon teendőket, amelyeket a tűzoltóttestületeknek általánosságban és azokat, melyeket irodailag végezniök kell.

Ezen utóbb említett irodai ügykezelésről és annak egyszerűsítéséről akarok itt egynéhány szót mondani.

A Tűzoltószövetség által kidolgozott általános munkaszabályok utasítása szerint Vass Lajos Rudolf cibakházai tűzoltó parancsnok és tűzfelügyelő egy egységes irodai ügykezelési tervet és ennek megfelelően célszerűen szerkesztett fő- és mellékkönyveket, naplókat, valamint a szükséges összes kezelési blanketta-mintákat dolgozott ki és bocsájtott az illetők rendelkezésére.

Nem könnyű munka volt az, mert ez ügykezelés megállapításánál nemcsak magát az ügyet, annak célszerűségét és az Országos Szövetség által előírt utasításokat és szabályokat, hanem mindaz idevágórendeleteket, törvényeket, vármegyei és városi szabályokat és szabályrendeleteket is figyelembe kellett venni.

Minde törvények és rendeletek tanulmányozása és maga a testületek beléletében előforduló események megfigyeléséből és a gyakorlati életben tapasztaltak összevetéséből szűrődött le és állapittatik meg, az az egyszerű és egyöntetű ügykezelés, mely ma már minden testületnél meg van honosítva, mert a tűzfelügyelők ezen

ügykezelést minden alkalommal felülvizsgálják. Az irodai ügykezelésben tehát már jó uton vagyunk. Segítségre van e tekintetben a vállalkozó cég is (az Egri nyomda r.-t. Egerben), amely kötelezte magát arra, hogy a megállapított egységárak mellett mindig és mindenkor és bármily mennyiségben mindazon könyveket naplót, blankettákat és más irodai szereket és berendezéseket postafordultával szállítja, amire bármely tűzoltótestületnek szüksége lehet.

Ezzel mód nyújtott arra, hogy minden új testület, vagy azok, amelyek ezen ügykezeléshez szükséges hivatalosan megállapított nyomtatványokkal még ellátva nincsenek azokat — még a legkisebb mennyiségben is — olcsón beszerezhetik és hiányos vagy fogytán levő törzskönyvüket, naplóikat és nyomtatványaikat bármikor kiegészíthetik.

Ezek szerint tehát nemcsak arról van gondoskodva, hogy a tűzoltótestületek egyforma, egyöntetű és minden szükséges könyvet és nyomtatványt egy bizonyos helyen beszerezhessenek, — hanem arról is, hogy ezt olcsó árban kaphassák. Hiszen köztudomásu dolog, hogy 10—20 ives könyveket és nyomtatványokat egy megrendelő részére készíteni nem lehet, de ha igen, akkor annak az ára legalább is 5—6-szor magasabb, mintha azokat ott szerezük be, ahol azok az összesség részére készülve, készletben vannak.

Az ügynek vélek szolgálatot tenni azzal, hogy e helyen is felhívom a tűzoltótestületeket a fentebb említett visszás ügykezelések megszüntetésére és az egyöntetű könyvek, naplók és nyomtatványok bevezetésére.

Vass Andor

szolgálatvezető segédtitisz.

Földrengés ellen biztos építkezések.

A Természettudományi Közlönyben írja:
Schoditsch Lajos.

Az utolsó két évtizedben ismétlődő földrengések nálunk is, de másutt is, hol a földrengések nagyobb pusztításokat okoztak (pl. Amerikában, Japánban, Ausztráliában és Olaszországban), mindinkább foglalkoztatták nemcsak a természettudósokat, hogy a földrengés tulajdonképpen mibenlétét megismerjék és előjeleit tanulmányozzák, hanem az építőszerkezetekkel foglalkozó szakembereket is, hogy a tönkre ment épületeket tanulmányozva, oly szerkezeteket alkossanak, amelyek az általános építőszerkezetek állékonyságának követeléseit úgy elégséges ki, hogy esetleg a földrengések is ellenálljanak. Hazai építészeinknek, kiknek, sajnos, az utóbbi kecskeméti föld-

Föld felszínének meghasadásában nyilvánul meg, vagy pedig többé-kevésbé erős meg-rázkódtatásban és földmoraj alakjában ad életjelt magáról. A földkéreg belsejét kitevő közettömegek áteresztik a mozgás longitudinális és transzverzális hullámait anélkül, hogy helyváltoztatást szenvednének: a Föld felszínén azonban a vízhullámok módjára hullámokká változik át a mozgás, mitől a felszín laza törmelék rétegei hullámlásba jutnak, akár télen a kocsonya. Ez utóbbi mozgás az, mely az épületekre rombolólag hat, és ez teszi szükségessé az olyan szerkezet után kutatni, amely ideálisan biztos volna földrengéskor is.

Az első kár, amely az épületeket érheti, az, hogy a rengés ereje az épület különböző részeit különböző időközökben megremegteti. Erre nézve H o b b s így nyilatkozik: Valamely épület a földrengés kor ingához hasonlóan ingadozik, sőt akárcsak az ingák egész sorozata, különösen azóta, amióta az épületeket különböző anyagokból építik, minden anyagnak meglévén a maga lengési időköze. Nemesak a különböző anyagok rezegnek különböző időközökben, hanem ha az épületnek szárnyai, nyulványai vannak, ezek az épületrészek is más időközökben remegnek meg, mint a főépület. A rengési időközöknek különbözőete okozza, hogy belső erők nyilvánulnak, melyek lerontani igyekeznek a szerkezetek állékonyságát. Ha minden rész úgy, illetve oly erősen köthető össze, hogy az egész épület, mint egy egész tömeg mozog: akkor az épületet földrengéskor biztosnak mondjuk.

Ha a Földnek ez az egyenetlen mozgása nagy kiterjedésű és mély eredetű, tehát rendkívül nagy, ezeknek az erőknek semmiféle szerkezet sem tud ellentállni: de ha ez a mozgás a Föld felszínéhez közel történik, a károk eshetősége a lehető minimumra szorítható, sajátosságos tervezettel. Földrengéssel foglalkozó világhírű tudósok kimutatták, hogy ez a káros mozgás a Föld felszínén, különösen feltöltött, vagy felásott moosaras helyen, sokkal nagyobb, mint mélyebben. Egy nagyon erős földrengés alkalmával, 1885-ben, 10 láb mély gödör fenekén a földrengés nagysága csak $\frac{1}{34}$ része volt annak, mint amit a felszínen mértek. Ebből világos, hogy mily könnyen összeomolhat az épület, ha nincs állékony talajon, kellő mélyen alapozva. Olykor forgó mozgást is észleltek épületeknél, mely különböző idejű és különböző irányból jövő rengések együtthatásából eredt. A forgató erők romboló hatásának semmiféle szerkezet sem tud ellentállni.

A kémények akár téglából, akár más falazatból építvük, minthogy egyik formájukban sincsenek hosszúságukban kellőleg merevitve,

mert a hegyek szomszédságában szokatlanul nagy a Föld felszínének összetömrülése, még pedig abban az irányban, amely merőleges a völgy hosszanti irányára. El mozgásnak hatása egy hidra úgy nyilvánul, hogy vagy meggörbíti a hidat, vagy félretolja a hídfőket, vagy pedig lenyírja a lehorgonyzó szerkezetet, vagy magát a pillért egy gyöngébb keresztmetszetben.

1. Épületek: Arra nézve, hogy valamely épület állékony legyen, legelső követelmény hogy alapozása mély és erős legyen. Ott, a hol az alapozásnál betont nem lehet használni, cölöpöket kell a földbe verni akár egyszerű, akár vasbeton formájában. Épületeknél egy másik felette fontos követelmény a merevség. Az épületkeretnek nagyon erősnek és jól összeépítve kell lennie, hogy a mennyire csak lehetséges, az épület egységes (monolith) volta létrejőjön és hogy a rezgés az egész épületet mint egységes tömeget rázkódtassa meg. „A vasbeton az egyedüli anyag, mely e követelményeket teljesen kielégíti, ez az anyag magában egyesíti a falazatnak tartósságát, tűzbiztonságát; megvan benne a vasnak, illetve az acélnek húzási és tágulási képessége és ezenkívül még oly tulajdonságai is vannak, amelyek kizárólag az ő sajátosságai. A vasbeton valóban egységes (monolith) s a mellett könnyű épületként hat. Tartósságáról pedig elmondhatjuk, hogy mennél régebben áll annál erősebb és szilárdabb.”

Gyengén méretezett, hanyagul szerkesztett és egyenlőtlenül merevített vasból való épületek kártyavárként omlanak össze. Mert a szegecsek elnyíródnak, miként azt a kaliforniai „Union Trust Building”-nél lehetett látni. Ha a mennyezetek nincsenek jól összeépítve a főfalakkal, a földrengés erejének vízszintes összetevője következtében ezek a nagy tömegek a falak felé dobatnak, ostromló kosok módjára, úgy hogy az épület részekre szakad. Eppen így a fedél is, ha nincs erősen a főfalakhoz erősítve, lecsuszik róluk. Nehéz födelek, földrengés látogatta vidékeken, örökös veszélyt rejtegetnek földrengések idejében és mindig fő okai a nagy károknak és emberhalálnak. Az épület súlypontjának lehetőleg mélyen kell lennie, hogy az épület tehetetlenségének hatása lehetőleg csekély legyen.

Az 1908. december 28-iki szerencsétlenség alkalmával Messzinában az egyedüli nagyobb épület, mely a városban megmaradt, az elmebajosok kórháza, s ezenkívül még 4–5 ház, melyek vasbetonból épültek. Igazán ritka látványosság volt ezeket a házakat sértetlenül látni a romok között.

2. A kémények ledőlése egyik legveszélyesebb és legközönségesebb következménye a földrengés okozta zavaroknak. A téglá és falazat nehéz tömege keresztül tör a tetőzetet és a padozatot, mely rendszeren maga után vonja az egész épület beomlását és sok ember életébe kerül. Ha a baj akkor történik, a mikor az iskolák

megegyeztek, borzasztó sok gyermekélet esett volna áldozatul. Téglából, vagy más egyéb falazatból készült kémények soha sincsenek egyenletesen merítve. Egy merevítő vas egész magasságban levezetve, nagy biztonságot nyújt a lökésekkel szemben, de nem tűzbiztos, pedig a földrengést követő tüzesetekből következik, hogy a tűzbiztonság éppen olyan fontos követelmény, mint az állékonyosság a földrengéskor nyilvánuló erőkkkel szemben. A károkat úgy lehetne elkerülni, hogy a kéményeket vasbetonból, vagy más olyan anyagból építenék, amelyben épp úgy megvan a merevség, mint a húzás elleni nagy ellenálló képesség. Ilyen kémények még abban az esetben sem dőlnek be, ha össze volnának kapcsolva a fedélszék gerendáival. Még jobb eredményeket lehetne elérni, ha a fedélszék és kémény ugyanabból az anyagból készülnének és össze volnának kötve egy egységes monolith-tömeggé.

A tűzbiztonság egyike a legfontosabb feladatoknak a földrengéses területeken, mert tudvalevő, hogy a nagy tűzvészek, melyek összeomlásokból, elektromos vezetékek tönkremenéséből és egyéb a földrengéssel kapcsolatos okokból keletkeznek, gyakran sokkal nagyobb károkat okoznak, mint maga a földrengés. S bizonyíték van és a vélemények is egybehangzók, hogy a vasbeton, fémből való ablakok és ajtók vasbetétes üveggel, úgy szólván teljes tűzbiztonságot nyújtanak.

A beton tűzbiztonságának magyarázata az, hogy a betonnak és a vasnak kitágulási együttműködője csaknem ugyanaz, minélfogva nincs meg az a törekvés, hogy a beton a vastól elváljék. A vasbetétes üvegre azért van szükség, mert ez védi meg az épületet attól, hogy a tűz a nyílásokon át a belsejébe hatoljon.

Annyi vagyont pusztult el és annyi ember veszett oda a kaliforniai, messzinai, jamaikai, costa-rikai és más földrengéseknél, hogy tanulmányozni kellett azokat a szerkezeteket, amelyek a földrengéssel szemben legbiztosabbak és mindazok, kik ezzel foglalkoztak, arra a meggyőződésre jutottak, hogy erre legalkalmasabb „a jól megszerkesztett és szakértelemmel kiépített vasbetonszerkezet”.

A kecskeméti földrengés után, az ott tönkrement épületek kijavítására Kauser József építész, Nagy Virgil és Czákó Adolf műegyetemi tanárok a városháza sérült folyosófödemeit vastartók közötti betonboltozattól, vagy betonlemezről javasolták építeni. Az új födém szerkezet merevsége rengések ellenében biztosabbá teszi az épületet.

A kémények újjáépítésére azt javasolták, hogy azokat csömöszölt salakbetonból építsék újra, a betonba csupán annyi hossz- és keresztirányú vasbetétet javasolnak, amennyi a vasbeton összetartására szükséges. Ugy vélik, hogy a betonkéményeket is magasságukhoz képest egy, vagy két különböző ponton meg kell támasztani, a mi szerkezetileg úgy történhetik, hogy azon ponton, amelyben a megfogást ter-

vezik, a kéményttest négy sarkát élszögvasdara-bokkal kellene megerősíteni s ezeket még vízszintesen körülfutó szögvasakkal is összefogni.

Boltiveknél is a vasbeton-szerkezet nagyobb biztonságot nyújtana, mint a jelenlegi táglaboltozatok.

Hazai kiválóságainknak is az a véleménye tehát, hogy ma, földrengés ellen biztosan csakis vasbeton-szerkezetekkel lehet építkezni.

Levél a szerkesztőhöz.

Mélyen tisztelt Szerkesztő ur!

Kedves Bajtársam!

A pozsonyvármegyei szövetség gyűlése elmult. Elhangzottak a nemes és buzdító szavak, úgy a megyei, mint az országos szövetségi elnök urak ajkairól. Ezeket szívembe zárva, elmélkedtem; s mintha csak sugná valaki, hogy tégy, próbálj, alkoss valamit, légy te is valóban működő tagja a szövetségnek.

Én, az Isten háta mögött levő falu szerepny tanítója s tűzoltóparancsnoka, ilyen diszes társaság előtt beszéltem a tűzoltóságról, én, a szövetségben és a parancsnokok közt a legfiatalabb?! De bátorított az a tudat, hogy hátha egy lépéssel előbbre viszem a tűzoltóság szent ügyét.

Indítványom az volt, hogy a vármegyei szövetség, karöltve az országos szövetséggel pályatételt adjon ki oly nem magyar nyelvű népies füzetek megírására, mely füzetek tárgya legyen mindaz, amit a téli iskolázáskor előadunk. Ezáltal két célt érnének el. Először megkönnyebbitenők az iskolaparancsnok dolgát, mert ha van is segédkönyve, azt előbb át kell fordítania azon nyelvre, amelyen előadni akarja tárgyát. Most, ha az a tűzoltó a hosszú téli estéken átolvasná a füzetet, nézetéből egy tapodtat sem enged, mert egyrészt ő tűzoltó, másrészt pedig így van ez megírva a füzetben. Ezzel nemcsak az iskolaparancsnok működését könnyitenők meg az oktatásnál, mert hiszen most a parancsnok kérdezheti hogy mit olvasott erről vagy arról, hanem az a tűzoltó már maga is fellép mint oktató, otthon, a családjában.

Meg vagyok győződve mélyen tisztelt Szerkesztő ur, hogy az a gyermek, aki hallja édesatyja szavait otthon, a családi körben, a tűzoltóságról lelkesedéssel beszélni, vágyat érez parányi szívében aziránt, vajha ő is nagyobb volna már, hogy tűzoltó lehessen!! S ha ezek felnőnek, biztosítom, hogy mind tűzoltó lesz, azoknak oktatása nagyon könnyű lesz, mert az alapfogalmakat már édesapjától tanulta meg. A második cél pedig az, hogy elvonjuk a népet a különféle hazánk ellen lázító ujságok olvasá-

Jó volna tehát, ha az Orsz. Szövetség a jövőben felkérné egyes naptárak kiadótulajdonosait, nem volnának-e hajlandók a tűzrendészetről egyet-mást naptáraik hasábjai közé bevenni? Mert milyen könyvet olvas nagyobb részt a nép? Naptárt! Ez van legjobban elterjedve. Nincs az a viskó széles ez országban, amelynek szobájában a falon ott ne lógna a mudzagon a naptár. Ezt olvassa nemcsak a családfe, hanem az egész család.

Maradtam, Majtény, stb.

Kemenes Ferenc
ÖT. parancsnok.

Szaktanfolyam Fejérvármegyében.

A fejérvármegyei tűzoltó-szövetség elhatározta, hogy 25 éves fennállásának megünnepléséül Székesfehérvárott f. é. június hó 8-tól június hó 15-ig terjedő hét napon át saját költségén szaktanfolyamot rendez, melynek tartama alatt az abban résztvevőket díjtalan csoportos elszállásolásban részesíti s számukra mérsékelt áru együttes étkezésről gondoskodik. Ez alkalmából a vármegye alispánja utasította a községek előljáróságait: miszerint lehetőleg az értelmiség köréből választott egy-egy olyan egyént küldjenek ki e tanfolyamra, ki az ott szerzendő ismereteit még a nyár folyama alatt községében érvényesíteni képes és erre kötelezett is legyen. E kiküldöttnek be- és visszaszállításáról, a mai drágább életviszonyoknak és a városi körülményeknek megfelelő napi díj utalványozásáról a községek gondoskodnak. A tanfolyamra kiküldendő június hó 8-án délután 2 órakor jelentkezni tartoznak Vida Pál szövetségi titkár tanfolyamparancsnoknál a székesfehérvári tűzoltó-testület őrtanyáján, hol is az előadások még aznap megkezdődnek s naponta délelőtt és délután elméleti és gyakorlati előadások fognak tartatni. A záróelőadás és gyakorlat 14-én délután fog megtartatni, mely után az alispán jelenlétében az igazolványok kiosztatnak s ezzel a tanfolyam befejezést nyer. Azonban a másnap, 15-én tartandó vármegyei tűzoltószövetségi diszgyűlésen és a székesfehérvári tűzoltó-testület nagygyakorlatán résztvenni tartoznak a hallgatók.

* A párkányi tűzoltótestület rendes évi közgyűlésén, melyet Palkovits László főszolgabíró elnökle mellett tartottak, a betervezett évi jelentés szerint a tűzoltók az elmúlt 1912. évben 14 esetben vonultak ki és pedig 6 esetben Párkányban, 6 esetben Esztergomban, 2 esetben Nánán kiűtött tűzhöz. Megnyerte a testület csapata a Nyergesujfalun 1912. évi június hó 29-én tartott tűzoltó-verseny I-ső díját. A bevétel 1578 korona, a kiadás pedig 1871 korona volt. Az egyesületnek (szerevényeken kívül) 2618 korona 07 fillér készpénz tőkéje van gyümölcsözőleg elhelyezve. Az 1913. évi költség-előirányzat 1202 korona 12 fillér bevétel és 1188 korona

Mezőtur.

Régi testület a mezőturi önkéntes tűzoltóegylet, de jó sokáig alig hallatott valamit magáról.

Ma — úgy látszik — végre uj erőre kapott. 38 működő tagot számlál s a város polgármestere a 10 fizetéses tűzoltó feletti felügyeleti és fegyelmi jogok gyakorlását is ráruházta a brassói Greising József vezetése alatt buzgólkodó parancsnokságra. A tanács pedig az egyesületnek eddig adott 600 K évi segélyét 1200 koronára emelte fel.

A testület zárószámadása 1695 K bevétellel szemben 1646 K kiadást tüntet fel.

Tűznél 8 esetben avatkozott be sikerrel, azonkívül 16 gyakorlatot is tartott.

A tagok folyó évtől kezdve Országos Szövetségünk pénztáránál biztosítva vannak.

Az idei rendes közgyűlés elé Kiss Lajos pénztáros által beterjesztett költségelirányzatot 2208 K bevétellel és 2155 K kiadással fogadták el.

A testület elnöke dr. Kun Árpád, titkára Törzsök Béla, másodtitkára Deák János.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Tartalom:** Hivatások és önkéntesek. Irta: Papp Ferenc. — Hivatalos rész. Meghívó. — Az Országos segélypénztár elnökségének évi jelentése. Felhívás a tanfolyamon való résztvevésre. — Figyelmeztetés. — A motorkocsik történetéből. — A tűzoltószövetségek vezetői. Összeállította: Erdély Ernő. — Elektromos erő ára nálunk és Svájcban. — Janicsok Andor felolvasásából. — Vidéki tűzrendészetünk fejlesztése. Irta: Lachstädter O. — Egyesületi ügykezelés és irodai berendezkedés. Irta: Vass Andor. Földrengés ellen biztos épületek. Irta: Schoditsch Lajos. — Levél a szerkesztőhöz. Irta: Kemenes Ferenc. — Szaktanfolyam Fejér megyében. — A párkányi tűzoltótestület. — Mezőtur. — Különfélék. — Beszerzési források.

— **A Szepesvármegyei Tűzoltószövetség** elnöksége az összes szepesi tűzoltóságok nevében mély fájdalommal jelenti, hogy a szövetség felejthetetlen emlékü megalapítója, ügyvivő elnöke, majd tiszteletbeli elnöke **Putsch Tóbiás**, nyug. képezdei tanár, a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség központi választmányának volt tagja, a Tátravidéki tűzoltószövetség szervezője és annak fennállásáig elnöke, az iglói tűzoltóság tb. főparancsnoka, a koronás aranyéremkereszt és a tűzoltói királyi díszérem tulajdonosa, folyó évi május hó 4-én, Szent-Florián napján, 75 éves korában elhunyt. Nagy érdemeivel örök emléket állított magának s mi nevét hálás kegyelettel fogjuk tiszteletben őrizzni!

— **Párisban** a Bruneau naftalin porlasztásával végzett kísérletekkel kimutatták, hogy a métermázsánként 9 koronáért kapható naftalin is alkalmas motorhajtásra. A kérdés érdemes a közelebbi figyelemre különösen akkor, amidőn a motorbenzín ára ma már 36—45 korona. Ugyancsak párisban az Ecole des Arts et Metiers-n úgy találták, hogy a stearinsavval

és alkoholizált kausztikus szódával preparált petroleum, amely ezen eljárás következtében megalvad, illetőleg szilárd halmazállapotot vesz fel, ami egyértelmű azzal, hogy könnyebben kezelhető s tartányok nélkül s az elpárolgás kizárásával szállítható anélkül, hogy kalorikus értékében csökkenés állana be.

— **Rendőrtisztek iskolája.** Május 5-én kezdődött meg az a tanfolyam, amelyet a vidéki rendőrtisztek oktatása végett honosítottak meg. Ez évben harmincegy hallgatója van a rendőrszerveletnek: kapitányok, fogalmazók és felügyelők. Az ünnepélyes megnyitás délelőtt tíz órakor volt a Mosonyi-utcai rendőrkapitányban. Pekáry Ferenc miniszteri tanácsos, aki Horváth Elek osztálytanácsos és Székely Andor miniszteri titkár kíséretében jelent meg, a hallgatóságához hosszabb beszédet intézett, amelyben a rendőroktatás fontosságát hangoztatta. A tanfolyam, amelyen délelőtt és délután is lesznek előadások, június hetedikén ér véget. Előadó tanárok dr. Marinovich Jenő, Gegus Dániel, dr. Nagy Károly rendőrtanácsosok, dr. Dorning Henrik, dr. Gábor Béla kerületi kapitányok, dr. Rózsa Imre rendőrfőorvos, Tojfal Gyula rendőrfelügyelő, dr. Kármán Elemér járásbíró, Markovszky Béla tűzoltófőtiszt, dr. Ruffy Pál miniszteri tanácsos, dr. Szana Sándor az állami gyermekmenhely vezetője, Vajna Károly a gyűjtőfogház igazgatója és dr. Németh Ödön elmegyógyász.

— **Formosa-szigeten,** Taihoku város közelében a vallási fanatizmus tűzhalálát okozta egy budhista Lolostor tíz papjának. Megszakítottak minden összeköttetést a külvilággal és fanatizmusuk végül vallási örületté fajult, meggyújtották a templomot, azután hangos imák közepette belevetették magukat a lángokba, hogy ilyen módon megtisztulva menjenek a másvilágra. Valamennyien megégtek, anélkül, hogy csak egyetlen jajszót is hallattak volna.

— **A tűzbiztosítás államosítása.** Jungbert Mihály buziásfürdői lakos javaslatot nyújtott be a pénzügyminisztériumhoz és a képviselőházhoz a tűzbiztosítás államosítása érdekében. Jungbert még Wekerle első pénzügyminisztersége idején kidolgozott egy ugyanilyen értelmű javaslatot, melynek érdekében József főherceg is interveniált az akkori kormánynál, ahol a tervet elvben el is fogadták, de ez időszerint keresztülvihetőnek nem tartották. Vajjon milyen lesz most ez életre való és hasznos ötlet sorsa?

— **Edison-féle új kinematograf.** A mozgófényképészet terén nagy haladást jelent az Edison-féle új kinematografia, mely a mi szempontunkból annyiban bír fontossággal, hogy acélpáncéllemezben van, a filmjei teljesen érzéketlenek a legerősebb fénysugárzás iránt is, mert már összetételük is egészen más mint a rendes filmeké s még a direkt lángtól is nehezen fog tüzet. Legalább így írja le a cég prospektusában a gépet. Nagy veszélyt rejt azonban magában, hogy családok is beszerez-

hetik olesóságuknál fogva s így az ellenőrzésük tűzrendészeti szempontból jelentékenyen nehezebb lesz.

— Gyújtogató kataszteri hivatalnok. A topolyai csendőrség letartóztatta Bencsik Mátyás községi kataszteri nyilvántartót, aki éjjel fölakarta gyújtani Császár Péter nyugalmazott topolyai szolgabíró házát. A kísérlet előtt Bencsik Mátyás résztvett a topolyai gyújtogató munkapárt szerda esti értekezletén, amely mulatozással fejeződött be és éjjel után erősen italos állapotban egyedül indult hazafelé. Nemsokára a többiek is elindultak a vendéglőből s már a vendéglő ajtajában észrevették, hogy az utca másik oldalán egy ember égő gyújtószálakat dobál Császár Péter főszolgabíró náddal fedett házára. Rákiáltottak, mire az ismeretlen alak futva menekült és egy mellékutcában eltűnt. A Gőzmalom-utcahoz érve a társaság ismét észrevette, hogy most már Balogh Balázs borbélymester háza előtt áll az előbb látott ember és égő gyújtószálakat egy ná-

szálba tűzve bedugdossa azt a ház fedele alá. Odafutottak, és ekkor megdöbbenve ismerték fel a menekülő emberben Bencsik Mátyás községi kataszteri hivatalnokot, aki vagyonos topolyai gazdának a fia, érettségizett és papi pályára készült, de gyenge testalkata miatt nem folytathatta tanulmányait és így községi irnok lett Topolyán. Bencsiket letartóztatták és beszállították a szabadkai ügyészség fogházába. A vizsgálóbíró előtt azt vallotta, hogy csak nagyon homályosan emlékszik az esetre és ellenállhatatlan kényszer hatása alatt állott, amikor gyújtogatni akart. Sem Császár szolgabíró, sem pedig Balogh Balázs ellen a haragra nincs oka. Bencsik védője kérte a fiatalember elméleti állapotának megvizsgálását, mert valószínű, hogy piromaniakus.

— Alkalmi eladás. Tűztől megmentett áruk. Vevő: Van-e a tűztől megmentett áruk között zöld színű nyakkendő, szükségem volna néhányra?

Kereskedő: Most már minden elfogyott, de szíveskedjék néhány hétig várni, akkor ismét lesz a boltomban ilyen alkalom.

Beszerzési források.

KÖHLER ISTVÁN (ezelőtt **Geittner és Rausch** tulajdona)
fecskeendő, szivattyú és tűzoltó-szer gyára.
Iroda és mintaraktár: Budapest, VIII., József-körút 14.
Gyár: Korponai-utca 20—21. szám.

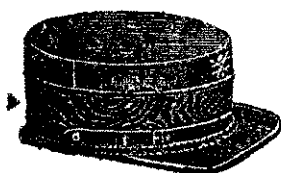
Budapesti Szivattyú- és Gépgyár
Részvénytársaság
Budapest, VI., Váci-ut 69
GYÁRT:
◁ Gőz-, motor-, tűzifecskeendőket és kútszivattyúkat. ▷

SELTENHOFER FRIGYES FIAL, SOPRON
cs. és kir. udvari szállítók, gyártnak:
tűzifecskeendőket és mindennemű tűzoltói felszereléseket, szivattyúkat.
Központi iroda és raktár: Győző Béla és Társa Budapest, V., báró Aczél-utca 3. szám alatt (a Vigszínház tőszomszédságában).

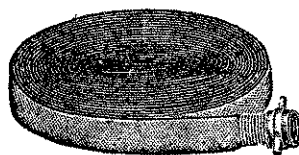
Mátrai Anta! és Társa r.-t.
Budapest, Központi iroda: VI. ker., Teréz-körút 33. Gyár: I. ker., Fehérvári-út 110.
GYÁRT: mindennemű tűzoltói létrákat és tömlőmotorokat.

Walszer Ferenc
tűzoltási szerek és szivattyúk gyára,
harang- és fémmöntőde
Budapest, VI., Lomb-utca 34—36. szám.

Sternberg és Kálmán
Budapest, VIII., József-körút 35.
GYÁRTUNK: tűzifecskeendőket, kútszivattyúkat és tűzoltói felszereléseket.

Elsőrendű tűzoltó-sapkákat acélsodrony-betéttel legjobban és legolcsóbban készít
Ritscher Zsigmond és Fia, Körömend
Interurban telefon 27.
Kívánatra árjegyzék és mintasapka.

FEIK ÉS TRÉBA
Budapest, V., Lipót-körút 22.
Legelőnyösebb bevásárlási forrás összes tűzoltó-szerekben, egyéni felszerelésekben stb. Árjegyzék ingyen.

Tűzoltók, kérjétek a boltostól a
tűzoltók gyufáját!
Készül Stermann M. nagyszombati gyufagyárában. Az eladási ár 50%-a a magyar országos tűzoltó-szövetség segélyzépénztárának jut.

Elsőrendű tűzoltó egyenruhák, sapkák és felzárólécek
Tiller Mór és Társa
cs. és kir. udvari szállítóknál
Budapest, Váci-utca 35. szám.
Részletes árjegyzék kívánatra bérmentve!
Nagyobb megrendelésnél saját költségünkön küldjük szabásunkat mértékével előjából.

HATSCHER SZABADALMA
ETERNIT-PALA
A jelenkor legjobb tetőfedő anyaga.
Eternit-művek Hatschek Lajos
Budapest, Andrássy-út 33. sz. Nyergesújfalu (Esztergom m.)

Magyar Fémlemezpar r.-t.
Budapest, VII., Erzsébetkirályné-ut 57.
egyedül gyártja a szab. Henze-féle robbanásmentes hordókat, tartályokat és kannákat, garage- és raktári berendezéseket.

TŰZRENDESZETI KÖZLÖNY

AZ ORSZ. TŰZOLTÓ-SZÖVETSÉG HIVATALOS LAPJA.

<p>Megjelenik minden hó második szombatján. Hirdetéseket felvenni egyedül a kiadóhivatal jogosított. A lapszétküldésre vonatkozó felszólalásokat az országos szövetség elnökségéhez kell intézni; a hozzá az előfizetések hirdetések díja is küldendő.</p>	<p>Laptulajdonos: A MAGYAR ORSZÁGOS TŰZOLTÓ-SZÖVETSÉG. Kiadóhivatal: az Országos Tűzoltó-Szövetség Irodája VII., Rákóczi-út 38. Telefon 90—33.</p>	<p>Előfizetési ára, egész évre, 5 korona. Tagtestületeinknek ingyenpéldány jár. Szakcikkek, melyeknek kézirata a szerkesztő címére irányítandó, ha közlésre alkalmasak díjaztatnak.</p>
--	--	---

Felelős szerkesztő: MARKUSOVSKY BÉLA, VIII., Kun-utca 2.

Helyettes szerkesztő: ERDÉLY ERNŐ, Győr.

Május 18.

Országos választmányunk legutóbbi közgyűlésén, melyet Pestvármegye székházának nagytermében Széchényi Viktor gróf, személyes elnöklete alatt, május hó 18-án tartottak meg Budapesten, anyagi kérdések valának a praedominálók.

A felszólalók és indítványtevők valamennyiének a szavából, valami külső segítség után való vágy türelmetlensége csendült ki. Ugy látszik, mintha a meglevő erők, a rendelkezésre álló anyagi eszközök keretén belül, nagyobb már nem produkálhatnának s újabb lendületet egyedül a kormánytól várt hathatóság erkölcsi és anyagi támogatás tudna adni.

Maga a zárószámadások előadója is odanyilatkozik betérjesztett jelentésében, hogy anyagiak hiányában Szövetségünk képtelen lesz nemesen humanus céljait tovább fejleszteni, ha újabb bevételi forrásokról nem gondoskodik sürgősen.

„Az ország területén, mondja a jelentés, igen nagy fejlődésnek indult a tűzoltó-intézmény megvalósításának ügye. Azok a hozzájárulások azonban, melyekkel az egyes tagtestületek az országos szövetséget támogatják, fordított arányban állanak a szövetség anyagi gyarapodásával.

A tagtestületek évenként 2 koronával járulnak a szövetség költségeihez. Viszont a szövetség ezen összegből tagjait először is a hivatalos szaklap-

pal ingyen látja el. Azután választmányi üléseken s az országos közgyűlésen megjelenő vármegyei 1—1 kiküldött utiköltségeit fedezi, végre pedig tanfolyamokat rendez. S most csak egy tekintetet kell vetni a számadás részletezésénél a vármegyei szövetségek s a városi törvényhatóságok által fedezett hozzájárulásokra. A Hajdúvármegyei szövetség 2 koronát, a Pestvármegyei, Szatmármegyei, Torda-és Zalavármegyei szövetségek 12—12 koronát, Szepesmegyei 21 koronát, Bars 24 koronát, a Szabolcsmegyei 28 koronát fizet évenként stb. összesen több mint 20 érdekelttség nem járul évenként annyival a szövetség fentartásához, mint amennyit 1—1 kiküldöttének az utiköltsége kitesz, sőt a legtöbb esetben a költség az évi hozzájárulás 2—6-szorosát is felülmulja.“

Egyesek nagyobb takarékossgot ajánlottak az elnökség figyelmébe, ezzel remélve a bajokon segíteni s mindjárt javaslatba is hozták, hogy kezdődjék meg ez a takarékossg a Tűzrendészeti Közlöny szerkesztőségénél. A dolog igen érthető és egész természetes. Nem is volnánk magyarok, ha ez az indítvány el nem hangzott volna. A Szövetség kiadásai sorában ugyanis a szerkesztőség kiadási tétele a legalacsonyabb, a legkisebb összegű s azt is megkeresi maga a lap, hirdetések-ből és előfizetésből. De a vagyongyűjtés nagymesterei mind, kivétel nélkül a gyufán szokták megkezdeni a spórolást.

A többség azonban mégis csak inkább az előadó álláspontja felé hajlott, amely bátran hangsúlyozza, hogy a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség kicsinyes eszközökkel nem dolgozhatnak.

„Szövetségünknek — hangzik a jelentés — minden alkalmat meg kell ragadni, hogy belevonja az érdeklődés keretébe azoknak a vármegyei szövetségeknek az embereit is, ahol ügyünk csak épen hogy talajra talált; de az egyesületi élet még nem is serdülő, hanem csak gyermekkorát éli. Be kell őket vonnunk, hogy éppen ők, a kezdők, találkozzanak gyűléseinken a jó példával előlvilágoló vármegyei szövetségekből lüktető elevenséget magukkal hozó bajtársakkal s lássák elnökségünk buzgalmát, ügyszeretetét s a kettőből erőt merítve, kész apostolaivá legyenek ügyünknek a vidéken. Ha évenként csak egy-két községben sikerül is így célt érni, reánk és illetve a tűzoltóügyre nézve már az is nagy nyereséget jelent.“

Határozatilag ki is mondotta a közgyűlés, hogy az államsegélynek évi 25 ezer koronára való felemelése iránt felirat lesz intézendő a kormányhoz. Mert itt az igények lefokozására, ami egy privát háztartásban lehet mértékadó, gondolni sem szabad.

A szükségletek fennállanak. A tanfolyamokat nem redukálni, inkább szaporítani kell. A szakirodalom támogatása, a tűzrendészet fejlesztése szempontjából, szintén nélkülözhetetlen. S hol vannak még ezen felül a tűzfelügyelet hatékony teljesítésének céljaira szükséges összegek! Ama tűzrendészeti felügyeleté, amelynek gyakorlása egyenesen létérdeke intézményünknek, nélküle a fellobbanó érdeklődés lángját, hasznos tűzzé, nem állandósíthatván!

Mindez ugyan a tűzrendészeti törvény meghozatalával nyerhet csak kielégítő, mert garantált és így meg-

Higyük, hogy a nyiregyházi nagygyűlésig eljut ennek belátásáig — minden illetékes tényező. T.

A tűzoltószövetségek vezetői.

Mult számunkban közöltük az ország tűzoltószövetségeinek vezetőségét, melyhez pótlólag érkezett meg a *Tolnavármegyei tűzoltótestületek szövetsége* vezetőségének névsora és fontosabb adatai, mit alábbiakban közlünk:

Elnök: Sztankovánszky Imre dr. cs. és kir. kamarás, országgyűlési képviselő, alelnök Csik József, titkár Brebovszky Elemér, pénztáros Nikitics Imre.

Vármegyei felügyelő nincs:

Járási felügyelők: Brebovszky Elemér, Csik József, Nagy István, Reinwald István, Fléger Hugó, Bereck István, Klimes Antal és ifj. Stockinger Rudolf.

A szövetség 1893-ban alakult, van 22 önkéntes tagtestülete. A felügyelők évenként tartanak szemlét s ezért 50 korona tiszteletdíjat kapnak, míg a titkár és pénztáros tiszteletdíja 80 korona. Évi tagdíj 12 korona, melyből a fenti díjakat s a tanfolyami költségeket fedezik. A szövetség vagyona 1482 korona.

Itt említjük meg, hogy mult számunkban közölt kimutatásba félreértésre okot adható hiba csuszott be. A Fehérvármegyei tűzoltószövetség vagyona ugyanis nem 120,000 korona, hanem 12,000 korona. Ez is elég tekintélyes összeg.

* A székesfővárosi tanács Krámer Mórnak, az „Edison mozgókép vállalat“ igazgatójának kérelmére, a tűzoltó főparancsnok közbejöttével május 15-én megvizsgáltatta az új rendszerű mozgóképkészüléket. A hatósági próba alkalmával az tapasztaltatott, hogy az Edison-féle hordozható mozgóképvetítő új készülék sokkal kisebb energiájú fényhatással és kisebb hőszugárral dolgozik, mint más hasonló készülékek. Az Edison-féle három sorozatu film a lenese által összpontosított hőszugár hatása alatt is csak összezsugorodik, megszenesedik s ennek folytán kilyukad ugyan, de lángra azonnal nem lobban s hosszabb idő múlva is csak lassan ég és oly gyengelánggal, amely egyszerű ráfújásra is elalszik. Tűz és életbiztonság szempontjából ez nagy előny, mert a közönséges film, a hőszugár hatásának exponálva másodpercek alatt lángra lobban s oly vehemens gyorsasággal ég el, hogy eloltása csak igen hathatós oltóeszközzel sikerül. Az Edison-filmnek további előnye még, hogy három sorozatu lévén, sokkal kisebb hosszúsághoz és így orsóra gombolyítva sokkal

Jegyzőkönyv.

Felvételett Budapesten, 1913. évi május hó 17-én a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség segélyző-pénztára elnökségi ülésén.

Elnök: gróf Széchényi Viktor elnök.

Jegyző: Bencze István titkár.

Jelen voltak: Dr. Óvári Ferenc alelnök, Apáthy Vilmos, Dr. Balogh Dezső, Barabás István, Desits József, Erdély Ernő, Jászberényi Miklós, Kuharszky László, Koszits Kamil, László István, Oltványi Ödön, Papp Ferenc, Szabó Gyula, Vida Pál.

1. Elnök az ülést megnyitván, Bencze titkár bejelenti, hogy Csöndör Péter (Pacs) 1912 december 31-én tűznél bontás közben mutatóujját, megsértette, mely sérülés 16 napig gyógyult.

Nevezettnek 32 K segély kiutalványoztatott.

2. Trupp Kálmán (Ipolság) 1912. évi december hó 6-án tűznél meghült, 84 napig tüdőbajban feküdt.

Tekintettel arra, hogy a nevezettnek idült tüdőbaja van, az elnökség a kért segélyt nem találta megadhatónak.

3. Kovács István (Győr) hiv. tűzoltó 1912 december hó 31-én gyakorlat közben az autó felborulása folytán súlyosan, megsérült és 127 nap alatt gyógyult.

Nevezettnek 127 K segély kiutalványoztatott.

4. Szántó Lajos (Kunszentmárton) f. évi január 13-án tűznél meghült, majd hashártyagyulladást kapott amibe február hó 22-én belehalt. Az esetet 2 nappal elkészen jelentették be.

Tekintettel a nevezettnek hátramaradt nagy számu családjára 150 K segély utalványoztatott ki.

5. Kálmán Ferenc (Kolozsvar) 1912. évi április hó 27-én tűznél kezén megsérült és 8 hét alatt gyógyult. Bejelentést a parancsnokság mellőzésével tette meg.

Tekintettel arra, hogy a nevezett tűzoltó, parancsnoksága az esetről mit sem tud, kérése elutasított.

6. Markovszky Sándor (Ungvár) parancsnok 1912 november hó 7-én tűznél meghült, és ebből kifolyólag hörghurutot kapott. Orvosai délvídekre küldték s költségei fedezésére segélyt kér.

Mivel erre segélyzőpénztárnak alapja nincsen, kérése elutasított.

7. Bleich János (Szentmargitbánya) f. évi február 13-án tűznél meghült és 17 nap alatt gyógyult.

Nevezettnek 34 K segély utalványoztatott ki.

8. Banics Iván (Karloca) március hó 4-én tűznél a falról leesett s jobb kezén 8 nap alatt gyógyuló zúzódást szenvedett.

Nevezettnek 16 K segély kiutalványoztatott.

9. Müller Mihály (Garabos) február hó 4-én tűznél 5. nap alatt gyógyuló sérülést szenvedett.

Tekintettel arra, hogy nevezettnek sérülése elkészo jelentetett be, a kérés elutasított.

10. Graszl Nándor (Komárom) március hó 24-én tűzhöz való kivonulás alkalmával a mozgószerre akart felugrani, lábai a kerekek közzé jutottak s 36 nap alatt gyógyuló zúzódást szenvedett.

Nevezettnek 72 K segély utalványoztatott ki.

11. Schmeltz Antal (Temesvár) március

hó 24-én tűznél jobb lágyékán zúzódást szenvedett.

Tekintettel arra, hogy a nevezettnek sérülése elkészo jelentetett be, a kérés elutasított.

12. Sefcsik Mihály (Bácsujfalu) április hó 5-én tűznél a jobb kezére esett égő deszkától 8 nap alatt gyógyuló égési sebet szenvedett.

Nevezettnek 16 K segély utalványoztatott ki.

13. Szabados Albert (Békés) április hó 5-én tűznél forró gőzzel lábait elégette és 9 nap alatt gyógyuló égési sebet szenvedett.

Nevezettnek 18 K segély utalványoztatott ki.

14. Steer József (Rákospalota) március hó 24-én tűznél mentési munkálatok közben jobb arcán 28 nap alatt gyógyuló égési sebet szenvedett.

Részére 56 K segély utalványoztatott ki.

15. Baloghy Imre (Orosháza) április hó 5-én tűznél létráról lejövet szögbe lépett és 16 nap alatt gyógyult.

Nevezettnek 30 K segély utalványoztatott ki.

16. Bihel Henrik (Bátorkeszi) április 10-én tűznél bontás közben jobb ujját megsértette; 20 nap alatt gyógyult.

Részére 40 K segély utalványoztatott ki.

17. Várad György (Szeged hiv.) március hó 18-án tűzhöz vonulás közben szerről leesett és 42 nap alatt gyógyuló esonthatyaltobbot szenvedett.

Nevezettnek 42 K segély utalványoztatott ki.

18. Farkas József (Jánosháza) április hó 17-én tűznél mentési munkálatok közben jobb arcán és kezén 19 nap alatt gyógyuló égési sebet szenvedett.

Részére 38 K segély kiutalványoztatott.

19. Schaffer Sebő (Szigetsép) április hó 20-án jobb keze gyakorlaton az ütköző alá került és 8 nap alatt gyógyuló zúzódást szenvedett.

Nevezettnek 16 K segély kiutalványoztatott.

20. Mátés Mihály (Gige) jobb mutató ujjá április hó 19-én tűznél a fecskendő ütközője alá került és 23 nap alatt gyógyuló zúzódást szenvedett.

Részére 23 K segély kiutalványoztatott.

21. Szász György (Kiszombor) április hó 13-án gyakorlat közben szerről leesett és jobb kezén 14 nap alatt gyógyuló zúzódást szenvedett.

Nevezettnek 28 K segély utalványoztatott ki.

22. Kovács János (Fiume máv.) gyakorlat közben jobb hüvelyk ujját megsértette; 10 nap alatt gyógyult.

Részére 20 K segély utalványoztatott ki.

23. Nacs Géza (Bácsföldvár) május 1-én gyakorlaton kötélleereszkedés közben jobb hüvelykujját megsértette; 8 nap alatt gyógyult.

Részére 16 korona segély kiutalványoztatott.

24. Jenntner Károly (Fehértemplom) május hó 4-én gyakorlaton kötélleereszkedésnél jobb kezén 10 nap alatt gyógyuló horzsolást szenvedett.

Nevezettnek 20 korona segély utalványoztatott ki.

25. Titkár jelenti, hogy a segélyző-pénztár alapszabályai elfogytak, engedélyt kér annak nyomtatására.

Dr. Óvári alelnök indítványára, mivel több tűzoltóság motoros szerrel van felszerelve, ennél pedig a sérülés gyakoribb, egy bizottság küldetett ki, melynek tagja dr. Óvári Ferenc, Breuer Szilárd, dr. Szily József, Szabó Gyula és Vida Pál s mely az alapszabályok idevonatkozó pontjának módosítására javaslatot

lesz teendő: Az alapszabályok kinyomatása ezen módosítás után lesz eszközölendő.

Mivel több tárgy nem volt, ezzel az ülés véget ért.

Gróf Széchenyi Viktor,
elnök.

Bencze István,
titkár.

1198.
1913. szám.

Jegyzőkönyv.

Felvétellett Budapesten, a vármegyeháza dísztermében, 1913. évi május hó 18-án déli egy órakor, a Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetség segélyző pénztárának rendes közgyűlésén.

Dr. Óvári Ferenc elnöklete alatt Apáthy Vilmos, dr. Balogh Jenő, Bartha Gergely, Bencze István, Csermák Hugó, Demidor Ignác, Desits József, Erdélyi Ernő, Gundy János, Horecky Gyula, Jászberényi Miklós, Kállay Imre, dr. Kele József, Keresztes János, Knortzer György, Kozsits Kamil, Kovácsics Gyula, Kuhárszky László, László István, Oltoványi Ödön, Papp Ferencz, Péter Antal, Strosz Béla, Szabó Gyula, Szávits Sándor, Szigethy István, dr. Szily József, Szabados Imre, Tankóczy Gyula, Tóth Ernő, Vargha Lőrinc, Vargha Tivadar, Vadas Sándor, Vida Pál és Zsiga János jelenlétében.

1. Dr. Óvári Ferenc elfoglalja az elnöki széket és jelenti, hogy gróf Széchenyi Viktor elfoglaltsága miatt nem lehet jelen a közgyűlésen, mely alapszabályszerűleg a mai napra, helyre és időre összehívott. Minthogy azonban testületi tagok elegendő számban vannak jelen, a határozatképességet konstatálja s a közgyűlést megnyitja, a jegyzőkönyv vezetésére Bencze Istvánt, hitelesítésére Jászberényi Miklóst és Vida Pál testületi tagokat kéri fel: az elnöki bejelentések tudomásul vétettek s a jegyzőkönyv hitelesítésére Jászberényi Miklós és Vida Pál vállalkoztak.

2. A napirend 1. pontja, az elnökség 1912. évi jelentése tárgyalatván, elnöklő azon kérdésére kívánja-e a közgyűlés felolvasatni vagy felolvasottnak tekinti-e és elfogadja-e az elnökség jelentését úgy, mint az a hivatalos lapban megjelent? A közgyűlés az elnökségnek a hivatalos lapban ismertetett 1912. évi jelentését felolvasottnak tekinti, elfogadja és jóváhagyja.

3. A napirend 2. pontja, az 1912. évi zárószámadás tárgyalatván, elnöklő ismerteti a pénztárvizsgáló bizottság jelentését és az elnökség azon indítványát, hogy a magyar orsz. tűzoltószövetség számadásainak 1912. évi hiánya 1906 kor. 27 f. fedezetére és az 1913. évre is administrationális költségek fejében a zárószámadásba és a költségvetésbe 2000—2000 kor. illesztessék be, helyesléssel fogadtatván: az 1912. évi zárószámadás 17690 kor. 15 f. kiadás-sal és 25641 kor. 09 f. bevétellel elfogadtatott, jóváhagyatott s 1912. és 1913. évre 2000—2000 kor. administrationális költségek megtérítése címén, a magyar országos tűzoltószövetség pénztára javára úgy a zárószámadásba, mint az 1913. évi költségvetésbe felvételni rendeltetett. Pénztárosnak pedig a szokásos óvások fentartása

26000 korona bevételi és 18000 korona kiadási tételekkel elfogadtatott, illetőleg jóváhagyatott.

5. Az alapszabályok kinyomatására ezuttal indítvány nem tétellett.

Egyéb tárgy nem lévén, az ülés 1/22 órakor bezáratott.

Kmft.

Dr. Óvári Ferenc,
alelnök.

Bencze István,
titkár.

Hitelesítjük:

Jászberényi Miklós.

Vida Pál.

Gyermekmenhelyek tűzbiztonsága.

Közérdekű voltánál fogva egész terjedelmében közöljük Budapest székesfőváros tűzoltó-főparancsnokságának 92/1913. szám alatti szakvéleményét a gyulai állami gyermekmenhely tűzbiztonságáról és tűzoltószerek vételéről, mely ekkép hangzik:

„A esatolt alaprajzot és a fecskendőgyárak költségvetését visszazárva, a nyert felvilágosítások alapján mindenekelőtt megállapíthatjuk, hogy a gyulai gyermekmenhely tűz esetére bőséges vízforrással rendelkezik.

Az oltáshoz szükséges anyagban nem lévén hiány, ebből az következnek, hogy egyenesen arra a kérdésre térjünk át, vajjon a mellékelt leírás szerinti targonca-fecskendők megfelelnek-e a menhely követelményeinek?

Sürgősen kért véleményünk azonban erre nézve egészen más irányu, amennyiben szerelést igénylő fecskendő beszerzését egyáltalában nem javasoljuk.

A fecskendőt ugyanis nem elég csak megvásárolni, annak értelmes jókarban tartására s időnkénti kipróbálására is van szükség s a vele banni tudásra begyakorolt csapattal is kell rendelkezni. És a gyulai állami menhelynek összevissza két (2) férfialkalmazottja van.

Ezek, különösen ha figyelembe vesszük azokat az egyéb kötelelességeket, amelyeknek teljesítése elsősorban vár rájuk, a fecskendőnek s tartozékainak gondozására sem igen jut idejük, nemhogy annak kezelésére lennének elegendők. Tűz esetén különben is egész más az ő feladatuk, mint a fecskendővel való bajlódás. Nekik a menhely lakóit és főleg a menhely ápolóit, a magukkal tehetetlen gyermekeket megnyugtatni, bátorítani, biztonságba helyezni, a füst és fojtó gázok hatásköréből kimenteni legyen a kötelelességük.

Az oltási műveletet, a voltaképeni szakértő beavatkozást pedig hagyják másokra, elsősorban a gyulai tűzoltóságra. Hogy pedig ez a tűzoltóság minél gyorsabban akcióba léphessen, kell, hogy legyen velők direkt tűzjelző összeköttetése az állami gyermekmenhelyeknek.

tönös hírüládása, illetőleg a tűzoltósághoz való jelzése, amelyről való gondoskodás éjjel-nappali időtartamra szóló, vagyis permanens jellegű legyen.

Harmadszor szobafecskendő helyett, amelynek a kezelése hozzá nem értőkre nézve kissé körülményes, extinkteurók, (Optimus, Champion vagy Minimax) szerzendők be, amelyeket az első pillanatban való beavatkozás céljaira a folyosókon, a bejáratok közelében, kell elhelyezni.

Negyedszer hosszukás bádóg-vedrekről kell gondoskodni fölös számban, amelyek miniummal bemázolva, igen tartóssá tehetők, hosszukás alakjuk pedig viztartalmuknak tűzre loecsanására is alkalmasabbá teszik őket. E bádóg-vedrek a fertőtlenítőbe, szolgálakásba és a closetek előterébe helyezendők.

Végre pedig, amennyiben a jégverem vagy más melléképület zsúp vagy nádfedelet kapna, ezek védelmére impregnált takaróponyváról kell gondoskodni.

Az emeletes épület tűzbiztonsága tárgyában szükséges intézkedésekre nézve akkor nyilatkozunk, ha majd legalább a terve kész lesz az épületnek.

A javaslatba hozottak költségvetése következőképp alakul:

1. Tűzjelző telefon 200 K és a vonal kiépítésének költsége, mely utóbbi az államtól díjmentesen kieszközölhető.
2. Takaróponyva 400 K.
3. Öt Optimus, vagy Champion, esetleg Minimax 300—350 K.
4. 10 drb bádógveder 50 K.

* **A tűzoltás — polgári kötelesség.** Szabadkáról írják nekünk: A múlt évben leégett a Freudenberg-féle fatelep, mely Szabadka legnagyobb faipari vállalata volt. A tűzvésznél, mely egész éjjel pusztított, nagy embertömeg volt jelen és a munkaerő mégis oly kevés volt, hogy az oltás nagyon lassan haladt előre. Govorkovits Aladár rendőrbiztos a báméskodó tömegből többeket felszólított, hogy álljanak a gép mellé. Hevér Géza földbirtokos megtagadta a segítséget, majd mikor a rendőrbiztos vezetni próbálta, ellenszegült. Ekkor állítólag Govorkovics többször mellbevágta és ütlegelte a földbirtokost, aki feljelentést tett ellene. Az ügyészség eleintén hivatalos hatalommal való visszaélés és személyes szabadság megsértését látta fennforogni. A minap aztán az ügyészség megszüntető végzést hozott. Az indokolás azt mondja, hogy Govorkovics csak kötelességét teljesítte, mikor a tűznél báméskodó sértettet a veszedelem elfojtására hívta fel s ha közben erősebb fellépést tanusított volna is, azt magasabb, humánus szempontból tette s ez, tekintve a tűzvész gyors elharapódzását, mindenben indokolt is volt.

Elnökségi ülésről mentünk a köruton a vilamoson, mikor figyelmünk „Az Ujság“ olvasótermére terelődik, amelyik előtt hatalmas embertömeg tolong s olvassa a kirakatban elhelyezett nagybetűs híreket: Pozsony lángokban áll, egy városnegyed teljesen leégett, a tovaterjedésnek még most sem tudtak gátat vetni. Nem gondoltunk soká, menetrendet kerítettünk s még az éjjeli vonattal elmentünk Pozsonyba. A fővárosi mentők egy szakasza is ekkor utazott.

Hajnalban érkezünk meg. Az állomáson fáradt vidéki tűzoltók várták a legközelebbi vonatot, hogy nagy munkájuk után pihenőre térjenek, az utcán álmos rendőr magyarázta az utat, mely a tűzhöz vezet. A Duna-utcában már szeren hazavonuló testületek csapatát látjuk s a Hal-téren át ott vagyunk a tűz keletkezési helyén, a Petőfi-utcában.

Szűk utca, faszindellyel fedett emeletes és kétemeletes épületekkel az utcai részről, míg a hátsó részen az eresz már a hegy alját éri. Keskeny épület az 5. számú ház, melynek padlólakásában kis szobában lakott a hajóhintás 3 gyermekével és nővérével s készült a délutáni lakodalomra. Volt nagy sürgés-forgás, sütöttek főztek, gyorsforralóban még a padlóra is került egy kanna zsir olvasztásra, hogy annál hamarabb legyenek készen az ünnepi ebéddel. E sürgéstűzelőhelyből pattanhatott ki déli egy óra után egy szikra, mely a délelőtti nagy hőség-től kiszáradt zszindelyt meggyújtotta.

A kis lakásból ijedten menekülnek ki az emberek az utcára, de akkor már ég a tető. A szélvihar, mely a déli órákban keletkezett kirántja az üszköt az épületből s viszi észak felé, meggyújtja a szomszédos házakat. Megérkezik a tűzoltóság, szerel a második háznál, de a szikra átugorja a védett házakat s már lángban áll a Miklós-utca. Megérkeznek az utász-tűzoltók, sugarat szerelnek a Miklós-utcában s a szikrát viszi a vihar a Vártelek-utcába, Kapucinus-utca s alig telik bele egy óra, már harminc ház áll lángban. Tizenhét helyről támadnak a tűzoltók, katonák s az időközben megérkezett vidéki testületek, de mintha pusztulásra ítélték volna ezt a városrészt, a tűz szökik előre s öt órakor már a Vár-utca, Kölcsey-utca, sőt a Petőfi-utcaától 700 lépésnyire levő Bél Mátyás utca házai is lángokban állnak.

Az oltás szinte a lehetetlenséggel volt határos. A segítségre érkezők nem tudták, a tetőt oltsák-e előbb vagy a benszorultaknak segítsenek a mentésben. Emberfeletti munkát végeztek tűzoltók, katonák egyaránt. Volt egy utász, aki 7 gyereket és egy öreg asszonyt hozott ki az omlófélben levő épületből, a másik egy beteg embert tiltakozása ellenére erőszakkal mentett ki a romok alól, a harmadik négy lovat vezetett már ki az istállóból s mikor újra bement, hogy még segítsen, de akkor már összeesik az ajtónál s öt magát kell onnan elvitetni.

Estére megérkeznek a bécsi tűzoltók is két gőzfejskendővel tololétrákkal és az egyetemleges szerrel (Universal) s felállanak a Vár-utcában és Vártelek-utcában s oltanak ahol lehet. Végre a szél eláll, az erőket egyes pontokon koncentrálhatni s mire bealkonyult, vége volt a veszélynek és szomorú látvány volt a hajnali órákban a tűz pusztítása. A Miklós-utca 4. számú kétemeletes bérkaszárnában emeletenként 24 helyen égett be az ajtók és ablakokon át a szobába. A Vár-ut 53. számú ház istállójában 4 ló elüszkösödött hulláját láttuk, az utcákon mindenütt jajveszékélő emberek s a tetőkön az egész éjjelt ott töltő tűzoltók, akik még reggel 6 órakor is oltották az égő gerendákat.

A pozsonyi tűzoltóság, megtett mindent, ami emberileg lehetséges volt. Elpusztult egy városnegyed de emberéletben nem esett kár. Egy gyári tűzoltó H u b e r életét vesztette a tűznél, de nem oltás közben érte a halál, hanem régi szivbaja ölte meg. A lakókat, kik az utolsó percig ragaszkodtak lakásukhoz s a már omladozó falak közül is alig akartak menekülni, sokszor erőszakkal is, de mind kimentették.

Kilenc utcában 73 ház esett a tűz áldozatául melléképületeivel, szomorú tanulságát nyujtván a megelőző tűzrendészet követelményei meg nem tartásából származható szerencsétlenségnek.

Vasárnap délután — írja a pozsonyi Híradó — két idegen tűzoltó parancsnok találkozott össze a Vártelek romjai között. Az egyik M ü l l e r Ede wieni, a másik Janicsék Andor budapesti tűzoltófőparancsnok. Mindkettő egyszerű tűzoltóapkában, rendjellel tele kékszinű uniformisban: szalutáltak, kezet fogtak és az első szavuk ez volt egymáshoz:

— Mit szól hozzá, egy ilyen nagy városban ennyi faszindelyes ház!

— És milyen szűk utcák! teszi hozzá a másik.

Két ország legelső szaktekintélye, akik a pozsonyi tűzvész első hírére idesiettek, hogy tanulmányozzanak, esetleg segítsenek, ezen akadt meg legelső sorban. A faszindelyes tetőkön és az utcák keskeny voltán. Azon, amit mi évtizedekig nem vettünk észre, nem vettünk számításba és aminek létezése miatt rettenetes biztonsággal kellett előbb-utóbb ennek a katasztrófának bekövetkeznie. A leégett utcák házai végesvéig faszindelyesek voltak, tőlük jobbra-balra az épen maradt házak százai ugyanilyenek és amikor most ezt tudomásul vesszük, csodálkozva, ijedten látjuk, hogy a Belváros közepén is csak így van ez, a legforgalmasabb, legnagyobb utcáinkon számtalan a faszindelyes ház. Elfelejtettünk évtizedekig felnézni a házaink tetejére. Azt meg hogy van tűz távolság is, mintha csak most kezdenők sejteni, s ebben volt és van a legnagyobb hiba. Rettenetes a pusztulás,

akkor, ha tanultunk belőle, aminthogy minden katasztrófának egy haszna van: a tanulság, amit a még nagyobb katasztrófák elhárítására kell fordítani. Pozsonyban éppugy mint egyebütt.

Erdély Ernő.

* * *

A f. évi május hó 18-iki választmányi ülés határozata folytán jártam Pozsonyban s a tűz helyszínén tett észleleteimről a következőkben számolhatok be:

A tűz által pusztított helyvel és egyéb külső körülményekkel nem kívánok részletesen foglalkozni, mert ezek a napilapokból eléggé ismertek. Jelentésemben kizárólag a saját szememmel látottakról és azon benyomásokról kívánok szólni, melyek a tűz utáni napon figyelmemet megragadták.

1. Pozsony városnak a tűz által pusztított része mintegy praedestinálva volt a pusztulásra (kár, hogy nem égett le egészen). Valóságos tűzfészek, szűk sikátorok közé épített zsindeyes, keskeny 3—4 emeletes mansardtetős házak, udvarok nélkül, keskeny falépcsők, deszkapadozatos nyitott folyosók stb. a padlások és lakások, piszkos boltok tele ócska limlommal, papírral, százados szeméttel és piszokkal s amellet egy-egy lakásban 3—5 lakó 15—20 személlyel.

2. A kitörő tüzet, (melynek okára nézve különféle verzió kering, a hivatalos vizsgálat kéményszikrát, vagy hibás építkezést állapított meg) későn jelezheték: a tűzoltóság pedig nem vonulhatott ki azonnal azzal a készültséggel mint azt jelen esetben és körülmények között talán feltétlenül meg kellett volna cselekednie.

3. A momentán nagyobb segítség hiánya, a kedvezőtlen szélirány, a sok gyulékony anyag és rozzant házak között a kitört tűz, bő táplálékot találva, egész természetszerűleg rohant a maga útján, egyik tetőről a másikra, míg rövid időn belül egész utcasorok nem állottak lángban. Ezen rendkívül nehéz helyzetben a tűzoltóság már csak akkor lehetett ura a veszedelemnek, mikorra az erők egybegyűltek s a szél is lecsendesedett.

A tűzoltóságok többet nem tehettek. Kétségtelen az is, hogy a helyzet így is könnyebb volt, mert ha a tűz éjjel tört volna ki, Pozsony városa olyan katasztrófának leendett a színhelye, mely ritkította volna párját! Legalább is 1000 ember pusztult volna el.

4. Egységes vezénylet nem volt. A tűzoltóság, a katonaság, a rendőrség, stb. mind külön-külön dolgozott, maga intézkedett és rendelkezett. Azért is történt meg az a halatlan eset — amit a napilapokból is olvashattunk — hogy a katonaságot lopásokkal vádol-

nyos tekintetben némi haszonnal jár, mert többnyire olyan maradi állapotokat tüntet el a föld színéről, melyek rendes körülmények között évszázadok mulva is ugyanazon a helyen állnának. Pozsony városa is csak örülhet, hogy ezen, egy tűzrendészeti, mint egyéb okoknál fogva is szégyenletes résztől megszabadult. Örülhet a város, hogy most a tűzrendészet ügye modernebb irányt s maga a tűzoltóság hivatásos szervezeti alapot nyerend.

2. Jelen tüzészet bebizonyította azt a tételt is, hogy a tűzjelzés hiánya mindenkor megbosszulja magát s ilyen nagy városban, mint Pozsony feltétlen elérkezett az ideje, hogy külön tűzjelző-hálózatról és tűzjelző-állomásokról gondoskodjanak.

Hibáztatható az is, hogy ilyen nagy kiterjedésű városnak, csupán egyetlen centrális elhelyezésű őrsége van s az is olyan távol esik a város központjától, hogy csak késedelemmel tud a tűz színhelyén megjelenni: a tűzoltóság újjászervezésével jár tehát, hogy a város különböző pontjain fiókörségek állittasanak fel.

Ami a tűzoltóságnak mindenkor egy nagyobb készültséggel való felvonulását illeti, feltétlenül helyeselni lehet a német és a budapesti tűzoltóságoknak azt a rendszerét, hogy minden tüzészethez inkább több szerrel vonulnak fel, hogy meglepetés ne érhesse őket.

3. Tanulság továbbá az is, hogy a tűzoltóságoknál minden egyes rendelkezésre jogosított tagnak jól kell ismernie a várost, de különösen a tűzveszélyesebb helyeket, telepeket, stb. Bárhonnan jelezzenek tüzet, azonnal tisztában kell lenni a helyzettel, másképp a megfelelő erőknél a kirendeléséről gondoskodni nem lehet.

4. Hogy jelen esetben egységes vezénylet nem volt, azt részben a szokatlan és rendkívüli helyzetnek tulajdonítanám, de leginkább a városban uralkodó patriarkális viszonyoknak tudható be.

Rendes körülmények között ilyen esetnek nem szabadna előfordulni, de különösen nem szabadna megengedni, hogy a katonaság vegye át a vezérlő szerepet. Elképzelhető, micsoda bábeli zürzavar lehetett, igazi csoda, hogy a ledobált takaréktűzhelyek- és varrógépekkel nem ütöttek agyon embereket.

Bármennyire megbecsülendő a katonaságnak és egyéb külső erőknél a segíteni akarása, a helybeli parancsnok mégis tudjon magának olyan tekintélyt szereznie, hogy állásából kifolyó felelősségének tudatában semmiféle erőszakoskodást és önhatalmaskodást meg ne tűrjön.

Mindezt csak mint tanulságot mondtam el.

A pozsonyi tűzoltóságot nem gáncs, hanem a legnagyobb elismerés illeti, mert annak minden egyes tagja olyan emberfeletti munkát végzett, amilyent semmiféle más tűzoltóság jobban és becsületesebben nem végezhetett volna. Rendkívül készséges és áldozatkész emberanyaga mellett (mely legtöbbször önkéntes tűzoltókból áll) van gőzfecskendője, modern toló-

létrája, gazdagon felszerelt szertára, 4—6 légkörnyomású vízvezeték, megbecsülhetetlen számú gummizott kendertömlője, stb. stb. Csak ilyen emberanyaggal és jó felszereléssel vehette fel a harcot a várost elpusztítani akaró elemmel.

Kállay Imre.

* * *

A magyar tűzoltótisztek országos egyesülete szokásos havi összejövetelét ezuttal június 5-én Újpesten tartotta meg.

Ez alkalommal az újpesti hivatásos tűzoltóság laktanyája udvarán Csepreghy Pál parancsnok gyakorlatokat, majd egy támadást mutatott be, melyhez az újpesti önkéntes mentőegyesület is kivonult.

Érdekes volt a „drezdai mentés“, amelynél a mentendő háttal előre bocsáttatott le a mászóház második emeleti ablakából. (Előnye, e kötélen való leeresztési módnak, hogy az illető nem kapkodhat a kötélhez és meg sem ijedhet, mert a mélységet nem, csak az előtte levő házat láthatja.

A gyakorlatokat, valamint a támadási feladatokat, meglepő pontossággal s fegyelmezetten végezték. A nagy számban megjelent egyesületi tagok nevében dr. Miklós h. polgármesternek, ki a város tanácsával és sok száz ottani lakossal együtt, végignézte a gyakorlatot, Blasnek Hugó főtitkár mondott köszönetet a megjelenésért.

Utána a városház közgyűlési termében, igen nagyszámú hallgatóság előtt, ugyancsak Blasnek Hugó tartott értekezést „a pozsonyi tüzeset tanulságairól“.

Előadó főtitkár rövidesen ismertette a tüzeset keletkezését, lefolyását, helyét, annak jelzését, a kivonult tűzoltóságok, a használatban volt hydransok és szerek számát, a mentés lefolyását.

Azután rátért a tulajdonképpeni tárgyra s mindenekelőtt megállapította, hogy a tűzvész nagy kiterjedésének okai voltak:

1. a helyi viszonyok,
2. az építkezési hiányosságok és
3. a megelőző tűzrendészet nem eléggé intenzív kezelése.

A Ghetto-negyed hegyen fekszik, nehezen hozzáférhető, állandó széljárta helyen; aztán a tűzfalak hiánya, falépesők, fafolyosók, zsindelytető és semminemű tűztávlat, végre pedig az a körülmény is hozzájárult a baj tetőzéséhez, hogy Pozsonynak nincs hivatásos tűzoltósága és hiányzanak a tűzjelzők. Erre vezethető vissza a késői kivonulás és a nem egységes vezénylet is. A pozsonyi tűzrendőri hatóság évi tűzrendészeti szemléket sem kultivál. Mindezzel szemben pedig a jól szervezett önkéntes és gyári tűzoltóság valamint a kitűnő (6—8 légkörnyomású) vízvezeték nagyban hozzájárultak, hogy csak 73 ház égett le.

A fentiek összegezése után levonhatjuk, mint tanulságot, hogy hivatásos tűzoltóság szervezése ily nagy városban feltétlenül szükséges és pedig az eddigi tapasztalatok alapján

oly létszámban, hogy minden 1000 lakosra 1—1 tűzoltó jusson (10.000 felül minden 5000 lakós után számítunk 1—1 tűzoltót.)

A tűzoltóság kisebb taktikai egységekben több órségen legyen elhelyezve, hogy mennél rövidebb idő alatt jelenhessen meg a tűz színhelyén.

Minden tüzesethez lehető nagy készütséggel kell kivonulni s inkább a színhelyről bevonultatni a feleslegeseket, mint onnan segítséget kérve utólag a már tovaterjedő tűzhöz vonulni ki.

Azután szükségesek:

a) nyilvános automatikus tűzjelző telefonok felállítása, éjjel vörös lámpával világítva,

b) benzines autoszerek beszerzése, (benzines olcsóbb és könnyebben kezelhető, mint az elektro-autoszer) és végül mint legfontosabb

c) az állandó tűzrendészeti felügyelet és ellenőrzés, mert a tűzoltók fő feladata nem annyira nagy tüzeknél való hősködésben, mint inkább a tűz kitörésének megakadályozásában kulminál.

A figyelemmel hallgatott értekezés után a mintegy 60 főből álló hallgatóság egy ottani vendéglőben, több felköszöntő elhangzása mellett, fejezte be a jól sikerült napot.

Tudósító.

Tűz után városunk egyik atyjával körüljárva a vész helyén, nem állhattam meg, hogy meg ne jegyezzem, hogy a megelőző tűzrendészeti terén ma rosszabbul állunk, mint 100 évvel ezelőtt, mikor még érvényben volt II. József császárnak ama rendelete, mely 1788-ban látott napvilágot.

Törvényhatóságunk bizottságának tagja mintha nem akart volna mindjárt megérteni. Ellenvetéseket tett s egyebek közt hivatkozott annak tényére, miszerint Pozsony város már tíz évvel ezelőtt megalkotta a maga tűzrendészeti szabályrendeletét, mely szerinte a modern preventívának minden ma szükséges követelményét felöleli.

A hivatkozás helytálló volt. Csupán egyetlen kis hozzáadásra szorul. De ez a kiegészítő széljegyzet elég sokatmondó. Szinte mindent megmagyaráz.

Tíz évvel ezelőtt a város képviselőtestülete tényleg megalkotta a tűzrendészeti szabályrendeletet, csak hogy ez a modern szabályrendelet még ma sincs jóváhagyva! A minisztérium ugyanis néhány szakasz módosítását kívánta s ennek eszközlése végett visszaküldte azt. Azóta — tíz hosszú esztendőn át — folyton vándorolnak a vonatkozó akták s hogy ez idő szerint hol pihennek bajos volna megállapítani.

E szomorú faktum bosszulta meg magát május 17-én.

„Wenn der Hausherr nicht muss:
Rührt er weder Hand, noch Fuss!“

Groidl Gyula.

A pozsonyi tűzvészből kifolyólag a magyar biztosítók körülbelül egy millió korona kárösszeget lesznek majd kénytelenek kifizetni. Az egy millióból — mint halljuk — 320.000 koronával a Generalis 200.000 koronával az Adria és 100.000 koronával az Első Magyar van érdekelve. Kisebbséggel károsodnak a Magyar-Francia, a Bécsi Biztosító, a Foncière a Duna és még néhány biztosító.

* Sopron vármegye és Sopron város tűzoltótestületeinek szövetsége Fertőszentmiklóson június 29-én (Péter és Pál napján) délelőtt 7³/₄ órakor a község háza üléstermében választmányi, majd 9³/₄ órakor ugyancsak ezen ülésteremben tartja a XXVIII. évi közgyűlést a 15-ik vármegyei tűzoltói versenygyakorlatokkal kapcsolatban.

A versenygyakorlatokat a fertőszentmiklósi tűzoltó-testület díszgyakorlata követi.

A tűzoltók egyenruhában, az országos tűzoltószövetség által előírt rangjelzéssel és teljes felszereléssel (sisak, öv, balta, stb.) tartoznak megjelenni.

Minden tagtestület jogosult a szövetségi közgyűlésre saját kebeléből választandó egy képviselőt küldeni, aki meg nem jelenése esetén szavazatát a szövetséghez tartozó más tagra ruházhatja át, úgy azonban, hogy egy egyén csak egy képviselőt helyettesíthet.

E képviselők által jogában áll a tagtestületeknek a közgyűléseken indítványokat előterjeszteni, szavazati és választási jogot gyakorolni. Szavazati jogát csak azon testület érvényesítheti mely tagsági díjaival hátralékban nincs.

A versenygyakorlatok reggel nyolc órakor veszik kezdetüket, kizárólag taktikai támadások, a jury által megállapított, a falusi viszonyok közül vett terv megoldásával. Rendelkezésre áll a fertőszentmiklósi önkéntes tűzoltó-testület 1 drb országos egységes kocsifecskeendője, 1 drb vizeslajtja, 3 drb angol és 3 drb gráci dugólétrája, 2 közönséges támasztó-, 2 közönséges tető- és 1 drb közönséges támrudas létrája. Részt vesz 1 tiszt, 1 csővezető, 1 segédsővezető, 4 létrakezelő, 7 szerelő. A vizszerzési módot illetőleg a jury a feladat közlésekor fog bővebb felvilágosítást adni. Iskolaszerezést a helyi tűzoltóság fog bemutatni.

Versenyre csakis a kapuvári járás tűzoltótestületei jelentkezhettek.

Jelentkezni csakis írásban és pedig Szabó Gyula, vármegyei tűzrendészeti felügyelőnél lehet.

Az országos egységes gyakorlati szabályzat III. kiadásának kivonata, mely az összes tagtestületeknek megküldetett, mérvadó s a versenyzők minden teendőikben ahhoz kötelesek alkalmazkodni; minden attól való eltérés hibául rovatik föl.

A verseny viz nélkül végeztetvén, nyomólegénységről nem kell gondoskodni.

A vármegyei tűzoltó-szövetség választmányának határozata folytán a versenyző testületek

Konstantinápolyban?

Illusztris munkatársunknak, Széchenyi Ödön basának tollából érdekes leírását adjuk az alábbiakban a múlt héten Konstantinápolyban történt tűznek, mely nemcsak a gyakorlati érzékkel kiképzett legénység rátermettségét, hanem a friss erőben levő főparancsnok agilitását is igazolja.

Konstantinápoly, 1913. május 19.

Épen jelenti a leányom, hogy a leves az asztalon s ugyanabban a percben a telefon, amely az íróasztalomon van, csenget.

Halló!

„Nagy tűz Valide-Cesme közelében, Beshiktash városrészben“.

Azonnal indultam, mert abban a városrészben több ezer faház és a császári palota is van.

Odaérkeztemkor már a 2-ik tűzoltózászlóalj ott volt és megtámadta a tüzet. Két nagy faház égett, a szél erősen fújt, víz eleinte kevés volt. De csakhamar megérkeztek az autbuszok, 5 más őrség tűzoltócsapatával. ezekkel egy ház at lerántam, sikerült megállítani a tüzet, pedig már más két ház is kigyuladt. A hőség roppant nagy volt. Ruhám a sok szikrahullás miatt minduntalan égni kezdett. Ajtókat, kapukat feszítettünk ki s igyközeledtünk a lángokhoz, a csövezetők és magam elé helyezve azokat. Ő cs. Felsőge a Szultán is elküldötte a segédtsíztjét, főorvosát, örömmel jelentettem, hogy meg lett mentve a városrész. 12 órakor éjjel tértem haza, valóban olyannyira elvoltam fáradva, hogy még a esontjaim is fájtak, na de se baj, 1 óra pihenés nekem elég, ismét acél-erőben vagyok.

Mily különbség: Ma reggel kaptam levelet Wanda leányomtól, kinek férje Dadian herceg, perzsa tábornagy. Ők már 22 év óta Perzsiában, Teheránban laknak, következőket írja nekem:

Veszedeles hajótűz a trieszti kikötőben.

— Eredeti tudósítás —

Folyó évi május 13-án a Cunard angol hajóstársaság „Saxonia“ nevű oceánjáró nagy gőzöse futott be a trieszti kikötőbe, Diggle kapitány parancsnoksága alatt. A hajó New-Yorkból jött több utassal és néhány száz visszavándorlóval. Volt ezenkívül a hajón nagymennyiségű — 1200 bál gyapot — trieszti rendeltetéssel, sok arató- és kaszálógépek és magasnyomású folyadékvezetésére szolgáló vascső, Romániába szóló rendeltetéssel.

A Saxonia a 12A és 12B számú puntofrancoi hangárok előtt volt kikötve, érkező utasait azonnal kihajózta. Ezután míg egyrészt a hajó gyors kirakásához fogtak, másrészt 200 első és másodosztályú és 350 harmadosztályú utasnak behajózásával és elhelyezésével voltak elfoglalva, kik a legközelebbi visszautazásra voltak felvéve.

Május hó 15-én éjjelre az 5. számú tároló helyen (stiva) körülbelül még 500 bál gyapot maradt, továbbá gazdasági gépek és vascsövek. Éjjel után 2 óra körül a hajó belsejében a tároló helyeken szolgálatot tevő matróz észrevette, hogy az 5. számú tár rakodó nyílásán (boccaporta) sűrű füst tör fel és a szellőző csöve-

ránban, melyek nagyobb kárt nem okozva, maguktól elaludtak. A perzsáknak ideájuk sincsen, milykép kell tüzet oltani s többnyire flegmatikusán nézik, míg a tűz magától elalszik.

Igen nagy örömmel láttam a Tűzrendészeti Közlönyben a mi itteni autbuszunknak rajzát fogadjad ezért is leghálásabb köszönetemet. Kedves magyar bajtársaim ime láthatják, milyen szereink vannak, melyekkel mindenhová könnyen eljuthatunk.

Kivéven pénteket, minden nap gyakorlatot tartunk, jelenleg néhány ezer ujoncunk van, nagyon fáradtan térek haza, alig pihenek. Több hét óta igen sok tűzünk van, sokszor egy-egy napon 2—3 tűzhöz vonulunk ki, melyeket hamar el is oltunk. Csaknem minden éjjel van tűz s megyek oltani.

Már várva várjuk a békét; soraimat befejezve, szívélyes üdvözléssel, mihez családom is csatlakozik, maradok stb.

Széchenyi Ödön basa.

A villamos berendezések kellékei.

Dr. Hoór Tempis Mór, műegyetemi tanár előadása nyomán: Markusovszky Béla.

II.

Valamely zárt csőben továbbmozgatott víz, hogy utközben a surlódás és niveaukülönbség (magasság) szülte akadályokat legyőzhessen, nyomást kap s ugyanily akadályok leküzdésére szolgál az ő folyása; tovahaladása, utja mentén, az áramnak a feszültsége (Volt).

A feszültség (V) e szerint nem egyéb az elektromosságnál, mint az a nyomás, mellyel az áram valamely vezetékben halad; mikor pedig még csak mint potenciális energia szerepel, akkor (V) az a nyomás, amellyel valamely pontról az áramot elindíthatjuk utjára. Az ampérekben kifejezni szokott áramerősség pedig az elektromos

ken is meleg levegő jön ki. A matróz, angol hidegvérrel — kerülve minden lármát és szükségtelen riadalmat — mely a hajón levő körülbelül 550 alvó utasra nagy veszedelem hozhatott volna, a szolgálatban levő hajótsizthez sietett és jelentette a látottakat. A tiszt meggyőződve arról, hogy az 5. számú tárban valóban tűz van, értesítette Diggle parancsnokot.

A parancsnok csendben felköltötte a hajós és gép-személyzetet, elrendelte a kazánok felfűtését és az oltáshoz szükséges első intézkedéseket megtéve, értesítette a Cunard-társaság trieszti képviselőjét, a révkapitányságot, a kikötői tűzőrséget és a hajóstársaság főfelügyelőjét M. Barr-t. Csak későbbben, midőn látta, hogy azon harmadikosztályú utasok, kik a hajó hátsó részében a fedélközön voltak elhelyezve, esetleg későbbben veszélyben foroghatnak, csendesen felköltötte őket és kisebb csoportokban bevezette a harmadik osztályú nagy étterembe. Az első és második osztályú, továbbá azon harmadik osztályú utasokat, kik a hajó előli részén voltak elhelyezve, nem háborgatták.

A kikötői tűzőrség az „Audax“ mentő és oltó gőzössel, továbbá a révkalauzok és a révkapitányság parancsnoka lovag Frausin révkapitány, Zacevich János h. révkapitány és Camus O. révhadnagy hamarosan megérkeztek.

A „Saxonia“ parancsnoka, a révkapitány és a Cunard-társaság főfelügyelője rövid megheszelés után, miután

áramnak az a mennyiség (A), amely a számára kijelölt uton, a hozzáadott nyomással (feszültséggel) halad. Zárt csőben mozgó víznél, ennek a víznek a tömege képviseli ugyanazt.

Feszültség azonban az egy kábelbe egyesített drótok között is van vagyis ahogy a csőben statikai nyomás, épugy a villamos vezetékben elektrosztatikai nyomás is érvényesül. Két drót (vezeték) közt alkalmazott izoláló rétegnek ennél fogva olyan erősnek kell lenni, hogy ezt a nyomást kibírja. Mert ha például egy 100 Voltra szigetelt (100 Volt feszültséget kibíró izolációval ellátott) drótnál, a szigetelő rétegnek ehhez a 100 Volthoz méretezett vastagságát — 1000 (ezer) Voltra veszik tévedésből igénybe: akkor ez a nagy feszültség a számára gyenge szigetelő réteget explóziószerűen törí át s az eredmény lesz, hogy a kábel begyulad.

De nemcsak tévedésből következhetik be az ilyen eset.

Ahogy a vizesőnek fala, öntési és hengerelesi hiba folytán, helyel-közzel porozusabb vagy pl. rozsdásodás folytán, ha vékonyodni kezd, akkor az áramló víz a statikai nyomás alatt végre szintén enged: azonkép az elektromos vezeték (drót) is kaphat defektusokat, annyival inkább, mert ez nem merev cső és így egyszerű hajlítgatás, mechanikai nyomás, sőt nagy hő vagy nagy hideg, szóval hőmérsékkülönbsétek folytán is megrepedezhet. Az elektromos vezetéknek folytonossági hiánya pedig, ha még oly parányi is, az elektrosztatikai nyomással szemben rögtön alkalmul szolgál az áram elillanására, megszökésére.

Egyenáramoknál a nedvesség behatása alatt elektrolythikus hatás is érvényesül, ami abban áll, hogy a (—) vezetékből réz kezd kivándorolni a szigetelő rétegbe, azon át a (+) vezeték felé törekedvén.

Istállók ammoniákos gőzében különösen erős

ez a kivándorlási folyamat, mely a szigetelést pusztítja, a vezetéket pedig forméllisan eszi. Egyébiránt savtartalmu gőzöktől körülvéve még a máskülönb (száraz állapotban) kitűnően szigetelő porcellán is lehet oka az izoláció pusztulásának. A gőzök behatása alatt ugyanis por csapódik le a porcellán felületére, mely ott mihelyt megragad, a réz kivándorlását is megindítja.

Ha fővezetékben halad annyira ez a processus, hogy annak folytán a vezeték keresztmetszete szűkebb lesz a kelleténél, akkor a réz még mohóbban vándorol a szigetelő rétegbe s kisebb felülettel, nagyobb sűrűség járván együtt, meleg kezd fejlődni. A fejlődő hő hatás alatt pedig, mihelyt a melegfelhalmozódás elérte a szigetelő réteg gyuladási hőfokát, rögtön meg is gyulad a burok.

Valamely jó vezeték kellékei eszerint a huzal megfelelő méretezésén kívül:

1. hogy a szigetelő réteg lehetőleg érzéketlen legyen a hőmérsékkülönbsétekkel szemben és illetőleg, hogy minél nagyobb hőséget kibírjon;

2. pedig, hogy a ruganyosságával a mechanikai behatásoknak jól tudjon ellenállni.

A paragummi megvédve impregnált lenrostból készült vászonnal, körülbelül megfelel az ideális szigetelés kivánalmainak.

De a gummi-szigetelés is csak addig jó, amíg mechanikai behatások azt meg nem sértik avagy gőzöknek és sóknak, illetőleg savaknak nedves behatásától nem szenved. Mert a nedvesség a kátránnyal impregnált papíresövet is dekomponálja; az ammoniák-gőzök pedig a rezet is feloldják.

A megelőző tűzrendészet szempontjából tehát valóságos bűn ugyanazt a szerelést alkalmazni istállóban avagy mosókonyhában, ami valamely lakószobában elfogadható. Nedves he-

meggyőződtek arról, hogy a tűz a gyapotbálók között pusztít, elrendelték az 5. számú tár lehető légmentes elzárását. Becsukták az alsó és felső rakodó nyílásokat (boccaporta), elzárták a szellőző csöveket és minden olyan nyílást, melyen a tűz levegőhöz juthatott. Ezután a kazánházból több erős gőzsugarat vezettek ugyanoda.

Időközben megérkeztek a városi tűzoltók is sőt tenente Uxa (hadnagy) vezénylete alatt, de a hajóparancsnok nem kívánta segítségüket igénybe venni, így tehát visszavonultak, csupán a közelben levő hangárok védelmére esetleg szükséges néhány hydrant szerelték fel és ezeknél néhány tűzoltót, hagytak vissza.

A gőzbevezetés megszakítás nélkül folytatódott; ugyancsak megszakítás nélkül hűtötték hatalmas sugárral az ötös tár külső és felső falait jobboldalon az „Audax“ mentőhajó gőzszivattyui, baloldalon pedig a hajó saját szivattyui. Reggel 5 órakor, tehát 2 1/2 óráig tartó munka után a felső rakodónyílást kinyitották és leszálltak az alsó boccaportához, készenlétbe helyezve

kisérétében, úgy hogy a boccaporta szélén levők úgy érezték magukat, mintha egy tűzhányóhegy kráterénél állának.

Azonnal kiadták a parancsot a tűzben levő 5. számú tár vízzel való megtöltésére. Az összes tömlőket bevezették és egy a hajó saját szivattyui, mint az „Audax“ mentőhajóé, teljes erővel öntötték a tengervizet a tűzfészekbe. Ömlött a víz a hatalmas 120—150 mm. átmérőjű tömlőkön keresztül, több mint két óra hosszáig. Egyszer csak észreveszik, hogy a hajó a rengeteg víztömegtől, mely egyoldalulag megterhelte, oldalt billen. Az összes hajóköteleket meglazították, a hajót a parttól eltávolították, mert attól tartottak, hogy a hajó feneket ér és még nagyobb kár eshetik benne. A további szivattyuzást be kellett szüntetni, pedig még a tűz nem volt teljesen eloltva, bár a füst és hőség erősen csökkent. Meglehetősen zavarban voltak az oltómunkálatok vezetői, midőn Bonifacich Clement tűzör önként ajánlkozott, hogy füstálaroccal felszerelve, kötélvezetékekkel és sugárcsővel leereszkedik a boccaportán és ha csak

bad alkalmazni még a szigetelt vezetéket is.

A tudatlanság, hanyagság és üzleti megbízhatatlanság azonban a lakásokban is elszórt követni megengedhetetlen dolgokat.

Például új helyiségben egyszerűen a falba sem szabad rakni vezetéket. Mert az még nedves. De a vezeték felett alkalmazott friss vakolat nedvessége is hasznavehetetlenné teszi egy-két év alatt a vezetéket, még ha gipszbe volt is az ágyazva. Ugyanezért tilos a vezeték bebeszelése is.

Fonott vezetéket se szabad farészekre avagy friss tapétára alacsony szigetelőkön vagy pláne pusztán kapcsokkal felerősíteni. Az izolátorok legalább 3 cm. magassággal birjanak, mert különben a falak mentén mozgó meleg légáramlat a faltól nem eléggé elálló, hanem hozzálapuló, fonott vezeték alá felviszi a port s rövid idő múlva egész rétege képződik a vezeték mögött a piszoknak.

Kirakatokban is fémmel burkolt csövekben haladjon a vezeték, melyre ilyformán hármas szigetelés irandó elő: rendes szigetelés (lenrostból készült vászonnal védett gummiburok) 2. kátrányozott papíreső (Bergmann-féle eső), 3. hajlékony fémcső.

Korhadó gerendák mentén ugyanez követelendő meg.

Ahogy a fém (cinnezett bádageső) mechanikai sérülések ellen védi a vezetéket, azonképp kell a haljitható zsinórkábeleknél is mindenütt, ahol irányváltoztatás miatt ez megtörik, bádageszelencéket (dobozokat) alkalmazni védelem gyanánt. A hajlatoknál ugyanis papíreső nem applikálható, a bádog ellenben mint könnyen olvadó fém, könnyen forrasztható is.

Hordozható (mobil) izzólámpákat a kettős üvegburán kívül — robbanó anyagokkal telt helyiségben — dróthálóval is védünk. Sós tartalmu levegőben (hajókon) a kapcsolókat is meg kell védeni.

kedett. Vagy tiszteri fel- és leszállás után délelőtt 9 óra körül jelentette, hogy a tűz teljesen el van oltva. A bátor és hős Bonifacich, aki teljesen ki volt merülve, visszavonulhatott pihenőre.

A hosszú oltási művelet alatt Digge hajóparancsnok, ki folytonosan az alsó boccaporta mellett állt és közvetlenül vezette az oltást, a nagy hőségben, gőzben, füstben szintén többször rosszul lett, úgy hogy fel kellett őt vinni a friss levegőre, ahol a hajóorvos azonnal kezelés alá vette. A révkapitánysági tisztviselők is sokat szenvedtek, az összes tűzörök, révkalauzok és matrozokkal együtt, de a szabad levegőn hamarosan jobban lettek. Délelőtt 10 órakor megkezdődött az oltó viznek a hajóból való kiszivattyúzása (1500 m³), délután pedig megkezdhették az égett áru kirakását.

A hajón levő utasok csak reggel tudták meg, hogy milyen nagy tűz volt a hajón. A kár, mely a tűz és vízbehatás miatt az áruban esett, az előzetes kárbecslés szerint is több mint százezer korona. A hajóban esett kár jelentéktelen és semmi befolyással nem volt a hajó programszerű menetrendjére, mert már következő nap átjött Fiumába és felvette az Amerikába menő utasokat.

Nagy Sándor,
m. á. v. főellenőr,
fiumei tűzoltóparancsnok.

lehet secundár-vezetőkben sem; primár-vezeték pedig legalább 5 mm-es rézdrót legyen.

Ha tűzrendészeti szempontból követelődünk, akkor a tűzbiztonságon kívül az üzembiztonságot is szolgáljuk. Követeljük tehát a korrekt szerelést. A lelkiismeretlen üzleti kapzsiságot pedig, mely nem kellő jósaú anyagot, hanyagul szereltet, mint tisztességtelen versenynek hitvány munkáját üldözni amugy is kötelesség.

Az Edison-féle új vetítőkészülék.

Irta és a Tűzoltótisztek Országos Egyesületének május 8-iki ülésén felolvasta: Kéler Dénes, a felsőbb tűzoltó szakfolyam volt hallgatója.

„Semmi új sincs a nap alatt” — mondotta Ben Akiba. Itt van például a mozi. Ez is csak felületes vizsgálódásra látszik újszerűnek. Mert ha visszatekintünk a multba, a szobrászatra, mely a fényképezés embrio-korszakának tekinthető, már akkor láthatjuk, hogy a mesterek arra törekedtek, hogy az embernek ne csak egy, az emberi életnek csak rövid ideig tartó, mozzanatát örökítsék meg, hanem hogy hosszabb, eseménydusabb művet alkossanak. Erre mutat az a sok relief, amely az ókorból maradt ránk. Hogy másra ne hivatkozzam, itt van például a Pallas Athenae templomának homlokzata, mely a csatában küzdő harcost ábrázolja különböző változatokban. És ez a törekvés, hogy az emberi élet egyes hosszabb fázisait megörökítsük folyton jobban fejlődik.

A szobrászat után következett a festészet. Eleinte itt is csak kis helyre szorított képeket találunk; de ez is fejlődik, mind nagyobb és nagyobb vásznakra akadunk, míg egyszerre csak szembe találjuk magunkat egy nagy, hatalmas alkotással, egy egész legendát összefoglaló témával: Munkácsynak a „Magyarok bejövetele”-vel. És bár mindegyik valóságos mestermű, mégis csak egy pillanatot ábrázol, nem pedig a régi művészi törekvést: a mozgás-sorozatot.

Ekkor tűnik fel azonban az emberiség, már addig is megbecsülhetetlen jóltevője Edison Tamás, a híres amerikai feltaláló és alkotja meg nagy újabb halhatatlan művét, a mozgófényképfelvételt, melyben már nem a fantázia, működik, hanem egy mechanizmus, mely a nagy természet legtökéletesebb lényének, az embernek a megfigyelésénél is tökéletesebb.

Felesleges talán, hogy különösen hangsúlyozzam eme fenomenális találmányt, mely ugy tudományos téren, mint szórakozás tekintetében megbecsülhetetlen vívmány az emberiségre nézve. De éppen úgy, mint a tűz, amely egyik kulturális eleme a mai emberi életnek, hasznossága mellett kárt, még pedig, mint azt mi legjobban tudjuk, nagyon nagy kárt is okozhat; éppen úgy ama világra szóló találmánynak is van, illetve most már talán mondhatjuk, hogy csak volt, a sok fényes oldala mellett árnyoldala is.

Az elektromos árammal táplált vetítőkészülékeknel előforduló rövidzárlatokat figyelmen kívül hagyva, számtalanszor fordult elő oly eset, hogy

a főleg cellulóze-anyagból álló film valamely oknál fogva meggyúlt és kész volt a veszedelem. A nem elektromos áram, hanem gáznemű anyag szolgáltatva fényforrás igénybevételénél még gyakoribbak voltak a tüzesetek. És míg kinnt a nagy világban a diplomácia békekatlanában a nemzeteket gyilkoló nedűt főzték, addig Edison laboratóriumában azon fáradozott, hogy miképpen menthetné meg emberfarsait a veszedelemtől. És míg a nagy katlanból széles patakban folyt az áldás — embervér formájában — addig az ő szerény kis lombikja csak egy cseppet, egy párányi cseppet produkált, de ez igazi áldás, olyan áldás, melyet a mai emberiség egyáltalán nem a késő utódok is csak késő évtizedek múltán fognak tudni megbecsülni.

Pedig az általa produkált cseppecske hamarosan folyammá fog nőni, melynek széles medrében a kultúra halad és el fogja nyelni azokat a kis patakokat, melyek bár hasznosak, de rohamos voltuknál fogva veszedelmet rejtenek magukban; azokat a veszedelmeket, amiket a jelenleg szélteben használt rendes és ugynevezett éghetetlen filmek okoznak.

Az újabb és újabb hirdetések ugyanis az éghetetlen filmekről hiába jelennek meg. Mind- eddig még egy sincs, amely az éghetelenséget csak meg is közelíthette volna. „A Magyar Kinetomatografusok Országos Szövetsége”, tud ugyan állítólag éghetetlen filmekről is.

Van például egy éghetetlennek nevezett filmgyártmány, de ennek csak a nevét ismerik; ez a Cellit. Egy másik ily gyártmány a Boroid, dr. Borzikovsky német tanár találmánya, mely azonban szintén nem felel meg. Forgalomban van egy amerikai gyártmány is, az ugynevezett: „Not inflammable”-film. Erről a kritika helyett két tényre utalhatok. Az egyik az Egyesült Államokban történt Pennsylvániának, Utica nevű városában, ahol, mint azt a hiraadás mondja a film ugyancsak visszaélt a beléje helyezett bizalommal, amennyiben előadás alatt nemcsak, hogy meggyulladt, hanem a vetítőkamrát is széjjel vetette.

A másik a fentjelzett szövetségnek csak egy tisztviselőjével történt, aki midőn ki akarta próbálni a filmet, az egy pillanat alatt fellobbant. Azt hiszem ez a két eset alaposan meggyőző bennünket a not inflammable-film éghetelenségéről. A világhírű Pathé Frères vinennesi laboratóriumában is állítanak elő egyet az „Acetoid” nevű filmet. Hogy mik az alkatrészei az titok, de annyit sikerült mégis megtudnom, hogy a Pathé-cég nagy kiterjedésű erdőket vett meg exotikus vidéken, ahol a fák nedvéből nyerik a szükséges anyagot a gummi arabicumhoz hasonló módon. Ez felülmúlja az eddigi összes gyártmányokat, amennyiben beletartva az ivfény magjába, még ott sem gyullad meg. Így azután teljes lenne a

hogy egyébként van-e haladás? Van és ezt büszkén állíthatjuk, mert a nálunk használatos technikai konstrukciók mind magyar találmányok.

Azok, kik a múlt évi felsőbb tűzrendészeti tanfolyamon résztvettek, mindenesetre fognak még emlékezni a központi laktanyában bemutatott azon vetítógépre, melynek a kapuja alatt és felett egy-egy ollószerű szerkezet volt kifeszítve zsineg segítségével. Ha a film meggyulladt, a láng végigszaladva a filmen, elért a felső és alsó zsineghez. Ez phosphorral lévén impregnálva szintén meggyúlt, elégett és ezáltal elbocsátotta a kifeszített ollókat, melyek a filmet úgy a felső, mint az alsó orsótól elvágták. Ezen, a feltalálójáról Kirschner-ről elnevezett biztonsági készüléknek nagy előnye a roppant egyszerűség, mely működését biztosítja.

Nem így állunk már a Farkas és Pilis magyar mechanikusok találmányával. Ennek lényege a következő: Képzeljünk el egy dupla ablakot, amely a gépen a kapunak, azaz a pillanatzárnak felel meg. Ez a két ablak fémlemezéből van készítve és mindegyik össze van kötve egy helyi villamos teleppel, melynek áramát három Leclanché elem képezi. Ha most a külső, vagyis előre eső ajtót kinyitjuk s behelyezve a filmet, az áramot bekapcsoljuk, nem kapunk zárt áramkört, lévén a film-elektromos szigetelő. De mihelyt a filmszalagban folytonossági hiány áll be, akár meggyulladás folytán, akár pedig mert a film már lepergett, a szigetelő hiányozván, az áramkör záródik. És az áramkör záródása folytán jönnek működésbe azok a szerkezetek, amelyek a tűz tovaterjedését meggátolhatják.

Igy például kikapcsolódik önműködőleg a vetítőkészülék tápláló áram, lecsukódik a nézőtérre vezető nyílás és a vetítőhelyiséget megvilágító lámpák kigyulladnak.

Mindez így elmondva nagyon szépen hangzik és az egész szerkezet jól is működik; de sajnos a tapasztalat mást mutat. Budapesten ugyanis egyetlen mozgó volt ezen készülékkel felszerelve, de ennél is eltűnt hamarosan, mert amint ezt maga Valter, a tulajdonos mondotta, a készülék nem működött hibátlanul és azonkívül ennek állandó használata annyira elkényeztette a kezelőt, hogy tudva, hogy ha a kép véget ér úgy is kikapcsolódik az áram, egyáltalán nem figyelt a gép működésére, ami számtalanszor veszélyesebb dolgokra vezethet, mintha nincs ily szerkezettel felszerelve a gép, de a kezelő állandóan figyel.

Még egy biztonsági szerkezet van és ez Szentlőky Miklósnak, a temesvári mozgó tulajdonosának, a találmánya. Ez a „tűzvédő”, amint ő nevezi, biztosítja a filmet a lámpaházra futástól; azonkívül, ha a film meggyullad, ezt önműködőleg elfojtja és ebben a pillanatban a fényforrást is elzárja, úgy, hogy a kezelőnek van elég ideje

Attekintve a vetítőkészülékeknek és a filmnek eddig ismeretes és nálunk részben alkalmatlan, részben bevált ujitásait, áttérhetünk az újjáalkotott mozira. Ha eddig moziról volt szó, mindjárt eszünkbe jutott a páncélszobához hasonló vetítőkamra, melyhez jól eldugott csigalépcső vezetett, hogy tűz esetén a mechanikus le, a mentést eszközlő tűzoltó pedig fel ne juthasson. A kamrában, nagy vasalapon trónol a gép, a technika minden ravasz találmányával fölszerelve úgy, hogy szinte áhitattal nézünk reá.

Ezzel szemben Edison igénytelen kis szerkezete első pillanatra igazán nem mutatja az előbbinek tökéletesbedését.

Az alig kilenc kg. súlyu gépnél hiába keressük a vasalapot, tehát bárhol is felállítható és szerkezeténél fogva is oly egyszerű, hog bárki is minden különösebb szakképzettség nélkül kezelheti. A gép szerkezeti elrendezése a következő:

A fényforrást szolgáltató kis kamra az előbbi monstrózus alkotmány mellett teljesen eltörpül és mégis, épp oly precizitással szolgálja a célt, mint amaz. Két szénrud között, mint elektromos pólus között, létre jön az ivfény, mely a vetítéshez szükséges fényforrást szolgáltatja. Üzemi tekintetben érdemes megjegyezni, hogy míg a régi szerkezet üzemben tartásához 40—60 ampère volt szükséges, addig az új szerkezet ennél jóval gazdaságosabb, amennyiben ehhez csak 6—8, maximumán 10 ampère kell.

E fényforrást a régi tipushoz hasonló bádogg szekrényke veszi körül. A fényforrás előtt van a pillanatzár, mely a sugárkéve gyújtópontjában van elhelyezve. Ez a pillanatzár amikor a forgatókar segítségével a gépezetet működésbe hozza és a film egy képe a nyílás előtt megjelenik, abban a pillanatban kinyílik; de mihelyt ez onnan elmozdul, újra becsukódik. És ez a processzus egy másodperc alatt tizenhatszor ismétlődik. Megjegyzendő azonban, hogy az egész $\frac{1}{16}$ -od mpercnyi időtartam alatt nincs mindig nyitva a pillanatzár, hanem annak csak $\frac{1}{4}$ része alatt, mert a többi $\frac{3}{4}$ rész alatt záródik, zárva van és nyitódik, tehát a filmszalag egy képe tulajdonképpen a másodpercnél csak $\frac{1}{64}$ része alatt van megvilágítva.

Az így lepergő film felcsavarodik az orsóra. Amint vége van a filmnek, a kezelő csak egyet csavar rajta és a gép kezdi visszafelé forgatni a filmet és megint teljesen új képek jelennek meg. De hát mi történt? — A magyarázat igen egyszerű.

Az eddigi filmekben csak egy sor kép volt míg ezen az új filmen egymás mellett három sor kép van elhelyezve. És a képeknek hossza 6, szélessége pedig 4 mm. Ez magyarázza meg azután azt is, hogy az eddig például 1200 m. hosszú film anyagát most 80 méteren lehet bemutatni, mert amíg eddig 52 kép fért csak el egy méteren, most 728 képet találunk ott. Mindjárt itt jegyzem meg, hogy az álló képeknél egy lemezen 10 diapozitív kép van, két sorban 5—5, melyeknek hossza 15, szélessége pedig 10 mm.

A pillanatzáron vagy szakkifejezéssel élve, a kapun és a filmen áthaladva a fény a lencsékhez ér.

Két lencse rendszer van, az egyik az álló, a másik a mozgóképekhez való. A fényforrásnak a szükséges lencserendszerhez való beállítása azáltal történik, hogy a lámpaház talapzatát, mely különálló a gép talapzatától és négy excentrikus kör körül forog, elfordíthatjuk az egyik vagy másik helyzetbe, melyet egy-egy vájulat jelez, hová a lámpaház talapzatának négy sarkán elhelyezett fém-kúp beleilleszkedik. A lencserendszerek, melyek közül az állóképekhez való 15, mozgófényképhez való pedig 7·5 mm átmérőjű, egyszerű fémcsőben vannak itt elhelyezve; a vízhűtésnek pedig nyomát sem látjuk.

A villamosáram szolgáltatja fényforrásnál ugyanazok az eshetőségek állanak fenn, mint a régebbi típusnál. Tehát itt is állandóan leborított gépházzal kell dolgozni, hogy az esetleg még nem egészen kúpformára kiégett szénrudakról lepattanó szénrészecskék a közelben levő éghető anyagokat — filmrészecskék, ragasztóanyag, rongy, stb. — föl ne gyújthassák. A kezelő egyén itt is óvakodjon a szénrudakon kiváló salakot reszelővel vagy más fémből készült eszközzel leütöni, mert bár itt az nem fordulhat elő, mint a régebbi erősebb áramú gépeknél, hogy a szerszám megolvadjon, de annyira azért mégis átmelegedhet, hogy valamely éghető anyaghoz hozzáértetve, felgyujthatja azt.

De, hogy mennyivel kevésbé tűzveszélyes ezen gépezet, azt bizonyítják a számtalan kísérleteken kívül azok, amelyeket magam végeztem. A kisugárzó hő lévén az egyedüli veszélyesnek nevezhető, ezt igyekeztem meghatározni. A lehető legprimitív módon bár, de azért a nyert adatok a gyakorlatban meg fognak felelni. A méréseket egy egyszerű hőmérővel eszközöltem és a következő adatokat kaptam:

Védő nélkül a tűzmagtól számított 4·5 cm.-re a sugárzó hő 54·6 fok C. volt; védővel ellátva közvetlenül a külső oldalon a magtól számított 6·5 cm.-re 39 fok C. és végül a lencsén áthaladó fénykévének a gyújtópontbani hőmérséke 139·2 fok C. volt. Megjegyzem, hogy mind a három mérést 3—3 percig eszközöltem és hogy az első mérés előtt is már üzemben volt a gép. Igaz, hogy hosszú használat után az egész szerkezet többé-kevésbé felmelegszik, de ez a fenti temperaturákat csak tízedfokokban változtathatja meg.

Ha tehát tekintetbe vesszük azt, hogy ezen gépezet áram intenzitása maximumán 10 ampère, a régebbi szerkezeté pedig, átlagot véve 50 ampère, úgy teljes biztonsággal megállapíthatjuk, hogy ennek sugárzó hője jóval alacsonyabb, tehát kevésbé tűzveszélyes is.

(Vége következik.)

* A kassai önk. tűzoltó egyesület, a nyugalomba vonult Mihalik Béla helyére, kit örökös diszciplínáknak tettek meg, Rozsics Jenőt választotta. Alparancsnok Haissig Sándor, Szakasparancsnokok: Semsey Géza, Vadász Jakab, Loósz Dezső és Lang Lajos (segédtsízt); orvos: dr. Nagy Géza, Rozsics Jenő és Loósz Dezső szaktanfolyamot végzett bajtársak.

Kaposvár.

— Eredeti tudósítás. —

Somogy vármegye tűzoltó-szövetsége folyó hó 1-én tartotta meg ezidei rendes közgyűlését a városháza diszes tanácstermében.

Szombat este Szabados Imre, vármegyei tűzrendészeti főfelügyelő vezetése alatt a kaposvári önkéntesek a pályaudvaron várták a vidéki bajtársakat. Gondos elszállásolás után a tűzrendészeti faktorokat Szabados Imre magyaros vendégszeretetéről ismert családja körében fölségesen megvacsoráztatván, barátságos koccintgatások után, a városi színház tanulmányozására vezette el.

Vasárnap reggel 8 órakor volt megtartva a katonai lövőtérén a kaposvári önkéntes tűzoltó testület kebelében szervezett lövészcsapat nyilvános vizsgálja. A díjlövészek megejtése után Makfalvy Géza főispán kiosztotta a kincstár által adott 6 versenydíjat.

Innét a Kossuth-térre vonult a közönség, hol ugyancsak a kaposvári önk. tűzoltó-testület csapata mutatott be egy minden részleteiben fényesen sikerült diszgyakorlatot, a pénzügyigazgatósági palota épületén.

Délelőtt 11 órakor volt a közgyűlés, amelyen napirend előtt Makfalvy Géza, Somogy vármegye főispánja, szép beszéd kíséretében nyújtotta át a királyi díszérmet Boncz László, marcali-i körjegyző, tűzrendészeti felügyelőnek; dr. Kovács Sebestyén Gyula polgármester, pedig a szolgálati érmeket osztotta ki.

Majd Bálint Ágoston, szentferenczerendi házfőnök, andocsi plébánosnak a lelkek mélyéig ható beszéde keretében leleplezték Kis Arisztid volt szövetségi lelkész areképét.

Ezután Török Bálint m. kir. honvédszázados ismertette a lövésztanfolyamok hatását a tűzoltói intézményre.

Tiszteletbeli tagok megválasztása, az üresekben levő tiszt állások betöltése és a számvizsgáló-bizottság jelentése után Szabados Imre vármegyei tűzfelügyelő terjesztette elő évi jelentését, melyben nemcsak a szövetség múlt évi működésével, hanem országos tűzrendészeti ügyekkel is behatóan foglalkozik. Ha terünk engedi, külön is foglalkozni fogunk vele.

Déli 1 órakor társasbéd volt a Koronaszálloda éttermében s délután az aviatikus repülését nézte végig a tűzoltóság.

A jövő évi közgyűlés Nagyatádon lesz. A nagyatádi tűzoltótestület ugyanis 1914-ben éri meg fennállása 25-ik évét.

László István.

KÜLÖNFÉLEK.

— **Tartalom:** Május 18. Irta: T. — A tűzoltó-szövetségek vezetői. Összeállította Erdély Ernő. — A székesfehérvárosi tanács az Edison-filmekről. — Hivatalos rész. A segélypénztár május 17-én tartott elnökségi ülésén felvett jegyzőkönyv. — A segélypénztár 1913. évi május 18-iki közgyűléséről szóló jegyzőkönyv. — Gyermekekmenhelyek tűzbiztonsága. — A tűzoltás polgári köteleesség. — A pozsonyi tűzvész. Irták: Erdély Ernő, Kállay Imre Blasnek Hugó és Groidl Gyula. — Hogyan oltják a tüzet Konstantinápolyban? Irta: Széchényi Ödön basa. — Veszedelemes hajótűz. Villamos berendezés kellékei — Az Edison-féle új vetítőkészülék. Irta: Kéler Dénes. — Kaposvár. Irta: László István. — Különfélék. — Szerkesztői üzenetek.

— **Elnökünk,** Széchényi Viktor gróf, mint Fejérvármegye főispánja, a székesfehérvári önkéntes testület 40 éves s a vármegyei tűzoltó szövetség 25 éves fennállása emlékére tartandó jubiláris ünnepségen, a királyi díszérmeget, az arra illetékeseknek, személyesen fogja kiosztani.

— **A német hivatásos tűzoltóságok szövetségének** Stettinben június 3—7-éig tartott kongresszusára az idén is kiutazott Janicsék Andor főparancsnok, ki hazafelé Koppenhágát, Kiel-t, Hamburgot, Berlint és Leipzigit is utba ejti. A német birodalmi tűzoltóságok július végén tartandó nagygyűlésén pedig Breuer Szilárd parancsnok fogja képviselni Budapestet.

— **A Magyar Tűzoltótisztek Országos Egyesülete** május hó 8-án felolvasó ülést tartott a központi tűzoltólaktanyában, mely alkalommal Kéler Dénes egyesületi tag ismertette Edison új vetítógépét. (Az ismertetés közlését mai számunkban megkezdettük). A felolvasó ülés után a Metropole szálló különtermében társasvacsora volt Dr. Marinovich Imre egyesületi alelnök tiszteletére, akit Ő Felsége a III. osztályu vaskoronarenddel tüntetett ki a közelmultban. Az ünnepelt alelnököt Janicsék Andor főparancsnok, egyesületi elnök, köszöntötte fel, amit az ünnepelt szép beszédben köszönt meg. Beszédet mondott még Vermes Béla alelnök, Kuhárszky László országos szövetségi titkár és Lukáts Gyula tb. alelnök. A felolvasás valamint az ünnepi vacsora igen látogatott volt s a vajdahunyadi vasgyári tűzoltóság és tisztikara testületileg vett azon részt.

— **A malomtulajdonosok és molnárok számára** a budapesti Ipartechnológiai Múzeum keretében rendezett tanfolyamon a tűzrendészet is szerepelt tantárgy gyanánt. Előadója Breuer Szilárd volt.

— **Kránitz Józsefet,** veszprémi járás tűzfelügyelőjét a veszprémi kir. tanfelügyelőséghez osztották be. A közoktatásügyi miniszterium ez intézkedése újabb bizonyosság amellel, hogy azt az értéket, amit a „Vörös Kakas“ írója képvisel, nemcsak mi fedeztük fel Kránitz Józsefben.

— **Papp Ferencről,** Szeged tűzoltóparancsnokáról, néhány fővárosi napilapban „célzatosan“ elhelyezett rövid hír azt beszélte, hogy ellene

csak tendenciózus hajsza, melyet maga Szeged város közgyűlése már el is intézett azzal, hogy a főkapitánynak, Papp Ferenc ügyében tett interpellációra adott választ, tudomásul vette. A vád szerint Papp Ferenc a következő hallatlan dolgokért lett volna felelősségre vonandó: 1. Mikor hivatalos utja a külvárosi részek felé vitte, nem egy, hanem két lovat fogatott be. 2. a kezelése alatt álló köztisztasági hivatal lovai közül 3 ló elhullott; kettő t. i. végelgyengülésben. egy pedig egy elcsapott kocsis brutális keze alatt. 3. Papp távollétében, hirtelen rosszul lett édesanyja, orvosért és a leányáért küldte a városi fogatot. Ehhez igazán nem kell kommandár.

— A soproni torna- és tűzoltó-egylet fájdalommal és mély részvétellel tudatja, hogy közszere tetben álló bajtársa Schneider Frigyes városi tűzoltó-tiszt és torna-művezető 1913. évi május hó 11-én, 62 éves korában rövid szenvedés után elhunyt. Nyugodjék békében.

— A rendőrtiszti továbbképző tanfolyamnak 31 hallgatója volt. Dunántulról 6 város volt képviselve (Győr, Kaposvár, Nagykanizsa, Pécs, Sopron, Székesfehérvár), a Duna-Tisza közéről hasonlóképpen (Baja, Kecskemét, Szabadka, Zombor, Szent-Endre és Szeged), a Tiszántulról öt (Arad, Hódmezővásárhely, Nagyvárad, Szatmárnémeti, Nyiregyháza), Tiszáninnenről négy (Kassa, Miskolc, Eger, Lőcse), Erdélyből szintén négy (Brassó, Kolozsvár, Marosvásárhely, Nagyszeben) és a Tisza-Marosközögből három (Karánsebes, Pancsova, Temesvár), végre Dunáninnenről is három u. m. Besztercebánya, Pozsony és Zólyom városok. A hallgatók közül egy, névszerint Deák Péter, nagykanizsai főkapitány, a X-ik országos tűzoltó szaktanfolyamot is elvégezte annak idején. A többiek azonban most hallották legelőször, hogy az elsőfoku tűzrendészeti hatóságnak mennyi és mily előkelő kötelességei vannak az okszerű praeventiva terén.

— A bűdös gyufa. (A nap írja.) Szememből könnyek csorognak... siratlak oh foszfor, oh kénegyufa, oh bűdös gyufa, aki kövér pakliban kínáltad magad derék magyarjainknak, kergestenyerű béreseknak, cseréppipájú kapásoknak, csószóknak, — mindazoknak, akik száz szál gyujtóért is sokalták az egy krajcárt. Kivonulsz a forgalomból, kiparancsol a törvény faluvégi kocsmákból kültelki csapszékékből, nádfödélű gunyhókból. Nem forgat-pöndörget többé az avatott kéz, nem sercegsz a művésziessen összszepárosított ujjak közt, hatalmas bűzfelhőid nem kavarognak, csiklandozva az orrokat és könnyeket préselve ki ártatlan szemekből. Elmulsz csöndesen, mint megannyi más emléke multak ölébe tért időeknek... Muzeális tárgy lesz nemsokára a kénegyufa, amely stilszerűen illeszkedett bele a mi lassu tempóju, nehézkes ráérő parasztjaink egész életrendjébe, megfontoltságába, külön filozófiájába, amely kimérten jár és mély medret váj. A tanyai asszony, ha bement a városba, dehogyan felejtette el, amit az ura mondott:

— Astán hozzál egy tucat bűdös gyufát.

A tucat bűdös gyufa, ami alatt tizenkét pakli értendő, jobb időben hat krajcár volt, most talán kétszerannyi. Junius elsejétől semennyi. Mert tilos a foszfor, a szemet facsaró, a magrikáló öreg bűdös gyufa. Még egyszer megszercegtetek egy szálát belőle és miközben bodorodik felér füstje, csöndesen sirva fakadok és könnyek hullása közben temetem a halottat.

(m. j.)

— **Mozitűz** akart lenni Budapesten május 16-án délután. A Nefelejts-utca 52. számú ház földszintjén berendezett mozi vetítő-kamrájában Ziegler János, gépkezelő a Turul filmkölcsonzó vállalat emberének megengedte, hogy egy általa elfogadni nem akart filmtekerest a vetítőgépen próbaképp lejátszhasson. A film perforált szélei beszakadoztak s nem mozogtak tovább a gépen lepergetett celluloid-szalaggal, hanem az ivlámpa sugárzó melegének 2 percnél tovább is exponálva maradtak. Ez éppen elég volt arra, hogy a filmfoszlányok begyuladjanak. Minthogy pedig Ziegler gépkezelő, az aznapi előadás számára kikészített filmeket, ottben a kamrában ugyanakkor áttekereselte: a lobbóvető filmdarabkáktól ezek az áttekeresés alatt lévő filmek (3 darab 900 méter hosszúságban) szintén meggyuladtak. A gépkezelőnek sikerült kimenekülni, falonlógó kabátja azonban elégett, a kamra kis poleán lévő acetónos üvege tartalmával együtt, mely lefelé terjengő fojtó füstjével az előcsarnokon kívül, a nézőteret is egészen megtöltötte. Közönség még nem volt a helyiségben. A kivonult központi tűzoltóság előbb az összes villamos vezetékeket áramtalanítván, a tüzet rövidesen elfojtotta.

— A fejevármegyei tűzoltó szövetség rendezte a közgyűlést Székesfehérvárott június hó 15-én vasárnap délelőtt 10 órakor a vármegyei ház nagytermében fogja megtartani, melyre a tűzoltóságot és annak képviselőit a községi előljárást ezennel meghívjuk.

Tekintettel arra, hogy ezen ülésünk a szövetség XXV. éves fennállásának évfordulójával esik össze és a székesfehérvári önkéntes tűzoltó testület 40 éves fennállásának emlékére rendezendő ünnepélyességek keretében fog megtartatni, tisztelettel kérjük bajtársainkat, miszerint ezen ülésre minél számosabban és lehetőleg tűzoltói egyenruhában megjelenni sziveskedjenek.

Verebi Végh István,
szövetségi elnök.

Vida Pál,
szövetségi titkár.

— **Kigyulladt felhőkarcoló.** A felhőkarcolók negyedében, Newyorkban, kigyulladt egy parfümgyár és mire a tűzoltóság a helyszínére érkezett, már az egész épület lángban állott. Kétszáz leány dolgozott a legfelsőbb emeleten, itt csomagolták az illatszeres üvegeket. Mikor a tűzoltóság felállította a létrákat, a temérdek felhalmozott papirdoboz úgy égett, mint a máglya. Irtózatos volt a látvány, amint az ablakokban a bennrekedt munkások segítségért kiáltoztak s kiállottak a párkányra, hogy leugorjanak. Hatan le is ugrottak a kifeszített ponyvákba és súlyosan megsebesültek.

— A fő ok. Hallgató (az utazóhoz, ki élményeit beszéli el): Önt tehát a siserdő lángok álmából ébresztették fel?

Utazó: Igen s az volt a szerencsém, mert különben elkéstem volna a legközelebbi vonatot.

Szerkesztői üzenetek.

Ó. Erdély Ernő, az országos szövetség előadója, — nehogy lapunk megjelenése akadályokba ütközzék — kértünkre megmarad a Tűzrendészeti Közlöny helyettes szerkesztőjének, mindaddig, amíg az állás szervezése tárgyában a végleges döntés meg nem történik.

M. Ha az elvetett fűmagkeverékbe egy két dohány-mag kerül s a kisgazda azt merő tudatlanságból, mint valami esodanövényt ápolgatva fölneveli, a finác rögtön kirózza rá a büntetést, engedély nélkül való dohány-termesztés címén. Pedig csak egy két pipadohányról van szó. Ha ellenben a megelőző tűzrendészet terén vétkezik valaki, alig van némi bántódása, pedig cselekedtetét sokszor ezrek keserülnek meg ártatlanul.

H. I. Amerikának legsajátosabb szülőttei, a 30—40 emeletes házióriások, csak a nagyvárosok üzleti negyeiben találhatók. Rendesen több ezer irodát foglalnak magukban. Egyik-másik épület ma már 200 mtr. magasságnál tart, tehát valóban felhőkarcoló. A new-yorki

Woolworth-épület e híres épületek legmagasabbika. E ház forgalmát 24 lift bonyolítja le; csak telkének az ára 4 1/2 millió dollár (22.50 millió korona) volt. New-yorkban egy évben 10.000 építési engedélyt adnak ki; Budapesten tavaly 1774 volt a rendes engedély alapján emelt épületek száma.

O. A Máv igazgatósága először Budapesten is csak tűzoltó parancsnoki címen állította ki a féláru menetjegy kedvezményre szóló igazolványt. A tanács azonban megmagyarázta egy átiratában, hogy a tűzoltó főtisztek, tiszték és segéd tiszték szintén a tisztí létszámhoz tartoznak s tűzoltó parancsnoki hatáskörrel bírnak és állásuknak különböző elnevezése csupán előmenetelük biztosításául, illetve rangmegkülönböztetésül szolgál. Azóta valamennyi tagja a székesfevárosi tűzoltó főparancsnokságnak bir féláru menetjegy váltására jogosító igazolvánnyal s kell birni ilyenekkel vidéken is mindenkinek, aki tűzoltóparancsnoki hatáskörrel felruházott s esküt tett, végleges tisztí létszámhoz tartozó alkalmazottja valamely törvényhatóságnak.

Beszerzési források.

KÖHLER ISTVÁN (ezelőtt **Geltner és Rausch** tulajdona)
fecskendő, szivattyú és tűzoltó-szer gyára.
iroda és mintaraktár: Budapest, VIII., József-körút 14.
Gyár: Korponal-utca 20—21. szám.

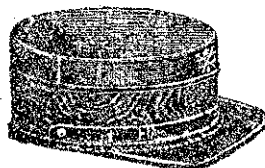
Budapesti Szivattyú- és Gépgyár
Részvénytársaság
Budapest, VI., Váci-út 69
GYÁRT:
◁ Gőz-, motor-, tűzifecskendőket és kútszivattyúkat. ▷

SELTENHOFER FRIGYES ÉS FIAI,
— SOPRON, —
cs. és m. k. udvari szállítók.
Legelső magyar tűzoltószergyár, harang- és ércöntő le.

Mátrai Antal és Társa r.-t.
Budapest, Központi iroda: VI. ker., Teréz-körút 33. Gyár: I. ker., Fehérvári-út-110.
GYÁRT: mindennemű tűzoltói létrákat és tömlőmotorokat.

Walszer Ferenc
tűzoltási szerek és szivattyúk gyára,
harang- és fémöntőde
Budapest, VI., Lomb-utca 34—36. szám.

Sternberg és Kálmán
Budapest, VIII., József-körút 35.
GYÁRTUNK: tűzifecskendőket, kútszivattyúkat és tűzoltói felszereléseket.

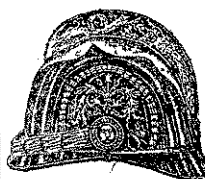
Elsőrendű tűzoltó-sapkákat acélsodrony-betéttel legjobban és legolcsóbban készít
Ritscher Zsigmond és Fia, Körmend
interurban telefon 27.
Kívánatra árjegyzék és mintasapka.

FEIK ÉS TRÉBA
Budapest, V., Lipót-körút 22.
Legelőnyösebb bevásárlási forrás összes tűzoltó-szerekben, egyéni felszerelésekben stb. Árjegyzék ingyen.

Tűzoltók, kérjétek a boltostól a
tűzoltók gyufáját!
Készül Stermann M. nagyszombati gyufagyárában. Az eladási ár 50%-a a magyar országos tűzoltó-szövetség segélyzőpénztárának jut.

Elsőrendű tűzoltó egyenruhák, sapkák és felszerelések
Tiller Mór és Társa
cs. és kir. udvari szállítóknál
Budapest, Váci-utca 35. szám.
Részletes árjegyzék kívánatra bérmentve!
Nagyobb megrendelésnél saját költségünkre küldjük szabásunkat mértékvetel céljából.

HATSCHER SZABADALMA
ETERNIT-PALA
A jelenkor legjobb tetőfedő anyaga.
Eternit-művek Hatschek Lajos
Budapest, Andrássy-út 33. sz. Nyergesszuffalu (Esztergom m.)

Magyar Fémlemezipar r.-t.
Budapest, VII., Erzsébetkirályné-ut 57.
egyedül gyártja a szab. Henze-féle robbanásmentes hordókat, tartályokat és kannákat, garage- és raktári berendezéseket.

TÜZRENDÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ORSZ. TÜZOLTÓ-SZÖVETSÉG HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik minden hó második szombatján. Hirdetéseket felvenni egyedül a kiadóhivatal jogosított. A lap szétküldésére vonatkozó felszólalásokat az országos szövetség elnökségéhez kell intézni; a hová az előfizetések s hirdetések díja is küldendő.	Laptulajdonos: A MAGYAR ORSZÁGOS TÜZOLTÓ-SZÖVETSÉG. Kiadóhivatal: az Országos Tűzoltó-Szövetség Irodája VII., Rákóczi-út 38. Telefon 90-33.	Előfizetési ára, egész évre, 5 korona. Tagtestületeinknek ingyenpéldány jár. Szakcikkek, melyeknek kézirata a szerkesztő címére irányítandó, ha külsőre alkalmasak díjaztatnak.
---	---	---

Felélős szerkesztő: MARKUSOVSKY BÉLA, VIII., Kun-utca 2.

Helyettes szerkesztő: ERDÉLY ERNŐ, Győr.

A kritika jogáról.

Irta: dr. Vass János a „Tűzvédelem“ című országos
jellegű szaklap szerkesztője.

A holtpontra jutás gondolatától való
rettegés arra indított engem, ki annak
idején keményen küzdöttem az egye-
sületi belső béke megteremtéséért,
hogy egy bizonyos szakítást csinálva,
ellenzékbe megyek s a kritika fegy-
verét fogva kezembe, iparkodom egy
ujabb fordulatot, egy evolúció félét
létrehozni.

Épen az foglalkoztatta elmémet, hogy
mik volnának azok a gondolatok, me-
lyek propagálásával, — azok a módo-
zatok, melyek formájában mozgalmat
lehetne kezdeményezni, — midőn orszá-
gos Szövetségünk legutóbbi közgyűlé-
séről éles kritika híre jutott el hozzám.

Ez az első percben a gondolatok talál-
kozásának hiedelmét keltette fel bennem
s azt a reménységet, hogy acéloserejű
fegyvertárssal indulhatok el utamon.
Amint azonban részletesen megismer-
tettek a birálat tartalmával és hang-
jával, sajnosan azt kellett megállapi-
pitanom, hogy nem fegyvertársat talál-
tam, de új ellenfelem került.

Az az általános vélemény ugyanis,
hogy ismét ugyanaz a szellem próbál-
kozik felütni a fejét, amely a multban
már éles harcokat provokált, ugyan-
abban az alakban, ugyanazon a han-
gon szólva, mely a kétes értékű mult
siri árnya s hangjaként kísértett közöt-
tünk. Ugyanaz a kritika volt ez, mely
tudott kicsinyes, akadémikus, a kö-
vetkezményeket semmibe sem vevő

lenni s önelégülten tekintett vissza
sikereire, ha csontigjáró vágásai nyo-
mán vér serkent, mit sem gondolva
azzal, hogy ha bármily hajszalnyi eret
vág is át, sápadt intézményünk élet-
erejét fogyasztja vele.

Nem az a kritika ez, melynek gon-
dolata mibennünk él.

Mi a legkevésbé sem osztjuk azt a
felfogást, mely egy intézmény köré-
ben a takarékoskodást teszi meg vezér-
gondolatnak s mely minden kiadást
ebből a szempontból ítél meg. Aki
kiadásokat nem teljesít csak azért,
hogy a pénze megmaradjon, az zsu-
gori; viszont aki kiadásokat tesz úgy,
hogy annak hasznát is láthatja, — az
okszerű gazda. Az országos szövetség
nem takarékpénztár, amelynél a pénz-
gyűjtés és kamatoztatás öncéllá lehet,
hanem középponti szerve egy hatal-
mas hálózatnak, neki tehát az a köte-
lessége, hogy minden rendelkezésére
álló anyagi erőt gondos körültekintés-
sel gyümölcsözőleg fektessen be. Soha
se riadjon vissza olyan kiadástól, ami-
től az eszme, a cél megvalósításának
csak egy porszemnyivel való előbbre-
vitelét is reméli. Nem szabad ugyan
dobálnia a pénzt, az azonban nem
egyezik meg a szövetség méltóságá-
val, ha azoktól, akik készek tudásukat,
munkásságukat neki rendelkezésére
bocsájtani, szellemi produktumaikon
felül még anyagi áldozatokat is vár,
vagy csak elfogad is.

Ezek miatt az irányító gondolatok
miatt nem tudjuk eléggé elítélni a köz-

gyűlési kritikának azt a részét, mely megvádolt egyeseket azzal, hogy illetéktelen díjakat szednek fel; mikor igazán nem lehet kellőképen méltányolni azokat a nagy anyagi áldozatokat, melyeket minden vidéki előadó, az üléseken való megjelenéssel hoz az intézménynek.

Szükséges-e vajjon igazolni azt, hogy akinek 9 koronából kell egy, a fővárosba tett utazás összes kiadásait viselni, — kivéve a vasuti költséget, — az kénytelen megtoldani a kapott napidíjat. Nem elég tehát, hogy szakképzettségét rendelkezésére bocsátja az előadó az országos szövetségnek, hogy a legtöbbje havonta két éjszakáját feláldozza utazásra, hogy kénytelen költeni szép összegeket a maga tárcájából, ezenfelül még túrnie kell a nyilvános meghurcoltatás szégyenét is. Ez már nem tartozik a kritika jogának körébe, ez már túl van a zsugoriságon, túl van a köteles tárgyilagosságon is. Ily vádakkal csak ártani lehet, de használni soha.

A további kritika a szövetség elnökségének arról a tényéről szól, mely szerint a tűzoltói eszme terjesztése céljából, egy ily irányu szindarab megírására nagyobb összegű pályadíjat tűzött ki s azt ki is adta. Az erről szóló kritika során kitért a felszólaló a pályanyertes szinmű irodalmi értékére is és erről dehonesztálólággal nyilatkozott. Ha ezt a pályázatot kebelbeli bírálók döntötték volna el s nem több országos nevű, kitűnő író, még vehetett volna magának bátorságot egy ember, aki soha életében belletrista nem volt, arra hogy felülbírálja az ítélkezők véleményét; akkor azonban, midőn egy Rákosi Jenő, egy Porzsolts Kálmán véleményével találja magát szemben, midőn az illető darab már a százszemű kritikusként a nagyközönség bírálatát is sikeresen kiállotta — akkor mondani elitélő kritikát, csak annak lehet, aki önmagát nem szokta bírálni.

A harmadik kritika az országos szövetség hivatalos lapjának segédszerkesztője számára javaslatba hozott díjazás ügyénél hangzott el. Ha nem hallottuk volna már éveken át ugyanazon ajkokról azt, hogy a takarékos-

ság elvén csak a szakirodalom pártolása tekintetében enged részt ütni, a most elhangzott kifogást legalább következetesnek fogadhatnók el, így azonban itt is csak a minden áron való kifogásolást látjuk, amely egyébre sem lehet jó, mint arra, amit eredményezett, hogy az a segédszerkesztő, aki igazán nagy munkát vállalt magára és teljesített, nehéz viszonyok között, díjtalanul, sőt áldozatokat hozva, — az most kicsibe mult, hogy le nem tette a tollat, hogy egygyel ismét kevesebben legyenek, akik nem rejtik véka alá tudásukat, tapasztalatukat, hanem formába öntik azt s átszolgáltatják másoknak is — okulásra. Pedig mennyivel hasznosabb munka ez, mint kimeríteni a képességeket az örök tagadásban, amellyel felszólalót — hál' istennek — most is utolérte régi fátyma — a magára maradás.

* **Tűzoltók évkönyve.** Legutóbbi számunkban emlékeztünk meg az egri nyomdának az egyesületek számára készített ügykezelési nyomtatványairól s már is egy újabb vállalkozásáról veszünk hírt, ugyane nyomdának Dr. Vass János szerkesztésében a Tűzoltók Évkönyve fog megjelenni. Németországban 10—15 féle tűzoltói naptár is van, melyek mindegyike hasznos szolgálatot tesz a tűzoltás és tűzrendészet ügyének; reméljük, hogy az egri nyomda vállalkozása is sikerrel fog járni s gazdag tartalmával hozzájárul tűzoltói irodalmunk fejlesztéséhez. Az évkönyv ára 2 korona lesz, 10 példányra két, 20 példányra 5 ingyen példányt ad a kiadóhivatal. Tartalmát az alábbiakban jelzi a szétküldött felhívás: Naptári rész az 1914. évre. A mult év története. A magyar tűzoltó intézmények és a tűzrendészet vezetéi és kitűnőségei (arcképes élet- és jellemrajzok). A tűzoltó intézmények ismertetése. A) A Nemzetközi Tűzoltó-Szövetség: a) alapszabályszerű szervezete; b) vezetősége; c) mult évi munkássága. B) A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség: a) alapszabályszerű szervezete, feladatköre; b) tisztikara; c) mult évben kifejtett munkássága, jövő évi munkaprogramja. C) A vármegyei tűzoltó-szövetségek: I. a) szervezetének és feladatkörének általános ismertetése; b) az összes vármegyei szövetségek mult évi munkássága főbb vonásokban; II. a tűzrendészeti felügyelői intézmény ismertetése, a felügyelők névsora. D) A hazai Tűzoltó-Egyletek és testületek tisztikara, felszerelésük, taglétszámuk. A tűzoltói intézmények szervezete. Rangjelzés és egyenruházat. Tűzoltói kitüntetések, érmek, jutalmak, alapítványok s azok elnyerésének feltételei. A királyi díszermesek névsora. Az Országos Szövetség segélyező-pénztára. Tűzoltók biztosítási ügye. Tűzrendészeti eljárások gyakorlati módszerben. Órségi szolgálat. Tűzrendészeti vonatkozású törvények, rendeletek, elvi határozatok. Új tűzvédelmi találmányok és újítások (képekkel). A külföld nevezetesebb tűzrendészeti eseményei. Tűzoltó Otthon. Tűzrendészeti szakirodalmunk. Előkészületek a nyiregyházi XIX. országos nagygyűlésre. Tűzkár statisztika. Tűzkár biztosítási ügy. Hirdetések.

HIVATALOS RÉSZ.

1192.
1913. szám.

Jegyzőkönyv.

Felvételett Budapesten, 1913. évi május hó 17-én a Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetség elnökségi ülésén.

Elnök: gróf Széchenyi Viktor, majd dr. Óvári Ferenc.

Jegyzőkönyvezető: Kuhárszky László.

Jelen voltak: Apáthy Vilmos, dr. Balogh Dezső, Barabás István, Bencze István, Desits József, Erdély Ernő, Jászberényi Miklós, Koszits Kamil, Oltványi Ödön, Papp Ferenc, Péter Antal, Szabó Gyula, Vida Pál.

Vendégek: László István és dr. Lantos Béla.

Kimentésüket kérték: Ajkay Zoltán, Tankóczy Gyula és Kállay Imre.

Elnök üdvözi a megjelenteket, az ülést megnyitja.

1. **Bencze** titkár fölolvassa József főherceg védnök, továbbá gróf Széchenyi basa köszönő levelét.

Tudomásul szolgál.

2. **Elnök** bemutatja Jalsoviczky Sándor belügyminiszteri tanácsos levelét, ki betegsége hivatkozva, értesíti az elnökséget, hogy a választmányi ülésen nem vehet részt.

Dr. Óvári alelnök, indítványozza, hogy az elnökség táviratilag üdvözzölje Jalsoviczky miniszteri tanácsost a baleset szerencsés kimenetele alkalmából.

Az elnökség az indítványhoz hozzájárul.

3. **Bencze** titkár jelenti, hogy Scserbovszky Szaniszló a Ferenc József-rend lovagkeresztjét, dr. Marinovics Imre pedig a III. osztályu vas-korona-rendet kapta kitüntetésképen.

Örvendetes tudomásul szolgál.

4. **Bencze** titkár felolvassa dr. Vass János előadó levelét, melyben előadói tisztéről lemond.

Dr. Óvári alelnök jelenti, hogy dr. Vass előadót lemondása visszavonására kérte fel, ki azonban elhatározása mellett hajthatatlan maradt s így javasolja, hogy érdemeinek elismerése s eddigi fáradozásáért köszönet szavazása mellett a lemondás a választmánynak bejelentessék, mihez az elnökség hozzájárul azzal, hogy állása egyidejűleg betöltessék.

5. **Jászberényi Miklós** előadó jelentést tesz a Tűzoltó Otthon javára rendezett gyűjtésekről és a Tűzoltó Otthon vagyonának eddigi állapotáról.

Jelentése szerint a Tűzoltó Otthon javára a gyűjtés két ízben eszközöltetett és pedig 1912/3. évek őszén. Ófelsége a jótékonycélu államsorsjáték jövedelméből 12 350 koronát adományozott; a tartalékalapból 35.000 korona szakított ki; az első gyűjtés tiszta jövedelme 106.471 korona 73 fillér, a múlt évé pedig 65.268 korona, a magyar királyi belügyminiszter kiutalt 30.000 s így 1913 május 1 en 249.000 korona állott rendelkezésre.

A pénz egyrésze értékpapirokban, másrésze

„A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség választmányja tudomásul veszi, hogy a Tűzoltó Otthon céljaira az 1913. évi május hó 1-ig 249.000 korona gyűlt be és kezeltetik. Az alapítólevélnek az elnökség javaslata szerint való egybeállítására, az elnökség felhivatik, valamint felhatalmazza a választmány az elnökséget arra is, hogy a telekszerzés és az építkezésre nézve is az előmunkálatokat tegye meg s javaslatait — lehetőleg még az év folyamán — juttassa a választmány elé. Egy órség létesítésére nézve a budapesti önkéntes vagy hivatásos tűzoltótötestülettel, továbbá a tiszti egyesületnek a Tűzoltó Otthon kereteibe való bevonása tárgyában kötendő megegyezésre a választmány az elnökségnek szabad kezet ad. Végül utasítja az elnökséget, hogy intézzen feliratot a magyar királyi belügyminisztériumhoz, amelyben mondjon köszönetet az 1912—13. évi „Tűzoltónap“ engedélyezéseért és a Tűzoltó Otthon céljaira szükséges telek beszerzésére adományozott 30.000 koronáért és jelentse be, hogy ez az összeg a minisztérium intenciói szerint telekszerzésre fog fordíttatni s kérje a Tűzoltó Otthon további erkölcsi és anyagi támogatását.

Dr. Óvári alelnök méltányolva azt a nagy buzgóságot, melyet a „Tűzoltónap“ rendezése körül Jászberényi Miklós szakosztályi előadó kifejtett, indítványozza, hogy a választmány a fáradságot nem ismerő munkásságáért jegyzőkönyvileg fejezze ki teljes elismerését és köszönetét. Egyben, hogy legalább némileg is re-kompenzálja a rendezők munkásságát, fáradságuk honorálására Jászberényi Miklósnak 250 korona és Keresztes Jánosnak 75 korona tiszteletdíjat állapít meg s utasítja az elnökséget, hogy ezen összegeket nevezettek részére folyósítsa.

Az elnökség úgy Óvári alelnök, mint Jászberényi javaslatát elfogadja és a választmány elő terjeszti s elrendeli, hogy a számadások megvizsgálás céljából a pénzügyi szakosztálynak kiadassanak.

6. **Oltványi Ödön** előadó beterjeszti a Magy. Orsz. Tűzoltó Szövetségnek 1912. évi zárszámadását és első vagyoneleltárát.

A zárszámadás indokolásában kifejti, hogy anyagiak hiányában jövőben képtelen lesz a szövetség a nemes és humánus célt tovább szolgálni és fejleszteni, ha bevételi forrásáról sürgősen nem gondoskodik. Javasolja, hogy intézzen a választmány a helyzet teljes feltárása mellett kéreimet a magyar kormányhoz, hogy a szövetség eddigi segélyét 20.000 koronára emelje fel.

A zárszámadás szerint ugyanis a tényleges 27.425 K 20 f. bevétellel szemben, 29.331 K 92 f. vagyis 1906 K 72 f. több kiadás eszközöltetett, mely többlet kiadást a másodtitkári állás javadalmazása; az előadók és választmányi tagok utiköltsége; valamint a tanfolyamok rendezése eredményezte. A hiány hitelátruházás útján a segélyalapból nyert fedezetet, a választmány utólagos jóváhagyása reményében.

E végből javasolja, hogy az elnökség az 1912. évi zárószámadás elfogadását akként ter-

terhez, hogy az Orsz. Tűzoltó Szövetség részére már az 1918. évre legalább 20.000 K évi segélyt engedélyezzen, hogy az ország minden részében tanfolyamok tartása iránt megnyilatkozott kívánságnak eleget tehesünk, a tűzoltósággal foglalkozó irodalmi tevékenységet fokozhassuk, s administrationk kiadásait fedezni tudjuk. Egyben az alapítványi pénztári számadásoknak is jóváhagyását azzal javasolja, hogy a pénztárnoknak a felmentvény megadassék.

A jelentés tudomásul vétetett s a javaslat az orsz. választmány elé terjesztetik.

Elnök eltávozván, az elnöklést alelnök veszi át.

7. Erdély Ernő előadó jelentést tesz az irodalmi pályázat eredményéről. A hirdetett öt pályatételre beérkezett 12 pályamunka, melyet az irodalmi szakosztály bíralt meg s ennek alapján javasolja, hogy a 2. számú alábbi kérdésre „Dolgoztassék ki szabályzat a cirkuszok és vásári ponyvasátrakban tartandó nyilvános előadások engedélyezésénél előírandó tűzbiztonsági feltételekről, különös tekintettel a kijáratok, befogadóképesség, világítás, öltözőkre“. Beérkezett „Gondoljunk Okörítóra“ jeligéjű munkát azzal a feltétellel, hogy a szabályok szabályzattá legyenek átdolgozandók, a kitűzött díjjal jutalmazza.

Az elnökség az előterjesztést elfogadja s a jeligés levél felbontása után Papp Ferenc szegedi parancsnok neve tünt ki, neki a pályadíj kiadatik.

8. Az ötödik számú alábbi pályakérdésre „Mikép biztosítható tűzesetere — esetleg gyakorlatokhoz — a tűzoltószerek szállításához szükséges fogat? S miért kívánatos annak biztosítása?“ Beérkezett „Vágtass!“ jeligéjű munkát a díjra érdemesnek tartja.

Az elnökség ehhez hozzájárulván, a jeligés levél felbontatott s abból Rónay Albert kaposvári tűzoltóparancsnok neve tünt ki. Nevezettek részére a díj kifizetendő.

9. A szakosztály egyuttal javasolja, hogy a „Tűzesetek megelőzése“ című és Udvardy Aladár által írt pályamunka a lapban való közlésre a szerkesztőnek adassék át s a rendes cikkdíjazásban részesíttessék. Végül

10. A fennmaradt három pályatételt a régi feltételek mellett újra hirdessék meg.

Az elnökség az előterjesztéseket elfogadja, a 9. számú cikként díjazza s a 3 pályatételt újból kiírja 3 havi határidővel.

11. Erdély Ernő előadó jelentést tesz a Tűzrendészet szakkönyv megjelenésének akadályairól. Bejelenti, hogy az első füzet a szervezésről megjelent, nyomás alatt van a Vízszelés, Tűzjelzés, Megelőző tűzrendészet és a Taktika — korrektúra alatt van már két év óta a „Fecskendők szerkezete“ s nincs készen a Működési zavarok, Tűzoltás jogrendszere, Tűzrendészeti felügyelet című rész. Javasolja, hogy a Fecskendők szerkezete című rész írója hívassék fel a korrekturának 30 nap alatti beadására azzal, hogy ennek elmulasztása esetén a megbízatást visszavonja; hívassék fel a Fecskendők működési zavarairól írandó rész szerzője a kéziratnak 60 nap alatti beadására; a Jogrendszert írójának adassék a kézirat elkészítésére 60 napi halasztás; végül kéressék fel a Tűzrendészeti felügyelet megírására Breuer Szilárd.

Az elnökség az előterjesztéseket elfogadja

Az elnökség a javaslatot elfogadja és az orsz. választmányának előterjeszteni rendeli.

13. Papp Ferenc indítványozza, hogy a szövetség foglaljon állást, hogy a városok hivatásos tűzoltóparancsnokai a megfelelő fizetési osztályba soroztassanak. Evégből a belügyminiszteriumhoz egy beadvány volna benyújtandó, melyet a szövetség elnöke és alelnöke adna át a belügyminiszternek, mely alkalommal a tűzrendészeti törvény is megszüretendő lenne.

Elfogadtatott.

14. Bencze titkár jelenti, hogy a Tűzoltó Otthon gyűjtésének számadásait a székesfehérváros tanácsa megvizsgálás után visszaküldte; továbbá bemutatja az állami és törvényhatósági altisztek és szolgák orsz. szövetségének átiratát, melyben felhívja a tűzoltószövetséget, miszerint hasonló oda, hogy a 35 évi nyugdíjképeséggel bíró fegyveres testületekhez a tűzoltótestületek is beszámíttassanak.

Tudomásul szolgál, egy hasonszellemű felirat intéztetik.

15. Bencze titkár bemutatja a németországi XVIII. tűzoltókongresszus programját és meghívását, továbbá jelenti, hogy a komárommegyei tűzoltószövetség belépett az orsz. tűzoltószövetség kötelékébe.

Tudomásul vétetett.

16. Bencze jelenti, hogy dr. Óvári alelnök kifizette Damo Oszkárnak a pályadíjat, dacára annak, hogy a szerző még nem tett eleget az emelt kifogásoknak; Erdélyi bejelenti, hogy mindkét szerző eleget tett már a kívánalmaknak s így most már részesülhetnek az egyforma díj kiosztásában.

A Damó Oszkárnak teljesített 500 korona kiutalványozását az elnökség jóváhagyólag tudomásul veszi.

17. Bencze jelenti, hogy tagtestületek felvételéről szóló nyomtatvány és elnökségi meghívó nyomtatott; továbbá bemutatja a budapesti önk. és a nagykarolyi tűzoltótestületek évi jelentését; jelenti, hogy Moson vármegye főispánja dr. Stelczer Mátyást megyei tűzrendészeti felügyelővé nevezte ki.

Tudomásul vétetett.

18. Bencze titkár jelenti, hogy a fejérvármegyei szövetség tanfolyamot tart 1918. június 8—15-ig terjedőleg, melyre Szabó-féle szakkönyveket kér, annál is inkább, mert a fejérmegyei szövetség eddig sohasem kért semmit az országos szövetségtől, pedig máskor is tartott tanfolyamot a maga tanerejével és saját költségén.

A tanfolyam tartása tudomásul vétetett s a szövetség által most kiadott szervezési füzetét rendelkezésre bocsátja a hallgatók számának megfelelő mennyiségben.

19. Bencze bemutatja a m. kir. vasuti és hajózási főfelügyelőségnek levelét, melyben értesíti a szövetséget, hogy a kereskedelmi miniszter a m. kir. államvasutaknak új tűzoltói utasítását jóváhagyta; továbbá jelenti, hogy Gregorovits László tűzr. felügyelő „Tűzrendészet kézikönyv“ című mű kiadatott az irod. szakosztálynak véleményezés végett.

Tudomásul vétetett.

20. Titkár jelenti, hogy Breznay Imre műve sajtó alatt van, melyből a szövetség 2000 példányt díjtalanul kap a Szent-István társulattól

21. Bencze jelenti, hogy a közigazgatási tanfolyamok keretében a tűzoltói tanfolyamok is megtartattak; jelenti továbbá, hogy a szövetség a varannói tűzoltótestület egyik tagja számára a Lukácsfürdő igazgatóságánál 50% kedvezményt a fürdő- és gyógykezelésnél, 20%-ot a lakásnál eszközölt ki.

Mindkét jelentés tudomásul vétetett.

22. Titkár jelenti, hogy Somogy vármegye 3 napos turnusokban, május 26-tól június 26-ig tanfolyamokat tart, melyekre a szövetségtől gyakorlótiszttel kér.

Az elnökség Vámosi Gyula gyakorló mestert küldi ki.

23. Titkár jelenti, hogy a Somogy vármegyei szövetség a vármegyei ülésre a Magyar Országos Tűzoltó Szövetséget meghívta.

Tudomásul vétetett s a Szövetség ottani képviselőjével Szabados Imre megbízott.

24. Heves vármegyei tűzoltó szövetsége fennállásának husz éves történetét iratja meg, evéből megkeresi a Szövetséget, engedné át rövid használatra a könyvtárában levő forrásmunkákat.

Dr. Óvári alelnök ez ügyben akként intézkedett, hogy a kért forrásmunkák, tekintettel arra, hogy azok csak egy-egy példányban vannak meg, csak a Szövetségben tanulmányozhatók.

Az alelnök ezen intézkedését az elnökség tudomásul veszi.

25. Arad vármegyei tűzoltó szövetsége tűzrendészeti felügyelői részére a Szövetség kiadványait és lapját díjmentesen kéri.

Megadatott.

26. A székesfehérvári tűzoltó egyesület június 15-én fennállásának 40 éves, a fejrmegei tűzoltó szövetség pedig ugyanakkor 25 éves évfordulóját üli melyre az Országos Tűzoltó Szövetséget meghívja.

Az elnökség az ünnepélyre Apáthy Vilmos előadót küldi ki.

27. Tárgyaltatott a székesfehérvári tűzoltótestület felszólalása a királyi díszermek néha tömeges kérelmezése körül felmerült visszaélések, illetőleg annak elnyerésére kevésbé érdemes egyéneknek a testületek részéről való javaslatba hozása tárgyában.

Vida Pál pártoló felszólalása után a kérdés és a szabályzat szigorubb alkalmazása az elnökség figyelmébe ajánlatni határozottat.

28. Szabados Imre azon írásbeli indítványához, hogy a szabadkai királyi ügyészségnek azon alkalomból, hogy Gorkovits Aladár szabadkai rendőrbiztos ellen, ki személyes szabadság megsértésével és hivatalos hatalommal való visszaéléssel volt vádolva, az eljárást beszüntette, elismerés fejeztessék ki, az elnökség nem járult hozzá.

29. A gyak. szab. (szóló) kivonata elfogyván, annak 1000 példányban való kinyomatása az országos választmánynak javaslatba hozni rendeltetett.

30. Bencze titkár jelenti, hogy a selmebányai tűzoltóparancsnoki válság folytán a választmányi ülés Selmebányán nem volt megtartható s ezért az elnökség a választmányi ülés megtartását, minthogy későn hozatott az eset tudomására Budapesten és pedig május 18-ra tüzte ki.

Tudomásul vétetett.

31. Dr. Óvári alelnök indítványozza, hogy Breuer Szilárd főtitkár lemondását az országos választmány ne fogadja el, tehát az országos választmány elé olyan javaslatot tegyen, mely ragaszkodásunk és szeretetünk biztosítása mel-

lett, igyekezzék őt rábírní arra, hogy lemondását vonja vissza.

Az indítvány nagy lelkesedéssel elfogadtott s az országos választmány elé terjesztetni határozottatott.

32. Elnöklő indítványozza, hogy a másodtitkári állásra az ideiglenesen alkalmazott Kuhárszky László választassék meg.

Elfogadtatott s az országos választmány elé ilyen javaslat tétetett.

33. Titkár javasolja, hogy a főtitkár tiszteletdíjának esedékességéről a választmánynak indítvány lenne teendő.

Az indítvány megtételére az elnökség utasított.

34. Dr. Óvári alelnök bejelenti, dr. Benkó Albertnek volt alispánnak, most közigazgatási bírónak a szervező szakosztályi elnökségről való lemondását s egyuttal indítványozza, hogy helyettes szerkesztői állás szerveztessék.

A lemondás tudomásul vétetett, minek folytán az elnökség az országos választmánynak szakosztályi elnökül: Lukács Ödönt, alelnökül: dr. Szauter Ferencet, előadól: Vida Pált és szakképviselőül: László Istvánt; helyettes szerkesztőül: Erdély Ernőt ajánlja.

35. A titkár azon jelentése, hogy az elmúlt ülés óta véleményeztetett 40 alapszabály, 4 szabályrendelet, 9 telepengedély, 10 tűzrendészeti, 5 építési, 2 műszaki, 2 egyéb tárgyirat; kipróbáltatott 31 fecskendő és 1 tolólétra.

Tudomásul szolgál.

36. A királyi díszermekre beérkezett kérvények becsatoltatván felterjesztetni rendeltettek és erről külön jegyzőkönyv vétetett fel.

37. A jegyzőkönyv hitelesítésére felkértek Vida Pál és Jászberényi Miklós.

Több tárgy nem lévén, az ülés ezzel véget ért.

K. m. f.

Gróf Széchényi Viktor s. k.,
elnök.

Óvári s. k.,
alelnök.

Kuhárszky László,
titkár.

Hitelesítjük:

Jászberényi Miklós.

Vida Pál.

1358.
1913. sz.

Jegyzőkönyv.

Felvételett Budapesten, 1913. évi május hó 18-án a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség országos választmányának közgyűlésében.

Elnök: gróf Széchényi Viktor elnök.
Jegyző: Bencze István, titkár.

Jelen voltak: Dr. Óvári Ferenc alelnök, Apáthy Vilmos, Dr. Balogh Dezső, Bartha Gergely, Bojtor István, Csermák Hugó, Demidor Ignác, Desits József, Erdély Ernő, Gundy János, Horeczky Gyula, Jászberényi Miklós, Kállay Imre, Dr. Kele József, Keresztes János, Knortzer György, Koszits Kamil, Kovacsics Gyula, Köhler István, Kratzer Dániel, Kuhárszky László, László István, Lukács Gyula, Oltványi Ödön, Papp Ferenc, Péter Antal, dr. Poós Miklós, Public Ernő, Ranezay József, Serfőző Géza, Stross Béla, Szabados Imre, Szabó Gyula, Szavits Sándor, Szigethy István, Dr. Szily József, Tankóczy Gyula, Tóth Ernő, Vaday Sándor, Varga Lőrinc, Vargha Tivadar, Vida Pál és Zsiga János.

Elmaradását kimentette Ajkay Zoltán.

1. Elnök az ülést megnyitván üdvözi a megjelenteket, majd megemlékezik a Pozsony

városet ért tűzvészről. Sajnálataát fejezi ki s indítványozza, hogy a város tűzoltótestületének részvétirat menesztessék, a bécsi tűzoltóságnak pedig mivel segítőcsapatot küldött Pozsonyba, köszöntőátvirat küldessék. Kállay Imre szakosztályi jegyző hajlandónak nyilatkozott arra, hogy mint a választmányi ülés kiküldöttje a tűz színhelyét tanulmánytárgyává teszi.

Elnök indítványa elfogadtatott azon megtoldással, hogy részvétünket fejezzük ki a tűznél elhalt bajtársunk halála felett is. Kállay Imre a tüzeset tanulmányozására kiküldetett.

2. Bencze titkár bejelenti, hogy az országos választmányi ülése az év első negyedében nem volt megtartható, mivel az 1912. évi választmányi ülés határozata szerint az ideai választmányi ülést Selmecbányán az ottani tűzoltóság jubileumával kapcsolatosan kellett volna megtartani. Mivel azonban a jubileum elmaradt s erről csak többszöri sürgetésre későn nyertünk értesítést, az ülést az elnökség a mai napra Budapestre tűzte ki.

Tudomásul vétetett.

3. Oltványi Ödön mint a gazdasági szakosztály előadója, bemutatja a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség 1912. évi zárószámadását és vagyonleltárát mely a következő: Pénztári maradvány 172 K 74 f; államsegély 1912. évre 13.000 K; tagdíjakból 6006 K 60 f; Tűzrendészeti Közlöny hirdetéséből 500 K; előfizetéseiből 117 K 25 f; átmeneti bevételekből 690 K 60 f; szakkönyvek eladásából 622 K 90 f; érempénztár bevételeiből 6315 K 90 f; összes bevétel **27.425 K 20 f.** Ezzel szemben: irodai, postai ügykezelési kiadások 888 K 20 f; tisztviselők állandó tiszteletdíja 3001 K, főtitkár tiszteletdíja 2000 K, előadók és választmányi tagok ellátási és utiköltsége 2554 K 63 f; irodai és lakhér 2356 K; fűtés, világítás, telefon és takarítás 726 K 28 f; szakkönyvek és szabályzatok 1500 K 30 f; nyomtatványok 576 K 40 f; Tűzrendészeti közlöny kiadása, szerkesztése, cikkdíjazása 4473 K 87 f; pályadíjakra 40 K, tanfolyamok rendezése 2719 K 82 f; ösztöndíjakra 550 K; beszerzésekre (könyvtári és szolgálati érem) 6620 K 46 f; különfélekre 1041 K 36 f; tagdíjvisszatérítések 283 K 60 f. Összes kiadás: **29.331 K 92 f.** Hiány 1906 K 72 fillér, s ezek tárgyában az elnökség javaslatát, amely szerint anyagiak hiányában a szövetség képtelen lesz eddigi munkáját a kitűzött irányban végezni, ha sürgősen új bevételi forrásokról nem gondoskodnak. A zárószámadás szerint 1906 K 72 f-rel többletkiadást a II. titkári állás javadalmazása, az előadók és választmányi tagok utiköltsége, valamint a tanfolyamok rendezése eredményezte. A hiány hitelátruházás útján a segélyzőpénztárból nyert fedezetet az országos választmány és segélyzőpénztár közgyűlésének utólagos jóváhagyása reményében. E végből javasolja az elnökség, hogy a segélyzőpénztár ügyeinek ellátásáért évenként 2000 K-át a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség pénztárának térítsen meg mindaddig, míg az országos szövetség más címen fedezetet nem talál. Határozza el az országos választmány, hogy a számadások bemutatása és a helyzet feltárása mellett kérelmet intéz a Belügyminiszterhez, hogy az Országos Tűzoltó-Szövetség részére 20.000 K évi segélyt engedélyezzen, hogy az ország minden részében tanfolyamok tartása inánt megenged-

a vármegyei szövetségek kiküldötteinek utiköltségei a választmányi ülések alkalmából ne térítettessenek meg. Megokolja pedig ezt azzal, hogy vannak vármegyék, ahonnan kevesebb tagdíjat fizetnek, mint amennyi utiköltséget vesz fel a kiküldöttjük. Egyben javasolja, hogy a pénztárosnak a felmentvény megadassék.

Dr. Szily József az elnökség indítványának azon pontját, melyben a kiadási hiányt a segélyzőpénztárból óhajtja fedezni, nem fogadja el. A segélyzőpénztár oly különálló intézmény, amelynek alapjait nem lehet megnyirbálni különösen akkor, midőn a segélyezéseket a pénztárnak magának kell fedezni, mivel az Első Magyar Általános Biztosító Társaság Ófelsége alapítványának kamatai elfogytak. Nem találja elfogadhatónak azt sem, hogy a szövetség vagyona egy helyen kezeltessek.

Knortzer György ajánlja, hogy az Országos Szövetség vegye kölcsön a hiányzó összeget a segélyzőpénztárból, de az év első hónapjaiban fizesse azt vissza.

Dr. Óvári Ferenc alelnök jelenti az országos választmányának, hogy a postatakarékpénztárban igen csekély összeg van, jelenti, hogy a segélyzőpénztár ügykezelését a szövetség tisztviselői díjtalanul végzik kezdettől fogva, ha tehát a segélyzőpénztár külön tartana tisztviselőket az többbe kerülne, mint a kért összeg. Kéri a választmányt, hogy fogadja el az elnökség ezen javaslatát. A vagyon gyümölcsözőtését illetőleg a régi rendszert tartsa fenn.

Póter Antal nem helyesli, hogy postatakarékpénztárban kamatozik a szövetség pénze.

Az elnökség azon indítványa, hogy a segélyzőpénztár addig míg a belügyi kormány a szövetség segélyét fel nem emeli, évenként 2000 koronát az Országos Szövetség pénztárába utaljon át; elfogadtatott: a pénztár mostani kezelése továbbra is fentartatik.

Kimondatott, hogy a vármegyei tűzoltószövetségek kiküldötteinek utazási költségei ezen túl nem térítettnek meg. A pénztárnoknak a felmentvény megadatott.

4. Oltványi előadó bemutatja az elnökség azon indítványát, hogy az alapítványi számadásokat jóváhagyólag vegye tudomásul.

Javaslatot a választmány elfogadta, az alapítványok a következőleg állapítottak meg: József királyi herceg alapítványa; Első Magyar Általános Biztosító Társaság; Szidanits-árvák és Breuer Szilárd alapítvány

5. Erdély Ernő előadó bemutatja az elnökség indítványát, mely szerint 1912. évi választmányi ülésből hirdetett öt pályakérdésre beérkezett 12 pályamű közül a szakosztály bírálata folytán az elnökség 2 pályamunka elfogadását ajánlja és pedig „Cirkuszok és vásári ponyvasátrakban tartandó nyilvános előadások engedélyezésénél előírandó feltételekről különös tekintettel a kijárások, befogadó képesség, világítás, öltözőkre“ kérdésre beérkezett „Gondoljunk Ökörítőra“ jeligés munkát, szerzője: Papp Ferenc szegedi parancsnok és „Mikép biztosítható tűz esetére, esetleg gyakorlatokhoz a tűzoltószerek szállításához szükséges fogat? S miért kívánatos annak biztosítása“ kérdésre beérkezett „Vágtass“ jeligés munkát, szerzője Rónai Albert kaposvár-donnervárosi volt parancsnok. Kéri ezek részére 50—50 korona névelést a birtokbirtokosoktól s a három meddén

nek, ugymint az „Urak és parasztlak“ című munkát, szerzője D a m ó Oszkár és „Tűz a gyárban“ címűt, szerzője K á l l a y Miklós. Így az 1000 koronás pályadíjat a két pályázó közt osztotta szét az elnökség és kéri ezt jóváhagyólag tudomásul venni.

Dr. Szily József rosszalja hogy az elnökség ily dolgokra adja ki a pénzt akkor, midőn hiánnyal zárja le könyveit. Szerinte a színművek nem fogják terjeszteti a tűzoltóeszmét.

Dr. Óvári Ferenc alelnök tudatja az országos választmánnyal, hogy az 1000 K a Tűzoltó Otthon alapjából fedezetett, mivel az volt a célja, hogy tűzoltó célu színelőadások révén az otthon tőkét gyarapítsák.

Többek hozzájárulása után az elnökség bejelentése tudomásul vétetett s az 1000 K kiutalványoztatott.

7. Jászberényi Miklós előadó a Tűzoltó Otthon gyűjtéséről terjesztette be az elnökség jelentését, mely szerint 1913 május hó 1-ig 249.000 K gyűlt be. Kéri, hogy az alapító levélnek az elnökség javaslata szerinti megszerkesztésére az elnökség felhatalmaztassék, valamint arra is, hogy a telekszerzés és az építkezésre nézve az előmunkálatokat megtehesse, valamint egy őrség létesítésére nézve a budapesti önkéntes tűzoltó testülettel vagy a székesfőváros tanácsával, továbbá a tisztegyesületnek a Tűzoltó Otthon kereteibe való bevonása tárgyában e testülettel érintkezésbe léphessen. Végül utasítani javasolja az elnökséget, hogy intézzen feliratot a m. k. Belügyminisztériumhoz, a melyben mondjon köszönetet az 1911. és 1912. évi tűzoltónap engedélyezéséért és a tűzoltó otthon céljaira szükséges telekbeszerzésre adományozott 30.000 K-ért és jelentse be, hogy ezen összeg a minisztérium intenciója szerint telekbeszerzésre fog fordíttatni.

Az elnökség javaslata többek hozzájárulásával elfogadtatik.

8. Erdély Ernő előadó a szaktanfolyamok szabályzatának módosítása tárgyában az elnökség azon indítványát terjesztette elő, hogy ez évben a szabályzat még ne módosíttassék, hanem a folyó évben tartandó kerületi tanfolyamokból leszűrt tapasztalatok s a belügyminisztériumhoz a felsőbb tanfolyamok költségeinek elvállalása és rendezése tárgyában tett előterjesztésre érkezett válasz beérkezése után hozassék határozat a végleges módosítás iránt. Bejelentette, hogy az elnökség ez évben 3 kerületi tanfolyamot tart 14—14 napi terjedelemben és pedig délelőtt 3 elméleti és délután 4 gyakorlati órával. A tanfolyamok helyeiül Kolozsvár, Eger és Lőcse jelöltetett ki, az előbbi kettő teljesen a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség rendezésében, az utóbbi pedig a Szepesvármegyei tűzoltó szövetség rendezésében, de az országos szövetség 300 K hozzájárulásával és azon kötelezettséggel, hogy tartozik az előadók névsorát, tantervét az országos szövetséghez jóváhagyás végett beterjeszteti s hogy ez jelöli ki a vizsgabiztost is.

Az elnökség előterjesztése egyhangulag elfogadtatott.

9. Az elnökség javaslata a tag- és tagdíjtörvényeket illetőleg elfogadtatott és eszerint törlésbe hozatott: Sopronmegyei szövetséghez tartozó Petőháza mint önálló testület, Felsőág, Sárosd, Rábakecöl, Bányog, Bodonhely, Rábaszová 1911. évi tagdíjhátraléka. Temes vármegyei szövetséghez tartozó Zsebely és Vojtek tagtestületek és tagdíjhátraléka. Baranyamegyei szövetséghez tartozó Versend tagtestület; Trencsén vármegyei szövetséghez tartozó Hórocz, Poroszká, Puho tagtestületek, Beczkó, Illava tagdíjhátraléka,

továbbá Bács-Bodrog vármegyéhez tartozó Katy-már tagtestület.

10. Bencze titkár bejelenti, hogy Breuer Szilárd a főtitkári tisztségről lemondott és az elnökség többszöri felkérésére sem vonta azt vissza.

Gróf Széchenyi Viktor elnök meleg szavakban ecseteli Breuer eddigi munkásságát; szerinte a szövetség nem is tudna azon gondolattal megbarátkozni, hogy főtitkárjától megválják. Kéri a választmánnyt, egyhangulag kérje fel Breuer főtitkár lemondásának visszavonására és indítványozza, hogy a választmány küldöttséget küldjön Breuer főtitkárhoz, kik a választmány óhaját, mint az egész ország tűzoltóságának óhaját tolmácsolják.

Elnök indítványa elfogadtatott s elhatározatott, hogy az ülés után az egész választmány Breuer főtitkárhoz megy és felkéri lemondásának visszavonására.

11. Bencze titkár bejelenti, hogy az 1912. évi országos választmányi ülés a második titkári állás betöltését határozta el. Az elnökség ideiglenesen 1912. május hó 1 óta Kuhárszky Lászlóval töltette be ezen állást s javasolja, hogy Kuhárszky Lászlót ezen minőségben a hátralevő időtartamra véglegesen váltsza meg.

Kuhárszky László a hátralevő időtartamra egyhangulag megválasztatott titkárnak.

12. Bencze titkár felolvassa Dr. Vass Jánosnak, a közigazgatási szakosztály előadójának lemondó levelét. Bejelenti az elnökség azon indítványát hogy a választmány Dr. Vass János lemondását, érdemeinek elismerése és buzgó szolgálataiért köszöneteinek kifejezése mellett tudomásul vegye, azonban azon reményben, hogyha egészségi állapota ismét helyreáll, Dr. Vass ismét folytatja azon nemes és ügybuzgó munkáját, melyet egészségi állapota miatt félbehagyott; titkár ugyancsak bejelenti Dr. Bánkó Albert szervező szakosztályi elnök lemondását és az elnökség azon javaslatát, mely szerint a közigazgatási szakosztály előadójául Vida Pál, a szervezőszakosztály alelnökéül Lukács Ödön, az így megüresedett szervező szakosztály alelnökéül Dr. Szauter Ferenc, a szervező szakosztály szakképviselőjéül pedig László István választassék meg.

Az elnökség javaslata elfogadtatott és a hátralevő időtartamra nevezettek megválasztatottak. Dr. Vass Jánosnak érdemei elismeréséért, buzgó szolgálataiért köszönet és elismerés szavaztatott, lemondása elfogadtatott.

13. Papp Ferenc előadó bejelenti az Országos választmánynak, hogy a gyakorlati szabályzat nagy részét az 5 tagu bizottság már átdolgozta, és hogy az elnökség álláspontja, miszerint a régi rendszer lehető megtartásával a mű két könyvben adassék ki és a városi szerek kezelése a falusiaknak szánt első résztől így elkülöníttessék. A szabályzatnak 2 kötetben való kiadását nemcsak pénzügyi okok teszik indokoltá, hanem az is, hogy az első kötet teljesen készen a nyomdába adható, míg a második részszel csak az év végén lennének készen.

Dr. Szily József nem tarthatja elfogadhatónak az elnökség indítványát. Szerinte szükségtelen két kötetben szabályzatot kiadni. Gépezetes lótrák és motoros szerek annyiféle szerkezetűek, hogy erre egyöntetű, részletes szabályzatot alkotni nem lehet, hanem ezek szerelését, csak mint a mostani szabályzatban, általánoságban lehet tárgyalni. Továbbá szaporodnak azon kisközségek száma is, hol a vízvezetéket bevezetik, tehát ezt sem lehet a második kötetben tárgyalni. Az első könyv vastag lenne, a

nek, ugymint az „Urak és paraszok“ című munkát, szerzője D a m ó Oszkár és „Tűz a gyárban“ címűt, szerzője K á l l a y Miklós. Így az 1000 koronás pályadíjat a két pályázó közt osztotta szét az elnökség és kéri ezt jóváhagyólag tudomásul venni.

Dr. S z i l y József rosszalja hogy az elnökség ily dolgokra adja ki a pénzt akkor, midőn hiánnyal zárja le könyveit. Szerinte a színművek nem fogják terjeszteni a tűzoltóeszmét.

Dr. Ó v á r i Ferenc alelnök tudatja az országos választmánnyal, hogy az 1000 K a Tűzoltó Otthon alapjából fedeztetett, mivel az volt a célja, hogy tűzoltó célu szinelőadások révén az otthon tőkáját gyarapítsák.

Többek hozzászólása után az elnökség bejelentése tudomásul vétetett s az 1000 K kiutalványoztatott.

7. J á s z b e r é n y i Miklós előadó a Tűzoltó Otthon gyűjtéséről terjesztette be az elnökség jelentését, mely szerint 1913 május hó 1-ig 249.000 K gyűlt be. Kéri, hogy az alapító levélnek az elnökség javaslata szerinti megszerkesztésére az elnökség felhatalmaztassék, valamint arra is, hogy a telekszerzés és az építkezésre nézve az előmunkálatokat megtehesse, valamint egy őrség létesítésére nézve a budapesti önkéntes tűzoltó testülettel vagy a székesfőváros tanácsával, továbbá a tiszti egyesületnek a Tűzoltó Otthon kereteibe való bevonása tárgyában e testülettel érintkezésbe léphessen. Végül utasítani javasolja az elnökséget, hogy intézzen feliratot a m. k. Belügyminisztériumhoz, a melyben mondjon köszönetet az 1911. és 1912. évi tűzoltónap engedélyezéséért és a tűzoltó otthon céljaira szükséges telekbeszerzésre adományozott 30.000 K ért és jelentse be, hogy ezen összeg a minisztérium intenciója szerint telekbeszerzésre fog fordíttatni.

Az elnökség javaslata többek hozzászólásával elfogadtatik.

8. E r d é l y E r n ő előadó a szaktanfolyamok szabályzatának módosítása tárgyában az elnökség azon indítványát terjesztette elő, hogy ez évben a szabályzat még ne módosíttassék, hanem a folyó évben tartandó kerületi tanfolyamokból leszűrt tapasztalatok s a belügyminisztériumhoz a felsőbb tanfolyamok költségeinek elvállalása és rendezése tárgyában tett előterjesztésre érkezett válasz beérkezése után hozassék határozat a végleges módosítás iránt. Bejelentette, hogy az elnökség ez évben 3 kerületi tanfolyamot tart 14—14 napi terjedelemben és pedig délelőtt 3 elméleti és délután 4 gyakorlati órával. A tanfolyamok helyeiül Kolozsvár, Eger és Lőcse jelöltetett ki, az előbbi kettő teljesen a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség rendezésében, az utóbbi pedig a Szepesvármegyei tűzoltó szövetség rendezésében, de az országos szövetség 300 K hozzájárulásával és azon kötelezettséggel, hogy tartozik az előadók névsorát, tantervét az országos szövetséghez jóváhagyás végett betérjeszteni s hogy ez jelöli ki a vizsgabiztost is.

Az elnökség előterjesztése egyhangulag elfogadtatott.

9. Az elnökség javaslata a tag- és tagdíjtörlesztéseket illetőleg elfogadtatott és eszerint törlésbe hozatott: Sopronmegyei szövetséghez tartozó Petőháza mint önálló testület, Felsőág, Sárosd, Rábakecöl, Bányog, Bodonhely, Rábászovát 1911. évi tagdíjhátraléka. Temes vármegyei szövetséghez tartozó Zsebely és Vojtek tagtestületek és tagdíjhátraléka. Baranyamegyei szövetséghez tartozó Versend tagtestület; Trenesén vármegyei szövetséghez tartozó Hóroc, Poroszka, Puho tagtestületek, Beczkó, Illava tagdíjhátraléka,

továbbá Bács-Bodrog vármegyéhez tartozó Katymár tagtestület.

10. B e n e z e titkár bejelenti, hogy Breuer Szilárd a főtitkári tisztségről lemondott és az elnökség többszöri felkérésére sem vonta azt vissza.

Gróf Széchenyi Viktor elnök meleg szavakban ecseteli Breuer eddigi munkásságát; szerinte a szövetség nem is tudna azon gondolattal megbarátkozni, hogy főtitkárjától megváljék. Kéri a választmánnyt, egyhangulag kérje fel Breuer főtitkárt lemondásának visszavonására és indítványozza, hogy a választmány küldöttséget küldjön Breuer főtitkárhoz, kik a választmány óhaját, mint az egész ország tűzoltóságának óhaját tolmácsolják.

Elnök indítványa elfogadtatott s elhatároztatott, hogy az ülés után az egész választmány Breuer főtitkárhoz megy és felkéri lemondásának visszavonására.

11. B e n e z e titkár bejelenti, hogy az 1912. évi országos választmányi ülés a második titkári állás betöltését határozta el. Az elnökség ideiglenesen 1912. május hó 1 óta Kuhárszky Lászlóval töltette be ezen állást s javasolja, hogy Kuhárszky Lászlót ezen minőségben a hátralevő időtartamra véglegesen válassza meg.

Kuhárszky László a hátralevő időtartamra egyhangulag megválasztatott titkárnak.

12. B e n e z e titkár felolvassa Dr. Vass Jánosnak, a közigazgatási szakosztály előadójának lemondó levelét. Bejelenti az elnökség azon indítványát hogy a választmány Dr. Vass János lemondását, érdemeinek elismerése és buzgó szolgálataiért köszöneteinek kifejezése mellett tudomásul vegye, azonban azon reményben, hogyha egészségi állapota ismét helyreáll, Dr. Vass ismét folytatja azon nemes és ügybuzgó munkáját, melyet egészségi állapota miatt félbehagyott; titkár ugyancsak bejelenti Dr. Benkó Albert szervező szakosztályi elnök lemondását és az elnökség azon javaslatát, mely szerint a közigazgatási szakosztály előadójaül Vida Pál, a szervezőszakosztály alelnökéül Lukáts Ödön, az így megüresedett szervező szakosztály alelnökéül Dr. Szauter Ferenc, a szervező szakosztály szakképviselőjéül pedig László István választassék meg.

Az elnökség javaslata elfogadtatott és a hátralevő időtartamra nevezettek megválasztattak. Dr. Vass Jánosnak érdemei elismeréséért, buzgó szolgálataiért köszönet és elismerés szavaztatott, lemondása elfogadtatott.

13. P a p p Ferenc előadó bejelenti az Országos választmánynak, hogy a gyakorlati szabályzat nagy részét az 5 tagú bizottság már átdolgozta, és hogy az elnökség álláspontja, miszerint a régi rendszer lehető megtartásával a mű két könyvben adassék ki és a városi szerek kezelése a falusiaknak szánt első résztől így elkülöníttessék. A szabályzatnak 2 kötetben való kiadását nemcsak pénzügyi okok teszik indokolttá, hanem az is, hogy az első kötet teljesen készen a nyomdába adható, míg a második részszel csak az év végén lennének készen.

Dr. Szily József nem tarthatja elfogadhatónak az elnökség indítványát. Szerinte szükségtelen két kötetben szabályzatot kiadni. Gépezetes lötrák és motoros szerek annyiféle szerkezetűek, hogy erre egyöntetű, részletes szabályzatot alkotni nem lehet, hanem ezek szerelését, csak mint a mostani szabályzatban, általánosságban lehet tárgyalni. Továbbá szaporodnak azon kisközségek száma is, hol a vízvezetéket bevezetik, tehát ezt sem lehet a második kötetben tárgyalni. Az első könyv vastag lenne, a

második pedig vékony füzetecske, minek külön kiadása csak nagy költséggel járna.

Knortzer György nem tartja elfogadhatónak az elnökség indítványát, mivel vannak kisközségek, hol sokkal jobban vannak felszerelve, mint a nagyvárosok. Szerinte ne tegyenek különbséget kisközség avagy város tűzoltósága között, hanem állítsák össze a szabályzatot egy könyvben, mindenki megtalálja benne a nekivalót.

Többek hozzászólásával az országos választmány a gyakorlati szabályzatnak egy könyvben való kiadását rendelte el.

14. Erdély Ernő előadó javasolja miszerint az országos választmány tegyen előterjesztést a belügyi kormányhoz a tűzrendészeti törvény mielőbbi megalkotása tárgyában.

Elfogadtatott.

15. Desits József szakképviselő az elnökséget odautasítani kéri, hogy a szakosztályok által elvégezhető munkákat adja ki a szakképviselőknek.

Dr. Óvári Ferenc alelnök felvilágosítása, mely szerint a véleményezések nagyobb részét a szakosztályok tagjai által végeztetnek el, tudomásul vétetett.

16. Papp Ferenc beterjeszti az elnökség azon indítványát, hogy a választmány feliratot intézzen a belügyi kormányhoz és kérje, hogy a tűzrendészeti célokra felvett pénzösszegek csak ilyen célokra adassanak ki. Dr. Szily József nem járul az indítványhoz, mert szerinte a belügyi kormány oly jó indulattal viseltetik a Tűzoltó Szövetség iránt, mint még soha; indítványozza ellenben, hogy a választmány utasítsa az elnökséget a legnagyobb takarékosagra, hogy főleg a személyi kiadásokkal takarékoskodják, mert ez évben a gyakorlati szabályzatok és a most megjelenő „Tűzrendészet” igen nagy összeget fog felemészteni.

Dr. Óvári Ferenc alelnök bejelenti, hogy az elnöki utalványozásokat husz év óta ő végzi és egyetlen esetben utalványozott a szokástól eltérőleg teljes utiköltséget féljeggyel utazónak, de igen fontos munkát végzett szakelőadónak ez egyszer megtette.

Az országos választmány az alelnök jelentését tudomásul vette. Dr. Szily indítványát elfogadták.

17. Titkár bejelenti az elnökség azon indítványát, hogy a „Tűzrendészeti Közlöny”-nél helyettes szerkesztői állás szerveztessék és ennek tiszteletdíja megállapíttassék. Ezen tisztségre Erdély Ernőt ajánlja, ki már jelenleg is helyettes szerkesztője a lapnak tiszteletdíj nélkül.

Dr. Szily József nem tartja szervezhetőnek a második szerkesztői állást az imént elfogadott javaslata alapján. Szerinte nincs is szükség a második szerkesztői állásra. Kijelenti, hogy nem a személy ellen van kifogása, hanem egyes egyedül a takarékosági elv miatt nem fogadja el az elnökség indítványát. Az ellen azonban nincsen semmi kifogása, ha Erdély Ernő ügybuzgóságából, tovább is hajlandó ezen tisztséget vállalni.

Többek hozzászólása után a választmány a helyettes szerkesztői állás szervezésére vonatkozó javaslatot visszaadja az elnökségnek, hogy azt a jövő választmányig alaposabban készítse elő.

19. A segélyzőpénztár évi jelentése és zárószámadata felolvasottnak tekintetett, a 2000 korona adminisztracionális kiadási többlettel megszavaztatott, jóváhagyólag tudomásul vétetett.

20. Titkár bejelenti az elnökség azon kérelmét, hogy hatalmaztassék fel az alapszabályok kinyomatására.

A felhatalmazás megadatott.

21. Bejelenti a titkár, hogy a jövő évi nagygyűlést a nyíregyházi testület augusztus 20-ra kéri megállapítani.

Elfogadtatott.

22. Jegyzőkönyv hitelesítésére felkértek Kállay Imre és László István választmányi tagok.

Több tárgy nem lévén, ezzel a közgyűlés véget ért.

(Kmf.)

Gróf Széchenyi Viktor,
elnök.

Bencze István,
titkár.

Hitelesítjük:

Kállay Imre.

László István.

* **Értesítés.** Az augusztus havára tervezett tanfolyam az idén **Lőcsön** nem lesz megtartva. Akik tehát erre a tanfolyamra jelentkeztek, azok menjenek át, illetve jelentkezzenek Egerbe.

* **A gyufatröszt meghiusult.** A gyufatröszt ügyében már hosszú idő óta huzódó tárgyalások eredmény nélkül értek véget. A pénzügyi kormány néhány feltételét ugyanis tulszigorunak tartották magukra nézve a gyufagyárak. Így többek között a pénzügyi kormány azt akarta kikötni, hogy a gyufa árát nem szabad fölemelni. Pedig a tröszt áremeléssel akarta működését megkezdeni. A gyufagyárak a tárgyalások folyamán egyre magasabbra csavarták igényeiket, míg végül a pénzügyminiszter kijelentette, hogy a gyufagyárak fölsegítése ipari kérdés, amely tulajdonképpen nem is reá, hanem a kereskedelem-ügyi miniszterre tartozik. A gyufa-érdekeltség erre érintkezésbe lépett a kereskedelmi kormánnyal, amely azonban ridegen elutasította magától az ügybe való beleszólást azzal, hogy ez a dolog a pénzügyminiszter hatáskörébe vág. A gyufatröszt finanszírozásától különben a bankok is visszaléptek, mert az a kormány által kitűzött föltételek mellett nem lett volna jövedelmező.

* **Brünnből** írja lapunk egy barátja, hogy ahol Mátyás királyt cseh királylyá koronázták 1469-ben, Csehországnak Prága után következő második városában mely morvaország fővárosának hívja magát, az önkéntesek és városiak szintén hadi lábon állnak egymással. Az önkéntes tűzoltók 80-an vannak, míg a városiak létszáma 37. Felszerelésük azonban, tekintve a város nagyságát, illetve lakosságát, mely körülbelül annyi, mint szegedé, meglehetősen gyenge és ósdi. Nemrég a városiak telefon szobája

Kolozsvári kerületi országos tűzoltó szaktanfolyam órarendje.

1918 évi július hó		D é l e l ő t t				D é l u t á n			
		7-8	8-9	9-10	10-től	3-4	4-5	5-6	6-7
10.	Csütörtök	Szervezés (1) Bartha	Fecskendők (1) Bencze	Megelőző (1) Erdély		Rendgyakorlat (1) Erdély, Kardos	Szerek ismerete- tése (1) Bencze, Kelemen	Tömlőkezelés (1) Erdély, Bencze	Tömlőkezelés (2) Kardos, Torday
11.	Péntek	Taktika (1) Erdély	Fecskendők (2) Bencze	Mászó- és mentő- szerek (2) Bencze		Rendgyakorlat (2) Erdély, Kardos	Szerek ismerete- tése (2) Bencze, Kelemen, Körössy	Fecskendőszere- lés (2) Bencze, Jászberényi	Fecskendőszere- lés (2) Kardos, Torday
12.	Szombat	Szervezés (2) Bartha	Fecskendők (3) Bencze	Megelőző (2) Erdély	Téli színház Bartha	Rendgyakorlat (3) Erdély, Kardos	Fecskendőszere- lés (3) Bencze, Erdély	Fecskendőszere- lés (4) Kelemen, Szakáll	Fecskendőszere- lés (5) Kardos, Torday
13.	Vasárnap	Taktika (2) Erdély	Fecskendők (4) Bencze	Építkezés (1) Gölnér		Fecskendőszere- lés (6) Kardos, Torday	Fecskendőszere- lés (7) Kelemen, Szakáll	Létraszerelés (1) Bencze, Körössy	Vezénylés (1) Erdély, Bencze
14.	Hétfő	Megelőző (3) Erdély	Fecskendők (5) Bencze	Szervezés (3) Bartha	Dohánygyár Körössy	Fecskendőszere- lés (8) Kelemen, Szakáll	Fecskendőszere- lés (9) Kardos, Torday	Létraszerelés (2) Jászberényi, Körössy	Vezénylés (2) Körössy, Szakáll
15.	Kedd	Taktika (3) Erdély	Mászó- és mentő- szerek (2) Bencze	Építkezés (2) Gölnér	Gőzmalom Kelemen	Fecskendőszere- lés (10) Kelemen, Szakáll	Létraszerelés (3) Bencze, Jászberényi	Vezénylés (3) Erdély, Szakáll	Támadás (1) Bencze, Erdély
16.	Szerda	Tűzek keletkezése és jelzése (1) Körössy	Fecskendők (6) Bencze	Megelőző (4) Erdély	Mozgósínház Bartha	Fecskendőszere- lés (11) Kardos, Torday	Létraszerelés (4) Jászberényi, Körössy	Vezénylés (4) Bencze, Erdély	Támadás (2) Erdély, Szakáll
17.	Csütörtök	Taktika (4) Erdély	Fecskendők (7) Bencze	Takarmányraktá- rozás (1) Jászberényi	Gazdasági iskola Jászberényi	Fecskendőszere- lés (12) Kelemen, Szakáll	Létraszerelés (5) Jászberényi, Körössy	Vezénylés (5) Bencze, Erdély	Támadás (3) Erdély, Bencze
18.	Péntek	Tűzek keletkezése és jelzése (2) Körössy	Szerek gondo- zása (6) Bencze	Megelőző (5) Erdély		Fecskendőszere- lés (13) Kardos, Torday	Létraszerelés (6) Bencze, Erdély	Vezénylés (6) Bencze, Szakáll	Támadás (4) Erdély, Szakáll
19.	Szombat	Taktika (5) Erdély	Mászó- és mentő- szerek (3) Bencze	Vizszerés (1) Körössy	Viztorony Bartha	Fecskendőszere- lés (14) Körössy, Szakáll	Létraszerelés (7) Jászberényi, Körössy	Mentőgyakorlat (1) Bencze, Erdély	Támadás (5) Erdély, Bencze
20.	Vasárnap	Tömlők és gondo- zása (1) Kelemen	Tűzrendészet jog- rendszere (1) Dr. Gyöngyössy	Első segély (1) Dr. Konrády		Fecskendőszere- lés (15) Kardos, Torday	Létraszerelés (8) Jászberényi, Körössy	Mentőgyakorlat (2) Erdély, Körössy	Támadás (6) Bencze, Kelemen
21.	Hétfő	Taktika (6) Erdély	Első segély 2-3 Dr. Konrády		Mentőállomás Dr. Konrády	Vizveték szere- lés (3) Körössy, Szakáll	Létraszerelés (9) Jászberényi, Körössy	Támadás (7) Kardos, Kelemen	Támadás (8) Bencze, Torday
22.	Kedd	Taktika (7) Erdély	Szerek gondo- zása (2) Bencze	Szertár és berende- zés (1) Kelemen	Tűzörség Bartha	Támadás (9) Kelemen, Kardos	Támadás (10) Szakáll, Torday	Támadás (11) Bencze, Kardos	Támadás (12) Erdély, Jászberényi
23.	Szerda	Elméleti vizsgálatok				Gyakorlati vizsgálatok			

A cirkuszok és vásári ponyvasátrakban tartandó nyilvános előadások engedélyezésénél előírandó tűzbiztonsági kikötésekről.

Pályanyertes munka. Irta: Papp Ferenc.

Az alábbiakban nem paragrafusokba foglalt szigorú és szabad mozgást egyáltalán nem engedő merev szabályokat akarok adni, hanem inkább csak a tűzrendészet s az életbiztonság nézőpontjából kiindulva, felsorolni kívánom azokat a könnyen végrehajtható kívánalmakat, amelyek főként a közönség testi épsége és a tűz kitörésének megakadályozása szempontjából szükségesek. A felállítandó szabályokhoz pedig magyarázatot is kívánok fűzni, amelyek a szabályokat kissé rugalmasakká teszik. Ezzel azt kívánom elérni, hogy az intézkedésre és ellenőrzésre hivatott tűzoltótiszt a lényegét megismervén, ne annyira a „szabályzat“ szó szerinti végrehajtására, mint inkább az ezáltal elérni szándékolt célnak: a közönség életbiztonságának és a helyiség tűzbiztonságának elérésére fektesse a főszűlyt.

Szükségesnek tartottam ezt a csekély módosítást ennél, de általában a közkézre boesájtandó ily alapvető szabályoknál, mivel sokszor tapasztaltam, hogy a kezében ily szabályzattal dolgozó tűzoltótiszt a legkisebb, mondjuk, méreteken való eltérésnél, vagy oly előírásnál, amelynek tűzbiztonsági szükségességét nem ismeri, — fennakad és ilyenkor vagy szélsőségekre ragadtatja magát, s az általa kívántaknak keresztülvitelét a hatóság megoldhatatlannak találván, nem fogadja el javaslatát, vagy biztonságában meginogva, — fontos tűzrendészeti kívánalmaktól is eltekint.

A nézőtér tűzbiztonsági kívánalmai.

A nézőtéri tűzbiztonsági, helyesebben életbiztonsági kívánalmak: a tulzsufoaltság megakadályozása, a szabad közlekedés fenntartása, a szükséges számú utak és kijáratok és ezek szabadontartásának biztosítása és az ecélből kiadandó szabályok ellenőrzése. — Az erre szükséges szabályok felállításának és az ellenőrzés lehetőségének előfeltétele: a helyiség befogadóképességének megállapítása.

A befogadóképesség megállapításának alapjául a mutatónyos helyiségről készitendő helyszínrajz szolgál, melyet a mutatónyos helyiség tulajdonosa 3 példányban köteles az engedély iránti kérvényéhez becsatolni. Ebben a rajzban minden ülőhely, az álló közönség részére fenntartott terület, ugyszintén az utak

kifüggesztendő. Akár van helyszínrajz, akár nincs, a befogadóképességet minden körülmények közt meg kell állapítani és a megállapítottnál nagyobb számú közönséget beboesájtani, vagy pótszékeket beállítani tilos.

A székekből összeállított ülőhelyek befogadóképességét a székek száma szabályozza. Fontos itt, hogy a székek fixirozva legyenek. Ez történhetik a padlóhoz erősítés által, vagy egyes széksorok lábai közt keresztülhuzott lécnak, avagy megfelelő füleken keresztülvezetett vaspálcáknak behuzása által. A széksorok illetően rögzítésétől azért nem szabad eltekinteni, mert szabadon álló székek mellett pánik vagy veszély esetén egy elboruló szék az egész közlekedési utat elzárja, eltorlaszolja, ami súlyos következményekkel járhat. A széksoroknak egymástól legalább 72—80 cm. távolságra kell lenni. A 80 cm-es méret t. i. akkor csökkenthető némileg, ha önműködően felcsukódó székekről van szó.

A padok már előnyösebbek tűzrendészeti szempontból, a padlóhoz való erősítés azonban itt is kívánatos. A padokon minden személyre 45—54 cm. hely számítandó a befogadóképesség megállapításánál a padsorok távolsága lehetőleg ugyanaz mint a székeknél.

Ugy a székeken mint a padokon legfeljebb 12—14 személy ülhet utmegszakítás nélkül egy sorban. Ez a szám igazán kivételes esetben csak akkor mehet 18-ig, ha mind a két oldalon ut van az ülések mellett.

Az állóhelyek az ülőhelyektől elkerítendőek és külön kijárával látandók el. Az állóhelyek befogadóképességének megállapítása ugy történik, hogy az e célra kijelölt terület hosszának és szélességének szorzata által nyert alapterület minden négyzetméterére 3 személyt számítunk. Köralakú cirkuszoknál az állóhely alapterületének és ez alapon a befogadó képességnek megállapítása végett kiszámítjuk az állóhely külső és belső kerületének az alapterületét. Vesszük az egész cirkusz átmérőjét, szorozzuk önmagával aztán 3·14-el, azután vesszük az állóhellyel kisebbített belső kör átmérőjét, ezt szintén önmagával és 3·14-el szorozván, mindkét eredményt elosztjuk négyvel és az utóbbit az előbbiből levonjuk. Ez lesz a körgyűrű alapterülete, amely állóhelyül szolgál. Ha ebből a be- és kijáratokra szolgáló utmegszakítások területét (szélesség és hosszúság szorzata) leszámítjuk, megmarad a tényleges állóhely területé, amelynek minden négyzetméterére 3 embert lehet számítani.

Most következik az utak és kijáratok megítélése. Minden 12—14 ülőhely után utnak

III. Színházak.

Színházakat, Németországban, a helyhatósági szabályrendeletek csak egészen szabad területen engednek meg felépíteni. Lakóépületek közé ékelve csak egyes régi színházat találtam.

A wiesbadeni Residenz Theaternek és Hoftheaternek nincs színpadi záporkészüléke. Az ottani parancsnoknak véleménye szerint, ugyanis a vasfüggönyt mindkét oldalról locsoló-berendezés és a forgatható tűzcsapok, melyek vizszórásra is beállíthatók, a záport nélkülözhetővé teszik. Ez azonban csak az ő véleménye.

Szerintem azt a hatást, ami a mi záporberendezéseinkkel el lehet érni, a wiesbadeni csak annyiban közelíti meg, hogy részlegesen is képes gyors beavatkozásra. Az egész színpadot azonban egyetlen kézfogással nem tudja viz alá helyezni s míg mi a színpadon kívülről is megereszthetjük a záport, addig a wiesbadeni berendezés csak a színpadról kezelhető, ami bizonyos esetekben megnehezített, néha pedig egyenesen lehetetlen.

Függöny-locsolójuk azonban annál hatásosabb, mert először a függönyt mindkét oldalán hűtvén, annak izzóvá levését csaknem egészen megakadályozza. Mint teljes vízfüggöny pedig a vasfüggöny melletti hézagokat is elzárván, a füstnek és fojtó gázoknak kitódulását a nézőtérre tökéletesebben gátolja. Nálunk ily berendezése csak a Népszínháznak (most Nemzeti színház) van. Mint a nagyobb biztonság érdekében célszerű dolgot azonban minden színházban elrendelendőnek fogom javasolni. Hasonló előnyöket nyújtó berendezésnek vélem

Meghalt egy csővezető.

Kidőlt ismét egy a küzdők, a névtelen, szürke hősök sorából. Megszűnt dobogni egy szív, mely nemesen tudott érezni s megmerevedett, mozdulatlaná lett két erős kar, mely a napi kemény munka robotjában elfáradtan is, mindig kész volt közremunkálni a segítségben, vésztől szorongatott embertársaiért — másokért.

Meghalt egy csővezető... Álljunk meg egy pillanatra a mindennapi élet szünetlen forgatagában, hogy sajnálattal tudomásul vehessük Bundschuh Pál, csővezető, hirtelen elhunytát.

Csak csővezető volt. Neve nem is forgott közszájon, mert korszakalkotó munkát nem végzett. De tisztjét betöltötte s helyét mindig megállta emberül. Megérdemli, hogy e lapok hasábjain is megemlékezzünk az ő bátor, ügyes és ötletes tűzoltói tevékenységéről.

Emlékezzetek csak vissza Bajtársaim, akik 1899-ben bérces Brassó városában részt vettek az Országos Szövetség XIV-ik nagygyűlésén. Az a tűzoltó, aki, mikor az egy létrával való mászás közben, a horognak a második emeletre való beakasztásánál, létrája törött, a kettőtört létrát ledobva, három fogással maga is lent

a hattyúnyaku (forgatható) sugárcsővekekkel felszerelt falihydransokat is.

A nézőtér füstelvezető nyílásai a proscenium-térben, közvetlenül a vasfüggöny előtt nyertek alkalmazást, míg a színpadi részben, ennek legmagasabb pontján, egymással szemben kétoldalt helyeztettek el a füstelvezetők. Ez elrendezés, épügy mint a füstelvezetők kezelése, mely a színpadról is és a szípadon kívülről is eszközölhető, feltétlenül helyes.

A színházak körüli tűzcsapok, a gyors szerelés megkönnyítése céljából mind földfelettiék. Elvileg már nálunk is el van ez határozva, de ennél tovább még nem tudtunk eljutni.

A színházak tűzvédelmi berendezése mellett igen nagy fontossággal bír azon intézkedés, mely az állandó 3—4 főnyi házi tűzörségen kívül, ennek kiegészítéséül, minden előadáshoz, még külön 5 főnyi őrség kirendelését írja elő. Budapesten ezenfelül a színházi előadások tartama alatt az összes hivatásos őrség, ugynevezett színházi készenlétet tart, ami egyértelmű azzal, hogy övvel a derekán s baltával az oldalán, esténkint, mindaddig ébren van, amíg a színelőadások tartatnak. Minthogy pedig az előadások ujabban mind később kezdődnek, legénységünk rendszeresen csak 11 óra után térhet nyugalomra. Ez intézkedés, mely az 1882. évi 744. számú helyhatósági szabályrendelet 47-ik §-ának a rendelkezésén alapszik, azt hiszem a szakasz intenciójának téves magyarázatából vette eredetét.

1882-ben ugyanis még, ha nem állott posztan az illető, vagy nem ült a szeren, szóval mikor sem szolgálati teendő, sem pedig a rendes foglalkoztatás nem volt soron: a fővárosi tűzoltó teljes kényelemben, heverészve, töltötte idejét

termett a földön, hogy egy másik létrát kapva kezébe, újra neki induljon a felvett versenynek, amelynek során még így is harmadik lett: az Bundschuh Pál volt. És akit Párisban az internacionális tűzoltó szövetség által rendezett első nemzetközi versenyen, ennek a világvárosnak a népe, a világ minden tájáról egybesereglett bajtársakkal egyetemben, utólérhetlen precizitással végzett ugrásáért (öt emelet magasságról) megbámult, az is a mi Bundschuh Pálunk volt. Aki 1896-ban a fővárosi központi vásárcsarnok égésénél, a belső oszlopok vaskonstrukcióin felkuszva, egy szerkezeti vasrudon lovaglósülésben felhuzta magához csőkötele segítségével a gőzfecskendő sugarát s a máshonnan meg nem közelíthető tüzet megállította a dupla borítású fedél alatt — az is Bundschuh volt.

De sok nagy tűznél szerzett dicső fegyvertényét épügy nem tudnám felsorolni, mint ahogy a házi versenyeknél aratott apró győzelme megszámlálhatatlan. És most fürge teste, mely egy bámulatosan leleményes léleknek képezte igénytelen porhüvelyét, de amely ügyes mozdulataival csak osztatlan tetszést tudott kelteni mindenkinél — immár mozdulatlan.

A halál is tűzoltói ténykedés közben, egy

az órszobán. Ezt kívánta némileg restringálni a szabályrendelet hivatott szakasza, midőn színházi készenléteket emleget, hogy riasztás esetén a felkészülést és kivonulást ezzel is gyorsabbá tegye. Ma azonban mikor riasztás után nem pereg, hanem már másodpercek múlva nemesak felkészül, de el is indul a tűzoltóság, külön készenlétként állást írni elő anachronizmus. Ma a hivatásos tűzoltóság minden órsége folyton készenlétként áll, még akkor is, ha gyakorlatozik vagy egyéb munkával van elfoglalva. Még éjszaka sem vetkőzik le teljesen. A színházi előadások tartamára téves magyarázat folytán szokásba vett fenmaradás ily körülmények közt nemhogy fokozná a készenléti állapotot, de sőt csökkenti azt, mert a felszerelésben való bóbiskolás csak elernyeszti, a nap-nap mellett megújuló terhes virasztás inkább kimeríti a legénységet, amely egyébként sem alhatik teljesen nyugton, mert hisz az éj folyamán is vannak mindig riasztások, őrtállások.

A német tűzoltóságok ennek igazságát rég belátva, a legénység lefekvésének idejét mindenütt esti 9—10 órában állapították meg.

Ott a színelőadások tartama alatti ébrenmaradással egyik sem fárasztja magát. A testi erő és ügyesség teljes kifejtését megkívánó tűzoltói szolgálat, a folytonos virasztástól elcsigázott embereknek kevés hasznát veszi. Szerintök csak az a fizikum képes kitartó munkára, amelynek jut ideje a fáradozások kipihenésére is.

* **Tűzoltó kurzus kéményseprők részére.** Kölnben a meglevő mesteriskola keretében külön tanfolyam életbeléptetését tervezik kéményseprők számára. A cél azon ismeretek elsajátítása, melyekkel a kéményseprők meglevő tűzrendészeti ismereteiket a tulajdonképeni tűzoltói tudnivalókkal kiegészíthetik.

gyárépület tetőzetének szédítő magasságában érte utól.

Bundschuh Pál, a budapesti önkéntes tűzoltó testületnek csővezetője, rendes foglalkozására nézve a X-ik kerületi jóhirű gummigyárnak volt az alkalmazottja s a rendes évi tűzrendészeti szemlék során, mikor ennek a gyárnak a vizsgálatát ejtették meg, és a bizottság a szivattyú karbanlétéről kívánt meggyőződést szerezni, — a telep vezetősége két sugárnak a gyár tetejére való szerelését rendelte el s az egyik vezetékhez csővezető gyanánt, mint gyári alkalmazottat, Bundschuh Pált osztották be.

Bundschuh, mialatt a többiek a tűzcsapot szerelték, a tömlő végére erősített sugáresővet vállára vetve, a nála megszokott, régi bravúrral sietett fel, a megadott irányban, a gyár tetejére. A merőleges (stabil) vaslétra végéről még leszólt segédzámának, hogy: „kösse meg a létrához a tömlőt!” — azután fent a lanos

Az Edison-féle új vetítőkészülék.

Irta és a Tűzoltótisztek Országos Egyesületének május 8-iki ülésén felolvasta: **Kéler Dénes**, a felsőbb tűzoltó szaktanfolyam volt hallgatója.

(Folytatás.)

A világító fényforrást az Edison-féle készülék-nél az iverenyen kívül villamos körte, is szolgáltathatja; ez azonban, zárt helyen való izzás lévén, teljesen veszélytelen. A harmadik fényforrást szolgáltató anyag a mésvilágítás lehet, melyet oxygeniummal vagy pedig a víznek a carbidra juttatása által keletkező acetylengáz lángjával izzított mészlap utján nyernek. Ez azonban nem igen van forgalomban, tehát működéséről és egyáltalán mibenlétéről, érdemlegesen nem nyilatkozhatunk.

A vetítógépnek másik tüzetokozó része, a rémek-réme — a film.

A növényi rostnak, a gyapot cellulozának, kénsav és salétromsavval való kezelése folytán előállított lögyapot, ez a robbanásszerűen égő anyag, kámmorral keverve adja a filmet. S Edison ezen a hihetetlen veszélyt magában rejtő anyagon, a celluloidon is győzedelmeskedett. Az általa tökéletesített filmet már teljes biztonsággal használhatjuk.

Az új filmnek anyaga már csak hasonlít a celluloidhoz, amennyiben teljesen átlátszó és hajlékony, de — nem robban! Égni ugyan ég, de oly lassúsággal, hogy bármely pillanatban elolthatjuk. A kísérletek, legalább ezt bizonyítják. Ha a filmet égő szivarhoz vagy cigarettához értetjük, elszenesedik, hamuvá lesz, de lángra nem lobban. Ha bele tartjuk a vetítő készülék sugárcsőjének gyújtópontjába, megbarnul, kissé összezsugorodik, de semmi más változáson nem megy át.

Ha valamely oknál fogva a lámpaházra hajlana rá a film, mely eshetőség azonban az orsók

második kiáltásra sem mozdult. Amit a 30 évesnél fiatalabb szív játszva végzett s 30—40 év között is még el-elbirt ugyanazon megterhelés alatt, a 40 éven felüli férfinak szívere megpattant. A véráram megszakadt. A motor megállt. A gyorsíramu mászás közben szívszélhűdés érte Bundschuh Pált. Az utolsó pillanataig fürge, mozgékony testből, mely a lét és elmulás határmeggyéjén is kifogástalan munkát végzett, mert félig eszméletlen állapotában sem bukott le az irdatlan mélységbe, — az önuralmát soha el nem vesztő s mindig találékony lélek egy végső lehetetlennel tovaröppent. Meghalt egy csővezető. . . .

Ugy fejeződött be munkásélte, ahogy néha vidám poharazás közben ő maga kívánta. De hogy ily hamar következze be a vég, azt bajtársai várták legkevésbé: azok a bajtársak, akik Bundschuh Pálban az önkéntes tűzoltó eszmének — mindenkor készséges hívét, fáradhatatlan

preciz működése mellett nem igen fordulhat elő, akkor sem gyullad meg, hanem csak megpörkölődik.

És végül, ha meggyújtjuk akkor pislogva lángra lobban ugyan és az égés tovább is terjed, de mindez oly lassan történik, hogy inkább izzásnak, mint égésnek nevezhető az egész folyamat. A legfőbb tulajdonsága pedig az, hogy ha meg is gyullad a film, azt azzal, hogy két ujjam közé fogom, már el is oltottam.

És ezzel be is fejeztem tárgyamat, még csak a jelentőségéről és jövőjéről néhány szót.

Jól tudjuk, hogy manapság mily nagy elterjedtségnek örvend a mozgófényképes színház. Már Magyarországon is elég gyakran találkozunk vele, hisz a legutóbbi statisztika szerint egyedül Budapesten 133, hazánkban pedig már 500 is van. De mi ez az egész világon létező 12.000 mozihoz képest?

Az eddigiek nagy tökebefektetést, forgatókét és meglehetősen szakképzettséget igényeltek. Az Edison új készüléke azonban olcsó és bárki által kezelhető.

A mozi most fog csak igazán elérni tulajdonképeni céljához: az olcsó szórakozáson kívül, az olcsó oktatáshoz is. A pedagógusok ugyanis már rég rájöttek a szemléltető előadás nagy fontosságára, de mindez ideig ez vagy lehetetlen, vagy nagyon költséges volt.

Eddig inkább csak bajt szerzett veszedelmes tüzeivel a mozi: ezentúl hasznosan oktató, olcsó szórakozás lesz, mindnyájunk örömére.

Az egyes szerek, iskolagyakorlatok, támadások bemutatása, mind hathatós eszköz lesznek az oktatók kezében, úgy vidéki egyletekben, mint tanfolyamokon, mert sokkal rövidebb idő alatt és könnyebb módon válván érthetővé, jobban emlékezetben maradnak.

De ne tekintsünk a messze jövőnek fényébe, mert akkor nem látjuk a jelen félhomályában azt, ami ránk nézve a nagyobb tűzbiztonság révén már most is nagy haladást és munkánkban tetemes könnyebbséget jelent. Miként éjjel a vándor, örömteli szívvvel üdvözlí a felhős égen felbukkanó holdat, mint vezetőjét, úgy azt hiszem, mi is örömmel üdvözölhetjük eme fenomenális találmányt és dicső feltalálóját — Edison Tamást!

(Vége.)

* Mátrai Antal és Társa részvénytársaság (Budapest, VI., Teréz-körut 33. sz.) a következő megkeresést intézte a vármegyei tűzoltószövetségekhez: A tűzrendészeti felügyelő urak által évenként eszközölt csapatszemle, illetve felülvizsgálatok alkalmával szükségelt zsebkönyv alakú „Jelentés“ füzetünkre szives figyelmüket az idén is felhívjuk azzal, hogy ezen „Jelentés“ füzetekből kívánságra, tetszés szerinti mennyiségben, mindenkor készek vagyunk példányokat díjmentesen megküldeni.

Acetylénlámpa a tűzoltóság szolgálatában.

Ha benézünk a falusi tűzoltókoesi-szinekre, legtöbbször azt tapasztaljuk, hogy világítóeszköztől nincs gondoskodva, vagy pedig a világítóeszközt csak egy rendesen betörött üvegű, gyertyanélküli lámpás, avagy egy bél- és petróleumnélküli rossz viharfáklya képviseli. Pedig világítóeszközzel minden tűzoltóságot el kell látni. Az olyan községekben, ahol a szer-tárral törődik valaki, már nemcsak a fecsken-dőkön, hanem a lajtokon is látunk gyertyával ellátott kocsilámpákat. Nagyobb tűzoltóságoknál (a gyertyás lámpákat már acetylen) koesi- és kézilámpák, a petróleum-, szurok- és aszbeszt-fáklyákat pedig acetylen és villamos fényszórók pótolják.

A villamos koesi- és kézilámpák használata nehezen terjed, mert szerkezetük nehéz és drága, az elem kicserélése és javítása sok ügyel-bajjal jár.

Az acetylen-lámpák és fáklyák már inkább gyakoriabbak, sőt vannak tűzoltóságok, (köztük az én vezetésem alatti testület is) melyek világitásra kizárólag acetylen-világítóeszközöket használnak.

Mint hogy az acetylen-világítóeszközökkel évek óta foglalkozom, e tekintetben bő gyakorlati tapasztalatom van. Ez irányban szolgálatára óhajtok lenni bajtársaimnak, annyival inkább, mivel többen fordultak hozzám felvilágosításért.

Az acetylenlámpákkal többen kísérleteztek. A kísérletezés eredménye soknál az lett, hogy az acetylenlámpákat, mint nem azonnal igénybe vehető eszközöket, mellőzték. Pedig az acetylenlámpákat minden pillanatban igénybe lehet venni, ha a lámpák csepegési fokát előre kikémeleljük úgy, hogy sok, vagy kevés víz ne jusson a calcium-carbidra. A megállapított csepegési fokot a lámpák számlapján meg kell jelölni bereszeléssel s a beresztelt vonalat feketére vagy vörösre be kell festeni, hogy a begyújtásnál ne kelljen a számot keresni.

Az acetylen-lámpák csepegési fokát ha előre megállapítjuk és a leirt módon a számlapon megjelöljük, úgy minden pillanatban igénybevehető és a legnagyobb viharban, külső és belső tüzeknél egyaránt eredményesen használhatjuk azokat.

Mi teljesen kiküszöböltük a gyertya- és petroleumvilágítást s kizárólag acetylént használunk. Este nyolc darab kocsilámpát teszünk egymás mellé a szolgálatban lévő őrparancsnok asztalára. A lámpák üvegajtói nyitva maradnak és ha tüzet jelentenek, a laktanya őr a lámpák vízeresztő csavarjait a már előre megállapított csepegési fokra beállítja s a nyolc lámpát egy szál gyufa lángjával egymásután meggyújtja.

A gyárosok acetylenfáklyákat is hoznak forgalomba, de mi tűzoltók ezeket nem igen hasz-

nálhatjuk, mert fejlesztőtelepeik nehezek és a szerekben való elhelyezésük sok akadályba ütközik.

Ha tűznél nagyobb térséget kell bevilágítani, úgy egy, két és fél méter hosszú, hegyes végű rudat szurunk a földbe s a rud felső végén bevert szegekre két—három—négy acetylen kocsilámpát teszünk. Ezeket egymás mellé, vagy körben is elhelyezhetjük.

Pincetűzeknél és a takarítási munkánál s is a k r a szerelt acetylenlámpákat használunk. E lámpák igen könnyűek és bármily alakú sisakra feltehetőek. Főkellékük, hogy a gummicső tömör legyen, mert a laza gummicső behorpad és a lámpa azonnal kialszik. Tömör gummicső alkalmazása mellett ellenben ez az akadály soha sem állhat elő.

Az acetylenlámpák beszerzésénél a legnagyobb körültekintést ajánlom. Csakis teljesen szétszedhető lámpák beszerzése ajánlatos, melyek kocsis- és kézilámpák gyanánt is használhatók. Az olyan acetylenlámpa, melynek vízecsapogató szerkezetéhez hozzáférni nem lehet, beszerzésre nem ajánlatos, mert ezeket még a gyárban sem tudják kijavítani.

Minden tűzoltási eszköz használhatóságának főkélléke a tisztántartás. Áll ez a szabály az acetylenlámpákra is. Használat után a nedves carbidot a tartályokból el kell távolítani, a lámpák fényezőit puha olajos ruhával a koromtól meg kell tisztogatni és hetenkint friss vízzel kell ellátni minden lámpát.

A fent előadottakból kitűnik, hogy az acetylenlámpákat, ha azoknak csepegési fokát előre kikémléljük és megjelöljük, minden pillanatban meg lehet gyujtani s így azok bármely tűzoltóság céljaira használhatók.

Bajtársaimnak ez irányban bármikor, a legnagyobb készséggel szolgálok felvilágosítással.

Kónya Imre

Kecskemét város tűzoltóparancsnoka.

* **Gyárégés.** A Budapest, VI. kerületi Lehel-utca 10. sz. a. június 20-án előfordult gyárégés helyszínén megtartott tűzvizsgálat során megállapított, hogy annak az iskolapad-gyárosnak benzínmotorra már az évi tűzrendőri szemle során is kifogásolás tárgya volt s a hatósági rendelkezések meg nem tartása, illetőleg az I. fokban elrendelt foganatosításának elmulasztása címén, a következőkettől gyárégés nélkül is megindított volna tulajdonos ellen a kihágási eljárás. Maga a tűz különben nem robbanás, hanem a motort tápláló tartályból kilocsesant benzín meggyuladása folytán vette kezdetét, amit az is bizonyít, hogy maga a benzintartály teljesen ép maradt s a gépkezelő is ép bőrrel tudott mellőle megmenekülni. Azok a robbanások pedig, melyek oltásközben oly riasztó hatással voltak a környékre, nem a benzinkamrában történtek, hanem a csak maradék benzint tartalmazó üres hordók által idéztettek elő. Újra beigazolódott tehát annak rég hangoztatott ténye, hogy nem a teli, hanem a félig telt vagy maid-

* **Készülék a mozdonyokra kirepülésének megakadályozására.** A vasuti mozdonyokból kiröppenő tűzszikra gyakran okoz tűzkárokat. Ennek megakadályozása céljából jelenleg — mint a Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei tűzoltószövetség hivatalos lapjában olvassuk — egy új védőkészülék kipróbálásával foglalkoznak a vasutak. A készülék szerkezete a tűzszikrának a mozdony kéményéből való kiröpülését lehetetlenné teszi. Az új szikrafogó alapfelfogó abban áll, hogy a tüzelés által keletkező füstgázok és az ezek által a kiáramlásuk alkalmával magukkal vitt izzó kokszereszegek többé nem repülhetnek ki — mint eddig — felülről, hanem egy gőzáram folytán forgó mozgásba kerülnek és ezáltal a kéménynek e célra készült oldalrészébe sodortatnak. A forgó mozgás az elhasznált gőz vezetésének módosítása által éretik el. Ezt eddigelé arra használták fel, hogy az elégéshez szükséges légvonatot állítsák elő a kéményben. E célból az elhasznált gőzt felülről kiáramlani hagyták, úgy hogy az a gázokat a füstkamrából függőlegesen magával ragadta. Az új készüléknél az elhasznált gőzt ferdén lefelé helyezett két cső vezeti a kéménybe. Az eddigi légvonat hatása ezáltal nem változik. A két gőzsugár a kéményben a falakon felhatoló csigalaku levegőmozgást idéz elő. Az ez alkalommal felvitt szilárd égő részek, még mielőtt a felső kéménypárkányhoz érnének a kémény külső nyulványába jutnak, ahonnan aztán a hamutartóba esnek. Az új találmánnyal tett eddigi kísérletek oly sikerrel jártak, amelyek a szakembereket általában meglepték.

* **London vízvezetéke.** London város nyolc különböző és magántulajdonban levő vízvezetékét 1903-ban az állam 1140 millió koronáért megváltotta és a Metropolitan Water Board keze alá adta egységes hatósági kezelésbe. Londonnak jelenlegi vízellátó területe, ahová a főnnebbi vízműigazgatóság ma vizet szolgáltat, 1375 négyszögkilométer területű. Az ötszörös vízmennyiségnek több mint a felét: 53 százalékot a Themse, 23 százalékot a Lea-folyó szolgáltatja, 19 százalék pedig kutakból, forrásokból ered. A 62 víztartó-medencébe 58 millió köbméter fér, az a napi fogyasztás 57-szerese. A 171 homokszűrő, melyekkel a nyers vizeket tisztítják, 69 hektár területű, közepes megterhelésük (az óránként egy négyszög méter felületen átszűrt víz mennyisége) a Southern és Western-negyedben 58 liter, az Easternben 77 és New-Riverben 99 liter, ez a két utóbbi kút vízzel vegyes folyóvíz volt és többet lehetett óránként rajta megszűrni. A tiszta vízmedencék száma 88, köbtartalmuk 1.4 millió köbméter és a napi szükséglet 1.38-szoros mennyisége fér el benne. A vízművek gépházaiában 264 gép dolgozik 38.000 lóerővel. A waltoni magasabban fekvő vízmedencéből kiömlő víz elevenerejét egyeseken ismét vízemelésre fordították és ennek segítségével 90.000 köbméter vizet szivattyuznak állandóan. Az átlagos vízfogyasztás na-

Fehérvármegye ünnepe.

Az ország tűzoltóságai között a dunántúliak viszik a vezető szerepet. Itt alakulnak meg az első testületek, itt szervezkedik az első vármegyei, illetve kerületi tűzoltószövetség, s itt vetik meg alapját az országos tűzoltószövetségnek is, melynek negyvenesztendő munkájából a Dunántul mindig számottevő részt kért és kapott.

A dunántúli testületek között az elsők között áll a fehérvári szövetség és a székesfehérvári testület, mely most ünnepelte meg fennállásának 40., illetve 25. évét nagyszabású ünnepségek keretében. Az elsők között áll a szövetség nemcsak azért, mert a legrégebbiek közé tartozik, amely egész fennállása alatt folyton működött s sohasem érte be azzal, hogy papíron mutasson fel munkásságot, eredményekkel is igyekezett annak szükségességét igazolni, hanem azért is, mert alapítói és vezetői között azokat a neveket találjuk, amelyeknek hallatára minden magyar tűzoltó szíve büszkén dobog.

A fehérvármegyei szövetség harmadik közgyűlésén nem kisebb férfiú, mint József királyi herceg elnököl s tartalmas beszédében oly magasztos eszméket vet fel, melyeket még ma is idézünk követendő példa gyanánt. A szövetség alapításában József királyi herceg maga is részt vett, a szövetség első gyakorlati szabályzatát saját költségén nyomatta ki, ezzel is támogatván intézményünket. De ott látjuk az alapítók között néhai Cziráky Béla gróf akkori fehérvármegyei főispánt, országos szövetségi elnököt, majd pedig Széchenyi Viktor grófot, a mostani főispánt szövetségünk mai elnökét, aki még mint megyebizottsági tag többszöri felszólalásával sürgeti a megyegyűléseken a tűzrendészet ügyének felkarolását, majd pedig mint főispán személyesen járja be titkárával, a vármegyei szövetség alelnökével a községeket, hogy a tűzoltóságok szervezését és működését ellenőrizze. Ott van Vida Pál elnökségi előadó, aki szerényen huzódik félre az elismerések elől, de a munkánál mindig az elsők között áll; mint titkár kezdi meg működését s dolgozik fáradhatatlanul, nem kér nagyobb rangot, sőt a titkárságról is le akar mondani, mikor pályatársai részéről működéséért gáncs éri s alispáni határozatra marad csak meg. Több azonban nem akar lenni, legfeljebb akkor megy előre, mikor nem találnak alkalmas embert, aki díjtalanul a pénztári tisztet is ellássa, akkor veszi az új terhet vállára s dolgozik fiatalos erővel tovább, tán észre se venné, ha a sorok nem figyelmeztetnék rá, hogy közben megderesedett a haja, a régi gárda egy része már kidőlt mellőle s alig maradt meg a régiek közül más mellette, mint a saját munkakedve, munkaszeretete és szaktudása.

Ily férfiakkal kezdi meg a fehérvármegyei szövetség működését s ily férfiak irányítják 25 esztendő működését. Ily férfiak alakítják

meg a székesfehérvári önkéntes tűzoltótestületet s ilyenek szereznek annak hirt és dicsőséget.

Csak természetes, hogy ily vezetőkkel eredményekre mutathatnak rá. Nem névlegesekre, hanem olyanokra, amelyek mindenkor fentartják nevüket. Ők készítik az első gyakorlati szabályzatot, amelyet a legtöbb város és község átvesz, ők penditik meg, (ha nem is ők valósították meg) elsőnek a tűzoltótestület eszméjét 1861-ben, s a jelentésük a politikát okolja érte, hogy nem ők voltak az elsők, akik azt meg is alakították, Ők indítják meg a ruházat egyszerűsítésének eszméjét, az ő javaslatukra lesz általánossá a mai sapkaviselet, ők kívánják a tiszti létszám csökkentését s sok más hasznos és fontos tűzoltói kérdésben járnak elől. A testület és szövetség együttesen.

Nem hiába állanak az ország tűzoltóságai elé két külön könyvben Vida Pál, mint a szövetség krónikása és Dr. Lauschmann Gyula, mint a testület történetének írója s kelnek versenyre. Nagy eredményekre mutat rá az egyik hivatkozva arra, hogy a szövetség alapítói között Cziráky Béla gróf áll 1888-ban, mikor a tűzrendészeti kormányrendelet is megjelent; míg a másik büszkén mondja, hogy a székesfehérvári testület még meg sem alakult, máris oly vezető tagja volt, mint Cziráky János gróf, aki 1843 július 19-i tüznél is ki tüntette magát. Nemes verseny, melynek hasznát az ország tűzoltása és tűzrendészete látja.

Ez a város és vármegye ülte meg június 15-én fennállásának 40, illetve 25 évét. Az egész vármegye részt vett az ünnepségen, mely így társadalmi eseményé lett.

A részletes ünnepegekről alábbiakban számol be a krónikás, aki tudósításához fűzi még azt, hogy akik a szövetség vagy testület jelentését egész terjedelmében olvasni akarják (sok értékes és hasznos dolgot találnak benne) azok forduljanak a mindenkinek szívesen rendelkezésre álló Vida Pálhoz vagy Dr. Lauschmann Gyulához Székesfehérvárra.

*

A jubilaris ünnepséget június 14-én este 8 órakor a városi színházban a DV műhelydalegyesülete által rendezett díszelőadás nyitotta meg, mely alkalommal Damó Oszkár — az Országos Tűzoltó Szövetségnek, a tűzoltási intézményt népszerűsítő színműpályázatán kitüntetett „Urak és parasztok“ című falusi színművét adták elő igen szép sikerrel. Már a műkedvelői színelőadás alatt sűrű népesoportok lepték el a színház tájékát, várva a tervbe vett lampionos felvonulást. Fél 12 felé járt az idő, mikor a sorakozott tűzoltóság, élén a zenekarral és dr. Zavaros Aladár rendőrkapitány és tűzoltóalparancsnokkal, megindult. Először is a Magyar Királyszálloda elé vonultak és ott gróf Széchenyi Viktor főispánnak, mint az Országos Tűzoltó Szövetség elnökének tiszteletére adtak szerenádot, majd sorra vették a többi dignitáriusokat.

Másnap, 15-én reggel 8 órakor Tedeum volt a Petőf utcái papnevelőintézeti templomban. A szentmisét dr. Prohászka Ottokár megyéspüspök végezte fényes segédlettel.

Délelőtt 10 órakor a vármegyei háza emeleti nagyter-

mében kezdetét vette a két jubiláris tűzoltóintézmény közös diszközgyűlése, melyen dr. Prohászka Ottokár megyéspüspök s gróf Széchenyi Viktor főispánnal az élükön, a vármegye, város és előkelőségei nagy számban vettek részt.

A diszközgyűlést verebi Végh István földbirtokos, a Fejérmegyei Tűzoltó Szövetség elnöke nyitotta meg és szíves szavakban köszöntötte a megjelenteket. Vida Pál szövetségi titkár a vármegyei tűzoltó szövetség 25 évi történetét ismertette, majd bejelentette, hogy a szövetség által rendezett tűzoltói tanfolyamon 79 községi kiküldött vett részt. Az egyéb szokásos jelentések, az 1912-ik évi zárszámadás tudomásul vétele után a szövetség elnökévé újból verebi Végh Istvánt, az üresedésben levő alelnöki tisztségre ifj. Ivánka László pátkai földbirtokost, titkárrá pedig Vida Pál pénzügyi számtanácosos. tb. tűzoltóparancsnokot, a tűzoltóügy e fáradhatatlan mozgatóját választották meg.

A szövetségi közgyűlést a helybeli önkéntes tűzoltó egyesület közgyűlése követte, melyet dr. Kuthy József elnöknyitott meg igen szép beszéddel. Utána gróf Széchenyi Viktor főispán üdvözölte a jubiláló egyesületet és kiosztotta az uralkodó által, a tűzoltóság terén 25 évig tevékenykedők részére alapított díszermeket. A kiténtetésért id. Havranek József nyug. polgármester mondott köszönetet. Majd Apáthy Vilmos az országos tűzoltószövetség, Szüts Jenő vármegyei alispán a vármegye, dr. Saára Gyula polgármester pedig a város nevében mondottak meleghangú, üdvözlő beszédet. Végül a szolgálati érme kiosztása következett.

Déli 1 óraker disztrakoma volt a Szent István teremben. Felköszöntöket mondtak: gróf Széchenyi Viktor főispán, József kir. hercegre, mit a jelenlevők állva hallgattak meg; — V. Végh István, a Fejérmegyei Tűzoltó-Szövetség elnöke gróf Széchenyi Viktor főispánra, mint az Országos Tűzoltó-Szövetség elnökére; Apáthy Vilmos, az Országos Tűzoltó-Szövetség kiküldöttje Szücs Jenő, vármegyei alispán és dr. Saára Gyula polgármesterre; dr. Kuthy József, a Székesfehérvári Önkéntes Tűzoltó-Egyesület elnöke a két testvértörvényhatóságra s még számosan.

Diszbed után d. u. fél 4 óraker következett a Városháztéren a tűzoltói diszgyakorlat. A feladat volt: a Fel-mayer-gyár kétemeletes házának tetőtűze. A tűzoltóság vezetősége, a hatóságok és vendégek a tér kiemelkedő szigetén csoportosultak. A megadott jelre a Rákóczi-utcából vágatással vonul fel a tűzoltóság 9 tűzifecskendő és szerkocsival, továbbá 3 mentőkocsi. A támadást dr. Zavaros Aladár tűzoltóparancsnok vezényelte és csakhamar megkezdődött az oltási akció. Miközben a nagy tolólétrát felhúzták a Fel-mayer-gyár kétemeletes házának tetőpárkányzatáig. Mikor azonban a fentlevő tűzoltó, Izsó János a vizsugarat megeresztette, a nagy tolólétra hirtelen oldalra lendült és egy hajszál tartotta, hogy a fentlevő tűzoltó le nem bukott. A nagy tolólétra — úgy látszik — kiszolgált már s ekkép akarta meggyőzni a várost, hogy ne fukarkodják új másik nagy-létra beszerzésével.

A tűzoltó diszgyakorlat után a központi tűzoltó őrtanya udvarán megvendégelték a jubileum emlékére a tűzoltóságot.

* **A Vasvármegyei Tűzoltószövetség** fájdalommal tudatja, hogy ker. tűzrendészeti felügyelője és szövetségi pénztárosa **Zrinyi József ur**, a koronás aranyéremkereszt tulajdonosa, szombathelyi légszeszgyár-igazgató, a szombathelyi és pornóapáti önk. tűzoltótestületek tiszteletbeli parancsnoka, 57 éves korában rövid szenvedés után elhunyt.

A tűzrendészet terén oly kiváló s a közügyek

Jász-Nagy-Kun-Szolnok vármegye alispánjának körrendelete.

A tűzrendészetről alkotott 6020—1911. kgy. sz. vm. szabályrendelet 1. §-a akként rendelkezik, hogy a községek ezen szabályrendelet életbelépésének idejétől számított egy év alatt kötelesek ezen szabályrendelettel összhangban álló helyi szabályrendeletet alkotni, vagy a meglévőt megfelelően módosítani.

A községek ezen kötelezettségének teljesítési határideje 1914. évi január hó 1. napja, így tehát elérkezett azon idő, hogy a községek ezen szabályrendelet kérdésével érdemben foglalkozzanak, hogy a fönti időre a törvényhatósági bizottság is felülbírálhassa az alkotandó szabályrendeletet.

Azon cél érdekében, hogy a tűzrendészeti intézkedések a lehetőség szerint egyöntetűek legyenek és hogy a szabályrendelet alkotása és felülbírálata körüli tevékenység megkönnyíttessék, felkérésemre a vm. tűzoltó-szövetség egy szabályrendelet-mintát dolgozott ki, melyet észrevételeim közlése végett nekem is megküldött.

A vármegyei tűzoltó-szövetség értesítése szerint az észrevételeim teljes figyelembevételével elkészített szabályrendelet-minta a községi előjáróságoknak közvetlenül a szövetség által már megküldetett.

Ezuttal tehát arra hívom fel a községi előjáróságokat, hogy ezen szabályrendelet-minta alapján a sajátos helyi viszonyok gondos mérlegelésével a szabályrendelet-tervezetet készítsék el, azt elfogadás és megalkotás végett mielőbb, de legfeljebb oly időben terjesszék a képviselőtestület elé, hogy a szabályrendeletek felülvizsgálatával a törvényhatósági bizottság legkésőbb a folyó évi október havában tartandó közgyűlésen foglalkozhassék.

Ehhez képest utasítom az előjáróságokat, hogy a szabályrendeletet, az összes előmunkálati és vonatkozó iratok kíséretében, az illetékes főszolgabírák útján, hozzám folyó évi szeptember 1-ig okvetlen terjesszék fel.

A főszolgabíró urakat pedig felhívom, hogy a községeik ezirányú tevékenységét kísérik figyelemmel és hassanak oda, hogy a kitézött határidőnek minden előjáróság pontosan meg-

A nagyenyedi önk. Tűzoltó-egyesület története.

Negyvenéves jubileuma alkalmából írta: Székely Ödön.

Annak a híres 25 évnek történetében, mely a nagy Széchenyi nevét tette halhatatlanná, aki hazánkat évszázados álmából serkentette föl, hogy egy negyedszázad alatt pótolja századok mulasztását, a hisztorikus csupán annyit jegyezhetett oda, hogy 1834 körül a debreceni diáktűzoltókon kívül csak Arad városában volt valamelyes tűzoltóság. A magyar tűzoltóságról aztán nincsen szó 1862-ig. Ekkor, amint a 25 év kulturális reneszansze a Széchenyi István nevéhez fűződik, föl van jegyezve, hogy Széchenyi Ödön gróf szervezi hazánk első önkéntes tűzoltó-egyesületét, a pestit. Az előd kulturális munkájának egyik hézagát pótolja az utód, bizonyítva ezzel is, hogy művelt nemzeteknél a kultura elsőrendű feladata a tűzrendészet. A példát teremtő első város nyomába lép azonnal, sőt az aktív működés életbeléptetésével meg is előzi a fővárost Sopron, Pozsony, Nagyvárad stb. s az elsőnek megalakulása után rövid 10 évvel, ott van a mi kis városunk Nagyenyed is, 1873 április 13-án, nagy lelkesedéssel megszervezett egyesületével. Legyünk büszkék, kulturális érzékére ma 40 év után.

Negyven év az (ember életének javakora) intézmények életében nem sok, de ha ennyi évre terjedő élet nedve a lélek nemességéből fakad, s e nedvet a filantropia és humanitás szent nevében az önzetlenség istentől származott szent ereje hajtja, amely erő arra nemesíti a gyarló embert, hogy a pihenés és munka idejéből áldozzon a köznek s vonjon el az éntől, ha az önzetlen működéshez az anyagi feltételeket 40 éven át, (elmondhatjuk, majdnem csupán) egy harmadik nemtől, az áldozatkészség adta meg; akkor ez a 40 év nem mint a harci szolgálat, kétszeresen, hanem százszorosan, 1000-szeresen számít; egy egész epocha, geologiai felfogásban.

Ennek az epochának első nagyobb felét, 25 év történetét 1898 február 6-án harmadik elődöm, egyesületünknek volt működő, ma tiszteletbeli érdemes főparancsnoka Lázár István írta meg.

Az ő memoárja szerint az egyesülés eszméje néhai derék városgazdánknak, Incze Samunak fogamzik meg a lelkében, az egyesületnek életet Imre Ferenc ad, aki szervezi, sikerrel dajkálja Diemar Károly (ma nyug. főügyészhelyettes Budapesten).

A fellobbanásra hanyatlás következik. A kicsinyes személyi kérdések, sértett hiúság és politikai ellentétek gyermekbetegségeiben egy évig Csató János kurálja, majd Veres Gábornak adja át. A gondos ápolás megmenti a beteget, már üdülőben van, midőn 1881-ben a városi képviselő tagjait fölmenti a közmunka és a katonatartás terhe alól. Vajna Károly

(a budapesti gyűjtőfogház igazgatója) az új decenniumnak jó reményekkel néz elé s ugy adja át a város kiváló polgármesterének Kovács Gyulának, aki a már nagyocskát ölében hordozza, kényezteteti s ahol az áldozatkészség gyöngül, ott a hatóság kölesönöz. A t. b. főparancsnok személyes vezetésének terhét rövid időre Ungerpek Miklós, majd Winkler Albert veszik le, de már nagy a gyermek, erős kezek kell, hogy vezessék s így kerül a Lázár István kezébe, ki az ifjút konfirmálja s az első virágcsokrot, a 25 éves jubileumot tüzi kalapjára. Korrepetál vele Horváth Miklós is, kinek lemondása után érettségít, jelest az ifjuval Papp János tétet.

Az egyesületi fegyelmezett szellem kialakítása, az adminisztráció új alapokra fektetése, a szerelvények kiegészítése, a tűzjelzés javítása a kor érdeme.

Aztán az érettségizett ifju kitombolván a viharzó ifjúság kritikus korát, szerzett ismereteit ma már gyakorlatilag érvényesíti, de küzd az étellel. Most még csak segélydíjas gyakornok s epedve várja, hogy rendszeres és tiszteletes illetményü kinevezett hivatalnokképen bémult erői felszabaduljanak s munkássága teljessé legyen. Hiszen az illetményei egyesületünknek 1/4-ét sem teszik ki fiatalabb kollegája illetményeinek p.o. a tordai önkéntes testületének.

Midőn a 40 évre visszatekintünk s a mélyen érzett tiszteletnek s az önzetlen munkásság iránt való hódolatnak érzésével csokorba fogjuk a vezetők névsorát, ime előttünk áll még egy férfi pár, deresedő hajjal. Ott voltak az egyesület születésénél, itt vannak e 40 év után, ma is az ünnep napján. Egyikök a válságok idején mint helyettes parancsnok mindig az élre áll, hogy a kitartók kicsiny csapatját új vezérnek adja át, vagyona tetemes részét áldozza föl, hogy a kitartást nehéz időkben fenntartsa, a másik, mint évtizedek hűséges sáfárja kezeli a vagyont, ha megapad előlegez a magáéból, szilárd ugy derüs, mint a borus napokban: a mi legöregebb bajtársaink. Ők és 7 társuk a gerinc, amely köré csoportosul 4 évtized ifjúsága, Ők a férfi munkásság, a bátorság mintaképei. Ott vannak a vész tűzében, mentik a közel vidék lakosait is a véstől. Danes Mózes, Jakab Károly, Kovács Sándor, Spangenberg Gyula a veterán vezérek, Kovács József, Barabás Lajos, Rácz Mihály, Józsa Károly, Deák György a veterán harcosok. Érdemeiket a legnagyobb helyről elismerés jutalmazza. Egyesületünk mélységes hálája kísérvé életük további napjait, mindenik legyen boldog.

* A Budapesti Szivattyú- és Gőpgyár Részvénytársaság a Teudloff K. és Dittrich T. Gőpgyár Részvénytársaságba olvadt be. A két gyár mindegyike addig, míg Kispesten épülőfélben levő nagyszabású új gyártelepük elkészül, az eddigi telepén fogja üzemét folytatni. Az átköltözésről annak idején értesítést adnak.

A budapesti önkéntesek évi jelentéséből.

Zajos sikerekre nem hivatkozhatunk, ilyeneket nem is kerestünk; ám a csendes, de eredményeiben jelentőséges komoly munkára annál több gondot fordítottunk s nyugodt önérzettel mondhatjuk, hogy az a — székesfővárosunk milliót megközelítő lakosságához mérten — kicsiny gárda, mely a mai önző korszakban a nehéz megélhetési viszonyok ellenére is képes volt magát rászánni az önkéntes tűzoltók eléggé soha nem méltányolható igazán önzetlen szolgálatára, ebbeli tevékenységében sokszorosan többet produkált, semmint azt alacsony létszáma mellett várni lehetett. Ime legszebb bizonyítéka annak, mit eredményezhet a munka, ha azt szeretettel végezzük!

*

Ez évben is hálásan emlékezünk meg mindazokról, akik testületünket komoly munkájában s a szakszerű kiképzés előfeltételeinek megszerzésében támogatták.

Köszönetet mondunk a nagyméltóságú m. kir. belügyminiszter urnak, hogy testületünk részére az évi 4000 korona állami segélyt kiutalványozni kegyes volt; köszönettel tartozunk Budapest székesfőváros tanácsának is, hogy testületünk fennállásának biztosítására a költségvetésbe fölvett 5000 kor. fővárosi segélyt folyósította s ezzel a köz érdekében kifejtett munkánk maradandó voltát biztosította.

Őszinte köszönetünket tolmácsoljuk Budapest székesfőváros tűzoltó-főparancsnokságának, amely ez évben fokozott és kitüntető jóindulattal méltányolta tűzoltói munkásságunkat.

*

A parancsnokság a vasárnaponként megtartott gyakorlatok és előadások keretében minden lehetőit elkövetett a tanításnak mentül eredményesebbé tételére s habár az ujoncok szorgalma tekintetében merülhettek is föl jogos kifogások, egészben megállapíthatjuk, hogy a testület zömét alkotó törzskar e téren is dicséretre méltó ambícióval tette meg kötelességét.

Az éjjeli őrségekre nemcsak a kirendelt 9—10 ember jelent meg pontosan, hanem önként jelentkezés folytán a napi őrségek létszáma 14—18 főre is fölemelkedett, átlagban pedig a létszám meghaladta a 13 főt, ami a szolgálatban álló s kezeléséhez kevés embert igénylő motorfecskendő mellett már igen tekintélyes számnak felel meg.

Parancsnokságunk ezen őrség tagjainak, névszerint Szilva y Kornél segéd tisztnek,

Levél a szerkesztőhöz.

Nagyszőlős, 1913. VII/2.

Szerénytelenségnek látszik, hogy a parancsnokságom alatt működő nagyszőlősi egyletről magam irjak dicséret szavakat. Nem is irtam volna meg, ha a „Világ“ című fővárosi napilap, f. hó 2-án megjelent számának hírei között más, előttem, ismeretlen szerző dicséretleg nem ír a csapat működéséről.

Mellékesen, hogy említsem meg mindennek-előtt, hogy a lapokban megjelent A „meg nem szentelt zászló“ című közleménynek az az eredete, hogy a püspök tilalma folytán dr. Zahóray Pál rk. plébános — elnökünk — tényleg a formális szentelési aktus helyett (nem egyházi ruhában) csak polgári ruhában tartott egy beszédet s zászlónkat a ref. pap áldotta meg.

De most nem erről és ezért kerestem fel soraimmal a Tek. Szerkesztőséget, hanem hogy az esetünkről emlékezzem meg, melynél önkéntes legénységünk éjjel 12 órától, másnap délelőtt 10 óráig szakadatlan és emberfeletti munkát végezett.

Folyó hó 1-én virradóra 12 órakor kigyult a város főtérén lévő deszkaraktár, melynek nagyságát — a mi viszonyaink között — illusztrálja, hogy 200 ezer koronára volt biztosítva. Kiterjedése hossz-irányban 200, szélességben 80 méter, egyik szomszédja a szesz nagyraktár zsindeley tetővel és a szeszfinomító pléh fedéllel, másik oldalon a hordó és dongagyár, ecetgyár szintén zsindeley tetővel.

3 fecskendővel védtünk és támadtunk s midőn láttuk, hogy ez nem elég, kórház, gyermekmenhely s magánosok kis és kézi kerti fecskendőit is igénybe vettük. A kigyult rész elhamvadt, de a tüzet sikerült lokalizálni annyira, hogy a gerenda raktár is megmaradt.

Most megrendelt mászó szerelvényünk még meg nem érkezvén, az emeletes szeszraktárra csővezetőkötél úgy hoztuk fel, hogy a mászó kötelelet a házon átdobva, egyik oldalon a tűzoltó a zárókapocsba kötötte azt, másik oldalról pedig huzzuk, kitéve annak, hogy a kötelelet a gerinc elvágja, s a tűzoltó vissza zuhan. De muszály volt felmenni a sugárral, mert a nagy távolságból való vizszerzés miatt a sugár a tetőre fel nem ért, a hőség oly nagy volt, hogy a pléh fedél felkunkorodott, s ha meggyul, a felhalmozott óriási szeszmennyiség exploziója végzetes hatása lett volna. Az így nagy bajjal felmászott csővezető, a nagy hőségben állandóan gőzfelhőbe burkolva, folyton locsolta a szeszfinomító és a nagy raktár tetejét.

Egyébként minden emberünk becsülettel állta meg helyét.

Alispán és főszolgabíró a tűz elején Szatmárra és Máramarosszigetre akartak sürgő-

déki kicsinyes viszonyokat, méltóztassanak elhinni, hogy óriás küzdelem az, amit végeznünk kell, a magyarban, a jó vidékben még fenálló Pató Páloskodás miatt. Most is, midőn 2 évi veszekedés után sikerült 60 főnyi legénységnek teljes új egyéni felszerelést, valamint mászó szereket és szerkocsit beszerezni (ez utóbbiak még nem érkeztek meg) igen sok oldalról, úri emberektől hallottam olyan megjegyzést „na most meglátjuk megérdemeltétek e azt a nagy befektetést“ . . .

Kinutattuk, hogy megérdemeltük.

Lator Gábor
parancsnok.

KÜLÖNFÉLEK.

— **Tartalom:** A kritika jogáról. Irta: Dr. Vass János. — Tűzoltók évkönyve. — Hivatalos rész. A május 17-iki elnökségi ülés jegyzőkönyve. — Az országos választmányi közgyűléséről szóló jegyzőkönyv. — Lőcsén nem lesz az ideán tanfolyam. — A gyufatröszt. — Brünn. — A kolozsvári tanfolyam órendje. Összeállította: Bartha Gergely. — A cirkuszok tűzrendészete. Irta: Papp Ferenc. — Janicsok Andor felolvasásából. — Meghalt egy csövezető. Irta: Udvardy Aladár. — Az Edison-féle új vetítőkészülék. Irta: Kéler Dénes. — Acetylénlámpa a tűzoltóság szolgálatában. Irta: Kónya Imre. — Mátrai Antal zsebkönyve. — Lehel utcai gyárégés. — Mozdonyzikkák hatástalanítása. — London vízvezetéke. — Szövetségünk köréből: Fehérvármegye ünnepe. — Jász-Nagy-Kun-Szolnok vármegye alispánjának körrendelete. Testületi élet: A nagyenyedi önk. egyesület történetéből. Irta: Székely Ödön. — A budapesti önk. testület évi jelentéséből. Irta: Dr. Kuzma Gyula. Nagyszőlősi levél. Irta: Lator Gábor. — Különlélek. Szerkesztői tizenetek.

— **Ófelsége** a király Némethy Károlyt a belügyminiszterium államtitkárát a Ferenc József rend nagykeresztjével tüntette ki. Ügyünk lelkes barátját és eszméink hatalmas támogatóját érte a magas kitüntetés. Még élénk emlékezetünkben van a veszprémi nagygyűlés, melyen az államtitkár ur személyesen jelentette be a királyi diszérem alapítását s azóta is sok alkalmunk volt tapasztalni részéről a tűzoltás és tűzrendészet felkarolását. Tőle várjuk a tűzrendészeti törvény megalkotását is.

— **Orosz kitüntetések.** Az orosz cári tűzoltószövetség azoknak a tűzoltótiszteknek, akik a szentpétervári nemzetközi tűzoltókongresszuson résztvettek, megküldötte a belügyminiszterium útján Mária Pawlovna nagyhercegnő nevében, a cár hozzájárulásával alapított ezüst diszérmet és diszoklevelet. A kitüntetésben Jalsovitzky Sándor miniszteri tanácsos a tűzrendészeti osztály vezetője, Erdély Ernő győri és Papp Ferenc szegedi tűzoltóparancsnokok részesültek. Szövetségünk elnöke és főtitkára már a budapesti tűzoltókongresszus alkalmával kapta, magától a cártól, kitüntetését.

— **Szmrecsányi György**, egri érsek, kit a Hevesvármegyei Tűzoltó-Szövetség legutóbbi választmányi üléséből diszes feliratban üdvözölt, Majzik Viktor alispán. szövetségi elnök címére

bitésére, addig buzgón élesztgeti és hűen ápolja a szeretetnek azt az áldásos tűzét, amely az egyénre és társadalomra egyaránt csak üdvös meleget és jótékony világosságot árasztthat.

Megtisztelő iratuk olvasása bennem is magasabbra lobbantotta a tűzoltó eszme iránt való szeretetem lángját és valóban örömem fog telni abban, ha jóakaratu szeretetemenk bizonyítékát adhatom.“

— **Elnökünk**, gróf Széchényi Viktor nyári szünidejének elejét a Margitszigeten tölti, hol a restaurált világhírű fürdő hévvizét használja.

— **Alelnökünk** Óvári Ferencz dr., az országos Dalegyesületnek, Veszprémben lezajlott versenyei alkalmával, megint a főházi gazda fáradtságos szerepét töltötte be.

— **Dr. Konthy Gyula**, parancsnok javaslatára, Nyiregyháza város közgyűlése elhatározta, hogy német mintára, a város 58 különböző pontján, nyilvános tűzjelző állomásokat létesít. A tűzjelzés terén tehát modern dolgot fog tudni mutatni a jövő évben Nyiregyháza. De szép volna, hogyha vízszerezés dolgában is meglepne bennünket valami irigylésre s utánzásra méltó berendezéssel.

— **Füstnek nézett muslica.** Zentán tüzet jeleztek az Órtoronyból és néhány pillanat múlva a tűzoltóság összes szerkocsijaival és fecskendőivel felszerelve, példás gyorsasággal vágatott az alsóvárosi újtemplomhoz. A lakosság riadtan futott a terre. Fokozta az ijedtséget az, hogy a templom mellett iskola is van, ahol általában 3—400 gyermek tartózkodik. A kivonult tűzoltóság és az összeverődött nép ijedten tekintett a templom tornyára, melyből sűrűn gomolygott elő a füst. Néhány kátor tűzoltó felmászott a torony tetejére. De semmiféle tüzet sem találtak. A nagy riadalmat az a pár millió muslica okozta, mely megülte a torony tetejét s valomitől megzavarva, össze-vissza gomolygott. Távrolról teljesen úgy nézett ki, mint füstfelhő és ez okozta a nagy ijedelmet.

Szaktanfolyam Sopron vármegyében. A tűzoltók-testületek szakszerű vezetéséhez megkívántató ismeretek megszerezhetése céljából az 1913-ik évben Sopron vármegyében Fertőszentmiklóson a kapuvári járás VI. és VII. tűzrendészeti kerület részére négy vasár- és ünnepnapon, Szabó Gyula elnökségi előadó vármegyei, illetve járási tűzoltói szaktanfolyamot tartott. A jelzett napokon reggel 7—9 óráig gyakorlati oktatás volt, amely kiterjedt: a rendgyakorlatokra, az egységes kocsifecskendő iskolaszerezésére 5-ös és 9-es beosztással, nyomótömlő-tekercs kigurítással egy- és két sugárra az osztó alkalmazásával úgy a nyomónyújtványon, mint az egyik tömlő végén ütem- és gyorsütemben; a nyomólegénység fel- és visszavonulására; a közönséges támasztó-, tető- és támrudas-létra, angol- és gráci dugólétra iskola-szerelésére ütem- és gyorsütemben; taktikai támadási (elhelyezkedési) gyakorlatokra víz nélkül, az élethől meritett gyakorlati tapasztalatok alapján szorosan meghatározott terv szerint; a legszükségesebb egységes kürt, kéthangu jelző és csontsip-jelek tanulmányozására. A gyakorlati oktatást követte — rövid összefoglalásban — az elméleti tanítás, melynek tárgya volt: a tűzrendészeti kormány- és vármegyei szabályrendeleteknek legfontosabb intézkedései; felszerelés, szolgálat és ügykezelés; a fecskendő és tartozékainak s a mászószereknek ismertetése; a tűzoltószerek működési zavarai és gondozása; viz-

Szerkesztői üzenetek.

L. I. A székesfővárosi tűzoltóságnál nem kell protekció. Itt nem keresik senkinek a nemzetiségét, sem a vallását, csak azt nézik, hogy fiatal, munkabíró, egészséges ember legyen. Egyedül a katonaviseltség előfeltétel, meg a nőtlenség és a magyarul olvasni, írni tudás. Abból, hogy csak katonaviselt ember vétetik fel, az is következik, hogy 24 évesnél fiatalabb ember csak kivételesen sorozódik be. De csak a harmincadik évig, mert azontúl már hiányzik a testi fűrgeségnek az a foka, amely az első 6 évben elengedhetetlen. Azért is nem lehet nő ember se az ide kívánczó. A házaseletben jobbára mindenki korán elnehezedik. Egy évig 3 korona napibér és ruha jár. Kezdőfizetés lakbérrel eszimapénzzel együtt 1292 korona, 18 év múlva ez az illetmény 2072 koronára emelkedik, ha csövezetővé is előlépett az illető, akkor 2372, őrmester pedig 2572 koronára viheti fel.

T. Az a bizonyos szabadalmazott nadrágtartó nem koholmány. G. Hale (Cansas City) valóban kapott szabadalmat egy tűzmentes nadrágtartóra, de ez nem mentőlétra gyanánt volt, illetve lett volna használható, hanem olyformán, hogy a feltaláló egy száz méter hosszú erős fonalat helyezett el a nadrágtartóban, amelyet tűzesetnél a tulajdonos a felhőkarcoló ablakából lebocsáthatott a földre, hogy annak segítségével a tulajdonképeni mentőszert a magasba huzzassa.

Gh. V-ik Sixtus pápa, aki 1585—1590-ig uralkodott, tényleg érdeklődött a tűzoltó-ügy iránt. Rómában, az ő kezdeményezésére szervezték újra, a barbár betörések idején elzúllott tűzoltó csapatot, Augustus császár cohorteseinek az utódját. V. Sixtus pápa azonkívül egy saját tervei szerint készült, külön vízvezetékkel is megajándékozta székvárosát. Ez a vízvezeték, mely aleinte kizárólagosan tűzoltói célokra szolgált, még ma is használható vízvezetéke Rómának.

Beszerzési források.

KÖHLER ISTVÁN (ezelőtt Geittner és Rausch tulajdona)
 fecskendő, szivattyú és tűzoltó-szer gyára.
 Iroda és mintaraktár: Budapest, VIII., József-körút 14.
 Gyár: Korponai-utca 20—21. szám.

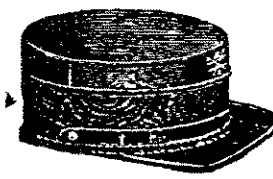
Budapesti Szivattyú- és Gépgyár
Részvénytársaság
 Budapest, VI., Váci-út 69
 GYÁRT:
 < Gőz-, motor-, tűzfecskendőköt és kútszivattyúkat. >

SELTENHOFER FRIGYES ÉS FIAI,
 — SOPRON, —
 cs. és m. k. udvari szállítók.
 Legelső magyar tűzoltószergyár, harang- és ércöntöde.

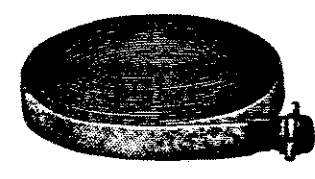
Mátrai Antal és Társa r.-t.
 Budapest, Központi Iroda: VI. ker., Teréz-körút 22. Gyár: I. ker., Fehérvári-út 110.
 Gyárt: mindennemű tűzoltói létrákat és tűzoltóeszközöket.

Walser Ferenc
 tűzoltási szerek és szivattyúk gyára,
 harang- és fémcöntöde
 Budapest, VI., Lomb-utca 34—36. szám.

Sternberg és Kálmán
 Budapest, VIII., János-körút 28.
 GYÁRTUNK: tűzfecskendőköt, kútszivattyúkat és tűzoltói felszereléseket.

Elsőrendű tűzoltó-sapkákat acélsodrony-betéttel legjobban és legolcsóbban készít
Ritscher Zsigmond és Fia, Körmend
 Isterházban telefon 27.
 Kívánatra árjegyzék és mintasapka.

FEIK ÉS TRÉBA
 Budapest, V., Lipót-körút 22.
 Legelőnyösebb készlettel kútszivattyúkat, tűzfecskendőköt, egyrészt kútszivattyúkat és kútszivattyúkat is. Árjegyzék ingyen.

Tűzoltók, kérjétek a boltostól a **tűzoltók gyufáját!**
 Készül Stermann H. nagyszombati gyufagyárában. Az eladási ár 50%-a a magyar országos tűzoltó-szövetség segélyzöpezántárának jut.

Elsőrendű tűzoltó-sapkákat, csapóköt és kútszivattyúkat
Tiller Mór és Társa
 Budapest, Váci-út 33. szám.
 Készlettel árjegyzék kérésre ingyen. Nagyobb megrendésekre egyéni költségekkel kedvezményesen szállítjuk a kútszivattyúkat.

HATSCHKEK SZABADALMA
ETERNIT-PALA
 A jelenkor legjobb tetőfedő anyaga.
Eternit-művek Hatschek Lajos
 Budapest, Andrássy-út 33. az. Nyugosújfalva (Esztergom m.)

Magyar Fémlémezgyár r.-t.
 Budapest, VII., Erzsébetkirályi-út 57.
 egyedül gyártja a szék. Magyar-Élel. vállalatoktól megkapott, kútszivattyúkat és kútszivattyúkat, gőz- és víz-szivattyúkat.

TÜZRENDESZETI KÖZLÖNY

AZ ORSZ. TŰZOLTÓ-SZÖVETSÉG HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik minden hó második szombatján.
Hírdetéseket felvenni egyedül a kiadóhivatal jogosított.

A lap szerzőköltségeire vonatkozó felszólalásokat az országos szövetség elnökségéhez kell intézni; a nová az előfizetések s hirdetések díja is küldendő.

Laptulajdonos:
A MAGYAR ORSZÁGOS TŰZOLTÓ-SZÖVETSÉG.
Kiadóhivatal:
az Országos Tűzoltó-Szövetség Irodája
VII., Rákóczi-út 38.
Telefon 90-33.

Előfizetési ár, egész évre, 5 korona.
Tagtestületeinknek ingyenpéldány jár.
Szakcikkek, melyeknek kézírata a szerkesztő címére irányítandó, ha közlésre alkalmasak díjaztatnak.

Felelős szerkesztő: MARKUSOVSKY BÉLA, VIII., Kun-utca 2.

Helyettes szerkesztő: ERDÉLY ERNŐ, Győr.

A szakoktatás revíziója.

A Magyar Országos Tűzoltószövetség feladatai között egyik legfontosabb a szakoktatás kérdésének helyes megoldása s ezzel a jövő tüztöltőgenerációnak okszerű nevelése. A tűzrendészet és tűzoltás fejlődésében az ország karöltve halad a modern államokkal s technikánk felveheti a versenyt bármelyik ország hasonló intézményével. A tűzoltói szakoktatás terén azonban egy évtized óta határozott haladás nem történt. A külföld államaiban két-három évfolyamos tűzoltóiskolák nyitak meg és tartatnak fenn. Németországban a hivatásos tisztek részére továbbképző szaktanfolyam neveli sikerrel a tűzrendészet vezetőit, Oroszországban három évfolyamos tűzfelügyelői iskola képi ki elméleti és gyakorlati irányban a vidék tűzoltótisztjeit, csak nálunk Magyarországon álltunk meg a tűzoltótiszt-képzés terén s előállott az a visszás helyzet, hogy ugyanazon kiképzésben részesül a falusi önkéntes tűzoltótiszt, mint a nagyobb városok hivatásos parancsnoka. Ami az egyiknek sok volt, az a másiknak nagyon is kevés arra, hogy az alapismereteket megszeresse hivatásának teljesítésére.

Megérezte e helyzetet az országos tűzoltószövetség veszprémi nagygyűlése is s elhatározta, hogy a tűzoltószakoktatást reformálja oly irányban, hogy különválasztja a községi tűzoltótiszt-képzést a városok tisztjeinek oktatásától s a mai viszonyoknak lehetőleg megfelelő tantervet készíti elő. A szövetség a szakoktatást három csoportra kívánja osztani. Az első a helyi tiszt-képzés, amit elvégeznek az egyes tűzoltótestületek és vármegyei szövetségek; ennek célja a szűkebb környezet részére szükséges tisztnevelés. Nyolc-tíz napos tanfolyamok a tűzoltásnak főleg gyakorlati részében képeznek ki a hallgatókat, ismertetnek meg a tűzrendészet elemeit s olyan átlagos tűzoltói alapismereteket nyújtának, melyek képesítenék a tanfolyamot végzett hallgatókat arra, hogy kisebb testületek tiszt állásának megfeleljenek. E tanfolyamok költségeit a rendező testület avagy a vármegyei

szövetség fedezné s az országos tűzoltószövetség felügyelete alatt állván, egységes keretben és anyaggal teljesítenék a tisztképzést.

A második foku tűzoltótiszt tanfolyam volna a kerületi tűzoltószaktanfolyam, amit a magyar országos tűzoltószövetség rendezne 15-20 napos időtartammal évenként két-három nagyobb vidéki városban. Ennek anyaga megfelelné a régebben fennállott országos szövetségi szaktanfolyamnak s elvégzése képesítene kisebb városok és községek tűzoltóparancsnoki és tiszt állásaira. Rendszerint azon környéken tartatnának, ahol a tűzoltóságok kevésbé vannak kifejlődve. A tanfolyam hallgatóiul lehetőleg katonaviselt, négy középiskolát végzett tűzoltókat vennék fel, de felvehetők volnának mindazok a jelentkezők, akik magukat a tűzoltás és tűzrendészetben ki akarnák képezni.

Szakoktatásunknak eddig ez volt a rendes menete, s ebben egyuttal benn volt az a hibája is, hogy továbbképzést nem nyújtott. A szövetség terve szerint e két fokozathoz járulna most a harmadik szaktanfolyam, mely a felsőbb tűzrendészet ismereteket tanítaná. Ennek anyagából az elemi ismeretek teljesen kimaradnának s csak a magasabb tűzrendészetet tárgyalnák itt. A tanfolyam három-négy hét elméleti és két-négy hét gyakorlati időre terjedne ki. Az elméleti rész előadói a szakma válogatott képviselőin kívül a felsőbb ipariskola és műegyetem tanáraiból választatnának ki, az előadandó anyag felölelné magában mindazokat az ismereteket, amelyekre egy város tűzoltóparancsnokának szüksége van. Tanulmányozások és kísérletek útján mód nyujtának itt arra, hogy a technika modern haladását a hallgatók megismerjék s kirándulások alkalmával a színházak, hangversenytermek s más nagyobb közönség befogadására szolgáló helyiségek, valamint a tűzveszélyes ipartelepek tűzbiztonsági berendezései gyakorlatilag nyernének bemutatást. A hallgatók itt széles látókört kapnának minden tűzrendészet berendezésről, úgy hogy városukban a nyert tapasztalatokat

gyakorlatilag alkalmazhatnák. A gyakorlati része e tanfolyamnak kiterjedne a fővárosi hivatásos és önkéntes tűzoltóságnál teljesítendő szolgálatra, melynek keretén belül az őrségek, különféle szolgálatok s tűzoltói adminisztratív teendők volnának elsajátíthatók. E tanfolyam hallgatóiul felvétetnek kerületi szaktanfolyamot végzett, érettségizett vagy ezzel egyenrangú képesítéssel bíró olyan tűzoltótisztek, kiknek legalább egy évi tűzoltói gyakorlatuk van. A tanfolyam elvégzése után a hallgatók vizsgálat alá vétetnek s ennek sikeres kiállása esetén államérvényű tűzoltótiszti bizonyítványt kapnának. Régen érzett nagy hiányt pótolna ezzel a szövetség, mert meg tudná adni a módot arra, hogy a tűzoltótisztek a magasabb tűzrendészetben is kiképzést nyernének.

A múlt évben már kísérletezett az országos szövetség e felsőbb tanfolyam megtartásával s a belőle leszűrt tapasztalatok alapján arra a meggyőződésre jutott, hogy ezekre feltétlenül szükség van, azonban a szövetség anyagi ereje nem bírja meg, az újonnan létesített kerületi szaktanfolyamok mellett, ezeknek fentartását. A megkívánt nagy óradíjak, hallgatók ösztöndíjai, dologi kiadások, a sok részletesen itt fel nem sorolható tétel fedezésére a szövetség képtelen volna. Másrészt a tanfolyam elvégzése után adandó államérvényű bizonyítvány értéke s ezáltal a tanfolyam súlya is emelkednék, ha e tanfolyam rendezését maga a belügyminiszterium vállalná át.

Előadottak alapján az Elnökség azzal a kéréssel fordult a Belügyminiszter ur Ö nagyméltóságához, hogy a magyar országos tűzoltószövetség e szakoktatási tantervét helyesléleg tudomásul véve, a harmadfoku felsőbb tűzrendészeti szaktanfolyam részére az állami tűzrendészeti szaktanfolyam címet megadni, a tanfolyam elvégzése után tartandó vizsgálatott megállók részére államérvényű bizonyítványt adni s végül e tanfolyam személyi és dologi kiadásának fedezésére évi 6000 korona rendkívüli segílyt utalványozni méltóztassék.

A felterjesztésre most érkezett meg a belügyminiszter 41296/913. számú leirata, melyben a következőket mondja:

Felterjesztésükre, melyben a tűzoltótisztképzés általam is méltányolt kérdésének ezidőszerű programját előterjesztik, értesitem a tűzoltószövetséget, hogy általánosságban véve helyeslem azon alapelveket, melyeknek figyelembevételével

felállítása beható előtanulmányokat és alapos mérlegelést igényel, e részbeni döntésemet későbbre tartom fenn.

Felhivom ennél fogva a tűzoltószövetséget, hogy a tűzoltótiszti szakoktatás kérdését egyelőre az eddig is követett irányban, a rendelkezésre álló anyagi kereten belül oldja meg s a múlt évben rendezett tanfolyamok eredményét, valamint a folyó évben rendezendő tanfolyamok helyét, idejét és tantervét hozzám jelentse be.

A miniszter helyett

dr. Némethy Károly
államtitkár.

1784.
1913. szám.

Meghívó.

A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség országos választmánya budapesten 1913. évi augusztus 31-én vasárnap déli 12 órakor saját hivatalos helyiségében (VII., Rákóczi-út 38. sz.) rendkívüli közgyűlést tart, melynek tárgya a „Tűzoltó-Otthon“ alapító levelének megállapítása és a „Tűzoltó-Otthon“ telkének megszerzése felett való döntés. A gyűlésre az országos választmány összes tagjait ezennel meghívja.

Kelt Budapesten, 1913 évi augusztus 7-én.

Gróf Széchenyi Viktor s. k., Óvári Ferenc s. k.,
elnök. alelnök.

Kuhárszky László,
titkár.

1783.
1913. sz.

Meghívó.

A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség elnöksége Budapesten saját hivatalos helyiségében 1913. évi augusztus 31-én reggel 10 órakor teljes ülést tart, melyre az összes előadókat meghívja.

Budapest, 1913 augusztus 7-én.

Gróf Széchenyi Viktor, Dr. Óvári Ferenc,
elnök. alelnök.

Kuhárszky László,
titkár.

* Az egri kerületi tűzoltó szaktanfolyam augusztus 4-én kezdetét vette. A tanfolyam-parancsnoka Mlin kó István. Az előadók közül Papp Ferenc visszalépett. A fővárosból Udvardy Aladár egymaga szerepel.

A „Tűzoltó-Otthon“ alapítólevele.

I.

Az alapítvány története.

A Magyar Országos Tűzoltó-Szövetségnek az 1911. évi augusztus hó 20-án Veszprémben tartott nagygyűlése egy Budapesten felépítendő „Tűzoltó-Otthon“ létesítését határozta el, azzal a céllal, hogy ezen Otthonban nyerjenek elhelyezést s abban összpontosítsanak a tűzoltóságnak mindazon intézményei, amelyek eddigelé bérhelyiségekben, szétszórta találtak helyet, azonfelül ezen Otthon keretében, annak épületében helyeztessenek el azok a tűzoltósági intézmények is, amelyeknek létesítése már elhatározott, de megfelelő helyiség híján még életbe nem léphettek.

E cél érdekében, a szükséges anyagi erő biztosítása végett, a Szövetség fenti nagygyűlésében hozott határozatához képest széleskörű lelkes akciót indított meg, nemesak saját tagjai áldozatkészségének s a Szövetség e célra fordítható alapjának felhasználásával, hanem az államnak, nevezetesen a belügyi kormányzatnak, a székesfővárosnak és — kiváltképpen — a „Tűzoltónap“-ok útján, a társadalomnak bevonásával is.

Ezen tevékenységét siker koronázta, amennyiben jelenleg a „Tűzoltó-Otthon“ céljaira immár 250,000 korona áll rendelkezésre, úgy, hogy a „Tűzoltó-Otthon“ felépítése haladéktalanul megkezdhető s fentartása, tekintve, hogy az e célra megindított gyűjtés még lezárva nincs, a belügyi kormány s a főváros állandó segélye és a társadalom érdeklődése által biztosítva van.

II.

Az alapítvány címe:

„Az Országos Magyar Tűzoltó-Szövetség által saját kezelésében létesített „Tűzoltó-Otthon“. Pecsétje: Gömbölyű lap: „Tűzoltó-Otthon“ 1913 felirással.

III.

Az alapítvány vagyona.

Jelenleg a következő:

1. A belügyminiszterium államsegélye	30,000 K
2. A Szövetség	35,000 „
3. A Tűzoltónapokon eszközölt gyűjtés	167,000 „
4. Az állami sorsjátékból	12,500 „
5. Tűzbiztosító intézetek adományai	1,500 „
6. Egyéb	4,000 „
	<hr/>
	Összesen . 250,000 K

amely összeg a Magyar leszámítoló- és pénzváltóbankban s a Pesti Magy. Kereskedelmi Bankban folyószámla betétkönyvben, a „Tűzoltó-Otthon“ címen elkülönítve, gyümölcsözőleg kezeltetik.

Az alapítvány vagyona a jövőben még várhatólag gyarapodni fog; a szaporulat is

ugyanugy fog kezeltetni, mint a jelenleg fenálló s fent részletezett alapvagyon.

Az alapítvány életbe lép, ha a „Tűzoltó-Otthon“ felépítették; ennek megtörténte után az alapítvány tulajdonjoga az alapítványi ingatlanra haladék nélkül bekebelezettni és az alapítvány vagyonaállagában beálló eme változás az alapítólevél összes eredeti példányaira reávezetendő pótpont alakjában feltüntettni fog.

IV.

Az alapítvány jövedelmei.

a) a III. alatti tőke kamatai;

b) a belügyminiszter, a vallás- és közoktatásügyi miniszter, a főváros és az Országos Tűzoltó Szövetség évi segélyei;

c) Boltbérek.

A jövedelem az építkezés megkezdéseig tőkésítendő, azután a Tűzoltó-Otthon épületének s intézményeinek fenntartására fordítandó.

V.

Az alapítvány rendeltetése.

Az alapítvány rendeltetése az, hogy a vagyonából felépítendő s az alapítvány nevére elnevezendő épületben a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség hatáskörébe tartozó összes tűzoltói intézmények központi elhelyezést találjanak oly célból, hogy állandó ellenőrzésük s okszerű fejlesztésük a szövetség által biztosítottassék.

VI.

Az alapítvány kezelése.

Az alapítványt a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség kezeli, amely az alapítványra nézve a teljes vagyoni felelősséget elvállalja.

A „Tűzoltó-Otthon“ ügyeit egy 7 tagu bizottság intézi, melybe egy-egy tagot a magy. kir. Belügyminiszterium, a székesfőváros tanácsa s a Tűzoltótisztek Egyesülete, három tagot és egy elnököt a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség küld ki hatévenként.

A bizottság jegyzőjét, pénztárnokát, gondnokát és ellenőrt saját kebeléből választja. A bizottság határozatképességéhez legalább 4 tag jelenléte szükséges.

A bizottság köteles mindamaz intézkedéseit és határozatait, amelyek vagyoni jogi természetűek, a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség országos közgyűlésének jóváhagyás végett bejelenteni. Mindazon határozatai pedig, amelyek az alapítványi vagyonaállag megváltoztatásával járnak (vétel, eladás, kölcsön, transzaktiók stb.), csakis a belügyminiszterium, mint alapítványi főfelügyelet szempontjából illetékes kormányhatóság jóváhagyása után hajthatók végre s e célból mindezen határozatok a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség nagygyűléséhez s utóbbi által a belügyminiszterhez felterjesztendőek.

VII.

A Tűzoltó-Otthon.

A Tűzoltó-Otthonban a következő intézmények nyernek elhelyezést:

- a) a felső tűzoltótisztképző-tanfolyam,
- b) a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség irodája, szaklapjának kiadóhivatala s tanács-terme,
- c) a tanszermuzeum,
- d) bemutatások, szerek kipróbálása, kísérletezések,
- e) tiszti és legénységi szállások,
- f) beteg tűzoltók menhelye,
- g) kerületi tűzörség (esetleg az önkéntesek részéről),
- h) a tűzoltótiszti kaszinó,
- i) tisztviselők magánlakásai,
- j) bérbeadandó helyiségek (földszint).

VIII.

Az alapítvány képviselője.

Az alapítványt mint jogi személyt peres és perenkívüli ügyekben a Magyar Orsz. Tűzoltó-Szövetség elnöke, vagy a hetes bizottság elnöke képviseli.

IX.

Az alapítványi számadások.

Évenként a Magyar Orsz. Tűzoltó-Szövetség által a belügyminiszterhez felülvizsgálat végett bemutatandók.

Jelen alapítólevél négy eredeti példányban állítatik ki, melyek közül a kormányhatósági jóváhagyási záradék rávezetése után egy példány a magy. kir. belügyminiszterium, egy példány a székesfőváros s egy példány a Magyar Orsz. Tűzoltó-Szövetség irattárában, végül egy példány a 7-es bizottság mindenkor elnöke által fog megőrzésbe vétetni.

Jász-Nagykun-Szolnok vármegye alispánjának körrendelete

a polgármester és rendőrkapitány uraknak sürgős intézkedés végett és tudomásul: a vármegyei tűzrendészeti felügyelőnek.

„A vármegyei tűzrendészeti szabályrendeletben biztosított jogomnál fogva, ugyane szabályrendelet vonatkozó rendelkezései alapján, tűzrendészeti szakközegem előterjesztésére a következőket rendelem el.

1. Az érdekelt városok fizetéses tűzoltói, kézbesítői, levélhordói, küldőne, nyomozó és egyéb más mellékes szolgálatoktól haladéktalanul

vármegyei szabályrendelet szelleme teljesen kizárja azt, hogy a fizetéses tűzoltóság, mely feltétlenül permanens csapatnak, tehát a tűz keletkezése első percében a biztos siker reményével beavatkozó készenlétnek tekintendő, elvonassék tulajdonképpen hivatásától s ekkép a közönség tűzbiztonságát még illuzóriusabbá tegye.

2. A tűzoltószerek lehető gyors kiszállítása szintén elsőrendű érdek, miért is nem tartom megengedhetőnek, hogy az előfogatok főként egyéb más fuvarozásokra használtassanak fel. Felkérem ez okból a címet, hasson oda, hogy a tűzoltószerek kiszállítása céljából legalább 2 pár ló mindig álljon rendelkezésre.

3. A tűzoltószertárak célszerűsége, nevezetesen fekvésük, nagyságuk, komoly mérlegelést érdemel. Ezen épületeknek a kijáratokkal mulhatlanul szemben kell feküdniök, e kijáratok előtti térség állóan szabadon tartandó s a helyiség maga nem tölthető meg oda nem való egyéb tárgyakkal, mik a gyors felkészülés komoly akadályául szolgálnak. Ezen építmények nevükhöz illően csakis tűzoltószertárak lehetnek, amelyekben s amelyek előtt a szabad mozgást érthető okokból biztosítani kell.

4. A tűzoltószerek és tartozékai egyetlen városban sem felelnek meg a szám és minőségbeli követelményeknek. Ezeknek pótlása csakis abban az esetben türethet halasztást, ha a szóbanforgó városok életerős önkéntes tűzoltóságokkal is rendelkeznek. Felkérem tehát amennyiben kilátás volna hasznavehető önkéntes csapat alakítására, azonnal tegye meg az előkészületeket, ellenkező esetben pedig a vm. szabályrendelet 29. §-a kell, hogy érvénybe lépjen.

5. Egyes önkéntes intézmények vagy sehogyan, vagy nagyon mostohán dotáltatnak, figyelmen kívül hagyásával a szabályrendelet 19. §-ának, sziveskedjék e rendelkezést teljes egészében magáévá tenni s a valóban önzetlenül, komoly és nemes feladatokra vállalkozott intézményeket állandó és megfelelő anyagi segélyben részesíteni.

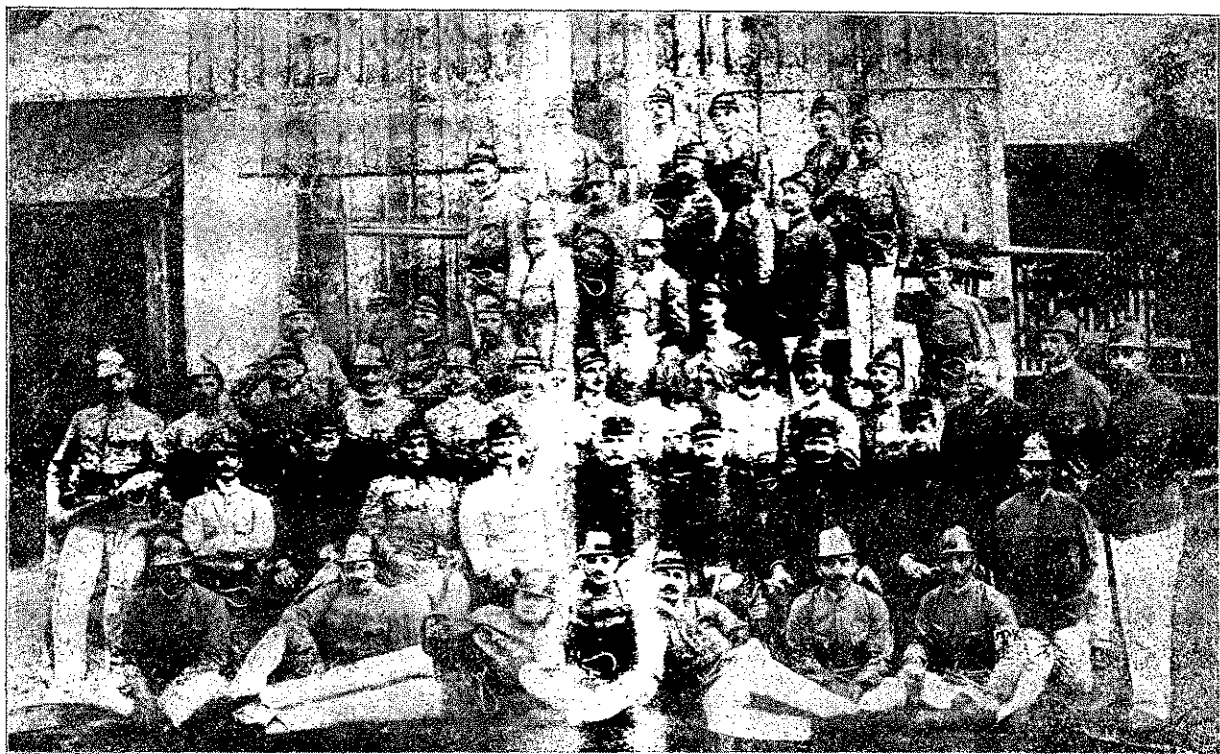
6. A szokásos tavaszi és őszi tűzrendészeti vizsgálatoknak nyoma egyetlen városban sincsen. Akarom hinni, hogy ezen meglehetősen súlyos beszámítás alá eső körülménnyel jövőben már nem találkozom. Ugyanitt megkövetelem azt is, hogy e vizsgálatokhoz a helyi tűzoltóparancsnok feltétlenül meghívassék s az eljárásról felvett

valamint egyéb tűzveszélyes ipari telepeknek, továbbá a gyúlékony és robbanékony anyagok árusításával foglalkozó üzleteknek intenzív felügyeletére, amennyiben e téren a legnagyobb visszaélések s a legkönnyelműbb eljárások észlelhetők éppen a tulajdonosok részéről, akiknek a tűzbiztos berendezkedés eminens érdekük.

A malom, fa- és gőzfűrésztelepeknél nemcsak annak ellenőrzése fontos, hogy a vízforrások mellett a kellő vízkészlet meglegyen, hanem buzgó vizsgálat tárgyává teendő malmoknál az exponált helyiségek (koptató, lisztkeverő kam-

A kolozsvári tűzoltó-szaktanfolyam.

Most folyt le Kolozsvárt a tizennégynapos kerületi országos szaktanfolyam, melynek záróvizsgálata fényesen igazolta a beléhelyezett reményeket. A tanfolyam, parancsnoka Bartha Gergely kolozsvári parancsnok volt, előadók a központ részéről Erdély Ernő és Bencze István, a kolozsváriak részéről Göllner János, Jászberényi Andor gazd. akadémiai tanárok, Dr. Konrády, Dániel a mentőegyesület igazgatója, Dr. Gyöngyössy-Böhm Mihály, Körössy József, Kelemen György és Szakáll Gábor testületi tisztek.

A kolozsvári tűzoltó-szaktanfolyam hallgatói.

rák, raktár) mennél tökéletesebb biztosítása a veszély ellenében, fa- és gőzfűrésztelepeknél a tüzi-, épület- munkafarakások árusításával foglalkozó műhelyek. Üzleteknél hasonlóak az irányelvek s ugy e kérdéseknél, mint egyéb a tűzrendészet műszaki részét illető körülményeknél és telepengedélyezéseknél helyesnek és okszerűnek tartom, ha Cimed esetről-esetre kikéri a vármegyei tűzrendészeti felügyelő véleményét, ki a szükséges felvilágosítások megadására utasítva lett.

Végül arra kérem, hogy e körrendeletem kapcsán elrendelt intézkedésekről, kellően indokolt esetleges kifogásairól hozzám 30 nap alatt jelentést tegyen.

Szolnok, 1913 június hó 14-én.

Alispán helyett:
Cseh József
 vármegyei főjegyző.

A hallgatók a vakok internátusában voltak elszállásolva, ott kaptak kedvezményes étkezést is. Tartottak az internátusban telefon-inspekciót, az őrsegen rendes éjjeli szolgálatot, ezenkívül nappal és éjjel külön ügyeletesek voltak beosztva.

A záróvizsgálaton, melyet Dr. Óvári Ferenc alelnök vezetett, egész Erdély képviselve volt. Szabvármegyéből ott volt dr. Binder Henrik szövetségi elnök, Mihályi Árpád vármegyei főjegyző, Marostordáról Péter Andor vezetése alatt nagyobb küldöttség, a marosvásárhelyieket Szentgyörgyi Dénes vonultatta fel. Még a vizsgálat alatt megindult a kombináció jövő évi erdélyrészi tanfolyam ügyében. Kolozsvár speciális viszonyainál fogva újra kéri a tanfolyamot, de Szabvármegye, Marosvásárhely, Brassó és Torda is igényt tartanak rá.

A tanfolyamon az alábbi 41 hallgató vizsgázott le:

Az 1913. évi kolozsvári kerületi tűzoltó szaktanfolyam hallgatóinak névsora.

Sorszám	Név	A hallgató			
		lakóhelye		életkora	polgári foglalkozása
		helység	vármegye		
1	Aczél Béla	Györgyfalva	Kolozs	28	tanító
2	Andrae Károly	Segesvár	Nagyküküllő	35	városi irattárnok
3	Bak Árpád	Nagysármás	Kolozs	26	tanító
4	Bakcsi Sándor	Nagy Enyed	Alsóféher	29	tornatanár
5	Biczó János	Nagyvárad	Bihar	45	tanító
6	Borbély Imre	Nagyszalonta	"	39	tornatanár
7	Bruscha Ede	Ujpest	Pest m.	36	hajóépítő
8	Császár Ede	Senyeháza	Vas	30	tanító
9	Csepreghy Pál	Ujpest	Pest m.	47	hiv. par.
10	Csongvay Dénes	Bágyon	Torda-Aranyos	33	tanító
11	Dióssy József	Cibakháza	J.-N.-K.-Szolnok	28	jegyző
12	Fülöp Kálmán	Aranyosgyéres	Torda-Aranyos	28	tanító
13	Gyurkó Lajos	Jászfelsőszentgyörgy	J.-N.-K.-Szolnok	29	"
14	Hála Győző	Tálya	Zemplén	23	"
15	Hedrich Ernő	Hidegviz	Nagyküküllő	23	s.-jegyző
16	Hornischer Alajos	Kolozsvár	Kolozs	35	szabómester
17	Istvánffy Elemér	Párkány	Esztergom	39	tkptri titkár
18	Kiss B. Mihály	Békés	Békés	33	jegyző
19	Kontz Dániel	Miava	Nyitra	40	igazg. tanító
20	Kováts Károly	Kolozsvár	Kolozs	36	városi irodatiszt
21	Kwanduk Bertalan	Óriszpéter	Vas	24	tanító
22	Menes Ferenc	Mende	Pest	25	"
23	Miču S. Aurél	Binha	Torda-Aranyos	27	"
24	Müller Frigyes	Segesvár	Nagyküküllő	36	kárpitos
25	Nagy Miklós	Kaba	Hajdu	27	tanító
26	Némedy Béla	Tiszaföldvár	J.-N.-K.-Szolnok	27	"
27	Nyilassy Sándor	Sári puszta	Bácsbodrog	26	"
28	Orlea Tivadar	Topánfalva	Torda-Aranyos	41	főkönyvelő
29	Páldcák Pál	Kudsir	Hunyad	32	üzemfelügyelő
30	Papp Béla	Kolozsvár	Kolozs	29	gázgyári tisztv.
31	Pável János	Lámkerék	Szeben	35	tanító
32	Perint Vártán	Szamosujvár	Szolnokdoboka	28	városi számtiszt
33	Popovits Dusán	Nagykanizsa	Bácsbodrog	28	nyug. főhadnagy
34	Rácz Jenő	Siklós	Baranya	21	tanító
35	Sági Péter	Kismarja	Bihar	24	"
36	Sánta Gábor	Bogyiszló	Pest	40	kovácsmester
37	Sárga Lajos	Meszeszállás	J.-N.-K.-Szolnok	32	tanító
38	Szathmáry József	Bodonkút	Kolozs	41	földműves
39	Thiry Károly	Temesvár	Temes	28	tanító

Hogy a tüzek eshetősége csökkentessék, ez nehéz dolog a mai időben, amikor gazdaságban, iparban, kereskedelemben sőt még a háztartásban is sűrűn körül vagyunk véve könnyen tűzveszélyt okozó gépekkel és üzemekkel, könnyen gyuló sőt lobbanó-robbanó természetű anyagokkal. Régebben nem volt gőzgép, nem volt villany, ismeretlen volt a széngáz, a methán, a celluloid, a sokféle ásványolaj, a petroleum, a benzin és a robbanó gőzöket fejlesztő egyéb folyadék. Régebben — mondjuk csak 100 évvel ezelőtt is — már csak azért is kevesebbszer esett tűz, mert nem volt még föltalálva a gyufa; a tűzhelyen élesztett parázs, a szentképek előtt égetett öröktűz, no meg az oly híressé vált acél-kova-tapló volt a tűzforrás. Nem játszadozott a száz év előtti gyermek gyufával, nem viselt a gazdaember gyufát a kalapja peremében is, talán a füle tövében is, nem eshetett tehát gyufa által annyi veszedelem. És nem volt régente tűzbiztosítás, mely minden előnye mellett a lelkiismeretlen spekulációnak is eszközzel szolgál.

És dacára annak, hogy mindazok nem voltak, mégis szigorubb volt száz év előtt a tűzrendészet mint ma. Egy régi okmány került a kezünkbe, mely szerint 1801. esztendőben május hónapnak 10-ik napján egyik tek. nemes vármegyének közgyűlekezetében, szerencsétlen gyuladások el távoztatására a következő tilalmak tétettek: aki padlásra vagy istállóba nyílt világgal jár, — aki a tűzgyújtáshoz a szomszédból kért szikrát nyílt edényben hurcolja, — aki szénáját, szalmáját, tűzifáját házak közelébe rakja, — vagy aki gyulékony anyagok közelében dohányzáson talál-tatik: ha nemes ember, 12 renusi forintot fizet; ha nem nemes ember, harminc pálcával fenyítetik.

Nem is volt sok tüzeset sehol. Ahol mégis esett tűzveszedelem, az oly ritkaság számba ment, hogy örök emlékül följegyeztetett a helység évkönyvében. Igaz, hogy abban az időben tűzvédelmi szervezet hiányában le is égett, elpusztult minden éghető épület és anyag.

Igy voltez nemcsak nálunk Magyarországon, de a külföldön is.

Tekintsünk csak egy pillanatra ki a külföldre.

Száz év előtt Nagyboldogasszony napján, augusztus 15-én Londonban az évkönyv tanúsága szerint nem volt semmiféle tüzeset. A múlt év augusztus 15-én csak ezen az egy napon, 52-szer riasztották London tűzoltóságát.

De térjünk vissza a tűzveszedelmes gyári és ipari üzemek e rengetegéből a mi hazánkba. Budapesten is, ahol pedig a tűzrendészetre a kontinens összes székvárosai közt legnagyobb gondot fordítanak, itt is évről-évre szaporodnak a tüzesetek, úgy, hogy ma már évenként mintegy 700 tüzesethez vonul ki a tűzoltóság. És a vidéken szintén általánosan a tüzesetek szaporodását észleljük a legnagyobb elővigyázati intézke-

desek dacára is. Ha visszatekintünk az 1870-15 évre, a statisztika szerint e 15 év első évtödében átlag 14 ezer tüzeset volt évenként Magyarországon, a második évtödében az évi tüzesetek száma már 19 ezerre, a harmadik évtödében 22 ezerre szaporodott, úgy, hogy ugyyszólván biztosra veszi a statisztika, hogy a mostani évtöd tüzesetei 24—25 ezerre is emelkednek évenként.

Kemény intelem ez azoknak, akik a lakosság életének, vagyonának megőrzésére, a tűzvéstől megóvására vannak hivatva és erős figyelmeztetés a tűzoltóknak, hogy ne lanyhuljanak, sőt egyre fokozottabb hévvel törekedjenek arra, hogy minden percben készen lehessenek a kitorhető vésszel fölveendő sikeres küzdelemre.

Szűkebb hazánkban, Vasvármegyében kivételesen a múlt 1912-ik évben nem észleltünk szaporodást a tüzesetekben, mert míg 1911-ben 176 tüzesetről értesült szövetségünk, addig az 1912-ik évben csak 160 tüzesetről jött a szövetséghez jelentés.

Ez az egy jelenség is javára könyvelhető a szövetségnek, mely a 32 tűzrendészeti kerületre osztott vármegyében a felügyelők útján erős tevékenységet fejt ki aziránt, hogy a tűzrendészeti övrendszabályok mennél jobban betartásának.

Még inkább kitűnik az, hogy e tekintetben javulás van, ha a tűzrendészeti szabályok be nem tartása, gondatlanság, gőzcséplésnél vigyázatlanság, kémények elhanyagolása s hasonlók-ból eredő tüzek arányát vizsgáljuk a mi vármegyénkben.

1911-ben 35%-a tüzeknek ily okokból eredt, 1912-ben csak 27%-a. Ez az eredmény, ez a javulás még szebb volna, ha a kémények tisztántartására nagyobb gond fordítatnék, mert csak a kémények kigyuladása maga 7%-át képezi azoknak a tüzeseteknek, amelyek nagyobb kárt okoztak.

Észrevehető a javulás, vagyis a tüzesetek csökkenése a gyermekek által okozni szokott bajoknál is. Így 1911-ben a tüzek 20%-a származott gyermekjátékból, 1913-ban csak 17%-a. Ezt is még igen sokaljuk. Mert míg az ipari és gazdasági munka körül a legjobban betartott övrendszabályok mellett is eshetnek merő véletlenségből is tüzek, addig a gyerekjátékból támadni szokott tüzeztől egészen meg lehetne menekülni. Csak nagyobb vigyázat kellene a gyermekekre. Szövetségünk évről évre hajszolja a 3—6 éves gyermekek részére községenként szervezendő gyermekgondozást, és pedig nem drága ovodák útján, hanem a nyári gazdasági munkák idejére létesítendő gyermekkertek útján, mely intézmény a legkisebb faluban is olcsón létesíthető volna.

A villámcsapások ellen, sajnos, keveset tehetünk. A múlt évi tüzesetek közt 9%-ot okozott villámcsapás.

Egy sajnos jelenséget azonban nagyon ki kell emelnünk. Az 1912. évi tüzesetek közt 28%-kal szerepel a részben kiderített, nagyobb

részben pedig ki ugyan nem deríthetett, de erősen gyanított gyújtogatás, mely tűzeknek nagy része, ugyszólván a tömege, most is — mint az előbbi években — a muraszombati járásra esik, kisebb része pedig újabb jelenségül, mintegy a ragály természetes terjedéseül, a szentgotthárdi járás alsó részére.

Jellemző, hogy az önzésből eredőnek látszó, mert biztosítással jól fődözött tűzek csak apró veszedelmeket okoztak, ugyszólván mindig szélesödés időre estek, — míg aztán voltak gyújtogatásból eredt nagyobb tűzveszedelmek csekély vagy semmi biztosítással, ezer meg ezer koronákra rugó károkkal, mely gyújtogatások nem önzés, hanem inkább bosszu művei lehettek. Ugy az önzés, mint a bosszúból eredő gyuladásoknak is lehetne gátat vetni, ha az utólagos tűzvizsgálatoknál a szakszerű oknyomozásra nagyobb súlyt fektetnénk. Kérdezi, faggatja ugyan a csendőr igen nagy buzgalommal a házbelieket a tűzeset elmulta után a tettes felől, de nem keresi szakszerűen a tűz eredetét, a gyulásnak hol, miként és miáltal keletkezését, ami pedig szakszerű vizsgálattal többször eredményre vezetne. Amint a meggyilkolt ember boncolását nem a csendőr végezi, hanem a csendőr csak a boncoló szakember vizsgálatának eredménye alapján indítja nyomozását, ugy a tűzvizsgálatot is szakembernek kellene teljesítenie. Ilyent azonban nem hívnak, legtöbbször nem hívják meg a helyi tűzoltóparancsnokot sem a tűzvizsgálathoz.

Aztán lehetne még segíteni a bajon azzal is, ha a tűzr. felügyelők a községekben teljesíteni szokott tűzrendészeti vizsgálataik alkalmával a biztosítási kötvényekbe is beletekintetnének, hogy nincsenek-e gyanus tulbiztosítások. Ez természetesen szaporítaná a felügyelők munkáját, s ezt a munkát ily terjedelmesen a felügyelők a rendelkezésre álló utiköltség csekélysége miatt nem végezhetik. Más meg éppen nem végezi. Még maguk a biztosító társaságok sem ellenőrzik a tulbiztosítást, szívesen fogadva a tulbiztosítások tulfizetett díjait, s csak tűz esetében igyekeznek valamit levonni az ily károsulttól. E tekintetben is nagyon keztyüs kézzel dolgoznak a társaságok és pörre nem igen hagyják menni a dolgot, nehogy a társaságnak az a rossz hire keletkezzék, hogy „nem jól fizet“. A kartell nem engedi hogy a díjszabásban konkurráljanak egymással a társaságok, annál nagyobb a konkurrencia köztük, szinte reklámszerű, a károsultak kielégítésénél. Amint az életbiztosításnál ma már hangoztatják egyes biztosító társaságok, hogy öngyilkosság esetén is szó nélkül fizetnek, ugy közel vagyunk ahhoz, hogy a tűzbiztosításnál is maholnap amerikai-szerűen kijelentsék, hogy ártatlansági bizonyítvány

sok ily tűz oltási munkájával lelkiismeretlen zaklatók eszközeivé válnak, az oltási munkát kedvetlenül végzik s ez a kedvetlenség megöröködik bennök, s kivesz a tűzoltás munkájánál az a lelkeség, az az önfeláldozó odaadás, amely erények kihaltával a tűzoltás nem lesz többé a felebaráti szeretet munkája, hanem kényszerű robotmunka. Ez ellen a gyújtogatás ellen, tehát föl kell venni a küzdelmet szövetségünknek is; és mindenkinek, aki e lelkiismeretlenséget elítéli, rajta kell lenni, hogy a tűzr. felügyelők e megelőző vizsgálataihoz a lehetőség megadassék, a tűzek utóvizsgálataihoz pedig tűzoltó szakközeg — amint az elő is van írva — okvetlen bevonassék.

Az 1912. évben megyénkben előfordult tűzesetek közt csak 8 eset öltött nagyobb arányokat, melyeknél a kár a 10 ezer koronát is meghaladta. Vannak falusi községek, melyekben még érintetlenül megvannak utcahosszat a régi zsuppos házak egész sorai. Vannak nagyobb községek is, ahol a mellékutcákban egyes tűzfészkek, zsuppos vagy fazsindelyes háztömegek, többnyire régies viskók vannak, amelyeknél a támadó tűz gyors lokalizálása még szélesedés időben is igen nehezen eszközölhető, különösen azért, mert az ugyis sűrűn álló épületek közt levő kis udvartereket elhalmozzák zsuppos félszerekkel, kazlakkal, farakásokkal. Csupa égő anyag egyfolytában a szűk utcákban. Normális időben csak megfogja, eloltja a tüzet a jól képzett és fürge tűzoltóság az ily utcákban is. De jön aztán egyszer egy óriási szélvész, orkán, s ha ekkor gyulad ki az utca valamelyik pontja, menthetetlenül végig nyargal a láng az egész soron, eláraszt a vihar egész utcákat röptűzek szikrazáporával.

Emberfölötti az a munka, amit ilyen esetben heves lángok közt, fojtó füstben, a tűzoltóknak végezniök kell, különösen az emberi élet, az állat és egyéb érték mentése körül, amely munkának másnap, talán több napon át is a sebesültjeiként, betegeiként, feküsznek a kimerült, megsérült tűzoltók, s munkájukat a tűz után ott végig nézegetők közül csak kevés ismeri fel, legtöbbször csak a sokégett háztetőt látják, s azokból a tűzoltók munkájának gyengeségére következtetnek; s csak kevesen látnak és tudnak meg mindent, kevesen látják és tudják meg, hogy a kégett házakban még beteg ember és alvó kisdud sem szorult benn, hogy az istállókból, ólaktól minden állat megmentetett, hogy az értékes szobabutorban, a kamrák élelmiszerében semmi kár sem esett. Igenis a tűzoltók munkája az ily szélviharos veszedelmeknél állja ki az igazi tűzpróbát, az ilyenben mutatják meg a tűzoltók legteltesebben önfeláldozó emberszeretetüket. Ahol jó tűzoltóság jól teljesíti a részben hivataloszerű kötelezettségét, ott az ily

révén több mint felerész megtérült. Szakemberek régi és sok tapasztalaton nyugvó meggyőződéséből fakadt az a mondás, melyet az amerikai Baltimore híres branddirektora hangoztatott pár évvel ezelőtt a Szegeden tartott nemzetközi tűzoltó-gyűlésen, hogy tűzoltó-intézmény hiányában legalább is kétszer annyi lenne a tűzkár, mint amennyire a kárt a tűzoltók ténykedése redukálja. E szerint Vasvármegyében az 1912. évben legalább is 600 ezer korona vagyont mentett meg a tűzoltóintézmény. Nagy összeg ez, káprázatos ahhoz a csekély összeghez, amibe a tűzoltó-intézmény kerül. Pedig a híres amerikai szakember nem is számította be azokat a tűzkárokat, amelyek még esnének, melyek még támadnának, ha a tűzrendészet javulása nem esökkentené a tüzesetek számát is, melyeknek a száma pedig a tűzrendészet jó kezelése nélkül az általánosság törvénye szerint okvetlen emelkedett volna.

Szervezve van ma Vasvármegye 612 községe közül 469 községben 260 önkéntes, 209 községi kötelezett és 6 gyári tűzoltóság. Ehhez járul még a szombathelyi, községi és körmendi katonai kiképzett tűzoltócsapat. Csak 143 apró vagy szétszórt építkezésű községben nincs és nem is igen lehet rendszeres tűzoltóság, tűzörség azonban még e helyeken is van.

Tűzifecskeendő 706 darab áll a tűzoltóságok rendelkezésére, melyek közül öt gőzerejű, három benzinmotoros, a többi: kisebb-nagyobb kézierejű fecskeendő.

* Az Erzsébet királyné szanatórium a székesfőváros legközelebbi tűzörségétől tizenkét (12) kilométer távolságra fekszik. Ez a körülmény szükségessé tette, hogy a tűz keletkezésének lehetősége már megelőző intézkedések által is diminuáltassék, tűz esetén pedig, annak lokalizálása idegen segítség nélkül is megkezdhető vagy épen keresztülvihető legyen. Mindkét irányban történt gondoskodás.

Nyílt tüzelés a betegek épületében sehol sincs, gyulékony folyadékok, szeszes égők és a gyufa használata is szigorúan el van tiltva. Az építkezés és berendezés pedig már önmagában is elég védelmet nyújt. Az épületekbe az ajtók és ablakok kivételével gyulékony anyag egyáltalában nincsen beleépítve. A padlók azbeszttel, terrakottával és kőköcskékkel vannak burkolva, tehát nem égő anyaggal. Minden folyosó két végén a falba mélyesztett üvegajtós szekrényben van elhelyezve a tűzcsap, megfelelő hosszúságú tömlőkkel. A padlás és tetőzet csupán a gépész számára hozzáférhető és sem raktár, sem ruhaszáritás céljaira nem szolgál.

A férfi személyzet az első fürdős vezetésével képezi a házi tűzoltóságot, melyet a fővárosi tűzoltóság egyik tisztje évenként kétszer oktat. Házi gyakorlatokat havonta egyszer végez a személyzet.

ban tartandó nyilvános előadások engedélyezésénél előírandó tűzbiztonsági kikötésekről.

Pályanyertes munka. Irta: Papp Ferenc.

II.

A kijáratok a kiszámított befogadóképesség alapján itélendők meg. A kijáratok mindenkor kifelényilók legyenek és közvetlenül a szabadba vezessenek. Az utaknak egyenes irányban közvetlen folytatását képezzék. A helyiség belsejében ne legyen előttük semmiféle akadály: lépcső stb. Az ajtó alatti csekélyke fölmagosítást is enyhe emelkedésű lejtős hiddal és semmi esetre nem lépcsővel kell áthidalni.

Minden 100 egyénre jusson legalább 80—120 cm. kijárat, amely arányosan legyen a helyiségben elosztva. Ha a befogadó képesség több 400-nál, akkor lehetőleg mindkét oldalon legyenek kijáratok, illetve köralaku cirkusznál egyenlő elosztással négy-hat kijárat is legyen.

Cirkuszoknál stb. mutatványos sátraknál nem számít kijárónak az öltözőbe vezető ajtó s a bejárat kijárat gyanánt az esetben nem számítható, ha az oly előtérből vezet, ahol a következő előadást váró közönség várakozóhelye van, ahol tehát a kifelé haladó közönség így a várakozó tömegbe ütköznék.

Célszerű a kijáratok ajtóknál megkivánni, hogy azok teljes kinyitás esetén, ebben az állapotukban megmaradjanak. A kijáratoknak kettős ajtóknál oly szerkezettel kell nyílniok, amely egy fogással mindkét szárny kinyitását lehetővé teszi.

A kijáratoknál pokrócok, függönyök alkalmazása kerülendő, de ha mégis van, a függöny az ajtónyíláson túl félrehúzható legyen és ne érjen egészen a földre, mert ha rálépnek, könnyen elbukhatnak benne.

A kijáratok irányában gyertya, vagy zárt olajlámpást, esetleg a fővilágítástól független accumulatoros vészlámpát és „Kijárat” felírást kell alkalmazni. Célszerű ha minden kijáratnál folytonosan vagy egy cirkuszi alkalmazott, vagy tűzoltó áll, aki azt szükség esetén azonnal kinyitja és a közönség figyelmét felhívja a kijáratra.

Éghető anyagból összetákolt mutatványos sátrakban, ahol a közönség szorosan zsúfolva ül egymás mellett és egy vigyázatlanul eldobott cigaretta, vagy szivar a nők ruházatát a mázolatlan puhafa-üléseket és esetleg az ülés alatti eldobált éghető anyagokat (műsor, papirzacskó, gesztenyehaj stb.) felgyújthatják, — a dohányzást nem lehet megengedni. Ez a tilalom a helyiségben több feltűnő helyen táblákon kifüggesztendő és megtartása ellenőrizendő.

A dohányzási tilalom az előadás alatt az öltözőkre, főként pedig az istállókra is vonatkozik.

(Folyt. köv.)

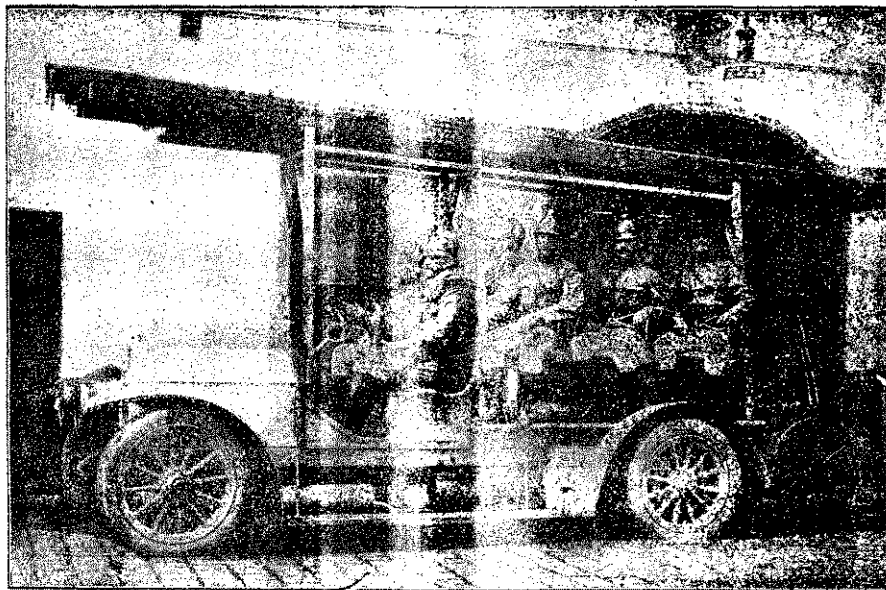
Benzinmótoros körforgó-szivattyúk.

Klinger Richard, gumpoldskircheni gépgyáros, július 25-én, este 1/2 5 órakor felültette gyárának az üzletvezetőjét és a gépészét a soffőr mellé s egy 30 lóerejű, 4 hengeres, benzinmotor-fecskendőjét elküldötte velük Budapestre.

Az utrakeltek óránként átlag 28 kilométeres sebességgel haladva, aznap este 8 órakor Mosonban valának, ahol megháltak. Itt az autó 120 literes benzintartályának elhasznált tartalmát

vel 28-án reggel 7 órakor, a Lujza-gőzmalomban tartott idei nagygyakorlatokhoz ők is felvonultak s a szerűkhöz beosztott öt emberrel, a vett dispositiók szerint, a motoros fecskendővel akcióba léptek. A malom 29 metres tetejére feladott sugár egyenletesen intenzív volt s hirtelen elzárása sem okozott bajt, mert a szivattyuszerkezetnek redukciós szelepe is van.

Még a gyakorlat folyamán megállapították, hogy a bemutatásra került 32 métermázsás 6

pótolva s a lábdeszkán magukkal vitt 35 kgr-os tartalék benzinkannát megtöltve, másnap tovább indultak székesfővárosunk felé, ahová a III-ik kerületi őrségre (Óbuda) 27-én délelőtt 11 órakor, a VIII. kerületben fekvő Kun-utcai központi laktanyába pedig félórával később érkeztek meg.

Janicsek Andor főparancsnok engedély-

méter hoszu szernek mágneses gyújtóval ellátott, Breier-féle (Höchst a/M) motorja van, mely 900 fordulathoz, a rákapcsolt rotációs szivattyúval percenként, 1250 liter vizet szállít. Ez azonban a maximális teljesítő képessége. A vizet a szívótömlőknek vízzel előre való megtöltése nélkül tudja felemelni. Vacuumszivattyúra tehát nincsen szüksége. Szívóképessége, állítólag, teljes 8 méter

Benoid-história egy megyegyűlésen.

Csak azért érdekel bennünket, mert e vármegyének élén, mint főispán, gróf Széchényi Viktor, a mi elnökünk áll.

Ezt a vármegyét tudvalevőleg Fehér vármegyének hívják s ennek törvényhatósági bizottsága nemrég 83 szótöbbséggel, elhatározta, hogy bizalmat szavaz a kormánynak. A közgyűlésen, mely a határozatot hozta, mikor az egyik ellenzéki szónok panamát emlegetett, az a különös közbekiáltás hangzott el, hogy... „benoid!”

A benoid, mint tudjuk, egyik újabb fajta neme a világításnak s a Megelőző Tűzrendészet is foglalkozik vele, ama címen, hogy e világítás anyaga benzingőzzel telített karburált levegő, mely mint benzinszármazék robbanó keveréket is alkothat. És a vármegye gyűlésének izzó levegőjü termében, a benoid szó pusztá elhangzása is robbantó hatásúvá lett.

Széchényi Viktor grófnak ugyanis volt, (lehet, hogy még ma is megvan) 5 db benoid-évári részvénye. Hazaafiságból vétették meg

igazgatósági tag — mert a neve ott szerepelt — annál az ezer koronánál, amennyibe az öt részvény került, sokszorta, jelentékenyen többet volt kénytelen — fizetni, megint csak a saját vagyonából. S most panama címén, ezt a szó teljes értelmében passzív szereplést vágták a fejéhez.

Erre azonban a volt huszártiszt kijött a a contenance-ból. Olyat csengetett, hogy a légyzugás is meghallatszott utána. Kétszáz ember hallgatott el az előbb még zajongástól hangos nagyteremben.

— Ki volt az?

Kiderül, hogy Schweiger Ferenc, egy a főispán által nyugdíjaztatott volt jegyző.

— Magyarázza ki szavait, hogy értette.

Zichy Aladár gróf közbekiált:

— Közgyűlési terembe nem tartozik a dolog.

— A közbeszólót, mint főispán rendreutasítom. Mint Széchényi Viktor majd kérdőre vonom azután. Tárgyaljunk tovább.

Még két szónok volt, aztán szavaztak. Szavazás közben segédek jártak ide-oda, Schweiger

függőleges mélység. A szivócsőben van (kihuzható) szűrő is.

Délután 3 órakor a központi tűzoltó lak-tanyában, dr. Harrer Ferencz, székesfővárosi tanácsnok és a hivatásos tűzoltó tisztikar jelen-létében, Janicsek főparancsnok folytatta a szer-ki próbálását.

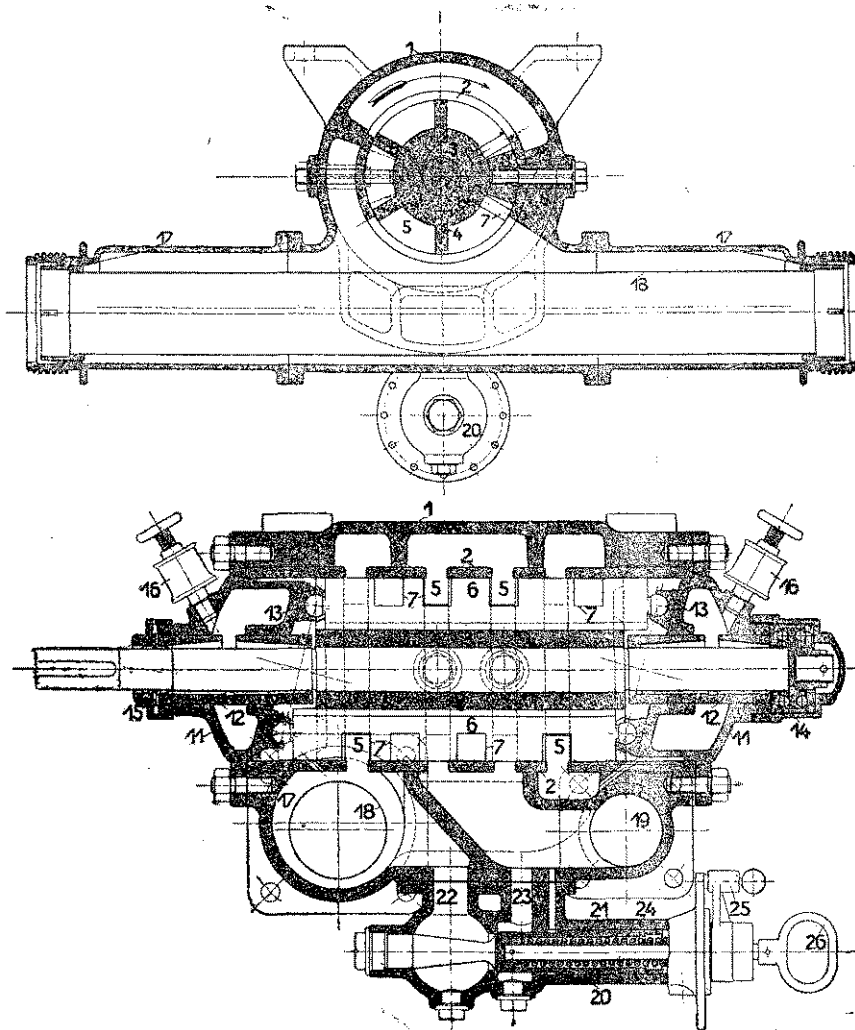
Előbb ciszternából szivótömlővel, azután a szivónyíláson át, közvetlenül a vízvezetékről

egyszerre mukodtve is kizogastalanul eroteltjes volt. Az egymagában megindított s ciszternából vett vízzel dolgozó 30 mm-es sugár pedig, szintén 27 méteres löketmagasságot produkált, de négy embernek kellett tartani a sugáresövet. A manometer-állás ekkor 8 légkör felett ingadozott.

Kipróbálás után az autófeeskendő, a főpa-rancsnok személyes vezetése alatt, 2 tiszt, 1 őrmester, 1 csővezető, 3 tűzoltó s a gyár mű-vezetője és soffőrjével, össze-sen 10 emberrel vagyis együtt 40 métermázsával a Jánoshegyre ment fel s a próbautat a Sváb-hegyen át 59 perc alatt teljesen kielégítő eredménnyel tettemeg. Kisebb emelkedésnél 4-ik, na-gyobb emelkedésnél állandóan 3-ik sebességgel haladt és csak igen nagy kapaszkodónál volt kénytelen, rövid időre, a 2-ik sebességre térni át. Az első menetsebesség pedig egyáltalán nem használtatott. 20% emel-kedésnél kisebb kapaszkodók kerülvén az utba, a motort hűtő víz sem lett forróvá.

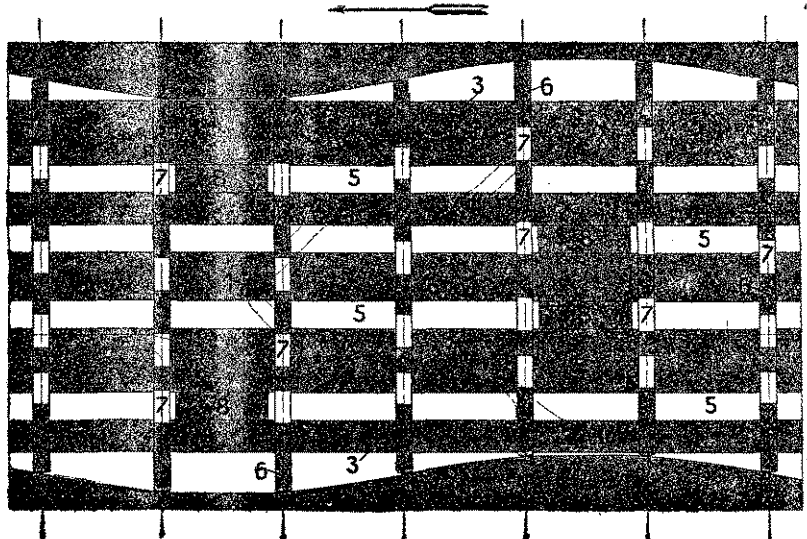
A bemutatott s igyen ki-próbált autófeeskendő egyetlen hátrányaként csupán az mutat-kozott, hogy ma még a motor-kapcsolásokat a soffőr csak a bakon ülve eszközölheti. Ily-formán t. i. működése közben, második emberre is van szük-ség, aki a szivattyu járását szabályozza.

A szabadalmazott körforgó szivattyu, melynek sem lég-kazánra, sem pótlégkazanra nincs szüksége, a motorral, bórát-

szerelt sugarakkal indult meg a működés. Három db (60 mtr.) gőzfeeskendő tömlőn át a tömlő-száritó torony tetejére (25 mtr magasságba) feladott egy sugár lövőkéje 26 mm-es volt, három másik sugár a feeskendővel egy nívóban szereltetett, mindegyik 14 mm lövőkével. Egy sugár pedig 30 mm lövőkével, szintén gőzfeeskendőtömlő végén, ugyan-csak a földszinten adott vizet. Végre összehasonlításul, egysé-ges tömlővel szerelt 14 mm közvet-lenül a vezeték nyomásával (2 légkör) dolgozott.

Ez utóbbi 18 méter magasságra dobta a vizet. Míg a szivattyuszerkezeten át bocsátott sugaraknak, a nagyobb ellenállások miatt, la-mivel kisebb volt a magasságuk. A gép rákap-csolásával a hasonló lövőkéjü mindhárom sugár 27 méter magasra szökkent. A tetőre szerelt 26 mm sugár, a földön szerelt három másikkal

huzatu konusszal ellátott kapcsolás révén, közvetlenül van egybekötve. Fogaskerék át-tétele vagy külön hajtótengelye nincs. Műkö-dése ennél fogva nyugodt és erőt megtakarító. A körforgó szivattyut pedig a motor meg-állítása nélkül is ki lehet kapcsolni. Viszont mivel a henger hűtése a szivattyutól függetlenül

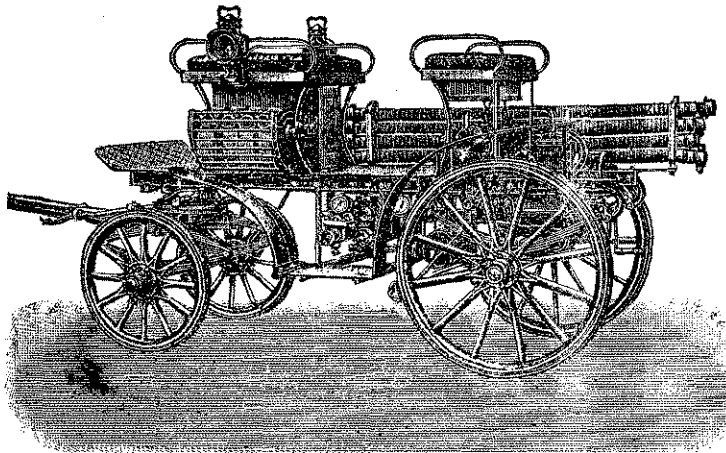
történik, a motor egyedül is működésben maradhat.

A szivattyu szívó és nyomó nyújtványa a 3700 mm tengely távolságu alváz vagy kocsi keret (ráma=Chassis) hátulján van elrendezve, mindkét oldalon egy szívó és egy nyomónyílással, utóbbi elzáró tolattyukkal és visszaeresztő csappal. Ez elrendezésnek az áttekinthetőség és kényelmes hozzáférhetőségen kívül nem kis előnye, hogy felvonulás után, anélkül, hogy a fecskendővel meg kellene fordulni, azonnal megkezdheti a működést, bármely oldal felé.

Az alváz szeges kőpönyeggel bíró tömör gummikereken nyugszik. A tengelyek chromnikkelből (Poldi-acél), a kerékagyak ágyuerekből valók, a kerekek elektro-acél öntvények.

Mind e konstataált jó tulajdonságon kívül pedig, legfőbb előnye a szernek, hogy a szivattyu járása 4 sebességgel kapcsolható. Kevés vízzel is megindulhat, ennél fogva és a fordulatszámot fokozatosan lehet emelni.

Ugyanezt a motort, ugyanily szabadalmazott körforgó szivattyuval, melyet tuloldalán metszetrajzokban is bemutatunk, szállítja Seltenhofer

Frigyes fiainak soproni gyára is. Seltenhoferék, számot vetve a hazai (vidéki) viszonyokkal, ezeket a benzin motoros fecskendőket kisebb nagyságban készítik, chassis helyett pedig acélrugókra épített közösleges kocsiszerkezetet adnak.

A soproni cég tehát, melynek első motoros fecskendőjét februáriusi számunkban ismertettük, akkori megjegyzésünket megszivlelte, amennyiben az egyhengerűről áttért a többhengerű gépre. A kedvezőtlen tömegelosztás kellemetlen következményét ezzel kiküszöbölte s a három haszon-talan félfordulat eliminálásával a gép egyenletes járását biztosította. A dugattyus szerkezet helyett pedig 6 is felhasználja immár a rotációs (körforgó) szivattyu nagyobb előnyeit.

A Seltenhofer-féle löfogatu (benzinmotoros és rotációs) új fecskendő legkisebb nagyságban, 12 mm-es lövőkével, percenként 250 liter vizet

6 ember fér el. Az ülések alatt a motor hűtő-viztartányán és a benzintartón kívül egy szerláda is van elhelyezve, a különféle szerszámok felvételére, s a szivótömlőkön és sugárcsővön kívül 150 méter nyomótömlő is kaphat még helyet. A szer összes sulya pedig nem nagyobb egy 120 mm hengerbőségű mozdony-szivattyuénál.

A nagy erőmegetakarítás, gyors üzembehozatal lehetősége s a kezelés egyszerűsége, egyformán ajánló e modern tűzoltó szernek, amely könnyedsége mellett nagy teljesítőképességével szemléltető módon győzhet meg bárkit is arról, hogy a „nehéz üteg“ számba menő gőzfecskendők kora — immár csakugyan lejárt.

Markusovszky Béla.

A tűz.*)

Irta: Szentgyörgyi Dénes.

Földre szállott Isten angyala!

Már a teremtéskor elküldötte az Ur, hogy bejárván minden vidékeket, az embernek állandó kísérője legyen, ne hagyja el őt soha; tegye magát nélkülözhetetlenné előtte.

És járt és jár szerte az angyal, a tűz angyala. Beköltözött az ember hajlékába, belepötyögött az ember lényébe, ott volt és ott van mindig, mindenütt: benne, körülötte. Létefeltételünké vált s jótékony hasznos voltát oly gyakran érezteti mindnyájunkkal.

A mozik divatját éljük! Kegyes engedélyüket kérem tehát, hogy a tűz-angyal néhány tevékenységét lelki szemük elé vetítve, — ez ünnepélyes alkalommal Önöknek bemutatthassam.

I.

Rengeteg erdő sűrűjében, ezredéves fák lombátora alatt, pihenni fáradalmait az Ősember. Hatalmas termetét durva állatbőr takarja, fejét csak a vállaira omló hajhullám fűdi; mellette fekszik egyetlen fegyvere, az óriás dorong. Csendes szendergése alatt a fák lombátora között gyenge szellő suhan át. Édes susogó hangon, álomdalt dudol a föld ura fölött. A fuvalom azonban erősödik. Szélorkán váltja föl a lágy zefírt. A felhő a földre szakad, a távoli égzengésre millió viszhang felel s emberünk felriad. Dühösen szökken föl! Hogy merik háborgatni őt!? Kezébe véve fegyverét, fenyegetőleg emeli magasra. A vihar elől menekülő fenevadak, még jobban megriadva bujnak előle. A hatalmas ember túlordítja az orkán szavát.

Csöndet parancsol! S a felelet!? Egy óriási csattanás, mennyet, földet megrázó hang, s nyomában égig nyúló fénycsóva. A rengeteg leghatalmasabb fája lett lobogó fáklyává. Vakító láng, perzselő hő, — s az imént fékezhetetlennek látszó, hatalmas emberi szörny melléből hörgő, riadt kiáltás szakad föl: Tűz! Tűz! S a porba omolva imádja a Tűz-istent.

II.

Hosszú órák, hosszú percei óta dörzsöl két száraz faágat egy bozontos, otromba alak. Melle zihál a fáradtságtól, meztelen testét vizgyöngyök lepik el. Arcán a reményvesztett kétségbeesés tükrözők, szeme szorongva

gedettséggel nézi munkája eredményét. És jönnek az övéi: kicsinyek-nagyok. Asszony, gyerek és ujjongva, utólréhetetlen, le nem írható boldogsággal táncolják körül s dalolják ezer változatban: tűz! tűz! tűz!

Aztán körül ülök. Nyershus darabjaikat megpörkölök általa, az est hűvös szellőjétől borzongó tagjaikat melengetik mellette és pihenni térve, — őrizőt rendelnek, aki táplálja, élessze, ébren tartsa a tüzet: Holnap és holnapután, hetek, hónapok múlva is, bármerre messzire kalandoztak el; csapongásaik közben, mindig visszatértek, összetartotta őket a tűz, a (családi) tűzhely tüze.

III.

Bús, haloványarcú asszony, nagyobbacska csecsemő gyermeket tartólében. A'dajka, a kedvetlen nő, — távollevő saját kicsinyére gondol, akit el kellett hagynia, hogy itt most a másét dédelgesse. De nem teszi, minden mozdulatán, minden tettén meglátszik, megérzik a kényszerűség, a nehéz köteleesség — rideg teljesítése. És az ártatlan kiseded érzi ezt, szótalan, csüggeteg ő is. Lankadtan, bágyadtan hullanak alá tagjai, szeme álmatag, pillái be-becsukódnak. De ime léptek hallatszanak. A gyermek felfigyel, s közeledni látja édesanyját, kitől már annyi jót, annyi édest kapott, — karjaival feléje repes, kicsiny lábaival mintha kiszökni akarna a szorító karok közül, arca kigyul, s szemeiből már e csöppségnek is messze kiragyog a gyermeki szeretet tüze.

IV.

Nagyszabású népünnepélyre gyűlt egybe a város minden mozdulható, nemesen gondolkozó lakója. Jótékony volt a cél, melynek javára rendeztették; kedvező az idő és minden más körülmény arra, hogy feledve gondot, bajt, bánatot, mindenki mulasson, dévajkodik, zajongjon kedve szerint.

És a csintalan, tolongó emberáradatban föltűnik egy hallgatag pár. Kéz a kézben csendesen haladnak, keresik a kivezető utat e tömkelegből. Nem szólnak más-hoz és nem beszélnek egymással. Mindkét ajak néma, de pillantásaikkal fel-fel keresik egymást. Tekintetük mindegyre összevillan. Szikra röppen oda, vissza. Szemeik a sötétedő estben mintha világítanak, s egy csintalan ifju hamiskásan bökve feléjük, jelentősen sügja társának; mit keresnek itt ezek, hiszen tudjuk, hogy nekik kin e látma, e zaj. Vonuljanak el, még a vak is látja róluk, hogy jegyesek, kivirít szemükből a szerelem tüze.

V.

Szomoruan pislángoló olajméceses gyenge fénye árad szét a kicsiny szobában. Az ágyon szenvedő fiucska piheg. Súlyos kór támadta meg a gyereket, s az ágy mellett ott az édesanya, ki hosszú heteken át maga is együtt szenvedett, együtt [sorvadt, most csendesen alvó magzatával. Elernyedten, vértelenül, ereje fogyottan ül. A nő gyenge teste majdnem összeroskad, de azért a lelke éber. Emberfeletti erővel tartja fönn gyarló porhüvelyét s lesi, az alvónak minden lehelletét, minden mozdulatát. Igen! hisz az orvos azt mondotta, hogy ezen éjjeltől, s annak egy jótékony csendes álmától függ minden. A gyermek élete s az ő boldogsága! És a rettenetesen hosszú, véget érni alig akaró éjre gyönyörű hajnal hasadt. A pirhadó reggel üde, friss levegője minden virágillatával, minden madár dalával csak úgy tódult be a fölnyitott ablakon. Az előbukkanó nap legelső sugarait a beteg ágyára szórja. A fiucska megmozdul, szemei fölnyitnak, s a régi megszokottság által vezetettve összekulesolja kezeit s halkan, de aztán mind erőteljesebben csengő hangon rebegi el reggeli imáját. És látnátok most az anyát!?

Sáppadt, fonyadt arca egyszerre kitélt, a gyenge tagokba erő költözött, lángfolyam járta át minden izét, s rohanva rohant, hogy hírül adja mindeneknek, az egész háznépnek, belekiáltva a világba: Isten hála neked! meggyógyult a fiam!!

Az elgyöngült, letört testbe most erőt öntött az anyai szeretet ki nem mondható nagyságú, és melegségű tüze.

VI.

Csüggedt, hangtalan, félénk tekintetű emberek csoportját látjuk egy község legnagyobb terén. Erőtelmes férfiak, hatalmas alakok, kiknek testében csak úgy duzzad az erő, pattog a kar izma, midőn a tehetetlen düh miatt ökölbe szorul a kezük. Itt-ott suttogás kél! Bátor-talan, komor hangon mondja egyik-másik; nagy baj van, veszélyben a haza és nincs mód, nincs lehetőség megmentésére. Idegen fegyveres erő szállott meg minden falvat, minden várost. Aki csak moccanni mer, befogják börtönre vetik, halálba viszik. És a halódó haza sorsán csendesen kesergő nagy néptömeg néma fájdalomát nézni oly megrázó.

Emberek! kiáltja a fejük fölötti erkélyről egy erőteljes hang, s tovább beszélve, szónoki lendülettel hívja tevékenységre, buzdítja tettre, az ellankadtakat. Micsoda változása a képnek! Mint a legforróbb kánikulai hőségben kicsiholt kova parányi szikrája hatalmas, megközelíthetetlen lángra lobbantja a száraz takarmányt, úgy tör ki a rettenetes tömeg elfojtott haragja, természetfölötti erővel. Rohan puszta kézzel, egyszerű eszközökkel, szervezetlen, vezénylet nélkül az idegen hadnak, legyőzve, szétszórva, gyáva futásba kergetve azt. Mi okozta az óriási változást? Az ereikben, lelkükben, szívükben, agyukban, minden érzékükben fölébresztett lelkesedésnek és hazaszeretetének szent tüze.

VII.

Csattogó hideg van. Kün süvölt a szél. A gyorsan, szaladva járó-kelők lábai alatt csikorog a hó, s egy szegényes, düledező kunyhócska egyetlen szobájában 7—8 gyermeket látunk. Mint az orgona szipjai. Egyik kisebb a másiknál. A legapróbbja sir kegyetlenül, a nagyobbja kér, követelődzik, s a legidősebb kétségbe esetten, maga is teljesen kimerülve az éhségtől és hidegtől, csittitgatni próbálja a javeszékelőket. De bizony csakély eredményel! Hogyne mikor estre hajlik az idő s aznap még nem volt étel a szájukban, nem volt meleg a kemencében. De jön a szegény özvegy, az árvák édesanyja. Fáradtan, kimerülten dül be az ajtón, hátán hatalmas rőzscesomóval. Kitérő ujjongással fogadják. Elő a gyufát. Nemsokára vidáman lóg a fölgyújtott száraz ág, s mikor aztán egy-egy párolgó, forró krumpli is kerülhetett a kemencét körülülő orgona sip mindegyikének kis kacsójába: teljesen kielégített földi boldogsággal susogták: Jaj de kedves, jaj de jó, a kemence tüze.

VIII.

Nagy bűne volt! Szerette a hazáját s védelmére fegyvert fogott! Ám a hatalmasabb rut ellenség elfogta, fogságra vetette. Sötét, vak börtönbe. Fény alig jutott be hozzá. Picinyke ablakán csak épen hogy beszűrődött egy kis világosság. Jőlelkű őrizője, lehetőleg könnyíteni akart sorsán, s ezért néhány cserép buján zöldelő virágott vitt be, hadd legyen miben gyönyörködni. Eldelele kijárt, álma jó volt, fájdalmat nem érzett, s mégis midőn néha pár pillanatra kiengedték sétálni mindig szomorubban kellett megállapítania, hogy teste fogy, arca sáppad, ereje csökken s látása gyöngül. Mindig szomorubban ment vissza ismét kedves virágaihoz. Lelke egész szeretetével csüggett rajtuk, öntözte, kapálgatta, gyomlálgatta, s egy időben mégis azt vette észre hogy azok levele fonnynadni, s később elhullani kezd. A jelentkező bimbócskák nem ujtak ki, elszáradtak. Minden virágon a pusztulás, az enyészet felismerhetetlen nyomai jelentkeztek.

A már-már halódó ifjut megszánta az orvos, s rendeltére tiszta, világos, napsugaras szobába került virágai-
val együtt, s ime rövid időn feléledtek, zöldelők viritók lettek a virágok, megpezdült a férfi s egészség, derű ömlött el egész lényén. Mi tette e jótékony változást! A nap, az áldott Napnak fénye, melege, tüze.

De, mind elősorolni a tűzangyal jelenlétének megnyilatkozásait, mind a jót, hasznosat, a szépet, a nemest. — nem lehet.

Hát még azokat, mikor a mi angyalunk kellő ellenőrzés hiányában, néha csapongó, féktelen s rossz cselekedetek végrehajtására vetemedik. Ilyenkor tör, zúz, rombol, pusztít fékevesztetten.

De vetítsünk még egy utolsó képet a lelkek fehér vásznára!

Komor, sötét este volt. A halvány hold meg sem jelent az égen, s a gyöngén pislogó csillagocskákat is vastag, nehéz felhő takarta el. A végzett napi munka után üde, jó levegőt szívni, nagyot sétáltam a már nagy részben aludni tért lakosság nappali zajától csendes este oly pihentető, oly megnyugtató volt. Egyszere csak a távolabb eső mellékutcaóából hangos kiabálás támad, s a sötét égboltot piros fény világosítja meg. Futva sietek odaérni, egy kis kunyhót, szegény, munkásemberek lakását látom lángokban!

Égés van! Rakoncátlanokodik a tűz angyal! Az első álom nyugalmából felzavart emberek, gyermekek félig öltözetlenül, hangos sirással nézik a csapoktól lángokat. A szomszédság nem jöhet segítségül a bajban levőknek, hiszen mindenki a magát igyekszik menteni, védeni. Kezdik kihordani kis butoraikat, csebrekkel örtözgetni, házaik fedelét, hátha odáig is elterjed a tűz, s az övök is elég.

Kiabálva, ordítva kapkod minden ember ide-oda. A láрма mindegyre nő a nagyobbra-nagyobbra szaporodó felriadt tömegben.

Nemsokára a templomok harangjai is belezúgnak a zajba. Tompán, rémesen kongva hirdetik az egész város lakóinak: keljete k fel! Tűz van! Menjete k veszélyben levő embertársaitok segítségére! De ott, a tűz helyén a fejét vesztett, megriadt embersokaság nem tudja mit tegyen, futkos cél és gondolkozás nélkül szerte szét, s a tűz ég tovább, terjed, meggyújtja a szomszédság házaik fedelét is.

S íme a nagy utca felől trombita szava szól. Fáklyák világával, gyors vágatásban közeledik néhány fogat. A rajtok levő emberek sisakja csillog fáklyák fényében.

Jönnék a tűzoltók! Zug fel a tömeg, s készségesen nyit utat a derék embereknek. Megérkeznek. Gyorsan leugorva szereikről, s míg egyik a tűztől és lármától kapálódo lovakat fogja ki s vezetli csöndesebb helyre; néhányan a szivattyura szerelik rá a vízvezető csöveket.

Vagy hárman az égő házhoz sietnek s a még mindig siránkozó emberektől tudakolják: vajjon nem maradt-e még benn valaki, nincsen-e ember, gyermek a házban, vagy állat az istállóban, hogy ha van, megmentsék azokat az elégs borzasztó halálától.

Ezalatt a többiek létrákat támasztanak a házakhoz s bámulatos bátorsággal másznak fel füst, láng, parázs közé, hogy a lent maradt bajtársak által a (fecskendővel) felnyomott vízzel eloltsák a pusztító lángokat.

Gyönyörködve néztem a derék emberek munkáját. Alig pár perc telt el megérkezésük óta s a félelmetes szörnyeteg, a tűz, halványulni kezdett, a lángkévek mind kisebbek-kisebkek lettek, s a rémült népség csendesedett, a zaj, láрма is elnémult. Itt vannak, dolgoznak a tűzoltók! Egy távolabbi ház kapujában meghúzódva tovább is ott maradtam. A tűzet eloltották. Füstös, vizgözös levegő terjed végig az utcán, megint az éjszaka vak sötétsége borult a földre.

Az egybeverődött nagy néptömeg eloszladozott, hajlékaiba tért. Az előbb veszélyben volt szomszédság vissza hurcolkodott házaiba s magával vitte a fedél, lakás nélkül maradt szerencsétleneket is, kiknek házákat lakhatatlanná tette a tűz. Az égés helyén azonban még felcsillant egy-egy fákiya fénye, még hallatszott néha a vezénylő szó, s még lövellék a vastag vizsugarakat a szivattyu csövei. A tűzoltók tovább dolgoztak. Az utolsó

És panaszszó, nem hangzott ajkukról. Megelégedetten emlegették: Ime szép oltást végezünk! A siker, hogy segíthettek bajban levő embertársaikon, elfeledtette velök a fáradoikat. Boldogan tértek hajlékaikba pihenőre a jól teljesített munka után. S ha talán az Isten akarata úgy kívánja, ha újabb vész támad, pihenés nélkül ismét készen állottak nemes vállalkozásuk folytatására, embertársaik vagyonának lehető megvédésére.

A távozó csapattal én is lakásomra tértem. Nyugodtan hajtottam fejem álomra, mert tudtam, hogy egy néhány jó ember, a derék tűzoltók éjjel is őröködnék, s baj esetén önfeláldozó, bátor munkával segítségünkre jönnek.

* * *

Több mint 25 éve annak, hogy a fentebb leírt eset megtörtént. Reggel első utam a tűzoltók tanyájára vezetett s kértem vegyenek be engem is maguk közé. Adjanak módot, alkalmat, hogy akkor ifjui erőmet magam is érvényesíthessem a nagy, nemes, kiválóan emberbaráti, törekvések szolgálatában. Besoroztak! Felcsatoltam a tűzoltóság egyik eszközét és jelvényét a baltát oldalomra, s azóta, — Isten jóvoltából, — szakadatlanul viselem azt, minden erőmmel, szerény képességeim teljességével szolgálva a zászlót, mely alatt fogadalmat tettem.

Hogyha e pillanatban elmerengek e negyedszázados multom s a kisebb-nagyobb eseményeket, melyek ezalatt fölmerültek, csillagok gyanánt helyezem el életem egén s aztán egyenként behatóan vizsgálgatni kezdem azokat, arra a tapasztalatra jövök, hogy akad közöttük egynehány, fényes, ragyogó égitest, aztán van egy nagy rakás halvány, pislogó, gyenge fényben derengő! Mily különös az emberi lélek?! Azon eseményeket, melyek rossz emlékeket keltenek, hamar elfeledi. Az ezeket jelképező csillagok fénye nap-nap után halványul s egyrészkéntán végképp ki is alszik. Kiesnek emlékezetünkéből. Ellenben a kedves, jó érzést keltők emléke élénken él mindíg a lelkekben, csillagainak fénye nem hogy vesztene az idők folyamán, de talán még fokozódik.

Igy osztályozódnak az én csillagaim is. A kevés, de fényesen ragyogó a jó emlékekéi, a halványfényű, vagy teljesen elhunyt többség csillagai a kellemetlenekéi.

Ha pedig a hasonlatot tovább fejteve, a mai vasárnap elhelyezéséről kell gondolkodnom, azt hiszem, helyesen járok el, ha ezt életem mennyboltozatának égi testei közé holdként állítom be, mely csendes derűjével, hatékonyabb fényével nagyobb erőteljességgel fog világítani életem további utjain és fokozottabb fényugárzásával még jobban elhalványítja a kellemetlen, vagy kevésbé kedves emlékek pislogó csillagocskáit.

Hold? De hiszen a hold sem mindig egyformán teljes és a telehold sem mindig egyformán fénylik! Nem! Gyakran elsötétíti annak kisebb-nagyobb részét az irigy föld s a teljes holdat is gyakran felhő zárja el attól, hogy fényével megvilágosítsa a vak éjszakát.

S az én holdam elé is odakerültek ezek. De félre most a sötét felhőkkel.

Kárpótól az Önök mai megjelenése. Felelem és további társadalmi tevékenységre sarkal a jóleső tapasztalat, hogy nem restelték ez alkalomra felöltönni ünneplő ruháikat, hogy eljöttek ide diszessé, széppé, magasztossá tenni ez aktust s nekem ezzel végtelen jóleső érzést, boldogságot szereztek legalább eme néhány pillanatra.

Köszönöm, nagyon köszönöm ezt Mindnyájuknak!!!

* Bródy Jenő, a biharszilágyi Olajipar-részvénytársaság mezőtelegdi gyári tűzoltóságának parancsnoka, Magyarország tűzoltó testületeinek jelvényeiből teljes gyűjteményt

SZÖVETSÉGEINK KÖRÉBŐL.

Biharországból.

— Eredeti tudósítás. —

A biharvármegyei és nagyváradi tűzoltó szövetség ez évi június hó 8-án tartotta évi rendes közgyűlését Székelyhidon a vármegye területén működő tűzoltók élénk részvétele mellett. Jelen volt 19 önkéntes tűzoltó-egyesület összesen mintegy 550 taggal.

A közgyűlésen résztvevők zöme, élén Lukács Ödön szövetségi elnökkel és a tisztikarral június hó 7-én este 6 órakor érkezett meg az Érmellék kiesfekvésű városkájába Székelyhidra, ahol a vasuti állomáson Fándly József szöv. alelnök, a Székelyhid-i Önkéntes Tűzoltó Egylet parancsnoka, az ottani tűzoltó testület és a város intelligenciájának nevében szíves szavakkal üdvözölte az érkezőket.

Az elszállásolás megtörténte után a központi szálloda éttermében ismerkedési estére jöttünk össze, amelyen Székelyhid egész társadalma részt vett és számtalan pohárköszöntőben ünnepelték Lukács Ödön szöv. elnököt, aki a rendezett tűzoltásnak vármegyénkben már-már hanyatlani kezdő eszméjét új életre keltette s aki nemes ügybuzgalomával, kiváló és fáradságot nem ismerő kötelességtudással dolgozik állandóan azon, hogy a tűzrendészet és így a tűzoltóság az egész vármegyében elfoglalja az őt megillető helyet. Ünnepelték továbbá Fándly József szöv. alelnököt, aki idestova háromévtizeden át vezeti a székelyhidi tűzoltóságot s aki szakértelmével és soha sem lohadó lelkesedéssel saját tűzoltó testületét az ország egyik legelső tűzoltó testületévé képezte ki.

Június hó 8-án, reggel, a székelyhidi tűzoltó-testület szorgyagorlatokat mutatott be és tanubizonyosságot tett arról, hogy ugy az egyéni, mint a testületi kiképzésnek magas fokán áll. 1/211-kor az Árpád-téren Fándly József szöv. alelnök bemutatta a székelyhidi vizszerzés módját. Rövid 3—4 perc leforgása alatt körülbelül 600 hl. viz állott rendelkezésre.

Ezen gyakorlatot már végig nézte Fráter Barnabás alispán, a vármegyei tűzoltó szöv. tiszteletbeli elnöke is, aki Lukács Ödön szöv. elnökkel együtt a bemutatott gyakorlatok lezajlása után legteljesebb megelégedését fejezte ki a székelyhidi tűzoltóság fáradhatatlan parancsnoka, Fándly József szöv. alelnök előtt. A gyakorlatok után a közgyűlésre megjelent 550 tűzoltó, testületeik szerint sorakozva, Mezey Gyula nagyváradi alparancsnok vezetésével és a nagyváradi 26 tagu tűzoltó zenekar hangjai mellett, díszmenetben vonult el az elnökség előtt. Déli 12 órakor pedig kezdetét vette a Biharvármegyei és Nagyváradi Tűzoltó Szövetség évi rendes közgyűlése.

A közgyűlést Lukács Ödön szöv. alelnök meleg üdvözléssel és a tűzrendészet jelentőségét

méltató rövid beszéddel megnyitván, a közgyűlésen jelen voltak igazolásának megtörténte után, felolvastatott a vármegyei tűzoltó szövetség 1910 október 1-től 1913 június hó 8-ig terjedő működéséről a szövetségi elnök által alapos gonddal megszerkesztett jelentés, melynek a kinyomatása rendeltetett el.

Elnök bejelentette, hogy Grácz Lajos, Nagyváradi hivatásos tűzoltóparancsnokát és szövetségünk pénztárnokát, Biharvármegye alispánja (tűzoltó szövetségünk javaslatára) vármegyei tűzrendészeti felügyelővé nevezte ki. Ezen jelentést a közgyűlés örömmel vette tudomásul. Lukács Ödön szöv. elnök indokolt javaslatára ezután elhatározta a közgyűlés, hogy a múlt évre vonatkozólag már elfogadott terv szerint, a vármegyei tűzoltó szaktanfolyamot a jelen évre is újra szervezi.

Az alelnök javaslatára pedig a közgyűlés határozatilag kimondta, hogy a vármegye alispánját megkeresi a tekintetben, hogy egyelőre a vármegye területén levő minden egyes közigazgatási járásba, a szövetség véleményének meghallgatása után, nevezze ki a járási tűzrendészeti felügyelőket és ezek évi javadalmát 600 koronában méltóztassék megállapítani.

Pénztárnoknak a Fándly József elnöklete alatt kiküldött Bojtor István, Takács Antal és K. Nagy Loránd szöv. vál. tagokból álló bizottság által felülvizsgált számadására a felmentvény megadatott.

Dr. Bánóczy Kálmán volt szöv. titkár a belügyminister ur által szolgálattételre a belügyministeriumba berendeltetvén, köszönetet mond a szövetség belé helyezett bizalmáért és a titkári állásról lemond.

A tisztújításnál Lukács Ödön t, Grácz Lajos indítványára, kitörő lelkesedéssel, a szöv. elnökévé újból megválasztották. Az elnök javaslatára Fándly József székelyhidi parancsnok, lelkes közfelkiáltással, ismét alelnökké lett. A szövetség újonnan rendszeresített két titkári állására Mezey Gyula nagyváradi önkéntes tűzoltó alparancsnokot (városi rendőrkapitányt) és Heringh Sándort, a nagyváradi önkéntes tűzoltó egyesület tb. alparancsnok, jegyzőjét, egyhangulag választották meg, pénztárnokká szintén egyhangulag az eddigi pénztárnok, Grácz Lajos nagyváradi hivatásos tűzoltó parancsnok, vármegyei tűzrendészeti felügyelő, választatott.

A közgyűlés befejezése után a központi szállodában közebéd volt, amelyen 600-an vettünk részt s ebéd után, szíves házigazdáinknak vezetése mellett a székelyhidi szőlőhegyekre az érmelléki híres borok termőföldjére tettünk kirándulást.

TESTÜLETI ÉLET.

A budapesti önkéntesek évi jelentéséből.

II.

Hogy testületünk kiképzése hiányt ne szenvedjen, anyagi áldozatot is kellett hoznunk. Automobil-benzin motorfeeskendők elavulván, annak átépítése vált szükségessé. A még most is folyó javítás alatt, Köhler István tűzoltószergyáros, testületünk szivattyumestere, rendelkezésre bocsátotta percenkint 750—800 liter vízszállító képességű, 16 fogatú, 3 nyomónyílású benzinmotor-feeskendőjét, mely számos tűznél kitűnő szolgálatot tett hatalmas géperezénél fogva s mely nappal a hivatásos tűzoltóság által is használatban állott.

Mivel tűzoltási takarításoknál az azbesztpetroleumfáklyák mellett a munka nehezen folyt, a kocsilámpák fénye pedig gyengének bizonyult, ezért tüzekhez erősebb fénykévéjú nem robbanó anyagu acetilén-lámpát szereltünk be.

Mentőszekrényünket újból felszereltük. Beszereztünk továbbá két darab szabályozható lövőkét, hogy a lövőke változtatásokkal előálló kellemetlenségeket elkerüljük.

Tűzoltói muzeumunk újjászervezését is fogantatosítottuk.

Az 1912. évi október 12—14-ig tartott tűzoltónapon testületünk is résztvett; legénységünk mint gyűjtők, tisztjeink pedig mint ellenőrök. A budapesti tűzoltótörszervezetek szövetsége által rendezett gyűjtés központi vezetésére testületünk hivatalos helyiségeit készséggel engedték át, azonkívül pedig 80 liter benzinnel járultunk a tűzoltónapon közreműködött gépkocsik üzemeltetéséhez s ezzel a tűzoltónap sikerének előmozdításához.

* * *

Testületünk tagjainak kiképzése mellett tisztikarunk az alábbi szakmunkásságban vett részt.

1. A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség tűzrendészeti és kerületi tanfolyamain előadókként résztvettek: dr. Balogh Dezső alparancsnok, Bence István és Udvardy Aladár szakaszparancsnokok. A tanfolyamhallgatók részére rendelkezésükre bocsátottuk tanszergyűjteményünket; a kerületi tanfolyam alatt naponta négy tanfolyamhallgatót osztottunk be őrségre; bemutattuk ügykezelésünket. Módot nyújtottunk a hallgatóknak, hogy parancsnoksági üléseiken résztvegyenek s előttük saját tagjainkkal szakszerű tűztámadásokat mutattunk be a gyakorlótéren.

2. A közigazgatási tanfolyam egyik előadója parancsnokunk, dr. Szily József volt, kinek a gyakorlati kiképzésben Kratzer Dániel, Bence István és Udvardy Aladár szakaszparancsnokok segítettek.

3. Budapesti állami elemi iskolai tanítóképző tűzoltó-tanfolyamának előadója dr. Szily József parancsnok volt. A tanfolyamon hetenkint egy órában az intézet összes negyedéves hallgatói, számszerint 30-an vettek részt.

Az egri önkéntesek évi jelentéséből.

Elengedhetetlen kötelességünknek tartjuk kinyilatkoztatni, hogy a gondjainkra bizott lelkes gárda minden katonája fogadalmához hiven nemcsak a szolgálati szabályzatban foglalt kötelességének tett eleget, hanem odaadó hűséggel és szeretettel áldozott a humanitás legszentebb oltárán.

A rendszeres tűzoltás és mentés érdekében elméleti és gyakorlati oktatásokat tartottunk s tűznél, balesetnél készségesen nyújtottunk segínyt. Fejlesztettük városunk tűzrendészetét is.

Az 1912. év a munka ideje volt. A hevesvármegyei tűzoltó szövetség ez évben a szokásos megyei és járási versenyeket nálunk rendezte, kétségtelen, hogy ez örömeinkre szolgált s tőlünk telhetőleg rajta voltunk, hogy úgy az országos nevű vendégek, mint a testvéregyesületek jó emléklék távozzanak tőlünk.

A választmány 6, a parancsnokság 3 ülést tartott, amelyekben összesen 127 tárgyban hozott határozatot.

A választmány működő tagul szabályszerű eljárás mellett felvett negyvenkilenc tagot. Parancsnoki jognál fogva előlépett huszonkilenc bajtárs.

Ófelsége által alapított XXV éves érdemérmét Antalffy Pál, Árvay Sándor, Bodnár János, Papp József őrparancsnokok, Elek János tiszteletbeli szakaszparancsnok, Salamon Antal és Sebestyén István tiszteletbeli parancsnokok s Köszler József tiszteletbeli elnök kaptak.

A parancsnok összesen 120 körözvénnyt és napi-parancsot bocsátott ki.

Az irattárba elhelyezést nyert 98 hivatalos akta.

A tisztikar négy elméleti oktatáson kívül a gépekkel való bánást 49 gyakorlati napon tanította, ezenkívül a 60. gyalogezred és a 10. honvédgyalogezred kirendelt legénységét is kiképezte a tűzoltásban.

A lefolyt évben összesen 19 esetben fordult elő nagyobb tűz. És 157 esetben volt szükség a mentőkre.

A legénység 158 esetben teljesített színházi őrszolgálatot.

Az egyesület élő alapító tagjainak száma 21, a parancsnoksági tagok száma 12, a működő tagok száma 106, a pártoló tagok száma 596, a fizetett tűzoltók száma 6 és 3 kocsis.

Mulatságokat tartottunk: február hó 17-én tűzoltó bált a „Kasziró“ összes helyiségeiben. Május hó 5-én tekepálya megnyitási ünnepélyt, Junius 29-én a szokásos nyári mulatságot. Október hó 7-én tekepálya bezárást és december 1-én disznótort.

A bál 361.62 korona, a nyári mulatság 1836.58 korona és a disznótort 70 korona tiszta haszonnal járt. Megtartottuk a tűzoltónapot, minek révén 200 korona jutott a „Tűzoltó Otthon“ javára.

Gröber Ferenc
parancsnok.

Sümeghy Béla
szolgálatvezető tiszt.

* Uj találmány a „Kelua“ Villamos Részvénytársaság budapesti cég berendezése akkumulátorok automatikus töltésére. Meghatározott feszültségű áramforrással egyrészt a maximális számú akkumulátorcella seriesbe van kapcsolva, másrészt pedig az akkumulátorcellákkal seriesbe oly izzólámpa van a fővezetékbe beiktatva, amely a cellák feltöltéséhez megengedhető

KÜLÖNFÉLEK.

— **Tartalom:** A szakoktatás reformja és a belügy-miniszter. Hivatalos rész: Meghívók. Az egri tanfolyam. A tűzoltó-otthon alapítólevele. Jász-Nagykun-Szolnok vármegye alispánjának körrendelete. A kolozsvári szaktanfolyam és hallgatóinak névsora. A vasvár-megyei szövetség évi jelentéséből. A cirkuszok tűzbiztonsági kikötései. Irta: Papp Ferenc. Benzínmotoros körforgó szivattyúk. Irta: Markusovszky Béla. Benoid-história egy megyegyűlésen. Irta: Tudósító. A tűz. Irta: Szentgyörgyi Dénes. Bródy Jenő kérelme. Szövetségeink köréből: Biharország. Irta: Heringh Sándor. Testületi élet. A budapesti és az egri önkéntesek évi jelentéséből. Accumulatorok automatikus töltése. Különfélék. Szerk. üzenetek. Beszerzési források.

* **A németek tűzoltó szövetségének**, mely az idén Leipzigban XVIII-ik nagygyűlését tartotta, első összejövedele 1854-ben Ulmban volt. 20 idegen tűzoltóság képviselői jöttek akkor össze. 60 évvel ezelőtt összesen is csak 60 német tűzoltóság volt. A másodiknak színhelye volt Stuttgart (1855), harmadiké Kjarlsruhe (1857), azután Mainz (1860), Augsburg (1862) és Leipzig (1863) következnek. Leipzig után, mely e szerint már volt Feuerwehrtag színhelye, öt évi szünet állt be, Braunschweig (1869) és az osztrák Linz (1870) került sorra. Azután Cassel (1874), újra Stuttgart (1877), Drezda (1880) és ismét egy osztrák város Salzburg (1883) következik. A tizenharmadik nagygyűlés helye volt Hannover (1888), utána megint (6 éves) szünet s azután jön München (1893), Charlottenburg (1898), újra Mainz (1904), végre pedig Nürnberg (1909). Az idei leipzig-i Feuerwehrtagra 40 ezer tűzoltó jelentette be jövetelét. Ezek közt, élükön a székesfőváros által kiküldött Breuer Szilárddal, Magyarországot negyvenen képviselték. A hagyományos díszmenetben pedig 15 ezer tűzoltó vett részt. Az ez alkalomból rendezett kiállításnak, mely építésügyi kiállítás címet viselt, a tűzoltói része volt a sikerültebb. A legkülönbébb konstrukciójú létráknak egész erdeje volt kiállítva. A tűzoltó technika legaktualisabb, mert még most is csak eldöntés alatt álló, ama jelentős kérdése dolgában pedig, hogy a dugattyus, rotációs és centrifugális fecskendők közül, melyik felel meg legjobban a kívánalmaknak, — az összehasonlító próbák egész sorozata kínálkozott.

— **Berlinben** a tűzoltóságnak már 61 automobilja van. Ebből 40 elektromos, 20 benzines és 1 motoros házikocsi, mely az őrsegek közt mozog, azok szükségleteit és kiselejtezett dolgait szállítván. Hogy minden őrség el legyen látva motoros szerrel, ahhoz Berlinnek még 84 autóra lenne szüksége. A tiszti kocsikkal és a gyakorló autókkal szerzett tapasztalatok szerint bent a városban jobb a villamos autó, a külvárosok és általában nagyobb távolságban, avagy magasan fekvő kültelek számára pedig a benzínmotor való. Az elektromos autók 50 kilométernyi utat képesek megtenni, vagyis a szertártól 25 kilométernyire lehet menni velök másik 25 kilométer a visszafelé megteendő utra számítottván.

— **Az Archiv für Feuerschutz, Rettungs- u. Feuerlöschwesen** című leipzig-i szaklap ezidei 5-ik számában ismerteti hazánk tűzoltó intéz-

ményének szervezetét. Az ismertetés forrását dr. Vass Jánosnak szentpétervári kongresszus számára írt felolvasása német fordítását használta.

— **A müncheni önkéntes tűzoltóság** belvárosi első százada végre belátta, hogy a hivatásos tűzoltóság mellett feleslegessé vált s február 28-án további működését beszüntette.

— **Binghamptonban** (Amerika) egy tűzbiztosnak tartott épület (ruhagár) 18 perc alatt teljesen leégett. A tűznek, mely a lépcső alján, egy az ott heverő gyapot-hulladékok közé ejtett égő gyufaszáltól támadt, 78 halott és 24 súlyos sebesült lett az áldozatává. A gyárnak volt tűzjelző-harangja is, melyet idejekorán megkondítottak. A munkások azonban nem tulajdonítottak annak fontosságát, mert azt hitték, hogy ebben az esetben is az utóbbi időben gyakrabban megismételt tűzoltósági és mentési gyakorlatról van szó. A leányok egész kényelmesen kezdtek összeszedgetni tízóraizsonnájukat, hogy azt a gyakorlat ideje alatt elfogyasszák s csak akkor rémültek meg, amikor az ajtókon, ablakokon keresztül füst-fellegek tödultak a helyiségbe. Borzasztó pánik tört ki ekkor köztük. Halálra rémülve rohantak a terem két keskeny ajtajának, hogy azokon keresztül a folyosóra jussanak. Olyan dulakodás keletkezett közöttük, hogy több leány a földre bukott, ahol társnőik összetaposták őket. De még ennél is rettenetesebb jelenetek játszódtak le akkor, amikor a folyosóra jutott leányok látták, hogy a lépcsőház lángokban áll és a borzasztó füstfellegben lehetetlenség azon keresztül menekülniök s ekkor ismét a terembe igyekeztek visszajutni, míg a bentlétők még mindig kifelé erőszakolták magukat. Irtózatos küzdelem fejlődött ki ekkor a két csoport között, míg végre a teremben levők is megértették, hogy a lépcsőkön keresztül lehetetlen a menekülés s akkor az ablakokon keresztül az utcára kezdtek kiugrálni, be sem várva, míg a tűzoltóság esetleg kifeszítheti az ugróponyvát. Kivétel nélkül a fejükre zuhantak s koponyáját valamennyi szétzúzta. Órák múlva a romok közül is sok holttestet húztak ki, mert a falak is összedültek s romhalmazzá lett az egész négyemeletes épület.

— **Vizugarat**, mint kijózanító eszközt, alkalmaztak nemrég két helyen is. Angliában a szüffrazetteket próbálták kijózanítani a hideg vízzel, az Athos-hegyen pedig a fellázadt szerzeteseket. Athosz, a aegai-tenger partján fekvő legmagasabb hegy, melyen a Pantelejmon nevű híres kolostorban, (mintegy ezer éve) görög és orosz szerzetesek laknak többezeren. Politikailag a hegy Görögországhoz tartozott, míg nem most újra Görögország tette rá a kezét. Az oroszoknak ez nem tetszett, ők független köztársaságot akartak. Megindult a viszály, mely annyira elmérgesedett, hogy hadihajóknak kellett horgonyt vetni a hegy közelében. A tengerészek azután fecskendő-sugárral hűtötték le honfitársaik dühét s az összelocsolt, csuromvizes alakok közül a legrenitensebb 800 szerzetest összefogván, hajón elszállították őket Odesszába.

— **Bicske** képviselőtestülete elhatározta, hogy a községben villamos világitást létesít s az előjáróságot már utasította az előkészítő-munkálatok elvégzésére. Ez kell a magyarnak. Bicske hateraz egynehány lakos községe Fehérvármegyének. **V i z v e z e t é k e** még nincs, csatornáza majd csak a jövő században lesz; de azért a helyi viszonyokhoz képest tisztára luxus-számba menő villamos világitást már most itéli szükségesnek.

Párbeszéd telefonon! — Mayer ur, ég a házunk!

— A gyerekeket megmentették?

— Mind a négyet!

— És a feleségem?

— Az is meg van mentve;

— Hát az anyósom?

— Az még alszik. Felköltöttük?

Szerkesztői üzenetek.

D. Füstemésztő készülék a szó szoros értelmében nincs, csak arról lehet szó, hogy bizonyos készülékek a füstnélküli elégést többé-kevésbé biztosíthatják. Az ilyen készülékeknek két fő csoportját különböztetjük meg: a lépcsősrostélyt és a láncrostélyt, a kazán hevítésére szolgáló tüzelőtér, vagy másnéven rostély, alakja szerint. Mindkét készülék lényegileg azon alapszik, hogy még szénrészececskéket tartalmazó gázok a rostély fölött továbbhúzódva és levegővel egyesülve ugyanott elégnék s ezáltal ahelyett, hogy ártalmas füst formájában távoznának el, a fűtés hatásfokát emelik. A modernebb a láncrostély. Előnye az, hogy ajtónyitogatás egyáltalán nincsen nála, mert a szén az u. n. adagológaratból a kazán elé kinyuló s lassan, de folyton tovább mozgó rostélyba hull bele. A füstemésztés így többé-kevésbé függetlenítve is van a fűtőszemélyzettől. A láncrostély-szerkezetekkel megfelelő kivitelnél a hatásfokot

76%-ig lehetett fokozni (lépcsősrostély mellett a hatásfok, a fűtőmunkája szerint 55—70° között változhat) ami egyszersmind a füstemésztés sikerét is jelenti.

Sz. A lipcei Feuerwehrtag megnyitása napján (július 24) a Magyar Tűzoltótisztek Országos Egyesülete, táviratilag üdvözölte a német tűzoltók XVIII-ik nagygyűlését.

A távirat ekkép szólt:

Deutsche Reichs Feuerwehrversammlung
Leipzig. In aufrichtiger, kameradschaftlicher Liebe begrüsst Euch in euerm, dem Wohle der Menschheit gewidmeten selbstlosen Wirken, und wünscht euren Berathungen den segenreichsten Erfolg: der Landesverein der ungarischen Feuerwehr Offiziere (Budapest) Janicssek Vorstand, Dr. Marinovich Vice-Vorstand, Blasnek Secretär.

Beszerzési források.

KÖHLER ISTVÁN (ezelőtt Goltner és Ransch tulajdona)
fecskendő, szivattyú és tűzoltó-szer gyára.
Iroda és mintaraktár: Budapest, VIII., József-körút 14.
Gyár: Korponai-utca 20—21. szám.

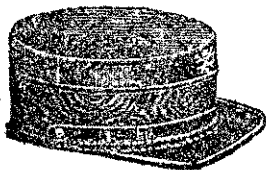
**Budapesti Szivattyú- és Gépgyár
Részvénytársaság**
Budapest, VI., Váci-ut 69
GYÁRT:
◁ Gőz-, motor-, tűzifecskendőköt és kútszivattyúkat. ▷

SELTENHOFER FRIGYES ÉS FIAI,
— SOPRON, —
cs. és m. k. udvari szállítók.
Legelső magyar tűzoltószergyár, harang- és ércöntőde.

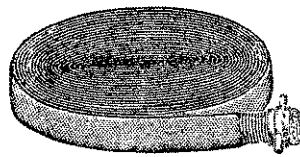
Mátrai Antal és Társa r.-t.
Budapest. Központi iroda: VI. ker., Teréz-körút 33. Gyár: I. ker., Fehérvári-út 116.
Gyárt: mindennemű tűzoltói létrákat és lömlőmotorlákat.

Walszer Ferenc
tűzoltási szerek és szivattyúk gyára,
harang- és ércöntőde
Budapest, VI., Lomb-utca 34—36. szám.

Sternberg és Kálmán
Budapest, VIII., József-körút 35.
GYÁRTUNK: tűzifecskendőköt, kútszivattyúkat és tűzoltói felszereléseket.

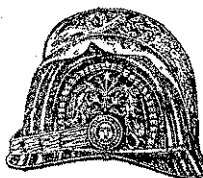
Elsőrendű tűzoltó-sapkákat acélsodrony-betéttel legjobban és legolcsóbban készít
Ritscher Zsigmond és Fia, Kőrmend
Interurban telefon 27.
Kívánatra árjegyzék és mintasapka.

FEIK ÉS TRÉBA
Budapest, V., Lipót-körút 22.
Legelőnyösebb bevásárlási forrás összes tűzoltó-szerekben, egyéni felszerelésekben stb. Árjegyzék ingyen.

Még nem használt WALSZER-féle 80 mm központi szelep csapos targonca-fecskendő (kézhuzatra) mérsékelt árban azonnal eladó.

Éliás Adolf fakeskedő, Ujpest.

Elsőrendű tűzoltó egyenruhák, sapták és felszerelések
Tiller Mór és Társa
cs. és kir. udvari szállítóknál
Budapest, Váci-utca 35. szám.
Részletes árjegyzék kívánatra bérmentve!
Nagyobb megrendelésnél saját költségünkre küldjük szabásunkat mértékvtel előjából.

HATSCHERK SZABADALMA
ETERNIT-PALA
A jelenkor legjobb tetőfedő anyaga.
Eternit-művek Hatschek Lajos
Budapest, Andrassy-út 33. sz. Nyergesujfalu (Esztergom m.)

Magyar Fémlemezpar r.-t.
Budapest, VII., Erzsébetkirályné-ut 57.
egyedül gyártja a szab. Henze-féle robbanásmentes hordókat, tartályokat és kannákat, garago- és raktári berendezéseket.

TÜZRENDESZETI KÖZLÖNY

AZ ORSZ. TÜZOLTÓ-SZÖVETSÉG HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik minden hó második szombatján. Hírdetéseket felvenni egyedül a kiadóhivatal jogosított. A lap szétküldésére vonatkozó felzárólatásokat az országos szövetség elnökségéhez kell intézni; a hová az előfizetések a hírdetések díja is küldendő.	Laptulajdonos: A MAGYAR ORSZÁGOS TÜZOLTÓ-SZÖVETSÉG. Kiadóhivatal: az Országos Tűzoltó-Szövetség Irodája VII. Békóczy-út 38. Telefon 90-33.	Előfizetési ára, egész évre, 5 korona. Tagtestületeinknek ingyenpéldány jár. Szakolkkok, melyeknek kézírata a szerkesztő elméire irányítandó, ha közlésre alkalmasak díjaztatnak.
--	--	---

Felelős szerkesztő: MARKUSOVSKY BÉLA, VIII., Kun-utca 2.

Helyettes szerkesztő: ERDÉLY ERNŐ, Győr.

Még egyszer Pozsony.

Azzal a tűzvészszel, mely május 17-én a pozsonyi „ghetto negyedben“ pusztított, e lapoknak juniusi száma foglalkozott, elég terjedelmesen. Az esetből levonható tanulságok is megvilágítást nyertek, nem is egy, hanem több oldalról. Ma azonban, ha Szerkesztő ur megengedi, még egyszer visszatérünk reá, mert a pozsonyiak jelentése került a kezünkbe s az ő hozzájárulásuk kell, hogy minden eredeti tudósításnál illetékesebbnek tartassék.

A pozsonyi tűzoltóparancsnokság jelentésében, az eset hiteles leírása kapcsán, maga is beismeri, hogy egy 80 ezer lakosos gyárvárosnál, mely ma-holnap egyetemi város is lesz, egyetlen helyen központosított egy tűz őrség — képtelenség. A tűzjelzés módjáról is megállapítja, hogy az nem modern. Végre arról is meggyőződött a pozsonyi parancsnokság, hogy az inkább csak papíron sokat mutató 160 főnyi önkéntes tűzoltóság mellett, 18 fizetett tűzoltó a harcot egy ekkora tűzzel szemben a sikerre kilátással felvenni elégtelen. Az utóbbi ponthoz azonban megjegyzést fűz, amelyből az tűnik ki, hogy még mindig hajlandó régi megrögzött hiedelme szerint azt tételezni fel, hogy konkrét esetben egy nagyobb létszámú hivatásos tűzoltóság sem tudott volna más eredményt felmutatni.

E régi hiedelmet elavult felfogásnak kell minősítenünk, mert a hivatásos csapatokat nem nagy létszámuk képe-

sítik a nagyobb sikerekre. Hanem képesíti őket először az a körülmény, hogy alkalmas pontokra decentralizált őrtanyákról taktikai egységek gyanánt vonulnak fel s ez egységek egymást kiegészítve kezdik meg működésüket. Az önkéntesek ellenben, ha tartanak is egy 12 főnyi fizetett őrséget, ennek megkezdett beavatkozását nem tudják szervesen kiegészíteni, mert jobbára csak a helyszínén verődnek össze és nincs aki őket az egységes vezényletcéljának detail-feladatai végzésére hamarosan összeállíthatná, taktikai egységekké formálná.

Másodszor pedig a több egységre osztott hivatásos csapat nagyobb sikerének titka főként az, hogy ellentétben az önkéntesekkel, akik csak kitört tüzek oltásaival próbálkoznak meg, mert csak erre vannak berendezkedve: a hivatásos tűzoltóság az ő megelőző tűzrendészetet is kultiváló tisztikara útján — a harcot elő is készíti. Ehhez azonban nem elég csak maga a fizetett csapat, saját külön tisztekre is van szükség, akik kizárólag e hivatásnak élve, a tűzvizsgálatok, évi tűzrendőri szemlék „ad hoc“ eljárások és telepengedélyezések során eleve gondoskodnak a vész esetén előállható helyzetek rendkívüliségének eliminálásáról.

Az önkéntes tűzoltóság mindig rendkívüli helyzetek elé kerül, a hivatásos ellenben, ha a megelőző tűzrendészeti teendők ellátására külön tisztjei vannak, a tűzfészeket successive már akkor megszünteti, amikor azok még

katasztrófa okává nem lettek. S ha azzá lesznek: (pl. a párisi áruház égése a fővárosban) ugy apodicté megállapítható, hogy a megelőző tűzrendészet követelményei valamelyikének nem volt elég téve — a hatóság részéről, mely így hamarosan rájövén arra, hogy a felelősség minden katasztrófáért csak őt terhelheti, sietni fog el nem zárkózni a tűzoltóság méltányos kívánásainak teljesítése elől.

Amíg Budapestnek is csak olyan tűzoltósága volt mint ma Pozsonynak, t. i. az önkéntes parancsnokság fenhatósága alatt álló fizetett csapat: addig a fővárosban is egymást érték a formális tűzvések, az igazán nagy tüzek. Ma nemcsak raritás a tűzvész, de ami ennél is meggyőzőbb erejű, egyenesen meglepő, ez annak ténye, hogy a tüzesetek száma egyáltalán nem tartott lépést a város éghető objectumainak a szaporodásával. Pedig az időközi fejlődése székesfővárosunknak épenséggel nem mondható jelentéktelennek. Az épületek száma 6800-ról, amennyi volt 1870-ben: ma huszezeren felül emelkedett. A tűzveszedelmes telepek pedig több mint 100%-al szaporodtak. A 70-es évek elején még ugyszólván az ujjunkon megszámálhattuk a gyártelepeket: azóta egész gyárvárosok keletkeztek. S 1885 óta (amióta megbízható tűzstatisztikával rendelkezünk) egyformán 350—500 között váltakozott Budapesten az évenként előforduló tüzesetek száma. Csak 1905-ben lett 504. E szám azóta emelkedett ugyan, amennyiben 1908: 609; 1910: 656; 1912: 735 lett, tekintve azonban, hogy ugyanez években az épületek évenként 1000—1300-al szaporodtak, az emelkedés aránylag még mindig nem nagy. Szentpétervár 400-ról, amennyi tüze 1885-ben volt, 1905-ig, vagyis husz év alatt 1498 esetre vitte fel. Általában Európának félmilliónál több lakossal bíró fővárosai közt egyedül München az, mely kevesebb tüzzel dicsekedhetik mint Budapest. Még a kicsi Kiöben-

ságunk által védendő terület 17 ezer hektárral több.

És ez igazán meglepő ténynek, hogy t. i. nálunk a tüzek száma nem tartott lépést a város rohamos gyarapodásával, a magyarázatát egyes egyedül abban a körülményben lelhetjük meg, hogy a magyar fővárosban a megelőző tűzrendészeti tevékenység előbb vette kezdetét, mint külföldön és hogy az ezzel járó teendők ellátására külön tisztikar, a székesfővárosi tűzoltófőparancsnokság, rendszeresített még 1883-ban. Ez a főparancsnokság pedig nem abban keresi és találja hivatásának megoldásra váró főfeladatát, hogy nagy tüzeknél mutogassa, mire képes a hősiesség — ámbár ennek is adta már egy-két tanujelét, — hanem, amellet, hogy gondoskodik arról, hogy a tűz soha készületlenül ne találja a csapatot, főként és első sorban arra törekszik, hogy először a tüzek keletkezésének oka hárittassék el lehetőleg; másodszor pedig, hogy a megakadályozhatlan okból származott tűz már a csirájában fojtassék el; végre pedig, ha a nyílt harcbeállítás a mégis csak kitört tüzzel elkerülhetlenné válik, hogy akkor ez a tűzzel felveendő harc megelőző intézkedések útján akkép legyen előkészítve, hogy vészes towaterjedésének útjában a tüzet feltartóztatni, elhatalmasodásának gátat vetni sikerüljön.

A rendszeres tűzoltás ezeken fordul meg. Rendezett, megnyugvásra alkalmas tűzrendészeti állapotok létrehozatalának ez a titka. Enélkül, hiába van szabályrendelet és hiába való a fizetett tűzoltóság is. Annak a képzett, kellően felszerelt és megfelelően begyakorolt önkéntes vagy fizetett csapatnak az egyszerű sikra állítása pedig a legkevésbé elég egymagában.

A tűzzel felvenni kényszerült harcban küzdők akciójának teljes hatályúvá tétele — egyedül a megelőző tűzrendészeti intézkedések révén köze-

annak élére 1 parancsnokot, 1 segédtsiztet, tesparancsnokot és 1 segédtsiztet, vagyis 3 főből álló külön tisztikart állítván. Az eredménynek csodájára fog járni Magyarország mindegyik városa. Mindent mondunk, mert azok

esni, amelyeknek már van hivatásos tűzoltóságuk, de annak élére csak egyetlen egy* tisztet állítottak. Alfa.

Egy tiszt t. i. éjjel-nappal mindig szolgálatban, egyértelmű azzal, mintha soh'sem volna szolgálatban. A szerk

HIVATALOS RÉSZ.

1588. sz.
1913.

Jegyzőkönyv.

Felvéetett Budapesten, 1913. évi július hó 1-én a Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetség elnökségi ülésén.

Elnökök: Dr. Óvári Ferenc.

Jegyzőkönyvezető: Kuhárszky László.

Jelen voltak: Apáthy Vilmos, Árvay Géza, dr. Balogh Dezső, Bartha Gergely, Bencze István és Erdély Ernő.

Elmaradásukat igazolták: Kállay Imre és Papp Ferenc.

1. Elnök az ülést megnyitván jelenti, hogy a király Némethy Károly belügyminisztériumi államtitkárnak a Ferenc József rend nagykeresztjét adományozta.

Örvendtes tudomásul vétetett s üdvözlése elhatározott.

2. Dr. Óvári Ferenc elnöklő alelnök bemutatja a „Tűzoltó Otthon“ alapítványi levelét.

Az elnökség örömmel tudomásul veszi és kiadja a szakosztálynak.

3. Erdély Ernő előadó az elnökség megbízása alapján jelentést tesz a Tűzrendészet című szakkönyvről. Megjelent ezideig Szabó Gyula; „Szervezés“ és Breuer Szilárd: „Taktika“ című füzet. Korrektura, illetve szedés alatt van Markusovszky Béla: „Megelőző tűzrendészet“ és Apáthy Vilmos „Tűzjelzés“ című füzet. Mindkettő remélhetőleg e hó folyamán elhagyja a sajtót. Kiszedetett Oleják Károly; „Vizszerzés“ című füzet, melyet azonban Apáthy Vilmos és Szabó Gyula bírálók nem tartanak alkalmasnak arra, hogy a szövetség kiadásában megjelenjék. Nem készült még el Lukács Gyula. „A fecskendők működési zavarai“ című füzet; nem vállalta dr. Vass János: „A tűzoltás jogrendszere“, Breuer Szilárd pedig a szerkesztő bizottság elnöki tisztségét és a „Tűzrendészeti felügyelet“ megírását.

Az elnökség a jelentéseket tudomásul veszi s megválasztja a szerkesztő bizottság elnökévé dr. Óvári Ferencet, elhatározza, hogy Szabó Gyula, Breuer Szilárd és Oleják Károly ivenkénti tiszteletdíját kiutalja; felkéri Breuer Szilárdot: „A malmok tűzrendészete“, dr. Marinovich Imrét: „A tűzoltás jogrendszere“, Erdély Ernőt: „A vizszerzés“ megírására; Lukács Gyulát felkéri, hogy a felhívás kézbesítésétől számított 30 nap alatt kéziratát annál is inkább küldje be, mert ellenkező esetben megbízását visszavonják. „A tűzrendészeti felügyelet“ megírását arra az időre halasztja az elnökség, mikor Breuer Szilárd erről irandó nagy munkája megjelenik. A megjelent füzetek ára 1—1 koronában állapítatik meg.

4. Bencze titkár bemutatja a szepesvármegyei tűzoltószövetség átíratát, melyben arra

kéri az elnökséget, hogy folyó évi augusztusi ülését Iglón tartsa, hol augusztus 20-án Szepesmegye tűzoltószövetsége fennállásának tízévi évfordulóját üli.

Erdély javasolja, hogy kéreessék fel Apáthy arra, miszerint hasson oda, hogy az ünnepély megtartása, az egri tanfolyam miatt, augusztus 27-ére tétessék; a szepesmegyei tanfolyam parancsnokául pedig Ranezay Józsefet ajánlja.

5. Titkár jelenti, hogy Salapáthy Kálmán „Haladás“ című lapját diitalanul küldi a szövetségnek; bemutatja továbbá a soproni önkéntes tűzoltó testület évi jelentését, valamint Kállay Imrének a pozsonyi tűzvész alkalmából szerzett tapasztalatait, melyek a „Tűzrendészeti Közlöny“ 6. számában meg is jelentek.

Tudomásul szolgál.

6. Erdély Ernő előadó bejelenti, hogy a legutóbbi pályázatok alkalmával Udvardy Aladár munkája a lapban való közlésre találtatott alkalmasnak, de az elnökség formailag a pályázatot még e tételre újból nem írta ki. Tekintve azonban azt, hogy az elnökségi határozat a lapban a pályázatra vonatkozólag megjelent, előadó a díj kiadását javasolja.

Az elnökség ily értelemben határoz.

7. Apáthy Vilmos jelenti, hogy a székesfehérvári önk. tűzoltóegyesület negyven s a fejérmegyei tűzoltószövetség huszonöt éves jubileumán az országos szövetséget képviselte; továbbá, hogy Eperjesen a sárosmegyei tanítók továbbképző tanfolyamával kapcsolatosan tűzoltó tanfolyamot tart.

Mindkét jelentés tudomásul vétetett.

8. Bencze titkár bemutatja a székesfehérvári tűzoltótestület negyven éves közgyűlése alkalmából kiadott és a szövetségnek megküldött emlékirat két példányát, melyek a szövetség könyvtárába elhelyezni rendeltettek.

9. Erdély Ernő előadó jelenti, hogy a gyakorlati szabályzat első füzeté az országos választmány ama határozata folytán, hogy az egész szabályzat egy füzetben jelenjék meg, a nyárra nem készülhetett el, ezért Papp Ferenc a bizottság előadója e tiszteről lemondott.

Az elnökség megállapítja, hogy a szabályzat meg nem jelenhetése az országos választmány határozatán mulott s így érte a bizottság nem okolható, felkéri ugy a kiküldött bizottságot, mint annak előadóját, hogy a további munkálatokat teljesítsék.

10. Bencze titkár jelenti, hogy Papp Ferenc előadó a gyakorlati szabályzat revíziójának előadói tisztségéről való lemondását visszavonta; jelenti, hogy az aradvármegyei szövetség a július 15—20-ig tartandó megyei tűzrendészeti tanfolyamára vizsgabiztos kiküldését kéri, egyben bemutatja a hallgatók részére kiadandó oklevelet, továbbá bemutatja a bácsmegyei tűzoltó szövetség tanfolyamának órarendjét és előadói anyag beosztását s egy-

ben jelenti, hogy a tanfolyamra kért könyvek megküldettek.

A jelentéseket az elnökség tudomásul veszi, de nem járul hozzá ahhoz, hogy az aradmegyei szövetség a bemutatott oklevelet hallgatóinak kiszolgáltassa, mert tűzoltótiszti jellegű bizonyítványt még az országos szövetség sem ad ki tanfolyamai után. Ha azonban az aradmegyei szövetség a kiigazított oklevélmintát elfogadja, úgy az országos szövetség vizsgabiztosul Varga Lőrinc temesvári parancsnokot fogja delegálni.

11. Erdély Ernő előadó jelenti, hogy az egri nyomda kiadásában „Tűzoltók zsebkönyve” jelenik meg 1914. évre. Miután a munka a tűzrendészet ügyének előbbrevitelét célozza a tartalomjegyzékéből megállapíthatólag hasznos szolgálatot van hivatva tenni a tűzoltás és tűzrendészet körében, ajánlja, hogy az elnökség a kiadót és szerkesztőt üdvözölje s az elnökség erkölcsi támogatásáról biztosítsa.

Az elnökség az előterjesztést elfogadja, de egyben kimondja, hogy általánosságban nem adhat engedélyt arra, hogy kiadványait az évkönyv átvégye, hanem a kiadó vagy szerkesztő esetenként tett kérelmére fog határozni. A gyakorlati szabályoknak a hivatalos megjelenés előtt az évkönyvben való kiadásához azonban az elnökség nem járul hozzá.

12. Bencze titkár bemutatja a budapesti önkéntes testület választását a Tűzoltó Otthonban elhelyezendő őrségre vonatkozólag.

Kiadatott Jászberényi Miklós előadónak.

13. Bencze titkár jelenti, hogy Vida Pál előadó résztvett a csákvári földmivésiskolánál tartott tűzoltói tanfolyam évváró vizsgáján; továbbá, hogy augusztus 3-án Békés vármegye tűzoltó szövetségének megalakulásához az országos szövetség részéről kiküldöttet kér.

A jelentéseket az elnökség tudomásul veszi és Békésre Papp Ferenc előadót küldi ki.

14. Baranya vármegye kéri, hogy a hosszútávú önkéntes tűzoltótestület töröltessék a tagok sorából.

A választmány elé utasított.

15. Bencze titkár bemutatja a magyar tűzoltótisztek országos egyesületének átiratát katonai kedvezmény tárgyában.

Kiadatott a szervező szakosztálynak.

16. Bencze titkár bemutatja Péter Antal szakosztályi képviselő jelentését, mely szerint Beszterce-Naszód vármegye a szövetség székhelyén 4 napos tanfolyamot tart, melyen körülbelül 100 tűzoltót képezett ki; jelenti, hogy ugyancsak Péter Antal június 15-én Marosvásárhelyen, mint a szövetség kiküldöttje résztvett a Szentgyörgyi Dénes tiszteletbeli parancsnok 25 éves királyi diszérémmel történt kitüntetése alkalmából rendezett ünnepélyen; továbbá, hogy Szabó Gyula Fertőszentmiklóson négy vasárnapon át járási tűzoltói szaktanfolyamot tartott s hogy Zemplén vármegye szövetsége csatlakozását bejelentette.

A jelentéseket az elnökség tudomásul veszi.

17. Bencze titkár bemutatja Papp Ferenc előadó Hoffmann és Radványi mérnökök mentőkészülékéről szóló jelentését, mely szerint a mentőkészülékről véleményt nem mondhat, miután nevezettek a mentőkészüléket eddig rendelkezésére nem bocsátották; továbbá, hogy a hivatásos tűzoltótisztek fizetéséről szóló me-

Cibakháza, Lakatos László Nagysármás, Menes Ferenc Mende, Csongráy Dénes Bágy, Tomory Lajos Felsőlendva és Turay Antal, akinek részére dr. Óvári Ferenc alelnök ajánlotta fel az ösztöndíjat.

Az egri tanfolyamra 45 hallgató jelentkezett. Ezek közül Demeter Károly Oroszlán, Babocsay Andor Szigetvár, Kreppel Simon Gyertyámos, Kovács János Kisvárdá, Talonich József Jákóhalma nyerték el az ösztöndíjakat.

Mindkét tanfolyam órarendje bemutatott.

A jelentést az elnökség tudomásul vette, de a bemutatott két órarend közül az egrit nem fogadta el s így az átdolgozás végett a tanfolyam parancsnokságának visszaküldendő. Az elnökség továbbá nem járul hozzá ahhoz, hogy az egri tanfolyamnak megállapított időtartama meg rövidíthessék. A tanfolyamokon csak az elnökség által kiküldött budapesti előadók részesülhetnek utiköltségben és napidíjban, míg a többi helybeli előadó csak óradíjban részesülhet.

19. Bencze titkár jelenti, hogy a mult ülés óta az iroda által elintéztetett 1 szabályrendelet, 9 alapszabály, 1 építésügy, véleményezett 4 tűzrendészeti kérdés, 5 telepengedély; kipróbáltatott 18 fecskendő.

Tudomásul szolgál.

20. A királyi díszérmekre beérkezett kérvények felterjesztettni rendeltettek.

A jegyzőkönyv hitelesítésére felkértek: Bartha Gergely és Erdélyi Ernő.

Több tárgy nem lévén, az ülés ezzel véget ért.

Kmf.

Dr. Óvári Ferenc,
elnöklő alelnök.

Kuhárszky László,
titkár.

Hitelesítjük:

Bartha Gergely.

Erdély Ernő.

1401.
1913. sz.

Jegyzőkönyv.

Felvételet Budapest, 1913. évi augusztus hó 31-én a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség segélyzőpénztára elnökségi ülésén.

Elnök: gróf Széchenyi Viktor elnök.

Jegyző: Bencze István titkár.

Jelen voltak: Dr. Óvári Ferenc alelnök, Desits József, Erdély Ernő, Jászberényi Miklós, Kállay Imre, Kuhárszky László, Papp Ferenc, Szabados Imre, Szabó Gyula, Varga Lőrinc, Verebi Végh István, Vida Pál. Továbbá mint vendégek: gróf Ráday Gedeon, Somogyi Csizmazia Géza, Vámosi Gyula.

Elmaradásukat igazolták: Apáthy Vilmos, Bartha Gergely és Markusovszky Béla.

1. Elnök az ülést megnyitván, dr. Óvári alelnök bemutatja a segélyzőpénztár alapszabályainak módosítására kiküldött bizottság jegyzőkönyvét, melyben azt javasolja, hogy az alapszabályok 10. és 11. §-a alapján a segélyzőpénztárba befizetendő díjak a hivatásos és fizetett tűzoltóságoknál s azon testületeknél, melyeknek tagjai motoros fecskendővel dolgoznak, tekintve, hogy ezen testületeknél a sérülések nagyobbak és gyakoribbak — 1914 január hó 1-től kezdve

iroo retestuetekei. E jelentést terjesztette a Nyiregyházán tartandó közgyűlés elé.

Tekintettel azonban arra, hogy az alapszabályok készlete teljesen elfogyott, 500 pl. kinyomatását rendeli el.

2. Bencze titkár bejelenti, hogy Kornstein Mór (Gyöngyös) március hó 1-én tűznél jobb farsontján megsérült, mely sérülés 61 nap alatt gyógyult.

Nevezettnek 122 K segély kiutalványoztatott.

3. Schwendemann Péter (Bácsordas) április hó 11-én tűznél meghült és 12 nap alatt meggyógyult.

Tekintettel arra, hogy nevezettnek betegségét későn jelentették be, kérelem elutasított.

4. Müller János (Bácsordas) április hó 11-én tűznél esés következtében balkarján megsérült és 12 nap alatt gyógyult.

Tekintettel arra, hogy nevezettnek sérülése későn jelentetett be, kérelem elutasított.

5. Kelényi Lipót (Zágráb máv.) május hó 19-én őrjárat közben lábát vasforgáccsal megsértette és 9 nap alatt gyógyult.

Részére 18 K segély utalványoztatott ki.

6. Kisfaludi Ferenc (Mihályi) április hó 5-én tűznél megsérült.

Tekintettel arra, hogy a nevezettnek sérülése elkésve jelentetett be, kérelem elutasított.

7. Horváth András (Kiszombor) május 31-én tűznél feckendő-szerelés közben jobb-lába bokáját megsértette és 11 nap alatt gyógyult.

Nevezettnek 22 K segély utalványoztatott ki.

8. Kosoczy Ferenc (Zenta) május hó 1-én tűznél feckendőszerelés közben tenyerét megsértette.

Tekintettel arra, hogy a nevezettnek sérülését elkésve jelentették be, kérelem elutasított.

9. Tóth János (Szalacs) május hó 28-án tűznél jobbkeze gyűrűs ujját a feckendő ütőközje összezúzta; 48 nap alatt gyógyult.

Nevezettnek 80 K segély utalványoztatott ki.

10. Dávid János (Körmend) június hó 5-én tűznél mindkét lábán 10 nap alatt gyógyuló égési sebet szenvedett.

Részére 20 K segély utalványoztatott ki.

11. Gencsi István (Molvány) június hó 11-én tűznél balkeze kis ujját a feckendő ütőközje összezúzta; 11 nap alatt gyógyult.

Nevezettnek 22 K segély utalványoztatott ki.

12. Koch Ferenc (Füzesabony) június hó 2-án tűznél, oltás közben, lábán 28 nap alatt gyógyuló égési sebet kapott.

Nevezettnek 56 K segély utalványoztatott ki.

13. Blázsik Mátyas (Ungvár) június hó 16-án tűznél meghült és 11 nap alatt gyógyuló gége- és légesőhurutot kapott.

Részére 22 K segély utalványoztatott ki.

14. Karajkó Mihály (Sükösd) június 2-án gyakorlat közben a feckendő rudját lábára ejtette és 18 nap alatt gyógyuló zúzódást szenvedett.

Nevezettnek 36 K segély utalványoztatott ki.

15. Korpics László (Bátorkesz) június hó 19-én tűznél a tetőről leesett és lágyékán megsérült; 8 nap alatt gyógyult.

Részére 16 K segély utalványoztatott ki.

16. Antal János (Bácsföldvár) június hó 19-én gyakorlat közben, feckendőszerelésnél kezét megsértette; 15 nap alatt gyógyult.

Részére 30 K segély utalványoztatott ki.

17. Bozán János (Hedrahely) március hó 29-én tűznél hátán és karján égési sebeket szenvedett.

Tekintettel arra, hogy a nevezettnek sérülése elkésve jelentetett be, kérelem elutasított.

18. Kurucz Ferenc (Öcsöd) június hó 23-án tűznél ablakot bevervén, jobbkezén ütőerét elvágta; 9 nap alatt gyógyult.

Nevezettnek 18 K segély utalványoztatott ki.

19. Lieb Frigyes (Ferenchalom) június hó 7-én árvizszolgálat közben meghült és 32 nap alatt gyógyuló tüdőgyulladást kapott.

Részére 62 K segély utalványoztatott ki.

20. Szalay János (Jánosháza) június hó 22-én tűznél balkeze mutatóujját a feckendő ütőközje összezúzta; 25 nap alatt gyógyult.

Nevezettnek 50 K segély utalványoztatott ki.

21. Ruff József (Dunaföldvár) június hó 15-én gyakorlat közben feckendőszerelésnél ballába ujjain 25 nap alatt gyógyuló zúzódást szenvedett.

Részére 50 K segély utalványoztatott ki.

22. Langer János (Körmend) június hó 29-én gyakorlat közben tolólétráról leesett és mindkét lábán 10 nap alatt gyógyuló zúzódást szenvedett.

Nevezettnek 20 K segély utalványoztatott ki.

23. Csiki Ferenc (Marosvásárhely) június hó 22-én gyakorlat közben, létraszerelésnél jobbkezén megsérült; 8 nap alatt gyógyult.

Nevezettnek 16 K segély utalványoztatott ki.

24. Tenczel Lajos (Esztergom) július hó 14-én figyelő őrsége alatt meghült és mellhártyagyulladást kapott, mely 40 nap alatt gyógyult.

Nevezettnek 80 K segély utalványoztatott ki.

25. Bónyai József (Vanyola) július hó 22-én tűznél 29 nap alatt gyógyuló égési sebet szenvedett.

Részére 58 K segély utalványoztatott ki.

26. Sári István (Torontáltorda) július hó 30-án tűznél lábára esett égő gerendától 16 nap alatt gyógyuló zúzódást szenvedett.

Nevezettnek 30 K segély utalványoztatott ki.

27. Einfeld Márkus (Belényes) augusztus hó 12-én tűzhöz érve, feckendőről leugrott, miközben kezét megsértette; 8 nap alatt gyógyult.

Nevezettnek 16 korona segély utalványoztatott ki.

28. Császár Lajos (Dáka) augusztus hó 24-én tűznél elégett kabátjának 15 K-ás árát megtéríteni kéri.

Tekintettel arra, hogy csak testi sérülések után utalhat ki a segélyzöpnztár segélyt, kérelme elutasított.

Mivel több tárgy nem volt, ezzel az ülés véget ért.

Kmf.

gróf Széchenyi Viktor
elnök.

Bencze István
titkár.

* Baranya vármegye és Pécs sz. kir. város tűzoltó szövetsége idei rendes közgyűlését szeptember 21-én tartja meg. E szövetség a mohácsiak kezdeményezésére 10 évvel ezelőtt alakult meg Mohácson s a tizedik évforduló alkalmából újra Mohács az összejövetelnek színhelye.

A cirkuszok és vásári ponyvasátrakban tartandó nyilvános előadások engedélyezésénél előírandó tűzbiztonsági kikötésekről.

Pályanyertes munka. Irta: Papp Ferenc.

Világítás.

A világítási szerkezet mindenkor megvizsgálandó, mert ez a legkönnyebben válhatik tűz keletkezésének okává. Szükség esetén vegyünk magunk mellé szakértőket.

Legelterjedtebb világítási nemek: a villany, a petroleumgáz (Washington) és az acetylén.

Villany.

A villanyvilágításnál, ha azt a község villanyvilágítási hálózatából kapják, csupán arra kell ügyelni, hogy jól izolált, ép szigetelésű elég erős keresztmetszettel bíró vezetékot használjanak, mely a terhelésnek megfelelően szabályosan biztosítva legyen. Az ivlámpák oly szerkezetűek legyenek, hogy belőlük szikrák ki ne hullhassanak.

Ha maga termeli a cirkusz az áramot, úgy az áramot termelő gép és dinamó a sátron kívül állítandó fel és attól tűzbiztosan elkülönítendő. A gőzgépet csak szénnel, még célszerűbben kokszzsal kell fűteni. Benzin stb. motoroknál a robbanó folyadék a nézőtértől távol, robbanásmentes és feltétlenül zárt vasedényben tartandó. Ha a motor táplálása közvetlenül a tartányból történik, úgy e célra légmentesen kapcsolt vörösrézcső használandó.

Petroleumgáz (Washington) világítás.

A petroleumgáz világítások közül legelterjedtebb a Washington-petroleumgáz-világítás. 8—20 literes petroleum-tartányból nyomás alatt rézcsöveken jut a petroleum az égőhöz, ahol egy kis láng által felmelegítettén, gázalakúvá válik és izzóharisnyában mint gázláng világít. Gondos kezelés mellett nem veszélyes. A petroleum minősége nem játszik szerepet. Egy ember folytonos felügyelete megkívánandó. A gázfejlesztő lehetőleg a cirkusz-helyiségen kívül legyen. A csövek jól összezsavarandók, mert az elesurgó petroleum veszélyessé válhat.

Acetylén.

Az acetylén-világításra nézve a vonatkozó kormányrendeletek az irányadók, amelyek feltétlenül betartandók, felülvizsgálásukat az iparfelügyelő és a tűzoltóparancsnok együttesen teljesítik.

Öltözők.

Az öltözőkben különösen a dohányzás és a hajsütővas-melegítés szokott bajt okozni. Ezért az ide kirendelendő tűzoltó figyelme különösen

betartandó. Szükséges, hogy itt megfelelő tűzoltó-eszközök, fecskendő, kézi tűzoltókészülék, (Minimax) vagy legalább vizeshordók és vödrök legyenek.

Mozgófényképek.

Vásári sátraknál a kinematografos kocsi, vagyis az, amelyben a vetítógép van elhelyezve, a közönséget befogadó sátron kívül helyezendő el. A sátor vagy kocsi belseje a gép körül minden irányban egy-egy méterre impregnálandó, illetőleg aszbeszttel, vagy vaslemezzel bevonandó. A kocsinak kifelé nyíló ajtaja legyen.

A vetítőkocsiban megfelelő szellőzésről kell gondoskodni, hogy tulságos felmelegedés ne állhasson elő.

A vetített fénykéve kibocsátására szolgáló nyílás és a megfigyelő nyílás is könnyen, füstáthatlanul és tűz esetére önműködően záródó közös ajtó, felülről lefelé futó ajtócskával látandó el.

A vetítő-és megfigyelő-nyílás a lehető legkisebbre szabandó és a nyílásoknak nézőtéri sátorba való összeköttetésére, illetve bevezetésére vaslemezből való esatorna használandó.

A kocsiban vetítógép közelében állandóan legyen szélesszája vasedényben víz és pokróc, vaspléhedényben homok. Az ivlámpából kikerülő izzó széndarabokat ebbe a homokkal telt edénybe kell dobni.

A villamos huzalok jól szigetelve és áttekinthető módon szerelendők, felesleges kereszteződés még a szigetelt huzaloknál is mellőzendő.

A vetítőszelekrény és annak ivlámpáját tartó bak tűzmentesen burkolandó, avagy egészen tűzmentes anyagból való legyen.

A fényforrás és a lencse közé önműködő ellenző alkalmazandó, amely csak kellő fordulat-számánál bocsájtja az erős fénykévét a szalagra, ellenesetben a vetítőnyílást a hősugarak elől elzárja.

Az ivlámpa ellenállását és a motor áramkörébe kapcsolt ellenállást áttört, átluggatott vasbádoggal kell burkolni.

A vetítőkocsiban az előadáshoz szükséges egy darab celluloid-szalagon kívül többet tartani csak a vetítőkészüléktől három méter távolságban lévő becsukott vaspléhdobozban szabad.

Gyulékony dolgok (papirhulladékok stb.) a vetítőkocsiban nem tarthatók, továbbá a nyílt láng használata tilos, valamint a dohányzás is.

Kiolvadó ólombiztosítók gyanánt csakis gyári készítésűek alkalmazandók, amelyek már alakjuknál fogva is lehetetlenné teszik, hogy nem megfelelő helyre illesztessenek be. Minden ólombiztosítók fenekén leolvasható módon legyen megjelölve az ampérek száma, amely mellett kiolvad és az is, hogy mily méretű

A venlokocsiban a szerelessei megdizott legfeljebb két egyénon kívül senkinek sem szabad tartózkodni.

Órség, felügyelet, ellenőrzés.

A cirkuszi és egyéb ily mutatványos helyiségekbe, a mutatványos költségére, természetesen tűzoltói órség rendelendő ki a cirkusz nagyságának megfelelő számban, akik őrhelyeik elfoglalása előtt meggyőződnek arról, hogy az előirt szabályok be vannak-e tartva, esetleges oltóeszközök kéznél és rendben vannak-e? Az őrtálló tűzoltók felett tiszték tartják a felügyeletet, akik vizsgálataikat a megállapított befogadóképesség betartására is kiterjesztik. Eljárásuk díja a játszási engedélyt kiadó hatóság által előzetesen beszédendő.

Kivonuláshoz szükséges fogatok biztosítása.

Pályanyertes munka. Irta: Rónay Albert.

A tűzvész leküzdésének legfontosabb tényezője a gyors tűzoltói beavatkozás. Minél később érkezik meg a tűzoltóság, annál nagyobb területen lesz urrá a pusztító elem és annál szomorubb adatokkal zárul a tűzkárstatisztika, — az életmentés szempontjából pedig mindenképp följött áll a gyors megjelenés, amit csak a mindig kéznél levő fogat által biztosíthatunk magunknak. Amíg városokban és nagyobb községekben kívánatos, hogy a tűzoltó testület saját fogattal bírjon, addig kisebb községekben elégséges, ha az egyébként biztosítatik. Ehez képest felmerül tehát a kérdés, hogy

1. városokban és nagyobb községekben miként szerezhethet magának a tűzoltó testület fogatot és miből fedezheti annak fentartási költségeit?

2. kisközségek miként biztosíthatják azt egyébként maguknak?

A mindkét kérdésre felkinálkozó számos felelet közül kétségtelenül legkönnyebben megvalósítható módja a saját fogat beszerzésének, a kincstári lovak tartására való kivétele.

A kir. kincstár évenként ad ki magánvállalkozóknak lovakat tartásra. Az erre vonatkozó részletes feltételek, a legközelebb állomásozó honvédhuszár-ezred vagy -század parancsnokságától betekintésre megszerezhető lóigazolványi könyvben foglaltatnak. A tűzoltó testületek részére szükséges tájékoztató adatok főbb vonásokban a következők:

A tartásra kivett ló, a kivétel évének október hó első napjától számítandó hat év után a vállalkozó korlátlan tulajdonába engedtetik át. Ha azonban a ló minden egyes szemlénél tartása és gondozása tekintetében „kitűnő” osztályzatot nyert, akkor már öt év után a vállalkozó korlátlan tulajdonába jut.

Vállalkozó tartozik a lovat évenként egyszer bizottsági szemlére és egyszer fegyvergyakorlatra beállítani.

A nagjarat idotartama a kiadás évének október hó 1-ső napjától számítandó hat, illetve öt évi tartási időbe kétszeresen számít.

Tekintettel arra, hogy öt évi tisztességes tartás után a használatra kivett lovak végleg a tűzoltó testület tulajdonába jutnak, de tekintettel főleg arra, hogy a fogat kérdését a tűzoltó testület a lovak kivételével azonnal megoldotta, — a lószerezés ezen módja igen előnyösnek kínálkozik.

Nagyon célravezetőkké továbbá a saját lovaknak társadalmi uton való beszerzési módjai, ugyanis:

a) A m. kir. belügyminiszternek 1882. évi 18.613 szám alatt kelt rendelete értelmében a vármegye első tisztviselője (alispán) 60 napra engedélyt adhat adományok nyilvános gyűjtésére. Igaz ugyan, hogy azon célok között, melyeket a belügyminiszteri rendelet felsorol, tűzoltó-lovakra való gyűjtési engedély nem foglaltatik, de az is bizonyos, hogy közcélok elérésére irányuló gyűjtési engedély megadásának nincs akadálya. Egyik vármegye alispánjának konkrét esetből folyó felterjesztésére a belügyminiszter 19.332/1911.—VII. a. számú rendeletében megengedte, hogy a tűzoltó-lovakra való gyűjtés engedélyezése is alispáni hatáskörben intéztessék el.

Miután városok és nagyközségek intelligens közönsége könnyen megérti, hogy a tűzoltó-lovak a közönség érdekeit szolgálják, — az eredmény közadakozás útján rövid időn belül biztosítható.

b) Ha a tűzoltó testület adománygyűjtés helyett lóbeszerzési alapja javára nagyszabású előadásokat, hangversenyt, színelőadást, kabarét, tárgysorsjátékot, népünnepélyt stb. rendez melyeknek szórakoztató programja egyébként is méltó a közönség áldozatkészségére, — úgy bár huzamosabb idő alatt, de ez uton is elérhető a kellő eredmény.

Ha a tűzoltó testület anyagi viszonyai megengedik, — akár a községi évi segélyből is — néhány éven át heti 5—6 koronának segélyegyleti betétként való elhelyezését, — úgy a lovak beszerzése máris biztosítva van. De nem szükséges azt sem bevárni, míg a kellő összeg betétként elhelyeztetett, mert 5—6 darab, heti egykoronás részvény után a segélyegylet már nyújt akkora kölcsönt, amelyből egypár ló beszeresethető. A 4—5 éves ciklus lejártával pedig a kölcsön a heti betétekkel letörlesztődik.

Természetes, hogy nem okvetlenül szükséges, hogy a tűzoltó testület azonnal a legelső minőségű lovak megvételére törekedjék, mert silányabb minőségű lovak feljavítása, okszerű gazdálkodás mellett igen szép haszonnal is jár, mi által a silányabb minőségű lovakat mindig jobbakkal cserélhetjük fel és végül kevés költséggel is, megfelelő minőségű lovakhoz juthatunk.

Ha a fent elősorolt utak bármelyikén a tűzoltó testület lovak birtokába jutott, felmerül azok mikénti eltartásának kérdése.

Egy pár ló nemcsak hogy önmagát könnyen eltartja, hanem kell, hogy az tulajdonosának hasznot is hajtson, jövedelmet biztosítson. E téren lelkiismeretes gazdálkodás és kellő ellenőrzés mellett meglepő eredményeket érhetünk el.

A lovak foglalkoztatásának minden esetre olyannak kell lenni, amely mellett azok már este 6 órától kezdve otthon az istállóban álljanak, de emellett a város területét nappal se hagyják el. Az ilyen foglalkoztatások között első helyen emlitem a városi (községi) közmunkánál való foglalkozást.

A legtöbb helyen a közmunkaváltsági díjakból az előjáróság a belterületen előforduló köztisztasági és közmunkák ellátására állandó jellegű, heti vagy havidíjas fogatokat alkalmaz. Az előjáróság által egész éven át foglalkoztatott ilyen fogatok között a tűzoltó lovak is előnyösen alkalmazhatók, amennyiben ez által az azok fentartási költségét meghaladó, napi 6—7 korona lókereset biztosítható.

Igen előnyösen alkalmazhatók továbbá a tűzoltó lovak városokban az utcalocsolásnál. A tűzoltó testület a város főbb utvonalaiban az utcalocsolással igen jelentékeny bevételre tehet szert, ami minden testületnél könnyen elérhető, ha a szertárban levő lajtót egy a locsoláshoz szükséges csővel szereljük fel. Az utca érdekeltisége szívesen megfizeti a különben sem magas (magánosok havi 1—2 korona, kereskedők havi 3—4 korona) hozzájárulási összeget, amely végeredményben a tűzoltóságnak megfelelő bevétel mellett a közönség elismerését is biztosítja, mert az utcalocsolás igen jelentékeny közegészségi tényező.

Ismerek önkéntes tűzoltó testületet, melynek az utcalocsolásból egy pár ló munkája után — hitelesen kimutatható — 375 korona havi bevétele van, ami a hat havi öntözési évad alatt 2250 koronának felel meg, szemben a lovak 1600 korona tartási összegével. Ha az év másik hat hónapjában a lovak tűzoltói szolgálaton kívül semmire sem alkalmaztatnának, még akkor is jelentékeny összeg jut a testület pénztárába.

Ahol a helyi viszonyok a fentieknek nem kedvezők, ott másképp is igen szép bevétel biztosítható. Az építkezésekhez való téglák és homok hordással napi 6—7 korona könnyen megkereshető, — a bérkocsizás, vasuti teherfuvarozás, az érkező vonatokhoz való kocsiallítás, temetésekhez előfogat stb. fuvarozások egy fogat fentartásának költségeit kellőleg biztosíthatják, ha a testület gazdasági ügyeinek vezetése egyébként is erős kezekben van.

Ahol a tűzoltóságnak nincs előfogata, vagy ha van is saját fogata, de az nem áll rögtön rendelkezésre, — ott legközvetlenebb erőforrásunk az 1879. évi XL. t.-c. 142. §-a, mely

személyesen vagy háznépének, cselédjeinek munkályaival, szekereinek, vízjárműveinek avagy az oltalom szempontjából szükséges egyéb eszközeinek, nemkülönbent hamoslovainak vagy vonó marháinak ideiglenesen a hatóság rendelkezése alá bocsátása által közreműködjék, amennyiben abban alapos ok által nem akadályoztatott: száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Aki pedig ezen esetben a segítestől másokat visszatart vagy lebeszél: nyolc napig terjedhető elzárással és kétszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő“.

És számos vármegye tűzrendészeti szabályrendelete is tartalmaz ennek megfelelő vagy ezt kiegészítő rendelkezést.

Sok helyen a város (község) maga tart fogatot. Ilyen helyeken a kérdés legegyszerűbben úgy oldható meg, ha a város vagy község lovai a tűzoltóság istállójában nyernek állandó elhelyezést. A tűzoltóság támogatásának ezen igazán csekély mérvét, azt hiszem, egyetlen előjáróság sem tagadja meg.

Biztosítható a tűzoltóság előfogat szükséglete csekély évi átalány összeg mellett is, de ahol az anyagi eszközök erre is elégtelenek, ott legtöbb sikerrel jár a tűzoltói előfogatok szolgáltatása tárgyában alkotandó községi szabályrendelet.

Ily szabályrendeletnek a következő főbb rendelkezéseket kell tartalmaznia:

A község összes lótartó gazdái kötelesek, házszám szerinti összeírás sorrendjében reájuk következő éjjelen, egy pár lovat a gazda vagy kocsis őrizete alatt a tűzoltóság istállójában tartani.

Aki a reá eső sorrendben és szabályrendeletileg megállapított időpontban fogatával meg nem jelenik, vagy az előírt időnél előbb távozik onnan: birságban marasztalendő, mely birságösszeg a tűzoltóság által fogadott helyettes díjazására szolgál.

Aki kirendeltsége alatt a tűzoltóságot tűzhöz szállította, annak szolgálata kétszeresen számít, tehát a legközelebbi előfogat szolgáltatásnál a sorrendből kihagyandó.

Gyakorlathoz való előfogat szolgáltatás egy éjjeli szolgálat alól mentesít ugyan, de a soros fogat tulajdonosára ép oly kötelező, mint az éjjeli szolgálat.

Ezeken kívül úgy éjjel, mint nappal felmerülhetőséghez képest a községben minden fogatnak rendelkezésre kell állani. (1789: XL. t.-c. 142. §.)

A kérdés országos egyöntetű rendezése céljából kívánatos volna, ha maga az országos tűzoltó szövetség dolgozna ki egy ily vármegyei szabályrendelet-tervezetet és a vármegyei törvényhatóságok által leendő elfogadtatás végett megküldené az összes vármegyei alispánoknak. Ahol azonban a szükség már is követeli ott leg-

Mindenütt, ahol a tűzoltóság saját fogat-
tal nem rendelkezik, sőt még az olyan közsé-
gekben is, ahol a fogatok kérdése szabály-
rendeletileg megfelelően megoldott, ott is
igen célravezető, ha a tűzoltóság írásbeli érte-
sítés útján közli az összes lőtartó gazdákkal,
hogy tűzvész esetén az első, második és har-
madiknak a tűzoltó szertárhoz érkező fogat
tulajdonosát, bizonyos összegű jutalomban része-
síti. Az ország igen sok tűzoltóságánál az ilyen
kitűzött díjak képezik a fogat biztosításának
egyedüli — de teljesen be is váló — módját.

Mindazonáltal kis községek tűz esetére
a szükséges előfogat biztosítását a legtöbb
esetben már azzal is elősegítik, ha szertárukat
nem mellékutcában, hanem a községet
átszelő országút utcáson építik fel,
mert az 1879. évi XL. t.-c. 142. §-a alapján
való fogat előállítását a sűrű közúti közlekedés
nagyban elősegíti.

Ha azonban ezenkívül a szertár kellő közel-
ségben fekszik még a községi majorhoz
vagy az uradalomhoz is — a hol a jószág-
állomány éjjel minden körülmények között otthon
van — úgy az előfogat éjjel is feltétlenül biztosított.

Egy auto-garázs (gépkocsiszin) tűzrendőri vizsgálatánál
felveendő jegyzőkönyv mintája.

Jegyzőkönyv.

Felvétetett en, 191 . . évi hó
. napján a ker. előjárásánál. (Rendőr-
kapitányságnál.)

Jelen voltak: az alulírottak.

Alulírott tűzrendészeti bizottság a . . . kerület
. utca szám alatti s
. tulajdonát képező benzines gép-
kocsiszint a helyszínen megvizsgálván, annak
használására az engedély kiadását a követ-
kező kikötések mellett javasolja.

1. A gépkocsiszin és annak tartozékai
kifogástalan rendbentartásáért, valamint az itt
felsorolt kikötések pontos betartásáért elsősor-
ban a bejelentett soffőr, másodsorban pedig a
tulajdonos személyesen felelős s minden személy-
váltás alulírt hatóságnál rövid úton be-
jelentendő.

2. Gépkocsiszinben lakást létesíteni tilos. A
színek vízátatlan padlóját a küszöbnél maga-
sabbra emelni előnyös.

3. Gépkocsinak csak bizonyos alkatrészeit,
külön kérendő engedély mellett, szabad benzín-
nel mosni, egyébként e célra mindig kőolaj
használandó.

4. Gépkocsiszin világítása nappali fény
vagy kettős buráju villamos körtével eszköz-
lendő, de az utóbbi esetben csak zárt biztosíté-
kot és szikramentes kapcsolót szabad alkalmazni,
s így hajlékony kábel érintkezője a szin belse-
jében nem szerelhető. A kapcsolók 1.50—2
méter magasságban szerelendők.

5. Amennyiben a gépkocsi acetylén-lámpák-
kal volna felszerelve, az ezek táplálására szük-

séges karbid elkülönített s feltétlenül száraz
helyen és legfeljebb 25 kg.-nyi mennyiségben
tartható jól záródó alkalmas edényben.

6. A gépkocsiszinben benzint csak Henze-
kannákban vagy hasonló robbanásmentes vas-
hordóban szabad tartani; üvegben vagy más
edényben, melyek robbanásmentesítő berende-
zéssel nem bírnak, benzint raktározni vagy tar-
tani tilos.

7. A gépkocsi benzintartányának megtöltése,
valamint mindennemű benzínadagolás, lehetőleg
nyílt helyen (az udvaron) és nappali fény mel-
lett eszközendő és ez időben ott a dohányzás
szigorúan megtiltatik. A töltő és csapoló-szer-
kezetek is biztosítva legyenek robbanás ellen.

8. A gépkocsiszin ablakai, ajtai csak kifelé
nyílnak lehetnek.

9. Égő benzint pokróccal, hamuval, homok-
kal, amoniákkal és speciális (habbaloltó) készü-
léssel kell eloltani, de sohasem vízzel. E cél-
ból a szinben és az udvaron is alkalmas helyen
1/2 (fél) m³ száraz homok 1—1 drb lapát,
továbbá 2—3 m²-es pokróc és Perkeo nevezetű
kézi tűzoltókészülék állandóan készletben tar-
tandó. A homokot nedvesség ellen alkalmas
módon meg kell óvni.

10. A gépkocsiszin fűtése, amennyiben
arra szükség volna, gőz-, melegvíz-, vagy külső-
lángú fűtő-berendezésekkel (kivülről fűthető
kályhával) eszközölhető, s a gépkocsiszin belsejé-
ben semmiféle célből és módon nyitott lángot
tűrni nem szabad.

11. Automobiloknak (gépkocsiknak) bent a
garázsban (kocsiszinben) huzamosabban működni
nem szabad. A motor megindítását követőleg
azonnal ki kell mozdulni a géppel s el kell
vele hagyni a kocsiszint; visszaérkezéskor pedig
rögtön meg kell állítani a motort, melynek fel-
melegedett részei le is hűtendők.

12. 500 kgm.-nál nagyobb mennyiségű benzín
tartása csak építési engedelem alapján felállítandó
szabványos benzinkamrában vagy pedig Martini-
Hünecke-féle berendezés mellett engedtetik meg.
Kelt mint fent. **A tűzrendészeti bizottság.**

Gyárégés Marosvásárhelyen.

Aug. 16-án, d. u. 1/36 órakor Marosvásárhelyen
veszedelmes tűz támadt a Brauch Jeremiás-féle Sándor
János-utcai petroleumgyárban. A tűz az egyik nagy
raktár nyitott félszerében aképpen keletkezett, hogy
szabadon enyvet főztek és annak lángjától felrobbant egy
félíg üres benzines hordó. Az enyv főzésénél öt munkás
dolgozott, ezek közül egy meghalt, kettő súlyosan, kettő
könnyebben megsebesült. A robbanás nyomban lángba
borította a félszert és a mellett levő egyik olaj- és
petroleum-raktárt, amelyben több száz hordó szállításra
előkészített anyag volt összehalmozva. Pár pillanat alatt
meggyulladt az e mellett levő másik raktár is és a három
nagy gulába egymás mellé összehalmozott olajok és
petroleumos hordók egyik csomója. Az önkéntes tűzoltóság
(Marosvásárhelyen még nincs hivatásos csapat) nagy
erőfeszítéssel igyekezett gátat vetni a tűz tovább terje-
désének. Hét sugarat szereltek (több tömlőjük nem volt).
Ebből három sugárral egy az égő objektumoktól alig
3 méternyire levő zárt benzín-tartályt hűtötték állandóan
és ezzel sikerült is a robbanást megakadályozni. A másik
négy sugárral az égő hordók közé hatolva be, elvágták
a tűz útját úgy, hogy a hordórakásnak alig egyharmada
égett el. A bravuros oltást Kovács Elek ö. t. parancs-
nok vezette, teljes egyetértésben Oreskovics Jenő
városi hivatásos parancsnokkal, akinek ma még csapata
nincs, de aki maga, alapos tudásával így is igen sokat
lendít Marosvásárhely tűzrendészetén.

A tűz.*)

Irta: Markusoyszky Béla.

Valamikor a tüzet, mint a légoceán dörgő sarját, mely izzva, forrva sisteregve, a tengerek mélyéből is meg tud születni, istenkép imádták. De a tudomány rég kivetköztette isteni mivoltából s egyszerű természeti jelenségnek mondja azt, amit ma égés, avagy tűz névvel jelölünk. Az az idő, amíg megismertük e természeti jelenségnek mibenlétét és törvényeit, jó sokáig tartott.

A görög mithologia szerint a tüzet Prometheus lopta le az égről s arra a kérdésre, hogy miért ég valamely test, szintén egy görög, a Krisztus Urunk születése előtt 400 évvel élt Plátó, adta meg az első feleletet. Szerinte azért ég valamely test, mert tűzviivó (pyrofor) alkatrész van benne.

Es Plátó felfogása, meghatározása, egész a XV-ik század végéig érvényben volt. Még a műveltségükről híres arabok, kiket 1492-ben szorítottak ki végkép Európából, azok is ugy vélekedtek, hogy az eléghető testeknek valami zsíros föld az alkotórésze, melyet azonban mesterségesen nem tudunk előállítani. Később azt tételezték fel, hogy minden éghető testben kén (S) foglalatik, de ez másmilyen mint aminő a természetben előfordul.

Egy angol buvár, Boyle mondta ki először, hogy a tűz anyag s mint ilyen, kell, hogy lemérhető legyen. Már-már fel is fedezte a módját ennek a lemérésnek, de az elfogultság megakadályozta őt helyes következtetésének a levonásában. Vele szemben Newton (olvassd

*) Mutatványul a Megelőző Tűzrendészet most megjelent új kiadásából.

Céhek a tűzoltás szolgálatában.

Irta: Kuhárszky László.

A görög mythologia szerint Prometheus volt az, aki megrabolta az égi tüzet s lehozta a földre az emberek számára. Megtudván ezt az istenek, nemcsak a tolvajnak, de az orgazdának (az emberiségnek) is bűnhődni kellett.

Büntetésül Zeus a Kaukázus egyik sziklájához láncolta Prometheus, hol egy keselyű mindennap megette ujanövekvő máját: a tüzet pedig áldásos és hatékony ereje mellett felruházta még romboló és pusztító erővel is.

Prometheus rendületlen erővel, büszke dacal túrta a reá mért szenvedést, mert tudta, hogy egykor meg kell szabadulnia. Herakles volt az a hős, ki nyilával lelőtte a keselyűt s megváltotta az emberiség jótevőjét szörnyű helyzetéből.

Prometheus tehát megmenekült a borzasztó büntetéstől, de az emberiség nem! amennyiben

Nyútn), a híres angol azt hangoztatta, hogy a tűz nem anyag, nem test, hanem csak a testnek bizonyos állapota.

Stahl György, német tudós, Boyle alap-gondolatát vette át s a tűz anyagának 1694-ben flogiszton nevet adott, magát az égést pedig olyan destruktív (roncsoló) folyamatnak nézte, melynél a flogiszton elszáll.

Mikor aztán 1774-ben Priestley angol lelkész felfedezte az oxigéniumot, vagyis azt a gázalaku testet, mely az égést táplálja, e felfedezés alapján mondotta ki a francia Lavoisier (olv. Lavoazié), hogy az égés oxidáció (élenyülés) vagy oxigéniummal való egyesülés, ami mindig hőfejlődéssel kapcsolatos.

Meleg kísérletében végbemenő tartósabb égés tehát csak ott lehetséges, ahol levegő és illetőleg a levegőnek oxigénium neve alatt ismert alkatrésze van jelen. Ez az első alap-feltétel.

A levegőnek jelenléte azonban nemcsak általában szükséges az égéshez, hanem annak folytatólagos (állandó) jelenléte is nélkülözhetetlen. Ezért van, hogy több levegő odaáramlása (légvonat) az égést élénkíti; viszont oly erős légvonat, mely az égő test folytonos érintkezését a levegővel megszakítja: az az égést is megszüntetheti.

A másik alapfeltétele az égésnek az, hogy bizonyos hőfokra, gyulási hőmérsékletére legyen felhevülve az illető égnivaló. Ez a feltétel a víz alatt is meggyulladó, tehát levegőt sem igénylő robbanó keverékeknel sem hiányozhatik. Voltaképen ez a fontosabb, mert nélküle nincs meggyulladás, tehát maga az égés sem indulhat meg. ~~Már~~ a levegő, illetve éleny jelenléte, inkább csak a már elkezdődött égést, — fenn-

tapasztalhatta jótékony voltát, de egyuttal érezhette félelmetes erejét is. S mert e két ellentétes tulajdonságát megérteni nem tudta, félelmében bizonyos tiszteletet tanusított iránta. A társadalmi élet kialakulásával és haladásával, mindjobban fejlődött a tűztisztelet is, mely idők folyamán a legszervezettebb alakban, a római Veszta-kultuszban nyert kifejezést.

De az ember minden tűztisztelet és kultusz dacára, egyetlen egy korszakban sem nézhetett tétlenül imádása tárgyának féktelen rombolását és szörnyű pusztítását. S már a legkezdetleesebb embernek is föltétlenül gondolkodnia kellett azon, miként vethetne gátat az ártalmas tűz keletkezésének és tovaterjedésének.

Kezdetben csak a kiengesztelés módjához folyamodott, de amikor ebbeli fáradsága kárba veszett, megkísérelte a menekülést, majd a bős elem megfékezését.

A tűz megfékezésének eszméjével megszületett egyuttal a tűzoltás gondolata is, mely

tarto kozeg gyanant bir iundamentais tontossaggal; akar langgal eges, akar izzas, akar egyszeru elszenesedes tortenik.

E most említett három fajtája között a égésnek van némi különbség. Lánggal égés t. i. csak akkor jön létre, ha az illető test, magas hőfoknál, illékony. A fa például lánggal csak akkor ég, ha a belőle hevítéskor száraz desztilláció közben fejlődő illékony alkatrészek már kiváltak s mint éghető gázok meg is gyulladtak. Az izzás viszont olyan alakja az égésnek, amelynél a testek magas hőfokra hevítve is megtartják halmazállapotukat, pl. a vas, a magnézium. Végre az elszenesedés — láng és izzás nélküli lassu égés.

Ismerve az égés feltételeit: a tűz oltásának főkellékét is könnyű leszármasztatni.

Hogy tüzet oltassunk, az égés két alapfeltételét kell iparkodnunk megszüntetni. Ha csak egyikkel szemben érünk el sikert, már az is valami, mert az égés (a levegőn is) csak addig lehetséges, amíg annyi meleg fejlődik (van jelen), amennyi az égő test gyulladási hőfokát égés közben fenntarthatja. Ha tehát annyira le tudjuk hűteni az égő testet, hogy az ő gyulási hőfokánál alacsonyabba száll alá a meleg, — úgy már ezzel egymagával csökkenttük az égést. Ha pedig a levegővel való érintkezés folytonosságát is módunkban van megszakítani s ezzel mindkét alapfeltételt megszüntetni: akkor tökéletes lesz az eredmény.

*** A jegyzők a tűzbiztosítás államosításáért.** A Községi és Körjegyzők Országos Egyesülete kérvényt intézett a képviselőházhoz a tűzbiztosítás államosítása érdekében. A kérvényt Uszkay Bálint egyesületi elnök és Jászberényi Miklós egyesületi főjegyző írták alá.

szeresebb tűzoltósággal tulajdonképpen csak a társadalmi élet teljes kialakulásakor találkozunk.

Természetes, hogy kezdetleges társadalomnak, kezdetleges a tűzoltósága, úgy hogy fejlettebb tűzoltóságról csak a magasabb kulturájú népeknél lehet szó. S tényleg ilyenre csak az ókor művelt népeinél akadni, mint Egyiptomban vagy a rómaiaknál, hol Augusztus római császár idejében mintegy 7000 főből álló rendőrtűzoltóság létezett.

A tűzoltóság eredményes működése azonban csak akkor veszi kezdetét, amikor Kr. előtt 150-ben a görög Ktesibios a hengerben mozgó dugattyus szivattyút találta fel, ki később azt maga is tűzifecskenőnek használta. De bármily fontos és korszakalkotó találmány a fecskendő, mégsem örvendett oly elterjedésnek, mint a hogyan megérdemelte volna, sőt tökéletesítése is csak a XVII. századba esik, amikor van der Heiden 1672-ben Amsterdamban feltalálja a légüstös fecskendőt, amelyet még szívó és nyomó tömlővel is szerel fel.

A tűzoltásnak e nélkülözhetetlen eszköze csakhamar a szervezett tűzoltóságot eredményezte, mely külföldön ugyancsak a XVII. századtól kezdve lassan bár, de mégis elterjedt.

A német gyárak tűzrendészete.

Írta: Kállay Imre.

Németországban általánosságban a gyárak tűzrendészete egészen a gyártulajdonosok jóindulatára és érzékére, továbbá a biztosító-társaságok kikötéseire van bízva. Vannak elsőrendű, igazán modern berendezésű gyárak, de láttam olyan gyárakat is, melyekben semmiféle óvintézkedés nincsen, ahol sem a munkások életbiztonságával, sem pedig a gyár sorsával nem törődnek. Mint nálunk is a legtöbb gyárnál, úgy itt is az a legnagyobb baj, hogy a gyár üzemfejlődésével — mert előre nem gondoskodtak megfelelő térről — a legkisebb helyet is beépítik, bár csak ideiglenesen — de ez állapot azután évekig szokott eltartani. — Deszkafalakkal, mennyezettel össze-vissza tákolt épületeket egymás hátára ragasztanak és ezzel a közlekedési utakat teljesen eltüntetik, egy keletkező tűznek is bő táplálékot szolgáltatván. Ezekbe a szűk sikátorokba 3—4 emeletes épületeket ékelnek be, melyekbe egy keskeny, sőt néha csigalépcső van, az emeleteken pedig százával dolgozik, férfi, nő, vegyest. Mosolyra készíti a szakembert, ha ilyen halálgyárban itt-ott nagyképüsködve mutogatnak egy-egy penészes tömlővel felszerelt fali tűzesapot, vagy kiszáradt és porlepte extingvert — mint egyedüli Feuereinrichtungot. Hasztalan itt minden ha az a száraz régi korhadt, gerendás, faanyaggal, fűrészpórral és egyéb éghető dologgal túltömött műhely kigyullad. Szeretném azt a munkást látni, aki ezt a Feuereinrichtungot igénybe veszi.

Örülhet mindenki ha ép bőrrel megmenekül. Ilyen halálgyár a Nürnbergi Georges

Hazánk úgy a fecskendő alkalmazásával, mint a tűzoltóság szervezésével nemcsak nem versenyzett a külföldi államokkal, de sajnos vissza is maradt.

Az ország helységei, ső városai oly kezdetleges tűzoltói eszközökkel rendelkeztek, melyekkel tűzoltás terén semmi eredményes munkát végezni nem lehetett. Bizonyosságul szolgáljon a következő néhány szószerinti statisztikai adat:

Kétegyházán még 1850—51-ben is, a tűzoltóeszközök két vizipuskából, — egyik gr. Almásy, másik a község részéről — s 2 jókarban levő vízfordóból állottak.

Füzesgyarmatnak két vizifecskenője, — egyik jó, másik rothadt állapotban — egy 8 akós vízfordószekere és 3 gándzsája volt.

Jászapáti két vizipuskával, 5 bővederrel, 1 létrával és két csáklával rendelkezett.

Mezőtur tűzoltószerei: 3 vizipuska, 10 bőveder, 3 csáklya és 4 lovas rendőr.

Tiszaköteleknek csupán egy csáklája volt.

Valamivel jobban vannak felszerelve a városok, mert pl. Székesfehérvár tűzoltóleltára 20 lámpát, 16 lajtót, 9 kádat, 9 vízmerítőt, 38 csáklát, 16 lajtorját, 5 nagy- és 6 kis fecskendőt és 102 kannát tüntet fel.

Carette & Co. mechanikai játékarúgyára. A tűzrendészeti berendezésnek nyoma sincs, életbiztonságra semmi gondot nem fordítanak. A háromemeletes magas épületben minden emeleten dolgozik 150—200 leány izzított gázlángzók, spirituszfűzők, lakkok, terpentín, festék, stb. közepette. Egyetlen lépcsőjén kívül más lejárása nincs. Az igazgató maga vezetett körül, aggályomnak adtam kifejezést, hogy ebből egyszer nagy baj lehet, mire nagy flegmával azt felelte: „Egyszer már leégett a gyár, de szerencsére éjjel s így nem történt emberéletben kár.” Ugy látszik abban bizik, hogy megint csak éjjel fog kigyulni.

Hasonló a frankfurti Simon Böhler & Baumann-féle malomépítési berendezések gyára. Rendkívül szűk helyre van beépítve, egymás hátán vannak alacsony, magas faépületek. A tulajdonképeni nagy munkaterem ezek közé van beékelve háromemelet magasságban. Ennél a gyárnál nemcsak az emeletekről, de még az udvarról sem tudnának menekülni, úgy körül van véve faanyaggal, fészerekkel és nagy halom forgácsal, melyet a gépházban való tüzelésre az udvaron gyűjtenek össze. Seholy morzsányi közlekedési út, de minimax az van bőven. Vajjon hogyan akarják itt használni? E gyár is leégett már egyszer.

Érdekes gyár az elberfeldi Spinnerer, Weberei, Färberei und Appretur A.-G., mely még 1838-ban épült, ósdi régi berendezés, a szövőszékek is az alakulásától datálódnak. A munkatermekben olyan nagy por van, hogy az egész helyiséget ködbe borítja.

Szintén van egy háromemeletes épülete, melyben gyors forgású gépek is vannak, de ennek már kétoldalt van lépcsőháza.

Szatmárnémetiben volt a városnak két nagy tűzifecskendője, 4 vizeskádja jó állapotban. Ezen felül a helybéli céhek is tartanak összesen 7 kisebb tűzifecskendőt.

Az akkori viszonyokhoz képest elég jól felszerelt város Békés, mely 5 tizedre lévén osztva, mindegyik tizedben van annak közepén egy u. n. „tűzkut”. Ezek mellett arra készült fedél alatt szekérre alkalmazva egy-egy 8 akós, — a téli hideg időt kivéve — mindig vízzel töltve készen álló hordó. A hozzá legközelebbi háznál egy-egy kézi fecskendő. Ezekon kívül a város közházánál 3 drb. 5—6 akós tűzoltógép, egy kézi fecskendő, egy 8 akós víz hordó mindig készen tartva, végül 3 drb. fedélhúzó gandzsa.

Érdekes a pesti és budai felszerelés is.

Pesten a tűzoltásra nézve a m. kir. helytartótanács 1830-i márc. 2-án 6160. sz. alatt kelt intézménnyel bizonyos rendszabályokat alapított meg, a város által 1831-i márc. 16-án kelt tanácsi végzés folytán magyar és német nyelven ki is nyomottakat. Jelenleg is legfőbb

Folytathatnám még tovább, mert hasonló állapotokat még több helyen is találtam. Érdekes, hogy épen Bajorországban, Württembergben és felfelé egész Észak-Németországig vannak ilyen állapotok, holott a munkások életbiztonsága érdekében az iparfelügyelőség itt fejt ki állítólag fokozottabb tevékenységet, csak az a baj, hogy nem jár eredménnyel, s a legtöbb esetben a hatóság beavatkozását kell igénybe venni. Így előfordult, hogy Württembergben egy famegmunkáló telepen az iparfelügyelő kifogásolta a bedrótzott ablakokat, s azonnali eltávolítását rendelte el. A határozatot nem hajtották végre, a következő évben tűz támadt s épen a bedrótzott ablak miatt több munkás bennégett.

A gyárak tűzbiztonsága érdekében — ugyan nem egészen a munkások mint inkább a saját érdekeik megvédésére — a biztosító társaságok érik el a legnagyobb eredményeket, mert mindenféle kikötéssel igyekeznek a tűzrendészetet javítani. Így a biztosító társaságok szövetsége 1910-ik január hóban egy szabályzatot adott ki, melyben az összes kikötéseiket egybefoglalták. Nevezetesen a világításnál előírják, hogy a villanyvezeték és berendezés a német mérnök-szövetség által kidolgozott követelményeknek megfelelő legyen. Egyéb világításu, u. m. petrólium-, benzin-, borszesz-, ligroin-lámpa, csakis olyan helyen használható, ahol robbanó gázok és folyadékok nincsenek és a hőség 30° C-nál nem nagyobb. Ezeknek a megerősítése legalább 1 mtr. magasságban és oldalt fa és egyéb éghető testektől legalább 30 cm. távol legyen, a védőernyők pedig a faltól 1 cm.-re helyezendők el, a mozgó lángok védőernyővel

tatnak fenn a város külön részeiben létező tűzoltási szerek. Összesen van a városnak 10 jó és 9 mg használható tűzoltó csöve, 9 víz hordó és öntözökocsija, 61 vizeskád, 27 vízi-, 26 felöntöző hordója és 5 vízmerítője. Ezenkívül van 256 1/2 ölnyi hosszúságú vízszállító csatornája; 596 vízveder, 34 szurokfáklya, 35 tűzletrája a tűzoltásnál szükségelt egyéb kisebb eszközökkel.

Buda a testvérváros, hogy a tűzvész ellen biztosítsa magát, külön tűzoltási pénztárt alapított, melynek tőkéje leginkább a polgárokká felvétetni szokott egyének által fizetett díj-járandóságokból tartja fenn magát. 1851-ben e célra 378 frt. 43⁸/₁₀ kr. pp. adatott ki. E pénzalapból szereztetnek s tartatnak fenn a város több részeiben létező tűzoltási szerek. Van a városnak 3 nagy tömlős- 6 tömlőtlen nagy és 7 kis fecskendője, 25 víz hordószekere, 21 vizeskádja, 24 vízmerítője, 589 vederje és 40 kis hágcsója, 17 nagy- és 40 kis csákánya. S hogy a tűzoltószerek a város helyében mindig készen

körülzárandók. Raktárakban, csomagoló helyiségekben stb. esetleg használt kizárólag repceolaj használandó és a lámpa teljesen zárt legyen.

A fűtésre előírják, hogy oly helyen, ahol a fűtőtestek deszkamennyezetes, deszkapadlós helyiségben vannak felállítva körülszigetelendők s felülről 60 cm., oldalt pedig 30 cm. távolságban s alatta bádoglemez legyen. A gőzfűtésnél a fűtőkazán teljesen zárt helyen legyen, a gőzesövek tűzálló anyagból állítandók elő, a gőzkibocsátó nyílások sűrű dróthálával legyenek befödve. Ipari gépek, kazánok az építési és tűzrendészeti követelményeknek feleljenek meg. A kazánok és fűtőtestek tetején nem szabad éghető anyagokat tartani. A gőzesövek tűzálló anyagokkal körülburkolandók, olajos rongy, kóc, fedett bádogtartókban helyezendők el.

Öngyuló és csomagoló anyagok, u. m. széna, szalma, csomagoló forgács, továbbá korpa, fűrészporsz. csupán egy napi szükséglet tartandó, míg a készlet megfelelő tűzbiztos helyen és módon raktározható.

Benzin és egyéb tűzveszélyes folyadékok és anyagok raktározása a rendőrhatalósági szabályoknak megfelelően történjék.

A forrasztási berendezések az előírt módzatoknak megfelelőek legyenek és felügyelet mellett végzendők. Olyan helyen, ahol tűzveszélyes anyagokkal dolgoznak, a dohányzás eltiltandó. Amint a munkások elhagyják a helyiségeket, az összes termék egy megbízható egyén által átvizsgálandók stb.

* A hevesvármegyei szövetséget fenntartásának 20-ik évfordulója alkalmából Orsz. Szövetségünk is üdvözölni kívánta, Papp Ferenc szegedi parancsnokot, mint orsz. szövetségi előadót, bizván meg ennek eszközésével. Papp Ferenc az augusztus 17-én tartott jubiláris közgyűlésen meg is jelent s (mint a Tűzvédelemben olvassuk) beszédében részletesen kiterjeszkedett azokra az érdemekre, amiket a heves vármegyeiek az Országos Tűzoltó Szövetség kebelében a tűzoltás ügye körül szereztek.

Utalt arra, hogy Altörjai Sándor, Simonyi Károly, dr. Pásztor Bertalan, Kozmáry Dezső, a hevesvármegyei szövetség megalapítói, mind jelentős szerepet játszottak az országos szövetség életében is. De Kempelen Béla révén, ki az orsz. szöv. központi választmányának 1880—1885-ig volt tagja, olyan férfit is dicsekedhetik a vármegye székhelye Eger, akit Budapest tanácsa a székesfővárosi tűzoltóság főparancsnokává választott meg.

És a most említettek után következő generáció, az is méltó a régi gárdához. Dr. Glósz Kálmán, az egri tűzoltó-kongresszus rendezésével szerzett magának elévülhetetlen érdemet. Dr. Vass János pedig elsőként irányította a figyelmet a tűzrendészeti közigazgatás fontosságára, az ő szentpétervári előadása

folytán foglalkozott azzal a nemzetközi tűzoltószövetség is. Jászberényi Miklós a tűzoltóságok szervezése, a Tűzoltó-Otthon létesítése körül buzgólkodott nagy munkássággal, Breznay Imre írta meg az első népies munkát, mely 30,000 példányban jelent meg, Damó Oszkár és Kállay Miklós tűzoltói tárgyú szindarabot írtak. Mindezek betetőzője volt Majzik Viktor alispán szerepe, ki elsőként létesítette személye révén a közigazgatás és a tűzoltói intézmények közötti kapcsolatot, mely nélkül modern tűzrendészeti igazgatást teremteni nem lehet.

Ily körülmények között nem csak jogossá, de elmaradhatatlanná vált az, hogy az országos szövetség kebelében a hevesmegyeiek vezető szerephez jutottak s vitték előbbre tapasztalatokban gazdag munkájokkal az ország tűzrendészetének ügyét. Az országos szövetség hálával és köszönettel tartozik ezekért a heves vármegyei szövetségnek, ezt kívánta most leróni szívélyes üdvözlésével.

* A Szepes vármegyei Tűzoltó Szövetség elnöksége az alábbi körlevéllel fordult a bajtársakhoz:

„Vármegyei szövetségünk díszes nemzeti zászlót készített.

Nem a cifráskodó hivalgás, nem a külsőségek keresése vezet bennünket a lépésben Versenydíj, örökös vándordíj szánjuk azt tűzoltóságaink rátermettségének, harckészségének fejlesztése céljából s Putsch Tóbiásnak — a tátraalji tűzoltó szövetség egykori megalapítójának nevéhez fűzzük, megörökítve nagy érdemeit s követendő példát a lelkesedni tudó utódok számára.

A zászlót nem csupán az teszi majd értékessé, hogy a csak fáradság sajtolta verejtékkel megszereshető díj lelkes és ügyes csapatokat fog a versenytérre sorakoztatni, biztosítva ezáltal a vész komoly, néha terhes pillanataiban a tűzoltói erények és képességek minél nagyobb mérvű érvényrejutását, de drága kincs is lesz az értékes symboluma annak a törhetlen érzésnek, mely a Tátra alján lakó egyes anyanyelvű lakosságot a nemzeti zászlóhoz, a nemzeti eszméhez megbonthatatlanul, egységesen fűzi.

Bérees hazánk gazdag hólepte csucok, vad sziklaormok természeti szépségében, gazdag koronkint polgári erényekben, de anyagiakban nem az. Kiket az Ég kegyelme s munkásságuk jutalmaképp a jó sors megáldott, jöjjenek segítségünkre s támogassanak a nemes cél megvalósításában. Akik pedig csak úgy tengődnek, mint mi, vágyakozó szívvel bizván egy jobb kor eljöttében, ugy mammon helyett küldjék el testvéri érzésük, szeretetük szives szavát, üdvözlését s azt mi ép annyira becsülve zárjuk megemlékező hálás szívünkbe. A szives adományok a Tűzoltó-Szövetség címére Lőcsére küldendők.

Dr. Neogrady Lajos

alispán, közig. elnök.

Winkler Pál

főszolgabíró, ügyvivő
elnök.

Apáthi Vilmos

gazd. tanácsos, alelnök.
orsz. szöv. előadó.

Ranezay József

kir. kat. fóg. tanár,
szöv. titkár, várm. tűzfelügyelő.
orsz. szöv. szakképviselő.

SZÖVETSÉGEINK KÖRÉBŐL.

Bács-Bodrog vármegye tűzoltó-testületeinek szövetsége augusztus 16-án tartotta Óverbászon Vojnits István elnöklete alatt nagy ünnepek keretében évi közgyűlését. Az országos szövetséget Varga Lőrinc temesvári parancsnok képviselte. Az elmúlt évben 3033 korona bevétellel szemben 1290 korona volt a kiadás. A vármegye évi 1000 korona segélyt ad a szövetségnek. Elhatározták a tűzfelügyelők részére készített szabályzat átdolgozását. A jövő évi közgyűlés helyéül Magyar kanizsát jelölték ki. A megtartott tisztújítás szerint elnök Vojnits István, alelnök Szigeti István, titkár Tóth Ernő, pénztáros Malitz Gusztáv, ügyész dr. Pataj Sándor lett. A gyűlés előtt megtartott versenyen díjat nyertek az első sorozatban: Kossuthfalva, Péterréve, Kiskér, Bácsfeketehegy, Titel, a II. sorozatban Bácsföldvár és Kula tűzoltóságai. Emlékserleget kapott az Óverbászi Egyetemi Ifjak Tűzoltósága is, míg több ügyes vezénylő és szerelő egyéni díjban részesült. A versenybírótság teendőjét a következők látták el: Összbenyomás bírálása: Milassin Andor, Ertl István, Osztrogonác Ferenc Nyomó I-es bírálása Gardalics Lajos. Szívóoldal I-es Dr. Fehér Lőrinc, szívóoldal II-es Limbeck Pál, szívóoldal III-as Birkás Lajos. Csővezetők ellenőrzésével: Dr. Cziráky Gábor. Létra-kezelők ellenőrzésével: Szigeti István és Peto nszky Ferenc. Időmérők: Kiss Gyula és Szabados Béla. Verseny titkár Tóth Ernő.

Veszprém vármegye tűzoltótestületeinek szövetsége aug 10-én tartotta Devecserben itj. báró babarci Schwartz Ottó elnöklete alatt közgyűlését, melyen jelen volt dr. Óvári Ferenc országgyűlési képviselő, az Országos tűzoltó szövetség alelnöke s a vármegye tűzfelügyelőinek és tűzoltóparancsnokainak nagy része. A közgyűlés egyhangú lelkesedéssel megválasztotta dr. Óvári Ferencet a szövetség örökös diszelnökévé s az erről szóló okiratot ünnepség keretében fogják neki átnyújtani. Tudomásul vették Blázy Imre vármegyei felügyelő és Rozmán Károly jegyző évi jelentéseit s a múlt évi számadásokat. A tűzfelügyelők fizetését 25%-kal fölemelték s a jövő évi költségvetést 4118 koronában állapították meg, melyből 1628 koronának fedezésére a vármegyét kérik fel. Tudomásul veszik a járási elügyelők évi jelentéseit s elhatározzák, hogy 1914. évben Veszprémben vármegyei szaktanfolyamot rendeznek. A jövő évi közgyűlés helyéül Enyinget állapították meg.

Sopron vármegye és város tűzoltótestületeinek szövetsége június 29-én tartotta Fertőszent-

ünneplésben részesítették R o s e h Frigyes tiszteletbeli elnököt, a régi gárda egyik legkiválóbb vezetőmberét. Tudomásul vették Szabó Gyula vármegyei felügyelő tartalmas évi jelentését s az elmúlt évi számadásokat. Megállapították a jövő évi költségvetést, mely 3792 korona kiadást tüntet fel s megkeresik a vármegye törvényhatóságát az eddigi évi 300 korona segélynek 1500 koronára való felemelésére. Tiszteletbeli tagul megválasztották Nagy Albert jószágkormányzót. Tudomásul vették Szabó Gyula jelentését a Fertőszentmiklóson tartott tanfolyamról s a megtartott verseny alapján Csapod, Ebergőc, Eszterháza, Fertőendréd, Fertőszentmiklós, Fertőszéplak, Rőjtök, Petőháza, Sárród, Süttör, Vitnyéd községeknek elismerő oklevelet adtak.

A Jásznagykunszolnok vármegyei tűzoltó szövetség augusztus 24-én tartotta Mezőtúron ez évi közgyűlését dr. Kele József elnöklete alatt, melyen megjelent dr. Küry Albert alispán, dr. Harsányi Gyula szolnoki polgármester s a vármegye tűzoltóiból mintegy háromszázan. Csátár Andor vármegyei felügyelő, szövetségi titkár terjedelmes jelentésben számolt be az elmúlt évi munkásságról s a jövő év terveiről. A szövetség tiszteletbeli tagjává választotta dr. Harsányi Gyula szolnoki és dr. Kun Árpád mezőtúri polgármestereket és dr. Ádám Sándor mezőtúri ügyvédet. Gyűlés után disztribúció volt, melyet délután verseny követett. A jury dr. Kele József elnöklete alatt hét tagból állott s osztályozásra való tekintet nélkül osztotta ki az alábbi díjakat: Cibakháza kapta a Mátrai cég ajándékozta csoportos bronzszobrot. Jászárokszállítás a szövetség serlegét. Jászberény (új csapat) a dr. Kele József ajándékozta órával ellátott tentatartót s a Mezőtúr város ajándékozta tűzoltószobrokat. Jászládány (új csapat) a Mátrai cég ajándékozta órát. Kunszentmárton a Mátrai cég ajándékozta órát. Szolnok a szövetség ajándékozta tea-szerviszt Törökszentmiklós a dr. Ugray Ferenc és neje ajándékozta serleget.

A Zala vármegyei önk. tűzoltó-szövetség Knortzer György elnöklete alatt augusztus 24-én Keszthelyen tartotta meg évi közgyűlését, melyen nagy érdeklődéssel tárgyalták az elmúlt évről szerkesztett gondos jelentést. Az új tűzrendészeti szabályrendeletet már 1909-ben beterjesztette az elnökség a vármegyéhez, de az még ma sem került a törvényhatóság közgyűlése elé, mert jelenleg a gazdasági egyesületnél fekszik. Ép úgy késik — csak másutt, a minisztériumban — a szövetség alapszabályainak jóváhagyása, melyet már két ízben terjesztettek fel jóváhagyás végett, de visszaküldték, mert a szövetség oly hatáskört tartott fen magának, amely — közigazgatási fórum joga. Most a leirat értelmében megváltoztatták a szabályokat. A szövetség vagyona 3550 korona, mely évről-évre gyarapszik, mert az ezer korona évi bevétellel szemben a kiadás 500 korona. A jövő évi közgyűlés helyéül Zala-

Lapunkon, az Országos Szövetségnek hivatalos lapján kívül, hat másik időszakos szaklap hirdeti hazánkban a tűzoltói igéket.

Ott van mindenekelőtt — nem említve a megszűnt lapokat — a pozsonyi „Illustrierte Feuerwehr-Zeitung“ és a Lukács Gyula lapja, mely most Zsarnóczán (Bars vármegyében) jelenik meg. Azután ott vannak a Vas-, Jász-Nagykun-Szolnok- és Pest vármegyei szövetségek támogatásával megjelenő tűzrendészeti közlönyök, meg az egri „Tűzvédelem“ vagyis összesen 7. S most ezek mellé a „Bácskai Tűzoltók és Mentők Lapja“ csatlakozik, hogy nyolcadik gyanánt ő is segítsen előbbre vinni a tűzrendészet és tűzoltás ügyét.

Az új lap felelős szerkesztője Salapáthy Kálmán az orsz. szövetség VII-ik szakosztályának jegyzője, ki a bajtársi szeretet és együvértartozandóság ápolásán s a szakdolgozók megvitatásán kívül, a „Bácskai Tűzoltók Árvaháza“-nak alapítása ügyében és mozgalmat kíván indítani a célból, hogy ez intézmény létesültével a bácskai tűzoltók árvái és gyermekei ingyenes nevelésben és tanításban részesülhessenek.

A lapnak, melyet 300 K segély megszavazása kapcsán a Bácsbodrog vármegyei tűzoltó-szövetség hivatalos lapjául fogadott el, előfizetési ára testületeknek egy évre 4 korona, tűzoltóknak pedig 2 korona.

KÜLÖNFÉLEK.

— **Tartalom:** Még egyszer Pozsony. Irta: Alfa. Hivatalos rész: Az országos szövetség elnökségének július 1-én tartott üléséről szóló jegyzőkönyv. A segélyzőpénztár augusztus 31-iki ülésén felvett jegyzőkönyv. — Baranya vármegyei szövetségének közgyűlése Mohácson lesz. — A cirkuszok és ponyvasátrák tűzrendészete. Irta: Papp Ferenc. — Kivonuláshoz szükséges fogatok biztosítása. Irta: Rónay Albert. — A tűz. Irta: Markusovszky Béla. — A német gyárak tűzrendészete. Irta: Kállay Imre. — A céhek a tűzoltás szolgálatában. Irta: Kuhárszky László. — Egy autogarage (gépkocsiszín) tűzrendőri vizsgálatánál felveendő jegyzőkönyv mintája. — Gyáréges Marosvásárhelyen. — Szövetségeink köréből: Heves-, Szepes-, Bácsbodrog-, Veszprém-, Sopron-, Jásznagykunszolnok- és Zala vármegyék tűzoltó szövetségei. — Lapszemle. — Különfélék. — Szerk. üzenetek. — Beszerzési források.

— **Széchenyi Ödön** basát, a somogyvármegyei tűzoltó-szövetség díszelnökévé választotta meg. Illusztris bajtársunk, Szabados Imre ügyvivő alelnök címére küldött levelében, megválasztásáért, meleg hangon mondott köszönetet.

— **Főuri nők a tűzoltókért.** A marosvásárhelyi önk. tűzoltó egyesület fényes népiünnepélyt és művész-estélyt rendezett aug. 17-én az Erzsébetligetben. A művész-estély kimagasló eseménye volt, hogy azon, három főuri hölgy is közreműködött s bizonyosságot tett a tűzoltóegyesület iránti meleg rokonszenvről. Gróf Bissingen Ottóné és gróf Teleky Domokos gernyeszegi parancsnok bájos neje művészi énekszámokkal, a fiatal Bissingen Erzsébet grófnő pedig zongorajátékkal emelték a művész-estélyt. Azonkívül hegedű- és zongoraművészek és több kiváló műkedvelő működött közre.

— **Libits Adolf** udvari tanácsos, a főhercegi uradalmak kormányzója, az alicsuthi tűzoltóság fénykorában, e csapat helyettes főparancsnoka, nemrég ünnepelte negyvenedik évfordulóját annak a nevezetes dátumnak boldog emlékére, amikor József királyi herceg szolgálatába lépett. Szövetségünk védnöke, a

hangu levelet intézett a jubilánshoz. Az érzséssel és elismeréssel telt irat a jubilánshoz és fenkölt szellemű gazdájához egyaránt méltó. Valóságos diploma, Libits erkölcsi aranybullája, a főhercegnek ez a levele, amidőn mondja:

„Első emlékeim közt, gyermekkoromon végig, serdülő ifju, majd férfikorom minden jó és rossz órájában, oldalam mellett láttam Önt, bölcs tanácsaival, résztvevő szeretetével, ragaszkodásával, mint örömünk és bánatunk igaz részét . . . Maradjon még nálam! Maradjon . . .“

Akik ismerik Libits Adolfot s értékelni tudják azt a missziót, amit ő immár 40 év óta kitünően betölt, azoknál bizonyára mindenütt felzúg a viszhang: maradjon még!

— **Markusovszky Béla** könyvének új kiadása megjelent. Az első kiadás, boldog emlékü József főherceg előszavával, 1894-ben látott napvilágot; ez a mostani pedig szám szerint az ötödik kiadása a „Megelőző Tűzrendészetnek“. Mindenesetre örvendetes jel, hogy magyar nyelvű tűzoltói szakkönyv, 18 év vagyis nem egészen két évtized leforgása alatt, ily jelentős eredményt mutathat fel. A könyv utolsó (negyedik) kiadása különben már 1905-ben elfogyott s hét év óta egyetlen példány sem volt belőle sehol megszerezhető. Mindazoknak a bajtársaknak, hatósági közegeknek s más érdeklődőknek tehát, akik e 7 év alatt több ízben is keresték, sürgették, sőt könyvkereskedői úton meg is rendelték Markusovszky könyvét, szolgáljon szives tudomásul, hogy a „Megelőző Tűzrendészet“ című mű, mely a tagtestületeknek egy példányban díjtalanul fog megküldetni, a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség irodája útján (Budapest, VII., Rákóczi-ut 38) immár kapható. Az Óvári Ferenc előszavával 5000 példányban megjelent s tizenegy nyomtatott ivre terjedő könyv árát az elnökség 1 azaz egy koronában állapította meg Olesóbban egy (nem is szólva értékes tartalmáról) ily terjedelmes munkát — már igazán nem lehet vesztegetni.

— **Pályázati hirdetés.** A székesfővárosi tanács Kép Ferenc-féle alapítványának körülbelül 4000 koronányi évi kamatösszegére pályázatot hirdet. A kamatösszeget olyan budapesti illetőségű polgárnak adományozzák, aki a főváros dunabalparti (pesti) részében támadt tűz folytán elszegényedett és segélyezésre érdemes. Aki egyszer a kamat élvezetébe bejut, az abban mindaddig megmarad, amíg vagyoni körülményei nem javultak annyira, hogy a segélyezés nélkülözhetővé válik vagy amíg az illető valamely általa elkövetett büntetett vagy erkölestelen cselekedete által arra érdemtelenné nem vált. A pályázati kérvények (illetőségi és erkölcsi bizonyítvánnyal) a lakás pontos megjelölésével szeptember 30. déli 12 óráig a tanács iktatóba (IV., központi városház, I. emelet) nyújtandók be.

— **A magy. kir. államvasutak gépgyárának tisztviselői** kara őszinte fájdalommal jelenti, hogy szeretett kartárs, Dörner Béla főellenőr, ügyosztály-főnök, az Államgépgyár Tűzoltó testületének parancsnoka és az Országos Munkás Betegsegélyző és Balesetbiztosító Pénztár igazgatósági tagja augusztus hó 11-én Freiburgban, (Németország) hosszas szenvedés után elhunyt. A megboldogult földi maradványai szülővárosában, Lőcsén, augusztus hó 15-én adatott át az anyaföldnek.

Szerkesztői üzenetek.

D. F. Vármegyei szaktanfolyamon szerzett látogatási bizonyítvánnyal magántűzoltóságához *örp ar a n e s n o k i* állásra csak úgy pályázhat, ha utóbbi minőségben önálló hatáskörrel már működött valahol.

Y. A horvát orsz. szövetség címe: „Hrvtsko-slavonska vatrogasna Zajednica“. 1876-ban alakult. 186 tagtestülete van, ebből 101 önkéntes. A kormánytól 2500 K évi segélyt kap s ezért szaklapot köteles kiadni.

A. Az a bizonyos vers ekkép hangzik:

Mikor a tűzoltó száz pohár bort iszik
A cibil már akkor asztal alatt nyugszik
Nines is olyan cibil kompánia
Akit a tűzoltóság le nem inna.

Rezes sisakunkra a nap is félve néz
Velünk szembeszállni istenugyse nehéz,
E világon senkitől sem retirálunk,
Hogyha kell, e g y é r t százan sikra szállunk

Mikor a tűzoltó a tűzhöz kirobog
Akkor a cibil még jóízűen hortyog
Hej! akkor szeretném én megkérdezni
Hogyan kell a szerencsétlennel jót tenni?!

I. A salakos beton jobb mint a kavicsos, mert a kvarc (kovakő) a tűzben nem igen ellenálló. A salak azonban ne legyen friss, mert akkor még kénsav és salétrom lehet benne.

B. Abból, hogy a kereskedelmi miniszternek az államvasutak felett felügyeleti joga van, tévedés azt következtetni, hogy csak ez a miniszterium van hivatva költséges átalakításokat elrendelni. Ahol „periculum in mora“ esete forog fenn, ott a tűzrendészeti bizottság javaslata alapján az I. fokú tűzrendőri hatóság is feltétlenül rendelkezik.

L. A gondolat sohasem azé, aki először elgondolta hanem rendesen azé, ki a legjobb formába tudja öltöztetni azt.

Beszerzési források.

KÖHLER ISTVÁN (ezelőtt *G e i t t n e r* és *R a u s c h* tulajdona)
tűzoltó-, szivattyú és tűzoltó-szer gyára.
Iroda és mintaraktár: Budapest, VIII., József-körút 14.
Gyár: Korpónai-utca 20-21. szám.

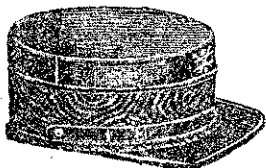
Teudloff-Dittrich
Budapesti Armatura Szivattyú-
és Gépgyár Részvény-Társaság
BUDAPEST, VI., VÁCI-UT 69.

SELTENHOFER FRIGYES ÉS FIAI,
— SOPRON, —
cs. és m. k. udvari szállítók.
Legelső magyar tűzoltószergyár, harang- és ércöntöde.

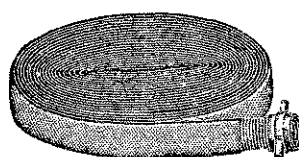
Mátrai Antal és Társa r.-t.
Budapest. Központi Iroda: VI. ker., Teréz-
körút 33. Gyár: I. ker., Fehérvári-út 110.
Gyárt: mindennemű tűzoltói létrákat és
tömlőmotorlákat.

Walszer Ferenc
tűzoltási szerek és szivattyúk gyára,
harang- és fémöntöde
Budapest, VI., Lomb-utca 34-36. szám.

Sternberg és Kálmán
Budapest, VIII., József-körút 35.
GYÁRTUNK: tűzifecskenőket, kútszivattyú-
kat és tűzoltói felszereléseket.

Elsőrendű tűzoltó-sapkákat
acélsodrony-betéttel legjob-
ban és legolcsóbban készít
**Ritscher Zsigmond és
Fia, Kőrmend**
interurban telefon 27.
Kívánatra árjegyzék és mintasapka.

FEIK ÉS TRÉBA
Budapest, V., Lipót-körút 22.
Legelőnyösebb bevásárlási forrás
összes tűzoltó-szerekben, egyéni fel-
szerelésekben stb. Árjegyzék ingyen.

Tűzoltók, kérjétek a boltostól a
tűzoltók gyufáját!

Készül Stermann M. nagyszombati gyufagyárában. Az
eladási ár 50%-a a magyar országos tűzoltó-szövetség
segélyzőpénztárának jut.

Elsőrendű tűzoltó egyenruhák, sapkák és
felszerelések
Tiller Mór és Társa
cs. és kir. udvari szállítóknál
Budapest, Váci-utca 35. szám.
Részletes árjegyzék kívánatra bérmentve!
Nagyobb megrendelésnél saját költségünkre
küldjük szabásunkat mértékével céljából.

HATSCHER SZABADALMA
ETERNIT-PALA
A jelenkor legjobb tetőfedő anyaga.
Eternit-művek Hatschek Lajos
Budapest, Andrassy-út 33. sz. Nyergesújfalu (Esztergom m.)

Magyar Fémlemezipar r.-t.
Budapest, VII., Erzsébetkirályné-ut 57.
egyedül gyártja a szab. Henze-féle robbanásmentes hordókat, tartányokat és
kannákat, garage- és raklári berendezéseket.

TÜZRENDÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ORSZ. TÜZOLTÓ-SZÖVETSÉG HIVATALOS LAPJA.

<p>Megjelenik minden hó második szombatján.</p> <p>Hirdetéseket felvenni egyedül a kiadóhivatal jogosított.</p> <p>A lap szétküldésére vonatkozó felszólalásokat az országos szövetség elnökségéhez kell intézni; a levél az előfizetések s hirdetések díja is küldendő.</p>	<p>Laptulajdonos: A MAGYAR ORSZÁGOS TÜZOLTÓ-SZÖVETSÉG.</p> <p>Kiadóhivatal: az Országos Tűzoltó-Szövetség Irodája VII., Rákóczi-út 38. Telefon 90-33.</p>	<p>Előfizetési ára, egész évre, 5 korona.</p> <p>Tagtestületeinknek ingyenpéldány jár.</p> <p>Szakiikkek, melyeknek kézirata a szerkesztő címére irányítandó, ha közlésre alkalmasak díjazatnak.</p>
--	---	--

Felélős szerkesztő: MARKUSOVSKY BÉLA. VIII., Kun-utca 2.

Helyettes szerkesztő: ERDÉLY ERNŐ, Győr.

Szeben vármegye újra csatlakozott.

Midőn a farizeusok és irástudók azért zúgolódának, mert az Üdvözítő a bünösöket is befogadta, hogy velök egyék, akkor „az elveszett juhról” mondott nekik Jézus példabeszédet a következőképen:

„Ha valakinek 100 juha van és azok közül egy eltévelyedik, akkor a jó pásztor utána megy az egynek, hogy fölkeresse azt. S amidőn megtalálja az eltévelyedettt, vállaira veszi, haza megy vele s egybehívja barátait és szomszédait, mondván: örvendjetelem velem, mert megtaláltam juhomat, amely elveszett!”

Most tehát örvendezni illik, mert aki elveszett vala, az nálunk is megtaláltatott s a jó pásztor (az Országos Szövetség) szívesen fogja keblére ölelni az eltévelyedettt, de megtért bünöst — a szebenvármegyei tűzoltószövetséget, az ő 88 tagtestületével.

Anyagilag az keveset mond, hogy ugyanennyivel, t. i. nyolevannyolecal lett ismét nagyobb az Országos Szövetség taglétszáma. Mert ez a körülmény pénzben kifejezve csak évi 176 kor., míg a belépés tényéből kifolyólag felmerülendő kiadás kétszerannyit jelent. És mégis jelentősnek s értékesnek találjuk a szebeniek elhatározó lépését, különösen most, amikor megint megnehezült felettünk az idők járása és szövetségi életünknek, még nem is oly rég, a friss hajnalhasadás csalóka fényével rózsaszínüre sugárzott ég-

boltján újra vészterhes fellegek kezdenek mutatkozni. Akárcsak Lindner Gusztáv első tevékenykedése fénykorában.

Lindnert idézzük a multból, mert akik szövetségünk történetét Markusovszky Béla mindent megelevenítő, mesteri tolla nyomán átlapozni érdeemesnek tartották, azok tudni fogják, hogy Szeben vármegyének most újra csatlakozó szász és román anyanyelvű tűzoltó egyesületeit ugyanaz a nagytudású Lindner Gusztáv szervezte, aki a még ma is csak javaslatban meglevő első tűzrendőri törvénytervezetnek* a készítője volt s aki erősen particularis szempontját leszámítva, hosszú éveken át kifejtett lankadatlan ügybuzgalmu működésével nemcsak jelentős szerepet, de igen tiszteletreméltó helyet is biztosított magának, a kialakulás forrongó vajudását élő Országos Szövetség nagynevű munkásainak diszes sorában. Az akkori idők forrongása azonban nem tudott harmonikus együttműködéssé átizzani: előbb (1880) a nagyszebeni, majd pár évvel később, a szintén Lindner által életrehívott szebenvármegyei szövetség különváltak a központtól. A jó pásztornak az ő juhait eltévelyedtenek.

Két évtizednél hosszabb ideig tartott e sajnálatos állapot. És bár a jó Pásztor

* Lindner törvényjavaslatának indokolását lásd az 1911-ben megjelent „Magyar Országos Tűzoltó Szövetség Története” című mű 47—52. oldalán. Maga a törvénytervezet pedig, mely 1876. aug. 25-iki kelettel bír, ugyanez a II. részben, vagyis a Függeléknek 24—37. lapjain egész terjedelmében megtalálható.

utána ment az Egynek, felkeresvén őt; a Nagygyűlés elment 1899-ben Brassóba is, hogy utját egyengesse a régi szivélyes viszony létrejövételének: az országosan egységes, egyöntetű szervezet s az előbb büszkén vallott összetartozandóság érzete, csak nem akarta elfoglalni a maga régi helyét. S miért? Mert a Magyar Országos Szövetség itthon Magyarországon nem volt hajlandó német nyelvű beadványokat elfogadni. Ezt a szebeniek akkor még nem tartották természetesnek. Ez volt oka kilépésüknek is.

Vigasztaló csak az volt, hogy a különválás hosszú időközét sem töltötték tespedésben a szebeniek. A fejlődés constans maradt nálunk. Egységes központi vezetéssel s megfelelő ellenőrzéssel irányítva, a közigazgatás részéről hathatós támogatásban részesítve, erős köteleességtudástól s katonás szellemtől áthatott szervezet maradtak időközben is. Minden testületi élet talpköve, a fegyelem és komoly munkálkodás: a szebenvármegyei szövetség legkisebb tényezőjénél s legmagasb vezetőjénél egyaránt épügy megvan ma is, mint volt régente.

Annál öröndetesebb azonban, hogy most végre megtört a jég s győzött a jobb belátás. Amit Breuer Szilárd a maga feltűnést nem kereső csöndes munkájával megindított, azt Benze István titkár a kolozsvári országos szaktanfolyam alkalmával tapintatosan továbbfejlesztette s így vált lehetővé, hogy az aggodalmak eloszlatására s a nehézségek megoldására mégis megtalált helyes fonál elvezetett egészen a szeptember hó 28-án Keresztényszigeten megtartott megyei szövetségi közgyűlésig, amelyen dr. Binder Henrik jelenlegi szövetségi elnök, a saját buzgólkodásának is szép sikerét látva, örömmel mondhatta ki a határozatot, hogy a szebenvármegyei 88 tagegylet közül jelen volt 86 tagtestületnek igazolt képviselője egyhangulag szavazta meg az országos szövetségbe s

nem egy tatár s török támadás viharzott el s ahol tán Thököly ottjárta óta magyar szó el nem hangzott, ez volt színhelye annak a kétségkívül lélekemelő ünnepélynek, melynél elfelejtődtek a mult keservei s az idegen anyanyelvű, de magyar érzésű, tűzoltóságok készséggel vállalkoztak édes hazánk tűzvédekezésén dolgozó s tűzrendészetét fejlesztő többi tagtestületinkkel testvéri közös munkára. S hisszük, erősen hisszük, hogy jó példájuk másokat is vonzani fog s Erdély többi nem magyar anyanyelvű tűzoltóságai is keresni fogják az ösvényt, mely a kölcsönös megértés révén, az együttes munkálkodás üdvös utjához vezet.

Ranezay József.

129.714/1913. sz.

* A belügyminiszter a községi közigazgatási tanfolyamokról.

„A községi közigazgatási tanfolyamok keretében a tűzoltó-szaktanfolyamok megtartását az 1913/14. tanévben is engedélyezem. Felkérem ennél fogva a Magyar Országos Tűzoltó Szövetséget, hogy az 1912/13. tanévben megtartott szaktanfolyamok eredményéről teendő jelentésével egyidejűleg, az előadók személyére nézve javaslatát mielőbb tegye meg.

Értesitem egyuttal az Országos Szövetséget, hogy a községi közigazgatási tanfolyamoknak a folyó évi szeptember hó elsejével történt átszervezése következtében most már csak 4 községi közigazgatási tanfolyam áll fenn és pedig Kassán, Marosvásárhelyen, Nagybecskereken és Szombathelyen.

Felhivom egyuttal a Szövetséget, hogy a tűzoltó-szaktanfolyamoknak a községi közigazgatási tanfolyamok sorrendjébe mind a négy tanfolyamon egységes elvek szerint leendő miként való beillesztése kérdésében, a tanfolyamok igazgatásával központi

Jegyzőkönyv.

Felvételett Budapesten, 1913. évi augusztus hó 31-én a Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetség elnökségi ülésén.

Elnök: gróf Széchényi Viktor.

Jegyzőkönyvvezető: Kuhárszky L.

Jelen voltak: Dr. Óvári Ferenc alelnök, gróf Ráday Gedeon, dr. Balogh Dezső, Barabás István, Bencze István, Desits József, Erdély Ernő, Jászberényi Miklós, Kállay Imre, dr. Kováts Sebestyén Gyula, Papp Ferenc, Szabados Imre, Szabó Gyula, dr. Szily József, Varga Lőrinc, Verebi Végh István, Vida Pál, Täuber Ferenc.

Vendégek: Dr. Endre Rezső, Endrey Ákos, Knortzer György, Mátray Antal, Somogyi Csizmazia Géza, dr. Lantos Béla, Vámosi Gyula.

Kimentésüket kérték: Apáthy Vilmos, Bartha Gergely, Breuer Szilárd és Markusovszky Béla.

Elnök üdvözi a megjelenteket, az ülést megnyitja.

1. Bencze titkár felolvassa Lukács Ödön és László István levelét, melyben megválasztásukat megköszönik.

Tudomásul vétetett.

2. Bencze titkár bemutatja a belügyminisztériumnak leiratát, melyben értesíti a szövetséget, hogy a szolgálati szabályzat jellegével bíró könyveket, valamely állami vagy törvényhatósági hivatal portómentesen küldheti a községi igazgatási, valamint a tanítóképzői tanfolyamoknak; továbbá jelenti, hogy a wieni orosz császári nagykövetségnek a csász. és kir. közös külügyminiszterhez intézett átirata szerint — az oroszországi intézetek és társulatok képviselői az esetleg rendezendő nemzetközi kongresszusokra — a jövőben nem közvetlenül, hanem kizárólag diplomáciai uton hivandók meg.

Tudomásul szolgál.

3. Bencze titkár jelenti, hogy a szepesvármegyei tűzoltó szövetség a tűzoltótanfolyam megtartását a jövő esztendőre halasztotta; továbbá, hogy dr. Marinovich Imre a „Tűzoltás jogrendszere“ című mű megírását nem vállalhatja el, mert betegeskedvén, hosszabb időre elutazik.

Mindkét ügy a szakirodalmi és oktatási szakosztályhoz utasított.

4. Bencze titkár bejelenti Baranya vármegye tűzoltó szövetségének ama kérelmét, hogy Hosszúhetény önkéntes tűzoltótestülete a tagok sorából törltessék.

A jelentést a választmány tudomásul veszi s a törlést az országos választmány elé terjeszti.

5/a. Bencze titkár beterjeszti a legutóbb tartott tanfolyamokról beérkezett jelentéseket. A kolozsvári és egri kerületi tűzoltószakfolyam teljesen az előírt tervezet szerint tartott meg. Az előbbinek vizsgálatán dr. Óvári Ferenc alelnök, az utóbbinak vizsgálatán Jászberényi Miklós előadó, mint szövetségi kiküldött vett részt.

A szombathelyi közigazgatási tanfolyam 58 hallgatóval 40 órát vett igénybe s minden tekintetben sikerült. Előadó Barabás István volt. A marosvásárhelyi tanfolyamon 49 hallgató képeztek ki. Előadó Szentgyörgyi Dénes volt. Ugy az előadó, mint a tanfolyam igazgatója felkéri a Szövetséget arra, hogy a belügy-

minisztériumhoz irjon fel aziránt, hogy a tűzoltás a jövő tanévtől kezdve már a tanév elején kezdődjék és miután a közigazgatási tanfolyamok számát négyre redukálták s így a hallgatók száma is valószínűleg jelentékenyen emelkedni fog, akiket a mai órakeretben kiképezni nem lehet. Tekintettel arra, hogy külön internátusa lesz a tanfolyamnak, kéri, hogy szerekkel láttassanak el.

Az elnökség az előterjesztéshez hozzájárul.

5/b. Bácsbodrog vármegye Zomborban 27 hallgatóval 13 napos tanfolyamot tartott, melynek sikerült vizsgálatáról, a Szövetség kiküldötte, Varga Lőrinc számol be. Az eperjesi „Széchényi Kör“ a vármegyei tanítók részére rendezett tanfolyamot, melyen öt délután elméleti és hat délután gyakorlati előadást tartott Apáthy Vilmos előadó 36 hallgatónak. Aradon a vármegyei szövetség 19 hallgatónak tartott tanfolyamot, melynek vizsgálatára a Szövetség nem küldött ki képviselőt, mivel a látogatási bizonyítványban a vármegyei tisztii állás betöltésére való képesítés benne van.

Dr. Óvári alelnök örömmel jelenti, hogy a kolozsvári kerületi szaktanfolyam hallgatói magas színvonalon álló kiképzésben részesültek. Ezért a Szövetség nevében az előadó karnak köszönetét nyilvánította s javasolja, hogy ezentul a királyhágóntuli szaktanfolyamok Kolozsvárott tartassanak.

A jelentéseket az elnökség tudomásul veszi, az alelnök javaslatát elfogadja; Apáthy Vilmos utiköltségét és napidijait utalványozza.

6. Erdély Ernő előadó jelentést tesz a „Tűzrendészet“ szakmunka mai állásáról. A legutóbbi elnökségi ülés óta megjelent Apáthy Vilmos „Tűzjelzés“ és Markusovszky Béla „Megelőző tűzrendészet“ című füzetek. Apáthy Vilmos füzetek teljesen új munka, Markusovszky Béla füzetek pedig oly teljes átdolgozása az előbbi négy kiadásnak, hogy vele a tűzoltó-irodalom újabb értékes munkával gazdagodott, mely nemcsak hazai, hanem külföldi szakkörökben is méltán fog feltűnést kelteni. Indítványozza, hogy a szerző kéressék fel a második, „Alkalmazott rész“ megírására is. „A fecskendők szerkezete“ című rész korrekture alatt van, azouban ennek elkészítésére rövid időn belül nem lehet remény. Ezért indítványozza, hogy a korrekture elkészítésére Breuer Szilárd kéressék fel. „A fecskendők működési zavarai“ című rész írója a kézirat egy részét megküldötte, de a teljes kézirat még nem érkezett be. „A vízszerszék“ megírására felkért előadó a megbízatást vállalta. Indítványozza, hogy a „Tűzoltás jogrendszere és a „Tűzrendészeti felügyelet“ című rész megírását tartuk függőben s hogy az „Első segély baleseteknél“ című rész megírására dr. Balogh Dezső kéressék fel.

Az elnökség az előterjesztéseket elfogadja és az indítványokat határozatra emeli.

7. Bencze titkár bemutatja Heves, Sopron, Veszprém és Zala vármegye évi jelentését. Tudomásul szolgál.

8. Bencze titkár jelenti, hogy a József főherceg-féle alap takarékbetétjének megmaradt kamata 55 K 35 f.

Az elnökség az összeget a Szövetség pénztárába beutalja.

9. Erdély Ernő előadó jelenti, hogy „A sopronvármegyei tűzoltószövetség alap-, szolgálati- és gyakorlati szabályai“ címen Szabó Gyula elnökségi előadó szerkesztésében 350 oldalra terjedő magyar és német nyelvű kiadvány jelent

meg, mely gondos összeállításban a tűzoltóságoknak hasznos kézikönyvet ad. Amily lelkiismeretes az egész munka elkészítése, annyira bántó, hogy a címlapon és az ajánlason levő „Feuerwehr Verband Ödenburg“ jelzés, ami nemcsak a helységnevekről alkotott törvényt sérti, hanem a belső tartalommal sem egyezik meg, mert ott mindenütt — a német szövegben is — Sopron van. Ezért indítványozza, keresztetnék meg a sopronvármegyei szövetség, hogy szabályai most megjelent új kiadványában még a szétküldés előtt a két címlapot és ajánlólapot semmisítse meg s helyette nyomasson újat, ahol Ödenburg helyett Sopron van. A könyv új kiadásában pedig azonkívül a III. függelék 300. oldalán levő Pressburg szót Pozsonyra javítsa ki.

Az indítvány elfogadtatik, a szerző és a sopronvármegyei tűzoltószövetség a helyesbités végett megkerestetik.

10. **Bence** titkár bemutatja a Budapesti Önkéntes Mentő Egyesület átiratát, melyben a „Tűzrendészeti Közlöny“-ből cserepéldányt kér. A cserepéldány küldése elrendeltetett.

11. **Bence** titkár jelenti, hogy **Varga Lőrinc** résztvett a bácsbodrogrvármegyei tűzoltó szövetségnek Óverbászton tartott versenygyakorlatain és az azokkal kapcsolatos évi rendes közgyűlésen valamint ugyanakkor az óverbászi önkéntes tűzoltótestület zászlószentelési ünnepélyén.

Tudomásul szolgál.

12. **Bence** titkár bemutatja **Baranya** vármegye és **Pécs** szabad királyi város tűzoltó szövetségének átiratát, melyben **Habich Ádám** volt egri tanfolyamhallgató részére pótlólag ösztöndíjat kér.

Az elnökség a kért ösztöndíjat ez idő szerint már nem adhatja, de a jövő évi tanfolyamon egy baranyavármegyei hallgatónak lehetőleg juttat egyet.

13. **Papp Ferenc** előadó jelenti, hogy a gyakorlati szabályzat revíziójával a bizottság nemsokára elkészül. Ezért felhatalmazást kér, hogy a szabályzathoz szükséges kliséket a bizottság most már elkészíthesse, a klisékhöz szükséges fényképfelvételeket pedig eszközölhesse.

Az elnökség a felhatalmazást megadja olyképpen, hogy a klisékhöz szükséges felvételek október hó 15—22-e között Budapesten eszközöltessenek, a munkában előforduló nagyobb változások a lapban közzététessenek, az egri nyomda pedig ajánlattételre felszólíttassék.

14. **Bence** titkár jelenti, hogy a Szövetség 20 000 korona államsegélyt kért.

Tudomásul vétetett.

15. A titkár azon jelentése, hogy az elmúlt ülés óta véleményeztetett 39 alapszabály, 6 telpengedély, 10 tűzrendészeti, 2 építkezési és 3 egyéb tárgyrat; kipróbáltatott 15 fecskendő.

Tudomásul szolgál.

A jegyzőkönyv hitelesítésére felkértek: **Kállay Imre** és **Vida Pál** urak.

Több tárgy nem lévén, az ülés ezzel véget ért.

Kmf.

Jegyzőkönyv.

Felvétetett Budapesten, 1913. évi augusztus hó 31-én a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség orsz. választmányának rendkívüli közgyűlésén.

Elnök: gróf Széchenyi Viktor.

Jegyzőkönyvvezető: **Kuhárszky László**.

Jelen voltak: dr. Óvári Ferenc alelnök, gróf Ráday Gedeon, dr. Balogh Dezső, **Barabás István**, **Bence István**, **Desits József**, **Erdély Ernő**, **Jászberényi Miklós**, **Kállay Imre**, **Knortzer György**, dr. Kováts Sebestyén Gyula, **Papp Ferenc**, **Szabados Imre**, **Szabó Gyula**, dr. Szily József, **Varga Lőrinc**, dr. Vass János, **Verebi Végh István**, **Vida Pál**, **Táuber Ferenc**.

Vendégek: dr. **Endre Rezső**, **Endrey Ákos**, **Mátray Antal**, **Somogyi Csizmázia Géza**, dr. **Lantos Béla**.

Kimentésüket kérték: **Apáthy Vilmos**, **Bartha Gergely**, **Breuer Szilárd** és **Markusovszky Béla**.

1. Elnök üdvözli a megjelenteket, az ülést megnyitja. Az ülés tárgya a „Tűzoltó-Otthon“ alapító-levelének megállapítása és a „Tűzoltó-Otthon“ telkének megszerzése fölötti döntés.

Jászberényi Miklós előadó jelenti, hogy a múlt választmányi ülés rendelkezése értelmében a Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetség elnöksége a „Tűzoltó-Otthon“ alapítólevelét megszerkesztette és a telekszerzésre vonatkozó előmunkálatokat annyira előkészítette, hogy a szükséges telek megvétele fölött az orsz. választmány már végérvényesen is dönthet.

A telekvásárlást azért tartja fontosnak és elodázhatatlannak, mert a mostani rossz pénzügyi viszonyok mellett telket előnyösebben lehet vásárolni ma, mint később, amikor a pénzügyi viszonyok ismét konszolidálódnak.

Miután az elnökség érdemben teljesen a múlt választmányi ülés rendelkezéseihez ragaszkodott, indítványozza, hogy a „Tűzrendészeti Közlöny“-ben megjelent alapítólevelet a választmány fogadja el és rendelje el annak négy példányban való kinyomatását és a hatósághoz való felterjesztését.

Verebi Végh István a „Tűzoltó Otthon“ elnevezést „Tűzoltók Háza“-ra kéri megváltoztatni, mert az Otthon a német Heim-nak szószórinti fordítása.

Dr. **Szily József** kifogásolja az alapítólevelét tárgyalását, mert az most még időelőtti. Más faktorok meghallgatása és bevonása nélkül a „Tűzoltó-Otthon“ meg nem valósítható úgy, mint a hogy azt megvalósítani kellene. Ezért kéri az alapító-levelét tárgyalását a napirendről levétetni.

Kállay Imre szükségesnek és időszerűnek tartja ugyan a „Tűzoltó-Otthon“ létesítését, de annak felépítését nem a Lágymányosra kívánja, mint a hogy az tervbe van véve, hanem a főváros más, alkalmasabb kerületében. Szerinte a budapesti önkéntes tűzoltó testületre számítani nem lehet, mert azt a budapesti hivatásos tűzoltóságtól elválasztani lehetetlen s tudomása szerint kerületi tűzország sem kerül egyhamar a Lágymányosra, miáltal két erős támogatástól eselik a „Tűzoltó Otthon“.

Szabados Imre az alapítvány kezelésébe

levele, miután az ma legfeljebb csak irányító lehet. A IV-ik fejezetet pedig a következő ponttal óhajtja bővíteni: „A vármegyei tűzoltószövetségek által adandó segély“.

Dr. Vass János nem tartja célszerűnek, hogy a „Tűzoltó-Otthon“ jogi személyé tétessék. Mindaddig, míg a „Tűzoltó-Otthon“ fel nem épül, alapítvány ne létesíttessék. Egyébként Szabados Imre indítványához járul hozzá.

Dr. Óvári Ferenc alelnök szívesen járul ahhoz, hogy a „Tűzoltó-Otthon“ elnevezés ezentúl „Tűzoltók Háza“ legyen, ha az magyarosabb.

Az alapítólevélnek napirendről való levételét nem helyesli, miután arra most már föltétlenül szükség van, ezért kívánja, hogy a „Tűzoltó Otthon“ alapítványminősége megállapíttassék és hogy az alapítólevél most már véglegesen megszerkesztessék.

A vármegyéket az alapítvány kezelésébe bevonni lehetetlen, mert egy-két vármegye nem jöhet be, valamennyit pedig bevenni nem lehet.

A VII-ik fejezetet meghagyni kéri, mert az alapítólevelek szövege amúgy is folyton változik s így, ha esetleg bármely pont változást szenvedne is, úgy azt bármikor meg lehet változtatni. Ezek után indítványozza az alapítólevél részletes jellegében való elfogadását.

Az országos választmány az alelnök indítványát elfogadta s az alapítólevélnek a napirendről való levételét elvetve, az alapítólevelet a részletes tárgyalás alapjául elfogadja.

Az alapító levélnek részletes tárgyalása során Vida Pál az alapítvány kezeléséből a Tűzoltótisztek Egyesületét kéri kikapcsolni, mert ha nem lehet bevenni a kezelőbizottságba az alaptőke nagyobbik részét összegyűjtő megyék képviselőit, akkor nem indokolt a Tiszti Egyesület képviselete sem mely egy bizonytalan és jóformán csak névleg létező intézmény s a Tűzoltó-Otthon létrejötte esetén annak fenntartása céltalanná is válik mivel a Tiszti Egyesület alapszabályszerű célja, az „Otthon“-nal megvalósuló kaszinó kérdése, szintén megoldva lesz. De egyébiránt a Tiszti Egyesület a csatlakozásra nézve elfogadható módon nem is nyilatkozott, sőt adománnyal sem járult az Otthon létesítéséhez, tehát ezen okokból sem lehet igénye a kezelőbizottságban való képviseletésre. Továbbá indítványozza Vida, hogy tisztviselői kar egyelőre ne szerveztessék, hanem annak idején, a szükséghez mérten, minél kisebb létszámú (pl. egy igazgatói vagy gondnoki) állás kreáltsassék, mint ez a fővárosi nagy bérpalotáknál is tapasztalható.

Dr. Vass János is kifogásolja a tisztviselői státust, miért is Vida Pál indítványához járul hozzá.

Többek hozzászólása után az orsz. választmány Vida Pál és dr. Vass János indítványát szó többséggel elveti és az alábbi módosított alapítólevelet, a tisztikarra vonatkozó javaslat elfogadása mellett, úgy általánosságban, mint részleteiben elfogadja.

A „Tűzoltó-Otthon“ alapítólevele.

I.

Az alapítvány története.

A Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetségnek az 1911. évi augusztus hó 20-án Veszprémben tartott nagygyűlése egy Budapesten felépítendő „Tűzoltó Otthon“ létesítését határozta el, abból a célból, hogy ebben az „Otthonban“ nyereségek elhelyezést s abban összpontosíttassanak

a tűzoltószolgálat mindamam intézményei, amelyek eddigelé bérhelyiségekben szétszórtan találtak helyet, azonfelül ezen Otthon keretében, annak épületében helyeztessenek el azok a tűzoltósági intézmények is, amelyeknek létesítése már elhatározott, de megfelelő helyiség hiányában még életbe nem léphetett.

E cél érdekében, a szükséges anyagi erő biztosítása végett, a Szövetség fenti nagygyűlésében hozott határozatához képest, széleskörű, lelkes akciót indított nemcsak a saját tagjai áldozatkészségének s a Szövetség e célra fordítható alapjának felhasználásával, hanem az államnak, nevezetesen a belügyi kormányzatnak, a székesfővárosnak és — kiváltképen — a „Tűzoltó-nap“-ok útján a társadalomnak bevonásával is.

Eme tevékenységet siker koronázta, amennyiben jelenleg a „Tűzoltó-Otthon“ céljaira immár 250.000 korona áll rendelkezésre, úgy, hogy a „Tűzoltó-Otthon“ felépítése haladéktalanul megkezdhető s fenntartása, tekintve, hogy az e célra megindított gyűjtés még lezárva nincs, a belügyi kormány s a főváros állandó segélye és a társadalom érdeklődése által biztosítva van.

II.

Az alapítvány címe:

A Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetség által saját kezelésében létesített „Tűzoltó-Otthon“. Pecsétje: kerekded lap: „Tűzoltó-Otthon 1913.“ felirással.

III.

Az alapítvány vagyona:

Jelenleg a következő:

1. A belügyminiszterium államsegélye	30.000 K
2. A Szövetség segélye	35.000 „
3. A Tűzoltó-napokon eszközölt gyűjtés	167.000 „
4. Az állami sorsjátékból	12.500 „
5. Tűzbiztosító intézetek adományai	1.500 „
6. Egyéb (kamatok stb.)	4.000 „
Összesen	250.000 K

amely összeget a Magyar leszámítoló- és pénzváltó-bank s a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank folyószámla betétkönyvben, a „Tűzoltó-Otthon“ címen elkülönítve, gyümölcsözőleg kezeli.

Az alapítvány vagyonállaga a jövőben még várhatólag gyarapodni fog; a szaporulat is ugyanúgy fog kezelteni, mint a jelenleg fennálló s fent részletezett alapvagyon.

Az alapítvány életbelép, ha a „Tűzoltó-Otthon“ felépítették; ennek megtörténte után az alapítvány tulajdonjoga az alapítványi ingatlanra haladék nélkül bekebelezteni és az alapítvány vagyonállagában beálló eme változás az alapítólevél összes eredeti példányaira reávetendő pótlék alakjában fel fog tüntettni.

IV.

Az alapítvány jövedelmei:

- a) a III. alatti tőke kamatai;
- b) a belügyminiszter, a vallás- és közoktatásügyi miniszter, a főváros és a Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetség évi segélyei;
- c) egyéb bevételek (megyei szövetségek, erkölcsi testületek, egyesületek segélyei).
- d) Bolt- és lakbérek.

A jövedelem az építkezés megkezdéséig tőkésítendő, azután a Tűzoltó-Otthon épületének s intézményeinek fenntartására fordítandó.

V.

Az alapítvány rendeltetése.

Az alapítvány rendeltetése az, hogy a vagyonából felépítendő s az alapítvány nevével elnevezendő, a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség hatáskörébe tartozó összes tűzoltói-intézmény központi elhelyezést találjon oly célból, hogy állandó ellenőrzésük s okszerű fejlesztésük a szövetség által biztosítottassék.

VI.

Az alapítvány kezelése.

Az alapítványt a Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetség kezeli, amely az alapítványra nézve a teljes vagyoni felelősséget elvállalja.

A „Tűzoltó-Otthon“ ügyeit egy 9 tagú bizottság intézi, melybe egy-egy tagot a magy. kir. Belügyminiszterium, a székesfőváros tanácsa, a Tűzoltótisztek Egyesülete és a műegyetemi tanári kar, négy tagot és egy elnököt a Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetség küld ki három évenként.

A négy kiküldött közül kettőt a vármegyei szövetségek képviselői közül választ a Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetség választmányára.

A bizottság szükséges számú tisztviselőit saját kebeléből választja.

A bizottság határozatképességéhez legalább 4 tag jelenléte szükséges.

A bizottság köteles bármely természetű, a „Tűzoltó-Otthon“-ra vonatkozó intézkedéseit és határozatait a Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetségnek jóváhagyás végett bemutatni.

Mindamahatározatait, amelyek az alapítványi vagyonállag megváltoztatásából járnak (vétel, eladás, kölcsön, transzaktiók, stb.) csakis a belügyminiszterium, mint alapítványi főfelügyelőt szempontjából illetékes kormányhatóság jóváhagyása után hajthatók végre s e célból mindeme határozatok a Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetség választmányához s utóbbi által a belügyminiszterhez felterjesztendők.

VII.

A „Tűzoltó-Otthon“.

A „Tűzoltó-Otthon“-ban a jelenben a következő intézmények nyernek elhelyezést:

- a) a felső tűzoltótisztképző tanfolyam.
- b) a Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetség hivatalos helyiségei és szaklapjának kiadóhivatala.
- c) a tanszermuzeum.
- d) bemutatások, szerek kipróbálása, kísérőtevések,
- e) tiszti és legénységi lakások,
- f) beteg tűzoltók menhelye,
- g) kerületi tűzörség (esetleg az önkéntesek részéről),
- h) a tűzoltótiszti kaszinó,
- i) tisztviselők bér- és magánlakásai,
- j) bérbeadandó helyiségek (földszint).

VIII.

Az alapítvány képvisellete.

Az alapítványt mint jogi személyt peres és perenkívüli ügyekben a Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetség elnöke, mint a 9-es bizottság elnöke képviseli.

Jelen alapítólevél négy eredeti példányban állittatik ki, melyek közül a kormányhatósági jóváhagyási záradék rávezetése után egy példány a magy. kir. belügyminiszterium, egy példány a székesfőváros s egy példány a Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetség irattárában, végül egy példány a 9-es bizottság mindenkori elnöke által fog megőrzésbe vétetni.

Kelt Budapesten, a Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetség választmányának 1913. évi augusztus hó 31-én tartott gyűléséből.

Jászberényi Miklós előadó a következő határozati javaslatát terjeszti elő:

Felhatalmazza a választmány az elnököt, hogy a budapesti 11576, 11577, 11578, 11579, 11580 és 1159 számú telekkönyvi betétben 13867/3-f, 13867/3-g, 13867/3-h, 13867/3-i, 13867/3-j és 13867/3-t hrszám alatti Herz Ármán és Beimel Sándor tulajdonát képező ingatlanokból a 13867/3-g, 3-h, 3-i, 3-j, 3-f. és 3-t hrszámmal jelölt 1315-90 □-ól területű ingatlanrészeket □-ölenként 120 koronájával a „Tűzoltó-Otthon“ céljaira örök tulajdonjoggal vásárolja meg, összesen 157.408 korona vételárért.

Ha ez nem sikerülne, a Budapest székesfőváros tulajdonát képező, s Fehérvári-utról jövet a Diák-Otthon mögött, a Lenkei-utra dülő ingatlanból 1200 □-ölnyi területre □-ölenként 100 korona vételár beigérése mellett tegyen ajánlatot s ezért az árért azt vásárolja meg.

Bármelyik telekrész megvásárlása esetére a vételárat a választmány a „Tűzoltó-Otthon“ mint alapítvány javára, a m. kir. Belügyminiszterium által adományozott és a Szövetség gyűjtéséből származó összegből ezennel kiutalja.

A szerződés megkötésével és a telekkönyvi átírással az elnökség megbizatik.

Kállay Imre drágának tartja ezeket a megjelölt telkeket, indítványozza, hogy a sokkal olcsóbb Budafoki-ut mentén fekvő telkek közül vásároltassék a szükséges terület.

Dr. Óvári Ferenc alelnök jelenti, hogy nemcsak a megvásárlandó telkek ára után érdeklődött, de számos telket fővárosi és állami szakértők és Mátray Antal közbejöttével megtekintett, melyeknek ára aránylag mind sokkal drágább, mint a megjelölt telkeké.

Knortzer György szerint a kérdéses és megvásárlandó telkek értéke még abban az esetben is emelkedni fog, ha azokon a „Tűzoltó-Otthon“ fel nem épülne s így indítványozza, hogy a szakosztály által ajánlott indítványt a választmány fogadja el.

A választmány a határozati javaslatban kitüntetett telkek közül elsősorban a magántulajdont képező telkek közül, a Herz Ármán és Beimel Sándor-féle telkeket 120 kor. □-ölenkénti vételárban, ennek meg nem szerethetése esetén a főváros tulajdonában lévő Diák-szálló mögötti telkek megvásárlásához hozzájárul; a Herz és Beimel-féle 1315-90 □-ól területért a 157,908 kor. vételárt, esetleg a fővárosi 1200 □-ól területért a 120,000 kor. vételárt kiutalványozza és a szerződés megkötését, valamint a telekkönyvi átíratást az elnökségre bizza.

A jegyzőkönyv hitelesítésére felkéretik Vida Pál és Knortzer György választmányi tagok.

Több tárgy nem lévén, ezzel a közgyűlés véget ért.

A félrevert harang rémes kongása zsong végig az utcákon, a tűz fénye messzire világít, lángnyelvek csapnak fel gyors egymásutánban. A tűzoltószeretők körül emberek gyülekeznek, kitolják a fecskendőt, vízfordólajtokat s vagy kőzierővel, vagy pedig lófogattal vontatják azokat a tűz színhelyére. S folyik a munka, az elkeseredett hars a béklyóiból kitört tűz ellen . . .

Ez az a kép, amelyből a község lakói a tűzoltói működést ismerik.

A városok zárt utcáin nem riog végig a harang-kongás, a házak magas falai eltakarják szemünk elől a tűz távoli fényét, de minden ember abbahagyja napi munkáját, félbeszakítja éji pihenését s ablakok kinyílnak, utcasarkok megtelnek bámész népséggel, midőn felharsan távolról a tűzoltók vészkiáltása. A kocsik az ut szélére vonulnak, hogy szabad utat engedjenek a vágató tűzoltócsapatnak, mely rohanva megy a vész helyére, hogy segítséget nyújtson a bajba jutott embertársaknak. A szilaj lovak patái alatt szikrát hány az utca kövezete s mindenki aggódó rémülettel nézi a gyors száguldást . . .

A község, a nagy tömeg csupán ennyit vesz észre, ennyit lát meg a tűzoltói munkából. Azt a csendes, zajtalan munkálkodást — amelyet a hatóságok (a tűzoltóság hathatós közreműködésével) végeznek s amely a tűz megelőzését célozza — nem veszi tudomásul. A tűzoltói működésről tudomása van a nagy köznek, de a hasznos tűzrendészeti tevékenységet vajmi kevesen ismerik.

Pedig amilyen fontos, hogy a kitört tűzzel szembeálljunk s pusztító haragjának véget vetve azt határai közé szorítsuk, éppen olyan fontos teendő az is, hogy a tüzesetek tanulságait levonva, megállapítsuk azokat a szabályokat és elveket, melyekkel eleve is meggátolhatjuk a tűz kitörését.

A mai modern élet a tűz használatának óriási kiterjedést nyújt. Mindennapi életünk sok száz mozzanata elképzelhetetlen a tűz használata nélkül; világítást, meleget a tűz nyújt; gépeket hajt s az ipari üzemek lényeges kellékét képezi. Ily óriási elterjedés mellett nem elegendő a már kitört tűz elfojtására gondolnunk, hanem élnünk kell mindazon intézkedésekkel, amelyek a tűzveszélyek elkerülését biztosítják.

A tűznek a mindennapi életben való nagy használata mellett valóban nagy szerencse, hogy nem okozója még több tűzvésznek és károsodásnak az a nemtörődomség és könnyelmű felületesség, amellyel egyesek a tűz használása körül eljárnak.

A gyakorlati élet számtalan esetét tudnók felsorolni, midőn lelkiismeretlen vigyázatlansággal szinte eshetőséget nyújtunk a tűzre s különös szerencse, ha a hanyagul félrehajított szivarkavég nem válik a tűz okozójává. Kövesük végig a tűz használatát mindennapi életünk-

ben; vessünk egy pillantást a nádfődeles kunyhóju falucskába, pillantsunk be a falusi udvarházakba, nyissunk be a szerény földmives vityillójába s tekintsük meg a gazdag palotáját; figyeljük meg a műhelyek, gyárak üzemét s látni fogjuk a tűznek általános elterjedését és józan megfigyeléssel számtalan esetet fogunk észrevenni, melyekben a tűz megelőzésének hasznos voltát megállapíthatjuk. A megelőző tűzrendészet elvei s szabályai épp úgy megtartandók az egyszerű családi élet mozzanataiban, mint a nagy gyári üzemek fázisaiban.

Gyakran előfordul a napi életben, hogy a célszerűségi szempont ellentéte a tűz megelőzési szempontnak s vajmi kevés azon eseteknek a száma, ahol nem a célszerűségi szempont érvényesül.

Ragadjunk ki néhány esetet a nyüzsgő életből, melyek a tűzzel való vigyázatlan bánásmódot szemléltetik.

Vigan pattog a tűz a takaréktűzhelyen, lábánál szerényen huzódik meg a fal mellett a fászlada, avagy faskosár, melynek közvetlenül az ajtó közelében kell lennie, hogy kéznél legyen, midőn a tűzre kell rakni. Nem különös véletlen, ha az ajtó kinyitása közben egy-egy parázsdarab, egy tűzszilánk a fedetlen fászladába téved s jó szerencse, ha ez nem kerül ki a sok gonddal megáldott háziasszony, avagy a szemfüles szolgáló figyelmét.

A rendesnél korábban tér haza a család feje s gyors munkával kell a tüzet megrakni, hogy a vacsora mielőbb asztalra kerülhessen. Ámde a nedves tüzelőanyag, avagy egyéb ok miatt nem ég jól a tűz s ilyenkor sokszor megesisik, hogy a petróleumos, avagy denaturált-szeszes üveg tartalmának belötytyintésével kezdik a tüzet élénkebb égésre keltetni.

A ma már minden házban ismeretes gyorsforralók használatában sem látunk kellő óvatosságot. Megrakott, terített asztal szélére állítják a gyorsforralót s számos esetben előfordult már, hogy az asztalra felkukucskálni óhajtó kíváncsi apró gyermek kezeckéivel rántotta le az asztalterítőt, gyorsforralóstól, mindenestől.

Gyakori eset az is, midőn az ételmelegítés közben észreveszik, hogy a szesztartóba öntött szeszadag kevés s már csak pislogva ég a láng, miért is gyorsan utána töltenek az üvegből még egy kevéske szeszt. Jó szerencse, ha az explózió után csupán égési sebeket szenvednek s nem lesz a meggondolatlan cselekvésnek károsabb és szomorubb következménye.

Hasonló szerencsétlenségeket okozhat a sütővas melegítésére szolgáló borszeszlángocskának vigyázatlan használata is, melyet a piperecikkekkel telerakott toilletasztalka szélére helyeznek legtöbbször s akárhányszor kibontott hajjal, vékony kelméből készült bő fésülőköpenyben végzik az égő láng vészkes közelségében hajuk rendezését s öltözésüket a hölgyek.

Ily vigyázatlansággal azonban egyedül a női nemet vádolni igazságtalanság volna, mert

hasonló könnyelműséggel járnak el a férfiak is, midőn égő szivarral, vagy cigarettával térnek éjszakai pihenésükre. Az események egész légiójával tudnám ezen rossz szokás veszélyességét bizonyítani. Hányszor volt oka az ágynemű meggyulladásának az ágyban való dohányzás, midőn is a napi fáradtság, avagy talán néha a szeszes italok nagyobb mértékben való élvezése álmra kényszerítette az illetőt s kezéből a szivar kiesvén, kárnak és bajnak lett okozója. Mindenesetre sokkal nagyobb ezen eseteknek a száma, mint ahányról tűzstatisztikai kimutatásaink beszámolni tudnak, mert sok esetben a környezetbeliek az ágynemű égésének kellemetlen szagát megérezvén, elfojtják a tüzet s így elejét veszik a bajnak. A tűzoltóságok, hatóságok ekként nem szeréznék tudomást az esetről, csupán a takarón, vagy dunnán éktelenkedő égési folt árulja el a szenvedélyes dohányzó vigyázatlanságát.

Ugyancsak elterjedt rossz szokás a gyertya libegő fénye mellett az ágyban végzett olvasás. A gyertya akárhányszor csupán dobozra van lecsöpögtetés útján erősítve, vagy pedig sok esetben tartóban van ugyan elhelyezve, de disz kedvéért vékony papírból készült fodor, vagy más egyéb izléstelenkedik a gyertya alján. Olvasás közben gyakran jó álm az ember szeméire s így könnyen megegyhetik, hogy az elalvás után a gyertya lefordul, vagy tövig égvén, meggyújtja a parádés papírfodrot, avagy a dobozt, melyre rögzítve volt és sok esetben szerencsétlenséget okoz.

A petróleumlámpa elhelyezésénél is előrelátó gonddal bánjunk. Nem helyes az álló lámpát az asztal szélére állítanunk, különösen akkor nem, ha gyermekek is vannak a háznál. Általában pedig a gyermekeket ne hagyjuk hosszú ideig magukban sem égő lámpa, sem égő kályha társaságában, felügyelet nélkül!

A függőlámpát hány és hány vidéki helyen avagy fabódében akgatják hőséget védő bádogernyő nélkül fel a gerendára, mely így állandóan ki van téve az égő lámpa felszálló melegének. Sőt a könnyelműségnek s a korlátoltságnak még azon eseteit is szemlélhetjük, hogy a függőlámpa nem acélsodronyra, hanem egyszerű zsinegre van kötve.

A kályha gondatlan kezelése is okot nyújthat a tűzveszélyre. A kályha rosszul nyíló ajtaján kihulló, avagy a rostélyra pottyanó s kiugró parázs mily sok esetben égeti ki a padlót. Nagyon sok lakás padlóján láthatjuk ennek nyomait a kályha körül s hányan panaszkodnak szőnyegeknek ily módon történt kitéréséről, pedig mily könnyedén elejét lehetne venni e kárnak s így előfordulható tűz eshetőségének a megfelelő nagyságu vaskályhatálcá alkalmazásával. Ha már most forgácsot fa-

bérelhető lakás használatára. Így azután a lakás butorainak elhelyezése az alkalmatlan és szűk lakásban sok helyütt a lehető legzsufoltabb lévén, gyakran kerül butordarab kályhaellenző nélkül a kályha közelébe s ez is okot szolgáltat tüzésetre.

A téli fűtési időszak elteltével, hogy valamikéivel több helyet nyerjenek, eltávolítják a kályhát, azonban a falban lévő kályhaacsornylásának megfelelő elzárásáról gondoskodni nem tartják fontosnak. S ahelyett, hogy egy olesó bádogtányér beillesztésével elzárnák a tátongó nyílást, csupán papír-, avagy ruhaesomóval tömik be, avagy csupán leszegezett papírlappal takarják el. Az ugyanazon kéménynyílásbortorkoló egyéb tűzhelyről felszálló szikra nem egy izben gyújtotta már meg a tömitésre használt rongy-, vagy papírtömeget, mely égés közben a butorok közé vagy az ágyra esve, szobátüzet okozott.

A cserépkályha is okozhat tüzet, ha falain az összeillesztések helyén oly hasadékok támadnak, melyeken a szobába hullhat a parázs. Azonkívül ha a kályha alja nem volt kellően kitapasztva, a lehulló parázs meggyújthatja a padlót, mely lappangva terjed mindinkább tova. Ez utóbbi azonban nem képez közvetlen veszélyt, mert zárt helyen lévén az égés, a tűz nagyon lassan terjedhet csak el, de meg a padló hasadécai közül kiáramló füst is árulója a padló égésének.

Nagyfoku vigyázatlanságot észlelhetünk mindenfelé a benzin kezelésében. A mulatságra készülő ifju, ki délutáni hivatalából este tért haza s öltözködés előtt készül fehér keztyűjét kitisztítani, nyugodt lélekkel fog e műveletéhez nyílt gyertyaláng közvetlen közelében. A bálozó kisasszonyok, avagy a keztyűtisztítással megbízott szobaleányok, szolgálók is így járnak el s úgy vélem, e vigyázatlanság már többször lehetett oka, hogy a mulatni vágyás érzése helyébe szomorúság, károsodás, esetleg még gyász is költözött. Pedig mily könnyű e bajt megelőzni avval, hogy gyertyánkat a két ablaktábla közé zárjuk be s annak fényénél, annak közelében végezhetjük el munkánkat s a benzin gyorsan gyuló gőzei még sem jutnak a gyertya nyílt lángjához. (Folyt. köv.)

* A Temesvármegyei Tűzoltószövetség Lippán megtartott közgyűlése alkalmából üdvözölte Sándor János belügyminisztert és Széchényi Viktor grófot, az Orsz. Tűzoltó Szövetség elnökét. Az üdvözlésekre a vármegyei tűzoltószövetség elnökségéhez a következő válaszok érkeztek:

Kineveztetésem alkalmából a Temesvármegyei Tűzoltószövetség nevében küldött megleghangu üdvözlőlevelet hálással köszönve, kérem legyenek meggyőződve, hogy közérdekű törekvéseiket mindenkor készséggel fogom előmozdítani. Együttal fogadják őszinte tiszteletem nyilvánítását, amellyel vagyok igaz hívük: Sándor János.

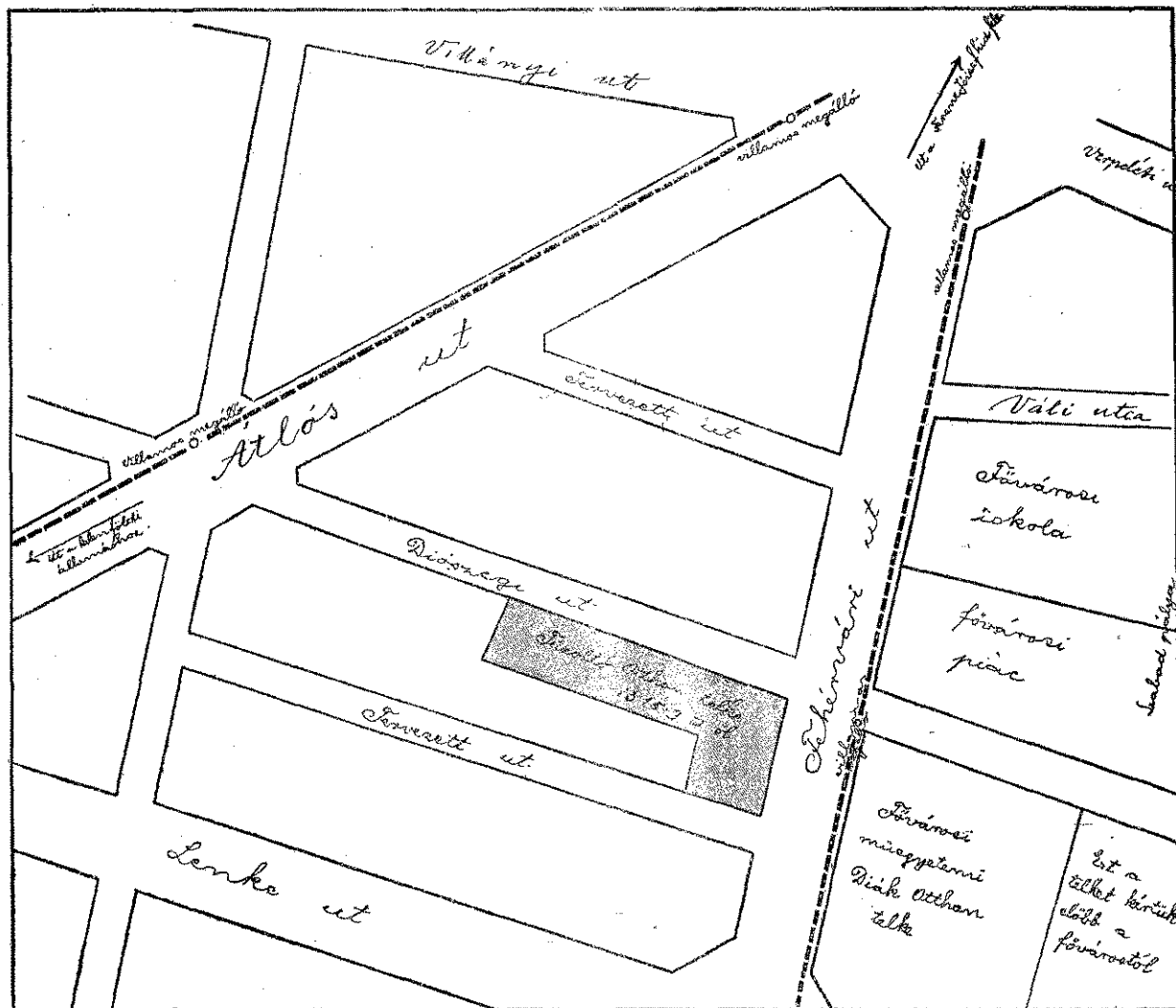
Készül a Tűzoltó-Otthon.

Lelkiismeretes és gondos munkával készíti elő az Országos Tűzoltó Szövetség a veszprémi naggyűlés határozata alapján a Tűzoltó-Otthon ügyét. Az elnökségi ülések, szaklapok állandóan szövik a terveket, hogy a külföld hasonló intézményeinek tapasztalatait értékesítve, a különleges magyar viszonyoknak megfelelő hajlék legyen az a ház, amelyben minden tűzoltó megtalálja azt a bajtársi kapcsolatot, mely a vidékről feljöttöket egymással s a fővárosiakkal összefűzi.

A legutóbbi országos választmányi ülés — mint a jegyzőkönyv adatai mutatják — meg-

letre, azt 157.908 koronáért megvéve a tulajdonosoktól.

Alább rajzban is bemutatjuk a telket, mely minden tekintetben alkalmas arra, hogy a kívánt célt szolgálja. Villamos vezet el mellette két oldalon, közel a megálló. Közvetlen kocsis vezet oda a keleti, nyugati és kelenföldi állomásról (utóbbihoz van a legközelebb) s rövid idő alatt a főváros bármelyik részéről megközelíthető. Aztán minden vidéki tudja, hogy hol van Budapesten a Fővámház s mellette a Központi Vásárcsarnok, szemben a Gellérthegy déli lejtőjével. Ha innen a Ferenc József hidon át megyünk s a Fehérvári utra balra befordulunk:

A „Tűzoltó-Otthon“ telkének térképe.

tette az első döntő lépést, elfogadta az Otthon alapítólevelét s megbizta az elnökséget, hogy a Lágymányoson alkalmasnak mutakozó telket vegye meg. A gyűlésen még két alternatíva között választhattunk: a Fehérvári-utól keletre levő s a főváros tulajdonát képező telek s ugyanezen ut nyugati részén a Diószegi-ut mellett levő telek között. A fővárossal nem tudott az elnökség megállapodásra jutni, a telek eladásról nem akart nyilatkozni s szívesebben mutakozott hajlandónak az Otthon más irányu támogatására. A magántelek tulajdonosai a négyszögölenkénti 120 koronás egységárat csak augusztus végéig tartották fenn s így, ha nem akartunk két szék között a pad alá kerülni, a második alternatívát kellett elfogadnunk.

Az elnökség a választmány határozatát végre is hajtotta s még szeptember hóban megkötötte a szerződést a Fehérvári-, Diószegi- és Tervezett-ut közötti 1315'9 négyszögölnyi terü-

10 pere alatt akár gyalog is elérünk a tűzoltók majdani Házához.

Egyébként a leírásoknál jobban beszél a közölt helyszínráajz.

Az Otthon további munkálatai most rohamosan fognak következni. Elkészítetteti az elnökség s terveket — hogy minden bajtársnak módja legyen a hozzászólásra — gondoskodik azok megfelelő nyilvánosságra hozataláról, s a közel jövőben megkezdődhetik az építés.

A szövetségnek a telek árán kívül még 100.000 koronája van az Otthon céljaira, melyhez az építéshez szükséges összeget kölcsön útján fogjuk fedezni; hisszük, hogy ez sikerülni fog.

Az első lépés szerencsés megoldása után most már joggal remélheti az elnökség, hogy kellő körültekintéssel foghat a további munkába. Akinek jó eszméje van, ne rejtsé véka alá, most a megvalósítás előtt az Otthon javára értékesítheti.

Különféle fecskendőszervezetek.

Irta: dr. Poós Miklós.

Olyan régen volt, hogy ha nyomtatásban nem lenne meg, azt kellene hinnem, talán nem is igaz, hogy valamikor a motorokról és a velők kapcsolt különféle fecskendőszervezetekről írtam e lapok hasábjain. De mert a Tűzrendészeti Közlöny 1910., 1911. és 1912. évfolyamai ez állításnak ellene szólnak, legfeljebb annyit kell megállapítanom, hogy thémám, ha nem került is le teljesen a napirendről, de mint minden nem közvetlen aktualitás, kissé háttérbe volt kénytelen szorulni. Minthogy pedig feltétlenül vallója vagyok annak, hogy azt megítélni egy lap szempontjából, vajjon mi az aktuális és mi nem, a szerkesztőnek souverain jogát képezi: zugolódás nélkül veszem fel a fonalat, ott, ahol azt másfél évvel ezelőtt el-ejtettem.

Könnyűszerrel lehetséges ez, Klinger Richard benzinmotoros körforgószivattyujának egy budapesti bemutatása révén, amelyről lapunk augusztusi számában nagy közvetlenséggel megírt igen érdekes tudósítást találok. Ez a cikk ugyanis azzal a kijelentéssel végződik, amivel én a magam cikksorozatát megkezdtem, hogy t. i. a gőzfecskendők kora immár csakugyan lejárt. Legfeljebb huzamosabb ideig (napokon át vagy hetekig) végzendő munka teljesítésére való csak a gőzfecskendő, a tűzoltói gyakorlatban tehát a már lokalizált, de még folytatólágos oltást igénylő tűz helyszínén — az utólagos munkára. Ellenben a motorikus üzemnél a kezdetben mutatkozó nehézségek is hova-tovább tüne-
deznek.

Eleinte t. i., a fejlődés hosszú ideje alatt, a tökéletesség magas fokát elért dugattyus

fecskendőtől az emberek nem tudtak megválni; annál kevésbé, mert ez a gőzfecskendőknél is bevált. A gyorsjáratu motorokat is ilyenekkel kapcsolták tehát. Azonban hamarosan kitűnt, hogy ez nem egészen megy.

Először is a dugattyus motorfecskendőnél a forgásszámot erősen csökkenteni kell, ami csak nagy áttételekkel lehetséges; emiatt viszont a gép munkabírásának teljes kihasználása válik lehetetlenné. Másodsoraszűk határok közt mozgó forgásszám a nyomás tetszésszerű szabályozását is csak kis mértékben teszi lehetővé. A sugarak egy részének (pl. lövőkék kicserélésekor) vagy pláne valamennyi sugárnak egyszerre való elzárása pedig a motort könnyen tulterheli, úgy hogy felmondja a szolgálatot, illetve megáll. Mindező hátrány volt, amit a mozgóalkatrészeknek a kis forgásszámból folyó kisebb kopása és a dugattyus szivattyuk biztos és intenzív szívó-képessége nem ellensúlyozhatott.

Mióta azonban a modernebb rotációs (körforgó) és a centrifugális (központfutó) szivattyukal kötik össze a motorokat, ezek a dugattyus fecskendővel való kapcsolásnál felmerült nehézségek szinte egyszerre megszűntek. S ezzel oly gépeknek jutott birtokába a tűzoltóság, amelyek mellett, hogy szelepek nélkül dolgoznak, gyorsan üzembe helyezhetők, fordulatszámuk fokozatosan emelhető s mindez erőmegtakarítás dacára, teljesítőképességük aránytalanul nagyobb.

Az, hogy milyen motorral kapcsoljuk a modern tűzfecskendőket, ma már körülbelül el van döntve. Tolólétrák számára és ahová e szerekkel el lehet jutni, vagyis bent a város kövezett utcáin, jobb a villamos motor, bár erőforrása nem kimeríthetlen. Ellenben a külvárosok és általában nagyobb távolságban (avagy

Céhek a tűzoltás szolgálatában.

Irta: Kuhárszky László.

(Folytatás.)

Kétségtelen, hogy az ország azon városai-ban, ahol céh-intézmény létezett, a kezdetleges tűzoltószerek mellett is fejlettebb volt a tűzoltás, szervezettebb a tűzoltóság.

Mert béke idején a céhek működése nemcsak az erkölcsiség fölötti örökösre, az üzleti érdekek megvédésére, oktatások, dorgálások és a céhtagok anyagi támogatására szorítkozik, hanem a városi tűzrendészet ápolására is.

Hogy ez a tevékenység miből állott, meg-tudható a váci ácsok céhleveléből:

„Tűzvészkor, mihelyt a harang megkondul, a mester és a legény köteles megjelenni a tűz-vész helyén és az oltásban segédkezni, akár éjjel, akár nappal történjék is az, a mesternek husz, a legénynek pedig tizenöt font viasz-bün-

és eljárást a céhbiztosok adták tudtul és magyarázták meg.

Minden céh köteles volt tartani tűzikannát, mely a céhmesternél tartandó szabad helyen. A tűzoltásban munkafelosztással vesznek részt, amint ezt az 1761. és az 1825. évi városi rendelet követeli. Az utóbbiban hangsúlyozva van, hogy évenként fel kell olvasni a rendeletet és mindenkinek ahhoz kell tartani magát.

Az 1761-i rendelet megszabja, hogy a tűzfecskendő számára a dominikánusok temploma előtti piacon építtessék egy félszer, melyhez tizenhat kulcs legyen, melyek közül négy az asztalos, lakatos, sarkantyus és puszkás, órás és harangöntő céhek egy-egy tagjánál legyen, kik a nagyobb fecskendőt kötelesek a tűz helyére s onnan visszavinni. A másik négy kulcs a kovács és kerékgyártó, német varga s fésűs céheknél legyen, kik a kisebb fecskendővel bánnak el hasonlóan. A céhek hőkannákat

Hogy azonban az új fecskendőtypusok, a kétfajta modern gép közül, melyik elégítheti ki a tűzifecskendőtől joggal várt kívánalmakat, a rotációs-e, avagy a centrifugális, az még teljesen nincs tisztázva.

Az a körülmény, hogy Budapest székesfőváros legújabb megrendelésénél kizárólag a (Klinger-féle) rotációs fecskendők szállítását kötötte ki, amellelt látszik tanuskodni, mintha a körforgószivattyúk hívei lennének számosabban. S Németországban tényleg ez az eset áll fenn. Anglia azonban még nem döntött.

A centrifugális fecskendők ellen rendszeren azok kisebb hatásfokát szokták felhozni. Az angolok szerint ez csak üres kifogás, mert ez nem a használhatóság vagy nemhasználhatóság, hanem az alkalmazandó motor nagyságának a kérdése. Alkalmazzunk 30 HP. (horzpaund = lóerő) motor helyett 60—70 HP. motort s ugyanazt a hatásfokot érhetjük el a centrifugális fecskendővel, mint a rotációssal. S az angol hivatásos tűzoltótisztek ez évi gyűlésén is azzal a határozattal vetettek véget az e felett való vitának, hogy a kísérleteket a kétfajta modern fecskendővel tovább folytatják s a végleges döntést csak azután hozzák meg.

A kettő közötti különbségről legközelebb.

(Folyt. köv.)

*** Baranya Vármegye és Pécs Szab. Kir. Város Tűzoltószövetsége** szeptember hó 21-ik napjára Mohácsra kitűzött közgyűlését közbejött elháríthatatlan akadály miatt folyó évi október hó 19-ére halasztotta el.

művesek és kőfaragók, német vargák, pékek hármat-hármat, süvegesek, takácsok, német szabók, timárok, mézeskalácsosok, német szíjgyártók és nyergesek kettőt-kettőt, a késesek, fazekasok, kalaposok, fésűsök, szappanosok, üvegesek, festők, rézművesek, bádogosok, esztergályosok, harisnyások, kőfaragók egyet-egyet. A kannákat el kell egymás között osztani. Aki meg nem jelenik, ötven pénzbüntetésben részesül. A létrákhoz és csáklyákhoz a kőművesek, ácsok, kádárok, magyar vargák, molnárok és kéményseprők osztatnak be. Akiknek pedig nem jut kanná, azok a város kannáit fogják kézbe. Végül a vékonyszabók és szürszabók a kutakból hordjanak vizet.

Az 1825-i rendelet értelmében a nagyobb céhek, u. m. a csizmadia, molnár, magyar varga, vékonyszabó és kerékgyártó céh egy-egy lajtorját, két csáklyát, két bőrkannát, két bádóg házifecskendőt tartsanak; a kisebb céhek, u. m. szürszabó, német szabó, szücs, német varga, timár, kordoványos, asztalos, lakatos, fazekas, rézműves, bádogos és kádár céh ketten-hárman összeállva, tartsák az előbbi tűzoltó-eszközöket a céhmester házában.

A modern gyárak legtöbbször vasbeton építkezések izolált vasoszlopokkal, zárt folyosóra vezető vagy külön épített és a szabadba vezető lépcsőkkel.

Eléggé ismert, hogy a belső lépcsők és a felvonók mennyire veszélyeztetik a gyárat, de sokszor a munkásokat is, mert a tűz rendkívül gyorsan elterjed s az összes helyiségeket egyszerre füstbe borítja. A modern és új berendezésű gyárakban a lépcsőházak és felvonók legtöbbször tűz- és füstmentesek. Ez olyképpen éretik el, hogy a lépcsőházat a gyárépülettől függetlenül építik és a közlekedés vasajtókkal elválasztott zárt folyosóról történik.

Másik fajtája az ilyen tűzbiztos lépcsőknek, hogy a munkatermet, raktárt stb. tűzbiztosan két vagy több részre választják két vagy több lépcsővel, melyek részben a rendes közlekedésre szolgálnak, míg a másik lépcső egy teljesen zárt aknába fut és a közlekedés, illetve menekülés mindkét helyiségből a szabadba épített folyosón át történik, úgy hogy ha a malomban, gyárban raktárban tűz támad a munkások a belső helyiségből minden emeleten végigfutó folyosón át a zárt lépcsőházba menekülhetnek. Hosszu vagy emeletes épületeket tűzfal oszt két részre s ebben még vasajtók sincsenek.

Egyik helyiségből a másikba való közlekedés szintén a szabadba épített folyosón (kilépő terrazon) át történik, melyről menekülés céljából széles vaslépcső vezet le. Ugyanígy elválasztásoknál például Hamburgban a kikötő nagy raktárainál menekülésre a közepén egy kő-csigalépcső fut végig, melyből a belső helyiségekbe semmiféle ajtó vagy nyílás nincsen.

Érdekesen szabja meg e rendelet a munkafelosztást az oltásban és védelemben. „Az ácsok, kőművesek és asztalosok a veszedelemben álló ház lebontásában működjenek közre; a takácsok, fazekasok, szita- és rostacsinálók, keztücsök, nyergesek, szíjgyártók, pékek, harisnyakötők, kötélverők és üvegesek a vízhez érkező hordókat töltsék meg; a csizmadia és magyar vargák a létrákat, csáklyákat, a német vargák és német szabók a bőrkannákat vigyék a tűzhöz; a lakatosok, kovácsok, órárok, rézművesek és sarkantyusok a fecskendőket igazgassák; a kádárok, kerékgyártók, timárok, bádogosok, gombkötők, magyar és német szücsök, esztergályosok, mészárosok és szappanosok legényeikkel együtt a fecskendőket huzzák; a seborvosok legényeikkel együtt a sebesülteken segítsenek vagy pedig eret vágjanak a megijedteken: végül a kereskedők és kalmárok a kirakott butorokat őrizzék“.

Ugyanezen rendelet már a megelőző tűzrendészettel is foglalkozik, amikor kimondja, hogy a fával munkálkodó mesterembereknek nem engedi meg a forgács felhalmozását a műhelyben, hanem csak biztos helyen.

A pincelejárók is úgy épültek, hogy tűz esetén a felső helyiségek teljesen védve vannak a tűz és füst ellen.

A magán-biztosítótársaságok rendkívül nagy súlyt fektetnek a Sprinkler-berendezésekre. Eddig csupán a malmoknak, juta-, pamut-, gyapotfonó- és szövőgyáraknak adtak 30—50% engedményt, ma már a famegmunkáló telepek is élvezik, sőt a malmoknál felemelték 60—70 százalékra.

Az engedmény megadásával azonban kikötik, hogy a berendezésnek az előirt szabályok szerint kell történni és mielőtt az engedményt megadnák szakértőjükkel megvizsgáltatják. Köteles a gyár a berendezést állandóan jókarban tartani, felelős érte, hogy az mindig üzemképes legyen s az egész vezeték és berendezés fél-évenként megvizsgálandó.

A Sprinkler-csővezetékét a városi vagy a gyári vezetékből táplálják s tűz esetén gőz- vagy elektroszivattyu segítségével a nyomást valamint a vízmennyiséget fokozzák.

Télen, a hidegebb helyiségben, raktárban, ahol attól kell tartani, hogy a víz befagyhat, a csővezetékét száraz levegővel töltik meg s ha a Sprinkler kiolvad a levegő eltávolodásával s nyomás által víz fojlik a csővezetékbe és a szivók működni kezdenek.

A brémai kikötőben az összes gyárak, a Plang-féle malom, faraktárak Sprinklerrel vannak felszerelve és a kikötői tűzörsséggel vészcsengő kapcsolja őket össze. Amint egy helyen a Sprinkler működni kezd, úgy az őrségen megszólal a harang és egyszerre jelzi a tüzet és a helyét is. Ugyanabban a pillanatban a szolgálatottevő altiszt egy bekapcsolással megindítja a centrifugális elektromotoros szivattyu-

A kádároknak szeles időben az udvaron hordóit égetni szigorúan tilos volt; hanem csak erre a célra rendelt égető konyhában volt megengedve; sőt már 1820-ban a vármegye is elrendeli, hogy a kádárok erre a célra bolthajtásos konyhát tartsanak. Ha pedig valakinek nem volt égető konyhája, annak a Duna mellett, a városon kívül eső, biztos helyen, kellett égetnie, de a tüzet égés után el kellett oltania. Az ács-, kőműves- és cserepes-mesterek kötelesek voltak mesterségükhöz tartozó létrát tartani és a tűzi létrákat helyükön őrizni. A kötélgyártónak a padláson lámpa mellett tilos volt dolgoznia.

A tűzoltásban kifejtett buzgalmat jutalomkifizéssel is fokozták; amelyik kéményseprő először ment fel a kigyulladt kéménytűz eloltására, két forint, aki másodszor, az egy forintot kapott. Ezen céhekre rótt kötelezettség még az újabb időben is szokásos volt, amennyiben a nagyobb üzemű ipartelepek kötelesek voltak magukat óvintézkedéssel ellátni.

kat s ezek percenkint 4000 liter vízszállítással a csővezetékben fokozzák a nyomást.

A hamburgi kikötőben az összes nagy áru-raktárak, különösen a gyapot-, pamuk- és dohányraktárak ugyancsak Sprinkler-szivókkal vannak felszerelve, melyeket egy vagy több erősebb szivattyu táplál.

Németországban mindenféle nagy súlyt fektetnek a villámhárítók felállítására. A Baurath külön nyilvántartást vezet és minden új építkezésnél megköveteli azok felállítását.

Néhány modern gyárban szinte meglepődtem a tágas, nagy udvarokon, a 40—60 méter széles utcákon. E gyárak pavillonszerűen épültek, minden üzem külön épületben vagy épületcsoportban van elhelyezve. A földszinten, valamint az egyes emeleteken széles, tágas folyosókról nyílnak az ajtók a nagy, világos munkatermekbe, melyekben feltűnő nagy a tisztaság és a rend. Már az első pillanatra észre lehet venni, hogy nagy gondot fordítanak a tűz- és életbiztonságra, a munkások egészségére és a balesetek elleni védelemre. A termekben sűrűn láthatni a kijárat feliratos, sőt a vészkijáratok felé vezető irányítóablakát. Mindenféle tűzjelzőgombokat, melyek egy központba vezető számjelzőablákkal vannak bekapcsolva. Az élet- és tűzbiztonságra nagyfontosságú, hogy a különféle vezetékek más és más színnel vannak jelezve. Így a gázcső fekete, a villanykábelek piros, a gőz fehér, a víz kék, a levegő zöld stb. Ez azért fontos, mert ha egyik vezetékben baj van, úgy könnyen és gyorsabban találhatják meg a hibákat, ami által az esetleges veszélyt is hamarabb elháríthatják.

Az üzemekben elhelyezett elektromos erőátviteli motorok külön-külön és azonkívül generalkikapcsolóval egyszerre árammentesíthetők.

A világítási áramkör teljesen független a munkaáramkörtől.

Minden helyiségben szembetűnő módon olvasható a gyárrend, hygienikus feliratok. A dohányzást nem minden gyár tiltja el, legtöbb helyen, ahol a dohányzással közvetlen veszély nem származhatik, a munkásoknak bizonyos korlátozással megengedik a dohányzást, ahol azonban veszéllyel jár, a legnagyobb szigorral ügyelnek, hogy visszaélés ne történhessék; itten azután elég sűrűn vannak elhelyezve a dohányzást tiltó táblák, sőt vannak gyárak, hol a munkás zsebnélküli munkaruhát visel, hogy gyufát vagy hasonló tűzszerszámot magánál ne tarthasson. Egy vegyészeti gyárban, a portásfülke mellett, egy faliszekrényt láttam elhelyezve, melynél a számozott fiókokba kell a munkásoknak a gyufát, pipát stb. elhelyezni s ezt a portás tartozik ellenőrizni. (Ilyen

rendbehozatalát stb. Tűzbiztonság tekintetében nagyfontosságú, hogy a munkás mintegy kényszerítve lesz a rendre, belénevelik, hogy vigyázzon nemcsak önmagára, hanem a mellette foglalatostkodó munkatársára is.

Egyik gyárban előfordult, hogy egy leánynak a haja meggyult, azóta az összes leányok a gépek és nyílt lángzók mellett szorosan zárt sapkát viselnek. Ugyancsak eltiltják a lobogó és hosszan lelogó ujjas-bluz viselését, annak vagy teljesen zártnak kell lenni, vagy pedig manchettát kell hordani.

Ahol nyílt lángzókkal, tűzzel dolgoznak, a megfelelő számú tömlős falicsapok, extinktörök mellett sűrűn van elhelyezve veder, vízzel telt kád, rajta pokróc, sőt a falon összehajtott impregnált takarók is, esetleg előforduló ruhaégések elfojtására. A megfelelő és kellő számú kijáratok mind kifelé és a széles folyosóra nyílnak, vagy pedig közvetlen a lépcsőházba vezetnek. A vészkijárók elzárásának különféle módját láttam. Több helyen a kulcslyuk volt leragasztva egy papírszelettel és a kulcs a falon lógott egy kis üvegszekrényben. Egy másik helyen az ajtó be van zárva, de vész esetén az alsó és felső tolózár le-, illetve felhuzásával az ajtó szét nyitható. Felten és Guillaume gyárában a záron egy üvegszekrényében egy rugózás szerkezet van alkalmazva, melyet — ha előzetesen az üveget betörök — fel kell emelni és az ajtó szét pattan. A Mitteldeutsche Gummiwaren Fabrik-ban a zár ugyancsak üveggel van letakarva és a kulcs állandóan a záron van. Az üveg betörésére külön egy kis fakalapács lóg a falon.

Érdekes, hogy a külső vaslétrákra nem fektetnek nagy súlyt s ebből nagyon keveset látam az egyes gyárakban.

Több helyen rámutattam erre a hiányra, úgy hogy egyik-másik helyen megjelöltem a helyet, hogy jó lenne, ha ide, vagy oda vaslétrát huznának fel; megfogadták tanácsomat, vajjon végrehajtják-e? az már más kérdés. Egyébként a vaslétrákat elég tűzbiztos lépcsők pótolják és azt mondják, hogy a munkások menekülésére a fal mellett felhuzott vaslétra nem alkalmas, a támadásra pedig maguknak is és a tűzoltóságnak is vannak tolólétráik.

A gyárak víz dolgában minden eshetőségre készen vannak. Ugyanis van tartánnyomás, melyet stabil-gőz, vagy villanyszivattyukkal fokozhatnak. Egyik-másik gyártelepnek saját külön vízműtelepe van és nem táplálkozik a városi vízvezetékéből. Azonkívül van vízgyűjtő-medence, melyből a legvégső esetben szivattyukkal dolgoznak. Elég sűrűn vannak elhelyezve a legtöbbször földfeletti tűzesapok és a falon elhelyezett tömlősszekrények.

Mindenfelé nagy gondot fordítanak az őrszolgálatra; ahol hivatásos tűzoltóság van, az végzi a felügyeletet, egyéb helyen pedig az éjjeli őrök szurnak órát.

Tűz esetén általános riasztásra szól a gőzkürt, nagy vészharang, melyre a munkások,

illetve az önkéntes tűzoltók, beosztásukhoz képest, egy bizonyos helyen sorakozni tartoznak, ahonnan a tűz színhelyére a megfelelő szerekkel elvezényeltetnek. Elsősorban természetesen a városi hivatásos tűzoltóságnak jelzik a tüzet, amely amint megérkezik, átveszi a vezetést, illetve vezényletet.

* **Budapest és a földgáz.** A városok kongresszusa Nagyváradon Bározy polgármester elnöklésével tárgyalta a földgáz kérdését s abban az irányban foglalt állást, hogy a földgázt a városoknak kell megkapniok.

Hoffmann Miksa műegyetemi tanár amerikai tapasztalatai szerint a földgáz az Alföldön olyan nagy gazdasági föllendülést fog előidézni, mint amilyen Amerika területén található. Becsey Antal mérnök, fővárosi bizottsági tag kimutatta, hogy az ország széntermelése még a pénzügyi szükségletekkel sem tudott lépést tartani. A szénbehozatal 60 milliónyi összegben szerepel a külkereskedelmi mérlegben, már pedig minden akció fontos, amely a külföldi sarcot akarja csökkenteni. A szén legnagyobb részben a városok használják, Budapest pedig az egész ország szükségletének egyhatedét veszi igénybe. Nálunk a kisszármási, tordai és marosújvári gázvezetékek vannak most befejezés előtt, hosszuk 76 kilométer és napi félmillió köbmétert tudnak szállítani. De Budapest nélkül a földgáz hasznosításáért folyó akció végre nem hajtható. Elsősorban tehát a fővonalat kell megállapítani, amely a legrövidebb úton vezet Budapestre. Ez a napi maximális 3·2 millió köbméter átlagos szállítóképességű, 500 kilométer hosszú lenne és 50 millió koronába kerülne. Ez a vonal 13 millió bruttó jövedelmet hozna a kincstárnak a bérösszegeken és költségeken felül. Az összes befektetés öt év alatt volna amortizálható. Minden fogyasztó három fillérért kapná a gázt s tízmillió métermázsa szén lehetne nélkülözni, ami 20—25 millióval javítaná külkereskedelmi mérlegünket.

* **A turai tűzoltótanfolyam.** Hanisch György, a járás ügybuzgó tűzrendészeti felügyelőjének kezdeményezésére a járási főszolgabíró Turán (Pestvármegye) egynapos tűzoltó tanfolyam tartását rendelte el s a járás környékbeli községeit az azon való megjelenésre utasította.

A tanfolyamra megjelentek a turai önk. tűzoltótestületen kívül a galgahévízi és hévízgyörki önk. tűzoltótestületek parancsnokai vezetés alatt teljes számban s igen nagy számban vett részt, a környéknek a tűzoltóintézmény iránt érdeklődő intelligens közönsége is.

Reggel 9 órakor a felvonult csapatok elfoglalták helyeiket s a járási tűzrendészeti felügyelő a jelentések átvétele után rövid szemlét tartott, majd a csapatokkal rendgyakorlatot végeztetett. Rövid pihenés után dr. Hajdu Sándor körörszót tartott igen tanulságos előadást az első segélynyújtásról.

Ezután Hanisch György járási tűzrendészeti felügyelő beszélt a tűzoltóságok szervezése, tűzoltószerek ismertetése, kezelése és elhelyezéséről, ezek működési zavarairól, a támadási taktikáról s mindazon tűzoltóságot érdeklő dolgokról, amelyekre minden tűzoltótételnek szüksége van.

Előadása magas színvonalon állt. Tűzfelügyelőnek különben tudásánál csak nemes ambíciója nagyobb, amelynek fényes tanujele, hogy a járás községeiben az ő tevékenysége teremtette meg a tűzoltótestületeket.

A turai tűzoltótétel a gyakorlati részt adta elő. Fecskendőszerezést 5 és 9 tűzoltóval és támadási gyakorlatot.

TESTÜLETI ÉLET.

A budapesti önkéntesek évi jelentéséből.

III.

Amellett, hogy rendes tanfolyamokra tisztjeinket kivezényeltük, beható oktató munkát végzett több tisztünk mint gyakorlómester is. Parancsnokunk, dr. Szily József május 18., 19. és 20-án a tolnavármegyei tűzoltó-szövetség felkérésére Kratzer Dániel szakaszparancsnok segédkezésével 3 napos tűzoltó-tanfolyamot tartott Szekszárdon az alispán rendelkezése folytán a vármegye területéről egybegyűlt mintegy 250 tűzoltónak. Kratzer Dániel szakaszparancsnok Zilahon egy ízben az ottani tűzoltóságot és katonaságot gyakorolta a tűzoltói ismeretekben.

A komárommegyei alispán felkérésére Kálmán Géza szakaszparancsnok május 21., 28. és június 5-én Kürtön és Perbetén; Kratzer Dániel szakaszparancsnok április 26. és május 5-én Naszvadon; Bence István szakaszparancsnok április 21., 28. és május 1-én Koltán és Perbetén; Udvardy Aladár szakaszparancsnok április 21. és 28-án Udvardon gyakorolták be a helyi önkéntes tűzoltó-egyesületeket.

Dr. Marinovich Imre, parancsnokságunk tagja, a vajdahunyadi, diószöri, kudsiri és zólyombrézói vasgyári tűzoltótöbbség kiképzésében vett részt, midőn hivatalos kiküldetésben ott megjelent.

Megemlítjük még, hogy a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség pénztárosa: dr. Balogh Dezső alparancsnokunk, titkára pedig Bence István szakaszparancsnokunk, a budapesti tűzoltótöbbségek szövetségének elnöke parancsnokunk, dr. Szily József, míg a pest-pilis-soltkiskunvármegyei tűzoltó-szövetség alelnöke Köhler István szivattyumesterünk volt.

A tűzoltótisztek országos egyesületének alelnöke: dr. Marinovich Imre parancsnokságunk tagja, titkárai pedig Kratzer Dániel és Udvardy Aladár, testületünk szakaszparancsnokai voltak, végül a M. Á. V. nyugati pályaudvari tűzoltóságának parancsnoka Falussy Károly segéd-tisztünk volt.

Szakirodalmi működést fejtettek ki tagjaink közül: Udvardy Aladár szakaszparancsnok, Szilvay Kornél, Szalay Lajos és Verseghy Ferenc őrvezető. A kiskunmajsai önk. testület parancsnokunkat, dr. Szily Józsefet disztaggá, Udvardy és Bence szakaszparancsnokokat pedig tb. parancsnokokká választotta.

Résztvettünk továbbá több környéki és gyári tűzoltóság gyakorlatán.

Testületünk szakkönyvtárát és szépirodalmi könyvtárát a könyvtár vezetésével megbízott Breuer László pártolótagunk újból rendezte s a m. kir. belügyminiszterium szakkönyvtára részére készségesen engedték át könyvtárunkból a Tűzoltó Közlöny című lap másodpéldányait.

Foglalkoztunk végre testületünk motorfeszítőkendője gyakorlati szabályzatának megállapításával, új szolgálati és egyenruházati szabályzatunkkal, de végleges megállapodásra e tárgyakban még nem jutottunk.

A parancsnokság tagjaiul megválasztottak: Bulyovszky Aladár, Boross Soma és dr. Marinovich Imre. Szakaszparancsnokok lettek: Kálmán Géza, Kratzer Dániel, Holes József, Bence István, Udvardy Aladár és dr. Kuzma Gyula. Szivattyumesterekké választottak meg: Köhler István és Falussy Károly, szertárossá: Szilvay Kornél, titkárrá: dr. Kuzma Gyula, pénztárnokká: Kratzer Dániel, szolgálatvezetővé: Bence István, orvosokká: dr. Gerber és dr. Balogh Dezső, ügyésszé: dr. Eulenberg Salamon.

A közgyűlésen sikeres, buzgó és kitartó tűzoltói munkájukért megjutalmaztattak: Sipos Viktor őrvezető, aki elismerő oklevelet és két arany jutalmat kapott; továbbá Klein Mihály rajvezető és Kiss György őrvezető, kik elismerő oklevelet kaptak és 1—1 arany jutalomban részesültek. Elismerő oklevelet kaptak még: Jakobovits Lajos és Szilvay Kornél őrparancsnokok.

Rajvezetőkké lettek előléptetve: Nedozaicz János, Orehovszky Lajos és Egermann Gyula őrvezetők.

A kir. diszérémmel feldiszítették március 3-án: gróf Széchényi Ödön basa, tábornoszernagy, az ottomán tűzoltó-szerekek főparancsnoka s testületünk örökös főparancsnoka, továbbá dr. Szily József parancsnok, Kálmán Géza és Hevesi Zsigmond szakaszparancsnokok, dr. Gerber Béla testületünk orvosa, dr. Flóris Áron őrparancsnok, Wolf Márk és Bleyer Hermann őrvezetők, míg Oszetzky Lajos volt alparancsnokunk és Hérmán Ödön volt osztályparancsnokunk az év őszén részesültek ugyanilyen kitüntetésben.

Az Országos Tűzoltó Szövetség XX. éves szolgálati érmével feldiszítettet: Bulyovszky Aladár tb. parancsnokunk, az V. éves éremmel pedig Falussy Károly és dr. Kuzma Gyula tiszték.

Március 21-én tartottuk testületi táncestélyünket a budai Vigadó tánctermeiben, mely segélyalapunk javára 1872 K 92 fillért jövedelmezett.

E helyütt mondunk köszönetet Palkovics Ede urnak, az Angol királyné szálloda tulajdonosának, hogy a báli jegy megváltása címén, de testületünk által a szomszédos telken volt tűzesetnél kifejtett sikeres működés elismeréseképen 100 K-t adományozott a Szily-alap javára.

Augusztus 24-én a bajtársi összetartás apólasára társasvacsorát rendeztünk, melyen testületünk 42 tagja vett részt.

Testületünk ez évben is tagja volt az orsz. tűzoltó segélypénztárnak, melynek segélyét egy ízben vettük igénybe, mikor is Klein Mihály rajvezető oltás közben füstmérgezést és köthartyaulladást kapott.

Testületünknek ez évben egy halottja volt. Egy jó bajtársunkat Bilesch Antal őrvezetőt kísértük utolsó útjára. Emlékét kegyelettel őrizzük.

Sajnálattal kell megemlékezni azon balesetről, mely június 28-án éjjel 12 óra körül a IX. Gyep-utca 58. sz. istállótűzről visszatérő őrsgünk első kocsiját a Baross-utcaiban érte. Ugyanis a városi villamos vasut 976. számú kocsijának vezetője a város felé teljes

benzinkészlet folytán kiszámíthatatlan baleset állott volna elő. A rendőrség a villamoskocsi vezetőjét elzárásra és pénzbírságra ítélte.

Julius 6-án testületünk tisztikara is csatlakozott a budapesti tűzoltószövetség tisztikara részvételével parancsnokunk által vezetett diszküldöttséghez, mely Janicsek Andort Budapest székesfőváros tűzoltósága főparancsnokát megválasztatása, illetve hivatalba lépése alkalmából üdvözölte. Kiváló örömeinkre szolgált, hogy benne nemcsak testületünk volt tisztjét, hanem annak mindenkor jóakaróját üdvözölhetjük.

Az ügykezelés szempontjából megemlítjük, hogy ez évben 475 ügydarabot intéztünk el.

Tűzesetnél a tagokat ért kár folytán kártérítés utaltatott ki 22 esetben.

A fegyelmi kihallgatásra rendelt tagok közül kettő lefokoztatott, többen pedig intésben és dorgálásban részesültek.

Az elmúlt évben 366 éjjeli őrseget tartottunk, melyen 381 tiszt és 4328 tűzoltó, vagyis 4709 fő vett részt; egy őrsegre 13 tűzoltó jutott.

A vasárnapi és ünnepnap délutáni színházi előadások tartamára, múlt év december havában, a székesfővárosi tűzoltófőparancsnokság ismét visszaállította a nappali készenléti őrseget. Az év végéig 4 ilben nappali készenléti őrseget tartottunk, melyeken 5 tiszt és 48 tűzoltó, vagyis összesen 52 fő vett részt, átlag egy őrsegre jutott 13 tűzoltó.

Kivonult az őrseg 58 esetben; riasztva 27 esetben volt.

Tűzeseteknél testületünk tagjai 92 esetben voltak működésben. Jelen volt ezeknél 83 tiszt és 767 tűzoltó, vagyis 850 tag, tehát egy tűznél átlag 9 tag vett részt.

A lefolyt évben 23 közgyakorlat és 6 vizsgagyakorlat, összesen 29 gyakorlat tartatott.

Ezen gyakorlatokon részt vett 138 tiszt és 839 tűzoltó, összesen 977 fő, úgy, hogy egy gyakorlatra 4 tiszt és 30 tűzoltó jut.

Őrparancsnoki vizsgát tett 3, őrvezetőit (mászóit) 5 és szivattyúsit 11; így összesen vizsgázott 19 tag. Ezek közül megfelelt 3 őrparancsnok, 5 őrvezető és 11 szivattyús, míg két tagunk őrparancsnoki vizsgája azoknak katonai szolgálatra való behívása folytán befejezetlen maradt.

A téli vasárnapok délutánjain 13 elméleti előadást tartottunk, melyeken 31 tiszt és 361 tűzoltó, vagyis összesen 392 fő vett részt, úgy, hogy egy előadásán átlag 2 tiszt és 28 tűzoltó volt jelen.

Dr. Szily József,
parancsnok.

Dr. Kuzma Gyula,
szakaszparancsnok, titkár.

* A Budafoki Önkéntes Tűzoltótestület jubileuma. Fennállásának tíz esztendő jubileumát ünnepelte meg a Budafoki Önkéntes Tűzoltótestület szept. hó 7-én. Egy tíz esztendő jubileum első hallásra nem is tűnik fel valami rendkívüli eseménynek. A budafoki tűzoltótestület jubileuma mégis nemcsak hogy a köznapiaságon messze felülemelkedő, — de bensőséges és pazarfényű ünnep volt. Ünnepe a községnek s a község határain túl is mindazoknak, akik ezen önzetlen célú egyesület kulturális és gazdasági rendeltetését és ezenfelül még azt is meg tudják érteni, — milyen nehéz, szinte emberfeletti munka egy ilyen altruistikus célú egyesületet a csak kézzel fogható haszon után járó fővárosával azonos viszonyok közt leledző Budafokon tíz esztendőn át fenntartani.

E tény tudatában ünnepelte Budafok község szeretettel és lelkesedéssel derék tűzoltóit és főként azokat, akiknek ezen tűzoltótestület létét és mai virágzó nagyságát köszönheti.

A jubiláris ünnepek hálaadó istentisztelettel kezdődött.

Mise után a budafoki községházának tanácsstermébe vonul az ünneplő közönség, ahol a diszközgyűlést

François Lajos üdvözölő beszéd után ötömösi Gerébly Imre főszolgabíró nyitotta meg.

Serfőző Géza Pestvármegye alispánja nevében és mint a szövetség alelnöke tolmácsolta üdvözlését és jókívánásait.

„Sok irányban haladunk. Egy téren azonban — úgy mond — nagyon hátra vagyunk és ez nemzeti létünk egyik gyöngesége, tudniillik a társadalmi téren. Ez az intézmény azonban, a tűzoltóság oly szépen terjed, hogy egyéb társadalmi tömörüléseknek is példát fog nyújtani.”

Azután dr. Donszky Arpád ünnepi szónok beszélt. „Csak az, aki látta pillanatok alatt megsemmisülni egy-egy becsületes élet minden munkájának gyümölcsöt, csak az, aki látott már égő tetők előtt gyermekeért javeszkelő anyát —, csak az tudja igazán, milyen értékes ez a segítség; és csak az, aki tudja, hogy nem anyagi előnyért, hanem az önzetlen emberi lélek szent hevéletében, az emberszeretet nevében jön ez a segítség, — az tudja csak kellőképpen méltányolni, kellőképpen megérteni az önkéntes tűzoltó fogalmának tartalmát a maga szép, a maga dicsőséges valóságában.

Úgy látszik, a természetől van szívünkbe rejtve egy égő parázs, amelyet nem tud elfojtani az önzés és a közöny tengernyi salakja, s ez a tisztább érzés készlet bennünket embertársaink s a közjó érdekében önfeláldozó, nemes munkára.

Ha ennek az elmúlt tíz esztendőnek minden eredménye csak az az egy tanulsága volna, hogy Budafok község lakói közül mindentör elég számban akadnak oly férfiak, akik készek voltak embertársaikért munkát és ha kell, életet áldozni; ha a lefolyt tíz esztendő eredményeinek gyönyörűsége perspektívája a jövőre nézve nem nyujtana számunkra mást, csak egy halvány reményt arra, hogy François Lajosnak és derék munkásainak példája mindenkor követésre fog találni ebben a községben, akkor is adjunk hálát a mindenható Istennek!

Mert hiszen bizonyos az, hogy elkövetkezendik az idő, mikor mi mindannyian, akik ma itt vagyunk, már nem leszünk; de van legalább reményünk arra, hogy lesznek majd elegenden, akik helyünkbe lépnek, és tudjuk azt, hogy az eszme, melyért munkát, pénzt, időt s talán vért is áldoztak legjobbjaink, élni fog örökké. Mert ennek az eszmének építő munkájában minden egyes kisdílt harcos egy-egy oszlopává válik az emberszeretet épülő nagy templomának.

Amikor én az eszme ihletével s az emberszeretet nevével ajkamon hálattal szívvel emlékezem meg ezen testület alapítóirol, megemlékszem különösen François Lajosról, aki tíz esztendőn keresztül többet tett, fáradt és áldozott ezért az egyesületért, mint tizen, vagy talán százan együttvéve; — akinek az önzetlensége, áldozatkészsége, nemeslelkűsége volt az a varázslatos erő, mely ezt a testületet 10 éven át összetartotta, — ugyanakkor hálattal szívvel emlékezem meg ennek az egyesületnek minden egyes munkásáról ennek az egyesületnek köz-katonáiról, akik önként áldoztak az emberszeretet oltárán s örködték a mi vagyónunk, a mi életünk felett.

Igen tisztelt uraim! Méréföldjelzőhöz értünk el. Pihenjünk meg a tíz éves múlt emlékkövénel. Merítsünk tanulságot, kitartást, lelkesedést, hogy dicső tanítómentereink példáját követve, vállvetett munkával naggyá, virágzóbbá tegyük azt a testületet, büszkeségévé ennek a községnek és a magyar hazának.

Aki a népek álmaikat virrasztja, aki mindeneknek sorsát hatalmas kezében tartja, a mindenható isten adja, hogy ugy legyen. (Eljenzés és taps).

Neidhardt István titkár ismertette a tűzoltótestület 10 éves működését s az egyesület mai státusát.

A diszközgyűlésről a Barossiget-térre vonult a tűzoltóság, ahol jól sikerült oltási gyakorlatot végzett, mely után az ünnepi lakoma következett Abel Gyula vendéglőjében.

Délután 3 órakor fuvós zenekarok versenye volt, 7 zenekar vonult fel. Budakeszi, Törökbalint és Torbágy községből 1—1, míg Budajenő és Budörsei 2—2 zenekar állott ki a versenyre. A bírói tisztet Bellovits Imre, Siposs Antal, Hackl N. Lajos és dr. Toldy László látták el. A zenekarok a kibuzított sorszámok szerint állottak fel a versenyre. A megállapított feltételek szerint mindegyiknek kötelezőleg a Hymnust és egy szabadon választott darabot kellett eljátszania. Nehéz lett volna odaitélni az elsőséget, ha nem országosan elismert zenei tekintélyek töltötték volna be a bírói tisztet. Így azonban itéletük előtt mindenkinek meg kell hajolnia az első díjat — François 200 K és Weisz Manfred ezüstkoszorúja — a budakeszi-i, a másodikikat — 150 K és Mátray-cég ajándéka — a budajenői, míg a harmadikat — 100 K — a budörsei Hesz János vezetése mellett működő fuvószenekar nyerte el. A díjat nem nyert többi 4 zenekar pedig költségei fedezésére egyenként 60 koronát kapott.

E verseny igen jó volt arra, hogy a környékbeli községek lakosságát is odavonzván, bekapcsolja a tűzoltóintézmény iránt való érdeklődés keretébe.

SZÖVETSÉGEINK KÖRÉBŐL.

Temes vármegye.

Oly nagyarányú érdeklődés még nem nyilvánult meg egyetlen közgyűlés iránt sem szövetségük fennállása óta, mint a Lipppa községben megtartott rendes közgyűlés iránt, amelynek különös jelentőséget adott az a körülmény, hogy versenygyakorlattal volt egybekapcsolva. Tizenkilenc megyebeli tűzoltótötestület érkezett Lipppára 300 taggal és a sok diszruhás tűzoltó a jómódu község utcáin igen kedves képet nyújtott.

A versenygyakorlat délelőtt kilenc órakor kezdődött a tűzoltótorony előtt az egész község társadalmának jelenlétében és élénk érdeklődése mellett.

A kocsifejcskendő-verseny első díját, Lipppa község közönsége részéről felajánlott ezüst serleget Denta község tűzoltói nyerték el, a második díjat, a vármegyei szövetség által felajánlott ezüst serleget pedig Temeshidegkut község tűzoltóságá kapta.

A mozdonyfejcskendő-verseny első díját, a vármegyei szövetség ezüst babérkoszoruját Temesrékas község tűzoltótötestülete kapta, a második díjat, egy ezüst serleget Ujaradnak ítélte oda a zsüri, míg Temesujfalu tűzoltótötestülete elismerő oklevelet nyert.

A versenygyakorlat után a község háza tanácstermében a szövetség választmányi ülést tartott és a kiküldöttek igazolása után megkezdődött déli tizenkét órakor a szövetségi közgyűlés.

Kovácsics Gyula szövetségi elnök nagy-szabású megnyitójában reámutatott azokra a hiányokra, amelyekkel a szövetségnek és a tűzoltótötestületeknek meg kell küzdeni, nélkülözve a tűzrendészeti törvényt, amely az országos szövetség részéről tervezetben ugyan elkészült már, de törvényerőre még nem emelkedett. Reméli, ha ez a törvény életbelép, akkor a viszonyok is megváltoznak és a tűzoltás nemes ügye hatalmas fejlődés előtt áll. Szívélyesen üdvözölte a községi előljáróság megjelent képviselőit, az egybegyűlt tűzoltótötestületeket és a közgyűlést megnyitotta. Indítványára táviratilag üdvözölték Sándor János belügyminisztert, Joanovich Sándor főispánt, a vármegyei szövetség védnökét és Széchenyi Viktor grófot, az országos szövetség elnökét.

Karátsonyi János, a szövetség lelkes titkára ezután előterjesztette jelentését, melyben beszámolt a szövetségnek 1910. évi október hó 23-án Temesvárott megtartott utolsó közgyűlése óta lefolyt működéséről és különösen kiemelte, hogy a felügyeleti tevékenység intenzivitását addig elérni nem lehet, amíg a vármegyei szövetség a hatóságok, a községek és testületek részéről hathatósabb támogatásban nem részesül és reámutatott annak szükségességére, hogy a vármegyei törvényhatósági bizottság és a városok, községek felkérendők az ügy anyagi támogatására is. Statisztikai adatokkal igazoltan beszámolt ezután a vármegye tűzrendészeti állapotairól.

A pénztárnoki jelentés szerint a szövetség vagyona 1340 K 07 fillért tesz ki.

Járási tűzrendészeti felügyelők lettek:

Novotny József a központi, Ertl József a vingai, Csáky Károly az ujaradi, Joczka Flórián a lippai, Hermann Ede a temesrékasi, Feicht Béla a buziásfürdői, Chudy Jenő a csáki, Frühauf Károly a verseci, Iovag Kurz Ede a fehértemplomi, Leopold József a kevevári és Büchler Mihály a dettai járásban.

A tanácskozások folyamán felmerült annak a szükségessége, hogy a szövetség minél intenzívebb munkásságot fejtsen ki és erre nézve elhatározta a közgyűlés, hogy tanfolyamokat szervez úgy a kötelezett, mint az önkéntes tűzoltótötestületek továbbképzése érdekében. A kötelezettek részére a járásonkint, az önkéntes tűzoltók részére pedig a központban lesznek ezek a tanfolyamok rendszeresíve.

Elhatározta a közgyűlés végül, hogy két év múlva Csák községbe tartja legközelebbi közgyűlését.

Déli egy órakor a József főherceg-szállóban társasbéd volt, amelyen több lelkes felkészöntő hangzott el.

Lippa község közönsége és egyletei a megjelent vendég tűzoltótötestületeket igen kedves emléktárgyakkal, serlegekkel, tisztí díszbaltákkal ajándékozták meg és a községi előljáróság mindent elkövetett, hogy a vendégek jól érezzék magukat.

Este pompásan sikerült tánemulatság zárta be a közszolgálatában önzetlen odaadással működő, derék tűzoltógárda lippai ünnepségét.

* A szebenvármegyei tűzoltószövetség idei közgyűlésével kapcsolatos ünnepség lefolyásáról tudósítónk a következőket jelenti:

Szeptember 27-én délben érkeztek a szövetség képviselőiben Bence István szöv. titkár és Ranczay József orsz. szöv. szakképviselő, Szepesvármegye tűzfelügyelője, Nagyszebenbe, ahol őket dr. Binder Henrik szebenvármegyei tűzoltószövetségi elnök fogadta.

Az egyes pontok és a másnapi közgyűlési sorrend letaglálása után Keresztényszigeten az evangélikus népiskola teljesen modern stílusú és felszerelésű épületében volt a választmányi ülés, melyen Bence István titkár, az orsz. szövetség nevében, meleg hangon üdvözölte a választmány tagjait. Beható és hosszas eszmecsere fejlődött ki a szebeni szövetség tagjai részéről a belépés iránt táplált aggodalmak fölött, melyben úgy a választmány egyes tagjai, mint az orsz. szövetség képviselői ismételtelen felszólaltak, utóbbiak tisztán és élesen megvilágítván a Szövetség hivatalos álláspontját az egyes kérdésekben. Félbeszakította a vál. ülést az istentisztelet, melyen az orsz. szöv. képviselőin s a választmányon kívül az addig megérkezett tagegyeleti képviselők is teljes számban résztvettek. A résztvevők sorában nagy örömmel láttuk a tűzrendészeti ügyek közigazgatási szakreferensét, dr. Mihályi Dezső tb. főjegyző urat, mint aki a hivatalosan távollevő alispánt képviselte. A pap tartalmas beszédjének ép annyi figyelmes hallgatója akadt, mint amennyi bámulója a keresztényszigeti szászok és landlerek, illetve tulajdonkép asszonyaik és leányaik érdekes

kezdődött. ugyancsak a templomban. az évi közgyűlés.

Dr. Binder elnök komoly beszédben figyelemztette megnyitójában a közgyűlés tagjait a tárgysorozat belépést tartalmazó pontjának nagy fontosságára s üdvözölte az országos szövetség megjelent képviselőit s az alispán képviseletében megjelent Mihályi főjegyzőt. (Az elnök szavait vagy ő maga, de legtöbbször a román alelnök azonnal románul is tolmácsolta.) A taggyűlések képviselőinek igazolása s a múlt évi közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése után következett az elnök évi jelentése, melynél igen figyelemreméltónak tartjuk azt a közérdeket szorgalmazó leplezetlen őszinteséget, mellyel az egyes szerzők állapotát, szerek gondozásának helyes vagy helytelen módját, a tűzoltóság begyakorlottságának és képzettségének érdemfokát (88 közül rossz jegyet kapott 2) ismertette. Nyíltan rámutatva a fogyatékosokra, mulasztásokra, fölhíva egyeseket hibáik helyrehozására. És a figyelmeztetés mellől nem hiányzott a Szövetség bámulatosan fegyelmezett szervezetén alapuló: mert különben...! Reméljük, hogy az elnöki jelentés a jövőben mind több örvendetes adalékot fog tartalmazni az egységesség felé törekvésről (fecskendő áttéti darabok, tömlők stb.) s az országos szövetség keretén belül a többi társjegyletekkel összhangzó együttes munkáról. Az évi költségvetést elfogadták.

Most közvetlen a belépést tárgyazó pont előtt szólalt fel az országos szövetség nevében a közgyűlésen magyarul és németül Ranezay József szakképviselő, tolmácsolván a Szövetség szíves üdvözlését s kifejtve, hogy az Országos Szövetség nem elnyomója akar lenni a vármegyei szövetségeknek, hanem inkább önálló munkára és tevékenységre serkentője, nem zsarnoka, hanem autonom jogkörük öre s épségben tartója, mely szeretettel öleli magához hazánk minden polgárát nemzetiségi, felekezeti és rangkülönbség nélkül. Kiemelte a szebeni Szövetség magas színvonalu szervezetét és munkásságát s a testvériség érzésének nemességét, az egyesültség szükségességét s üdvös voltát fejtegetve, csatlakozásra hívta fel őket. Utána a megyei Szövetség választmányának tagjai szólaltak fel német s román nyelven magyarázgatva különösen a segélyzőpénztár nagy fontosságát. Igazán meghatározó jelenet volt, midőn az elnök, hangsúlyozásával annak, hogy senkit sem akarnak szabad elhatározásában korlátozni, szavazásra hívta fel a közgyűlés tagjait s egyszerre emelkedtek fel az összes taggyűleti képviselők, felállással egyhangulag megszavazván az országos szövetséghez való csatlakozást.

S ünnepélyes szép pillanat volt az is, midőn dr. Binder elnök arra kérte Bencze titkárt, hogy jelentse be az országos elnökségnek, amit náluk látott és tapasztalt s kérje meg nevükben az Országos Szövetség elnökségét, hogy fogadják őket oly őszinte és igaz szeretettel, aminővel most ők egyértelműleg csatlakoznak s amely érzést mindvégig hiven megőrizni van szándékukban.

A közgyűlés befejeztével a falusi élet köréből vett s azt a riasztás módjával (oszdülettel, rendcsinálással, mentéssel, szereléssel) hűen visszatükröztető gyakorlat következett, szétosztott magyarázatos tervrajz szerint. Különösen érdekes volt a programmba föl nem vett s meglepetésszerűen az elnök részéről feladott röptűz gyors és sikeres támadása. Utána a közgyűlés tagjai s a keresztényszigeti tűzoltóság zenével díszmenetben vonultak el az országos elnökség képviselői s dr. Binder elnök előtt,

kikre az iskola ablakaiból a keresztényszigeti szász és landler menyecskék és lányok kertjük ékességét megrabolva, valóságos virágzárpot árasztottak. A bankettet, melyről csak annyit mondunk, hogy jó volt, a községi zenekar tagjainak néha meglepő játékán kívül, számos pohárköszöntő fűszerezte, melyek közül kiemeljük az időközben megérkezett ev. lelkész magas szárnyalású, dr. Binder komoly és tartalmas, Bencze titkár igen tapintatos, fordultatos (csak 4 beszédet kellett egymásután tartania), Nemetz körjegyző finoman humoros s a román alelnök, valamint Popescu volt orsz. tanfolyamhallgató lelkesítő beszédeit. Hogy a bankett emelkedett hangulata csakhamar igen szép és kedélyes népünnepélyé alakult (melynél a bemutatott szász és landler táncok mellett az elnökség képviselőinek magyar csárdásban is meg kellett forgatniok a bíró leányát és a falu többi szépségeit), s hogy a bíró és a községi parancsnok által vezetett szép multság mellett még egy, a Nemetz körjegyző és az állomásfőnök által szőtt kedves összeesküvésben is volt kellemes részük: mindez míg egyrészt kellőleg jellemzi a szíveséget, melyben az elnökség képviselői részesültek, másrészt az érzelmek egyenes őszinteségére is következtetni enged. Nehéz volt megválni a kedves helytől, és mintha a sok bucsuzkodás között egy-egy kedvesebb hang is megszólalt volna: a viszontlátásra!

R.

KÜLÖNFÉLEK.

— **Tartalom:** Szeben vármegye újra csatlakozott. Irta: Ranezay József. — A belügyminiszter 1297 14/13. számú leirata. — Hivatalos rész: Az elnökség aug. 31-iki ülésének jegyzőkönyve. Az országos választmány rendkívüli közgyűlésén felvett jegyzőkönyv. — A tűzesetek megelőzése. Irta: Udvardy Aladár. — Sándor János belügyminiszter és gróf Széchényi Viktor elnök választávirata. — Készül a Tűzoltó-Otthon. (Helyszínrajzzal.) Irta: Erdély Ernő. — Különféle fecskendőszervezetek. Irta: dr. Poós Miklós. — Céhek a tűzoltás szolgálatában. Irta: Kuhárszky László. — A német gyárak tűzrendszete. Irta: Kállay Imre. — Budapest és a földgáz. — A turai tanfolyam. — Szövetségeink köréből: Temesvármegye. — Szebenvármegye. — Testületi élet: A budapesti önk. testület. — A budafoki jubileum. — Különfélék. — Szerk. tüzenetek. — Beszerzési források.

— **Ő felsége a király Libits Adolf** udvari tanácsosnak, József kir. herceg középponti jószágigazgatójának, a Ferenc József-rend középkeresztjét a csillaggal adományozta.

— **A kalocsai gimnázisták tűzoltósága.** A Jézus-Társasági Kalocsai Érseki Kath. Főgimnázium Stefáneumi (bentlakó) növedékifjuságának kebelében működő szervezett tűzoltócsapat 40 főből áll. A csapat 3 osztály keretében gyakorlatozik; az első szakasz a mászók szakasza, a második aszivattyusoké, végre a harmadik a tömlősök szakasza. A csapat élén 1887. szept. 16-ától kezdve páter Tóth Péter áll. Az intézetben tanuló mágnások közül is többen, mint pl. a báró Fiáthok, 1907: Széchényi György gróf, 1909: Apor Vilmos báró és a jelen időben mint intézeti tűzoltók működnek: Szinyei Merse Miklós, Urmánczy Jeromos, Návay Aladár, Pálffy Géza és Sándor grófok, Mailáth Pál és László grófok, Reviczky Nándor, Scell Pál báró, Serényi László és Ödön grófok, Perényi Elemér, Podmaniczky Attila báró és Serényi István gróf. Szerkésztük

modern és teljes felszereléssel végzik a heti gyakorlatokat, amelyek eleinte az egyesszakaszok kiképzésére szorítkoznak. Ügyességük elérésére nagy segítségük Hirmann F. szakaszvezető és Gasper Jenő esővezető. A szivattyusok élén Török János áll. Órákon át birják a szivattyuzást, amellet a szivattyu alkatrészeit is ismerik. A esővezetők nagyobbára VI. osztálybeliek.

— **Pályázat.** Baja thjf. városnál üresedésbe jött 800 korona kezdő és 3-szor 100--100 koronával emelkedő fizetéssel és ruhával javadalmazott és nyugdíjjogosultsággal egybekötött tűzoltói állásra pályázatot hirdetek. Felhivatnak a pályázni óhajtok, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket folyó évi október hó 25 ik napjáig a polgármesteri hivatalba nyujtsák be. Dr. Hegedűs kir. tanácsos, polgármester.

— Mit szaladgál itt folyton az égő ház előtti téren az automobilfecskendő?

— Hát kérem annak az az oka, hogy amikor félreverték a harangot, a gépészünk nem volt ideháza s helyette a Huber Franci ugrott be sofförnek. A Franci is konyit t. i. már valamieskét a motorhoz, csak éppen megállni nem igen tud még vele.

Szerkesztői üzenetek.

C. A telefont jól magyarul „drótos hirmondónak“ is nevezik.

V. R. Aluxferprizmát és vasbetonüveget Haas és Somogyi mérnökök gyártják Budapest, VI., Frangepán-u. 7. szám alatt. A parafakölemezék dr. Helvey Tivadar vegyészeti gyárában készülnek Budapest, IX., Soroksári-ut. A fenitet valahol a VII., Damjanich-utcában árulják. A ruberoid, kollarit, permanit stb. kátrányos padlemezek gyára Erzsébetfalva határán van, cím: Kollár és Társa Budapest, IX., Soroksári-ut 102. és Budapest, V., Pannónia-utca 2. sz.

Beszerzési források.

KÖHLER ISTVÁN (ezelőtt Geltner és Rausch tulajdona) fecskendő, szivattyú és tűzoltó-szer gyára. Iroda és mintaraktár: Budapest, VIII., József-körút 14. Gyár: Korponai-utca 20-21. szám.

Teudloff-Dittrich Budapesti Armatura Szivattyú-és Gépgyár Részvény-Társaság **BUDAPEST, VI., VÁCI-UT 69.**

SELTENHOFER FRIGYES ÉS FIAI, — **SOPRON,** — cs. és m. k. udvari szállítók. Legelső magyar tűzoltószergyár, harang- és ércöntöde.

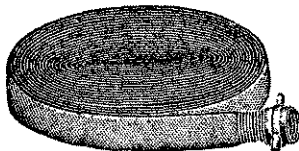
Mátrai Antal és Társa r.-t. Budapest. Központi Iroda: VI. ker., Teréz-körút 33. Gyár: I. ker., Fehérvári-út 110. Gyárt: mindennemű tűzoltói létrákat és tömlőmotorlákat.

Walszer Ferenc tűzoltási szerek és szivattyúk gyára, harang- és fémcöntöde Budapest, VI., Lomb-utca 34-36. szám.

Sternberg és Kálmán Budapest, VIII., József-körút 35. **GYÁRTUNK:** tűzifecskendőket, kútszivattyúkat és tűzoltói felszereléseket.

Elsőrendű tűzoltó-sapkákat acélsodrony-betéttel legjobban és legolcsóbban készít **Ritscher Zsigmond és Fia, Kőrmend** Interurban telefon 27. Kívánatra árjegyzék és mintasapka.

FEIK ÉS TRÉBA Budapest, V., Lipót-körút 22. Legelőnyösebb bevásárlási forrás összes tűzoltó-szerekben, egyéni felszerelésekben stb. Árjegyzék ingyen.

Tűzoltók, kérjétek a boltostól a **tűzoltók gyufáját!**

Készül Stermann M. nagyszombati gyufagyárában. Az eladási ár 5%-a a magyar országos tűzoltó-szövetség segélyzöpenztárának jut.

Elsőrendű tűzoltó egyenruhák, sapkák és felszerelések **Tiller Mór és Társa** cs. és kir. udvari szállítóknál **Budapest, Váci-utca 35. szám.** Részletes árjegyzék kívánatra bérmentve! Nagyobb megrendelésnél saját költségünkre küldjük szabásunkat mértékével cséjéből.

HATSCHKEK SZABADALMA **ETERNIT-PALA** A jelenkor legjobb tetőfedő anyaga. **Eternit-művek Hatschek Lajos** Budapest, Andrásy-út 33. sz. Nyergesújfalu (Esztergom m.)

Magyar Fémlemezár r.-t. Budapest, VII., Erzsébetkirályné-ut 57. egyedül gyártja a szab. Henze-féle robbanásmentes hordókat, tartályokat és kannákat, garage- és raktári berendezéseket.

TÜZRENDESZETI KÖZLÖNY

AZ ORSZ. TÜZOLTÓ-SZÖVETSÉG HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik minden hó második szombatján. Hírdetéseket felvenni egyedül a kiadóhivatal jogosított. A lap szétküldésére vonatkozó felszólalásokat az országos szövetség elnökségéhez kell intézni; a hová az előfizetések s hirdetések díja is küldendő.	Laptulajdonos: A MAGYAR ORSZÁGOS TÜZOLTÓ-SZÖVETSÉG. Kiadóhivatal: az Országos Tűzoltó-Szövetség Irodája VII., Rákóczi-út 38. Telefon 20-33.	Előfizetési ára, egész évre, 5 korona. Tagtestületeinknek ingyempéldány jár. Szakcikkek, melyeknek kószírata a szerkesztő oimére irányítandó, ha közlésre alkalmasak díjaztatnak.
---	--	---

Felelős szerkesztő: MARKUSOVSKY BÉLA, VIII., Kun-utca 2.

Helyettes szerkesztő: ERDÉLY ERNŐ, Győr.

Jászberényi Miklós.

„Uj eszmék térhódító erővel jelennek meg a porondon s belekiáltanak a sötétségbe! Magam is beállok a világoosság-keresők közé, hogy segítségükre legyek az ébresztőknek!”

Igy kezdődik egy akkor még homo novus cikke, mellyel a szegedi nagygyűlés után, lapunk hasábjain, 1906-ban megszólalt, hogy hívévé szegőd-jék az akkortájt felvetett reform-eszméknek, melyekről azonban nem titkolta el, hogy azok hátrányait is látja.

Ugyanaz a bajtárs volt ez, aki saját vármegyéjének tűzoltói életében is kutatva a bajok eredetét, megállapítá, hogy „a szervezet nem életképtelen, csak petyhüdt idegzetü. Csupán eleveníteni kell, hogy tökéletesb munkára legyen képes“. És a tűzoltóügy fejlődésének lendületet adó orvoslás, a közigazgatás hivatott tényezőinek gyámolítása révén, nem is késett soká.

Aki a bajt diagnostizálni segített s az orvoslásnak kitartást igénylő munkájából lankadatlanul ki vette a maga részét: ugyanaz a falusi jegyző volt, ki, mint községének első híressége, a földmivelésügyi minisztérium első kitüntető díját nyerte el, azon a címen, hogy „hazánkban ő tett legtöbbet a községéért“. Teremtett a falujában közraktarakat, létesített községi taka-

rékpenztárt stb. és ő szervezte ott az önkéntes tűzoltóságot is, hogy, mint annak parancsnoka, később, vármegyéjének a tűzrendészeti felügyelőjévé, mint jegyző pedig az országos jegyzőegyesület vezérégyéniségévé legyen.

Ez volt, rövid vonásokban, Jászberényi Miklós, ki most élete delén, 45 évesen, korai sirba dőlt. Azokban a percekben lehellte ki lelkét, midőn gyülesező kartársai, bizalmuk és szeretetük jeléül, újabb három esztendőre választották meg Árvaházuk elnökévé és az Országos Egyesület főjegyzőjévé.

De ha megbecsülték őt kartársai; ha sokat köszönhetett neki szűkebb pátriája: emlékezetes fog az ő működése maradni a Magyar Országos Tűzoltó Szövetségnél is, amelynek, mint elnöki előadója, Szövetségünk egyik legnagyobb szabásu alkotása megalapozásában, kétségkívül az a tényező volt, akinek nevéhez hervadhatatlan érdemek fűződnek mindenha!

A Tűzoltók-háza avagy otthonának eszméje közel harminc évvel ezelőtt pendített meg, Azután 1896-ban, majd 1904-ben, végre 1908-ban, tehát háromszor is, újra felmerült. De az idea megvalósítása transmissiójának, az eredményessé tett tervszerü mun-

kálkodásnak folyamatba tétele — külön emberre várt. S szintén Jászberényi Miklós volt az erre praedestinált férfit.

1911 június 3-án a veszprémi nagygyűlésen ő terjeszti be arra vonatkozó javaslatát, hogy a belügyminiszterhez sürgős kérelem intéztessék az iránt, hogy Szövetségünk első alapszabályai jóváhagyásának negyvenedik évfordulóján, szeptember 12-én, engedélyezzen a Tűzoltó-Otthon javára, hatósági támogatás mellett, országos gyűjtést. S ennek kiegészítésekép ugyancsak ő kívánja a pénzügyminisztert is megkeresni az állami sorsjáték jövedelméből való részesítés tárgyában.

Azután megállás nélkül tovább szorgoskodik a javaslatok kivitele iránt teendő intézkedések dolgában. Megszerkeszti az elnökség körlevelét a lelkeskedő papsághoz s az emberszeretnek fölkent apostolait kéri, hogy bennünket, mint ugyanazon emberszeretet tűzkeresztségén gyakran átessett katonáit, támogassanak a szószékről. „Mert akik a szeretet melegével vesszük körül a megpróbáltatás napjaiban embertársainkat, méltók vagyunk arra, hogy törekvéseinknek szeretetteljes felkarolására serkentessenek mások“. S megértük, hogy a társadalom szive hangosan megdobbant, az őszinte rokonszenv s osztatlan szeretet tettekben nyilatkozott meg irántunk széles e hazában mindenütt.

Egy évvel később megint csak ő áll az előtérben. „Arról van szó — írja lapunk vezérhelyén 1912 szeptemberében — hogy ez a második tűzoltónap, egyuttal az utolsó is a mi életünkben. Nemcsak a belügyminiszteri leirat szerint, de utolsó a mi akaratunk szerint is. Ezt az utolsó alkalmat tehát meg kell ragadnunk, ha azt akarjuk, hogy a Tűzoltó-Otthon nemes célja számára felavassuk. El tehát, ne huzódjék senki! Mert aki ezt teszi, az áruháza jó ügyünknek!“

Otthont mielőbb, — lehetőleg még ez évben — létesítsük. „A belügyminiszterium, melynek erkölcsi támogatása eddig sem hiányzott, anyagi támogatást csak létező intézménynek adhat“. „Az eszme meg — ugymond — olyan gyümölcs, melyet, ha megérik, le kell szakajtanunk, nehogy tulérjen. Minden halogatás veszedelemmel jár tehát, mert a tőke gyarapszik ugyan, de ezalatt fogy a lelkesedés és a hamu alatt kialszik a parázs, elillan az emberek lelkéből a gondolat tette készítő ereje!“

Igy, az ő pihenésnélküli, lelkes agitációja folytán sikerült eljutnunk az Otthon megvalósítása lehetőségének stádiumáig, hogy érte, ha majd tető alá hoztuk a nagy alkotást, az utódok áldva emlegessék vele együtt mindazokat, akik az ő csüggedetlen kitartásának osztályosai valának, ebben a munkában.

Addig is lengedezze körül ez áldás a sirját — Jászberényi Miklós-nak!

„Mert nem élt hiába, ki e földi pályát
Megtutván, közjónak szentelé munkáját.
Kinek közkincsé vált verejtéke gyöngye:
Nem földi el Neved sir néma göröngye!“

1662/1913.

Tudomásul!

A tűzoltótestületek anyagi érdekeit megóvándó, tudatjuk, hogy az Egri Nyomda Részvénytársaság könyvnyomdai és kiadóvállalat elvállalta, hogy az összes tűzvédelmi nyomtatványokat (törzskönyvek, naplók, blanketták) továbbá a bárhol (még külföldön is) megjelent, vagy a jövőben megjelenő bármiféle szak- és tankönyveket minimális alapárak mellett szállítja.

Mivel ezen, az összes követelményeknek megfelelő egyöntetű tűzvédelmi nyomdatermékekre — vagy annak egyes részeire — az ügykezeléshez szükségük leendő és mivel fennevezett cég azáltal, hogy az összes tűzvédelmi nyomdatermékekből tömeges mennyiséget gyárt és azokat raktáron tartja, abban a helyzetben van, hogy olcsóbban bocsájthatja rendelkezésére, mintha azokat külön-külön kellene készíteni: a testületeknek érdekében fekszik szükségleteit fenti cégnél beszerezni már azért is, hogy a kezelési költségeit csökkenthesse.

Ezt azzal hozzuk a tűzoltóságoknak szives tudomására, hogy ha nevezett cég bármily panasz, vagy felszólalásra okot adna, azt velünk haladéktalanul közölni sziveskedjék.

HIVATALOS RÉSZ.

1859.
1913. sz.

Figyelmeztetés.

A cs. és kir. hadügyminiszter 1913 március 28-án kelt 4931. sz. és a m. kir. honvédelmi miniszter 1913 március hó 7-én kelt 25742/3. sz. rendeletével elrendeltetett, hogy a tűzoltói szolgálatot tényleg teljesítő és ezen körülményt kétségtelenül igazoló fegyvergyakorlatkötelen legénység — amennyire ezt a katonai viszonyok és érdekek megengedik — ne ősszel, hanem tavasszal hívassék be fegyvergyakorlatra. Kivétetnek ezen rendelkezés alól a nagyobb városok tűzoltói.

Midőn a testületek parancsnokságainak figyelmét e rendeletben biztosított kedvezményre ez uton is felhívjuk, egyben arra is figyelmeztetjük, hogy az őszi fegyvergyakorlat alól felmentendő tagok neveit már jövő február hó elején jelentésük be az illető csapattest (ezred, stb.) parancsnokságának, hogy az illetők beosztása a kedvezménynek megfelelően eszközölhető legyen. Annak igazolása, hogy az illető tűzoltói szolgálatot tényleg teljesít, a parancsnokság, a község előljárósága, esetleg a vármegyei tűzoltószövetség elnöksége által eszközözendő.

Dr. Óvári Ferenc
orsz. gy. képvis., alelnök.

Bencze István
titkár.

A tűzrendészet tanítása a középiskolákban.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter 3539/911. eln. szám alatt az alábbi leiratot intézte a szövetséghez.

A szövetségnek tűzoltónap rendezése és a 14 évnél idősebb tanulóifjúság tűzoltásra való kiképzése tárgyában 2099/911. sz. a. kelt és a m. kir. belügyminiszter urhoz intézett s onnan illetékes intézkedés végett 121728/911. sz. a. ide áttett felterjesztésére vonatkozólag, tisztelettel értesitem a Szövetséget, hogy bármennyire is átérzem annak a fontosságát, hogy az ifjúság a tűzoltás ügye iránt rokonszenvre serkentessék, egy tűzoltónap tartásának elrendelését nem tartom szükségesnek. Véleményem szerint ennél sokkal hathatósabb eszközök állanak a tanítószolgálat rendelkezésére (mint pl. az elemi iskolákban olvasmány, beszélgetés stb.), melyek alkalmasak arra, hogy az ifjúsággal a tűzoltás iránt

teszi rokonszenvenné a község lakosságával, hanem a gyakorlati tűzoltásban maga is jó példával jár elő.

Intézkedtem ujabban az iránt is, hogy a készülő népiskolai szemléltető képek IV. szakaszában az egyik képek a tárgya a tűzvész legyen. Ezzel kapcsolatban a tanítók a legkönnyebben sorát ejthetik, hogy a tűzoltásról beszéljenek s az eszme nemességének a növendékeket megnyerjék.

A 15—21 éves korban levő ifjúságnak továbbképzésére alakult ifjúsági egyesületek alapszabályaiban is történt e tekintetben intézkedés. Az alapszabályokban ugyanis a következők foglaltatnak: a tavaszi, nyári és őszi hónapokban, ahol alkalom van rá, hogy a férfitagokat a helybeli tűzoltóegyesületek keretében, ahol az nincs, valamelyik ahhoz értő tisztviselője vagy egyleti tagja által, a községi tűzoltószerek igénybevételével, a tűzoltásban gyakorolja, anélkül azonban, hogy az ifjúsági egyesület keretében tűzoltóegyesület alakulna.

Végül értesitem a Szövetséget, hogy a fentidézett beadványok utolsó bekezdésében említett kézikönyvek átengedése esetén szívesen hozzájárulok ahhoz, hogy a tanítóképző-intézetek növendékei a polgári és felső kereskedelmi iskolák növendékei, valamint a középiskolai tanulók, a tűzrendészet alapelveivel, a tűzoltás körüli teendőikkel, elméletileg megismertessenek.

Budapest, 1913 szeptember 22.

A miniszter helyett:
Bezerédj
államtitkár.

A szövetség elnöksége legközelebbi ülésén foglalkozik a kérdéssel s meg fogja ragadni az alkalmat arra, hogy a tűzrendészet ez újabb ismertetési módját megvalósítsa.

* A Tűzoltótisztek Országos Egyesülete havi felolvasó üléseinek sorozatát november 6-án, Kúharszky István országos tűzoltó-

A tüzesetek megelőzése.

Irta: Udvardy Aladár.

— Pályanyertes munka. —

(Folytatás és vége.)

Ha betekintünk a falusi udvarokba a vigyázatlanságnak minket érdeklő eseteit ott is feltehetjük. Nádas-, szalma-, avagy zszindelytetős épületek által körülzárt udvaron sok könnyen gyuló anyag (fa, rözse, szalma stb.) közelében a szabadban áll a katlan s nagyban folyik a mosás. Ha szél kerekedik, a rohanó szellő a tüzes szikrákat szárnyára veszi s viszi, viszi, hogy másnak okozzon kárt egyesek vigyázatlanságával.

Avagy a pernye kiszórását is jó időben, rossz időben, esőben, vagy akár szélben is, egyformán végzi az udvar egy megszokott helyén a háziasszony s nem lehet csodálni, ha az üszköt, az izzó parazsat üstökön ragadja a szél s odajuttatja, ahol az égés esetleg könnyen talál táplálékot. Pedig egy rocska víz, vagy egy lapát föld használatával mily egyszerűen lehetne megelőzni a bajt.

A fahamut védett, de gyakran félreeső helyen raktározza el a háziasszonyi gondosság, hordóban, vagy ládában, esetleg a lim-lommal telt kamara egyik sarkában. De időnként annak megtekintése, hogy nem okozott-e bajt a forró, néha még a parázsló s fatartóba helyezett hamu, azt hiszem, nem nagyon nyugtalanította háziasszonyaink nagyrészét.

Az ujságok hírei is vajmi gyakran adnak hirt vigyázatlanság folytán történt tüzesetekről. A kenyérkereső apa munkáján kívül, a megélhetés nehézségei az anyát is rákényszerítik a pénzkeresésre s mindketten munkába menvén, hogy gyermekeik szerte ne kószáljanak, a lakás ajtaját lezárják. A gyermekek pedig megszokott játékaikat félretevén, az előhagyott gyújtóval folytatják a játékot, mely játéknak nagyon sokszor gyászos vége lesz. A tűzhelyről kihulló s éghető anyagra talált parázs is sokszor volt már oka magukra hagyott, rázárt gyermekek pusztulásának.

A tiltott dohányzásra félrevonuló serdületlen gyermek hányszor hajítja el szivarkavégét minden figyelem nélkül gyulékony anyagok tájékában, különösen akkor, ha a rajtacspés veszéye fenyegeti.

A mindennapi életből kiragadott eset az is, midőn az, kinek ruhája, vagy haja meggyullad, kétségbeesetten ide-oda rohan s ezáltal még éleszti az égést. Köztudatba kell vinni, hogy meggyulás esetén nem szabad szaladgálni, mert a levegő járása éleszti a tüzet, hanem szőnyeg, ruha vagy rongv ráborításával kell az égést

foglalkozási ágakban a szakmához tartozó egyének is a kontár s az emberi korlátoltság kiemelkedő példáit mutatják be. Mily gyakran olvashatjuk, hogy a javításra elhívott gázszerelő, midőn gázömlés szagát érzi, gyufával kezdi a gázvezeték csövén vizsgálni a kiömlés helyét a gázzal telt helyiségben. Természetesen óriási robbanás, kár és baleset, sőt néha halál is a következménye a „szakszerűen“ képzett iparos tudatlanságának.

Miként az egyszeregyet, akként kell az iskolában tanítani azt is, hogy ahol gázszagot érezünk, ott ajtó, ablak kinyitásával kell kereszthuzatot előidézni s csak a teljes kiszellőzés után lehet a gázömlés helyét kutatni.

Drogeriákban nyílt lángok mellett öntögetik az alkalmazottak a robbanó gőzöket adó folyadékokat s ha egyik másik alkalommal baj is támad e lelkiismeretlenségük miatt, azért még sem lép könnyelmű vigyázatlanságuk helyébe a vigyázó előrelátás.

Hasonló könnyelműséget és vigyázatlanságot fedezhetünk fel az építők munkájában is. Nem a legsötétebb Ázsiában, hanem szegény hazánkban lelünk még deszkakéményeket és vesszőből font bevakolt kéményeket. Pedig az állandó hőség következtében a vakolat rövid idő alatt megrepedezik lepattogzik, lehull s szabad a tűz utja a veszedelemre.

S a kéménybe épített gerendák, a padlás-ürbe helyezett tisztítóajtók hány esetben okoznak bajt; s a sohanapján, vagy csak nagyon ritkán kiürített tisztítóüregek, melyeknek ajtói sok esetben hozzáférhetetlenül vannak elhelyezve nem-e mind a szakbeli mesteremberek lelkiismeretlenségét bizonyítják.

A lakóházak, melléképületek, gazdasági építmények elhelyezése is mind-mind a tűz-megelőzési intézkedések teljes figyelmen kívül való hagyásával történik. A falusi keskeny háztelkeket a nehéz megélhetési viszonyok miatt, vagy pedig a gazda kapzsisága miatt teljesen beépítik. Egyik tűzveszélyes épület a másik mellett, azonkívül farakás, trágyadomb, rözserakás s szalmakazal foglalja el az amugy sem tágas udvar minden zegét, zugát. Kiugró, meszelés nélküli ereszek, könnyen gyuló anyaggal engedélyezett tetőfedés s a belsőségen túl létesített szérüskertek szinte predesztinálják a tulajdonost a koldusbotra-jutásra, mert a ház valamelyik helyén kitört tűz bőven talál az égésre tápot s elpusztul a gazda egész vagyona, majd a szomszédé s végül a fél falué.

Hazánkban mindaddig fogunk szomorú híreket hallani egész községek elpusztulásáról, míg szalma-, nád-, zszindelytetős épületek nagymennyiségben akadnak községeinkben.

Bár a magvar falusi gazda építkezésében,

kozó intézkedéseit s nem látja be, hogy ezen intézkedések tulajdonképen a magántulajdout s a közvagyont egyaránt védeni célozzák.

Ha a háztartási, mindennapi és gazdasági élet mozzanataiban ily sok eshetőség akad a tüzesetre s oly nagy tere van a gondos óvatosságnak, mennyivel nagyobb veszélyt képeznek a nagy raktárak, látogatott áruházak, mulatók, színházak, műhelyek, gyárak stb., melyek építésénél és berendezésénél a személyes biztonságot s a tűz megelőzésének fontosságát figyelmen kívül hagyni a legnagyobb lelkiismeretlenség, könnyelműség és bűn volna.

Látogatott helyiségeknél a befogadóképeség előzetes megállapítása; kellő számú kijáratok létesítése; tűzoltóberendezések elrendelése, melyekkel a kitört tűz első perceiben végezhethetjük az oltást, tűzörség kirendelése: mindmind oly előrelátó intézkedés, mely a tűz megelőzését s tüzeset előállásakor pedig az emberi élet megmentését célozza.

Hazánk még csak most jutott a technikai fejlődés küszöbére s az ipari üzemek sok eshetőséget adhatnak a tűzre, miért is itt kétszeres gonddal és éber figyelemmel kell eljárni a tűz megelőzési intézkedések megállapításánál.

A tűz az embernek ma már nélkülözhetetlen s határok közé szorítva áldása az emberiségnek; béklyóiból kiszabadulva azonban a legnagyobb ellenségünk. Minden ember a maga kicsi körében ügyeljen a tűzzel való óvatos bánásmódra s a megelőzés apró intézkedéseire és akkor a tűz nem fog bajt, kárt, szomorúságot és könnyet okozni.

*** A budapesti tűzoltóság igénybevétele a környék által.** Tekintettel arra, hogy a székesfővárosi tűzoltóságot, a közel egy millió lakosu főváros tűzbiztonságának védelme mind fokozottabb mérvben veszi igénybe és hogy ennél fogva Budapest tűzoltóságának indokolatlan megterhelése a jövőben elkerültessek, Pestvármegye alispánja az alábbi rendeletet bocsátotta ki:

1. A székesfővárosi tűzoltóság segélynyújtásra kizárólag közveszéllyel fenyegető tüzek esetében, illetőleg csak nagyobb mérvű szerencsétlenség beálltával hívható fel.

2. Felhívást csak hatósági közeg intézhet a főváros tűzoltó főparancsnokságához s a felhívás utólag írásban is eszközözendő.

3. A telefonon intézett felhívás illetve megkeresés, a hatósági közeg személyazonosságának igazolása végett lehetőleg egy második egván

Az Önk. Tűzoltó Testületek keretében szervezendő katonai lövészcsoportok.

A honvédelemügyi m. kir. Miniszter ur sulyt helyezne arra, ha a katonai kötelezettség előtt álló 18—20 éves ifjak előzetes katonai kiképzetése — különösen a lövészetben — az Önk. Tűzoltó-Testületek keretében történék.

Az ily katonai kiképzésben részesült ifjaknak tetemes előnyök biztosíthatnának majdani tényleges katonai szolgálatuk idejére.

A magam részéről úgy vélem, hogy szükséges volna tudni azon módozatokat is, mellyel a kivitel biztosítva látszanék.

Mint lelkes tűzoltó a megvalósítandó eszmét ideálisnak tartom, mert minden egyes jelentkező először tűzoltónak képeztetnék ki és csak azután (azzal kapcsolatban) nyerne a katonai fegyverfogásokban és különösen a lövészetben is kiképzést fokozatosan mindaddig, míg katonai sor alá nem kerül.

Ily módon oly községekben is, melyek lakossága (csak polgári ifjakkól) 30—40-et szolgáltathat évenként a haza védelmére, állandó tűzoltó-sereg létesülhetne minden egyes tűzoltó-testület keretében.

Nagy kihatással lenne az a népfelkelő-intézményre is, melynek ezekre menő száma sem ifjkorában, sem később — mint katonai szolgálatra alkalmatlan — sem katonai, sem fegyverfogási kiképzésben nem részesült.

Sajnos azonban, a milyen életrevalónak látszik az eszme, ép oly nehézségek is merülnek fel vele szemben.

A testületek ugyanis minden directiva nélkül állanak egyrészt, másrészt pedig aggályok mutatkoznak.

A tervnek kivitelére vonatkozólag első aggályomat egy régi magyar közmondás, (Pénz beszél) támogatja.

Ne értsenek félre ezen jelmondattal igen tisztelt bajtársaim, mert nem a saját érdekem vezérel ez ügyben, hanem tisztán az Önk. Tűzoltó-Testületek és így bátran feltehetem azon kérdést, mi módon kívánja a honvédelmi miniszter ur ezen szervezést végrehajtani, ha a lövészcsoportok legénysége elsősorban tudatos tűzoltókká kell, hogy kiképeztesse s csak azután a fegyverfogásban és lövészetben?

Mindenki előtt ismeretes lesz azon áldatlan közfelfogás, mely általában az ország községeinek úgy a lakossága, de különösen az ifjak között honol, t. i. hogy egy közélt szolgáló jóléti intézmény keretébe őket alig lehet bevonnani anélkül, hogy kedvezményben ne részesüljenek, mely jelen esetben az önk. tűzoltóság jellegét legalább külsőleg fel ne tüntetné. Így tehát teljes tűzoltói felszerelés áll elő, melyet feltétlenül meg kell adnunk, hogy az Önk.

egyenruha viselhetése mellett. Enélkül katonai lövészcsoportok szervezése nem lesz kivihető, ennek megvalósítása pedig oly anyagi áldozatokat követel, melyeket a vidéki Önk. Tűzoltó-Testületek nem tudnak meghozni.

A második aggályt — amely talán fontosabb az előbbinél is — az ily megszorodott csapat-testel szemben előálló fegyelemtartása képezi.

Az Önk. Tűzoltó-Testületeknél a fegyelem fenntartására vonatkozólag a kiadott és elfogadott szolgálati szabályzat irányadó. Ez a szabályzat ámbár a szolgálati fegyelem fenntartására vonatkozólag teljes egészet foglal magában, még sem teljes, mert nem tartalmazza a fegyelemre vonatkozó azt a pontozatot, melyet a vidéki testületek parancsnokságai egyes, de elég gyakran előforduló kihágási eseteknél hatásosan alkalmazhatnának.

Pedig oly csapatotest, melynek legénysége között egynehány renitens ne találkoznék a vidéki Önk. Tűzoltó-Testületeknél, nem képzelhető. Kérdjük mikép alkalmazzuk a szolgálati szabályzatban körülírt büntető §-okat nagyobb csapatotesteknél olyképen, hogy a kirótt pénz-büntetések behajthatók legyenek, anélkül, hogy a szolgálati szabályzatban körülírt büntető §-ok lényegén, de maga a parancsnokság tekintélyén csorba ne ejtessék, mikor az eddig előfordult pénzbüntetések sem tűzrendészeti uton, sem a közigazgatás útján be nem hajthatók.

Az eddigi tapasztalatok szerint a jelenlegi szolgálati szabályzat a kívánalmaknak azért sem felel meg, mert az adott viszonyokhoz képest oly más értelmű magyarázatokra és kihagyásokra ad alkalmat, melyek különösen az értelmesebb képességű legénységénél, a fegyelem fenntartását nemcsak, hogy megnehezítik, de bátran kimondhatjuk, hogy lehetetlenné teszik.

Ezen szabályzatnak érvényt szerezni csak fizetéses és talán a jól szervezett kötelező tűzoltóságoknál lehet, amennyiben a büntetések végrehajtását saját hatáskörükben vagy törvény, vagy szabályrendeletek védik; de nem így a vidéki Önk. Tűzoltó-Testületeknél, ahol azok szervezete és az adott viszonyok egészen más szabályzat alkalmazását kívánják, melyben a fentebb felsorolt hiányokon kívül, a fegyelem, illetve a szolgálati szabályzatot esett sérelem miatt kirótt pénzbüntetések végrehajtása közigazgatásilag nincs biztosítva.

A harmadik aggályt képezi a 18—20-éves ifjúságból alakítandó lövészcsoportok toborzása, folytonossága és állandósága; mert a toborzást egyszerű felhívással, biztatással, avagy kilátásba helyezett kedvezményekkel végrehajtani nem lehet. Nézetem szerint ezen lövészcsoportokhoz a 18—20-éves ifjak toborzása csakis kötelezőleg — hasonlóképen mint a katonai sorozás — tör-

vezessék s az évente sor alá kerülők számára az Önk. Tűzoltó-Testületek parancsnokságainál való jelentkezésre a felhívásokat kibocsássák. Végül hatósági közeg közbenjöttével az orvosi vizsgálat megejtése is elengedhetetlen, mert csakis testileg és szervezetenlileg ép, egészséges anyag soroztathatik a testületek keretében szervezett lövészcsoportok sorába.

Az ily csapatok három turnusba lennének osztandók, úgy hogy 21 éves korukban történő bevonulásukkor elértnek látszanék a cél. Így az Önk. Tűzoltó-Testületek szervezete erősebb gyökeret verhetne intézményünk rég vajdó kialakulásában, a hadvezetőségnek is csak előnyére szolgálhatna az ily előzetes katonai kiképzésben részesült ifjakkal az altiszti továbbképzés szakszerűbb és könnyebb módon történő fejlesztése.

Végül még megjegyezni kívánom, hogy a felső iskolai tanintézetek, különösen az egyes gazdasági tanintézetek keretében szervezett lövészcsoportok, úgy adminisztratív, mint technikai szempontból más elbírálás alá esnének, mint az Önk. Tűzoltó-Testületek keretében szervezettek. Ott ugyanis az általam felhozott aggályok teljesen elesnek, amennyiben az anyagi kérdés nem szerepel, a folytonosság fennáll és a növendékek kötelezettek a gyakorlatokon résztvenni, végül a fegyelmet intézeti szabályok védik; míg az Önk. Tűzoltó-Testületeknél ezen elsőrendű feltételek mind hiányoznak; miért is a honvédelmi miniszter urnak az ilyen módon kontemplált szervezete nem lesz kivihető.

Hollefreund Ottó

a Péceli Önk. Tűzoltó-Testület szkp. titkára.

* * *

Opus posthumus.

Cikkiró péceli bajtársunknak nagy általánosságban igaza van.

A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség veszprémi nagygyűlése az ifjúsági lövésztanfolyamoknak a tűzoltóságokkal kapcsolatban való szervezését ugyanis akképen tervezte, hogy ahhoz a honvédelmi kormány a maga erkölcsi és anyagi támogatását fogja nyújtani, s azokat, akik a lövészetben teljesen kiképezik magukat: messze menő katonai kedvezményben részesíti.

Nem így történt!

Az 1912. évi XXX. t.-cikk. 48. §-a szerint azok, akik ily lövésztanfolyamhan két éven át eredményesen

mert az ifju ember az egy évtizeden tul jelentkező előnyért nem köti le magát 2 esztendőre.

Mi ugy képzeltük, hogy

a) az állam ellátja a tűzoltóságot fegyverrel, töltnynyel;

b) ahol szükséges kiképző altiszt, tiszt (erre nem sok helyen lenne szükség, mert tartalékos tiszt és altiszt majdnem minden községben van ma már.) végre

c) államsegélyt is adna (a kiképző altiszt jutalmazására.)

A községek viszont szintén hoznak némi anyagi áldozatot, hogy fiaiknak a szolgálat megrövidítése tekintetében kezére járjanak, másrészt a tűzoltóságok tagjainak számát felemelni segítsék, végre pedig a tűzoltóságok is hoznak anyagi áldozatot, hogy a a fenti utolsó célt előmozdítsák.

Azonban az állam egy fegyvergyakorlattal akarja kielégíteni a tanfolyam látogatókat; fegyvert és lőszert nagyon féltékenyen ad kölcsön; kiképző altisztet és tisztet vagy nem ad, vagy csak kivételes esetekben, — pénzsegélyt pedig soha.

A vármegyei szövetségek 1—2 tűzoltóságot segíyezhetnének, hogy a többi kedvet kapjon, de nem teszik. A községek is szükkeblüek, a tűzoltóságok meg koldusok.

Igy az ifjusági lövésztanfolyamoknak az önkéntes tűzoltóságok kebelében való felállítása csakugyan kivihetetlen.

Hevesvármegye területén a parancsnokságom alatt álló mezőtárkányi önk. tűzoltó egyesület kebelében már meg is akartam valósítani az ilyen lövésztanfolyamot, de a fenti okoknál fogva erre képtelen valék. Tőlünk elég áldozat lett volna, hogy a 19—20 éves ifjakat a katonai rendgyakorlatokban, magatartásban kiképeztük volna, ennek ellenértékéül pedig ifju, eleven tűzoltókat nyert volna a csapat. Az utolsó fegyvergyakorlat elengedésével való biztatás azonban sohasem fogja meghozni a remélt sikert.

Jászberényi Miklós
szakosztályi előadó.

IFJUSÁGI TŰZOLTÓSÁG.)

A szüenidő alatt otthon, a szülői házban pihenő tanulóifjuság városi élethez szokott vérmérséklete nem nézheti tétlenül a hosszú nyári napok lassu mulását, hanem az üdülés alatt testedzéssel is foglalkozik. Sajnos, faluhelyen ritkán, nagyobb részét sehogy sem találhatók fel azok a sporttelepek, melyek a városi közönség rendelkezésére állanak s így az ifjuság által is használtatnak. Látunk a nyár folyamán labdarugást, uszást, suly- és diszkoszdobást stb. nemét a sportnak, mely csakis az azt üzőknek lehet javára, ellenben a közönségnek semmi jót, üdvösset nem nyújt.

Az óverbászi ifjuság nemesebben használja fel idejét az elmondottaknál: beáll „ifjusági önkéntes tűzoltónak“; gyakorlatozik, mely gyakorlatok az összes sportnemeket egyesítik. Állanak: a különböző tűzoltói szerek kezeléséből, ahol az összes mozgási nemek képviselve vannak, a sokféle mászásból és kötélerezkedésekből, mi már a levegőben végzett sport. S ezzel tanulja meg az ifjuság, miként kell a rémes tűz ellen létező védelmi szerekkel bánni, végre megtanulják az „első segélynyújtást“ is bal eseteknél. Közben hozzászoknak a katonai rend és fegyelemhez, fokozzák a baráti összetartást, kifejlődik közöttük a jó és nemes iránti érzék a társulás szükségességének elismerésében s gyakorlati tapasztalatokban öregbedik tudásuk a közjótékonyosság terén. Az „ifjusági tűzoltócsapatok“ önként vállalt nemes hivatásukban edzik testüket és nemesítik lelküket, szolgálják a közt.

Az ifjusági csapat résztvett a folyó évi augusztus 17-én rendezett versenyek alkalmával az óverbászi önkéntes tűzoltótötestület disz- és támadási gyakorlatain is.

Szívéből örülne Bácsmegeye közönsége, ha a többi községek ifjusága is felbuzdulna és hasonlóan járna el a nyári szünetek alatt. Lássanak hozzá a tűzoltóparancsnokok és nyerjék meg községük ifjuságát hasonló csoportosulásra. Nemes ügynek szereznek vele apostolokat a jövő számára.

S. K.

— **Felelősség az építésnél előforduló balesetekért.** A budapesti építőmesterek kőműveskőfaragó- és ácsmesterek ipartestülete azt panaszolta, hogy az építkezéseknél előforduló kihágások miatt a rendőrség mindig az építőmestert vagy a kőművesmestert vonja felelősségre. Ezt méltánytalannak mondották, mert az építőmester csupán az előírt föltételek megtartásáért felelős, míg a különböző szakmabeli iparosok az általuk végzett munkáért viselik a felelősséget. A főkapitány a panaszt megvizsgálta és elrendelte, hogy építési hihágás esetében mindig állapítsák meg, hogy ki felel érte? Különkülön tartozik minden iparos felelősséggel a szakmájába tartozó munkák helyes és kifogástalan elvégzéséért, valamint az e közben elkövetett kihágásokért is.

*) Mutatványul a Bácskai Tűzoltók és Mentők Lapjából.

Uj kézi tűzoltókészülék: a „Total“.

Internat. Feuerlösch-Gesellschaft (wieni nemzetközi tűzoltótársaság) önműködő szénsavas gyorsoltó kézikészülékével folyó évi október hó 3-án Inzersdorf községben (Wien mellett, Ausztriában) tartott kísérletezést néztem végig.

A próba alkalmával először egy 2—3 méter hosszú árkot töltöttek meg autobenzinnel, meggyújtották azt és egy ember egy „Total“-al egy pillanat alatt eloltotta; azután egy kátránnyal töltött égő hordót, valamint ugyancsak egy készülékkel egy rakás hasábfát, mely már izzó parázssal égett, oltottak el. Épp így sikerült eloltani egy készülékkel egy körülbelül 4 méter-négyzet nagyságu benzinnel leöntött és meggyújtott padlót, továbbá egy égő deszkabódét. Zárt helyiségben is bemutatták a „Total“ gyors tűzetoltóképességét.

A „Total“ tűzoltási készülék az eddig ismert vegyi kézfecskendőkötől annyiban tér el, amennyiben a kezdődő tüzet viz nélkül, kézierő alkalmazásával vegyileg preparált, finoman megőrlött téglaporral, a hozzá alkalmazott folyékony szénsav használásával lehet eloltani. A készülék alul egy kis esőnyújtványon a tartányból — megfelelő szelepszabályozással — az oltóport szórt sugárban kihajtja s így oltás közben vizkárt nem okozhat.

Az oltóport tartó pléhhengernek biztonsági szelepeje van és úgy ez a henger, mint a szénsavat tartalmazó tubusz is robbanásmentes, utóbbit állami ellenőrzés alatt 200 légköri nyomásra próbálják ki.

A szénsavat tartalmazó tubusznak megtöltése a következőképp történik: az áttéti részt a nagy szénsavtartányhoz csavarjuk, az oltókészülék

anyacsavarját megnyitjuk és a tubusz szénsavtartó nyakát az alsó anyacsavarhoz erősítjük, ezután kinyitjuk a nagy szénsavtartályt és a készülékhez tartozó fején lévő szelepeket és a folyékony szénsavat körülbelül 15 másodpercig átömleni engedjük, ezután először elzárjuk a készülék szénsavtartójának szelepét és csak azután a nagy szénsavtartót.

Ezen készülékkel 5—15 méter távolságig eredményes munkát lehet végezni, legyen a tűz akár fent, akár lent vagy mélységben. Szerelése a következő: a készüléket a szénsavat tartalmazó tubusznál balkézrel fogva, jobbkezrel annak felső részén levő megeresztő szelepét balra a nyíl irányában forgatjuk; ennek folytán a szénsav az oltóporral töltött hengerbe nyomul és az oltóport nagy erővel a tűzre szórja. Ha a tűz eloltatott, a készülék működése fentemlített szelepnek jobbra fordításával azonnal beszüntethető, úgy, hogy az más alkalommal ismét használatba vehető.

Az utántöltések az oltóporral ingyen történnek, ha az tűzoltásra lett felhasználva.

A „Total“ készüléket négyféle nagyságban hozzák forgalomba:

a)	2 kg. oltóporral és szénsavval töltve	60 K
b)	3 „ „ „ „ „	80 „
c)	4 „ „ „ „ „	100 „
d)	80 „ „ „ „ „	1000 „

Ezen új kézitűzoltókészülékről olvastam több és igen kedvező szakvéleményt, sőt magam is bizonyos tekintetben elismeréssel nyilatkozhatom a „Total“ készülék alkalmazhatóságáról, bár az árat nagyon magasnak tartom és a szénsavval való töltést nehézkesnek és drágának.

Mindezek mellett még sem hagyhatom meg-

A világ lángokban.

Effenberger Gusztáv tűzfelügyelő új munkája.

Feltűnést keltő érdekes munka hagyta el a sajtót. Effenberger Gusztáv hannoveri tűzfelügyelő 926 oldalas könyvbe gyűjtötte össze a világ teremtése óta előfordult nagyobb tüzeket s 600 képpel élénkítve bocsájtotta a könyvpiaera.

Sok fáradságot igénylő gondos munkát végzett, míg Sodoma és Gomora, a Balduin templom, Frithjof-monda, Trója, Ninive, Ephesus, Diana templomának égésétől egész a mai napig krónikába szedte a lángok pusztítását s ha több helyen hézagos, sőt téves is, értékét elvitatni nem lehet.

Szembeszökő hiányossága épp magyar vonatkozásaiban tűnik ki legjobban, amikor oldalakat szán jelentéktelen tüzeknek is, ugyanakkor a mi városaink égéseiről alig vagy egyáltalában nem vesz tudomást. Kevésbé írom rovására a

azt igazolja, hogy szerző inkább szórakoztató olvasmánynak szánta könyvét, nem speciálisan szakemberek számára írta.

Ily irányban olvasva, hézagot pótló a leírás, mert együtt találjuk benne az irodalomban eddig elszórtan megjelent tüzek ismertetését s megtaláljuk a különböző képtárakban őrzött tüzekre vonatkozó érdekesebb képek reprodukcióit.

A könyv az 1905-i drinápolyi (1200 ház) 1906-i aviki (Svédország) és johannesdali tüzek leírásával fejeződik be.

Magyarországi tüzek közül, hétről, a következőkben emlékezik meg. Leirja Eger város 1270-ben történt leégését, mely alkalommal 150 személy, asszony és férfi esett a lángok martalékává. Győr 1566-ban égett le teljesen, amikor az osztrák császár ott tartózkodott. Október elején óriási viharban tűz keletkezett, mely alkalommal a tűzzel versenyt pusztítottak az oltáshoz kirendelt olasz foglyok. Ugyanez évben fojlalta el Sziget várát Szolimon fal-

jegyzés nélkül a dr. Jesérich Pál berlini hatósági vegyész birálatát, mely szerint ő a „Total“-t az egész világon a legtökéletesebb eszköznek tartja, mert ma már különféle cégek által gyártott annyiféle és más-más alak s nagyságban és különféle nevek alatt gyártott készülékek, mint Matafnegosz, Excelsior, Minimax, Optimus, Veni-Vici, Ajax, Perkeo (ez sűrű szén-savtartalmu habbal olt) Pluvius, Delatre, Helios, Salvator, Primus, Citex, Benzin-Fix, Perfekt, Hydrofix, Rauch Champion, Diggs, Pyrene, Fix-Fax, Theo, Vulkanus, Medium, s a különféle oltóporok és tűzoltóbombák (gránátok) stb., stb. vannak forgalomban és használatban, amelyek közül egyesek a „Total“-t tul is szárnyalják.

Szabó Gyula.

Impressziók a berkenyédi szerencsétlenség alkalmából.

A „Szepesti Lapok“ közölték az ólublói járásban fekvő Berkenyéd község pusztulását. Hiteles helyről nyert információk alapján a leégett 67 házzalhoz tartozó 260 épület pusztult el a tűzben s 420 ember lett hajléktalan és maradt betevő falat nélkül.

A leirt tüzeset néhány jellegzetes epizódja megragadta figyelmünket s ezeket megrögzíteni szükségesnek találjuk.

„Egy asszony teljesen mezítelenre vetkőzve, háromszor körülszaladja házát, mert abban a babonában hisz, hogy a tűz akkor nem bántja a házát; de mire a harmadik kerülőt megtette, házfedele már lángot fogott s pár perc múlva a faház beroskad“. A végtelen nagy szerencsétlenség benyomásánál is elszomorítóbb, hogy a

szakácsának gondatlanságából keletkezett tűzben 72 ház, sok ember, állat s a IV. Ferdinánd koronázására készült disztárgyak is elpusztultak, úgy hogy a koronázást is elhalasztották. Pozsonyban még 1590, 1621, 1647 és 1660-ban volt nagyobb tűz. 1832-ben a dómtemplom toronyába csapott le a villám s azt felgyújtotta. Az elégett torony a templomtetőre esett, de csodálatosképen kárt nem okozott. (Természetes az idei pozsonyi tűzről még nem ír a szerző). Buda 1669-ben három ház kivételével teljesen leégett. Előzőleg 1526, 1606, 1625, 1635-ből jegyeznek fel Budán történt tüzet. 1684-ben az ostrom alkalmával a löporos torony, vár, fogház és sok lakóház égett le. Ez utóbbi tüzet két érdekes kép illusztrálja. A Budapesten történt nagyobb tüzekről nem tud a szerző; úgy látszik nem kapott róluk adatokat. Miskolcon 1845-ben pusztított veszélyes tűz. 1945 ház, két katolikus, 2 protestáns és egy zsidó templom, a városháza és a színház égtek le. A viharban maga a levegő is lángtengerré vált. Izzó tűzoszlopok törtek minden oldalon elő s beborították különböző részét a városnak. Hasonlított Miskolc akkor egy izzó fertőhöz, tűzkohóhoz, el nem fogyó anyaggal, melyet Dámon hordott

huszadik században még akad ember, aki babonával akar az elemekkel szembeszállni. Asszonyok minden szeméreméretből kivetkőzve, pőrésre vetkőznek a babona hatása alatt s futkosnak a százakra menő férfiközönség előtt! Ündör fogja el az embert.

Foglalkozni kell a néppel s annak látkörét tágítani.

A tűzoltóintézményt a leghumanitáriusabb és a legszükségesebb intézménynek tartjuk s ezért amidőn annak működéséről a berkenyédi tűzvész alkalmából néhány megjegyzést teszünk, azt nem ócsárlásként, de az intézmény iránti őszinte érdeklődésünk jeléül hozzuk fel.

Sokat lehetett volna a tüzeset alkalmából menteni, ha a különböző községek tűzoltó csapatai egységes vezetés alatt állottak volna. De minden község tűzoltó csapata, más község csapatától függetlenül operált s így az együttműködés hiányából egy ponton nem tudtak oly intenzív erőt kifejteni, mely a tűz lokalizálásához szükséges. Én, aki nem vagyok tűzoltó, nem tudom felfogni, hogyan lehetséges az, hogy a segélyre sietők tűzoltócsapatai nem egységesen dolgoznak, hanem minden község tűzoltósága saját szakállára operál. Lehetetlennek tartom, hogy a tűzrendészeti szabályok között ne foglaltassék olyan passzus is, amely meghatározza, hogy ha több község tűzoltósága jelen meg egy tüzesetnél, melyik vegye át a fővezényletet. A legtermészetesebb az volna mindenesetre, hogy a fővezényletet az vegye át, aki a helyi viszonyokkal a legismerősebb, ez pedig mindig a helyi tűzoltóság volna. Csak-hogy éppen az a baj, hogy a helyi tűzoltóság a saját vagyonát menti s így, mint legfejvesztettebb, képtelen a mentési akció főirányítására.

össze, hogy a világnak rettentő pokoli tűzszínjátékát bemutassa. 35000 lakos jutott kétségbeejtő nyomorba. Marosvásárhely nagy részét 1876-ban pusztította el a tűz. Erről a következőkép ír: „Április 12-én déli fél egy órakor tört ki a székelyek fővárosában Marosvásárhelyen a tűz, mely egész napon és éjjelen át pusztított. A város nagy része hamuvá és rommá lett. A kárt 2 millió márkára becsülik. A tűz a franciskánusok kolostorában tört ki, heves délkeleti szél vitte tovább s táplálkozva a számtalan faszindelyes tetőből, rémes gyorsasággal pusztította el a várost. A tűzoltóság akkor szervezés alatt volt s nem tudott eredményesen működni. Hiányoztak szerek, viz, tűzoltók, parancsnokság, röviden minden. Pánik fogta el az egész lakosságot s magára hagyván a tüzet, mindenki vitt — amit tudott az utcára és a pincékbe.

Ezzel ki is merítette szerző a Magyarországon előfordult tüzek leírását. Még megemlíti, hogy az alábbi városokban a jelzett évben volt nagyobb tűz: Budapest (Pest) 1600, Csorna 1900, Debrecen 1681, Eperjes 1887, Gyöngyös 1904, Kassa 1674, 1793, Kapuvár 1885, Magyaróvár 1693, Magyar Bród 1626, 1643, 1683.

De meg lehetetlen is azt elképzelni és a mai viszonyok között megkövetelni, hogy egy oly kisközségben, mint például Berkenyéd, a helyi tűzoltóság élén oly szakavatott egyén álljon, aki több tűzoltócsapat egységes működését áttekinteni és vezetni tudná.

Nagy baj az is, hogy az egyes tűzoltócsapatok felszerelésére és kiképzésére felügyelő közegek nem a közelben laknak s így nincs alkalmuk az ellenőrzést és az oktatást közvetlenül gyakorolni. Mert például az ólublói járás tűzoltósága, Gölniebányáról (talán Poprádról) ellenőriztetik. Amikor pedig ez a messzelakó ellenőrző közegek évenként talán egyszer megjelen s két óra alatt a szemlélet megtartja, bizony egyéb se történik e szemle alatt, mint parádé, amiből a tűzoltócsapat nem nyer oly oktatást, melyet veszedelem esetén hasznosíthatna.

Mi azt véljük, hogy amennyiben a tűzoltói intézmény fentartása a kevés intelligenciával bíró legkisebb községben is kötelező, tétessék kötelezővé az is, hogy a legkisebb község is képeztesse ki egy embert a tűzoltói tanfolyamon, hogy ez azután tüzeset alkalmával a vezetést átvehesse.

Szükségesnek véljük azt is, hogy alakítassanak szűkebb tűzoltói körök azon községek tűzoltócsapataiból, melyek közeli fekvésük folytán egymás segítségére megjelenni kötelesek s ezen körbe eső tűzoltócsapatoknak egyik parancsnoka, aki szaktanfolyamot végzett tűzoltó is, vegye át veszély esetén a fővezényletet, ha látja, hogy a helyi tűzoltóság parancsnoka a vezetésre képtelen. Az ily vezetésre képes szakközegek intézkedési joga külön volna biztosítandó, körök szerint.

E. J.

Magyar Hradisch 1681, Nagykároly 1887, Nagysáros 1900, Nagyvárad 1664, Nagytoronya 1907, Nyitra 1619, Nagylődöse 1611, Szeged 1698, Vasvár 1602, 1605, Zágráb 1706.

Ezekről azonban nem tudott a szerző részletesebb adatokat beszerezni. Vajjon irt e a felsorolt városok tűzoltóságainak adatokért? Aligha.

A könyv további részében 30 oldalon át a hamburgi tüzeket írja le, külön fejezetet szentel a templom- és színházégeknek s az amerikai tüzeknek. Érdekes rész — hatvan oldal — a tűzoltás története, mely négy részre oszlik: Tűzoltás a fecskendő feltalálása előtt; a fecskendő feltalálásától 1672-ig; tűzoltás az előző század közepén alapított hivatásos tűzoltóságok keletkezéséig; a legújabb kor tűzoltása. Gondos munka ez, mit különösen érdekessé tesz a szöveg közé illesztett sok ábra s új benne a japán tűzoltóságok illusz-

Az elnök vármegyéje.

(A Fejérvármegyei Tűzoltó-Szövetség 2000 korona évi segélyt kap.)

A vármegyei tűzoltószövetségek működésére legtöbbször az anyagi eszközök hiánya hat bénítólag s akadályozza meg azt, hogy közérdekű tevékenységüket kifejtsék s a tűzrendészeti felügyeletet ellássák. Hasztalan fokozzuk a lelkesedést s mutatunk rá a nemzeti vagyron rohamos pusztulására, a szalmalángként gyorsan alakuló tűzoltóságok épp oly hamar meg is szűnnek, vagy csak papiroson maradnak meg. Ez utóbbi pedig még rosszabb, mintha meg sem alakulnak, mert hamis adatokat nyújtanak, anélkül, hogy vész esetén rájuk bármiképp is számítani lehetne.

Az életképes vármegyék érzik a szükség kényszerítő hatását s kevés helyen zárkoznak el a szövetségek támogatása elől, egyik helyen a felügyelők fizetésének átvállalásával, másik helyen rendes évi segéllyel nyújtanak módot arra, hogy anyagi gondoktól annyira, amennyire mentesítve, végezhessek a szövetségek vállalt köteleességeiket.

Ez utóbbi vármegyék sorába most lépett Fejérvármegye, amely októberi közgyűlésén az alábbi nagyfotosságu határozatot hozta:

„Kivonat Fejérvármegye törvényhatósági bizottságának Székesfehérvárott 1913 október 7-én tartott rendes közgyűlésének

j e g y z ő k ö n y v é b ől:

Szám: 11556/1913.

Tárgy: A vármegye alispánjának előterjesztése a Fejérvármegyei Tűzoltó-Szövetség állandó anyagi támogatása érdekében.

Határozat:

Vonatkozással a vármegye közönségének 1912. évi december hó 16-án tartott törvényhatósági közgyűlésében 11822/912. szám alatt hozott és a Belügyminister által 31147/913. számú leiratával megerősített határozatára, az állandó választmány véleményének meghallgatásával s annak javaslata alapján azennel kimondja a törvényhatósági bizottság, miszerint a Fejérvármegyei Tűzoltó-Szövetséget 1914. évtől kezdődőleg a 0.3% vármegyei pótdából évi 2000 K állandó járulékkal támogatja oly célból, hogy az a vármegyei tűzrendészet állandó felügyeletéről és általában a községek tűzvédelmi intézkedéseinek ellenőrzéséről s a tűzoltói intézmény szakszerű ápolásáról rendszeres módon gondoskodjék.

Utasítja ennél fogva alispánját a vármegye közönsége, hogy ezen határozat jogerőre emelkedése után az itt megszavazott évi 2000 kor. járulékot mindenkor a Fejérvármegyei Tűzoltó-Szövetség pénztárába utalja át olyképp, hogy az minden évben legkésőbb június hó végéig a

Indokok:

Jelen határozat meghozatalára indittatva érezte magát a vármegye közönsége már a 11822/912. számú határozatában bőven kifejtett indokokon kívül a segély felemelésére nézve azért is, mert beigazoltnak látja azon körülményt, hogy a tűzoltószövetség saját ügyviteli és dologi költségeinek fedezése mellett az ő csekély rendszeres jövedelméből nem képes annyit az ellenőrzési szolgálatra fordítani, mely elegendő lenne 1000 korona járulék mellett a felügyeleti kiadások fedezésére, főleg ha tekintetbe vesszük, hogy a szövetség a megszavazott 2000 korona évi segéllyel öt járást és ezenkívül a megyei felügyelő által az egész vármegyét szándékozik évente legalább egyszer s némely községeket a szükséghez képest esetleg többször is szemle alá venni s ott szakszerű közreműködést kifejtteni.

A járulék állandósításának okaira nézve kétségtelennek látja a törvényhatósági bizottság, hogy oly fontos közigazgatási ténykedést, mint aminő a tűzrendészeti felügyelet állandósítása s mellette a tűzvédelmi intézkedések rendszeres gondozása, esélyektől függő időközönkénti előterjesztésekre annál kevésbé lehet alapítani, mert ezen közérdekű szolgálat biztosítására a tűzoltószövetség saját

jövedelmi forrását is jelentékeny mértékben lekötni hajlandó.

Ezenkívül méltányolni akarja a vármegye közönsége a tűzoltószövetség huszonöt éven át a megye tűzbiztonságára irányuló nemes és önzetlen törekvését, melyet a jövőre vonatkozó üdvös terveivel örömmel tapasztal jelenben is.

A fedezetre nézve nem forog fenn nehézség, mert azt a 0.3% vármegyei pótdadó — mint szintén közigazgatási célra szolgáló jövedelmi forrás — más igények sérelme nélkül az itt megszavazott járulékot állandóan bírja kielégíteni.

Kmft.

Kiadta:

ifj. Havranek József s. k.
tb. főjegyző.

Persze, könnyű Fejérvármegyének, ahol Széchenyi Viktor gróf a főispán, az alispánnak pedig olyan tűzrendészeti előadója van, mint Vida Pál, aki huszonöt éven át gyűjtötte, kuporgatta össze a szövetség vagyonát s most e szilárd alapra s a vármegye évi segélyére támaszkodva, megcsinálja a hatósági jelleggel ellátandó tűzrendészeti felügyeletet.

A példából mindamelllett más vármegyék is tanulhatnak.

h. sz.

SZÖVETSÉGEINK KÖRÉBŐL.

Baranya vármegye és Pécs sz. kir. város tűzoltószövetsége október hó 19-én Mohácsen tartotta közgyűlését, melyen megjelentek Szily Tamás Baranya vármegye, dr. Visy László Pécs sz. kir. város főispánjai, Stenge Ferenc vármegyei alispán, dr. Buzás László tb. vármegyei főjegyző, a tűzrendészeti ügyek állandó előadója; Pécs szab. kir. város részéről: dr. Nendwich Gyula kir. tanácsos polgármester, dr. Tróber Aladár főjegyző, Zsolnay Vilmos világhírű nagygyáros, főrendiházi tag s a vármegye több főbírája, körjegyzője, Mohács városban levő hatóságok fejei, végül igen szép számban és küldöttségi tagokkal képviselve a vármegyei önkéntes tűzoltótestületek. A notabilitások már a megelőző este a 1/2 7 órakor Mohácsra érkező vonattal jöttek; ünnepélyesen fogadtattak és mindannyian Német Lipót, Frigyes főherceg uradalmi ügyészének voltak vendégei. A közgyűlés napján a reggeli órákban érkező vonattal és hajóval jöttek a többiek, a tűzoltótestületek küldöttségei, akiket a vendéglátó mohácsi testület és Mohács nagyközség képviselőitében Szokody Árpád bíró fogadott ünnepi beszédekkel. A mohácsiak ezek után bemutatván a múlt évben megépített impozáns tűzoltó-szertárukat, laktanyájukat és párját ritkító felszereléseiket, délelőtt 9 órakor a tűzoltóórtanya igen tágas udvarán e célra felállított sátorban Keserits Ferenc apátplébános testületi lelkész fényes segédlettel infulás 3 papos táborig misét tartott; bizonyítani akarván ezzel is azt, hogy a szövetség 10 évi fennállása óta áldásos tevékenységet fejtett ki. A táborig misét a közönség színe-java hallgatta, amelynek befejeztével a mohácsi önkéntes tűzoltó-

testület tartott különböző szerelési gyakorlatokat. Ezt követte a tűzoltó-szertárral szomszédos és e célra különböző tűzoltói jelvényekkel és zászlókkal feldiszitett tornacsarnokban a szövetségi közgyűlés, amelyen a fentebb már megemlített notabilitásokon felül a tűzoltótestületek küldöttségi tagjai, a mohácsi összes egyletek képviselői és Mohács városának nagyszámu intelligenciája vettek részt úgy, hogy a csarnok zsufolásig telt meg és körülbelül 250-en vettek részt a közgyűlésen. A csarnokban elhelyezett dobogón a szövetség igazgató-választmánya és tűzrendészet felügyelői foglaltak helyet. A közgyűlést Koszits Kamil nyug. vármegyei alispán és szövetségi elnök nyitotta meg, a jegyzőkönyvet pedig dr. Rüll Béla szövetségi titkár vezette. A közgyűlésnek különösen is kiemelendő részei voltak: a titkár által szerkesztett terjedelmes évi jelentés felolvasása. Utána Dittler Aurél Zsolnai-gyári tisztviselő gyári tűzoltói parancsnok felolvasta saját tapasztalatai alapján megírt Német-birodalmi tűzrendészet, tűzoltóságok és a lipcei kiállítás kongresszust magában foglaló rövid, de annál tanulságosabb tanulmányi értekezés. Majd a vármegye főispánja szép beszéd kíséretében adta át Koszits Kamil a szövetség elnökének a X, Margitai Péter szövetségi és a mohácsi önkéntes tűzoltótestület elnökének a XX, Keserits Ferenc apátplébánosnak a X és dr. Rüll János a mohácsi önkéntes tűzoltótestület orvosának, vármegyei kórházi igazgató főorvosnak a XXV éves tűzoltói szolgálati érdemeket. A tisztujítás zárta be a szép ünnepséget, mely után a nemzeti kaszinóban rendezett diszebéd következett. Ezen mintegy 150-en

vettek részt és a felköszöntők egész áradata hangzott el. A szövetségnek az elmúlt évben bevétele 8115 kor. 28 fillér, kiadása 6143 kor. 41 fillér volt, a külön tartaléktőkéje 3815 kor. Van versenyalapja és 1971 kor. 80 fillér pénztári maradványa. A jövő év bevételeit 6803 kor. 80 fillérrel, kiadásait ugyanily összeggel irányozták elő. A közgyűlés napján Mohácsra érkezett 32 tagból álló „Pécsi daloskör“ a szövetség vezetőségének a késő délutáni órákban szerenádöt adott, este pedig az Iparosok olvasó-körében hangversenyt és kabaré-előadást rendezett, amely páratlanul fényes anyagi és erkölcsi sikereket eredményezett. A baranyai tűzoltószövetség jól állotta meg helyét az első 10 évben és csak azt kívánhatjuk mi ennek a szövetségnek, hogy tovább is éljen, fejlődjék, virágozzék és hozzon továbbra is dicsőséget a hazai tűzoltóügynek.

Dr. R. B.

* Veszprém vármegye tűzrendészeti felügyelőjének jelentéséből:

Mielőtt vármegyénk tűzrendészeti állapotára vonatkozó jelentésemet előterjeszteném, nem mulaszthatom el, hogy meg ne emlékezsem egy szövetségünk kebelében történt nagy változásról. Ugyanis szövetségünk megalapítója, szervezője és 19 éven át fáradhatatlan vezetője: dr. Óvári Ferenc országgyűlési képviselő, idejekorán óhajtván alkalmas utódról gondoskodni: ügyvezető elnöki tisztségéről lemondott s utódjául ifju báró babarci Schwartzner Ottó urat ajánlotta, ki meg is választatott.

Óvári Ferenc velünk, tisztársaival összeforrt, szövetségünket az ő elnöklése nélkül el sem tudtuk képzelni, s az a gondolat, mi lesz szövetségünkéből, ha nem ő lesz az elnöke, lidérenyomásként nehezedett lelkünkre. De meg kellett hajolnunk szilárd elhatározása előtt, abban az erős reményben, hogy ő minket végleg el nem hagy, tapasztalatainak gazdag tárházából vett bölcs tanácsaival tovább is fog minket támogatni.

Volt elnökünk távozása fölötti bánatunkban vigasztalásul szolgál az, hogy új elnökünk Ő Méltósága rövid ideji működésével, máris bebizonyította, hogy elődjének példáját követve, nemcsak érdeklődik a tűzrendészet iránt, de azt tettel is szolgálja akarja. Nemcsak az irodában, hanem kint a gyakorlatban is tanujelét adja érdeklődésének. Alulirottal együtt látogatta a községek tűzoltótestületeit és személyesen győződött meg azok helyes vagy helytelen működéséről s a gyakorlat befejeztével a tűzoltókhoz intézett buzdító szavai nagy hatással vannak azoknak önfeláldozó készségére.

A szövetség főjegyzői tisztségében is történt változás, amennyiben 1911. évben főjegyzővé választott dr. Réthi Ede tűzoltó-főorvos sokoldalú elfoglaltsága miatt a szövetség ügyeit nem intézhette el többé oly lelkiismeretesen, mint azt óhajtotta volna. Melléje azért a szövetség jegyzőül (120 K tiszteletdíjjal) Rozmán Károly győri (kerületi) tűzoltó-szaktanfolyamot végzett tisztjelöltet választotta.

Egyebekben vármegyénk tűzrendészeti állapota az elmúlt évben javult, mert a háztulajdonosok immár belátják, hogy tűz ellen legsikerültebben úgy védekezhetnek, ha házaikat a vármegyei építési és tűzrendészeti szabályrendeletekben előírt feltételeknek megfelelően építtetik és fedetik. Ha figyelemmel kísérjük az építkezést, vármegyeszerte azt fogjuk tapasztalni, hogy mindenütt tűz ellen biztos építkezés folyik, sőt a régi házakat is átalakítják. S itt elismeréssel kell adoznunk a járási főszolgabíró uraknak, kik csak abban az esetben adnak engedélyt építkezésre, ha az új házat az

Nem így áll a dolog a t a k a r m á n y behordásánál. Sajnos, még mindig a lakóházakhoz közel rakják a szalmát s nem tartják be a tűzr. szabályrendeletben előírt távolságot.

A gyújtó is nagyon sok bajt okoz. A gyermekek igen könnyen hozzáférnek, a szalmakazal alatt tüzet raknak s kész a tűzvész.

A kéményseprési szabályrendelet módosítása folyamatban van. A módosítást azonban nem annyira a szó szoros értelmében vett tűzrendészeti viszonyok javítása, mint inkább a változott gazdasági viszonyok teszik szükségessé, mert a kéményseprő-mesterek immár képtelenek segédeknek fokozódó munkabérvételéseit kielégíteni, miért is tekintettel az uralkodó nagy drágaságra és az emelkedő munkabérekre, a módosítandó kéményseprési szabályrendeletben a kéményseprési díjnak magasabb összegekben való megállapítását kérelmezik.

A házi tűzoltóeszközök minden háznál meg vannak s ezeknek készenlétben való tartását nemcsak a községi előljáróságok a kéményseprővel és tűzoltóparancsnokkal együtt minden év tavaszán megtartani szokott tűzrendészeti szemle alkalmával, hanem a járási tűzr. felügyelők és csendőrök is ellenőrzik.

A vármegyei tűzr. szabályrendelet 31—32. §§-ában előírt tűzoltóeszközök a lényegtelen hiányoktól eltekintve, mindenütt megvannak s ahol szívó-nyomó fecskendő nincs, azt a községet a vármegye alispánja, tekintettel a kutak nagy mélységére, ilyennek beszerzése alól fölmentette.

Vármegyénk területén vannak azonban oly nagyobb puszták is, melyek 30—40 lakóházat számlálnak, de a vármegyei tűzr. szabályrendelet 33. §-ában előírt tűzoltóeszközökkel még nem rendelkeznek.

Néhány község új fecskendőt vett. Fecskendőt vásárolt Csögle község is, az azonban az átvételi próbánál meg nem felelőnek bizonyult s így átvétele megtagadtatott. Az úgy perre került jelenleg a kir. táblánál van.

Hasonló esetek elkerülése végett vármegyénk alispánja körrendeletet adott ki, melyben utasította mindazokat a községeket, melyek fecskendőt beszerezni óhajtanak, hogy erre nézve utbaigazítást az illetékes járási tűzr. felügyelőtől kérjenek. A gyárossal szabályszerű adásvevési szerződést kössenek, ezt jóváhagyás végett vármegyénk alispánjához terjesszék föl. A szállított fecskendő mindaddig át nem vehető, míg azt a járás tűzr. felügyelője a fecskendő kipróbálási szabályok szemlélő tartása mellett ki nem próbálja s meg nem győződik, hogy a gyáros cég az adásvevési szerződésben foglalt feltételeknek megfelelt-e vagy nem.

Nyolc új szertár is épült, 2 szertár építése pedig elhatározatott.

Vízvezetékek Veszprémben, Pápán, Várpalotán Bakonybélben, Faész községben és Jutas pusztán. Most épül a síófoki vízvezeték. A kutak száma az eddig beérkezett jelentések szerint 22-vel szaporodott. Az összes kutak száma tehát 15138.

A kutak jegyzékét eddig csak két községben láttam: Bakonybélben és Olaszfaluban. A kutaknak nyilván tartására minden község kötelezendő volna.

Vármegyénk területén van 2 fizetéses tűzoltóság 16 emberrel, egy bányász-tűzoltóság, 15 önkéntes tűzoltótestület 327 emberrel és 183 kötelezett tűzoltóság 9872 emberrel, összesen 10215 tűzoltó. Önkéntessé alakult az őskői köt. tűzoltóság. Személyes tűzoltói szolgálat alól 350 egyén váltotta meg magát. A váltásdíj 5—20 K között váltakozott, de legnagyobb részét 5 K volt. Ha ezen váltásdíjak be is hajtottak, akkor 1588 koronának kellett befolyynia.

A megtartott gyakorlatok, elméleti oktatások és őrszolgálatokról jelentést nem tehetek, mert a szükséges adatokkal nem rendelkeztem. Tűzoltói őrszolgálatot télen, nyáron csak Pápán, Veszprémben és Várpalotán teljesítik.

154 községben 12106 háztulajdonos összesen 14442 koronát fizetett házváltásdíj címén, mely 50 fillér, 1 K, 1 K 50 fillér, 2 K; a többi 29 községben nem volt házváltásdíj-fizető. 183 község közül 172-ben volt 910 egyes, 5784 kettős lófogat és 7485 marhafogat. A fogatváltásdíj 1—50 K között váltakozott. Váltásdíjat azonban sehol sem fizettek, hanem fogataiknak soros készenléthben tartására kötelezték magukat a fogattulajdonosok kiknek száma 9989. Öt községben 4—10 K jutalmat tűztek ki azoknak jutalmazására, a kik tűz alkalmával elsőül megjelennek, a tűzoltóeszközöket és a tűzoltókat a tűz színhelyére szállítják és vizet szállítanak. 10 községben a soros fogatok részére naptár van összeállítva.

A vármegyei tűzoltószövetség iktatójába érkezett 331 ügydarab, elintéztetett mind. Tartott 3 választmányi ülést és 1 közgyűlést, melyeken 18 határozatot hozott.

A szövetség 2 vármegyei tűzoltó-szaktanfolyamot rendezett. A zirci tanfolyamot Molnár Lajos, Gombás Sándor j. t. f. és Czobor Gyula alparancsnok; az enyingit Blázy Imre várm. tűzr. felügyelő vezette.

A győri kerületi tűzoltótanfolyamon vármegyénkből Fridrich pápateszéri, Rozmán Károly veszprémi és Wilde zirci tűzoltó vett részt, mint a szövetség kiküldöttje.

A Budapesten tartott tűzrendészeti tanfolyamon Molnár Lajos zirci j. t. f. vett részt.

A szövetség pénztárának vagyoni állapota a következő volt. Összes bevétel: 3551 K 44 fillér. Összes kiadás: 3331 K 16 fillér. Pénztári maradvány: 220 K.

A tüzesetek száma 127 volt. Januárban 9, februárban 7, márciusban 13, áprilisban 10, májusban 11, júniusban 11, júliusban 12, augusztusban 18, szeptemberben 8, októberben 12, novemberben 11, decemberben 5.

A tűz oka volt: gyújtogatás 18, vigyázatlanság v. gondatlanság 24, gyermekeknek tűzzel való játéka 23, hibás építkezés 1, villámcsapás 9, kéménytűz 6, ismeretlen 16.

Elégett 108 lakóház és 211 melléképület: 231.799 K értékben. Összes kár: 431,425 korona, biztosítva volt: 277,036 korona, tiszta kár: 154,389 korona. (1911-ben 205,124 koronával több volt a kár.) Égési sebeket szenvedett 8 ember, megégett 1 ember. Tűzoltás és vagyonegmentés körül kitüntette magát 12 ember. Tűzrendészeti kihágást elkövetett 2 ember. A tűz azonnal eloltott 18 esetben.

A járási tűzrendészeti felügyelő urak a múlt évben is szorgalmasan látogatták kerületük községeit.

Fodor Gusztáv, Gombás Sándor és Kránitz József j. t. felügyelők összpontosított gyakorlatokat tartottak, melyeken a megjelent tűzoltókat a kölcsönös segítségnyújtásra és a vezénylésre és a különféle szerkezetű fecskendők szerelésére oktatták.

Berkes Ágoston pápai j. t. f. elintéztett 34 ügydarabot. Érkezett hozzá alispántól 4 drb, vm. tűzr. felügyelőtől 2 drb, községektől 3 drb, tett 1 javaslatot, adott 1 szakvéleményt, s 1 följelentést tett. A Tűzoltó-Othonnak 5 koronát gyűjtött. Meglátogatott 25 községet.

Fodor Gusztáv pápai j. t. f. elintéztett 7 ügydarabot. Érkezett hozzá vármegyei tűzoltószövetségtől 2 drb, vm. tűzr. felügyelőtől 1 drb, községektől 2 drb, alispántól 2 drb. Szakvéleményt és javaslatot 26 esetben adott be, a Tűzoltó-Othonnak 11 K 06 fillért gyűjtött. Meglátogatott 24 községet.

Matkovich Jenő zirci j. t. f. elintéztett 89 ügydarabot, ezek közül érkezett vm. tűzoltószövetségtől 27 drb, alispántól 2 drb, zirci főszolgabírótól 22 drb, községi előjáróságoktól 33 drb, más járási tűzr. felügyelőktől 2 drb, tűzoltóparancsnokoktól 2 drb, magánféltől 1 drb. A Tűzoltó-Othonnak 25 K-t gyűjtött. Meglátogatott 19 községet.

ügydarabot, ezek közül érkezett az alispántól 23 drb, főszolgabírótól 20 drb, községi előjáróságoktól 53 drb, magánosoktól 7 drb. Szakvéleményt adott a járás főszolgabírájának 2 ízben. A Tűzoltó-Othonnak 32 K 78 fillért gyűjtött. Meglátogatott 18 községet, ezek nagyrészt kétszer is.

Blázy Imre vm. tűzr. f. elintéztett 204 ügydarabot. Ezek közül alispántól érkezett 29 drb., a járás főszolgabírájától 52 drb, közigyűzőktől 4 drb, községi előjáróságoktól 8 drb, Honvéd állomásparancsnokságtól 1 drb, vármegyei tűzoltószövetségtől 12 drb, járási tűzr. felügyelőktől 37 drb, tűzoltóparancsnokoktól 10 drb. Saját hivatalból kiadott 50 drb, jelentést, véleményt és javaslatot. Vezette a tűzkárnyilvántartást, láttamozta az összeírásokat. Miután a veszprémi járás alsó kerületének tűzfelügyelői állása a múlt évben nem volt betöltve, ezen kerület községei közül is meglátogatott kilencet, azonkívül a devecseri járásban hatot s az enyingi és zirci járásokban kettőt-kettőt.

Gombás Sándor, a devecseri járás tűzrendészeti felügyelője elintéztett 47 ügydarabot. Ezek közül érkezett alispántól 5 drb, a vármegyei tűzoltószövetségtől 6 drb, a vármegyei tűzr. felügyelőtől 5 drb, a körjegyzőtől, községi bírótól, kéményseprőmestertől és járási tűzr. felügyelőktől a többi. 3 ízben adott szakvéleményt, összpontosított gyakorlatot háromszor tartott, meglátogatott 23 községet.

Sebestyén Sándor, enyingi járás tűzrendészeti felügyelője elintéztett 29 ügydarabot. Az ügydarabok az alispántól, a megyei tűzoltószövetségtől, a vármegyei tűzr. felügyelőtől és 5 körjegyzőtől érkeztek. Szakvéleményt 3 ízben adott, javaslatot 2 ízben tett. A Tűzoltó-Othonnak javára 107 koronát gyűjtött. Meglátogatta az Egyingen tartott megyei szaktanfolyam záróvizsgáját. Meglátogatott 15 községet.

A tűzrendészet fejlesztésének nagy munkájából az oroszlanrészt volt, szeretve tisztelt Elnök urunk, dr. Óvári Ferenc országgyűlési képviselő ur önagysága vette ki és az ő példáját követte buzgó tisztikara.

Blázy Imre,
várm. tűzr. felügyelő.

* **Pestvármegye aszói járásának főszolgabírája, Sárkány Ernő** elrendelte, hogy a községi képviselőtestületek válasszanak egy tűzvizsgálóbizottságot, melynek elnöke legyen a községi bíró, tagjai a helyi tűzoltóság parancsnoka, továbbá két községbeli, lehetőleg építéssel foglalkozó és a tűzrendészet iránt érzékkel bíró egyén, akik évente telekről-telekre járva, az összes tűzrendészeti rendeletek betartásáról meggyőződést szerezzenek, illetve a kihágásokról és egyéb mulasztásokról, továbbá a hiányokról és az esetleges visszaélésekről jegyzőkönyv útján közvetlenül tegyenek jelentést. Elrendelte még a főszolgabíró azt is, hogy a sertéspörkölő helyek a legközelebbi épületektől 30 méter távolságra jelölendő ki s száraz időben a pörkölésnél 2 vödör víz tartandó készenléthben.

* **A Dunakesz-alagi Magyar László dr. védnöksége** alatt álló önk. tűzoltótestület fennállásának 10 éves évfordulóját szeptember 7-én és 8-án műkedvelő-előadással egybekötött, rendkívül kedélyes sikerű, ünnep rendezésével ülte meg. Előadásra került Csepreghy Ferenc „Pirokbugyellárás“-a s az előadás 2069 korona tiszta jövedelmet hozott a testületnek. A díszleteket Galló, a városligeti Műszinkör igazgatója, mint alagi birtokos bocsátotta rendelkezésre. A darabot, mely három előadást ért meg, Krenedits

Tizenhatezredik éjjeli őrség.

A budapesti önkéntes tűzoltótestület október 30-án tartotta 16000-ik éjjeli őrségét. A hagyományhoz híven, mint minden ezredik alkalommal, ugy most is a parancsnokság tagjai voltak beosztva őrökre. Az őrparancsnoki teendőket maga a parancsnok, dr. Szily József látta el. Helyettese dr. Balogh Dezső, csövezető pedig Kálmán Géza alparancsnokok valának.

Az ünnepi aktusra megjelent Jalsoviczky Sándor miniszteri tanácsos vezetése alatt, a belügyminisztériumnak tűzrendészeti ügyekkel is foglalkozó egész ügyosztálya. Névszerint Adorján Antal min. oszt.-tan., Temple Rudolf min. titkár, dr. Kemény Imre, Henfner Lajos és dr. Konkoly Thege Andor miniszteri fogalmazók, akik közül Henfner 1911-ben az országos tűzoltó-szaktanfolyamot is elvégezte. És megjelent tűzoltó egyenruhában Bulyovszky Aladár nyugalmazott belügyminiszteri osztálytanácsos, az országos szaktanfolyamoknak tizenhárom éven át volt kormánybiztosa.

A székesfővárost dr. Harrer Ferenc tanácsnok, a tűzrendészeti ügyek előadója képviselte Janicsék Andor főparancsnok pedig, ki ez alkalomból a központi tűzoltólaktanyát kivilágíttatá és zászlókkal is feldiszipította, a hivatásos tűzoltóság teljes tisztikarának az élén jelent meg.

Pontban 9 órakor kezdetét vette az őrség beosztása, amit dr. Szily József, a vendégek jelenlétében személyesen foganatosított, hangosan mondván el kinek-kinek a kiszabott teendőjét, amely szerint X segédcsővezetői teendőket fog végezni a 6-os ágyon, míg Y a fáklyát fogja tartani, Z pedig nyomó egyes lesz stb.

A figyelőórák kiosztása után, melyek közül az éjjel után 2—3-ig terjedő legkellemetlenebb figyelőőrég dr. Flóris Áronnak jutott, Szily parancsnok jelentés tett Janicsék Andor főparancsnoknak, hogy 18 emberrel és 3 szerrel (köztük egy benzines autofeekendővel) az éj folyamán rendelkezésre áll. Aztán pedig az illusztris vendégeket üdvözölte.

Először Jalsoviczky tanácsos ur órméltósága válaszolt, őszinte örömeinek s köszönetének adva kifejezést azért, hogy a budapesti önkéntes tűzoltótestület alkalmat adott neki és kartársainak e bensőséges s nem jelentőség nélkül való ünnepen való megjelenésre. „Mert ez az ünnep, ugymond, nemcsak azt dokumentálja, hogy a budapesti önkéntesek a nemes ember-szeretet szolgálatában mily régen teljesítik önzetlenül a polgártársak védelmét, hanem fényes tanubizonyossága annak is, hogy Budapestben az önkéntesek és hivatásosak mennyire szép egyetértésben működnek. Utóbbiak a hivataltalos apparátust, előbbieket a polgárságot képviselvén, a kettőjük közötti összhang az ügy

prosperálásának biztos, mert megnyugvást kelteni alkalmas, záloga. Kész örömmel fogok erről a lényeges momentumról jelentést tenni a belügyminiszter ur öngyméltóságának, aki igazán sajnálja, hogy más irányu elfoglaltsága miatt ma itt nem jelenhetett meg. Kivánságom pedig az, hogy a jó ügyhöz méltó eddigi buzgalommal és kitartással szolgálják tovább is a nemes célt. Adjon az ég munkájukhoz erőt s a kifejtendő erő nyomán sok sikert!”

Azután dr. Harrer Ferenc tanácsnok vette át a szót, hangsúlyozván, hogy a székesfőváros tisztában van az intézmény jelentőségével s abbeli meggyőződésének adott kifejezést, hogy a hivatásos tűzoltóság is méltatni tudja az önkénteseknek, mint értékes segédszervnek a munkásságát. „Az a működés — ugymond — mely a reggeltől estig tartó rendszer foglalkozás után erejét és szaktudását a köznek bocsátja rendelkezésére, feltétlenül csak elismerésre tarthat számot. Kivánom, hogy a budapesti önkéntes tűzoltótestület székesfővárosunk javára még sokáig működhessék s virágozzék!”

Az éljenzéssel fogadott beszédek elhangzása után az Országos Szövetség szolgálati érmei osztattak ki az arra illetékeseknek. 25 éves érmet kapott Holesch József szakaszparancsnok, 20 évest Weszely Ferenc őrparancsnok, 10 évest Udvardy Aladár szakaszparancsnok és Jancsky József csövezető, végre Ambrózy József, Bilesch János és Techlár Ernő az 5 éves éremmel lettek kitüntetve.

A társaság most rövid symposionra vonult vissza, amelynek során dr. Marinovich Imre jogügyi főtanácsos, a Tűzoltótisztek Orsz. Egyesületének alelnöke, mint a budapesti önkéntes tűzoltó testület parancsnokságának tagja, gróf Széchenyi Ödön basáról emlékezett meg: „A hálátlanság vádja érhetne bennünket — így szólt — ha meg nem emlékeznénk e jelentős napon arról a férfuról, aki 1863-ban a Budapesti Önkéntes Tűzoltó-Testületnek első alapszabályait megszerkesztette s a testület megalakítása után azt a szellemet honosította meg, mely még ma is vezérlője ennek a humánus egyesületnek. Amig e szellem elevenen él bennünk s a székesfőváros és annak tűzoltó-főparancsnoka, végső fokon pedig a belügyminisztérium, mely mai képviselétével oly fényes jelét adta rokonszenvének, nem vonják meg tőlünk pártfogásukat és támogatásukat, addig a testület további élete biztosítva van!”

A kedélyes együttlét érdekes megszakítást nyert akkor, amidőn Janicsék főparancsnok rendeletére az éjjeli őröset riasztották. Másnap, az emlékeztető őrég alkalmából, a belvárosi Sas-körben disztrakoma volt, melyen a IV-ik kerület előljárója, Gorecky Zsigmond és dr. Harrer tanácsnok helyettese, Schmelhenger Árpád főjegyző is megjelentek. Az így kétnapossá lett ünnepségen a vidéket

KÜLÖNFÉLEK.

— **Tartalom:** Jászberényi Miklós † — Tudomásul. — Hivatalos rész: Figyelmeztetés. — A tűzrendészet tanítása a középiskolában. — A Tűzoltótisztek országos egyesülete. Irta: Udvardy Aladár. — A budapesti tűzoltóság igénybevétele a környék által. — Az önk. tűzoltótestületek keretében szervezendő katonai lövészcsoportok. Irta: Hollefreund Ottó. — Ugyane tárgyban Jászberényi Miklós posthumus cikke. — Ifjúsági tűzoltóság. Irta: Salapáthy Kálmán. — Felelősség építésnél előforduló balesetekért. — Ujkéri tűzoltó-készülék a Total. Irta: Szabó Gyula. — A világ lángokban. Irta: Erdélyi Ernő. — Impressiók a berkenyédi szerencsétlenség alkalmából. Irta: E. J. — Az elnök vármegyéje. Irta: h. sz. — Szövetségünk köréből. — Baranya vármegye. — Veszprém vármegye. — Pestvármegye asszói járása. — A Dunakeszi jubileum. Testületi élet. — Tizenhatezeredik órség. Irta: R. — Különlélek. — Beszerzési források.

— **Ő felsége, a király az ó-lublói, illetőleg berkenyédi tűzkárosultaknak, magánpénztárából, 2000 koronát adományozott.**

— **Jászberényi Miklós temetésén, mely e hó 3-án Mezőtárkányon ment végbe, 140 tűzoltó jelent meg a végtisztesség megadására. A Magyar Országos Szövetséget dr. Óvári Ferenc alelnök képviselte, ki mélyen átérzett, lendületes beszéd kíséretében koszorút is helyezett a „tűzoltóügy igaz bajnokának s a munka martirjának ravalárára, kinek nevét a Tűzoltó Otthon falán majdan márványba vésetjük“.**

— **Kegyelet.** Janicsok Andor főparancsnok rendeletére az idén Mindenszentek napján egy, a székesfővárosi hivatásos tűzoltóság valamennyi őrségének képviselőiből összeállított kirendeltség vonult ki a kerepesi temetőbe, hogy a Concordia-malom égésénél odaveszett két bajtárs sírját megkoszorozza. A kirendeltség vezetője, Pirschl János őrmester, a következő rövid, de megkapó szavakkal tette le a sírra a koszorukat:

„Bajtársak! Szmilkó József és Herczeg János, volt tűzoltók, sírja mellett állunk! A földön minden mulandó; de az ő elmulásuk sokkal előbb következett be, mint várni lehetett. 1902. évi január 24-én fordult elő a Concordia gőzmalom amaz égése, amelytől két halottal és 17 sebesülttel tért vissza csapatunk. Hogy felvegyük a harcot a tűzzel, — habozás nélkül vonultunk ki akkor éppugy, mint amily kötelességszerűen indulunk ma is bármely pillanatban a vészek helyére. A Concordia-malom égésénél azonban a Sors haragja sujtott le reánk. Szmilkó József és Herczeg János ott vesztették ifju éltüket. Tizenegy évvel ezelőtt szenvedtek ők ketten tűzhalált, de emlékü ma is él közöttünk s nem is fog elmúlni soha! Korai távozásuk feletti fájó érzésünk jelül helyezzük el, csapatunk nevében, sírjukra most ezt a koszorút.

Hivatásunk áldozatává lett két bajtárs! Pihenjetekek békén: nem éltetek hiába!“

ót vármegyei közönsége azon tisztelettel üdvözli, ahol a Rábaszabályozó Társaság kezdesére leleplezték a társulat negyedszázadon át volt elnökének, gróf Cziráky Bélának emléksobrát. Az ünnepélyen a király képviselője is jelen volt.

— **A francia földmívelésügyi miniszterium az új ültetvények és legelők tűz ellen való védelmére meghozatta és kiültette a délamerikai mapparát (lásd Megelőző Tűzrendészet V. kiadás 114. oldal) mely éghetetlen (ignifuges) s különösen Algériában a homok megkötése végett kiültetett pagonyok megtartása szempontjából nem közönséges fontossággal bír.**

— **Németországban hanyatlak az önkéntes tűzoltó intézmény. Pedig ez az ország valamikor a Vereinsmayeroi hazája volt. Ma azonban már a vagyonosabb parasztok fiai sem akarnak többé aktíve szolgálni. Városokban pedig csak az iparosok és általában a munkásosztály tartanak még ki a zászló mellett. Az Amerikából visszatérőkből kiveszett minden felebaráti szeretet, a szélsőségig vitt érdekhajszak kiöli az emberekből a közérdek iránt való érzéket. Az önfeláldozó önzetlenség lassanként egészen kivesz. Nemcsak reánk illik tehát a költő riasztó szava, hogy „romlásnak indult hajdan erős magyar!“ A német is csak züllik, ha a körülmények ugy hozzák magukkal. Vigasztaló csak az, hogy minden hullámvölgyre hullámhegy következik. A hanyatlást tehát emelkedés követi, csak vezérekben ne legyen hiány.**

— **Nem lesz villamos taxi.** A villamos autótaxikra vonatkozó koncesszió visszaadásával előreláthatólag teljesen letűnik a napirendről ennek a forgalmi eszköznek az üzembehelyezése. A Magyar Lloyd visszalépése óta ugyan többen kérték a koncessziót, a főv. tanács azonban ugy határozott, hogy mindaddig, mig konkrét tapasztalatok alapján nem szerez meggyőződést aziránt, mennyiben elégtük ki a benzines taxik a közönség szükségletét, nem adja ki a villamos taxikra vonatkozó koncessziót. Ezszerint Budapesten egyelőre csak a háromszázötven Marta és Benz-kocsit fogják üzembe helyezni és miután az eddigi jelekből is látható, hogy többre egyelőre aligha lesz szükség, a villamos taxik üzembehelyezésére belátható időn belül sor nem fog kerülni.

— **Gyárégés a vízben.** Ez évben harmadszor öntötte el Krassószörény vármegyéet az árviz. A mult hóban a Temes ismét kiöntött, a megáradt Csernapatak is kilépett medréből s elöntvén a bogsáni uton lévő téglagyárat és a házakat. Viz alatt volt a Muschong-féle téglagyár is. A munkások kimenekültek a lakásokból, mert méternyi magas volt a víz az udvarokon. Egy szép napon aztán a Muschong-féle gyár körkemencéje és hatalmas szarítója kigyulladt. A tűzoltók nem tudták eloltani a víztenger közepén álló gyárat és csak a gépházat védelmezték. A tűz oka valószínűleg, hogy a munkások a víz miatt a terjedelmes szarítóba menekültek és ott főztek. Egy szikra kipattant és lángra lobbantotta a gyárat Borzalmas látványosság volt a rémesen lángoló gyár a víztengerben és a batyukkal az uttetre menekülő munkások és gyermekek. A kárt hozzávetőleg mintegy kétszázézer koronára becsülik.

— **Wien hivatásos tűzoltósága ma is 560 fő.** Van t. i. egy Branddirektora, 2 Oberinspektor, 2 Inspektor (főtiszt), 3 Brandmeister (tiszt), 4 Brandmeister Assistent (segéd-tiszt), 4 Volontair (gyakornok), továbbá vannak Exerziermeisterek, 1 Stallmeister, Telegraphist I. és II. Classe

Löschmeister I. és II. Classe és Feuerwehmann I. und II. Classe. A II. osztályu tűzoltó az ujong. Benzines kocsija a bécsi tűzoltóságnak ma is csak négy van; ezen járnak a tisztek bizottsági eljárásokra, valamint őrségeket és színházakat ellenőrizni. Szereik mind elektroautók. Hogy a sok Eingemeindung (bekebelezés) dacára sem kellett Gross-Wienben a létszámot szaporítani annak a titka a következő. Hivatásos tűzoltóság voltaképen csak az I—XI. és a XX-ik kerületben van, vagyis összesen csak 12 őrségen. A XII—XIX. kerületi őrségekre csupán egy telegrafistát (örmester) és a kocsist meg a lovakat adja a hivatásos csapat, ellenben a legénységet és tiszteket a régi önkéntes tűzoltóságok állítják. Végre a XXI-ik kerületben (Floridsdorf, Aspern stb.) kizárólag önkéntes testületek lát-

ják el a tűzoltói szolgálatot. Gross-Wien 9 kerületében ennél fogva voltaképen ma is csak vidéki viszonyok uralkodnak. A teljesen felesleges Telegrafist altiszti állások pedig kizárólag azért hagyattak meg, hogy a legénységi állományban jobb előmeneteli viszonyok váljanak lehetővé.

— New-Yorkban a 18 esztendőes Astort, apjának óriás vagyona öröksét meginterjuvolták az iránt, hogy milyen pályára lépett volna, ha történetesen nem milliomes fiának születik. Az ifju Astor azonnal kész volt a felelettel:

— Ebben az esetben feltétlenül riporter lettem volna — ugymond — mert nincs még egy pálya, mely olyan érdekes és annyira változatos lenne, mint az újságírói pálya. A riporter épügy beszélhet a köztársaság elnökével, mint a halálraítélttel, jelen van mindenütt és egészen közletről nézheti a nagy — tűzkatasztrófákat is.

Beszerzési források.

KÖHLER ISTVÁN (ezelőtt **Geltner és Rausch** tulajdona)
fecskendő, szivattyú és tűzoltó-szer gyára.
Iroda és mintaraktár: Budapest, VIII., József-körút 14.
Gyár: Korponai-utca 20—21. szám.

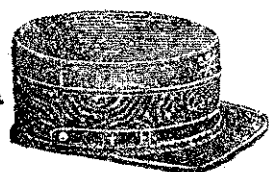
Teudloff—Dittrich
Budapesti Armatura Szivattyú-
és Gépgyár Részvény-Társaság
BUDAPEST, VI., VÁCI-UT 69.

SELTENHOFER FRIGYES ÉS FIAI,
— SOPRON. —
cs. és m. k. udvari szállítók.
Legelső magyar tűzoltószergyár, harang- és ércöntöde.

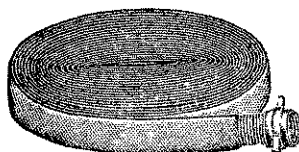
Mátrai Antal és Társa r.-t.
Budapesti Központi Iroda: VI. ker., Teréz-
kört: 33. Gyár: I. ker., Fehérvári-út 110.
Gyárt: mindennemű tűzoltói létrákat és
tömlőmotorokat.

Walser Ferenc
tűzoltási szerek és szivattyúk gyára,
harang- és fémöntöde
Budapest, VI., Lomb-utca 34—36. szám.

Sternberg és Kálmán
Budapest, VIII., József-körút 35.
GYARTUNK: tűzifecskendőket, kütszivattyú-
kat és tűzoltói felszereléseket.

Elsőrendű tűzoltó-sapkákat acélsodrony-betéttel legjobban és legolcsóbban készít
Ritscher Zsigmond és Fia, Körmend
interurban telefon 27.
Kívánatra árjegyzék és mintasapka.

FEIK ÉS TRÉBA
Budapest, V., Lipót-körút 22.
Legelőnyösebb bevásárlási forrás
összes tűzoltó-szerekben, egyéni felszerelésekben stb. Árjegyzék ingyen.

Tűzoltók, kérjétek a boltostól a
tűzoltók gyufáját!
Készül Stermann M. nagyszombati gyufagyárában. Az eladási ár 5%-a a magyar országos tűzoltó-szövetség segélyzönpénztárának jut.

Elsőrendű tűzoltó egyenruhák, sapkák és felazzerelések
Tiller Mór és Társa
ca. és kir. udvari szállítóknál
Budapest, Váci-utca 35. szám.
Részletes árjegyzék kívánatra bérmentve!
Nagyobb megrendelésnél saját költségünkre küldjük szabásunkat mértékével előjából.

HATSCHER SZARADALMA
ETERNIT-PALA
A jelenkor legjobb tetőfedő anyaga.
Eternit-művek Hatschek Lajos
Budapest, Andrásy-út 33. sz. Nyergesújfalu (Esztergom m.)

Magyar Fémlemezipar r.-t.
Budapest, VII., Erzsébetkirályné-ut 57.
egyedül gyártja a szab. Henze-féle robbanásmentes hordókat, tartányokat és kannákat, garago- és raktári berendezéseket.

TÜZFECSKENDŐK, TŰZOLTÓSZEREK, ÉS FELSZERELÉSEK.

Elsőrendű tűzoltó-sapkákat acélsodrony-betéttel. Iskolában és iskolában készít.

TÜZRENDÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ORSZ. TÜZOLTÓ-SZÖVETSÉG HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik minden hé második szombatján. Hírdetéseket felvenni egyedül a kiadóhivatal jogosított.	Laptulajdonos: A MAGYAR ORSZÁGOS TÜZOLTÓ-SZÖVETSÉG. Kiadóhivatal: az Országos Tűzoltó-Szövetség irodája VII., Bákózei-út 38. Telefon 90-33.	Előfizetési ára, egész évre, 5 korona. Tagtestületének ingyenpéldány jár. Szakcikkek, melyeknek kézírata a szerkesztő címére irányítandó, ha közlésre alkalmasak díjaztatnak.
---	---	---

Felelős szerkesztő: MARKUSOVSKY BÉLA. VIII., Kun-utca 2.

Helyettes szerkesztő: ERDÉLY ERNŐ, Győr.

Reflexiók.

Hivatalos közlönyünk szeptemberi számában Alfa cikkez a pozsonyi tűzvész alkalmából és egyebek között azt hangsúlyozza különösen, hogy „a fővárosi tűzoltó-főparancsnokság nem abban keresi és találja hivatásának megoldásra váró főfeladatát, hogy nagy tüzeknél mutogassa, mire képes a hősiesség, — ámbár ennek is adta már egy-két tanujelét — hanem amellet, hogy gondoskodik arról, hogy a tűz soha készületlenül ne találja a csapatot, főként és elsősorban arra törekszik, hogy először a tüzek keletkezésének oka hárttassék el lehetőleg; másodsor pedig, hogy a megakadályozhatlan okból származott tűz már a csirájában fojtassék el; végre pedig, ha a nyílt harcbeállítás a mégis csak kitört tűzzel elkerülhetetlenné válik, hogy akkor ez a tűzzel felveendő harc megelőző intézkedések után akkép legyen előkészítve, hogy vészes tovaterjedésének útjában a tüzet feltartóztatni, elhatalmasodásának gátat vetni sikerüljön.“

Arany szavak, melyekben benn foglaltatik a tűzrendészetnek egész programja. A pozsonyiaknak meg is adja cikkez az erre vonatkozó tanácsot, hogy a város hogyan tud ezen eszményi célhoz egy hatalmas lépéssel közelebb jutni, reá mutatván gyönyörű fővárosunk ragyogó példájára.

Hát ez a fény. Ám lássuk az árnyékot.

Vajjon a vidék példája mit mutat?

Biz' ez a kép nagyon sötét!

Ha végigutazunk hazánk változóan kies tájain, azt látjuk, hogy a falvak — kevés kivétellel — mind tűzfészkek. Ha valahol tűzbiztos, vagy legalább annak látszani akaró építkezést találunk, biztosra vehetjük, hogy a közelmúltban tűzkatasztrófa pusztított és a jelenlegi türethető — nem ám kifogástalan — állapotnak a lakosság keservesen megadta az árát. De még egy ilyen nagy lecke után is, amikor a fél vagy egész község leégett és vele pusztult talán több emberélet is, az újraépítésnél sokszor az ellenőrző hatóság gyengesége vagy

nembánomsága olyan állapotokat hagy meg, amelyek elszomorítják azt, aki tűzoltói szak tudással nézi a dolgokat. Hiszen előfordult egyik felsővidéki vármegyében, hogy a leégett község lakosainak kérelmére, az eljáró főszolgabíró az érvényben levő megyei szabályrendelet ellenére kéménynélküli építésre adta meg az engedélyt, ezt meg is indokolta; de hogyan? — *Difficile est satiram non scribere!* — Ezt a határozatot bár a járási kéményseprőmester — aki mellesleg juris doctor és okleveles mérnök — megfélebbezte, az alispán is helyben hagyta; és csak újabb felebbezés útján jutott a belügyminiszteriumba. Hogy ott milyen elbirálásban részesült, nem tudom, pedig kíváncsi volnék reá, mert a felebbezésre az orsz. szöv. részéről a szakvéleményt én irtam. Szóval megállapíthatjuk, hogy hazánk kis és nagy községeiben, de még városai jó nagy részében is a tűzbiztos építkezés — ami pedig Alfa szerint is a tűz elleni védekezésnek az alfája — szomoruan néz ki. Szalmás vagy nádas házak, eresszel egymáshoz fordulva állnak egymás mellett; az Alföldön még kissé téresebben, a felvidék faszindellyel fedett házainál azonban az ereszek is érintik egymást. Szeretném azt a falusi viszonyok szerint elképzelhető lehetőséget látni, amikor forró nyárban, szélben, a legminta-szerűbb tűzoltóság is gátat tud itt vetni a pusztító elemnek.

Hát okvetlenül kell, hogy ezeknek a szerencsétlen falvaknak, a nemzeti vagyon talán több mint felének, ez legyen a sorsa? Muszáj, hogy milliárdok menjenek füstbe és lángba, hogy némileg kulturállamhoz hasonlithassunk a periferiákon is? Mert ugyebár, kedves tűzoltóbajtársaim, azt mi nem merjük állítani és még kevésbé merünk arra vállalkozni, hogy az ilyen hátborzongató tűzveszélyes építkezés mellett, bármily elképzelhető lehetséges legminta-szerűbb falusi tűzoltói berendezéssel is okvetlenül meg tudjuk a falut tűzveszedelemtől védeni! Az ilyen építés és tűzveszélyes állapot mellett a legjobb tűzoltóság is talán tizszer meg fogja tudni akadályozni,

hogy a kitört tűzből tűzvész ne legyen; de tizenegyszer mégis csak felpörkölődik az egész falu.

Itt tehát tenni kell valamit. Az is szép gondolat, amit az országos jegyzőegyesület tűzött most zászlajára, hogy a kormánynál megsürgeti a köteles, állami tűzkárbiztosítást melynél az adminisztratív teendők végzésére a jegyzői kar díjtalanul vállalkoznék. Örömmel vesszük ezt tudomásul és ez elhatározásukban, ha nem tévedek boldogult Jászberényi Miklósunk volt nagy eszénél is nagyobb emberszeretét látom megcsillani.

Hanem azért mégis, ezek is csak arra számítanak, hogy ennek a szerencsétlen országnak előbb tűz által kell elpusztulni, hogy Phönix-ként újra születhessen. Ezek is csak a készülő nagy veszedelem óriási terheit akarják hosszabb időre és több vállra elosztani és így elviselhetőbbé tenni.

Én pedig ebbe a gondolatba nem tudok belenyugodni.

Más preventív intézkedésekkel én sem képzelem megelőzhetőnek a bajt, mint hogy a jelenlegi tűzveszedelmes építkezésről — *tűzvész nélkül* — menjünk át a lehető tűzbiztos építkezésre. De a legtöbb törvényhatóság építési szabályrendelete nem gondoskodik kellőleg e célról.

Legnagyobbrészt csak a teljesen új, vagy részben (tűzutáni) építkezésekről gondoskodik. Azonban a tűzveszedelmes épületeknek tatarozás utján történendő fenntartását eredeti állapotában majdnem mind megengedi a végtelenségig is. Pedig itt kellene a dolgot megragadni: és pedig olyanformán, hogy az ország törvényhozása mondaná ki, hogy az összes törvényhatóságok szabályrendeleteiket tartoznak akként átdolgozni, hogy a tűzveszélyesen épült objectumok, záros határidőn belül — mondjuk 20 éven belül — tűzbiztos épületekkel cserélendők fel, illetve ilyenekké alakítandók át. Kimondandó volna továbbá, hogy a tűzveszélyes fedelek tatarozása, csak azoknak bizonyos hányadáig, p. o. 5%-ig engedhető meg évente tűzveszélyes anyaggal, ha pedig nagyobb tatarozás válnék szükségessé, az csak tűzbiztos anyaggal történhetik.

Akkor kellene a tűzrendészetnek ezen ágát erőlyesen kezelni, mikor még nem égett le a falu és a lakosság nem vált koldussá, hanem teherviselőkéességének birtokában van.

De volna még egy indítványom arra nézve is, hogy a lakosságban felébresztessék a hajlam és a kedv arra nézve, hogy önszántából, tűzvész nélkül is igyekezzék a tűzbiztos építkezésre áttérni.

Az 1909. évi VI. t.-c. 29. és 31. §§. 10—15 évi házadómentességet biztosítanak minden oly új építkezésnek, mely üres telken létesült, 8—12

tűzveszélyes fedelük volt, ha tűzbiztossá építettnek át, 5—6 évi házadómentességet biztosít.

Azt hiszem nem egy háztulajdonost fogna e kedvezmény arra csábítani, hogy a tűzveszélyes épületét tűzbiztosra fedje át és így előmozdítsa úgy a saját mint a közérdeket.

Ami csekély jövedelem apadék ebből az országra hárulna, azt busásan behozhatná azzal, ha a tűzbiztosító-társulatokat adóztatná meg tűzrendészeti célokra.

Kérem az országos tűzoltó szövetség elnökségét, tegye magáévá ezt a gondolatot és iniciálja ezt az ország kormányánál, ha keresztül lehet vinni a törvényhozásban, azt hiszem jelentékeny szolgálatot teszünk vele hazánk tűzbiztonságának.

A. V.

* **Ki jogosult a cserépkályhák seprésére?**
Ezt a kérdést a m. kir. kereskedelemügyi miniszter 92656. VI/a. szám alatt a következőkép döntötte el:

A cserépkályhák seprése kérdésének rendezése tárgyában a kéményseprő-ipartestület előjárósága részéről 1912. évi május 31-én tartott ülésében 300/1912. szám alatt kelt felterjesztésére a m. kir. belügyminiszter ural egyetértőleg a következőkről értesitem az ipartestületet:

A cserépkályhák tisztítása, amennyiben az a kályha lényeges részének megbontása nélkül eszközölhető, a kályhatulajdonos, illetve cselédjein kívül, a kéményseprő-iparos által végezhető, ha azonban a kályhák tisztítása egyuttal azok javításával is kapcsolatban van, akkor a tisztítást a kályhásiparos is eszközölheti.

Budapest, 1913. november hó 14-én.

Báró Harkányi, s. k.
kereskedelemügyi miniszter

* **Értesítés.** A Tűzrendészet új kiadásának 4 első füzetét, nevezetesen
I. Szabó Gyula Szervezését.
II. Markusovszky Béla Megelőző Tűzrendészetét.

III. Breuer Szilárd Taktikáját és
IV. Apáthy Vilmos Tűzjelzését
szövetségi irodánk december elején küldötte szét a tagtestületeknek. A füzetek mellé segélyzőpénztári bejelentő-ívek és csekk-lapok is valának mellékelve.

A ma narancsnokságokat, amelyek

Emléket Jászberényinek!

Kedves Bajtársak!

Hiába keresünk enyhülést... nem tudunk megnyugodni! Fel-felsír a lelkünk, mint az őszi szél sivitása! Csak most tudjuk igazán, hogy kit veszettünk benne, most, midőn már nincs közöttünk az, kit ott láthattunk mindig a várfokon; ki a maga lelkesedésével tudott bennünket lelkesíteni; ki a maga munkásságával serkentett bennünket is további munkára.

Tudjátok ugyebár, hogy kiről beszélünk?!...

Hogyne tudnátok! Nem lehet olyan kemény azoknak a szive, akik úgy tudják szeretni embertársaikat, hogy készek érettük szembenézni napról-napra a halállal, a nyomoréksággal, nem lehet olyan rideg, hogy ne vágna az elevenig érő sebet — ha elköltözik egy közülünk.

Hát még ha az az egy: Jászberényi Miklós! Az a bajtárs, aki oly sokszor ölelt bennünket a keblére, akinek tekintetében, kezeszorításában, a mindig kész szivességében mindig egyikünk érezhette nemes szive igaz, nagy szeretetét. Az a Jászberényi Miklós, aki tollal, szóval, tettel olyan sok szolgálatot tett a magyar tűzoltásügynek. Az a Jászberényi Miklós, aki még halálra váltan is képes volt lankadatlanul dolgozni a mi gyönyörű eszménk: a Tűzoltó-Otthon megvalósításán; de akinek se a megvalósítás dicsőségéből, se az intézmény hasznaiból egy szemernyi sem jutott. Az a Jászberényi Miklós, aki ki tudta magát szakítani a rajongó szívü hitves, a becézgető gyermekek ölelő karjai közül, hogy a mienk lehessen folyton... egészen utolsó lehelletéig. A családi boldogság tengernyi vizében csak megfürdette a lelkét, hogy aztán annál kitartóbban, annál merészebben röpülhessen föl, föl az eszmények magasába!

Tudjátok ezt Ti mindannyian — ugye Bajtársak! Ám érezni fogjátok elvesztését is sokáig. Emléket emeltek neki ugyebár a lelketekben s

ahhoz fog eljárni áldozataival... az emlékezet!

Jól tudva ezt, mi mégis arra kérünk, hogy csatlakozzatok hozzánk, kik meg akarjuk örökíteni az ő emléket. Mert reánk is ott leselkedik — közelben, távolban — a kikerülhetetlen, a könyörtelen halál. Az ő emléke azonban nem enyészhetik el együtt velünk, annak élni, annak világítani kell időtlen időig, hogy akik nyomdokainkba lépnek az emlékből tanulják megszeretni az ember-szeretet legszebb virágát: a tűzoltásügyet. De meg kell örökíteni a mi magunk jó emlékét is: hadd tudja meg az utókor, hogy elevenen élt bennünk a tiszta bajtársi szeretet, mely átsugárzott a síron túlra is.

Ottalussza Jászberényi Miklós örök álmát kis faluja csendes temetőjében: Mezőtárkányon. Ma még csak a sírjához vezető lábnyomok jelzik pihenőhelyét. De a lábnyomokat eltakarja az avar, — az ő sírjának a helyét pedig a messze távolságig emlékjelnek kell mutatni, mely elvezessen bennünket hozzá! Jöhet olyan idő, midőn jól fog esni, ha az ő sírjánál kisírhadjuk magunkat; bár jönne olyan, mely arra adna módot, hogy eszméink valórayáltását sughatnánk meg neki!...

Emléket kell tehát emelnünk a sírja fölé... örök szép emléket!!

Hozzá fordulhatnánk e célból a gazdagokhoz, a hatalmasokhoz, kik sokkal tartoznak neki, egyesületekhez, intézményekhez, melyek munkásságában osztozkodtak, — de mi azt hisszük, hogy a nehéz kő, az érc, melyből emléke készül, akkor lesz könnyű neki, ha a Ti szeretettel adott filléreitek árán vesszük meg azt.

Kegyeletteljes bajtársi szeretettel arra kérünk tehát: sziveskedjete a testület kebelében Jászberényi Miklós emlékének megörökítésére gyűjtést indítani s az összegyűjtött pénzt — az egyesület adományával kiegészítve — hozzánk (Budapest, Rákóczi-ut 38) a jövő 1914. év március hó 15. nap-

jáig beküldeni. Az emlék körülményei felől annakidején mindannyiokat értesíteni fogunk.

Köszönet és hála minden fillérért, amit küldötök.

Budapest, 1913. évi december 6.

Gróf Széchényi Viktor s. k., Dr. Óvári Ferenc s. k.,
elnök. alelnök.

Bencze István s. k.,
titkár.

2425. sz.
1913.

Jegyzőkönyv.

Felvétel Budapest, 1913. évi október hó 20-án a Magyar Orsz. Tűzoltó Szövetség elnökségi ülésén.

Elnök: Dr. Óvári Ferenc alelnök.
Jegyzőkönyvvezető: Bencze István titkár.

Jelen voltak: Ajkay Zoltán, dr. Balogh Dezső, Erdély Ernő, Kuhárszky László, Papp Ferenc, dr. Poós Miklós, Rozsics Jenő és Vida Pál.

Elmaradásukat igazolták: Barabás István és Szentgyörgyi Dénes.

1. Elnök üdvözlővén a jelenvoltakat, az ülést megnyitja; bemutatja a belügyminiszter leiratát, mellyel ez felhívja a szövetség elnökségét, hogy a községi közigazgatási tanfolyamra, mely ez idő szerint már csak Szombathelyen, Nagybecskerekben, Kassán, Marosvásárhelyen tartatik, a tűzrendészet tanítására előadókat hozzon javaslatba és egyben egyöntetű tantervet állapítson meg.

Hosszabb vita után megbízott Erdély Ernő a tanterv elkészítésével, kiemelendő lévén abban főleg az, hogy a tűzrendészet a rendes tantárgyak közé soroztassék; tekintettel pedig a hallgatók nagy számára, a párhuzamos osztályok külön tanitassanak és a gyakorlatokhoz segédelőadók alkalmaztassanak. A tanfolyam hallgatóiból tűzoltótisztület lenne alakítandó; az internátus épületében szertár volna építendő, melyben a községekben szükséges modern szerek helyezendők el. A részletes terv hozzászólás végett dr. Szily József, Breuer Szilárd, Markusovszky Béla eddigi tanfolyamelőadók-nak lesz megküldendő. Az ezek hozzászólásának tekintetbe vételével elkészített terv azután elnökségi ülésen lesz bemutatandó. Az itt elfogadott tanterv végül a közigazgatási tanfolyam igazgatóihoz is elküldendő hozzászólás végett. Tekintettel azonban az idő rövidségére a belügyminiszter urhoz felirat küldése határozottan oly irányban, hogy az ideai tanfolyamok még az eddigi tanterv szerint tartassanak, előadókul pedig Szombathelyre Barabás István, Nagybecskerekre Papp Ferenc, Kassára Rozsics Jenő és Marosvásárhelyre Szentgyörgyi Dénes parancsnokok hozassanak javaslatba.

2. Elnök jelenti, hogy a „Tűzoltó Otthon“ részére vásárolt telekre vonatkozó adás-vételi szerződés a tulajdonjog átírása végett a telekkönyvi hatósághoz benyújtott s a tulajdonjog Magyar Országos Tűzoltó Szövetség részére

3. Bencze titkár bemutatja a Heves vármegyei tűzoltószövetség elnökségének átiratát, mellyel Vargha Tivadar tűzrendészeti felügyelő részére a „Tűzrendészeti Közlöny“ megküldését kéri. A Bács-Bodrog vármegyei szövetség pedig összes tűzrendészeti felügyelői részére kéri e lap megküldését.

A „Tűzrendészeti Közlöny“ megküldése elrendeltetett.

4. Elnök bejelenti, hogy a Szeben vármegyei tűzoltószövetség 88 tagtestülettel csatlakozott az országos szövetséghez s bemutatja Ranszay József kiküldött képviselő erről szóló jelentését.

A Szeben vármegyei tűzoltó-szövetség beépése örvendetes tudomásul vétetett és mindazoknak, akik a csatlakozás kivitelében közreműködtek, köszönet szavaztatott.

5. Bencze István titkár bemutatja az Egri nyomda részvénytársaságnak a gyakorló szabályzat nyomtatására vonatkozó ajánlatát.

Papp Ferenc előadónak véleményezés végett kiadatott.

6. Dr. Balogh Jenő pénztáros bemutatja az egri kerületi tanfolyam dologi kiadásainak számláját s bejelenti, hogy több tételnél kéllően nem indokolt s aránytalan mérvű kiadás van.

Utasítatik a pénztáros, hogy ez iránt részletes felvilágosítást kérjen és azután indokolt előterjesztést készítsen az alelnökhöz.

Jegyzőkönyv hitelesítésére Erdély Ernő és Papp Ferenc előadók kéretnek fel.

Több tárgy nem lévén, az ülés ezzel véget ért.

Kmf.

Dr. Óvári Ferenc,
alelnök.

Bencze István,
titkár.

Hitelesítjük:

Erdély Ernő
előadó.

Papp Ferenc
előadó.

Az elnökségi ülés.

— Budapest, december 6-án. —

Országos Szövetségünk elnöksége szombaton tartotta ez évben utolsó ülését, amely alkalommal 17 pontból álló tárgysorozat tette változattossá a napirendet s nyújtott érdekes anyagot az erősen megindult vitákra.

Kegyeletes megemlékezéssel kezdődött az ülés. Széchényi Viktor gróf elnök gyűjtötte koszoruba azt a sok babért, mit korán kidőlt bajtársunk, Jászberényi Miklós szedett a tűzrendészet és tűzoltás mezején. Meleg, gondolatokban gazdag szavak voltak, melyeket méltóan koronázott be Óvári Ferenc dr. alelnökünk indítványa, aki emlék állítását javasolta azzal, hogy erre a pénzt a tűzoltók filléréiből adjuk össze, hogy így az emlék maradandóan hirdesse nemcsak volt előadónk nagy érdemeit, de a tűzoltói munka megbecsülését is. A vonatkozó felhívást lapunk hivatalos részének elején közöljük.

majd gondoskodik az elnökség a többről, neki kell tehát látni a tervek elkészítésének, mert a késelelem ily kérdésekben sokszor visszafelé menést jelent. Alelnök előterjesztésére kimondották, hogy a tervek elkészítésére Petz műegyetemi tanárt kéri fel, aki egyuttal az építés vezetését is ellenőrzi majd. Az épület négy emeletes lesz s gondoskodás történt arról, hogy tűzoltói része minden tekintetben megfelelő legyen. Lesz még módunk rá, hogy a részletes terveket is ismertessük.

A tűzrendészeti kérdések egyik legfontosabbja a tűzrendészeti felügyelet kérdése. A belügyminiszteriumban most készül a vármegyei törvény s ennek kapcsán a vármegyei tisztviselők státuszrendezése. Ez a legjobb alkalom arra, hogy újra megindíttassék a mozgalom a vármegyei tűzrendészeti felügyelői állások szervezése dolgában. Ha a kérdés alkalmas módon rendezhető volna, akkor egy csapással oly lendületet venne tűzrendészetünk, melynek hatását az ország legtávolabbi vidéke is jótékonyan érezné meg. Az elnökség el is határozta, hogy feliratot intéz a belügyminiszteriumhoz, melyben a tűzrendészeti felügyelet fontosságát hangoztatva kéri, hogy a vármegyei törvény keretében szervezzék a vármegyei felügyelői állásokat a VIII. fizetési osztályban s ez állások betöltését az új törvény életbeléptetésével egy időben eszközöljék.

A Tűzrendészet című könyvről minden elnökségi ülésen jelentést kell tenni. Most már jelentékenyen előrehaladtunk, a mű négy füzeté megjelent, négy újabb füzet a hónap folyamán a nyomdába kerül s remélhető, hogy tavaszra az egész munka megjelenik.

Az országos és kerületi szaktanfolyamok szabályzata a belügyminiszterium döntésétől függ, mert a szövetség azt kérte, hogy a felsőbb tűzrendészeti tanfolyamot rendezze a belügyminiszterium, vagy a rendezéssel bizza meg a szövetséget oly formában, hogy a tanfolyam végzésével államérvényű bizonyítványt adhasson ki, a költségeket pedig a kormány viselje. E felterjesztésre, bár kedvező elintézésre van remény, még ezideig felelet nem érkezett. Addig a végleges szabályzatot az elnökség nem készíti el, hanem a jövő 1914. évben a múlt évi keretekben két kerületi tanfolyamot tart, amelyeknek helyéül választani fog Pozsony, Szeged, Kolozsvár városok s a Szepes vármegyei szövetség által kijelölendő városok közül. Az előkészítéssel az előadót bízták meg.

Hosszas vitát keltett az alapszabálymódosítás kérdése. Hiányzik ugyanis a mai alapszabályból az a gerinc, amit régebben az elnökség képezett. Ma nincs határozottan megjelölve az elnökségi ülésen résztvevők száma s így a behívásoktól függ sok fontos kérdés eldöntése, amelltt nincs meg az az állandó tanács, amely az irányítást végzi s csak az irodának van teljes tájékozottsága minden kör-

szabálymódosítás tengeri kigyóját újra megindítani, a módosítást nem tűzi napirendre, hanem megállapította, hogy ezentul a szakosztályi előadók az összes elnökségi ülésekre meghívandók s ezek fogják pótolni a régi elnökséget.

A pozsonyi tűzoltótestület indítványozta, hogy a szolgálati érmeket terjesszék ki a 35 és 40 esztendő tiszteletű tűzoltókra is, mert már sok testület van, ahol negyven évnél régebben szolgáló érdemes bajtársak is teljesítenek szolgálatot. Az előadó pártolta a javaslatot, az új érmekhez tervezetet is készített aranyozott ötágú csillag formában, de az elnökség, nem akarván az érmek számát újból szaporítani, a testületeket új költségekkel terhelni s végül szabályzatmódosítást sem szívesen tűzvéden napirendre, a pozsonyiak kérését nem teljesíti.

A tűzrendészeti tanács is kopogtatott már a szövetség ajtaján. Egyelőre még csak indítvány képében, amit majd csak szakosztályi megvitatás után hoznak az elnökség elé, de az első lépés már ez uton megtörtént s ha a jelek nem csalnak, sokkal gyorsabban kerül megoldásra, mint sok más évek óta várt és szorgalmazott kérés és kívánság.

A nyíregyházai nagygyűlés első fejszéi is jelentkeztek immár. Megállapították idejét augusztus 14—16 napjaira s gondoskodtak arról, hogy értékes tárgysorozata odavonzza az ország tűzoltóságát. Az első nap estéjén lesz az elnökségi ülés, 15 én reggel 8 órakor az igazolás kezdődik, 10 órakor az országos választmány ülésezik, 12-kor nyitják meg a nagygyűlést, délután 4 órakor a szervező és műszaki, ötkor a közigazgatási és megelőző tűzrendészeti, hatkor az irodalmi és társadalmi, hétkor a gazdasági szakosztály tart ülést. 16-án reggel hét órakor kezdődnek két csoportban a versenyek, délután háromkor újra az igazolóbizottság ül össze, négykor a nagygyűlés, hatkor az országos választmány tartja befejező ülését. Másnapra az elutazás marad, esetleg kirándulások a környékre.

Bácsbodrog vármegye minden vármegyei szövetségnek megküldötte indítványát, melyben kéri az országos választmányi ülésre küldött képviselők utiköltségeinek megtérítését. Miután ezt az alapszabályok is előírják s a jegyzőkönyvben megjelent határozat tévedésen alapult, a jegyzőkönyvet ennek alapján kiigazítják s így természetesen a bácsmegeyeiek jogos kívánsága teljesül.

Tárgyalta még az elnökség a vasuti tűzoltóságok ügyét, a tűzkárstatisztikai jelentések és számlálólapok új elkészítése iránti javaslatot, egyik vármegyének panaszja alapján azt, hogy tűzfelügyelőkül szakemberek s ne megyei tisztviselők neveztessenek ki, Mosonvármegye szövetségének kérését a felügyelők új nyári ruhá rangjelzését — természetesen ehhez sem

járulván hozzá — azután Komárom, Zemplén és Szeben vármegyék csatlakozását s még sok nagy horderejű kérdést úgy, hogy a gyűlés a késő esti órákban ért csak véget, fontos határozataival előmozdítván a tűzrendészet és tűzoltás ügyét.

A „Kelua“-féle kézi villamos lámpák.

A székesfővárosi hivatásos tűzörségek, azonkívül néhány budapesti színház is, kézi villamos lámpáik számára házi töltőberendezéssel lettek ellátva. E lámpák töltése ugyanis nem a fővezetékéből, hanem egy e célra szolgáló 6 volt feszültségű 3 cellás accumulator-telepből történik. Ehhez képest a töltőberendezés áll: egy asztalból, melyen a hordozható és megtöltött accumulator nyer elhelyezést; továbbá egy falra függesztett poleból, melyen 2 vagy több kis ellenőrző lámpácska, 2 vagy több dugaszos kapcsoló és egy voltméter van. Utóbbin a telep feszültségének minimális állását kék vonal, maximális állását pedig piros vonal jelöli.

A hordozható telepet a töltőberendezéssel (két sarkánál fogva) állandóan bekapcsolva tartjuk, olyformán hogy a pozitív sarkot a negatív zsinórral kapcsoljuk.

A megtöltött és helyesen bekapcsolt telep segítségével a kézilámpák töltése úgy történik, hogy a lámpákat v. lámpát a pole-ra állítjuk és az oldalán levő hüvelybe a zsinóros dugaszt bedugjuk. A kapcsolás pillanatában az ezen áramkörhöz tartozó ellenőrzőlámpácska kigyullad és a töltés egész időtartama alatt ég. Míg ha az ellenőrző lámpácska már csak csekély izzást mutat, akkor a kézilámpa töltése befejeződött.

A megtöltött kézilámpát ezen helyzetében hagyhatjuk, — ha nem használjuk — de 48 órán tul töltésre bekapcsolva meghagyni nem ajánlatos vagyis a töltődugasz kihuzandó.

A kézilámpák töltését akkor is félbe kell szakítani, ha a telep voltméterén a mutató a kék vonalig sülyed le, vagyis ha a telep kimerült.

Ekkor a hordozható telep maga is újra töltendő.

A kézilámpa teljes kimerülése esetén a töltésre való bekapcsolásnál a — rendes körülmények közt azonnal izzani kezdő — ellenőrzőlámpácska csak bizonyos idő mulva gyullad ki, de ez a töltés rendes menetére befolyással nincs.

A kézilámpa töltésének a szüksége abból állapítható meg, hogy a lámpa bekapcsolásakor az ellenőrzőlámpa teljes fényében kigyullad. Minél halaványabban ég az ellenőrző kis lámpa,

Utasítás

a Kelua-féle töltő accumulator-berendezések kezelésére.

Berendezés.

A Kelua-féle kézi villamos lámpák töltése nem a fővezetékéből, hanem egy — ezen célra szolgáló — 6 volt feszültségű accumulatorból történik.

Ehhez képest egy nagyobb töltőállványzat berendezése áll: annyiszor egy-egy 6—6 voltos accumulator csoportból, ahány kézilámpát egy időben tölteni óhajtunk; ugyanennyi ellenőrzőlámpácskából és dugaszos kapcsolóból; azonkívül egy főkapcsolóból, egy voltméterből, melyen a telep feszültségének minimális állása kék vonallal, maximális állása piros vonallal van jelezve és még egy ellenállástekeresből, mely a telep és a fővezeték közé van beiktatva. A főkapcsolónak két állása van és arra szolgál, hogy egyrészt a főáramvezetékéből a telepet töltésre, másrészt a megtöltött telepet a lámpák töltésére beállíthassuk.

Sav-állás.

A telep celláiban a sav a lemezek felett legalább 5 mm-el magasabban álljon. Amennyiben ezen savállás, párolgás folytán, leszállana, úgy a cellák feltöltendők. A sav vegyileg tiszta és legalább 21 Bé. fok sűrűségű legyen.

Az accumulator töltése.

Az accumulatorok megtöltése a főáramkörből történik oly módon, hogy ellenállás közbeiktatása mellett a főkapcsoló töltésre állítatik be. A telep kapcsolása a főáramvezetékkel úgy történik, hogy a sorozatosan kapcsolt accumulatorok két végpontja közül a pozitív sarkot a főáram pozitív sarkával, a negatívot a főáramkör negatív sarkával kapcsoljuk.

A telep töltése szükségessé válik, amint a voltméter mutatója a kék jelzésig leszáll.

A telep töltése úgy történik, hogy a kettős főkapcsolót az alsó állásba hozzuk. Ezáltal a telep 6 voltos csoportjai sorozatos kapcsolást nyernek a főáramkörrel és a telep töltése megindul. A töltést mindaddig folytatni kell, míg a voltméter mutatója a piros vonalat el nem éri. Ekkor a töltés befejeztetvén, a főkapcsolót újra a felső állásba hozzuk.

A főkapcsolót középpállásban tartani sohasem szabad.

Kézilámpák töltése.

Ha a telep töltve van, akkor a főkapcsoló felső állásában a kézilámpák töltését eszközölhetjük. A főkapcsoló ezen felső állásában ugyanis a 6 voltos csoportok parallel kapcsolást nyernek a töltődugaszokkal, melyeket a töltendő lámpa megfelelő hüvelyébe tolunk be. A kapcsolás pillanatában az állványra szerelt és minden egyes zsinór felett elhelyezett ellenőrzőlámpácska kigyullad és a töltés egész időtartama alatt ég.

A kézilámpa töltése akkor fog befejeződni, ha az ellenőrző lámpácska már csak csekély izzást mutat. A megtöltött kézilámpát ezen helyzetében hagyhatjuk — ha nem használjuk — de 48 órán tul ily bekapcsolt helyzetben meg-

Ekkor a főkapcsolót újból a telep töltésére — alsó állásba — állítjuk be; s csak a telep feltöltése után folytatjuk a kézilámpák töltését.

Kézi lámpák teljes kimerülése.

A kézilámpa teljes kimerülése esetén a töltésre való bekapcsolásnál a — rendes körülmények közt azonnal kigyulladó — ellenőrző-lámpácska ugyan nem fog rögtön kigyulladni, csak bizonyos idő múlva; de ez a töltés rendes menetére befolyással nincsen.

Budapest, 1913 október 20.

Janicsék Andor.
főparancsnok.

Tűzpróbák.

A Tűzoltótisztek Országos Egyesülete, mely legutóbbi választmányi ülését dr. Marinovich Imre elnöklésével november 16-án Vajdahunyadon tartotta, december 7-én Janicsék Andor főparancsnok elnökle alatt, a budapesti önkéntes tűzoltótestület tanácsstermében, előbb igazgató-választmányi ülést, majd pedig évi rendes közgyűlést tartott. Az elnökség évi jelentésének tudomásul vétele s az 1914. évre szóló költségvetésnek elfogadása után, a jövő közgyűlés helyéül Győr városát tűzték ki s elhatározták, hogy a jelképes tűztámadási gyakorlatokon való vezénylést verseny tárgyává teszik. Harmadik alelnökül: Szávics Sándort, Torontál vármegye tűzfelügyelőjét, egyhangulag választották meg.

A közgyűlést követőleg Janicsék Andor elnök előbb a pozsonyi tűzvészről tartott felolvasást, majd pedig a német hivatásos tűzoltótisztek idei kongresszusán vita tárgyát képezett témákat ismertette. Mindkét dissertatio a jelen voltaknál, jól megérdemelt, tetszéssel találkozott.

Felolvasás előtt alkalmat vett az elnök arra is, hogy az Országos Szövetség képviselőjében megjelent dr. Óvári Ferenc alelnököt melegen üdvözölje.

Óvári Ferenc válaszában hangsúlyozta, hogy a Magyar Országos Tűzoltó-Szövetség minden, a tűzoltóüggyel kapcsolatos, tevékenységet élénk figyelemmel s meleg rokonszenvvel kísér s nem szenved kétséget, hogy a Tűzoltótisztek Országos Egyesülete, mely működésével nagy hasznára lehet tűzoltóügyünknek, e figyelemre és rokonszenvre különösen érdemes. Ezt juttatá egyébiránt kifejezésre az Országos Szövetség már azzal is, hogy a Tűzoltó Otthon ügyeit intéző kilenc tagu bizottságban egy helyet a Tűzoltótisztek Országos Egyesületének mindenkorai képviselője számára tartott fenn. Legyen — ugymond — az így megteremtett kapocs s a továbbra is ápolandó összefogás, a békés együttműködésnek s az áldásos egyetértés üdvös munkájának állandó biztosítója.

lyes vezetése alatt, Dittrich József tűzoltótiszt az impregnált és nemimpregnált vásznak, deszkák és filmek közötti különbséget mutatta be, valóságos tűzpróba kapcsán és bevezető előadás kíséretében.

Ugyanigy nyert bemutatást a benzín oltása is. Három vasbádóg tálcára öntött egyenlő mennyiségű benzín egyszerre meggyújtván, az egyik tálcá égő tartalma Perkeóval, a másik, a múlt számunkban ismertett legújabb fajta Total nevű extinktórral, a harmadik pedig, a merikai módon, közönséges fűrészpórral oltatott el. A jelenlevők nem kis meglepetésére a leggyorsabb hatása a — fűrészpórnak volt. A levegőt tudniillik (az égés egyik feltételét) ez zárta el legjobban és leghamarább az égő benzín felületétől. Amily frappáns volt azonban a levegővel való folytonos érintkezés megszakításának a hatása, épp oly kevésbé volt az a tökéletes eloltás eredményeképp elfogadható. Mert a levegő jelenléte inkább csak a már elkezdődött égést fenntartó közeg gyanánt bír fundamentális fontossággal, ellenben az égés másik, voltaképpen a levegő jelenlétének is fontosabb alapfeltétele, tudniillik a gyulási hőmérséklet, amely nélkül az égés meg sem indulhat, ez a tűzre szórt fűrészpórral által alig-alig volt tangálva. Meggyőzőn bizonyította ezt annak ténye, hogy míg a Perkeóval és Totalal eloltott benzín többé meg sem volt gyújtható, addig a szétkotort fűrészpórral között a benzín magától újra lángra lobbant. A fűrészpórral tehát csak el volt fojtva az égés, de maga a tűz még tovább lappangott s kevés levegőhöz jutva rögtön újra fellángolt, sőt magát a fűrészpórral vékonyabb réteget is meggyújtotta úgy, hogy külön Optimusszal, Theoval és Championnal — mindez a fajtája tudniillik az extinktóroknek kéznél volt — külön kellett azt eloltani.

A végkonkluzió ennél fogva csak az, hogy a fűrészpórral vastagon felszórvva alkalmas ugyan a lángok elfojtására s ezzel az égés vehemenciájának a csökkentésére; de magát a tüzet és illetőleg a megindult hőfejlődést még korántsem szünteti meg teljesen. Ha pedig valahol annyi meleg van jelen, amennyi az égő test gyulladási hőfokát fenntarthatja, akkor ott még nincs befejezve az oltás és a folytatólagos lehűtés (hideg szórt sugárral) még feltétlenül indikált. A fűrészpórral szemcséi ugyanis kezdetben maguk is tüzet fognak az égő benzintől, ezek paraszától viszont a le nem hűlt benzingőzök gyuladnak meg újra. Amíg tehát a homokkal letakart benzín nemcsak a levegőtől van elzárva, hanem el is van oltva: addig a fűrészpórral elfojtott benzint külön is el kell még oltani.

Hogy azonban a fűrészpórral ily célra is fel lehet használni, az mindenesetre új dolog volt, mert a nálunk gyökeret vert vélekedés szerint

éggő benzintől a levegőt csak homokkal, szén-savval vagy a fojtó ammoniákkal lehet elszorítani. Benzinmotoros üzemű gőzfavágók és fűrésztelepek bizonyára nem is fognak késni a tapasztalat értékesítése dolgában.

Végül a Dräger-féle füstkészülék került gyakorlati bemutatás alá, melyet a Klinger-féle kétkerekű benzinmotoros fcskendő üzembhelyezése követett. Előbbit Markusovszky Béla, főtiszt ismertetése kapcsán és vezénylete mellett Dittrich József, Teasdale Ottó és A usch Rezső tisztek szerelték, — a benzinmotort pedig beosztott önkéntesekkel Szilvay Kornél, segédtest, szereltette. A Dräger-féle készüléket, mely a fővárosi hivatásos tűzoltóság készenléti szereinek egyikén nyer elhelyezést legközelebb ismertetni fogjuk.

December 8-án délelőtt a budapesti gáz-művek legújabb (óbudai) telepének a megtekintése volt programmon. Az új gázgyárnak Schön Győző főmérnök által kidolgozott ismertetését, a kiránduláson résztvevők, sokszorosított példányban kapták meg. A nagyszabású telep az Országház mintájára, január hó folyamán, a székesfővárosi tűzoltóságtól kivezénylendő 6 (hat) főnyi házi őrséget fog kapni. Az őrség két kapus szertára s a legénységnek szánt (hálószobából, nappalishozaból és előszobából álló) helyisége már készen is van. A gázgyár őrtanyája tehát egészen modern s csupán az a körülmény, hogy nem centrális fekvésű, képezhette megjegyzés tárgyát.

A kéményseprés községi kezelésben.

Nagyvárad városa elhatározta, hogy a várost az eddigi négy kerület helyett legalább öt kerületre osztja, egyben az ötödik kerületet azon feltétel mellett adja oda valamelyik vállalkozónak, hogy a városi középületek seprését teljesen ingyen végezze. A miniszter ezt a kikötést törölte, ami azt eredményezte, hogy a város egyelőre ad acta tette az egész kérdést, mert ha semmi előnye nincs az ötödik kerület felállításából a városnak, akkor nincs oka, hogy azt forszírozza.

A miniszter azonban sürgette, hogy a jóváhagyott ötödik kerületre írja ki a város a pályázatot.

Egyik közelebbi városi közgyűlésen erre egy ad hoc bizottságot küldtek ki, hogy a kéményseprési szabályrendelet módosítását és a kéményseprés városi kezelésbe való vételét tanulmányozzák s a közgyűlés elé terjesszenek javaslatot.

Az ad hoc bizottság ülésén az előadó ismertette a kérdést s megjegyezte, hogy az ipartörvény szerint a kéményseprés engedélyhez kötött iparág s így városi feladat alig lehet. Reáljogot pedig ezután már nem engedélyez a

Gerő Armin biz. tag. nem lát semmi nehézséget, hogy az új kerületben a város lássa el a kéményseprési teendőket; esetleg a többit is megválthatná a város.

Lukács Ödön tanácsnok szerint általánosítani nem lehet a hatósági kéményseprést, mert vannak községek, ahol alig van kémény. Csak fakultatív lehetne hatósági feladatnak kimondani azt. Csak a városokban lehetne kötelező is a kéményseprés.

Grácz Lajos tűzoltóparancsnok terjesztette elő ezután tervezetét, amely abból indul ki, hogy a kéményseprés megelőző tűzrendészeti köteleesség, tehát hatósági feladat. Felemlíti, hogy a kéményseprőknek óriási jövedelmük van s ez a város fejlődésével folyton növekedik. Ha a város teljesítene az egész városban a kéményseprést, legalább 40,000 korona tiszta jövedelme lenne. Legalább öt egyenlő kerületre oszták fel a várost s az 5-iket már most vegye kezelésébe a város s a többit fokozatosan. A jövedelemből fedeznék a tűzrendészeti kiadásokat.

Komlóssy József előadó azt hiszi, hogy a miniszter a házi kezelésnél nem engedne nagyobb bevételt, mint amily kiadással járna a kéményseprés ellátása, így tett a vágóhídi díjakkal stb.

Lukács Ödön azt hiszi, hogy a tűzoltó intézmény fenntartására engedélyezné a miniszter a díjak szedését. Ezért lenne hasznos a dolog keresztülvitele. Helyesli a tűzoltóparancsnok eszméjét, de a házi kezelés csak a törvény módosítása után vihető heresztül, mert az nem lenne más, mint reáljog. Ha az ipartörvény módosításával hozzák kapcsolatba, akkor évtizedekig késik a dolog, azért a városok háztartásánál lehetne a kérdést, mint tűzrendészeti dolgot, rendezni. Ezt kérik feliratban és a városok kongresszusa elé vigyék a kérdést.

Dr. Medvigy Gábor az ipartörvény 3. §-a alapján egyszerűnek tartja a kérdés megoldását. Jogi személy is üzhet ipart üzletvezető mellett. Egyszerűen kérjen a város iparendélyt s állítson üzletvezetőt.

Lukács Ödön ezt nem tartja lehetőnek, mert reáljog már nem adható. Egyszerű iparváltás pedig ellenkezik a törvénnyel, mert a kéményseprési iparra csak „egyen” nyerhet iparendélyt.

Ezután abban állapodtak meg, hogy javasolják a törvényhatóságnak, miszerint:

„feliratban kérje az ipartörvény vonatkozó szakaszainak olyan módosítását, hogy a kéményseprés mint hatósági feladat a városoknak mint jogi személyeknek köteleessége és joga. Ezen feliratot vigye a törvényhatóságok és városok kongresszusa elé;

tekintve, hogy az 5-ik kerület felállítását a miniszter elrendelte, míg a kérdés jogérvényes elintézését nyer, a város gondoskodjék, hogy üzletvezető hatalmátával iparendélyt szerezzen

kiemeljék és a tűzrendészet keretébe utalják, nem új keletű és nem egyszer felhangzott az ezirányú kívánság a kéményseprőmesterek gyűlésein is. Miután a kéményseprés megelőző tűzrendészeti ténykedés és az ipar gyakorlása súlyos tűzrendészeti felelősséggel egybekötött, a fenti álláspont e tényben természetes megokolást talál; de mivel a kéményseprés technikája és adminisztratív kezelése ipari természetű marad még akkor is, ha tűzrendészeti jellegét domborítjuk ki elsősorban, a problémát tisztán a tűzrendészeti törvény keretében megoldani éppen annyi nehézséggel jár, mint az ipartörvény körében.

Módját lehetne ejteni annak is, hogy a meglévő jogokat az illetékes közületek megváltásák; de ez a megoldási mód elsősorban rengeteg pénzbe kerülne, másodsorban igen nagy nehézségekbe ütköznék. A kéményseprés hazánkban ma kétféle alapon üzik, reál- és személyhez kötött jogosítvány alapján. Az előbbi királyi kiváltságos jog, az utóbbi szerzett jog; a modern jogszolgáltatás korszakában egyiket sem lehet csak úgy könnyűszerrel konfiskálni vagy kisajátítani.

A mellette szóló és ellenérvek egész sorát lehetne felvonultatni ama kérdés tekintetében is, hatósági föladat a kéményseprés s mennyiben kötelessége és joga az a városoknak, mint jogi személyeknek?

Arra a javaslatra vonatkozólag azonban, hogy a kéményseprés városi (községi, házi) kezelésbe vétessék, már hazai precedenssel rendelkezünk. A koalíciós kormány idejében a mindenható Barabás Béla 1908-ban kivitte, hogy a szabályrendelet-módosítás alkalmával a hat kerület közül egyben Arad város közönsége gyakorolja a kéményseprő ipart s erről a házi kezelésről éppen akkor mond súlyos kritikát Arad város építészeti bizottsága, mikor Nagyváradon a városi kezelésbe vételen törik a fejüket.

Julius 11-én látott a lapokban napvilágot a nagyváradi javaslat s az a hír, hogy Arad a házi kezelés ellen van, mert a városi ipari alkalmazott soha sem használja ki az időt úgy, mint a magánember és az anyag beszerzésénél sem lehet úgy takarékoskodni, mint kellene; más szóval a városi ipari alkalmazott nem sokat törődik a kötelességével és pazarol.

A Kéményseprők Értesítője a kérdéshez a következő reflexiókat fűzi:

„Tegyük fel, hogy a városok újabb kéményseprő-kerületek felállítása útján sorban kéményseprési iparendedélyeket szereznek. Miután ez az iparendedély csak személyes jogosítvány s mivel engedélyhez kötött ipar (a reáljog kivételével) bérlő útján nem üzhető, a városi kéményseprési jogot felelős üzletvezető útján szabad csak gyakorolni. Az üzletvezető és a segédei városi, fixfizetéses alkalmazottak lesznek; valószínűleg nyugdíjgénnyel s más,

ban fölöttük senki sem gyakorol; mert az üzletvezető a mai szociális viszonyok közepe-ette csak primus inter pares. A városi alkalmazott munkája meghatározott időhöz kötött; ezen túl vagy ezt megelőzőleg nem tartozik munkát teljesíteni, vagy ha igénybe veszik, busás különórát kellend vagy a városnak, vagy a közönségnek fizetnie. Eddig a mellék-munkálatok (takaréktűzhely-, kályha-, csősóprés stb.) a segédeknek a fizetésükbe beleszámított melléjövendelmét képezvén, azokat a segéd saját érdekében teljesítette, igyekezett előzeny és használható lenni; mint fixfizetéses alkalmazott ugyancsak nem fog sietni a 30 filléres tűzhelysóprésekért fölkelni, gondolván, csinálja meg a lakó. Most is van elég panaszra ok, mikor pedig a mester ellenőrzi és készíti a munkára a segédet; mikor az u. n. mellékereset a segédé, hát mi lesz akkor, ha a segéd urak egyuttal „városi urak“ lesznek; akkor lesz még csak módjában a Pesti Hírlapban feljajduló szegény partájnak áldani a házi kezeléses kéményseprését. Vagy talán külön füstmérnököt, kéményseprő-felügyelőt, koromellenőrt és égetési főigazgatót fog a város alkalmazni?

Azután mi lesz a felelősséggel? Mert nemcsak személyes, de vagyoni felelősségről is van szó. A város üzletvezetője, aki 3 havi fölmondással elmehet, fog erre garanciát nyújtani?

De nézzük most ezt a kérdést a tisztelt kommunista urak szempontjából is. A kéményseprő tehát egyenruházott szolga lesz; mert csak nem képzelet senki, hogy a hivatalnoki státusba fog tartozni. És ez marad örök életében. Nem lesz pályázat többé, legfeljebb üzletvezetői állásra és „mester ur“ helyett „hallja kend“ lesz egész éltén át valamennyinek a titulusa. De ugyanakkor vége lesz a sztrájk-nak, bojkottnak is, mert különben vége a hivatali fegyelem alatt álló állásnak. S vajjon ki fogja a jövő kéményseprő-generációt nevelni ki fog inasnak menni s mi lesz akkor, ha a rendelkezésre álló segédkontingens valamennyi tagja már községi alkalmazott leend, mint a kommunisták akarják?

De álljunk meg. Nemcsak magunkról, nemcsak a jelenlegi mesterekről van szó; itt a közérdekről, az általános jólétről, tisztas iparunk reputációjáról és jövőjéről is szó esik. És ezt nem hagyjuk ám oly könnyen tönkretenni. A kommunista állam még csak eszme és belátható időn belül meg nem valósítható. S addig a jelenlegi társadalmi rendnek, tagozódásnak kell fennállania s azokat az államhatalomnak, a municipiális hatóságoknak s a nagyközönségnek is respektálnia, sőt védenie kell. Sok százezer adózó kisiparos filléréből épülnek a kommunista urakat is istápoló szociális intézmények; s ezekre a kisiparosokra nemcsak mint adózó alanyokra, hanem mint nemzetgazdasági tényezőkre és fontos életszükséglete-

ket alkotó, hivatásokat betöltő egyénekre is szükség van. Ezeket tehát sem az állami, sem a községi közületeknek tönkretenni nem áll érdekében, hanem ellenkezőleg, keresetre való alkalmat kell számukra adniok s megélhetésüket, produktív képességüket istápolniok.“

A kérdésre még visszatérünk.

Bakonyalja.*)

Bakonyalját már a jó Isten is oda teremtette, ahol az embereknek mindent meg kell tenniök, hogy a tűzvészről magukat megoltalmazhassák. Vizük kevés, házaik sem lehet mondani, hogy tíz méternél távolabb volnának egymástól, a házak pedig többnyire szalmával vannak fedve.

És mégis segítenek a jó bakonyaljaiak magukon. Forduljunk csak be a községbe. Szemünkbe tűnik már az első pillanatra, hogy a házak mellett a szélirányt szép sorjában fák vannak ültetve. Az ültetés az igaz, hogy nem régi, de máris szép sudárban vannak és sokban segítségére lehetnek a tűzoltóságnak. Hát ha azok megnőnek s egész lombosáttal takarják be a háztetőket, akkor ugyancsak nem kell tartani a röptüzekről! De térjünk csak be egy udvarba s nézzük meg, mit látunk ott? Könnyen hozzáférhető helyen áll egy petroleumos hordó, tele friss vízzel, mellette a két meregető (vödör). Majd pedig a háztető ereszéig felérő jókarban tartott létra van felfüggesztve, az eresz alatt a falra. A háztetőn pedig erős-horgos szeggel ellátott létra van elhelyezve. Ott látjuk a két szikracsapót is meg a horgot.

Más helyütt is láttam már ilyeneket, de így elrendezve még nem láttam sehol. Kérdeztem is a jegyző urtól, hogy nem lenne-e jobb, ha a létra a ház ereszéhez volna támasztva és ha a vizet nem takarnák le?

Nálunk is így volt azelőtt, de az ember más kárán is tanulhat eleget.

Itt is, ott is lehet hallani, hogy egy-egy gyerek felmászott a létrára, leesett, lábát ficamította, vagy törte. Vagy pedig a hordó vizébe nézdegélő gyermek belefordult a hordó vizébe, ezért nem támasztjuk fel a létrát és ezért takarjuk le a vizet a legszegényebbnél ép úgy, mint a leggazdagabbnál. És ezek a tűzoltó-eszközök mind megvannak.

Bevett dolog az is, hogy mikor a kisbíró kidobolja egy április eleje felé, hogy most már a nyár kezdetével a vörös kakas itt is, ott is elkukorékolta magát, szerezzék be az elkírt szereket, hát beszerzik. Akinek nincs szikracsapónak való szalmája, a tűzoltóalap pénzéből vesznek neki 4—5 kéve zsuppot és csinálhat magának a bíró uram pajtájában szikracsapót. „Az igen szegénynek, mondta a jegyző, még hordót is adunk, de aztán meg is követeljük

hogy mindenütt meglegyen minden és jaj annak, akinek a maga hanyagságából a vize elbűdösödött, vagy pedig hordójából a víz kifogyott. Adunk mindent annak, aki csak rászorult, de azután meg is kívánjuk a rendet. Különösen vízből soha ne legyen hiány, mert sokszor többet ér egy hordó víz, mint a Duna összes vize“.

Hogy egyakaratu nép lakik Bakonyalján, az már abból is kitűnik, hogy minden egyforma. A pajták, csürök a lakóházaktól majd 20 méternyire vannak építve. De nem úgy, mint akárhány községben lehet látni, hogy az egyik pajtát a másiktól tűzfal nem választaná el. Ott van bizony a tűzfal, kiemelkedik a tetőből vagy harminc centiméternyire, oltalmára a tetőzetnek. Be is van vakolva jobbról-balról, mert a tűzfal is csak így lesz tűzfal és nem úgy, ha a téglaközei között akár a tenyerünket is átdughatjuk.

A megszokott szép sudaru akác- és szederfák innét sem hiányoznak.

De pillantsunk most be a konyhába is, mit látunk ott?

Mit látnánk egyebet, mint amilyen szép a háznak külső tájképe, ép oly rendes az belülről is. Életet rövidítő, piszkos, füstös konyhának nyoma sincs! Jól mászható 50—60 cm-teres átméretű másszókémények vannak jókarban és tisztán tartva. A kéményseprőnek sem fizetünk hiába s tisztán a kéményseprő lelkiismeretére sem bizzuk földi javunkat, hanem ott van minden seprőnél egy tűzoltó, aki utána néz, hogy hebe-hurgya módra ne seperjék a kéményeket. De azután a kéményseprőnek sem kell ám imádkozni a pénzéért, hanem egy nap be is szedetem a kisbírómmal az utolsó fillérig.

A gyufa a konyhagerendára, vagy valami magas helyre van téve. A gazda sem hordja a kalapjába tűzve a gyufát, sem tartó nélkül zsebébe nem teszi. Pajtában, istállóban, hogy valaki dohányozzék, arról szó sincs. Arról pedig, hogy valaki nyílt világgal pajtában, istállóban, vagy padlásra járjon, beszélni sem lehet.

Utána nézek még annak is, folytatja a jegyző ur, hogy a falu kőmivese a kéményeket kívül-belül jól bevakolja. Fát a kéménybe ne építsen. Holmi huszfüstölőt a padlásra ne rakjanak, sem pedig a kéményre ajtót a padlásra ne csináljanak. Olyan kémény pedig, mely a tetőzetten legalább is másfél méterrel ne lenne kiépítve, sehol sem található. Hogy ez valóban így van, meg is bizonyosodtam, mert csakhamar felmentünk a jegyző urral a padlásra is. Hát bizony a kémény oly szépen be volt vakolva, tisztogatva, meszelve, akár csak a szoba fala. Semmi nyílás azon nem volt. A padlás pedig 10 méternyire le volt sározva, a gerendák a sározás alól nem kandikáltak ki, sem a deszkák nem mutogatták magukat. A

alján, a bakonyaljai ember háza sohasem ég be!

De menjünk tovább, mondja a jegyző. Ahogy kiérünk az utcára, a szomszéd ház falán mindjárt szembeötölő táblán vörös mezőben fehér betűvel látható ily felírás: I/2—3. Láttam már a faluban ilyet néhányat, de most már még sem álhattam meg, hogy e táblának és felírásnak jelentése után ne tudakozódjam. Meg is magyarázta jegyző uram a tábla értelmét azonnal. A felső szám I. azt jelenti, hogy az udvarban oly kut van, amiből fecskendővel szivattyuzni érdemes, egyszóval bővizű kut található az udvarban. Az I. alatt levő 2—3 pedig azt magyarázza, hogy 2—3 szivótömlőt, vagyis hat méter csavarunk össze és eresztünk a kutba, természetesen esőkötéllal. Majd láttunk ilyen felírást is II/2—3. Erre a jegyző ur azt mondta: még ez is jó kut a tűzoltásnál. Láttunk ilyen számot is: III/3—4, de erre a jegyző ur azt mondta, ez már csak harmadrendű kut, négy darab szivótömlő kell hozzá, akkor is csak egy méter, legfeljebb másfél méter vízoszlop magasságot vehetünk ki belőle, tehát a kutba ereszteni a szivótömlőket nem érdemes.

Láttuk azután még a községben az új házak szép sorát, de ezek már cseréppel valának fedve. A szalmának még a disznóólon sincs becsülete, a szalma trágyának való.

Nézze uram! Ez az építkezési mód a legjobb tűzoltószer, ez a mód a tűz ellen való védekezésnek a legjobb módja.

Nincs itt anyaga a tűznek. Az igaz, hogy az építés cseréppel többbe kerül, mint a szalmánál, de ha vesszük, mégis a szalma drágább ennél a magas biztosítási díjknál, amit Bakonyalján is fizetünk.

Tegyük fel például, az a gazda, aki évi 60 koronát fizet biztosítási díjat a háza után, az 10 év alatt 600 koronát fizet be. De 10 év elteltével is csak kell biztosítania és így 10—15 év után akár másodszor vegye meg a házat a biztosító-társaságtól.

Természetes, hogy a jegyző urnak igaza volt ebben is, be is látta ezt a jó bakonyaljai nép, nem is kapálódzott a cserép ellen.]

Végül elvezetett a jegyző a szegény negyedbe is. A fák szép sora itt sem maradt el, hiszen küldtek Szekszádról ingyen eleget. Közmunkában pedig elültette a jegyző ur.

Befordultunk az egyik házba is, a másikba is és legnagyobb esodálkozásomra majd mindenütt a selyemhernyóknak az ezreit láttam. Az öreg asszonyok, gyerekek babráltak velük.

Á hernyók csak úgy falták a frissen szedett szederfalevelet. Meg is látszott rajtuk, hogy van eperlevél bőven, szépen is pénzelnek a bakonyaljaiak a selyemhernyókból évente.

Hát még a méhek ezrei és százezrei, hogy döngicséltek az akác és hárs fűrtös virágai között. A szomszédos rétek csak úgy döntötték a kaptárba a mézet és elmondhatom: tejben és mézben folyó kis falu ez a Bakonyalja.

gubóért, majd többet, mint ők adóba fizetnek. A szomszéd város bábosai pedig mézszüretkor egymásután jönnek mézért, sőt még külföldre is szállítanak mézet. A szebbnél-szebb téli gyümölcsöt pedig kocsiszámra hordják el Hegyhátára és a szomszéd városba, abból is igen szépen pénzelnek.

És lássa uram, ezt mind összefogva csináltuk meg, a tisztelendő ur, a tanító ur és én, na meg Valkai bíró uram is erősen hozzásegített. Mi is volt akkor, mikor még 20 évvel ezelőtt mind a hárman idekerültünk!

Ennyi hasznát vesszük a fának a tűzrendszetben, folytatta a jegyző ur. Adóért nem ekzeválnunk senkit, hiszen kikerül az adó a méz és a gubó árából. A gyümölcsöseink kitünők. A dalos madárkaink védelmet találnak fáink lombjai között. Összegyűjtjük a hernyók, rovarak legnagyobb ellenségeit, a madarakat házaink körül. Mi pedig madárdallal kelünk és fekszünk és nem érezzük a pörkölő nap sugarait, ha kilépünk az utcára.

Szép, szép, mondtam, de mit is mondhattam volna egyebet.

Amint így beszélgettünk, szembe jön velünk egy derék, alig 30—35 éves erős férfiú és már messziről köszönt. Nézze uram, ez Bakonyaljának az éjjeli őre. Csodálkoztam a dolgon nagyon, mert hozzá voltam szokva a törődött öreg bakterok látásához. De csakhamar felvilágosított jegyző ur, hogy Bakonyalján a bakteri állás tisztelt állás, jól is fizetik, de lopás, tolvajlás, gyújtogatás nem is fordul elő. Ha pedig a baj kiüt, nem a baktert kell költögetni, hanem a bakter az, aki az egész falut egy pillanat alatt talpra állítja. Hogy ne becsülnénk meg, hiszen míg mi alszunk, ő vigyáz az életünkre, mindenünkre! Nem kell nekünk eltörődött, hibás testű és nyugalom után vágyó, 2—3 deci borért elálldogáló, a falu pénzén tartott ingyenélő. Most már ezután értettem a bakteri állás fontosságát is.

Igaz mondás marad, hogy: könnyű ott valamit csinálni, ahol olyan a pap, a tanító és a jegyző, mint Bakonyalján.

* A Pestvármegyei Szövetség igazgatóválasztmányi ülést tartott szeptember hó 29-én, melyen a tagok ha nem is a legteljesebb számban, de lelkes hangulatban vettek részt. Az ülést Serfőző Géza üv. elnök vezette. Mint fontosabb tárgy szerepelt a járási tűzfelügyelőknak helyi oktatásokra vonatkozó tervezete melyet a választmány nagobbára helyben hagyott. A véleményezés végett áttett ügyek tárgyalása után elhatározta a választmány, hogy a járási tűzfelügyelőket felhívja a kötelezett tűzoltóság fokozott ellenőrzésére. A legközelebbi (január hóban) tartandó közgyűlését a szövetség Monoron fogja megtartani, mikor a titkári tisztség betöltéséről is fog intézkedni.

SZÖVETSÉGEINK KÖRÉBŐL.

A Veszprémmegyei Ujságban olvassuk a következőket:

Egynéhány évtizeddel ezelőtt igen sok tűzoltótestület működése abban merült ki, hogy évenként 1—2 gyakorlatot és ugyanannyi mulatságot tartott, — azután feloszlott. Ma ez már másként van. Ma a kellemeset a hasznossal kötik össze. A közelmúltban Veszprémmegyében is összpontosított gyakorlattal kapcsolatosan rendezték a mulatságot, még pedig nem is egy helyen. De siker dolgában valamennyit felülmúlta a szept. 7-én, vasárnap, Veszprém-Varsányban tartott gyakorlat és mulatság. Huszár Gyula zirci j. főszolgabíró és Molnár Lajos zirci j. tűzr. felügyelő rendezték, báró Schwarzer Ottó, a Vármegyei Tűzoltó-Szövetség elnöke, az összes tűzr. felügyelők és a tűzrendészet iránt érdeklődők részvétele mellett. A feltevés az volt, hogy Veszprém-Varsányban szept. 7-én délután 2 óra 30 perckor nagy tűz támadt, úgy, hogy a község a szomszéd tűzoltóságokat is segítségül hívja. Ezt akként oldották meg, hogy egy nappal előbb hivatalos levelet küldtek a szomszéd tűzoltóságokhoz, melyet csak vasárnap délután 2 óra 30 perckor volt szabad felbontani. Ezen levélben Varsány segítséget kért M.-Szombathely, B.-Bánk, B.-Péterd, B.-Gyirót, Sikátor, Románd, B.-Szt. László, Gic, Hathalom és Bakonytamási községektől. Nevezett községek tűzoltóparancsnokai és bírái a levél felbontása után nyomban 1—1 fecskendőt és ennek kezeléséhez kellő számú tűzoltót küldtek Varsányba. Pápateszér és Fenyőfő is értesült a dolgról és önként jött. A varsányi tűzoltóság ezalatt a veszjelre kivonult és a kigyulladtnak jelzett házat támadta meg. A később érkezett csapatok a szél irányába eső — házszám szerint — távolabbi házak védelmével bizattak meg. Az égő házak piros, a szél iránya sárga és a vizszerzés helye kék zászlókkal voltak megjelölve. Minden tűzoltóság mellé jury tag osztatott be, aki figyelemmel kísérte annak működését. A jury elnöke báró babarci Schwarzer Ottó, a szövetség ügyvezető elnöke, tagjai Huszár Gyula zirci főszolgabíró, Fodor Gusztáv pápai járási, Szathmáry győrmegyei járási tűzr. felügyelő, dr. Szabady Géza, Szalóky, Lechner, Czobor Gyula zirci alparancsnok, Blázy Imre várm. tűzr. felügyelő és Rozmán Károly szöv. jegyző voltak. A nagyon szépen sikerült támadási gyakorlat után a megjelent tűzoltótestületek egymás között versenyezték. Ennek végeztével a jury visszavonult, az észlelt hibákat és a jeles működést egybevetvén, ennek eredményéhez képest ítélte oda a kitűzött díjakat. A jelképes tűz megtámadásáért és az első segélynyújtásban tanúsított ügyességeért **Bakonytamási** községi tűzoltóságának az első

a II. díjat (25 K) B.-Szt.-László, a III. díjat (20 K) Bakonybánk, a IV. díjat (15 K) Románd, az V. és VI. díjat (10—10 K) B.-Gyirót és Pápateszér tűzoltóságának; egyéni díjat ügyes szerelésért (aranyozott ezüst, illetőleg ezüst óraláncot) I. díjat László Sándor varsányi tűzoltónak, II. díjat a sikatori parancsnoknak, a III. díjat Söptei Géza pápateszéri, a IV. díjat Bors György bakonytamási, V. Tóth János b.-szt.-lászlói és a VI. díjat Cserei Imre magyar szombathelyi tűzoltónak ítélte oda. A díjak kiosztása után báró Schwarzer Ottó elnök beszédet intézett a tűzolókhöz, lelkesítvén őket további ügybuzgó működésre. A báró minden kínálkozó alkalmat felhasznál, hogy a vármegye tűzrendészeti viszonyaival és a tűzoltóságok vezető egyéniségeivel megismerkedjék, kiknek ragaszkodását rokonszenves megjelenésével, szeretetreméltóságával máris megnyerte.

A nagybecskereki önkéntes tűzoltótestület ezévi zárógyakorlata alkalmából a tűzoltókat délután 2 óra 5 perckor riasztotta föl a Ferenc József-térről Naszke Károly parancsnok s két perc múlva már jelentkezett Szabó Bertalan alparancsnok a téren levő Szávits Sándor szövetségi alelnöknél, hogy **nyolc** tűzoltószerral és **44** tűzoltóval kivonult. Erre Szávits Sándor zárt borítékban átadta az alparancsnoknak a Torontálmegyei Tűzoltószövetség által kidolgozott feladatot, amely szerint a városház Ferenc József-tér felé eső alacsonyabb részének tetőzete egyharmadrészt lángokban áll s veszélyezteti a Magyar Király-szállodát. Az épületnek a Hunyadi-utca és Gimnázium-utca felőli része még ép, az emeletes irodáknak a Ferenc József-tér felőli részét beszakadás fenyegeti. Ezt és az udvarban felhalmozott nagymennyiségű fát kellett az oltáson kívül megvédelmezni. Szabó alparancsnok rövid gondolkodás után a tűzoltókkal, gőzfecskendővel, a két kocsifecskendővel, mozdonyfecskendővel, gépezetes tolólétrákkal megtámadta a képzelt tüzet s az épületet 6 sugárral elárasztotta. A gyakorlat befejezte után Szávits Sándor tűzfelügyelő legteljesebb elismerését fejezte ki.

A Világosi Önkéntes Tűzoltóegylet titkára írja lapunknak: Egyletünk működő tagjai folyó évi gyakorlatainak záróünnepséget november 1-én tartottuk meg, a következő sorrendben:

1. rendgyakorlatok,
2. kilences iskolaszerelés kocsifecskendővel,
3. ugyanannak gyorsszerelése,
4. kihuzólétra szerelése,
5. támadás, utána tisztelgés és elvonulás.

A támadás feladata egy égő iskolaépület volt, melyet a kivonult szakasz egy kocsifecskendővel támadott meg, osztóvillát és gráci

szakasz vonul ki, színién kocshecskenővel. Ezek már kihuzólétrát is szereltek. Ugyancsak a támadás alatt életmentés is lett eszközölve, maguk a tűzoltók pedig a templomtoronyból (mintegy 25 méter magasságból) ereszkedtek le előbb egy kötélén, bemutatva az önmentést, majd két kötélén, bemutatva ezzel a drezdai mentést. A zárógyakorlatot Világos község lakói különbség nélkül mind végignézték s annál inkább csodálkoztak a meglepő eredményen, miután az egylet egy éve áll mindössze fent. A szomszéd járások jelenvolt tűzfelügyelői is nagy elismeréssel nyilatkoztak. A zárógyakorlatok befejeztével a működő tagok megletek vendégelve és ez alkalommal Molnár Ödön tanár, az eleki járás felügyelője, mondott beszédében éltette az egyesületet és a tűzoltó intézmény fontosságát méltatta. Valerian József parancsnok, a világosi járás felügyelője, az egylet intézőjéről, Eicher Ottóról emlékezett meg, ki viszont megköszönve úgy az ő, mint bajtársai nevében a szívélyes üdvözlést, egyben éltette a megjelent nem tűzoltó, de az ügy iránt melegen érző és nemesen gondolkodó tagokat. Az egyesület külörben tíz tavaszi és tíz őszi gyakorlatot tartott. Eicher Ottó alparancsnok ur azonkívül négy vasárnapon át tiszti és altiszti tanfolyamot is tartott. Tűzhöz tiszser vonultunk ki. Május havában Arad vármegye tűzoltószövetsége által rendezett megyei versenyen alig négy hónapi fennállás után úgy a szerelésben, mint a támadásokban, azoknak helyes taktikai megoldásában és szabályszerű kivitelében, az első díjat, nagy ezüstszobrot, amely a Tűz istenét ábrázolja, a világosi Önkéntes Tűzoltóegyesület nyerte meg.

Hogy egyesületünk ily alapos tudásra tett szert, azt Eicher Ottó alparancsnok urunknak köszönhetjük, ki az 1912. évben Budapesten tartott tűzoltó és tűzrendészeti tanfolyamot elvégezte s időt és fáradságot nem kimélve, egyesületünknek jelenleg 36 működő tagját az országos szövetség szabályai alapján kiképezte.

A ceglédi gőzmalom leégése alkalmából írják a „Biztosítási és Közgazdasági Lapok”: A ceglédi gőzmalom, 15 év alatt ezuttal harmadszor égett le. A megmentett gépházat tavaly szerelték fel modern, százezreket érő gépekkel. Elpusztult a főépület, a buza- és a rozsmalom, a gabona- és a zsákraktár. A kár körülbelül 1,200.000 korona. A tűz a rentable begyulladásból keletkezett s ennek szikrája meggyújtotta a csapágy olaját s az emiatt támadt füstben a munkások elmenekültek ahelyett, hogy a tűz oltásához fogtak volna. A helyszínén járt Janicsék Andor budapesti tűzoltófőparancsnok úgy nyilatkozott, hogy ha a malom munkásai ki lettek volna tanítva, mint a budapesti malmok munkásai és tűzoltói, a kezdődő tüzet, mely lassu gyulladással indult, minden nagyobb veszély nélkül el lehetett volna nyomni. A malommunkások tájékozatlansága okozta azt is, hogy a tűz kitérésekor, menekülésük közben,

nyitva nagyiak az egyes emeleteket összekötő vasajtókat s így a tűz a legnagyobb könnyűséggel és gyorsasággal lángba borította az egész malomépületet.

A ceglédi katasztrófa tanulságul szolgálhat a vidéki nagy és közép malmoknak, akik mindig a más portáján söpörnek, amellet a legvétkesebb könnyelműséggel égnék le. Három-, négyemeletes vidéki malomnak fecskendője csak a biztosítási ajánlatban létezik, tűzörsege pedig, ha véletlenül nincs a kaszinóban, (1 órányira a malomtól) nyugodtan alszik jól fűtött szobában s amint egy másutt előfordult tragikomikus eset bizonyítja, a malomtűzoltók elverték azt a parasztleányt, aki felzörgette őket édes álmukból.

Sprinkler-szerkezetekről és önműködőleg záró ajtókról beszélni nem is lehet velök. A tüzeset lefolyásáról legközelebb részletesen.

Mikép fütendők a cserépkályhák?

1. A begyújtás előtt és annak tartama alatt mintegy negyedórát szellőztessük a szobát, mert a friss levegő hamarabb felmelegszik.
2. Egyidejűleg és naponta távolítsuk el a hamut, mert a hamu nem jó melegvezető. Körülveszi az izzó parazsat és a csempéktől azt elszigeteli, holott az izzó parázsnak a csempék belsejét közvetlenül érintkezve kell besugározni és átmelegítenie.
3. A szenet úgy kell a kályhába halmozni, hogy az egyes darabok között a levegő közlekedhessék, tehát nem szabad annak tömött réteget képezni. Ezt megelőzőleg annyi száraz fát rakjunk a kályhába, amennyit két marokkal átfoghatunk és ezt gyújtjuk meg. A farakásnak élénk lángja átjárja a lazán rakott szénrétegeket és az egyes széndarabokat minden oldalról meggyújtja. Csak akkor szabad a kályhaajtót szorosan elzárni, ha az egész szénmennyiség izzóvá lett.
4. A kályhaajtó elzárása előtt vigyázzunk arra, hogy az ajtó és az ajtókeret közé hamu ne szoruljon, mert a szénoxydgázok a legkisebb résen is behatolhatnak a szobába s a légzési utak megbetegedését okozzák. Az időelőtt elzárt kályhában a szén csak izzik és így nincs kihasználva. A tökéletes égéshez okvetlen szükséges elegendő oxigén (éleny, éltető lég) útja a szénhez elzárattván, a fűtőanyag tökéletes elégése és a benne rejlő melegnek kifejlődése megakadályoztatik; a szén „megfullad” a kályhában. Az időelőtt elzárt kályha a legjobb esetben csak legalsó részeiben melegszik át és tudományos alapon beigazolást nyert, hogy ily esetben a fűtőanyag csak 25%-a használható ki, holott az óvszabályok betartásával a fűtőanyag 75—80%-a értékesíthető, vagyis oly magas eredmény érhető el, aminőt semmiféle más fűtőkészülék nem nyújt.

A cserépkályha mindenkor olcsó is és egészségi szempontból, különösen a légzőszervek épsége szempontjából, a legjobb fűtőttest.

Tehát: Szellőztessd a szobát! — Tisztítsd meg a tüzelőhelyet (rostélyt és környékét)! — A fát és a szenet lazán halmozd föl és gyujtsd meg! — Körülbelül egy óráig hadd égni, mielőtt a kályhaajtót elzárod!

Ajánlatos a kályhát naponta fűteni, mert a hosszabb ideje kihült szobák bemelegedéséhez több fűtőanyag szükséges.

Vigyázat a karácsonyfával.

A londoni Fire Prevention Committee (megelőző tűzrendészeti bizottság) elnöke, Sachs Edwin, különleges biztonsági szabályzatot dolgozott ki a karácsonyi ünnepek idejére. A szent ünnepek alatt ugyanis, régi tapasztalat szerint, rendkívül megszorodnak a tüzesetek, aminek az az oka, hogy a legtöbb helyen könnyelműen bánnak a karácsonyfával. Miután nálunk szintén rendkívül sok tűzkár esik ugyanilyen módon, a londoni mérnök okos figyelmeztetéseit megszivlelés végett itt közöljük:

1. A karácsonyfát ablakfüggöny közelében sohase állítsuk fel, se úgy, hogy az ajtó nyílásának légvonatában álljon, mert a lobogó gyertyalángok könnyen gyújthatnak.

2. Vigyázni kell a fa száraz ágaira, mert gyantatartalmuk révén könnyen tüzet fognak.

3. Az apró gyertyácskák hamar az áig égnek, különösen, ha ferdén állanak, mert akkor önmagukat olvasztják le.

4. A papirlampionokat jó hosszú drótra fűzve kell felakasztani a fára.

5. Papirdiszeket különben egyáltalán ne alkalmazzunk.

6. A vattadisz is módfelett veszedelmes, ha csak nem éghetlen gyapotot alkalmazzunk.

7. Celluloidból készült díszeket semmi körülmények között ne tegyünk a fára, mert a celluloid robbanásszerűen ég el.

8. A gyertyácskák fölgujtását ne bizzuk gyermekekre. Egy vigyázatlanul eldobott gyufaszál a legnagyobb veszedelmet okozhatja.

9. Ha villamos lángok vannak a fára alkalmazva, a vezetékhez magunk hozzá ne nyuljunk. Hívjunk erre a célra szerelőt.

10. A fa közelében okvetlenül legyen egy vízzel telt edény.

KÜLÖNFÉLEK.

— **Tartalom:** Reflexiók. Irta: A páthi Vilmos. A kereskedelemügyi miniszter a cserépkályhák tisztításáról. — Értesítés. — Hivatalos rész: Emléket Jászberényinek! — Az október 20-iki elnökségi ülésről szóló jegyzőkönyv. — A dec. 6-iki elnökségi ülés. Irta: Erdély Ernő. — A Kelna-féle villamos kizárólagos töltéséről szóló utasítás. — Tűzpróbák. — A kéményseprés házi kezelésben. — Bakonyalja. Irta: Kránitz József. — Szövetségünk köréből: Pestvármegye. Veszprémmegye. Nagybecskerek. Világos. Czegléd. — Miképp fűtendők a cserépkályhák? — Vigyázat a karácsonyfával. — Különfélék. — Szerkesztői üzenetek. — Beszerzési források.

nek a levelezéseit. A levelek rendezése közben azonban kitűnt, hogy az anyag sokkal több, mint amennyi a családi monografiában egy alakról elfér, de értékesebb is, semhogy el lehessen veszni hagyni. Így történt, hogy Széchényi Viktor maga irt egy monografiát a maga nagyatyjáról. Csak a családnak s a család tisztelőinek szánta s korlátolt számban nyomatta ki, de a könyv olvasmánynak is, tanulmánynak is, korrajznak is érdekes (1781—1783). Sőt maga az író oly kedves és vonzó írói, nemzeti és emberi erényeket revelál munkája közben, hogy fölöttébb szerény az a kifejezés, mellyel teljesített feladatát a címiapon megjelöli, mondván, hogy összeállította. Igen derekas munkát végzett, izléssel dolgozott abban is, amit közöl, abban is, amit kihagyott s a kedves hang és modor, mellyel hőseiről beszél, a könyv hősvé avatja magát a beszélőt is, annyira, hogy szinte kellemesen érezzük vonzó jelenlétét.

— **Laktanyaátadás Erzsébetfalván.** Erzsébetfalvai bajtársaink szeptember hó 21-én ünnepet ültek. E napon történt ugyanis a 35 ezer lakosos nagyközség által épített új tűzoltólaktanya és szertár felavatása. Erzsébetfalva a főváros közvetlen tőszomszédságában lévő nagyközség, sőt a Soroksári-ut mentén teljesen összeépült máris Budapesttel. A Soroksári-utak gyárak szegélyezik s e virágzó gyárvárosrészek mintegy kiegészítő telepét képezi Erzsébetfalva, mely tömördek gyári üzemnek ad területet. Természetes tehát, hogy e környék fokozott tűzvédelmet kíván meg s a nagy kiterjedésű község tűzvédelmi szolgálatát a jóhírű erzsébetfalvai önkéntes tűzoltóság végzi. Az új laktanya az Atilla-utcában épült s bár a laktanya nincs teljesen a község középpontjában, de a jó utaknak mintegy gócpontjában s a gyárak közelségében létesült. A szertár az utca frontjának hosszában fekszik s kifelé nyíló hat tágas kapuja a fővárosi tűzoltólaktanyák építési modorára emlékeztet. A szertár mögött van az istálló, melyben állandóan 3 pár ló van készenlétben, a szertár mellett pedig az őrtanya nyert elhelyezést. A szép épületet tágas udvar egészíti ki, mely nagyságánál s négyszögletű alakjánál fogva kiválóan alkalmas gyakorló területül fog szolgálni s még abban az esetben is bőven tágas marad, ha mászoház nyer területén a közel jövőben elhelyezést. A laktanya felavatása is ünnepélyes keretekben folyt le, melyben a környékbéli tűzoltóságok testületileg vettek részt s melyen megjelent a község vezetősége és értelmisége is. A község nevében Pázmány József bíró átadta a parancsnoknak a laktanyát, majd a tűzoltócsapat tett ünnepélyes fogadalmat.

— A **Tűzoltószövetség** **Parma** **Levél**
képző tanfolyamán, melyet a belügyminiszterium november 3-tól december 6-ig tartatott meg Budapesten, most is ott szerepelt a tantárgyak sorában a Tűzrendészet. Előadója ezuttal is Markusovszky Béla volt. A tanfolyamon a következő **h a r m i n e** város rendőrkapitánysága volt egy-egy hallgatóval képviselve, u. m.: Komárom, Szombathely, Ruszt, Zalaegerszeg, Szekszárd, Nyitra, Selmezbánya, Léva, Rimaszombat, Sátoraljaujhely, Máramarosziget, Szolnok, Turkeve, Kiskunhalas, Zenta, Magyar-kanizsa, Szentés, Gyula, Nagykároly, Fehértemplom, Beszterce, Dés, Segesvár, Székelyudvarhely, Gyulafehérvár, Szepsiszentgyörgy, Kézdivásárhely, Szászsebes, Dicsőszentmárton, Torda.

— **Németországnak** (Bajor-, Szász-, Porosz-stb. országoknak együttvéve) 73 hivatásos, 478 gyári, 8200 kötelezett és 25.588 önkéntes tűzoltósága van. Ezek közt 2470 olyan egyesület, amely külön mentőcsapattal is rendelkezik.

— **Kolozsvár** közönsége ünnepet ült szeptember 27-én. Ünnepélyesen megnyitották és átadták a forgalomnak a mentők számára épült háromemeletes palotát.

— **Tartalékos-tiszt** **Közlöny**. E cím alatt indult meg augusztusban az első magyar Vasvármegyei Tartalékos-tiszt Egyesülés negyedévenként megjelenő közlönye, melynek második száma a napokban hagyta el a sajtót. A közlöny főszerkesztője Erdődy Tamás gróf es. és kir. kamarás, tartalékos huszárhadnagy, az egyesület elnöke.

— **A tűzoltók évkönyve**, mint 1914. esztendőre szóló zsebnaptár (szerkeszti dr. Vass János) megjelent. A következő évfolyamok minden év november havában fognak megjelenni, az aktuális cikkeken kívül Magyarország mindenkorai tűzrendészeti állapotát szándékozáva bemutatni. Az évkönyv támogatásra érdemes, elterjedése kívánatos. 2 koronáért az egri részvény-nyomdánál kapható.

— **Éljenek a tűzoltók!** Ilyen című egyfelvonasos vigjáték jelent meg a Népszerű Műkedvelő vállalatban. A darab mulatságosan oktató és különösen alkalmas arra, hogy tűzoltótestületek egyleti mulatságaikon előadják. 6 férfi szerep (tűzoltók) és 2 női szerep van benne, azonkívül szerepel a tűzoltókórus. A vigjátékot Follinus Aurél dolgozta át műkedvelők számára, két jóízű kuplét is illesztvén bele. A darab ára 120 fillér Tűzoltótestületek, ha előadás céljára szereppéldányokat is rendelnek, kedvezményes áron 5 koronáért 1 sugó- és 8 szereppéldányt kaphatnak a Népszerű Műkedvelő kiadóhivatalában (Budapest, VII. ker., Rákóczi-ut 8.). Ugyanez a kiadóhivatal egyéb műkedvelő-szindarabokról és kabaré-számokról is küld ingyen prospektust egy levelezőlapon kifejezett óhajásra.

tűzoltóegyesület negyvenéves történetét. A derék egyesület historikusa legelőbb is vázolja az egyesület megalakulásakor volt országos állapotokat a tűzoltóság terén, ezután érdekes adatokkal ismerteti Szekszárd tűzrendészetét az egyesület megalakulása előtt s az önkéntes tűzoltók negyvenéves működését. Az egyesület megalakítása körül legnagyobb érdemei vannak Boda Vilmos, volt országgyűlési képviselőnek, aki negyven éve, ma is főparancsnoka az egyesületnek. Csak egy évvel rövidebb ideje működik az egyesület élén Wilhelm Ede alparancsnok s huszonkét éve szolgálja az emberbaráti ügyet Nikitits Imre alparancsnok s pénztáros.

— **Mi az a láncrostély?** A gyári kémények füstgomolyagjának legnagyobb része akkor keletkezik, ha a fűtő a leégett tüzre új szén hány. Ebből a célból ki kell nyitnia a tüzelőtér ajtaját, miáltal hideg levegő áramlik a tüzelőtérre és a már félig kialudt tüzet még jobban lehűti. Nehogy tulsok levegő hatoljon be, elzárja a fűtő a léghuzamot és bedobja a szén a fűtőtérbe, anélkül, hogy a szén elégésére elegendő levegő lenne jelen. A felhányt szén tehát füstolni kezd és ha a szénfelhányás befejezve, a tüzelőtér ajtaja ismét zárva és a léghuzam megint nyitva van, a felgyülemlett füst sűrű felhők alakjában tódul ki a kéményből, mert a léghuzam a szén tekintélyes részét elégetlenül magával rántja a levegőbe. Hogy ezen a bajon segítsenek, oly szerkezetre kellett törekedni, melynél a tüzelőtér ajtajának kinyitása és a tüzelőtér lehülése egyáltalában ki van zárva. Ennek a feladatnak a megoldását az ugynevezett láncrostélyban találjuk meg. Ennél a szerkezetnél a szén egy kívülről megtöltött tölesérből közvetlenül egy láncszemekből álló rostélyra esik, mely a tüzelő belsejében folytonos mozgásban, mint egy csigára feszített szalag, vonul végig és az elégés terményeit, u. m. a hamut, salakot stb.-t önműködőleg egy verembe dobja. Fűtőre ennél az eljárásnál alig van szükség.

— **A kéményseprők zsarolása.** Ily cím alatt a Pesti Hirlapban „A közönség köréből“ rovatban a következő felszólalás látott napvilágot:

„A kéményseprősről szóló szabályrendelet szerint egy egysütős konyhai tűzhelyet 20 fillérért, egy két-sütőt 30 fillérért köteles a kéményseprő kitisztítani. Ha üst is van a tűzhelyen, 10 fillérrel több jár. A kéményseprősegek azonban, akárcsak a bérkocsisok ezt a taksát semmibe sem veszik s a legszemérmetlenebbül zsarolják azokat, akik nem hajlandók maguk a kormos tűzhelybe bebujni s azt sajátkezüleg kitisztítani és sok esetben 1 koronát is követelnek egy tűzhely kitisztításáért. Próbálja csak meg a háziasszony, hogy a szabályrendeletre hivatkozzék, vagy csak 20 fillér borra- valót adjon, a durva szitok és cáromkodások özöne zudul reá! Majd az orra alá füstölök a nagyságának! (Értsd alatta: majd a következő alkalommal rongyot dugok a kéménybe.) Szép egy nagysága, miért nem pucolja a kéményt, várhat, hogy még egyszer eljőjjenek és így tovább! És a szegény védtelen nagyságok megijednek és fizetnek mint a köles, de fizetnek a szegény emberek is, akik különböző okokból nem tisztíthatják ki maguk a tűzhelyet és kormos csöveket. A bérkocsisoké után eljutottunk szerencsésen a kéményseprők zsarolásához is, mi szegény agyonsanyargatott pestiek. Bérkocsi nélkül meglehet élni, de ha füstöl a tűzhely, azt a véres verejtékkel megszerzett kis ebédet sem lehet megfőzni. Az előljáróságok legjobban segíthetnének ezen a bajon,

ha köteleznék a kéményseprőmestereket, hogy számlázzák a tűzhelytisztítást is ép úgy, mint a kémények seprését s a számlatartozást — mondjuk negyedéveként szednék be külön pénzbeszédővel. Egy budapesti polgár“.

Nincs akadálya annak, hogy a takaréktűzhelyek kályhasöprését a szakemberek hatáskörébe utalják. Veszprém városában és megyében már statuálva is van ez.

— És szívjuk tele magunkat lelkesedéssel! Csengő hangon ontja valaki a pódiumról lelkes tyrádáit. A hallgatóságnak azonban már egyében, a programm üditőbb pontjain, jár az esze s mikor a szónok ahoz a passzushoz ér... „s megemlékezzvén a nagy napok dicsőségéről, teljünk meg szent lángolással, szívjuk tele magunkat, uraim“ abban a pillanatban közbeszól egy öblös hang a bajtársak soraiból:

— Igaza van! Gyerünk inni!

Szerkesztői üzenetek.

P. New-York államban az önkéntes tűzoltótörségek szövetségének eszméjét csak 1888-ban pendítették meg. Megalakulni azonban csak 1894 október 11-én tudott New-York állam önkéntes tűzoltószövetsége (nálunk ez 1870-ben történt meg) s első nagygyűlését 1895. évi június havában tartotta.

W. Az „Excelsior“ a L'incombustibilité részvénytársaság extincteurje volt; egyidős a Bauer „Annihilatorával“ és a müncheni Rau két köpönyeges s felfordítandó kénsavas palackkal ellátott extincteurjével. Az első extincteurt különben 1864-ben találták fel.

Sz. A porosz kir. kabinetiroda 1900. évi július 30-án adta ki ama rendeletét, amelynek értelmében falusi tűzoltóság parancsnoka nem páváskodhatik ugyanolyan rangjelzéssel, mint aminő valamely nagy tűzoltóság fejét illeti meg. Poroszországban még Hamburgnak a főparancsnokát sem illeti meg ugyanaz a rangjelzés, ami a berlini Branddirektornak dukál, mert az előbbi csak városi alkalmazott, míg az utóbbi königlicher.

H. Az asbestet a Szt. Lőrinc folyó mentén (Canada), azonkívül pedig a Fokföldön (Délafrikában) bányásszák.

Beszerzési források.

KÖHLER ISTVÁN (ezelőtt **Geltner és Rausch tulajdona**)
fecskendő, szivattyú és tűzoltó-szer gyára.
iroda és mintaraktár: Budapest, VIII., József-körút 14.
Gyár: Korponai-utca 20-21. szám.

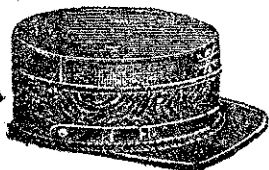
Teudloff—Dittrich
Budapesti Armatura Szivattyú-és Gépgyár Részvény-Társaság
BUDAPEST, VI., VÁCI-UT 69.

SELTENHOFER FRIGYES ÉS FIAI,
— SOPRON, —
cs. és m. k. udvari szállítók.
Legelső magyar tűzoltószergyár, harang- és ércöntöde.

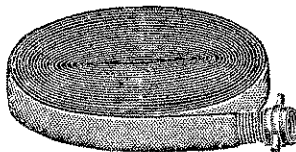
Mátrai Antal és Társa r.-t.
Budapest. Központi iroda: VI. ker., Teréz-körút 33. Gyár: I. ker., Fehérvári-út 110.
Gyárt: mindennemű tűzoltói létrákat és tömlőmotorokat.

Walser Ferenc
tűzoltási szerek és szivattyúk gyára,
harang- és ércöntöde
Budapest, VI., Lomb-utca 34-36. szám.

Sternberg és Kálmán
Budapest, VIII., József-körút 35.
GYÁRTUNK: tűzifecskendőket, kútszivattyúkat és tűzoltói felszereléseket.

Elsőrendű tűzoltó-sapkákat acélsodrony-betéttel legjobban és legolcsóbban készít
Ritscher Zsigmond és Fia, Kőrmend
interurban telefon 27.
Kívánatra árjegyzék és mintasapka.

FEIK ÉS TRÉBA
Budapest, V., Lipót-körút 22.
Legelőnyösebb bevásárlási forrás összes tűzoltó-szerekben, egyéni felszerelésekben stb. Árjegyzék ingyen.

Tűzoltók, kérjétek a boltostól a
tűzoltók gyufáját!
Készül Stermann M. nagyszombati gyufagyárában. Az eladási ár 5%-a a magyar országos tűzoltó-szövetség segélyzőpénztárának jut.

Elsőrendű tűzoltó egyenruhák, sapkák és felszerelések
Tiller Mór és Társa
cs. és kir. udvari szállítóknál
Budapest, Váci-utca 35. szám.
Részletes árjegyzék kívánatra bérmentve!
Nagyobb megrendelésnél saját költségünkre küldjük szabásunkat mértékvetel céljából.

HATSCHÉK SZARADALMA
ETERNIT-PALA
A jelenkor legjobb tetőfedő anyaga.
Eternit-művek Hatschek Lajos
Budapest, Andrásy-út 33. sz. Nyergesujfalu (Esztergom L.)

Magyar Fémlemezgyár r.-t.
Budapest, VII., Erzsébetkirályné-ut 57.
egyedül gyártja a szab. Henze-féle robbanásmentes hordókat, tartányokat és kannákat, garage- és raktári berendezéseket.